ABC Amber Palm Converter, http://www.processtext.com/abcpalm.html

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka (2)\Velinsky_Jaroslav-Dzwille.pdb

PDB Name: Velinsky - Dzwille
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 7.7.2008
Modification Date: 7.7.2008
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

STUDIO

JAROSLAV VELINSKÝ
DZWILLE

STUDIO
BRNO 1996

Dosud vyšlo: Kontinent neomezených možností

© Jaroslav Velinský, 1996
Cover art © Václav Tříska, 1996

ISBN 80-902070-1-4

Abigail T.,
jediné čarodějce, kterou znám

PROLOG

Za ponurých podzimních večerů, kdy meluzína skučí v komíně a z ohniště krbu vylétají jiskry, vypráví se v Lukách Pohádka o cestě do země Dzwille. Jistě vám ji také vyprávěli, a mnohý z vás zatoužil vydat se za černými ptáky k jejím vzdáleným tajemným břehům.
Časem jste na to možná zapomněli pro všední shon nepřející snům, a když ji sami vyprávíte svým dětem, shovívavě se usmíváte nad jejím zmateným dějem. Děti se v něm přesto dobře vyznají, zatím co vy už dávno ne.
Ona pohádka se nám zachovala v mnoha verzích, často si značně nepodobných; ale všechny začínají stejně: Tam, za širokým a přehlubokým mořem, leží země Dzwille… Nehovoří se tam o věčně zamračeném nebi, které se klene nad příběhem mého života.
"Hej, vstávejte…"
Vlezlá zima a hřmot gongu vykutého z rezavého plechu, který býval střechou vagónu druhé třídy. Jakub trpící nespavostí. Noční hlídka, topič, spáč s očima dokořán, sotva se začne dnít, buší a buší. A volá: "Hej, hej… Vstávejte!"
Šedivá předjitřní mlha; stejná jako ta před léty. Dny bez slunce, noci bez měsíce a hvězd.
Všichni oblékají své stokrát spravované cáry. Podobni jeden druhému vylézají z potrhaných stanů vztyčených na dřevech, která dávno zkameněla mořskou solí.
"Přilož, Jakube…!"
Jakub se belhá k ohništi s další otepí šelestícího suchého rákosí. "Starého čerta hřeje, sotva trochu popele… Brambor v něm neupečeš za celou noc…"
A kdosi volá: "Signály, dávají signály!"
Lidé běží ke břehu a vystupují na balvany…
Nač se dívat? Vím, že na jižním obzoru, kde se koleje sbíhají a mizí, trhavě mávají ramena semaforu. Moje věčně slzící oči tam nedohlédnou… Dnes už ne.
Jen bláhová víra zůstala.
Obtáčím chodidla hadrem a kůží. Míval jsem kdysi dobré boty, ale kamenná drť je rozedřela, mořská sůl se do nich zažrala, rozpadly se… Věčné vlhko mi přineslo bolesti kloubů. Jsem starý a dláto v mé pěsti je těžší a těžší. Říkají mi čas od času, abych nechal té věčné dřiny a šel na odpočinek; už pro své zásluhy bych neměl pracovat v lomu. Jaké zásluhy, odpovídám. Ti, kdož je skutečně mají, dávno zemřeli. A mladí už o mých zásluhách nevědí, pokud snad přece jen nějaké mám… Nebo snad ani vědět nechtějí. Jsou i tací, kteří považují celou naši práci za zbytečnou, vyvolávají spory a chtěli by rozhodovat o tom, co bude dál; bohužel dost těch, kterým věčná práce nevoní, jim dopřává sluchu…
"Podej mi sůl, Antoníne…"

Takový jsem býval. Jako Antonín, chlapisko, kterému ještě pořádně nerostou vousy, ale svaly mu hrají pod děravým trikem.
"Tu máš, starý." I chleba ukrojil a podal; je suchý, drobivý, má brousek. "Mizerně pekl… Jako by mu spadl kvásek… a mouka je samé otruby."
Jakubův gong buší na levém křídle tábora.
"Hej, vstávejte…!"
Opřu se zády o dřevo podpírající stan. Čím bylo, než ho moře vyneslo na mělčinu? Kýlem, vratidlem, žebrovím, ráhnem? Patřilo k šalupě některého z našich předchůdců - a byli vůbec jací? Jsou jejich zkamenělé kosti rozsety kdesi na dně obrovitého moře, jehož rozlohu jsme před léty podcenili?
Dojedl jsem tvrdou skývu, hmátl po palici a dlátu a vyšel jsem ze stanu pod věčně podmračené nebe.
Kámen… Lámeme ho ze žulových mysů a má svůj pevně určený cíl.
"Napsal jsem, co signalizovali… Kde je Vilém?"
Obklopili jsme Toma, důležitě mávajícího prkénkem, na které uhlem napsal to, co svýma mladýma očima zahlédl v dálce.
"Je to jenom krátká zpráva…"
Čti, volají všichni. Nahlas, Tome!
Je nás tu deset, dvacet, sto… Přišel i Vilém, který řídí práci v lomu. "Přečti to, chlapče."
"Šestnáctého dne od příjezdu sto třicátého třetího vlaku," čte Tom, "strhla se obrovská bouře… Pilíř se zřítil se šesti zedníky z Dunglyho čety… Máme raněné…"
"Chudáci… To jsme to dopracovali, když už kdejaká obyčejná bouře porazí pilíř… Co ty víš o hnědých bouřích, chlapče?! Ošizený beton, říkám to pořád…! Práce kvapná málo platná… Kvapná? Když jsme s ní začali, nebyls na světě!"
Ještě stále jsou ochotni přít se pro dobro věci.
"Mlčte, ať čte dál!"
"Juditě a Prokopovi se narodil syn…"
Nevzpomínám si, kdo byli Judita a Prokop. Ostatně ten vzkaz není důležitý; důležité je, že spojení funguje i přes nečekané hnědé bouře, které se bez varování vrhají na ještě měkký beton a boří naše nekonečné dílo.
"Poslyš, Tome… Není tam nic o ní?" ptám se.
"Ne," říká Tom a ostatní se odvracejí.
Jsem starý blázen. Vezmu dláto a jdu do lomu.

KAPITOLA 1.

Říkali mi, že jsem se narodil za bezvětří na jedné ze zastávek Vlaku. Byl to prý pokojný den a krásné místo, kde byly nejen hromady uhlí (byť i značně rozhašeného věčnými dešti), ale i netknutý vagón na vedlejší koleji, plný konzerv. Bohužel, nevypočitatelný jízdní řád nám je nedopřál nadlouho. Nepobyli jsme tam ani dva týdny, když se pohnulo návěstí a píšťalky konduktérů nás zahnaly do vagónů. Mnoho věcí vzalo za své; nikdo nečekal tak náhlou změnu. Místo prý bylo porostlé trávou a kůru stromů, divoce rostoucích ze zbořenišť, kryl lišejník. Zdálo se, že tady Vlak zůstane léta.
Co ještě bylo takových zastávek, než jsem dospěl!
Když rodiče zemřeli (vlastně jsem je nepamatoval jinak než jako dva stařečky), zůstalo mi po nich slušně zařízené kupé, ale protože se rozrostla rodina starého Korněje, rada mi kupé vzala. Náhradou se mi dostalo výsady sedávat v brzdařské budce na zádi, odkud bylo sice vidět daleko do kraje, který jsme opouštěli, ale kde také hrozilo největší nebezpečí, když Vlak prchal před hnědou bouří. Nebyla to tedy jen výsada, ale i povinnost rozsvěcet lampy a bedlivě sledovat let jisker a rozplývání těžkého dýmu lokomotivy, podle něhož se daly odhadnout změny větru a následné zhoršení počasí.
Při svém pozorování jsem čas od času vídal letící černé ptáky. Směr jejich letu většinou křížil trať, ale tehdy jsem ještě nepřemýšlel, proč tomu tak je a kam vlastně létají. Nezajímalo to ani pajdavého Egoria, který mě v brzdařské budce střídal; pokud užíval svého práva (a zároveň plnil povinnost), klímal jsem na svém kavalci ve společné noclehárně, zřízené v jednom z dávno vyprázdněných nákladních vagónů, nebo jsem s ostatními zabíjel čas hrou v karty.
Protože jsem zároveň se svým bytem ztratil i možnost připravovat si sám jídlo, dala mi rada poukázky na stravu v jídelním voze třetí třídy. Nikdy jsem nebyl labužníkem a bylo by mně bývalo zcela lhostejné, že se mi dostává jen ubohého podílu z těch nejhorších konzerv, kdybych nevěděl, že blízko za lokomotivou existuje druhá a dokonce první třída.
Z nás osamělých na tom ovšem nikdo nebyl líp - prý tomu tak bylo od dávných dob, že velké rodiny zabíraly domovy jednotlivců, a člověk s tím musel počítat.
Nedá se říct, že bychom tak byli spokojeni, ale každý z nás si dával dobrý pozor, aby o tom nemluvil nahlas. Bývali totiž kdysi tací, co se ozvali; hovořilo se o nich šeptem za dlouhých horkých nocí pod rozpálenou střechou noclehárny jako o šílencích, kteří onemocněli a už dávno nejsou mezi námi…
Se stravou v jídelním voze třetí třídy jsem se nakonec smířil, protože tam jídlo rozdělovala děvčata, většinou také bez rodin, a bylo snadné navázat tam známost. Viděl jsem, jak se to děje - ale dlouho jsem se neodhodlal, abych to zkusil také, i když se na mě dívky často usmívaly. Věděl jsem, že je to pro moje široká ramena a vysoký vzrůst; ale nebýt Betty, snad bych byl i tak ještě dlouho zůstal sám.
Betty byla z rodiny strojvůdce Clemense.
Svého času to znamenalo, že ji čekala růžová budoucnost po boku některého člena rady v kupé první třídy, ale pak prý

Clemens začal vést popletené řeči, aby se nakonec ztratil na stanici v Oranžových pískách. Nikdo to nečekal právě u Clemense, jenže tahle nemoc si nevybírá. Clemens byl prostě najednou pryč, stejně nenávratně jako onen zapomenutý chlapec na Šedé strusce, tehdy, když Vlak musel dál a chlapcova matka dala při kvapném nastupování přednost nějakému cedníku a pár kouskům prádla. Ale takový je život. Vlakvedoucí ustanovil strojvůdcem Výhora, nejstaršího topiče, který si do služebního vagónu přivedl s sebou celou početnou rodinu; Clemensův klan musel služební byt vyklidit, a protože Betty byla jen čtvrtým dítětem Clemensovy druhé ženy, mohla být nakonec ráda, že ji přidělili do kuchyně pro třetí třídu. Tehdy jí bylo sotva sedmnáct let; byl jsem o rok starší, ale o nic zkušenější.
Jednou se mě nad miskou hrachové polévky zeptala, zda jsem jeden z těch, kteří slouží na konci Vlaku.
"Ano," řekl jsem, "sloužím tam… s Pajdou Egonem."
Zasmála se. "Jenom si nemysli, že to pro mě něco znamená."
"Máme na starosti světla a pozorujeme jiskry a kouř," řekl jsem. "Je to důležité pro celý Vlak."
"K čemu světla, proč pozorovat jiskry a kouř?"
"To nevíš…?!" podivil jsem se. "Jiskry a kouř pozorujeme proto, abychom včas avizovali blížící se hnědou bouři. Světla rozsvěcujeme pro bezpečnost. Kdyby nás ve tmě nebo v mlze dohánět jiný Vlak, mohl by do nás narazit."
"Copak jsou ještě jiné Vlaky?!"
Nikdy jsem o tom nepřemýšlel. "Nevím, jestli jsou," řekl jsem. "Ale světla předpisuje jízdní řád."
"Nikdy jsem neviděla jiný Vlak," řekla Betty.
Jeden muž z uhelné pohotovosti, který vedle srkal zbytek polévky, jí řekl: "Na světě je spousta věcí, které jsi nikdy neviděla. Jestli chceš, ukážu ti je."
Prosmýkla se uličkou mezi stolky, vytrhla mu přitom prázdnou misku a řekla: "Fí…! Ty špindíro… Tintili vantili."
Uhlíř se zašklebil a pokývl na svého spolustolovníka: "Stála by za hřích"
"Má nos pěkně nahoru," mínil druhý. "To proto, že je Clemensová. Takové chtějí položit do hromady mouru a žádné strachy, kamaráde."
Nelíbilo se mi, jak o ní tak hrubě žertují, i když se mi při jejich řečech vnucovaly podobné představy. Ohlédl jsem se za Betty, která, trochu zrůžovělá, pokukovala přes rameno na umouněného uhlíře.
Ani to se mi nelíbilo.
Mnoho jsem pak o Betty přemýšlel, zdála se mi jiná než ostatní děvčata, líbily se mi její bledé oči a plavé vlasy, a její pružné pohyby, když roznášela misky s jídlem, ve mně vyvolávaly touhu. Ode dne, kdy mě oslovila, jsme spolu nepromluvili, ale v myšlenkách jsem byl stále s ní.
Potom jsem jí napsal lístek a nechal ho v misce. Jestli chceš, stálo tam, přijď za mnou po službě do brzdařské budky. Nevěděl jsem, zda si lístek přečetla, a bál jsem se, aby se mi nevysmála. Toho dne jsme projížděli hlubokým zářezem a kolem Vlaku ubíhaly jen černé svahy tu a tam zbarvené nafialověle šedým prachem; stál jsem v budce a čekal, připraven ke kdovíčemu…
Toužil jsem po tom, aby přišla, ale zároveň jsem se toho bál. Co pro ni znamenalo, že jsem se vyznal ve směru větrů jako málokdo? Vlak musel tam, kam vedly koleje, a vítr na tom nemohl nic změnit…
Objevila se, když už jsem ji nečekal. Trať mířila k západu a vzadu za Vlakem stoupala od obzoru tma. Pozoroval jsem právě cosi, co snad mohl být pták křižující trať v nedozírné výšce. Neslyšel jsem vrznout dvířka za svými zády a náhlý dotyk na rameni mi způsobil lehké zamrazení. V té chvíli mi vzdálený letící bod zmizel, jak se mi oko námahou zamžilo.
"Četla jsem tvoje psaní," řekla.
"Jsem rád, že jsi přišla," odpověděl jsem.
"Nikdy jsem nebyla na konci Vlaku…," řekla. "Je to zvláštní pohled… Svět, který ubíhá dozadu. Víš, když byl můj otec strojvůdcem, viděla jsem, jak lokomotiva polyká koleje… Tady je všechno obráceně."
Vzal jsem mosazný zapalovač a zažehl lampu. Červené světlo obarvilo dřevěné stěny budky. Betty se opřela o paže, složené na rámu okna, a rozvichřený vzduch jí rozevlál vlasy. Zasmála se a přidržela si plavý pramínek, který ji šlehl přes oči.
"Proč ses tehdy ptala, zda sloužím na konci vlaku?"
"Myslela jsem si, že bych měla vidět i to, co necháváme za sebou," odpověděla přes útlé rameno.
"Vždyť je to totéž, co před námi."
"Ach, ano… To je pravda. Čekala jsem -"
Odmlčela se.
Zavěsil jsem lampu na hák a zeptal se: "Co?"
"Myslela jsem, že se skutečnost mění," řekla. "To, co je za námi, už nikdy nebude tím, čím bylo před námi. Například můj otec… Myslíš, že je stále tím, čím byl?"
"Nevím, proč o něm mluvíš, Betty. Jestli je tím, čím byl? Třeba už vůbec není; a pokud je - pak už to není strojvedoucí Clemens. Když se člověk zblázní… To je stejné, jako by se stal někým jiným."
Prudce se ohlédla. "Podepsal ses jenom písmenem," řekla. "Stejným, jakým začíná moje jméno…"
"Říkají mi Bert," řekl jsem a byl jsem rád, že začala hovořit o něčem jiném.
"Tvůj otec byl -?" zeptala se.
"Leštič mosazi."
Obrátila se ke mně, opřená zády o stěnu; ruce založila za zády a blůzka se jí napjala na hrudi. "Slyšela jsem něco jiného. Leštič mosazi? A to nemáš vlastní kupé?!"
Pokrčil jsem rameny. "Vystěhovali mě, když rodiče zemřeli… Kvůli Kornějovi a jeho dalšímu dítěti."
"Ach, Korněj," usmála se. "Šest dětí, provdaná sestra a staří rodiče jeho ženy. Kdyby tak odešel Korněj… Ráda bych věděla, kam by je všechny vystěhovali."

"Je to hloupé nařízení," řekl jsem. "I tebe vystěhovali, když Clemens… Jakým právem? V jízdním řádu jistě podobný předpis není. Protože se někdo zbláznil…"
"Víš, můj otec," řekla s náhle podmračeným obočím, "měl k bláznovství daleko."
Teď jsem změnil námět rozhovoru já: "Poslyš, Betty," řekl jsem, "proč ses tenkrát usmívala na toho uhlíře?"
Pokrčila rameny. "Copak nebyl k smíchu?"
"Jak to, k smíchu? Vedl nepěkné řeči…"
"Lidé často vedou nepěkné řeči o pěkných věcech."
"Co ty o takových věcech víš?"
"A - co ty?" řekla, krčíc nos.
"Já… Líbíš se mi, Betty," odpověděl jsem, poněkud vyvedený z míry její přímostí. "Ale ne tak, abych -"
"Uhelný mour je měkký a teplý," řekla a protáhla se.
Značně se setmělo; rudá lampa oblila obrys její plavé hlavy růžovou svatozáří.
"Jako bys v tom mouru už někdy ležela," řekl jsem.
"A proč jsi tedy chtěl, abych za tebou přišla? Vždyť víš, že mě rada co nejdřív přidělí… Třeba i tomu uhlíři. Mám k tomu potřebný věk… a nemám ženicha."
"To je taky hloupé nařízení."
"Dá se obejít."
"Nikdy jsem se o takové věci nestaral."
"Máš nejvyšší čas. Ani já se o takové věci nestarala…
Možná že se proto budeme chovat směšně, ale tady přece není nikdo, kdo by se nám smál."
Náhlé zakolísání vagónu ji ke mně přitisklo. Položila mi paže kolem krku a řekla: "Myslím, že bys mě měl svléknout… Však toho na sobě moc nemám."
I tak jsem byl velice neobratný a potom ještě víc.
"Ach… Vezmi mě na klín, Berte," šeptala zajíkavě. "Božíčku… Jsi opravdu takový nešika…?" Její smích mi stoupal do hlavy s rudým světlem lampy a rytmickým duněním kolejí… Tu-tum, tu-tum, tu-tum… Pak jsem se lekl, když mě prudce stiskla a vykřikla…
Vlak zpomaloval a její sténání zvolna utichalo.
Seděl jsem na úzkém sedátku, vklíněn mezi její dlouhá, pružná stehna. Paže, jimiž mě objímala, byly žhavé a vlhké potem.
"Ach, Berte," zašeptala mi do ucha, "půjdeme a oznámíme radě, že budeme mít dítě."

KAPITOLA 2.

Než jsem se zmohl na odpověď, Vlak zastavil. Slyšeli jsme hlasy mužů a rachocení štěrku pod jejich nohama.
"Achich," vzdychla Betty, sbírajíc z podlahy kousky oděvu. "Pošlapali jsme tu krásnou blůzku… A ze sukně je kus hadru."
"Dostaneš novou ze skladu," řekl jsem. "Přidělují přece… V takovém případě i nádobí a ložní prádlo."
Zavázala si tkanici sukně, a stojíc na jedné noze, navlékala si vlněnou punčochu. Zpod okraje sukně vyklouzlo oblé koleno. "Jsi moc hezká, Betty," řekl jsem.
"Říká mi to leckdo," zasmála se. "Ale od tebe je to docela jiné. Abys věděl - vůbec jsem nepostrádala ten měkký a teplý mour."
"Lekl jsem se, když jsi vykřikla."
"To nebylo bolestí, Berte. Ačkoliv možná ano… Co já vím. Otec říkal, že každá nová zkušenost bolí, i když je krásná."
Natáhl jsem si svetr a kalhoty, potom jsem si vsedě omotal nohy onucemi a sáhl po botách. Jak jsem utahoval tkaničku, praskla. "Ukaž, navážu ti ji," řekla Betty.
"Uhlí…!" volal někdo v dálce. A jiný, velitelský hlas křikl: "Uhelná hotovost… Okamžitě ven. I zálohy."
"I zálohy," řekl jsem. "Musím ven, Betty."
Zvedla ke mně tvář, jak klečela nad mou přetrženou tkaničkou. "Však se zase vrátíš," řekla. "Políbíš mě?"
Jak jsem se k ní sklonil, vjela mi prsty do vlasů.
"Ach, Berte," vzdychla, "vrať se brzy. Dostaneme kupé a budeme spolu spát na čistém lehátku. Noc co noc."
"Musím už jít," řekl jsem.
Když jsem se potýkal se zrezivělou západkou bočních dvířek (do služby jsme chodili zadními přes vagón), položila mi ruku na předloktí a řekla: "Berte… Teď už ti to můžu říct, když jsi můj muž; nikdy jsem nevěřila, že se můj otec zbláznil, i když mi vyprávěl divné věci."
"Jaké věci?"
"Třeba to, že není jen Vlak. Že jsou taky jiná místa, kde žijí lidé jako my. Třeba země Dzwille, Berte. Tam prý není Vlak. Ani semafory, vítr a hnědé bouře."
"Země Dzwille, to je přece jenom pohádka… I mně ji vyprávěli, když jsem byl malý. Je to vymyšlená země, a proto ji nikdo nemůže najít. Říkal snad Clemens, že ví, kde leží?"
"Říkal, že to tuší." Nazdařbůh mávla rukou. "Tam… Nebo tam. Nevedou tam koleje, ale zato tam míří ptáci. Proto odešel. Za nimi. Hledat tu zemi."
"A ty nevěříš, že se zbláznil?" řekl jsem a sáhl po kladivu, abych vzdorující západku vyrazil. "Od mého narození Vlak jede. Jel i před mým narozením… a pojede i po mé smrti. Trať je nekonečná, tak mě to učili. Jak by asi mohl jeden člověk najít nějakou vybájenou zemi Dzwille? Pěšky?!" Uhodil jsem do západky. "Betty, to je směšné. Jen proto, že vídal černé ptáky? Vídám je taky - a přesto mě nikdy nenapadlo, abych kvůli nim opustil Vlak."

"V pohádce přece ukazují cestu," řekla.
"Právě proto, že v pohádce," řekl jsem. "Ale ve skutečnosti je to hloupost, Betty."
Přesto jsem si v tu chvíli uvědomil, že ptáci, které jsem často pozoroval, mířili vždycky na jih; museli mít nějaký cíl. Byla to snad ona země s podivným jménem, o které se vyprávělo dětem: Za širokým a přehlubokým mořem leží země Dzwille…?
"Nikdy by byl neodešel, kdyby nevěřil, že je to pravda," řekla Betty. "Jenom si nemysli, že to schvaluju, protože jde o mého otce. Matka se něco naplakala, když zmizel; a já musela do jídelního vagónu za služku."
Západka konečně povolila, odhodil jsem kladivo.
"Počkej na mě tady," řekl jsem. "Až se vrátím, půjdeme do služebního vozu pro povolení."
Přikývla a posadila se na sedátko.
Už jsem stál na schůdku nad kolejemi, podivnými ve své nehybnosti. "Betty," řekl jsem, "k čemu by nám byla ta země Dzwille, kdyby to nebyla jen pohádka? To ti otec neřekl?"
"Nevím, k čemu by nám byla," odpověděla a zasmála se. "Nám jistě k ničemu, Berte… Když tam není Vlak, kdo by nám přidělil kupé s čistou postelí? A pak - v té pohádce se přece povídá o samých strašných věcech, ne? O čaroději Sanatim, o démonech v horách i bažinách, o Bruwatrahovi, který zařve a ty umřeš…" Znova se zasmála. "Kdopak by na to myslel, Berte? Není lepší, když se dva milují?"
"Ano, je… Ale co o tom říkal Clemens?"
"Říkal, že to není pohádka, ale vzpomínky na to, co bylo dřív než Vlak. Než odešel, často mi o tom vyprávěl. Jsem jeho nejmladší, víš…? Svěřoval se mi, protože věděl, že si to nechám pro sebe. Nenapadlo ho, že mám strach, aby opravdu neodešel za ptáky. Do země Dzwille. Aby nás neopustil. A potom to skutečně udělal… Ti, co zmizeli po něm, Berte… Myslím, že šli stejným směrem. Tam, kam létají černí ptáci. Říká se, že je to nemoc, že se zbláznili… Snad bych si to myslela taky. Ale můj otec žádný blázen nebyl."
"Nelam si s tím hlavu, děvče," řekl jsem. "Máš pravdu - lepší je, když se dva milují. Dohlédni, ať světlo nezhasne."
"Nech mi tady zapalovač."
Podal jsem jí ho. Naše ruce se dotkly.
Potom jsem zabouchl dvířka a klopýtal podle vlaku, z jehož oken se linulo žlutavé světlo žárovek.

KAPITOLA 3.

Postavil jsem se na konec zástupu u otevřených dveří vagónu s nářadím. "Ty frajere," rozkřikoval se skladník Tobiáš, rezavě chlupatý a rozpařený, v triku, jehož dírami bylo vidět modravé tetování, "tohle že je mizerná lopata? Ber, co ti dávám…" Jeho tetování znázorňovalo semafory a kouřící komíny.
"Kdo má lopatu, za mnou," velel parťák zálohy, mávaje obrovitou uhelkou.
"Pro tebe mám jenom obyčejnou," řekl mi Tobiáš, když jsem přišel na řadu. "Buď rád, aspoň se nepředřeš. Další…!"
Vzal jsem lopatu a klopýtal štěrkem za ostatními. Zahlédl jsem červené světlo, žhnoucí na semaforu před lokomotivou, která vypouštěla oblaka páry.
"Hrome, to přece není uhlí!" křikl někdo vpředu.
Doběhli jsme tam, kde se shromáždili muži z uhelné pohotovosti, černí, ramenatí, s vlastními pečlivě udržovanými lopatami z tenké modravé oceli.
"Dělejte," pobízel topič vykloněný z okénka lokomotivy. "Každou chvíli se může rozsvítit zelená."
"Světlo," rozkřikl se hlas. "Ať nám podají světlo!"
"Co se děje?" zeptal jsem se Pajdy Egona, který se tlačil v davu přede mnou.
"Vím já?!" řekl Egon. "Prý to není uhlí… Vidím stejně málo jako ty."
Někdo se vyklonil ze služebního vagónu. "Nerušte," řekl. "Páni poslouchají Mendelssohna…"
Konečně přinesli světlo, acetylénovou lucernu se zrcadlovým parabolickým reflektorem.
"Fííí," udělal Egon. "Tohle snad opravdu není uhlí."
Muži před námi couvli; kruhem jsme obklopili černou hmotu, nakupenou pod strmou stěnou, kterou kdosi v dávných časech zpevnil šedavými bloky kamene.
"To je přece pták," ozval se do náhlého ticha čísi vysoký hlas.
Hleděli jsme na obrovitý matně černý útvar, který vskutku připomínal ptáka; ostrý zoban vyčníval proti nám, zatímco široká křídla podpírala svými konci mohutný trup. Světlo se zahoupalo a zahrálo na povrchu té podivné věci matnými pablesky.
"Mělo by se to oznámit radě," řekl někdo.
Od vagónu s nářadím přišel skladník Tobiáš. "Uhněte," řekl a protlačil se mezi námi. "No vida," zasmál se, když si prohlédl trčící zoban a rozpřáhlé perutě. "Tohle přece musejí vidět páni radní, kamarádi."
"Najednou prý kamarádi," zašeptal Egon.
"Ohlásím jim to," hulákal Tobiáš. "Zavolám je."
"Dej si pozor, balíku," řekl mu parťák pohotovosti. "Páni poslouchají koncert. Mohl bys dostat po hubě."
Tobiáš zaťal pěsti a napnul svaly. "Abys nedostal ty."
Parťák zvedl lopatu.
"Nech toho," zavrčel Tobiáš. "Schovej si nářadí pro příhodnější příležitost. Půjdete snad k radě vy? Nejsou zvědaví na vaše umouněné ksichty. Však to dobře víte."
"Však ty taky nevoníš," řekl parťák a opřel se o lopatu. "Jen si jdi… Budeme se dívat, jak poletíš."
Skladník Tobiáš neodpověděl a rozběhl se ke služebnímu vagónu.

Díval jsem se na podivného ptáka. Nikdy jsem neviděl nic takového.
"Berte," zašeptal mi Egon "jaká je Betty?"
"Proč se ptáš na Betty?"
"Jen se nedělej… Byla s tebou v budce. Řeknu jí, aby za mnou taky přišla."
"Je to moje žena," řekl jsem. "Požádáme o povolení."
Egon udělal to svoje věčné: "Fiíí!"
"Najdi si jinou," řekl jsem mu. "V jídelním voze jich je dost. A už nikdy se mě neptej, jaká je."
Od služebního vagónu se ozval skřípavý zvuk spuštěného okna. "Posviťte pořádně, chlapi," zařval Tobiáš.
Ohlédl jsem se. V okně se rýsovaly temné obrysy tří hlav na pozadí osvětleného vnitřku vagónu. Bylo slyšet slabou melodii piana a vzdálený smích žen. "Je to daleko," řekl kdosi v okně. "Zajděte tam, Dewarte. A ať už nás neobtěžují s tou hloupostí."
Okno se zabouchlo a zvuky zmlkly. Vzápětí vystoupil ze dvířek vrchní konduktér Dewart; jako vždy měl na sobě uniformu s plochou čepicí a u pasu se mu houpaly kleště na ocelovém řetízku.
"Uhněte, bando," pokřikoval Tobiáš, "uvolněte cestu panu Dewartovi."
Uličkou mezi uhlíři prošel vrchní konduktér až k černému ptáku. "Přineste to světlo blíž," přikázal.
Zatímco muž s reflektorem svítil, ohmatával Dewart povrch té podivuhodné věci. Podíval se na špičky svých prstů v bílých rukavicích. Pak uchopil kleště a ťukl. Nepatrný kousek černé hmoty se ulomil a skutálel do štěrku. "Podej mi to," řekl Dewart a muž se světlem se sehnul. Vrchní konduktér nastavil dlaň a čichl k černému úlomku. Bylo naprosté ticho, jen pára vypouštěná ventilem slabě syčela.
"Hlupáci," řekl Dewart. "Jaký pták? Je to uhlí. Možná že má podobu ptáka. Proč ne? Mohlo by mít podobu některého z vás. Nebo macaté ženské. Co na tom záleží? Vezměte kladiva a sochory. Roztlučte to a naložte. A nevyrušujte pány radní… Mají jiné starosti než se bavit se špindíry."
Krátce nato se černý pták změnil v hromadu uhlí, do které jsme se obořili lopatami. Bylo třeba dvakrát přehazovat, než bylo možné nakládat uhlí do vagónu za tendrem lokomotivy. Pracoval jsem přímo u hromady a po chvilce se zpuchřelá násada mé lopaty zlomila.
Ještě nikdy se mi nic podobného nestalo a byl jsem v té chvíli velice nešťastný; zlomená násada se nedala ničím nahradit. Vzpomněl jsem si na Kurta, který kdysi zlomil lopatu… Nejen že byl ztlučen do bezvědomí, ale ještě musel za trest předat svou rodinu jednomu ze strážných, hrubiánovi jménem Ferdinand. Krátce nato Kurt zmizel, ale zmizela i jeho rodina. Povídalo se, že Marie, Kurtova žena, vyskočila i s dětmi jedné tmavé noci z vlaku a Kurt je následoval…
Napadlo mě, že zlomenou lopatu schovám; snad si skladník nepamatuje, kolika lidem vydal nářadí. Protože jsem byl až na konci řady ve stínu hromady, viděl, co se stalo, jenom Egon. "Mlč," řekl jsem mu. "Jestli jsi přítel, tak mlč."
"To je pěkné, že se dovoláváš přátelství," řekl. "Jak chceš zatajit, co jsi provedl? Teď ti seberou Betty a ještě tě čeká pořádný výprask… Poslyš, když oznámím, co jsi udělal, dají Betty mně. Potom tě sice zbijí… Ale až se vzpamatuješ, můžeme mít Betty dohromady."
"Jak jsi odporný, Egone," řekl jsem.
Skřípavě se zasmál. "Co je na tom odporného? Neříkám, že ji musíme mít najednou. Budeme se střídat… A pokud se bojíš, že ji budu přemlouvat, aby tě nechala… Nu, můžeš přece být u toho a dívat se. To je přece poctivý návrh, ne? Pokud ovšem necháš zase ty mě -"
Snad jsem v té chvíli nevěděl, co dělám; pozvedl jsem zlomenou násadu lopaty a vrhl se na Egona v touze umlčet ho navždy.
"Pomoc!" vykřikl. "Zlomil lopatu a chce mě zabít!"
"Kdo? Kdo?" ozval se odkudsi Tobiáš. "Že zlomil lopatu? Kde je? Přitáhněte ho sem, ať mu rozbiju tlamu!"
Egon upadl na záda do hromady uhlí, ale ječet nepřestal. Těžká bagančata zadusala, snop světla opsal kruh. "Tam," volaly hlasy. "Ne, tady je!"
Obrátil jsem se a dal se na útěk.

KAPITOLA 4.

Neměl jsem jinou možnost než tu nejhorší. Nemohl jsem utíkat po kolejích, protože bych vběhl přímo mezi své pronásledovatele. A tak, kryt protáhlým stínem černé hromady, jsem se rozběhl ke svahu.
Když jsem se pustil vzhůru, chytaje se rukama stébel a hran kamene, který tu a tam trčel z mazlavé hlíny, dostihlo mě světlo reflektoru. "Támhle je," řval Tobiáš. "Chyťte ho! A lopatou po hubě!!"
Šplhal jsem vzhůru, polapen v kruhu nemilosrdného světla; žlutá tráva se mi trhala v rukou, bláto pod nohama klouzalo, hrany tesaných kvádrů mi rozdíraly prsty, kterými jsem se snažil zachytit. Upadl jsem a bolestivě se uhodil do kolena. Naštěstí jsem se udržel na příkrém svahu. Slyšel jsem sípavý dech pronásledovatelů; lidé, stejní ubožáci jako já, hledali povyražení v honičce. Snad se i těšili, jak mi uštědří výprask. Ach, Betty, prolétlo mi hlavou. A právě to mě snad vzpamatovalo a pobídlo k dalšímu šplhání vzhůru… Nechtěl jsem skončit jako kdysi Kurt; a nemyslel jsem na to, že se každým krokem od Betty vzdaluji. Pod mou nohou se skutálel kámen a kohosi pode mnou zasáhl.
"Pozor," ozval se hlas, "hází kamení…"
A jiný mu odpověděl: "To mu nepomůže…"
Vrchol svahu přišel náhle.
Uchopil jsem poslední keřík, jakési ostré hroty se mi zaťaly do dlaně; pak jsem udělal krok a ocitl se na bahnité rovině ztrácející se v nažloutlé mlze.
Nemyslel jsem na neslýchanost toho, čeho se odvažuji, a rozběhl jsem se, doufaje, že v mlze zmizím.

Po pár krocích jsem se ohlédl přes rameno; na zlomek vteřiny mě oslnil pruh jedovatého světla acetylénové lampy, tryskající do mlhy. Potom se přes okraj svahu přehouply temné postavy. Hlasy zběsile vyly, ječely a dávily se smíchem.
Běžel jsem dál, přes bolest poraněného kolena.
Kulhal jsem.
Belhal jsem se.
Ti za mnou se blížili, i když byli vesměs mnohem starší než já a měli kratší dech. Vběhl jsem do špinavé louže plné řídkého bahna, z něhož jsem jen těžko vytahoval nohy v těžkých botách. Nadbíhali mi z obou stran, mávajíce lopatami.
Světlo mě znovu našlo, viděl jsem vlastní nekonečný stín, jak se rýsuje na mlžném pozadí.
Srdce mi bušilo jako kola vlaku na spojích kolejnic.
Náhle hlasy mužů přehlušil jiný zvuk.
Bylo to táhlé zavytí parní píšťaly.
V té chvíli jsem upadl; celým tělem ve vlažném, svíravě páchnoucím bahně jsem očekával první ránu lopatou. Jenže ta nepřicházela a světlo mě náhle opustilo…
"Hej," volal někdo, "nechte toho idiota. Zpátky…!"
A jiný, vysoký a vyděšený hlas vykřikl: "Zelená!"
Dusot nohou se ozval znovu a zvolna se vzdaloval.
Nadzvedl jsem se na rukou, pak jsem se posadil. Zprvu jsem si neuvědomoval, co se děje. Znovu zaječela parní píšťala. Stíny pronásledovatelů se ztratily na černé hranici svahu. Světlo zmateně zatápalo mlhou. Pak zmizelo.
"Ne…," rozkřikl jsem se. "Nenechávejte mě tady!"
Slyšel jsem sykot páry, který přehlušil mé volání. Ale i kdyby je byl někdo zaslechl, nevrátil by se pro mě. Na semaforu svítila zelená… Vlak musel dál. Málokdy čekal na opozdilce… Snad na člena rady. Nebo na vrchního konduktéra. Na mě čekat nebude…!
Vstal jsem a potácel se tmou.
Když jsem se ocitl na okraji rokle, kterou běžely koleje, Vlak se právě hnul.
Volal jsem, křičel, mával; pustil jsem se svahem dolů, kámen mi povolil pod podrážkou boty, upadl jsem a sklouzl až tam, kde ležela moje zlomená lopata. Vlak zvyšoval rychlost.
Neměl jsem už sílu vstát. Osvětlená okna mě míjela, z některých hleděly lhostejné tváře… Dunění kol mě ohlušovalo, pak se kmitl poslední vagón.
"Betty," vykřikl jsem, "Betty!"
Ale viděl jsem jen červenou lucernu kymácející se na brzdařské budce.
Pak vlak zmizel v noční mlze, kterou proráželo světlo semaforu jako zelená bludička.

KAPITOLA 5.

Vláčel jsem se vpřed opíraje se o zlomenou násadu lopaty a mé boty mlaskavě vázly v hlinité kaši. Planina žlutého bahna, říkal jsem si. Ano… Je to Planina žlutého bahna. Při zastávkách Vlaku určovala rada, jak budeme ona zastavení nazývat; proto jsme vzpomínali na Oranžové písky, Šedou strusku nebo Velkou černou hlínu. Ale všechna tato místa byla nenávratně v minulosti; nikdy jsme je neměli spatřit podruhé…
Planinu žlutého bahna jsem si pojmenoval sám, byl jsem jejím objevitelem a pánem.
Ale co jsem tím získal?
Všechno zůstalo za mnou, ve Vlaku, který pokračoval na pokyn zeleného světla semaforu ve své nekonečné cestě. Docela všechno. Protože víc než Betty jsem neměl. Jediný můj majetek byl mosazný zapalovač, který jsem jí vtiskl do ruky… Byl to náš poslední dotyk.
Věděl jsem, že zahynu, stejně jako zahynul Clemens a ostatní, když se zbláznili a opustili Vlak. Nebylo života mimo Vlak.
Obcházel jsem rozsáhlé kaluže a chvílemi odpočíval opřen o svou hůl. Zneklidňovala mě tma, děsila mě mlha, byl jsem prochladlý v promáčených šatech. Ale šel jsem dál s vědomím, že dokud se pohybuji, jsem ještě stále naživu…
Pak začalo svítat.
Nikdy jsme v okolí trati neviděli víc než pusté písky, neplodné lučiny s bledou trávou, zkřivené nedužívé stromy, lišejníkem obrostlé skály či rozsáhlé plochy, skvrnité a žíhané, po nichž vítr honil hnědý prach. Ale nikdo z nás (kromě oněch šílenců) se nevzdálil z dohledu Vlaku, a protože trať většinou vedla korytem, nebylo po čem se rozhlížet. Už od dětství nám vštěpovali, že všechno, co nepatří k Vlaku, je nebezpečné a lidem nepřátelské…
Proto jsem se nerozhodně zastavil, když jsem narazil na vysoké a rovné stromy s bílou, černě skvrnitou kůrou, a pod nohama mi zaskřípěl žlutý písek. Spatřil jsem jakési jemné předivo, na němž se třpytily kapičky vody ze sražené mlhy, daleko přede mnou vycházelo za mraky slunce a lehké šumění ve větvích mi stříslo do tváře hrst zlatých listů. Půjdu dál, pomyslel jsem si. Tohle místo tu zůstane, i když odejdu. A někdy, možná za sto nebo za tisíc let, sem přijde někdo jiný… Nebude mít tušení, že není prvním z poutníků. Vždyť ani já nevím, kolik jich tu přešlo přede mnou.
Nevolky jsem se zasmál a špičkou hole napsal do písku cesty své jméno: BERT. Ano, poutníku… Kdysi, dávno před tebou, sem přišel Bert.
Překročil jsem ta čtyři písmena, odhrnul větve rostoucí přes cestu a šel dál šelestícím zástupem stromů s bílou, černě skvrnitou kůrou. Suché listí mi chrastilo pod nohama.
Pak náhle pěšina skončila u branky z kroucených železných prutů zasazených v nízké zídce z omšelého, mechem nazelenalého kamene. Vedle branky byl na zdi štítek z mosazi.
Musel jsem se pevně opřít o hůl, když jsem přečetl nápis, vyrytý do kovu jistě před mnoha lety:

HARWEY CLEMENS, CESTOVATEL.

KAPITOLA 6.

Otevřel jsem vrátka. Zrezivělé závěsy tiše skříply. Za vrátky pokračovala cesta kamsi dolů, už ne písčitá, ale vydlážděná nepravidelnými plochými kameny. Mohutné keře s fialovými květy zakrývaly výhled. Šel jsem dál, nedočkavý a rozechvělý, až jsem po schodišti sestoupil do zahrady a došel k domu s dřevěnou, zeleně natřenou verandou.
Nikdy jsem neviděl dům. Nevěděl jsem, co je to dům. Ale teď jako by se mi drala na jazyk jakási stará zapomenutá slova, zatímco jiná mizela nenávratně z mé paměti…
Dům, veranda, říkal jsem si v duchu. Háčkované záclony v oknech… Dlaždice… Tyčky podepírající vysoké stvoly zahradního slézu s temně nachovými květy… Narudlé listí psího vína, které se pnulo po stěnách domu… Nízký omšelý sloup z pískovce a černá kočka sedící na jeho vrcholku…
Pak se pohnula železná klika podobná suchému listu.
"Bože můj! To je přece - Bert! Ach, Berte… Jsi celý od bláta. A co ta hůl? Proč kulháš…?"
Její oči byly modré a hluboké jako vzdálené nebe v trhlině mračen. Měla černé vlasy stočené do těžkého uzlu a stříbřitě modré šaty, obepínající ji v bocích a rozšířené kolem štíhlých nohou, naboso obutých do lehounkých sandálů. Běžela ke mně trávou, položila mi ruce na ramena, jako by mě chtěla obejmout, pak je v náhlých rozpacích nechala klesnout k bokům a tiše řekla: "Nevěřila jsem už, že se vrátíš…"
"Ne, ty nejsi Betty…"
Bezradně rozhodila paže a nejistě se pousmála. "Ale božínku… Vždycky jsem byla Betty, Berte…!"
"Betty… Clemensová?"
"Ovšem, Clemensová."
"A - tvůj otec, Betty?"
"Můj otec… Copak jsi všechno zapomněl, Berte?"
"Snad," řekl jsem. "Bloudil jsem v bažinách a bál se o svůj život. Snad se mi přitom v hlavě všecko popletlo, Betty."
"Pojď," řekla. "Nebudeš tu přece takhle stát." Usmála se. "Musíš si myslet, že se chovám jako blázen. Možná že taky blázen jsem. Vstala jsem s východem slunce. Věřila jsem, že tě najdu ve tvém pokoji. Dala jsem chystat snídani… A teď, když se mi sen splnil, povídáme si přede dveřmi."
Následoval jsem ji verandou, kde stála dvě proutěná křesla natřená bílou barvou; barevné skleněné tabulky v horní části oken svítily sluncem, které stoupalo po obloze a proráželo stoupnuvší mlhou jako perleťový kotouč.
"Bloudil v bažinách," říkala Betty se smíchem, "bloudil v bažinách." Prudce se ke mně obrátila: "Ale teď už je s tím konec, že, Berte? Jistě už máš dost bažin - a toho všeho?" Povšiml jsem si, že přes svůj smích má v očích slzy. "Nebo jsi snad našel, co jsi hledal?"
Odložil jsem hůl a zul zablácené boty.
"Víš, Betty," řekl jsem, "nebyly to jenom bažiny. Byla to i Šedá struska, Oranžové písky, Velká černá hlína…" Chtěl jsem říct a černý pták, ale přerušila mě otylá žena, která vyšla z hnědých dveří s mosaznou klikou a spráskla ruce, když mě spatřila.
"I toto," vyjekla, "není tohle náš Bertík?!"
"Ovšem že je to on, paní Gréto," řekla Betty. "I když byste mu asi neměla říkat Bertík."
Žena zapřela buclaté pěsti do objemného pasu. "Berte, Berte," řekla s chichotáním, „jsi horší, než byl tvůj otec, i když nelétáš balónem… Držíš se při zemi, aspoň že tak. Jen bys to už dál neměl přehánět. Utekl jsi do světa, jen abys Betty dokázal… Kdopak ví, cos chtěl dokázat. Otce jsi tam nepotkal?" Nečekala na odpověď; stále se chichotala, ale zdálo se mi, že skrze slzy stejně jako Betty. "A toho bláta…!" lamentovala. "Už ať tě v těch hadrech nevidím. Vykoupáš se… Naleju ti osm džberů do necek; tak, osm džberů, jak to míval tvůj otec rád. A ve svém pokoji máš pořád čisté prádlo a šaty, jako bys byl vůbec neodešel… Berte, chlapče nešťastný, mělo to vůbec nějaký smysl, ten tvůj útěk? Viděl jsi ve světě něco lepšího, než můžeš vidět tady v Březovém háji?"
"Nechte ho, paní Gréto," skočila jí do řeči Betty. "Nevidíte, jak je unavený? Řekni, že ne, Berte." Protože na mě přitom mrkla, řekl jsem, že na tom něco pravdy je. "Počkám na tebe v salónu," řekla Betty.
Otočila se na podpatku a sukně zavlála kolem jejích štíhlých lýtek.
"Pojď, Berte," řekla paní Gréta. "Dám ti osušku…"
Šel jsem za ní a hleděl na dlažbu síně; opakovaly se na ní modravé obrazce, které mi cosi mlhavě připomínaly. Pak jsem si uvědomil, že jsou to komíny a semafory, a v duchu jsem se zasmál svým popleteným snům.

KAPITOLA 7.

V místnosti vybílené vápnem byla podlaha z hrubých červených cihel. Uprostřed stály velké necky ze dřeva, vydrhnutého doběla, a ke klenutému stropu z nich stoupaly kotouče páry.
"Dej mi ty svoje hadry," řekla paní Gréta. "Potřebují vyprat - a kdo ví, zda nebudou i tak dobré sotva na vytírání podlahy… Pospěš si, dokud je voda pěkně horká."
Trochu jsem se styděl při svlékání; když jsem paní Grétě podal poslední kousek svého bahnem prosáklého prádla, zasmála se. "Tolik mi připomínáš otce," řekla. "Ale tenkrát jsem byla mladá."
Rychle jsem se posadil do vody v neckách.
Paní Gréta hodila moje špinavé hadry na podlahu a uchopila kartáč. "Vydrhnu ti záda, Berte… Když jsem tě koupala naposled, ještě jsem tě myla celého." Nebylo mi příjemné, že se stále chichotá a prohlíží si mě, jako by oceňovala nějaké

neobvyklé zvíře. "Víš," brebentila, "teď už ti to můžu říct. Tvůj otec a já… Inu, skoro každou noc jsme spolu hřešili proti sedmému přikázání. Byla jsem krásná… Krásnější, než je dneska Betty. Ještě před sedmi lety, ach bože… Než jsem ztloustla ze samého smutku a stýskání. Tvůj otec byl blázen, Berte. Hotový blázen. Ty jeho hloupé balóny! Snad si myslel, že shora víc uvidí… Tenkrát odletěl rovnou z mojí náruče; toužím po zemi Dzwille, povídal. Božínku, takový silný a krásný chlap to byl… a toužil po nějaké zemi, o které sotva slyšel - a ještě v pohádce. Mužští zůstanou nadosmrti hloupými dětmi, tak je to."
Zase se zachichotala a dotkla se kartáčem mých zad.
"Paní Gréto," řekl jsem, "nepamatuju si nic o svém otci. Ani to, že se zabýval balóny. A to ostatní, co se týká vás a jeho - nechci o tom slyšet."
"Ale ale, Bertíčku," řekla, "nechceš snad také, abych odešla?!"
"Ano, to právě chci," řekl jsem.
Hodila kartáč do vody v neckách. "Dobrá, Berte," zabručela. "Nelíbí se mi, že jsi ve světě zpychnul… Ale možná že ti to prospěje u Betty. Od té doby, co tu byl ten na koni… A ten druhý, co se před ním producírovala, i když mohl být třikrát tak starý jako ona. Možná i další, taky musím spát. Nosí nos nahoru. A kdopak ví, co s kterým měla. Postel byla párkrát pěkně zválená… Nafoukaná je. Hraběnka. Obléká se, fintí… Pro kohopak?" Najednou se ke mně naklonila a zasyčela mi do ucha: "Zmáčkni ji pořádně. Však to sám uslyšíš… Řičí přitom jako klisna."
"Jděte pryč," řekl jsem. "Jak to mluvíte o Betty?"
"Co je pravda, to je pravda," odsekla. "Když chceš, Berte, odejdu. Oblečení máš připravené a jídlo je na stole. Už neřeknu ani slovo."
"Oblečení mi přineste. Přece odtud nepůjdu nahý…?!"
"O tom nebyla řeč," uchichtla se. "Za to mě nikdo neplatí. Ostatně mám plno práce v zahradě, mladý pane."
Dveře za ní bouchly.
Povzdychl jsem si a uchopil kartáč, abych se zbavil špíny; ale vtom jsem si všiml, že je voda v neckách plná jakéhosi černého lesklého hmyzu.
Byli to švábi.
Uhelní švábi…
Voda se čímsi rytmicky čeřila a hmyz se pohupoval… Zaslechl jsem vzdálené dunění - tu-tum, tu-tum, tu--tum…
Podlaha se chvěla. Zpocené sklo jediného vysoko položeného okna se začalo pravidelně zatmívat. Vyskočil jsem z necek a vrhl se k němu, ale zrezivělá západka nechtěla povolit, lámal jsem si nehty a hmatal po kladivu, které tu nebylo… Pak se kmitlo červené světlo a rychle odumřelo i s duněním.
Vtom okno povolilo.
Přitáhl jsem se rukama a vyhlédl přes římsu.
Viděl jsem nekonečné pařící se louky s mlčícími shluky stromů, které smáčely své převislé větve v proudu kalné a široké řeky; slabounce pršelo a na šedém nebi se blýskalo na časy…
Zavřel jsem okno.
Jaký nesmysl…! Zdálo se mi, že červené světlo a Betty patří k sobě. Skutečně jsem musel být strašně unavený, když jsem usínal i v neckách s teplou vodou.
Zatímco na mě Betty čeká v salónu.

KAPITOLA 8.

"Je to Mendelssohn," řekla Betty. "Předehra ke Snu noci svatojanské. Nevím, jaká to mohla být noc, že si zasloužila předehru…" Zasmála se.
"Přiznávám se, že o tomhle taky vím moc málo," řekl jsem. "I když musím připustit, že na tom nejspíš něco bude… Možná že to vyjadřuje myšlenky a touhy mnohem obyčejnější, než si lidé při poslechu představují; nevím, jestli to říkám dost srozumitelně."
"Ale ano," řekla Betty. "Já ti rozumím. Vždycky jsem ti rozuměla… 1 když jsi na to často zapomínal."
Gramofon dohrál a Betty obrátila desku.
"Tvůj čaj, Berte…"
"Vidíš, zapomněl jsem. Kvůli té hudbě."
Zasmála se. "Nemusím hrát."
"Ano, vypni už gramofon," řekl jsem. "Radši se dívám na tvoje ruce, když naléváš čaj."
Bylo mi příjemně v salónu se zelenavým kobercem s vetkanými květy magnólií a bílým, křehkým nábytkem se zlatými linkami a růžovými poduškami. 1 gramofon byl růžový; čajová souprava byla ze starého, lehce popraskaného porcelánu, a šaty, které mi paní Gréta přece jen nechala před dveřmi lázně na kolíku, byly z manšestru, trochu páchnoucího naftalínem. Košile byla pečlivě vyžehlená a střevíce měly bezvadný lesk.
"Měl jsem v poslední době divné sny," řekl jsem.
"Kdo z nás je nemá," vzdychla. "Byly to zlé sny?"
"A jak," zasmál jsem se. "Například v mé lázni plavali uhelní švábi."
"Co je to?!"
"Nepříliš půvabný hmyz," řekl jsem. "Žije všude, kde je uhelný prach. V tendru, ve vagónech… Ty bestie sežerou všecko, na co přijdou. Snad se živí i uhlím."
"O čem to mluvíš, Berte?" podivila se. "Takové divné věci jsi poznal ve světě?"
Musel jsem se tomu znova zasmát. "To všechno jsou ty sny," řekl jsem. "Samozřejmě že podobný hmyz neexistuje. Byl

jsem unavený cestou a usnul jsem v horké vodě."
"Byl jsi daleko?" zeptala se jaksi nesměle.
"Nevím, zda daleko," odpověděl jsem. "Co na tom záleží."
"Jak by na tom nezáleželo? Čekám už chvílí, kdy začneš vyprávět o své cestě. A poslyš - co jsi to řekl paní Grétě, že láteří a mračí se?"
"Trochu jsme se nepohodli. Mluvila o mém otci - a mně se to nelíbilo."
"O mně neříkala nic?"
"Ne… Nevzpomínám si," zalhal jsem.
Venku se stmívalo.
"Přinesu víno," řekla Betty. "Zbytek čaje v konvici už je studený… A při víně se lépe hovoří."
Hleděl jsem háčkovanou záclonou do krajiny, kde stále šuměl tichý déšť. Viděl jsem řeku, která valila své vody bez hlesu; jakási loďka se otáčela ve víru a veslařova tvář se na okamžik zastavila pohledem na okně. Pak blýskl plamínek a rozžehla se lucerna… Její mdlé světélko uplývalo do dáli, až se ztratilo v zákrutu řeky.
"Víno je červené," řekla za mnou Betty. "Ráda se dívám lahví proti světlu… Podívej. Všechno je rudé."
Ohlédl jsem se. Na její tváři tkvěl odlesk láhve jako ruměnec. "Otevři ji, prosím…," řekla. "A vypravuj."
Když jsme se napili, řekl jsem: "Pověz mi nejdřív o mém otci, Betty. Zapomněl jsem skoro na všechno."
"Možná že jsem to také zapomněla," řekla. "Je to dávno, co odešli. On i můj otec… a hned po nich ty."
"Kam odešli?"
Nepatrně se zamračila. "Nevím."
"Vždycky jste žili v tomhle osamělém domě?"
"Já ano," řekla. "Narodila jsem se tu."
"Chceš tím říct, že já - ne?"
"S tebou sem prý přišel tvůj otec, když ti byly tři měsíce. Ale o tvé matce se tu nikdy nemluvilo."
"A - tvoje matka?"
"Nepamatuju si… Prý zemřela, když mi byly dva roky. Paní Gréta mě vychovala… I tebe, Berte."
"Naši otcové - byli přátelé? Nebo snad příbuzní?"
"Nevím, Berte. Ale odešli spolu… Přesněji řečeno - odletěli. Ale to přece dobře víš."
"Dopověz to," řekl jsem. "Rád poslouchám tvůj hlas."
Netušil jsem, proč se zarděla. "Jenom proto, že rád posloucháš můj hlas?" řekla. "Není v tom ještě něco jiného?"
Rozpačitě se zasmála. "Konečně - jak chceš… Tenkrát byl výjimečně příznivý vítr… Sotva nás políbili na rozloučenou. Vrátíme se pro vás, volal tvůj otec z koše. A pak vyhodili přítěž. Když odletěli, vítr zesílil. Pobořilo nám to komín a spousta větví ráno ležela na zahradě… Ale no tak, Berte, přece nechceš, abych o tom povídala dál."
"Plakala jsi strachem," řekl jsem nazdařbůh. "Paní Gréta zapálila svíčku a modlila se. Byla to strašná noc."
Betty se napila vína a řekla: "Že by paní Gréta zapálila svíčku…? To mi na mou duši vypadlo z hlavy. Vím, žes mě vystrašil tou černou paní, o které se ti zdálo… Ale noc skončila krásně, pamatuješ?"
Sáhl jsem po sklenici, abych nemusel odpovědět.
Tu-tum, tu-tum, tu-tum…, zaslechl jsem.
"Co je to?" zeptal jsem se a postavil sklenici na stůl.
"Ach, přece moje srdce," řekla. "Sáhni, jak tluče."
Uchopila mě za ruku a dlaní si ji přitiskla pod svůj levý prs. Cítil jsem pod stříbřitě modrou látkou vlahou živost jejího těla a viděl, jak zavřela oči a pootevřela rty. Vždycky přitom říčí jako klisna… Odtáhl jsem dlaň a řekl, aniž bych věděl proč: "Pamatuješ si ještě na Pohádku o cestě do země Dzwille?"
"Pohádku…?" opáčila nechápavě. "Nemyslíš, že jsme příliš velcí na pohádky? Ach, jak jsem ospalá," vzdychla. "To dělá víno. Pojď, Berte…"
Vstala a vzala mě za ruku.

KAPITOLA 9.

Ložnice byla tak malá, že se do ní nevešlo víc než vysoko nastlaná postel s vyřezávanými nebesy, na nichž visely do stran rozhrnuté záclony z těžkého, zlatými nitkami protkávaného sametu. Pak už tu byla jen bytelná skříň a kachlová kamna sahající až ke stropu; jejich zelené kachlíky byly zdobené úponky i listy neznámých rostlin a nedovírající se dvířka vrhala žluté pablesky po stěnách.
Na stěně proti posteli visel v oválném rámu zašlý barvotisk, který zobrazoval jakousi záhadnou scénu; vysocí muži s hlavami ptáků obklopovali kruhem nahou dívku (nebo snad sochu na kamenném podstavci) pod nočním nebem zastřeným věkovitým prachem, který nesčíslněkrát rozmazala vlhká utěrka paní Gréty. Prosvítala tam světla několika hvězd, a temný obrys jezdce na koni se řítil po obzoru, podobný praporci z potrhaného sukna.
"Vzpomínáš, Berte?"
Stála na protější straně postele, do pasu skrytá za horou peřin pečlivě uhlazených a vonících mýdlem a čerstvým povětřím.
"Na tu noc?" zeptal jsem se.
"Na co jiného? Bála jsem se zůstat sama dole ve svém pokoji; a když paní Gréta usnula, šla jsem za tebou… V noční košilce a bosa, Berte. Neměla jsem na sobě nic než tu košilku… Na schodišti byla zima, dlaždice studily… Řekla jsem ti: Prosím, Berte, zahřej mě! Pak jsem se k tobě schoulila pod přikrývku…" Rozmarně se zasmála. "Pamatuješ? Najednou jsme poznali, že nejsme docela stejní."

"Však jsme to ráno od paní Gréty pěkně schytali."
"Jak by ne!" vyprskla Betty. "Bylo mi sotva deset let, tobě ani ne o rok víc… A spali jsme spolu."
"Ano… V jedné posteli a pod jednou peřinou. Pravda, cosi jsme přitom poznali… Ale byla to jen dětská hra. Co je na tom?"
"No ovšem, co je na tom," řekla. "Kolikrát jsem si od té doby říkala, že na tom nic není a že bychom si tak jistě hráli znova, kdybys byl tak brzy neodešel. Víš, co jsme se tě s paní Grétou nahledaly? Našly jsme tvoje stopy nahoře na pláni, ale bály jsme se jít dál… Paní Gréta si pak dlouho vyčítala, že na tebe byla zlá… Ach, Berte… Proč ses tak dlouho nevracel?"
Slyšel jsem, jak sandál klepl o podlahu. Jak sáhla dozadu, aby si rozepnula šaty, vyklenula se jako mísa se dvěma jablky. Pohlédla na mě přitom zpod komicky zachmuřeného obočí a řekla: "Felix Mendelssohn-Bartholdy: Předehra ke Snu noci svatojanské… Tenkrát jsme o tom nevěděli zhola nic, že, Berte…?"
Odvrátil jsem se a pohlédl z okna. Už nepršelo. Nad hladinou řeky stoupala mlha.
Slyšel jsem šustění šatů a zavrzání postele.
"Pamatuješ," řekla Betty, "jak jsem se tě ptala: Proč se nedíváš? A víš, co jsi na to řekl?" Dala se do smíchu. "Na co se mám dívat, hloupá?"
V posledním okamžiku, kdy jsem se už odvracel od okna, se cosi mihlo v soumraku; kdesi vysoko nad střechou domu, na pozadí oblačné clony zčervenalé zapadajícím sluncem, se kmitl stín něčeho, co vzápětí zmizelo za nízkým, temným a osamělým mrakem. Pak se naráz setmělo a jen blýskající topeniště kamen kladlo své chvějivé střípky na stěny. Vzdychl jsem a pomyslel si, že sním na nepravém místě.
"Berte," řekla za mnou Betty, "proč se nedíváš? Dívej se přece!"
Odvrátil jsem se od okna. Ležela nahá napříč postele, jednu paži pod hlavou a oči přimhouřené.
"No tak… Pojď mě zahřát, Berte…"
Jak ke mně vztáhla paži, padl jsem vedle ní; svlékala mě s hlasitým smíchem, jako by to všechno byl velkolepý žert. Opakovala zapomenutá citoslovce dětského údivu, zatímco já, jí pro radost, přistoupil na hru a pohoršeně odstrkoval její zvědavé ruce… Ale pak se naše údy propletly a pro smích náhle nezbýval dech; cítil jsem zuby a jazyk a horečný cval jejích prstů na své kůži, vůně podpaží i klínu mi zatemnila smysly…
A pozván, vešel jsem.
Ach, Betty… Betty… Miláčku.
Zůstaneš, viď, že zůstaneš…?
Navždy, Betty… Ano… ano… ano…
Zařičela jako klisna a prudce se pode mnou vzepjala.
Vtom jsem koutkem oka zahlédl, že se dveře pokoje pootevřely; kdosi tam stál, jakýsi vysoký kostnatý stařec, naše pohledy se střetly… Byl to jen mžik; pak se dveře tiše zavřely, ale na podlaze u prahu zůstalo cosi, co tam předtím nebylo… Nejprve se mi zdálo, že je to jakýsi černý květ; pak kmitavý plamínek ulpěl na černém ptačím péru, snad dvě stopy dlouhém, upevněném na baretu, který se proti své ozdobě zdál směšně malý.
"Počkej, Betty," řekl jsem a podržel její tápající ruce ve svých, "počkej přece… Někdo se na nás díval pootevřenými dveřmi - nějaký vysoký starý muž."
"Blázne," sténala, zvedajíc se v bocích. "Ty blázne!"
"Kdo to byl, Betty?!"
"Proboha… Kdo by to byl? Nikdo tu není… Možná Johan, podomek… Snad chtěl přiložit do kamen; co je na tom? Berte… Prosím!" Prudce mě objala.
"To on přinesl ten baret s černým pérem?"
"Ne," řekla s jektajícími zuby a klesla, jako by ji naráz opustily síly, "ne… Na mě se dívej, ne tam. To je přece tvůj baret. Ach bože, Berte… Copak nevidíš, že pláču strachem?"
"Prosím tě, Betty," řekl jsem, "už si nechci hrát. Víš dobře, že to není můj baret. Nejdřív se mi zdálo, že je to květina… A to pero - taková nemají obyčejní ptáci."
"Pusť," řekla. "Jdi pryč. Jak jsi mohl… Podívej. Zpustošil jsi mě. Rozbolavěl jsi mě. Ach… Proč ses vracel? Proč jsi mi nenechal můj sen o noci svatojanské? O noci, kdy jsem se nejdřív tolik bála bouřky a pak byla šťastně rozechvělá, když jsem rozpoutala jinou, dříve nepoznanou? Proč se mě vyptáváš na nějaké ošklivé péro? Když paní Gréta škube kachnu, válí se jich tolik po podlaze kuchyně… A ty pro ně přestaneš v nejlepším…!"
Vymkla se zpod mého těla, seskočila na podlahu, sebrala baret a řekla přeskakujícím hlasem: "Říkáš, že to hloupé péro z kdovíjakého ptáka není tvoje, Berte?! Co na něm potom záleží? Hodím je do kamen. Ať shoří za trest, že tě vyrušilo."
"Betty -!" Seskočil jsem z postele, a jak jsem jí chtěl zabránit v tom, co chtěla udělat, nechtíc se dotkla dvířek kamen.
"Ach… Spálila jsem se."
"Chci vědět, co to pero znamená," řekl jsem a vzal jí baret z ruky. "Copak nevidíš, že je důležitější než tvé kobylí ržání? Jsi krásná, jak by ne. Ale co s krásou, když ani ve snu nevíš, kam chceš jít?"
"Já - nechci nikam," řekla. "Proč bych měla chtít? Copak je něco krásnějšího než milování? Nestvořil bůh člověka právě pro ně?"
"Ne. Pro ně vyhnal člověka z ráje," řekl jsem. "Ale blahoslaven buď ten, kdo se chce bohu navzdory do ráje vrátit."
"Blahoslaven…?!" vykřikla. "Co ty víš o ráji, Berte? Sedm let jsi bloudil světem; cos našel? Veliké nic, když o tom nemáš co říct."
"Sedm let bylo příliš málo, Betty."
"Pro tebe to byl možná mžik," řekla. "A pro mě celé věky. Ale co na tom záleží? Žila jsem tak, jak jsem dovedla… Nechci hledat tu prokletou zemi, kde žijí černí ptáci. Ti, kdož se za nimi vydali, leží pod kamením u paty ledovce a nikdo se už

nedoví, kde jsou jejich hroby. Pohrdají panenstvím dívek jako nepotřebnou věcí, protože spěchají do země Dzwille s očima popletenýma zbytečnou hloupou touhou. Dzwille," vyplivla jako prokletí. "Dzwille! Země, z níž se muži k ženám nevracejí. Podívej se na Grétu… Vzpomínáš, jaká kráska to bývala? Co z její krásy zbylo? A proč? Protože od ní tvůj otec utekl, aby našel něco, co není. Ach… Myslela jsem, když ses vrátil, že to je z lásky ke mně… Žes konečně pochopil…"
"Co?" zeptal jsem se, když se odmlčela.
"Proboha, Berte," vzlykla, "s někým se přece musím milovat. K čemu bych byla krásná? Proč by mi bůh dal neuhasitelnou žízeň po lásce? K čemu bych vlastně žila?!"
"Jsi nešťastná," řekl jsem.
"A ty?" opáčila. "Jsi šťastný? Jen tím, že věříš v zemi Dzwille? Vždyť i ty zemřeš na cestě. Jako naši otcové. Možná i jako otcové jejich otců. Jako všichni, kteří kdy naletěli na tu ptačí vábničku. Berte… Opravdu si myslíš, že není větší štěstí v mém náručí?"
"Ne vždy a ne stále," řekl jsem. "Poslyš, Betty… Netušil jsem, že moje cesta trvala sedm let, a nevzpomínám si, kde jsem celou tu dlouhou dobu byl. Vybavují se mi jakési útržky, které mohou být vzpomínkami, ale také pouhými sny. Ale jedno vím; viděl jsem jenom část světa, jenž je nepopsatelně veliký a žijí v něm lidé mnohem nešťastnější, než jsi ty. Těm nemůže přinést štěstí tvoje náruč; pro ně je třeba najít zemi Dzwille, pokud existuje. Chci se o to pokusit… A pokud ji najdu, vrátím se pro tebe, Betty."
Zasmála se podivně zhrublým hlasem. "Za dalších sedm let? Myslíš, že na tebe budu čekat? Ach, Berte… Vrátíš-li se vůbec, najdeš tu jen všemi opovrhovanou poběhlici nebo tlustou a spořádanou manželku nějakého cibulí páchnoucího kupčíka, který na tebe vezme bič."
"Betty… Je mi opravdu líto, že nechceš pochopit -"
"Podej mi šaty," řekla.
"Jak myslíš," řekl jsem. "Ale já musím dál."
Hmátla po šatech, které jsem jí podal. Rozmáchla se a stříbřitá látka mě šlehla po tváři. "Jdi za nimi, hlupáku," řekla, polykajíc slzy. "Zemři jako ostatní. Proklínám tvoje jméno."
Dveře se za ní s bouchnutím zavřely.

KAPITOLA 10.

V kamnech ze zelených kachlů pomalu odumíraly záblesky dohořívajícího uhlí. Vstal jsem a nechal na podlaze naškrobenou košili, manšestrový oblek i vyleštěné boty. Ty věci mi nepatřily; vzal jsem si jen baret s černým pérem a vyšel nahý na studené schodiště.
Překvapil mě prach, který tu všude ležel a pod mýma nohama stoupal jak šedavá pára. Sestoupil jsem dolů a vešel do salónu.
Sklenice byly zahnědlé lepkavou sedlinou a potažené pavučinami.
Němý gramofon zrezivěl.
Láhev zešedla povlakem prachu.
Koberec měl díry vyžrané myšmi a špínou osleplá okna za potrhanými záclonami matně zrcadlila pustotu pokoje, který jsem přesto poznával…
"Přece ses vrátil, Berte," řekl hlas za mými zády.
Ohlédl jsem se.
Paní Gréta mi podávala balík mých starých šatů. Nebyla to už otylá, nanejvýš čtyřicetiletá žena; její tvář byla plná vrásek a vlasy měla šedivé.
"Snad jsem na vás byl hrubý," řekl jsem. "Odpusťte mi to, paní Gréto."
"Není co," řekla. "Také jsem se nechovala, jak bych měla. Obávám se, že jsem při praní přidělala pár děr do tvého svetru, Berte."
"Na tom nezáleží," řekl jsem. "Co Betty?"
"Inu, neměla to lehké, když jsi odešel. Nejdřív dlouho plakala a vyčítala si své chování. Mám-li říct, co si o tom myslím… Měla si co vyčítat. Když se dívka nabízí, nezaslouží si jiné zacházení. Pak šla nějaký čas z jedné náruče do druhé, možná aby zapomněla, možná pro ta svoje pěkná kolena, která nedokázala udržet u sebe…" Zachichotala se.
"Kde je?" přerušil jsem její smích.
"Asi po roce se zničehožnic vdala za kupce Tadeusze, žila s ním dvacet let, nikdy neměli děti… A pak zemřela. Tak to přece v Lukách často bývá… Dostala souchotiny, Berte… Ostatně - snad měla zemřít dřív, dokud byla mladá a krásná. Posledních pět let vypadala jako stařena."
"Kde je pohřbená, paní Gréto?" zeptal jsem se.
"Pojď," řekla. "Oblékni se a pojď. Tady… je tvá hůl."
Oblékl jsem se. Nasadil jsem si baret s černým pérem. Omotal jsem si nohy onucemi a zašněroval tkaničky. Jedna se přetrhla, když jsem vázal uzel. "Počkej, Berte," řekla paní Gréta, "navážu ti ji."
"Nechci," řekl jsem. "Posloužím si sám.".
"Vrátil ses ještě pyšnější než jindy. I když to péro na tvém baretu není pravé."
"Co vy o tom víte?"
"Je to výrobek červenolhotských," řekla. "Bývala to velká móda. Tvůj otec mi jich koupil sedm… Tehdy se nosily velké klobouky, s květinami i s péry. Než přišla ta tragédie."
"Jaká tragédie, paní Gréto?"

"Než se celá Červená Lhota propadla do země… Aspoň se to povídá. Třeba se to i stalo, kdopak ví. Je to příliš daleko, aby se kdokoli z nás mohl přesvědčit."
Protože při svých slovech stále pomrkávala jedním okem a všelijak se pitvořila, nebral jsem ji vážně. Žila tu dlouhá léta sama a jistě měla v hlavě všechno popletené.
Navázal jsem tkaničku. "Pojďme," řekl jsem a uchopil hůl. Jeden její konec byl zlomený.
Vedla mě na zahradu. Kdesi vzadu za domem byl drnový kopeček s omšelým kamenem bez nápisu. "To je její hrob?" zeptal jsem se. "Tady, v zahradě…?"
"Ano, to je její hrob," přikývla. "Vysvětil ho vikář Výhor z Otavické farnosti."
Opíral jsem se o zlomenou hůl a cítil se starý…
"Pojď," řekla paní Gréta. "Uvařím ti bylinkový čaj a namažu ti tvé revmatické klouby kafrovou mastí. Uložím tě do postele a budu ti předčítat - třeba tu tvou oblíbenou Pohádku o cestě do země Dzwille."
"Nechci tu zůstat," řekl jsem. "Sbohem, paní Gréto. Starejte se dál o její hrob. Dejte pořídit kámen a lucernu. Zasaďte macešky. Sbohem."
"Když jinak nedáš," řekla. "Stejně se brzy vrátíš. Vy, muži, jste jako děti. Hledáte znova a znova to, co jste ještě nepoznali, abyste stále dokola nacházeli dávno poznané."

KAPITOLA 11.

Šel jsem rozmáčenou loukou a uvažoval o svém náhlém rozhodnutí. Nevěděl-li jsem, co hledám, když jsem kdysi dávno navštívil onu dívku v domě za lesíkem, dnes jsem o tom měl jistotu. A přestože od té doby uplynuly dlouhé roky, nepřipadal jsem si starší ani o den. Dokonce jsem cítil, jak mi hrají svaly a tělem pulsuje horká krev. Brzy jsem zahodil svoji zlomenou hůl; nevzpomínal jsem si už, kde jsem ji sebral, abych podepřel klesající nohy.
Ovšem, bylo mi líto té dívky; ale nemiloval jsem ji. Snad jsem si namlouval, že je mezi námi jakési pouto - ale v čem záviselo? Že kdysi někdo jiný (neboť jsem si byl zcela jistý, že nejsem synem muže, jenž kdysi odletěl s jejím otcem) utišil její strach z vichřice… Že spolu přespali v dětské posteli stuleni jeden k druhému, vzrušeni pradávným mystériem pohlaví, aniž by si uvědomovali, že se to v jejich věku nepatří. Byla krásná, když dospěla. Ale nemyslela na nic jiného, než jak se těšit s mužem v nastlané posteli u roztopených kamen.
Odvěké tajemství země Dzwille, to nebylo nic pro ni.
Neohlédl jsem se na onen osamělý dům obrostlý psím vínem, v němž stará pomatená žena střežila zapomenutý hrob bez nápisu v zahradě. Nechtěl jsem se tam už nikdy vrátit. Nemělo to smysl; nebyl jsem k tomu místu vázán ničím kromě černého péra vetknutého do baretu.
Vzpomínky na dům mě pomalu opouštěly, jak jsem upíral zrak na to, co bylo přede mnou. Zapomínal jsem jména, vbrzku se mi pletlo páté přes deváté… Ale vždyť se to všechno stalo před dávnými časy…! Nezáleželo na tom. Byl to příběh, který mi kdosi vyprávěl; a byl to špatný vypravěč.
Zdálo se mi, že se blížím k bílému bodu, který mohl být mezníkem, zapomenutým v lukách; ale když jsem k němu došel, poznal jsem, že je to úlomek nějaké sochy. Dívčí ňadra zezelenalá lišejníkem trčela k obloze, ale nebyla tam hlava ani údy. Chvíli jsem nad sádrovým úlomkem postál a přemýšlel o tom, kdo a proč ho odhodil právě sem.
O míli dál jsem našel další, prvnímu zcela podobný. Lišil se jen ve tvaru prsů, které byly plnější.
Minul jsem těch divných milníků celou dlouhou řadu, marně dumal nad jejich účelem a pustil je z hlavy, až když jsem se setkal s mužem s holí a červeným míčem.
Byl oblečen do kostkovaného obleku, na hlavě měl čtyřbarevnou čapku a zdálo se, že odpočívá po nějakém namáhavém výkonu. Na čele mu stály krupičky potu, které otíral hedvábným kapesníkem, jednu nohu opřenou chodidlem o velký červený míč. Byl stejně mladý jako já, ale jeho oblek svědčil o příslušnosti k vyšší společnosti, i když jeho úsměv byl srdečný a beze stopy nadřazenosti. "Hola, kamaráde," zvolal mi vstříc, "zdá se, že jsem ztratil cestu… Jste zdejší nebo přespolní?"
"Lituju, pane," řekl jsem. "Nevyznám se tu stejně jako vy a jdu vlastně docela nazdařbůh."
"To je mrzuté," zakabonil se. Ale hned se zase usmál. "Nu, když jsme dva, poradíme si líp. Jmenuji se Filip… Filip z Červené Lhoty." Napřáhl ke mně pravici. "Je mi líto, že nemám lepší přídomek. Ale znáte to, příteli… Peněz na nějaké to of nebo de či von mám dost. Jenomže ta naše aristokracie… K čemu peníze. Dokonce jim neimponuje ani to, že jsem světový rekordman ve dzwillingu. Jenom předkové, nic než předkové. To je to. Musíte mít předky, jinak jste vyřízený. Nu, já je samozřejmě mám… Jenže z Červené Lhoty. A to nemá takovou razanci jako třeba von Rosenstein, že?"
"Jmenuju se Bert," řekl jsem a potřásl nabízenou pravicí.
Zdálo se, že vyčkává. "A tak," řekl potom. "Vy nejste šlechtic."
"Uhádl jste, pane," kývl jsem. "Je mi líto."
"Čerta mně na tom záleží," zasmál se a mávl rukou. "Chceme-li odtud vyváznout, musíme mít docela jiné klady než předky… Například orientační smysl. Je to ovšem ostudné, že světový rekordman ve dzwillingu netrefí domů - ale co naděláte, příteli? I tesař se někdy utne. A tenhle míč, obávám se, není regulérní. Na jeden pokus přes půl míle… To je opravdu příliš, že? Ale já stále mluvím jenom o sobě… Jak jste se sem dostal vy, Berte?"
"Hledám černé ptáky," řekl jsem s náhlou jistotou.
"Ornitolog?"
"Já - ne, nejsem ornitolog."
"A jaký je to druh, ti vaši ptáci…?"
"Nevím," řekl jsem popravdě. "Prý jsou větší než člověk, ale neručil bych za to. Obávám se, že je zblízka viděl málokdo. Jisté je jenom to, že létají k jihu."

"Tak tyhle myslíte…" Smekl čapku a vánek rozvál jeho světle hnědé vlasy, jemné jako chmýří. "Ale příteli - ti nežijí tady. Myslím, že hnízdí za mořem a objeví se jen čas od času na naší obloze. V žádném případě se tu nezdrží, jinak by jistě zdobili mnohou sbírku loveckých trofejí našich degenerovaných aristokratů s dlouhými rodokmeny a krátkými financemi."
"Za mořem…? A kde je moře?"
"Nejste honěný v zeměpisu?"
"Je mi trapné, že se musím přiznat, pane. Byl jsem sice od dětství stále na cestách, ale v zeměpisu se nevyznám ani za mák."
"To není žádná hanba. Kdo dnes rozumí geografii? Kdysi to možná byla hračka, naučit se těch pár kontinentů a moří, jenže kde dnes jsou? Známe svůj dům, obec, pár cest… K čemu je nám zeměpis? Ale pár vědomostí přece jenom mám, už kvůli obchodním stykům. Moře, milý Berte, je nějakých pět set mil západně… Ačkoliv se mohu mýlit. Možná jihozápadně. A míle - z toho se nestřílí. Pět set, šest set…" Mile, chlapecky se zasmál. "Čert vezmi zeměpis. Mohu vám nabídnout lok ze své hole?" Odšrouboval rukojeť a vyňal kalíšek, který naplnil z vnitřku hole. "Je to kukuřičná pálenka, dovážíme ji kdoví odkud. Někdo to snad ví… Možná prokurista. Já nevím nic, ačkoliv je obchod můj… Jenže já musím dělat politiku. Nechcete mě navštívit? Červená Lhota stojí za shlédnutí, pokud vás kromě ptáků zajímají taky staré krámy po předcích. Víte - myslím všechny ty nepohodlné fotely s prosezenými péry a obrazy, které nerozeznáte od linolea, po kterém se sto let chodilo."
"Na vaše zdraví, pane," řekl jsem. "Rád vás navštívím. Ale zatím nemáme ponětí, jak se tam dostaneme."
"Pravda," řekl. "Ale máte-li smysl pro hru, můžeme to zkusit s míčem. Uhodím a půjdeme za ním… Zároveň se vám naskytne příležitost vidět v akci mistra světa ve dzwillingu."
"Proč se tomu říká dzwilling?"
Pokrčil rameny. "Nikdy jsem o tom nepřemýšlel; ten sport se tak prostě jmenuje. Možná je to jako s bruslemi. Ty se prý jmenují po starověkém městě Brusel, kde je naši předkové vymysleli. Nu - a dzwilling zase přišel odněkud z Dzwille. Takové vysvětlení je venkoncem přijatelné, ne?"
"Kde je Dzwille?"
Ukázal nataženou paží. "Tam." Změnil směr. "Nebo tam?" Vybuchl ve smích. "To byl jenom žert a omlouvám se za něj. Copak vám nikdy v dětství nečetli nebo nevyprávěli legendu o cestě do té země? O řvoucím démonu Bruwatrahovi, o zpívajících černých liliích… A také o vašem pohádkovém jmenovci, Poutníku Bertovi, který bloudí světem jako věčný Žid a hledá Esther, svou věčnou a nedosažitelnou lásku?"
"Snad ano," řekl jsem. "Je to už dávno."
"Chápu," řekl a zvážněl. "Docela to chápu. Byl jsem poněkud netaktní, Berte. Tak co? Pokusíme se o světový rekord a najdeme přitom cestu z té věčné zeleně?"
V duchu jsem si řekl, že nemůže být velké umění uhodit do míče, a že je Filip z Červené Lhoty poněkud ješitný. Ale protože mě jeho pálenka rozjařila, řekl jsem: "Jen do toho, pane. Proč nejít za míčem, když je obzor na všech stranách stejný."
"Líbíte se mi, příteli," řekl. "Už kvůli vám se pokusím o deset otáček."
Díval jsem se, jak dlouhými kroky odměřuje vzdálenost. Když se značně vzdálil od míče, zabodl hůl do země a narazil si čapku tak, že mu zakryla uši. "Pozor, pane," zavolal na mě. "A počítejte otáčky!"
Rozběhl se, povyskočil - a pak se jeho tělo změnilo ve hvězdici vířící trávou po přímce, na jejímž konci byl červený míč. Neviděl jsem, zda vedl úder rukou či nohou; ozvalo se duté plesknutí a míč zasvištěl vzduchem, zatímco Filip balancoval na špičce boty a hleděl za ním, dokud nezmizel.
Zatleskal jsem. "Nestačil jsem počítat, pane. Vskutku, tohle jistě dokáže málokdo."
Lehce se uklonil. "To nedokáže nikdo," řekl. "Byl by to nejlepší pokus mého života, příteli, kdyby… Eh, tenhle míč je jistě lehčí o nějakou tu unci. Rekord by mí neuznali."
"Proč je lehčí?" zeptal jsem se.
"To jsou ty nové vynálezy. Inženýři! Většinou jim jde jen o to, aby veřejnost vzdychala údivem." Zapitvořil se. "Ó! Inu! Neuvěřitelné! Tenhle míč, příteli Berte, vyrobili z hmoty, která má skoro nekonečnou roztažitelnost. Kdybychom ho nafukovali sto let, bude snad větší než svět. A nikdy by nepraskl. Nakonec by nejspíš úplně zmizel… Aspoň pro naše smysly."
"K čemu je to dobré?"
Pokrčil rameny. "K ničemu," řekl. "Stejně jako gumové hřebíky, karty s nekonečným počtem žokerů nebo černá pera."
"Černá pera…?" řekl jsem. "Takováhle?"
Podal jsem mu svůj baret; vzal mi ho z ruky a řekl: "Ano, to je jedno z prvních sérií. Dost špatně udělané, ale i tak se dobře prodávala. Móda, Berte… Na té se dá vydělat. Kdekdo nosil naše černá pera… Ostatně se jimi dá i slušně psát. Na rozdíl od skutečných se neopotřebují."
"Věřil jsem, že je skutečné."
"Prosím vás," zasmál se a vrátil mi baret. "Kam jste dal oči? Pojďte… Míč je někde na spojnici zapíchnuté hole a odpaliště. Až přijdeme do Červené Lhoty, můžeme v načatém rozhovoru pokračovat u čaje a zákusků. A máte-li rád černá pera, dám vám v depozitáři vybrat celou kolekci. Teď už výroba neběží, děláme tulejníky. Správní rada se shodla, že to je obrovský šlágr."
"Co to je - tulejník?"
"Hlavně úspěch reklamy. Tulejník není nic zvláštního - ale musíte ho mít. Byl byste blázen, kdybyste ho neměl. Sousedi mají bílého. Vy si koupíte zlatého. Oni platinového. Pak přijde do módy průsvitný. A tak dále. Tulejník do každé rodiny."

"Dobrá, ale k čemu to je?"
"Vždyť vám říkám, že k ničemu."
"Obávám se, že tomu nerozumím," řekl jsem. "Raději pojďme, pane. Vy první… Máte směr míče v oku."
Rozběhl se pro svou hůl. Z místa, kde stála, provedl jakési zaměření. Musel jsem se postavit na místo, odkud odpálil míč, a Filip v pokleku přikládal hůl střídavě k oběma očím, při čemž to druhé komicky mhouřil. Potom se zvedl, oprášil si koleno a řekl: "Mám to. Myslím, že směr není nejhorší. Pojďte za mnou a důvěřujte mi, příteli; vsadím Červenou Lhotu, že jsme do západu slunce doma."

KAPITOLA 12.

Našli jsme míč po čtvrthodině volné chůze. Filip provedl nové odpálení, zaměřil směr a vydali jsme se na další cestu. Přitom jsme hovořili o různých věcech, více ovšem Filip, neboť, jak jsem brzy poznal, hovořil rád.
V jedné vzácné chvíli, kdy se odmlčel (popisoval právě jakýsi kraj u moře, o němž slyšel), jsem se ho zeptal na jeho mínění o zemi Dzwille; jestli je vskutku jen pohádkovým výmyslem, či zda se alespoň některé údaje o ní (pomineme-li dzwilling) zakládají na pravdě.
"Poslyšte, Berte," řekl a zastavil se opřen o svou hůl, která dovedla být lahví i trigonometrickým přístrojem, pokud právě nebyla holí, "země Dzwille je podle tvrzení některých fantastů místem, kde žijí ti vaši černí ptáci. Hic sunt aves, rozumíte? Jenže za moře se nikdo nedostane - a ta země jistě leží za mořem, jinak bychom ji znali."
"Existují přece lodi," řekl jsem a hlavou mi kmitla vzpomínka na světlo rozžaté v soumraku na řece.
Filip se rozesmál. "Svatá prostoto!" zvolal, "samozřejmě že existují lodi. Ale z čeho se lodi dělají, milý příteli? Ze dřeva. Jenže v moři dřevo zkamení tak rychle, že se ani nenadějete a jdete ke dnu. Kamenná loď neplave, jak by mohla? Je to setsakramentsky minerální voda, Berte. Je v ní spousta rozpuštěných horstev s fantastickými jmény… Himalaya, Kordillery, Sierra Nevada… Kdo si to má pamatovat. Ne, moře se přeplout nedá. Vzduchem, to snad ano. Však to někteří zkoušeli… Třeba kdysi dávno jistý Harwey Clemens se svým přítelem vzduchoplavcem; zatraceně odvážný chlap, i když nepříliš vzletného ducha. Skoro jsem tenkrát věřil, že to dokáže."
"Slyšel jsem, že býval strojvůdcem," řekl jsem.
"Kde jste to slyšel?"
"Nevzpomínám si. Na řadu věcí ze svého života si nevzpomínám. Na tom nezáleží, pane. Jak dopadl Clemensův pokus?"
"Kdopak ví? Nevrátili se."
"Chtěl bych do země Dzwille, pokud existuje."
"Nejste první," pokývl. "Ale ať mě čert vezme, jestli vím proč. Já jsem sportovec, pán z Červené Lhoty a majitel továren… Nic mi nechybí. A přesto mě také čas od času napadne, že to není všechno, když nevím, jak to s tou zemí vlastně je. Ale na cestu se nevydám, to ne." Zasmál se. "Leda že bych měl jistotu… Snad jsem příliš zhýčkaný nebo prostě líný."
"Jste bohatý, pane," řekl jsem.
"Ano, to jsem. Vy jste… chudý, že? Myslíte, že v zemi Dzwille zbohatnete?"
"Nevím… Snad."
V té chvíli jsem skutečně nevěděl, proč tolik stojím o zemi Dzwille a její černé ptáky.
"A kdybyste byl bohatý, Berte…?!"
Pokrčil jsem rameny. "Nikdy jsem bohatý nebyl… Nedovedu to posoudit. Snad bych se o své bohatství rozdělil s těmi, co žádné nemají."
Položil mi ruku na rameno. "Příteli," řekl, "naše názory na dobročinnost jsou totožné - jenomže mně chybí vůle k činu. Ale mám pro vás nabídku."
"Jakou nabídku, pane?"
Tiše se zasmál, jakoby potěšen vlastním nápadem. "Zkuste být nějaký čas Filipem z Červené Lhoty," řekl. "Nebude to nadlouho a můj majetek vám bude k dispozici. Neříkejte, že odmítáte… Uvažte to nejdřív."
"To nemohu přijmout," řekl jsem. "A lidé, mezi nimiž žijete, by to jistě také nepřijali. Jak bych mohl být Filipem z Červené Lhoty? Nemám ponětí o dvorném chování. Neumím hrát dzwilling - a také vůbec nerozumím obchodu."
"Já mu také rozumím jen obecně," řekl. "Na to mám ředitele, prokuristy, správní radu… Dvorné chování? Pšá. Filip z Červené Lhoty si přece může dovolit všelicos. Třeba i to, že bude trochu drsnější - prosím, bez urážky! -, než bývá. A bude-li mít nějaký čas nechuť ke sportu… Pak je všechno v naprostém pořádku. Z mého jmění můžete rozdat chudým třeba polovinu…" Hlasitě se rozesmál. "Mon Dieu, jaký to povedený nápad! A já, kamaráde, strávím tu dobu na zapřenou někde na venkově."
"Všichni přece poznají, že nejsem vy," řekl jsem.
"To je to nejmenší," ujistil mě. "Podívejte."
Najednou jako by se jeho rysy jaksi rozmazaly, protáhly, zavířily - a proti mně stál vysoký kostnatý stařec, kterého jsem kdysi letmo zahlédl v pootevřených dveřích Bertina pokoje…
"Ach bože," vzdychl jsem zděšeně. "Co je to?"
Vtom nastalo znovu to podivné víření a starcovy rysy zmizely. "Taky jeden z těch absurdních vynálezů," řekl Filip. "Přístroje byly naštěstí vyrobeny jen dva; jeden nosím s sebou a druhý je i s plány zamčen v trezoru. Podívejte…," vytáhl z kapsy nepatrnou plochou krabičku. "Stačí, když si pomyslíte, tuhle stisknete… a je to. Půjčím vám to; mám k vám plnou důvěru, Berte. Neměl jsem zájem, aby si to mohl pořídit každý. U dvora vládne stálá móda maškarád, ale tohle je příliš dokonalé… Pane, jaký by to byl zmatek! Nijak by to lidem neprospělo. Vynálezci jsem zaplatil nadmíru -

aby mlčel a nepokračoval s tím nesmyslem. Prý je to vlastně jenom jakési optické zařízení, které láme světlo podle přání. Ve skutečnosti jsem byl stále stejný. Koho jste viděl vy, Berte?"
Řekl jsem mu to.
"No ovšem," pokývl. "To se dalo čekat. Ale tím je to také v pořádku. Ta věc neselže."
"Slunce už zapadá, pane," řekl jsem. "A obzor je stále prázdný."
"To se změní, příteli. Určitě se to změní, za to vám ručím. Tak co - přijímáte?"
"Nevím. Abych pravdu řekl, rád bych vám udělal radost… Ale nechtěl bych tu roli hrát dlouho. Svým nevhodným chováním bych mohl poškodit vaši pověst."
"Ta se snadno napraví."
Mlčel jsem.
"Plácněme si na to," řekl Filip a uličnicky se ušklíbl.
Napřáhl jsem tedy dlaň a ztvrdili jsme naši dohodu.
Krátce nato míč doletěl na dohled Červené Lhoty.

KAPITOLA 13.

"Měli jsme se vsadit," řekl Filip. "Co vy na to? Slunce zapadá a zámek je před námi… Vidíte ©hradu? Koně… Jak by ne, sotva se na pár hodin vytratím, nikdo je nehlídá."
Vytáhl z kapsy mosaznou píšťalku a ostře zapískal.
Zámek stál ve velkém parku, obehnaném zdí; měl vysokou čtyřhrannou věž s hodinami a spoustu menších věžiček, na jejichž špicích vlály různobarevné praporky. Všechno bylo postaveno z červených cihel. Mezi námi a zámkem ležela pastvina obehnaná ohradou z otesaných kmenů. Nikde nebylo vidět člověka, ale na Filipovo zapískání jeden z koní v ohradě, vysoký osedlaný vraník, zastříhal ušima a dal se do běhu.
"Jen se dívejte, jak skočí, Berte," řekl Filip z Červené Lhoty. "Takhle skákat dovede jen terlingské plemeno. Na můj příkaz je vždycky některý z koní pod sedlem, kdybych se chtěl náhle vydat na cestu…"
Kůň se plavně přenesl přes ohradu a pustil se k nám.
"Nevyznám se v koních," řekl jsem.
"V Terlingu mají staletou tradici," poznamenal Filip a pokročil vraníkovi vstříc. "Bravo, Lancelote," řekl a uchopil ho za hřívu. "Jsem rád, že jsi to dnes právě ty." Obrátil se ke mně: "Vyměníme si šaty, Berte. Pak si uložíte do kapsy strojek, řádně si mě prohlédnete… Podržíte strojek v dlani, aby cítil teplo vaší ruky, stisknete knoflík - a pomyslíte si, že byste rád vypadal jako já. Pak už na to myslet nemusíte, podoba vydrží neomezenou dobu. Jenom musíte mít strojek u sebe, aby byl napojen na teplo vašeho těla."
"Kam pojedete v mých hadrech, pane?"
"Proč bych se vám nesvěřil, příteli?" odvětil se smíchem. "Vím o jedné dívce, která mě dlouho odmítala, neboť milovala jiného. Nevím, kdo to byl, a nezajímám se o to. Podstatné je, že jsem byl takřka nemocný vědomím, že mi nebude nikdy náležet. Jenže ten neznámý ji zničehožnic kdovíjak nehorázně zklamal, dívka mně snad ze vzdoru obětovala svůj panenský věneček - a toho dne má vášeň k ní propukla takřka šíleně, snad umocněná tím dlouhým vědomím marného toužení."
Začal se svlékat. "Pospěšte si… Kůň sice trefí, ale já jezdím v noci nerad."
Sklonil jsem se k tkaničkám bot. "Jak si přejete," řekl jsem. "Ale upřímně se přiznám, nějak se mi to přestává líbit."
"Snad ne?" hovořil a rozepínal knoflíky, "opustila vás odvaha? Ale neříkejte… Člověk, který se sám vydal do Luk…? Být Filipem z Červené Lhoty je mnohem snadnější než hledat zemi Dzwille…"
"Ano, chci hledat zemi Dzwille," řekl jsem. "Myslím, že je nejvyšší čas. Nemějte mi to za zlé - rozmyslel jsem si to."
V té chvíli byl Filip nahý; měl bledé a šlachovité tělo sportovce. "To mi přece neuděláte," řekl. "Dejte sem ten svetr… Bože, vy nemáte punčochy? Nevadí. Děvčeti je to jedno. Vezměte si strojek - no tak, nebuďte směšný. Vždyť je to jen nakrátko. Nechci vás zdržovat od sledování vašich ptáků, bůh chraň. Chcete-li, vrátím se hned zítra. Příteli, neodmítnete přeci takovou kamarádskou pomoc? Jinak bych se za svou dívkou bůhví jak dlouho nedostal; a jak ji znám, jistě se jí stýská."
Bylo mi ho líto, protože mi upřímně vylíčil svou dlouhou marnou lásku, a podlehl jsem jeho přemlouvání. Navlékl jsem si čisté prádlo a kostkovaný oděv. "Budiž," řekl jsem. "Vrátíte-li se opravdu zítra…"
Filip, v mém děravém svetru, cvilinkových kalhotách, baretu s pérem a botách naboso, se vyhoupl na hřbet koně. "Jak miluji jízdu na plnokrevném hřebci!" zvolal. "Příteli Berte… Taková jízda se skoro vyrovná milování. A milování… Inu, někdy je to jako jízda na plnokrevníku. Uchopte strojek, kamaráde. Spěchám."
Udělal jsem tedy, jak si přál. Nepozoroval jsem žádnou změnu, ale Filip byl spokojen. "Bravo," řekl. "Jako bych se díval do zrcadla. Au revoir, pane z Červené Lhoty." Pobídl koně, ale pak ještě zastavil a obrátil se znovu ke mně: "Ještě jednu cennou radu… Ať vás ani nenapadne otevírat tu vyřezávanou černou skříň v salónu. Nedělejte to, i kdyby vás cokoli nutilo. Z jejích dveří trčí klíč… Díky téhle skříni se u mě střídají komorníci i služebné co chvíli. Klíč svádí…" Kůň začal bočit a Filip ho popleskal po krku. "Přeji vám příjemnou zábavu, milý příteli. Vrátím se co nejdřív, slibuju vám to."
"Vaše dívka," zeptal jsem se, "bydlí daleko?"
"Daleko i blízko," odpověděl. "V domě u řeky, pod březovým hájkem. Ach, nezdržujte mě už, Berte." Sklonil se ke mně. "Lancelot a ona… Oba jsou mi nejbližší na světě. Neboť kůň mě miluje jako žena a ona pode mnou ržá jako klisna."
"Pane," řekl jsem, "nechcete snad říct, že je to Betty Clemensová…?!"
"Nikoliv," řekl. "I když se skutečně jmenuje Betty, není nikterak příbuzná s tím známým cestovatelem. Ostatně jméno Betty je v Lukách dost obvyklé, nemyslíte? Je to dcerka řezbáře Angela Pinase… Jeho otec vyřezal ten slavný betlém v

Otavicích."
Zamával a pobídl vraníka. Dusot kopyt vzdalující se trávou rychle dozněl. Sebral jsem hůl a míč, nasadil si čtyřbarevnou čapku a pustil se kolem ohrady k zámku.

KAPITOLA 14.

Říkal jsem si v duchu, že to mohl říct hned. Jistě mu od začátku nešlo o nic jiného než o to děvče, které při milování ržálo jako klisna, což mě vyprovokovalo k pošetilému dotazu na dávno zemřelou a pochovanou Betty Clemensovou… Možná že v tomhle kraji odedávna řičí všechny.
Vešel jsem do brány parku. Byly tam staré stromy velice neobvyklého vzhledu a keře s odkvetlými růžemi. Pustil jsem se po pískem vysypané cestě, která se zdála vést přímo ke vzdálenému schodišti, ale už po pár krocích změnila směr a mířila kamsi do stínu stromů, jejichž korunami prosvítaly červánky. Zdálo se mi, že slyším nějaké hlasy, ale viděl jsem jen k nejbližšímu zákrutu cesty. Ještě dvakrát jsem byl donucen změnit směr, až jsem obešel poslední skupinu keřů a vyšel na palouk, kde pod stromy stála pozlacená besídka.
Pohled, který se mi naskytl, byl tak nečekaný, že jsem couvl a ukryl se za keř s tmavě zelenými, jakoby voskovými listy, na nichž utuhly nažloutlé krůpěje.
V besídce, obklopena smečkou strakatých psů, seděla nahá žena plných tvarů; na tváři měla třpytivou masku a nohy ponořené ve zlaté míse. Kolem této mísy (nebo snad umývadla) klečeli tři muži; jeden z nich, holohlavý a tlustý, byl navlečeni do chlupatých nohavic. Od pasu nahoru byl nahý a tvář mu kryla plastická, pestře pomalovaná škraboška v podobě tváře jakéhosi starého satyra. Druhý z mužů se zdál mladý; měl na sobě přiléhavý růžový trikot s nabíráním na bocích. Na hlavě měl vysokou čepici s trojicí bambulek, která mu vpředu kryla celý obličej.
Třetí muž byl nejpodivnější. Jeho oblek sice nevypadal nijak neobvykle, pomineme-li jedovatě zelenou barvu; zato jeho maska byla nadmíru ohavná, s jakýmsi hmyzím čenichem a tlustými kníry, které se chvěly, kroutily a natahovaly jako tykadla švába. A ruce, trčící z krajkových manžet, vypadaly jako račí klepeta.
Pomyslel jsem si, že odejdu, ale stál jsem za keřem dál, svíraje zpocenýma rukama červený míč a hůl.
Žena v masce se zasmála. "Budete muset losovat, pánové," řekla. "Sama se nedokážu rozhodnout mezi Satyrem, Pierotem a panem Krabem. Všichni jste svým způsobem roztomilí."
"Bohyně lovu," řekl skřípavým hlasem Satyr, "právo umýt vaše vznešené nožky náleží mně. Protože moje oddělení, vyrábějící mýdlo, je prosperující částí červenolhotských -"
"Konec romantiky," výskl Pierot. "Dovolte mi, abych se zasmál. Dostihli jsme Dianu v jejím lesním úkrytu… A vás nenapadne nic jiného než hovořit o výrobě mýdla…! Jak jsem řekl - konec romantiky."
"Co je romantičtějšího než výroba mýdla?" řekl dotčeně Satyr. "Jeho vůně destilujeme z kyrénských orchidejí a mořských zvonků, které sbírají nahé pastýřky za úplňkových nocí. Náš poslední šlágr, intimní dámské mýdlo Dzwille z černých lilií -"
"To je pustá lež," zachichotal se Pierot. "Reklamní trik. Kde byste asi získali černé lilie? To se vám připálila várka tuku z gavonských vepřů, Gottliebe. Nebo to snad byl onen lůj velice pochybného původu, kterým v poslední době nahrazujete syntetickou ambru?"
"Pane," řekl Satyr a vstal. "To je urážka."
"Ne, pane," odsekl Pierot. "To je pouze konec romantiky. Ale považujete-li to za urážku, pošlete mi svoje svědky. Rád se vám postavím se zbraní v ruce kdykoliv a kdekoliv si budete přát."
"Pánové," řekla žena, "nepřeji si, abyste pro mýdlo prolévali krev. Rozhodla jsem se sama. Vraťte se do zámku. Moje nohy umyje pan Krab."
"Je dobře, Diano," řekl Pierot. "Jen si dejte dobrý pozor na jeho klepeta. Jistě nejsou tak jemná jako moje růžové rukavice."
"Eh, pojďte, Willi," řekl Satyr. "Zábava už jistě bude v plném proudu a já mám sucho v hrdle. Odpouštím vám vaše invektivy. A vy, krásná Diano… Nu, jak se říká - proti gustu žádný dišputát. Mýdlo je mýdlo a klepeta jsou klepeta."
Diana se rozesmála a Pierot se Satyrem odešli, objímajíce se kolem ramen, cestou, která vedla pod stromy směrem k zámku.
"Přisámbůh," zvolalo stvoření, zvané Dianou pan Krab, "dostala jste je odtud s elegancí sobě vlastní. Dovolíte, abych se zbavil té maškary? Nevím, proč mi doporučili právě tohle… Je to odporné, i když na to dámy zíraly s jakousi hrůzyplnou rozkoší a sama rozverná hraběnka von Rosenstein přede mnou v zimní zahradě odhalila ňadra, abych jí je prý řádně stiskl klepety."
"Udělal jste to?" zeptala se Diana.
"Ach ne," zasmál se pan Krab. "Ublížil bych jí."
"Být na vašem místě," řekla Diana, "byla by ta čubka bez ňader. Jaký požitek. Cvak, cvak. Eh, Roberte… Rozepněte mi tu věc na zádech."
Krab, teď nazvaný Robertem, odhodil do trávy ohyzdnou hlavu. Byl to kučeravý mladík trochu vyžilých rysů. Pak se zbavil klepet a přistoupil k ženě, která povstala a odkopla zlatou mísu; voda postříkala Robertovy nohavice.
Připadala mi velice nestoudná, neboť na sobě neměla nic kromě třpytivé bezvýrazné škrabošky a zlatého listu, který jí zakrýval klín. Robert ji obešel a cosi kutil na jejích zádech. "Ou," řekla. "Pozor… Ta kůže je velice těsná."
Potom jsem viděl, jak se její ramena podivně rozhalila, kůže na prsou a břiše zkrabatěla, sklouzla… Z nahého těla vystoupila drobná hubená žena v přiléhavém černém oděvu. Nato odhodila škrabošku a v nehezké tváři blýskly křivě rostlé zuby za úzkými, temně fialovými rty. "Promluvme si o Filipovi," řekla.
V té chvíli mi ze zpocené dlaně vyklouzl červený míč a kutálel se po cestě k besídce…

Psi se rozštěkali.
Nezbylo mi než opustit svůj úkryt.
KAPITOLA 15.

"Buď zdráv, bratránku," řekl Robert, zatímco se psi vrhli na míč. "Diagnóza je jasná: Dzwillitis chronica."
"Ach, Filipe," řekla žena, "nebylo právě společenské, že jsi opustil slavnost v nejlepším. Co jsem měla hostům říct? Že jsem našla jenom tvoji masku, pohozenou v oblékárně?"
"Zabloudil jsem v Lukách," řekl jsem. "Míč je neregulérní a létá nevypočítatelnými směry. Ostatně si myslím, že mě hosté příliš nepostrádali…"
"Hosté ne. Filipe," řekl Robert. "Správní rada."
"Správní rada ať spravuje a ponechá lehkomyslného aristokrata jeho nerentabilní zábavě," řekl jsem á v duchu se podivil vlastní jistotě; jako bych s podobou Filipa z Červené Lhoty převzal i jeho slovník a způsob vyjadřování.
Psi nechali míč a začali trhat ženin odhozený převlek.
"Jen se nažerte, miláčkové," řekla se smíchem. "Jenom pozor na zip, je ocelový." Obrátila se ke mně: "Poslyš, Filipe, pustil jsi snad tu stávku nadobro z hlavy? Zatímco ty pobíháš po Lukách a bavíš se tím svým pitomým sportováním, přichází naše firma hodinu co hodinu o spoustu peněz. Správní rada chce, abys osobně zakročil… Prý na tebe dělníci dají." Znovu se zasmála. "Snad proto, žes jim vyhrál všechny sázky na dzwilling za posledních pět let."
"Ať se o to postará ten starý Satyr," řekl jsem. "Nebo Pierot. Když tak stáli o to, aby ti umyli nohy…"
"O," spráskla ruce v hraném údivu. "Ty jsi poslouchal. Žárlíš, Filipe?"
"Vaše manželské rozepře mě nezajímají," řekl Robert. "Sejdeme se u večeře, domnívám se. Pokud se nestane něco nepředvídaného… Au revoir."
"Poslyš, Roberte," řekl jsem, "něco nepředvídaného? Co tím myslíš?"
"Co tím myslím?" ušklíbl se Robert. "Nic."
Protože jsem mlčel, obrátil se a odešel.
"Tvá maska byla prostě obscénní," řekl jsem ženě.
"Diana v lázni," blýskla křivými zuby. "Nebyla jsem přece doopravdy nahá."
"Přesto sis tak asi připadala a bylo ti to příjemné."
Zavrtěla hlavou. "Čemu se divíš, Filipe? Vždyť je to' zábavné, dívat se na ty tupé čenichy, jak rujně slintají. Co ode mě čekáš, když ti vadí moje pravá podoba? Eh… Je mi to stejně nepochopitelné jako tvoje běhání za míčem. Ale když už jsme se stali manželi, byť i z vůle starých hlupáků…?"
"Byli to naši rodiče," řekl jsem.
"Hloupí rodiče. Mysleli, že se změním, když mě vdají… Zděšeni mými zálibami. Přitom ta ženská neměla zdaleka takovou cenu jako štěně drabanského ohaře. Už si nepamatuju, ani jak se jmenovala, pokud vůbec měla nějaké jméno; a její bědování bylo nudné, protože neovládala náš jazyk."
Hleděl jsem, jak se psi rvou o poslední zbytky jejího podivného kostýmu. "Poslyš, nebude jim špatně?" zeptal jsem se.
"Po tomhle? Vždyť je to kvalitní svalovina a velice jemná kůže. Samozřejmě, není to telecí, ale to oni nepoznají. Pojďme… Nechci, aby nás uvítaly významné pohledy." Sebral jsem míč.
"Kolik jsi dnes udělal?" zeptala se. "Tři sta, pět set?"
"Čtyři sta dvacet," řekl jsem. "Ale jistě bych byl dokázal jít i přes pět set, kdyby -"
"Ta stávka," přerušila mě a vykročila po cestě. "Je to zatracený problém, Filipe. Kdyby to byla jenom nespokojenost s platy dělníků, dalo by se s tím něco udělat, prostě bychom jim slíbili zvýšení a třeba i něco přidali. Jenže v tom to není. Zdá se, že mezi dělnictvo pronikly informace o Abrahamssonovi… Myslela jsem si hned, že je Perkutoff idiot."
Jen jsem cosi zabručel, protože jsem neměl tušení, oč se jedná. V duchu jsem klnul Filipovi, rozhodnut, že při nejbližší příležitosti prásknu do bot.
"Mám dole jednoho… člověka, který je ve stávkovém výboru a přitom je nám zcela oddán," pokračovala. "Zbavila jsem se jiného, který začal do celé věci příliš vidět… Ty bys třeba mohl s Perkutoffem vymyslet nějakou soutěž krásy, konkurs modelů pro nějaký pomník, co já vím… Bude-li mít nad něčím podobným záštitu sám hrabě z Červené Lhoty, snad tomu ta tvoje milovaná dělnická chamraď uvěří."
"Proč moje milovaná?!"
"Protožes je rozmazlil svým směšným liberalismem," řekla. "Pokud to včas nezarazíme, bude za chvíli celé podzemí plné revoluce. Budou chodit od dveří ke dveřím, povedou rozčilené řeči… Zalíbí se jim to a nakonec už nebudou chtít zahájit práci, ani když jejich požadavkům vyhovíme. To všechno může nastat právě teď, když se nám podařilo rozšířit odbyt té pitomosti do Virkundu. A jak to skončí? Nedej bůh, abychom se dočkali něčeho podobného jako tehdy Guy Dungly. Jeho továrny hořely jako svíce. A koho potrestat nebylo, všichni zešíleli a odešli hledat tu zatracenou zemi."
"Dzwille…?!"
"No ovšem, však dobře víš, že právě tuhle. Nechce se mi to jméno ani vyslovovat. Jediné, co mě utěšuje, je to,' že jsme se požárem Dunglyho podniků zbavili konkurence." Zatvářila se mrzutě a dupla. "Já vím, že je to riziko, Filipe. Ale já to všechno dělám kvůli dynastii… Nevšiml sis mých prsů?"
Nebylo možné nevšimnout si jich; pod přiléhavým oděvem se rýsovaly smělými oblinami a jejich zahrocené bradavky nemohly být umístěny vhodněji; jenom jsem nechápal, co mají společného s dynastií. "Tvoje prsy jsou samozřejmě nádherné," řekl jsem v domnění, že chválou nic nezkazím. "Vím to přece už dávno."
"Dávno?!" řekla. "Vidíš je poprvé… A tvoje reakce tomu příliš neodpovídá, Filipe."
Řekl jsem, že mě zmáhá únava. "Měl jsem perný den. Dzwilling je třeba tvrdě trénovat, mám-li i nadále vyhrávat dělníkům sázky."

"Pojďme do lázně," řekla. "Také bych se ráda zbavila potu. Páchnu hnilobou… Obávám se, že maska Diany nebyla právě nejčerstvější… Ukážu ti své prsy in natura - copak jsem to nepodstoupila také kvůli tobě?"
Souhlasil jsem, i když mi její společnost nebyla nikterak příjemná. Začal jsem chápat Filipa z Červené Lhoty… S touto nehezkou intrikánkou musel mít těžký život a nebylo divu, že hledal příležitost uniknout aspoň na chvíli. Nemusel ovšem využívat mé dobroty… Nebo spíš hlouposti.
Vystoupili jsme po schodišti, z dlouhé chodby s portréty na stěnách vešli do jakéhosi salónu či předpokoje a z něj do velkého sálu bez oken, obloženého mramorem. Obrovský lustr z křišťálu se odrážel v zelenavé hladině oválného bazénu, do něhož zlaté kohoutky chrlily růžovou pěnu.
"Víš, že jsem přišla o komornou?" řekla. "Musíš mi pomoci se svlékáním sám… Aspoň do té doby, než mi seženou jinou."
Nevěděl jsem, odkud začít.
"Na zádech, drahý choti," řekla s úšklebkem. "Shora dolů, od prvního obratle k poslednímu. Vím, že tě nezajímá jeden ani druhý, ačkoliv ten dolní s okolím by leckterého z místních namyšlených perverzních samců uvedl do extáze. Ale to se změní, miláčku."
Přistoupil jsem k ní zezadu a skutečně našel pod jejím týlem ve vlasech ukrytý začátek zdrhovadla. Zatáhl jsem a hleděl, jak se přiléhavý oblek rozevírá, až jsem skončil u kostrče. Zavrtěla se a oběma rukama se uchopila - za ramena… Musel jsem se kousnout do rtu, abych nevykřikl hrůzou.
Svlékla svoji druhou podobu… Když vystoupila z hromádky, která se shrnula na mramorovou podlahu, viděl jsem tvora, člověku sotva podobného; lidským zůstal jen obličej s hadíma očima položenýma těsně u kořene nehezkého nosu a fialové rty se špatně rostlými zuby. Tělo měla hubené, hnědé, silně ochlupené a její chodidla připomínala nezvykle položenými palci opici. Ale daleko nejhrozněji působil pár pevných růžových panenských ňader trčících vyzývavě vpřed, který jako by patřil nějaké zcela jiné ženě…
Pokud ovšem tohle vůbec žena byla.
"Nuže, Filipe?" řekla. "Ach… Proč se tě vlastně ptám. Podle toho, jak na mě třeštíš zrak, se to opravdu výjimečně podařilo. Nechceš si sáhnout? Tak se přece začínají milostné hrátky, ne?" Přistoupila těsně ke mně, až jsem ucítil nepříjemný pižmový zápach, a když jsem o krok ustoupil, obrátila se ke mně zády a hluboko se předklonila. "Neskočíš na mě už teď, manželi můj?" zeptala se.
Hleděl jsem zděšeně na její krátký zvířecí ohon.
"Spěch není namístě, že, mon ch?r?" řekla s hlasitým smíchem a pohlédla na mě mezi rozkročenýma nohama.
"Počkejme, až bude všechno tak krásné jako prsy… Věříš, že je to ten nejlepší z několika set vzorků? A vybíral ho sám Perkutoff."
"Neříkala jsi před chvílí, že je to idiot?"
Obrátila se opičím přemetem. "Jako běženec z Kyrénie mě vůbec nezajímal," ušklíbla se, "dokud jsem si nepřečetla jeho esej Mein vielfach Coitus mit Schöne Helena. Je to skutečně idiot a ještě k tomu perverzní, ale tak zvané ženské kráse rozumí jako málokdo. Teď se s Abrahamssonem pustí do nohou, zase po rozsáhlém průzkumu vzorků, samozřejmě. Jenom ty řeči musíme zarazit - nebylo rozumné zkoušet tu holku uplatit."
"Ano, jistě," řekl jsem.
"Pak si konečně uděláme následníka," usmála se milostně, což při jejím zvířecím vzhledu zapůsobilo nanejvýš odpudivě. "Ale jsou tady i praktické důvody," dodala. "Pokud mám reprezentovat hrabství a všechny naše továrny, nemůžu stále používat ty zatracené masky; potím se v nich a mám potíže s hygienou… A také si mohu stěží dovolit nějakého toho milence, že?"
Vrhla se do bazénu. Byl jsem plný nejistoty, co ode mne očekává; nechtělo se mi sdílet s ní lázeň v obavách, že by ji moje nahota provokovala k dalším milostným návrhům.
Zachránil mě muž v livreji, který pootevřel dveře a s úklonou řekl: "Spěšná pošta, hraběcí Milosti."

KAPITOLA 16.

Vyšel jsem do předpokoje, zavřel za sebou dveře lázně a převzal velkou zapečetěnou obálku.
"Kurýr čeká na odpověď, Milosti," řekl sluha.
V důsledku toho jsem dopis nemohl odložit nečtený. Zlomil jsem tedy pečeť s jakousi korunkou a znakem, poodstoupil jsem k vysokému oknu vedoucímu do zahrady a dal se do čtení:
Milý příteli, pane hrabě, stálo tam poněkud kostrbatým písmem, určitý problém mě nutí, abych se k Vám obrátil o pomoc. V jednom klášteře v Ahartě, poblíž hranic Vašeho hrabství i hranic terlingských, je státní vězeň, který, jak jsem se doslechl, pochází ze země Dzwille. Protože už dlouhá léta toužím po odhalení tajemství této polomýtické země (však to dobře víte, jen si vzpomeňte na náš důvěrný rozhovor na plese u vévody B.), rozhodl jsem se onoho vězně osvobodit. Jako doprovodu ovšem nemohu použít terlingské mušketýry (znáte přece mé složité vztahy s bratrem) a prosím Vás proto, drahý příteli, abyste mi poskytl několik mužů z Vaší čacké pohraniční posádky v Jižním výběžku. Postačí, když jim pošlete rozkaz, aby mi byli nápomocni; sám se jim přihlásím zhruba za týden. Váš oddaný přítel…
Chvíli mi trvalo, než jsem rozluštil podpis. Zněl takto: Le prince Albert D 'Anjou de Terling.
"Kurýr čeká, říkáš…?!" obrátil jsem se ke sluhovi.
"Ano, Milosti. Ani nesestoupil ze sedla."
"Dones mi tedy pero a papír," řekl jsem.
"Vaše Milost má všechno potřebné zde na stole," odpověděl a ukázal mi na malý psací stůl u stěny.
Obával jsem se, aby sluha podle písma nepoznal záměnu a v duchu jsem proklínal hraběte. Dostal mě do pěkné

šlamastiky, když mě donutil vyřizovat za něj nejen manželské, ale i státnické záležitosti…
Posléze jsem namočil černý brk a napsal na arch nažloutlého ručního papíru s vytlačeným znakem Filipa z Červené Lhoty:
Rozkaz pohraniční posádce v Jižním výběžku:
Přikazuji Vám, abyste byli ve všem nápomocni Jeho Výsosti princi Albertovi D'Anjou z Terlingu, který se u Vás během týdne přihlásí.
Podepsal jsem se Filip z Červené Lhoty, zapečetil dopis do obálky a podal sluhovi. "Řekni kurýrovi, ať dopis předá veliteli pohraniční posádky v Jižním výběžku."
"Vaše Milost nenapíše adresu?"
"Ne, není třeba."
Když jsem psal dopis, sluha diskrétně poodstoupil, takže moje písmo neviděl. Nemohl jsem ovšem riskovat, aby se podivil adrese, napsané zcela jiným písmem, než znal. V pohraniční posádce rukopis hraběte Filipa znát nemuseli - a pečeť byla pravá.
"Můžeš jít," řekl jsem sluhovi. "Ta věc spěchá."
Přitom jsem si znova pomyslel, že je nejvyšší čas, abych po anglicku (ani nevím, proč se právě tohle říká) zmizel, ale jak sluha odešel, dveře se za ním nejen zavřely, ale dokonce se docela ztratily v hedvábných tapetách a tmavém dřevěném obložení; jediné viditelné dveře vedly do lázně, kam se mi zpátky ani trochu nechtělo…
Naproti mně byl vznosný oblouk, zastřený těžkým závěsem, za nímž jsem zaslechl změť hlasů; byla to zřejmě společnost, která čekala na hostitele. "Nejpevnější páska je ta opičí láska," prozpěvoval si někdo falešně. A kdosi jiný ho přerušil: "Nepil jste něco, barone?"
"Geraldina ho stejně nemiluje," vřískl ženský hlas.
"Možná je pro ni příliš lidský…"
"Pst, člověče, pst…!"
Jakýsi hlas, koktavý a zajíkavý, řekl: "Páno-vé… Její matka se prý jed-nou spustila… s virkundským zmutovaným paviánem. Ty-hle opic-ce mají zvláštní vlastnosti… Tak třeba s-samci…"
"Nic jsme neslyšeli," řekl hlas Roberta, bratrance Filipa z Červené Lhoty.
"Kaš-šlu na to," pokračoval koktavý hlas. "S-slyšeli nebo nes-slyšeli… Je to t-tak. Virkundský zmutovaný pavián je Geraldinky p-papá. Jenomže p-pavián může oplodnit lidskou samici, zatímc-co potomek paviána z Virkundu a ženské už n-ne-může zplodit v-vůbec nic, leda zase s paviánem."
"Jsi ožralý, Huberte."
"J-jak by ne," škytl hlas. "Jsem ož-žralý. P-proč bych nebyl? Nemá t-tu snad b-být veselo?"
Kdosi řekl, aby se tedy šel znova napít; poznal jsem hlas kozonoha, vyrábějícího mýdlo.
Hubert prohlásil, že už se napil dost. "Pojďme do zimní zahrady," vyzvala ho nějaká žena s protivným klokotavým smíchem. "Vyměňte Baccha za Priapa, barone."
Hubert zřejmě poslechl, protože rozhovor tiše pokračoval: "Ten zatracený opilec říkal naprostou pravdu, pánové," mluvil Robert. "Ona nemůže mít dítě s nikým jiným než s paviánem z Virkundu, ale sama o tom neví. Všechny ty Abrahamssonovy zákroky jsou nutné jenom proto, aby s ní Filip prožil aspoň jednu noc lásky. Perkutoff mi zaručil, že při jeho výběru bude Geraldina nakonec vypadat jako jeho Schöne Helena, i když nejspíš bude pořád smrdět jako opice. Ale to snad Filip přežije, když si ucpe nos."
Mydlář se krákoravě zasmál.
"Potom je třeba, aby Filip pokojně zesnul," pokračoval nevzrušeně Robert. "Nešťastná náhoda. Lid bude oplakávat svého dobrotivého vládce. Mezitím rychle nastoupí pavián; tak udržíme dynastii na Červené Lhotě a zároveň se zbavíme liberálního panovníka, který dovedl hrabství na pokraj revoluce."
"To je směšné," řekl mydlář. "Pavián přece nemůže předsedat správní radě, i když ti virkundští jsou zmutovaní potomci nějakého šíleného pokusu z konce bývalé civilizace a dovedou prý i mluvit."
"Nebude předsedat ničemu," řekl Robert. "Snad nemyslíte, že ke Geraldině připustíme paviáního samce? Ta o tom nesmí mít ani tušení. Postačí ampule se spermatem. Oplodnění obstará Abrahamsson při poslední operaci v narkóze, takže i pro Geraldinu bude dítě oficiálním pohrobkem Filipa z Červené Lhoty."
"A bude-li vypadat jako opice?!"
"Co na tom - matce přece taky zůstanou opičí geny, Gottliebe. Také se stává, že je dítě podobné dědečkovi nebo babičce."
"Jste si tím vším jistý, Roberte? Zrovna dneska v besídce byla Geraldina vskutku k nakousnutí, ať byste začal, z kterého konce chtěl."
"No ovšem," řekl kdosi, snad Pierot. "Neví se nic určitého. Nahou ji viděl jenom Filip a ten je k ní pochopitelně loajální; přinesla mu věnem sedm miliónů."
"Doktor ví všechno a já ho mám v hrsti," řekl Robert. "Je to víc než poloviční paviánka. Jenom hlava, kterou znáte, je opravdu její. Zbytek skrývá v obleku plném bandáží a náhražek. Někdy, jako třeba dnes v besídce, má takové obleky i dva přes sebe. Abrahamsson jí je nestačí dodávat, protože si žádný neoblékne dvakrát za sebou."
"Dobrá, ten plán není špatný," připustil mydlář. "Jenom ta Filipova náhlá… no, však víte… se mi příliš nelíbí. Je to nebezpečné. Aby se to dalo provést, bylo by třeba najmout někoho, kdo… No, vždyť víte. Co když nebude mlčet? A potom - jak a kde si chcete opatřit sperma virkundského paviána?"
"Přímo ve Virkundu," řekl Robert. "Zvláštní agent už je na cestě. Pojďme to zapít."
Zřejmě opravdu odešli; dál bylo slyšet jen nesrozumitelný šum hovoru početné společnosti, výskot žen a vzdálenou hudbu. Zdálo se mi, že je to Předehra ke Snu noci svatojánské od Mendelssohna-Bartholdyho.

Měl jsem toho právě dost; mou povinností bylo co nejrychleji uprchnout ze zámku, vzít si v ohradě koně a uhánět po stopě Filipa z Červené Lhoty, abych ho varoval…
Rozhlédl jsem se potemnělým předpokojem; kromě černého závěsu a psacího stolu tu byl jenom další, šestihranný mramorový stůl s kuřáckou soupravou, šest židlí, spinet a černá vyřezávaná skříň s trčícím mosazným klíčem.
Vzpomněl jsem si na varování; klíč svádí, řekl mi Filip z Červené Lhoty.
Pokud jsem ovšem chtěl vyřešit složitou situaci, v níž jsem se ne vlastní vinou ocitl, snad bych neměl dbát varování před zamčenou skříní; neobvyklá situace si tak jako tak žádala neobvyklých prostředků.
Dál jsem neuvažoval a otočil jsem klíčem.
Nic se nestalo.
Otevřel jsem tedy dveře.
Skříň byla prázdná. Protože se zdála velice hluboká, vstoupil jsem dovnitř, abych se o její prázdnotě přesvědčil. V té chvíli jsem zaslechl skřípnutí dveří koupelny. V obavě, abych nemusel pokračovat v rozhovoru s opičí Geraldinou, jsem za sebou skříň zavřel.
"Jméno," řekl kdosi.

KAPITOLA 17.

Vnitřek skříně ozářilo slabé nažloutlé světlo. Vycházelo ze stolní kancelářské lampy postavené na otlučeném stole se zelenou, inkoustem poskvrněnou deskou. Kromě lampy byl na stole kalamář, kolíbka s pijákem, hromada papírů s předtištěnými rubrikami, klubko tříbarevné šňůrky, lepicí páska, krabička sponek na spisy, stojánek s razítky a staromódní telefon. Za stolem seděl hubený muž s klotovými rukávy a mířil na mě černým ptačím perem, z jehož seříznuté špičky kanul inkoust. "Jméno," opakoval. Zmaten nečekanou změnou jsem řekl: "Bert, pane."
"B-e-r-t," přeříkával si písmena muž s klotovými rukávy a skřípavě psal na jeden z předtištěných formulářů.
"Příjmení…?"
"Bohužel, pane," řekl jsem, "zapomněl jsem je."
"Na všechno dojde," řekl muž. "Tak vy jste zapomněl svoje příjmení… Nechcete mi snad dokonce tvrdit, že jste nikdy žádné neměl? Poslyšte, mladíku… Není možné nemít příjmení. Úřad není holubník. Co by to bylo za pořádek, kdyby mi sem strany chodily bez příjmení? Za chvíli by sem lidé lezli i bez šatů… Nebo dokonce bez hlavy." Zahihňal se svému žertu. "Ale teď bez legrace, mládenče," pokračoval. "Vypadáte, že pocházíte ze slušné rodiny. Bert… To už máme. Příjmení?"
Pokrčil jsem rameny. "Opravdu jsem je zapomněl."
Úředník na mě chvíli nevěřícně civěl a pak řekl: "Tak si nějaké vymyslete, člověče! Jinak nemůžeme pokračovat v úředním výkonu. A odložte ten svůj červený míč. Nejste na hřišti."
Vypustil jsem z míče vzduch a vsunul ho do kapsy. "Vymyslet si příjmení," řekl jsem, "to by přece byl podvod, pane."
"Co je to za žvásty?" řekl popuzeně úředník. "Plýtváte mým časem, mladíku. Každý má jméno a příjmení. Podívejte."
Vzal jeden popsaný papír z hromádky na stole. "Třeba tuhle. Jméno: Betty. Příjmení: Pajdová, rozená Clemensová. Tak to má být. Ptám se vás naposled -"
"Promiňte, pane," dovolil jsem si ho přerušit, "tahle Betty… Máte o ní ještě nějaké údaje?"
"Všechny," řekl. "Naprosto všechny. Náš úřad netrpí povrchní práci. Tyhle formuláře zachycují každého - s tělem i s duší."
"Mohl byste mi tedy říct -"
"Podívejte, mladý muži," odpověděl, "tohle je úřední materiál, chápete snad, co tím myslím? Nemám právo sdělovat komukoli informace v něm obsažené. V žádném případě nemůžete očekávat -"
"Nechci to zadarmo."
"Chcete mě podplatit…?!"
"Nemám peníze… Ale dám vám svou hůl."
"Hůl," řekl opovržlivě. "Co budu dělat s holí?"
"Pane," řekl jsem šeptem, "je plná výborné kukuřičné pálenky dovezené z ciziny."
"Ukažte."
Podal jsem mu hůl a předvedl, jak se otevírá.
Ochutnal, mlaskl a řekl: "Odkud to máte, mládenče?"
"Od pana Filipa z Červené Lhoty," odpověděl jsem.
Zasmál se. "Neříkejte… Vy že znáte Jeho hraběcí Milost? Já sám pana Filipa v životě neviděl… Ale budiž. Nechte mi tady svou hůl. Zabavuje se jako neproclený kontraband. Co jste to chtěl slyšet?"
"Betty, rozená Clemensová… Ten formulář."
"Hm," bručel. "Betty Pajdová, rozená Clemensová… Třiadvacet let. Modré oči, světlé vlasy… Výška - sto šedesát osm. Váha - šedesát devět. Zvláštní znamení žádné. Ochlupení světlé, na podbřišku hnědé. Prsa povislá, břicho s pajizévkami, levé lýtko křečové žíly. Výška v rozkroku sto rovných… Co ještě? Čtyři děti, současný optimální průměr pro kopulaci čtyři celé šest. Náboženství: Žádné. Zaměstnání: Žádné. Movitý majetek: Zapalovač benzínový, mosazný." Pohlédl na mě. "Stačí, mládenče?"
"Její - manžel…?"
Znovu pohlédl do formuláře. "Pajda, křestní jméno Egon."
"Nevíte, kde bych ji našel?" zeptal jsem se.
"Nemůžu vědět všechno," řekl. "Ani tak vysoce důležitý úřad, jako je náš, nemůže vědět všechno… Lidé jsou

nezodpovědní a nedodržují předpisy o pravidelném hlášení. Například vy - nebyl jste tu ještě ani jednou. A teď mi nechcete říct svoje příjmení, člověče!"
"Opravdu jsem zapomněl -"
"V tom případě opusťte kancelář," řekl. "Dveře jsou za vámi."
Obrátil jsem se a vyšel ze skříně. Salón zmizel…
Ocitl jsem se na jakési špinavé chodbě. Podél stěn natřených žlutošedou olejovou barvou stály lavice bez opěradel. Ve chvíli, kdy jsem za sebou zavřel, se mi zdálo, že na nich v různých pozicích sedí množství lidí; někteří se opírali zády o stěnu, jiní jako by spali s hlavou na rameni souseda. Viděl jsem i takové, kteří se na souseda docela nevychovaně položili, a protože dlouho neudržel jejich váhu, opřel se o dalšího, a tak celé řady polehávaly, jeden muž na druhém, s nohama vybočenýma opačným směrem.
Potom jsem si uvědomil, že jsou dávno mrtví.
Pustil jsem se nazdařbůh chodbou, a jak jsem míjel ty mlčenlivé řady nebožtíků, zvedal se z jejich zkornatělého šatstva věkovitý prach páchnoucí zatuchlinou.
Na konci chodby bylo schodiště, stejně jako chodba osvětlené žárovkami v drátěných klecích, z nichž visely ve spleti zaprášených pavučin mrtvé můry. Na kamenných schodech nebylo o nic veseleji než na chodbě nad nimi, i tady bylo plno šedavých mumií; seděly na schodech s koleny pod bradou, opíraly se o železné zábradlí a šklebily se na mě zažloutlými chrupy.
Pod schody jsem objevil další chodbu, která se nijak nelišila od horní. Protože jsem předpokládal, že jsou na jejím konci dveře, které by mě mohly vyvést z onoho záhrobního labyrintu, prošel jsem řadami mlčenlivých mrtvol, až jsem stanul před nápisem:
RYCHLOVÝTAH. JEN PRO ZAMĚSTNANCE!
Otevřel jsem dveře; za nimi zvolna putovaly páchnoucí a skřípějící krabice směrem dolů. Protože mi bylo docela jedno, kam dojedu (neboť jsem neměl tušení, kde jsem a jak jsem se sem vlastně dostal z Červené Lhoty), počkal jsem, až se dno jedné z krabic vyrovná s podlahou chodby, a vstoupil jsem dovnitř.
Dveře se za mnou skřípavě zasunuly.

KAPITOLA 18.

"Mám na tebe hlad," řekl podivný pištivý hlas kdesi pod mýma nohama. "Zakousl bych se, ó, jak bych se zakousl. Nebýt toho, že je ve mně i kus člověka… To je dilema, kamaráde, to je dilema. Místo žrádla si kladeš otázky, až chcípneš."
Sklonil jsem se a rozhlédl. Spatřil jsem velkou vyhublou krysu panáčkující na zadních v koutě kabiny.
"To mluvíš ty?" zeptal jsem se.
"Kdo jiný?" řekla krysa. "Představil bych se, kdyby lidské řeči nechyběly krysí hlásky. Říkej mi prostě Krysa. Ten Krysa. Jsem samec… A měl jsem třináct set dětí, než si se mnou zalaškoval doktor Abrahamsson."
"Stýská se ti po rodině?"
"Jaká nejapná otázka… Krysí morálka je docela jiná než lidská. Snad se mi stýská… Po dětech jistě. Mají jemné maso. Už nějaký ten měsíc se živím sušeným… Působí mi to žaludeční potíže."
"Jmenuju se Bert," řekl jsem. "Překvapuje mě, že můžeš mluvit, Kryso. Nerad bych soudil tvou morálku… Možná že lidé nemají lepší. Například tě ubijí k smrti jenom proto, že jsi neúmyslně zlomil násadu lopaty."
Zachichotal se a zamnul si tlapkou vousy. "Jak by ne," řekl, "jak by ne… Postrádají sice ostré zuby, ale myšlenky mají horší než my. Vezměme takového doktora Abrahamssona… Přišil jedné opici cecíky lidské samice. Budiž, ať si je opice má, když po nich touží. Ale kde je vzal, kamaráde? To je to. Jistý Benedikt," znova se zachichotal, "to chtěl rozmazávat v dělnickém tisku. Jenže o tom mluvil na nepravém místě. Abrahamssonovi agenti ho opili… Pak posloužil doktorovi k pokusu. Pro Abrahamssona není problém voperovat lidské hlasivky kryse. Problém je v něčem jiném - naučit krysu hlasivky používat. A tak doktor přenesl nejen hlasivky, ale i mozkové centrum řeči s nějakými těmi závity navíc. V důsledku toho si ovšem krysa uvědomila svou osobnost a zatoužila po svobodě… Prokousal jsem klec a odešel. Bohužel jsem si tím nijak nepomohl. Jsem sice krysa, ale jenom ze sedmdesáti procent. Zbývajících třicet patří Benediktovi… Ohavný způsob existence."
"To je opravdu smutné," řekl jsem.
"Jakpak by ne," odvětil. "Jak rád bych se těch třicíti procent zbavil!"
"Nemohl bys mluvit."
"To bych nemohl," souhlasil. "Také bych ovšem nebyl inteligentní. Jaké blaho…! Živil bych se mrtvolami bez předsudků a plodil bych další tisíce chutných potomků. Jenže Benedikt nestál jako samec za mnoho a měl spoustu nesmyslných morálních zábran. Eh… Když vidím samici, řeknu: To je dneska hezký den, slečno… Místo abych skočil a popadl ji zuby za krkem. Musím se skrývat před krysami, protože jsem zrůda - a kočkám to samozřejmě nevadí."
"Když jsi byl Benediktem - neměl jsi přátele?"
"Nikdy jsem nebyl Benediktem," ohradil se. "Pokud jsem se jím ovšem nestal, když jsem byl krmen nepotřebnými zbytky jeho těla."
"Ale Benediktovy přátele znáš?"
"Musím je znát, i když nechci," pískl. "Je to fatální."
"Proč je nevyhledáš? Tvoje informace by jistě posloužily k odhalení Abrahamssona a jeho zločinné činnosti…?!"
"Spolupracovat s lidmi…? Fuj."
"Nechtějí-li tě mezi sebou krysy…"

"Stát se člověkem?" řekl s opovržením.
"Každý člověk přece není doktor Abrahamsson."
"Eh, s jejich jedy a pastmi?"
"Poslyš," řekl jsem, "zaveď mě za přáteli Benedikta."
Prudce se podrbal zadní nohou za krkem. "Prokleté blechy," zavrčel. "Přátelé Benedikta? Snad ten vydavatel dělnických novin… Nějaký Otmar. Jako krysa jsem ho sice nikdy neviděl, ale pokud vím, je k nalezení v dělnické kolonii… Číslo dvě stě čtrnáct. Ale není to příliš spolehlivá informace, kamaráde. Ty dva mozky mají v mé lebce málo místa. Řekl bych, že s Otmarem taky něco není v pořádku, ale nevzpomínám si co. Benedikt to věděl."
"Znáš cestu do dělnické kolonie?"
"Právě tam jedu," odpověděl. "Dole u výtahu jsou bedny s odpadky… Chodím si tam občas spravit chuť. Ale chceš-li navštívit Otmara, musíš mě vzít do ruky. Je tam všude plno těch zatracených kočičích vrahouna."
Když výtah zastavil, přemohl jsem odpor a posadil si Krysu na rukáv tak, že jsem měl jeho čenich v ohbí lokte. "Bojíš se, že se ti zakousnu do dlaně?" řekl. "Nesmysl… Upustil bys mě na zem. Momentálně nemám zájem, kamaráde. Ty bestie mají moc dobrý čich."
Vystoupil jsem z výtahu do chodby, která měla tak nízký strop, že jsem se musel sehnout. Všechno tu bylo z drobících se cihel, z nichž kapala voda. Polorozbité bedny plné odpadků zapáchaly. Hned za nimi začínala řada dveří sbitých z neohoblovaných fošen; škvírami mezi nimi prosvítalo kalné světlo. Po stropě vedl drát, z něhož tu a tam visely špinavé žárovky.
"Dvě stě čtrnáct," řekl Krysa. "Hledej číslo dvě stě čtrnáct."
První dveře měly číslo dvacet devět.
Šel jsem chodbou a pod nohama se mi honily tlusté kočky, které páchly víc než odpadky v bednách. Za číslem dvacet devět bylo číslo sto jedna…
Potom devítka namalovaná na místě, kde odpadla zrezivělá tabulka.
Klopýtal jsem špatně osvětlenou chodbou, která chvílemi zatáčela, lomila se v podivných úhlech a místy byla zatopená bahnem. Na okraji špinavých louží si hrály rachitické děti s rezavými plechovkami. Uhýbaly mi z cesty, a když jsem přešel, házely za mnou blátem.
"Krysy po sobě nikdy ničím neházejí," řekl Krysa.
"Jak by mohly," řekl jsem.
"Neházely by po sobě, i kdyby měly ruce."
"Dvě stě čtrnáct," řekl jsem a zastavil se.
Za dveřmi blikotalo světélko a bylo cítit připálený lůj.
"Myslím, že je třeba zaklepat nejprve dvakrát a pak čtyřikrát," řekl Krysa. "Zase bez záruky. Eh, ty moje dva mozky…"
Zaklepal jsem, jak mi Krysa poradil. "Heslo," ozval se za dveřmi hlas někoho, kdo měl plná ústa slin.
"Pusť nás dovnitř," řekl Krysa. "Pera jsou černá."
Ozvalo se zašramocení petlice a dveře se pootevřely. "Ať nás vedou dál," odvětil mohutný muž oblečený do dlouhé noční košile a pletené čepičky. "Ale ne, k čertu… To je pan hrabě Filip z Červené Lhoty! Nevím, kdo vám prozradil heslo, hraběcí Milosti… Jste sám? A co mi chcete? Přišel jste snad vyjednávat?"
Vešel jsem dovnitř a Otmar zavřel a zajistil dveře.
V místnosti byla jen obrovská hromada starých novin připomínající pelech, jakýsi zrezivělý a černou kolomazí zamaštěný stroj, petrolejový vařič a pár otlučených hrnců. V rohu se povaloval potrhaný lepenkový kufr a v hrdle pivní láhve čadila lojová svíčka.
"Proč myslíš, že jsem přišel vyjednávat?"
"Co jiného?" řekl. "Leda že byste přišel jen na kus řeči…" Stále měl plná ústa slin. "Ale proč ne?" pokračoval a odplivl si do temného kouta, "proč byste nepřišel navštívit dělnického vůdce… Rád si pohovořím se světovým rekordmanem," zamnul si dlaně, "vždyť jsem na vás mnohokrát sázel - a jen v jediném případě jsem nevyhrál. Ale to jsem byl opilý a spletl si pravidla. Posaďte se… Udělejte si pohodlí, pane hrabě…"
Vzal balík novin a nabídl mi ho místo židle.
"Zřejmě jsi zase opilý, Otmare," řekl Krysa. "Kdepak vidíš Filipa z Červené Lhoty?"
Otmar si teprve teď všiml Krysy, který vyměnil můj rukáv za hromadu novin u rezavého stroje. "U všech černých ptáků," zaklel, "jste břichomluvec, pane? Přísahal bych, že to mluvila ta olezlá myš!"
"Mým očím se jevíš mnohem olezlejší," pískl Krysa. "Fuj, ta tvoje špinavá košile a směšná čepička! A ten zápach… Smrdíš, jako smrdí opice, Otmare. Benedikt to ovšem nepoznal, ale krysy mají mnohem lepší čich."
"Je mi líto, Otmare," řekl jsem, "a ty, Kryso, přijmi moji omluvu. Opravdu vypadám jako Filip z Červené Lhoty - díky jisté optické hračce, která zřejmě na krysí zrak nepůsobí. Vidíš mou pravou podobu, zatímco Otmar vidí Filipa. Ale to se dá snadno napravit." Uchopil jsem v kapse Filipovu krabičku, stiskl jsem knoflík a pomyslel si, že jsem Bert, který přišel z Luk. Ne Filip. Vždycky jsem byl Bert…
Otmar si znova odplivl. "To jsou věci…," zabručel. "Kdo tedy jsi?"
"Jmenuju se Bert," řekl jsem. "Přišel jsem z Luk…"
"Cizinec?!"
"Ano. Ale mohl bych ti být prospěšný. Vím, co se děje na zámku… Rád ti poskytnu důvěrné informace."
"Hm…," bručel Otmar, "hm… Důvěrné informace, říkáš? A - co ta zatracená mluvící myš? Taky má informace?"
"Docela zapomněl na soudruha Benedikta," řekl Krysa. "Sejde z očí, sejde z mysli."
"Na Benedikta?" řekl Otmar. "Ten přece zradil."
"Kdo ti to řekl?" zeptal jsem se.

"Vládní noviny," odpověděl. "Svatební oznámení ve sloupku Z vyšší společnosti. Oženil se s hraběnkou Rosensteinovou. To je ta nestoudná samice, která -"
"Vládní noviny!" vřískl Krysa. "Co se to s tebou stalo, Otmare, že věříš Vládním novinám?"
"Nerozumím tomu ani za mák," řekl Otmar a ztěžka dosedl do svého papírového pelechu. "Přijde sem Filip z Červené Lhoty, před mýma očima se promění v někoho jiného, přinese myš, která mluví…"
"Jsem myš a nejsem myš," řekl Krysa. "Z třiceti procent jsem Benedikt. Odkud bych znal heslo? Přestaň pochybovat, Otmare. Nemáš ponětí, jak se mi hnusí přesvědčovat tě o své třicetiprocentní identitě, kterou bych radši zapomněl."
"Mluvíš jako Benedikt," připustil Otmar. "Používáš jeho výrazy… Znáš heslo. Dobrá. Ale poslyš… Benedikt znal jednu věc, se kterou bych se nikdy nikomu nesvěřil. Pověz mi tu věc a uvěřím ti."
"Před Bertem?" zeptal se Krysa.
"Pošeptej mi ji."
"Vezmi mě tedy na své rameno."
"Mám ke krysám odpor," řekl Otmar.
"Odejdu na chvíli za dveře," řekl jsem. "Až si vysvětlíte, co potřebujete, zavolejte mě."
"Dobrá," řekl Krysa. "Nevím sice, proč se s tím Otmar tolik tají… Ale snad to nechápu pro svůj sedmdesátiprocentní krysí mozek. Jde o tu věc, na kterou jsem si ve výtahu nevzpomněl… Počkej venku, Berte… A pozor na kočky!"
Otmar odsunul petlici.
Vyšel jsem ven a dveře za mnou bouchly.

KAPITOLA 19.

Vzápětí jsem zaslechl tichý smích; zdálo se mi, že přichází z chodby, která už po pár krocích od Otmarových dveří tonula v naprosté temnotě. Udělal jsem těch pár kroků a spatřil nezřetelný stín, opřený o zeď.
"Ach, to je omyl," řekl hlas. "Podle obleku jsem soudila, že vidím pana Filipa z Červené Lhoty."
Bylo to bosé děvče, zahalené do tmavého pláště.
"Ráda bys viděla pana Filipa?" zeptal jsem se.
"Jak by ne," řekla. "Nevím ovšem, jak by ho potěšilo mé sdělení… Možná že jste z jeho kruhů, pane… Máte barvy jeho sportovního klubu. Snad byste mu mohl vyřídit, až se s ním setkáte, že se mu marně pokouším zatelefonovat a že bych s ním ráda mluvila…?!"
Sdělení té dívky mohlo být důležité. A protože jsem chtěl hraběti pomoci, pomyslel jsem si, že jsem Filip z Červené Lhoty, a stiskl přitom knoflík krabičky.
"Ale vždyť vy přece jste hrabě Filip," řekla. "V té tmě se mi zdálo, že vidím někoho docela jiného."
"Co se zdá, to je sen," řekl jsem. "Co máš na srdci?"
"Snad by bylo lepší, kdyby hraběcí Milost zašla ke mně. Bude to chvilku trvat… Nabídla bych Jeho Milosti nějaké občerstvení."
"Dobrá," řekl jsem. "Pojďme."
"Ať mě tedy hraběcí Milost následuje…"
Pustil jsem se za ní temnotou; jakési kluzké zaoblené předměty mi ujížděly pod nohama. Zabočili jsme za ostrý roh, kde se vzdálená žárovka odrážela v rozsáhlé kaluži.
"Už jsme tady, pane," řeklo děvče a dvířka, zcela podobná Otmarovým, skřípla.
Po chvilce se rozsvítila petrolejová lampa.
Překvapilo mě, že v doupěti o nic větším, než jaké jsem viděl v čísle dvě stě čtrnáct, stojí bílý pozlacený klavír; na jedné stěně bylo pod benátským zrcadlem alabastrové umývadlo se dvěma zlatými vodovodními kohoutky. Visel tu křišťálový lustr, který ovšem díky nízkému stropu nebyl výš než nějakých pět šest coulů nad podlahou a bylo třeba vyhýbat se mu. Na klavíru stál telefonní přístroj ze slonoviny a v rohu na ebenové toaletní skříňce gramofon, lesknoucí se vyleštěnou mosazí a ořechovým dřevem vykládaným perletí.
"Nechť si hraběcí Milost udělá pohodlí," řekla a přistrčila mi čalouněný taburet. "Bude si hraběcí Milost přát kávu se šlehačkou…?"
"Kdo jsi?" zeptal jsem se. "Nežiješ si tu nejhůř."
Zasmála se podivným křečovitým smíchem. Prohlédl jsem si ji ve světle petrolejové lampy. Její tvář byla tváří obyčejného děvčete, snad dělnice či služky. Měla trochu silná lýtka a dost velká chodidla se špinavými nehty. Její oči podivně těkaly a kolem úst jí chvílemi naskakovaly dvě svislé vrásky, jako by neovládala svaly obličeje. "Jmenuju se Betty," řekla.
"Betty - čí?"
Rozhodila rukama. "Ničí. Nemám žádné příjmení."
Vzpomněl jsem si na úředníka. "To je zlé," řekl jsem. "Jak vycházíš s úřady?"
"Nijak," řekla. "Kašlu na ně. Nejsem sama, hraběcí Milosti. Kdopak z nás má příjmení? O nikom takovém nevím. Úřady to nechtějí pochopit. Čas od času má někdo nějakou žádost… O důchod, o přeložení, o povolení k sňatku. Neslyšela jsem, že by se někdo někdy dočkal vyřízení. Nahoře je prý několik pater, kde lidé čekají, pane. Vy nemáte chuť na kávu se šlehačkou?"
"Spěchám," řekl jsem. "Čeho se týká tvé sdělení? Je to snad stížnost na úřady?"
"Ne… Týká se to vaší manželky."
"Mojí manželky? Myslíš tím paní hraběnku Geraldinu z Červené Lhoty, děvče?"
"Ano, pane hrabě."

"Co víš o mé manželce?"
"Řekněte mi nejprv, jestli ji milujete, pane hrabě."
"Proč bych ti to měl říkat?"
"Protože si myslím, že ji nemilujete."
"Poslyš, Betty," řekl jsem, "u takových sňatků, jako je náš, se o lásce nemluví. Dva rody se spojily…"
"Dva rody," vyprskla. "Pokud vím, spojila se Červená Lhota a sedm miliónů. Ale vy jste pro smích, pane…!"
"Pospěš si s tím sdělením," řekl jsem.
Odstrčila stranou broušený lustr, opřela se zády o klavír, položila dlaně na jeho desku a odrazila se nohama. "Nemám tu druhý taburet," řekla, vrtíc se na desce klavíru. "Moje sdělení… Ráda bych hraběcí Milosti řekla, že jsem bývala komornou paní hraběnky, což si hraběcí Milost zřejmě neráčí pamatovat, přestože -"
"Dobrá," přerušil jsem ji. "A co z toho?"
Zakomíhala nohama. "Co z toho, co z toho… Paní hraběnka je náramně opatrná, ale některé věci…"
Přikryla si ústa dlaní a vyprskla.
"Jaké věci?" zeptal jsem se, už značně rozmrzelý tím hloupým rozhovorem.
Najednou zvážněla. "Věci. o kterých přece musíte vědět. Máte společnou ložnici a lázeň. Musel jste pozorovat tu náhlou změnu, ne?"
"Nelíbí se mi tvé okolkování," řekl jsem. "Pověz mi srozumitelně, oč jde, a rozejdeme se. Myslím, že je to stejně jen nějaká hloupost, jaké si vymýšlejí služky a komorné."
"Zdá se mí, že nevíte vůbec nic."
"Zabývám se sportem a o klepy se nezajímám."
"Nejsou to klepy, pane…"
"Dobrá. Pověz mi to."
"Není to ani měsíc, co musela všechna děvčata před komisi," řekla. "Včetně služebnictva ze zámku. Měli tam velkou nádobu se sádrou."
"K čemu nádobu se sádrou?!"
"Brali nám otisky prsou. Musela jsem se svléknout a lehnout si prsy do té nádoby. Pak mě propustili. Některá děvčata se tomu náramně smála… Ostatně já také. Sádra hřála a chlapi z té komise rudli a potili se. Byl tam taky magistr Perkutoff, který nám prsa ohmatával, prý aby vyzkoušel, jak jsou tuhá. Jenže potom… Nu, vybrali mě. Odvedli mě k doktoru Abrahamssonovi… A druhý den mě nastěhovali sem. Všecky ty věci tady -," mávla rukou, „jsou prý za odměnu. Jenže já na klavír hrát neumím, lustr nesvítí, z kohoutků neteče voda a ke gramofonu mi nedali desky… Denně mi posílají šlehačku a kávu - ale žádný chleba."
"Za odměnu…? Za co?"
"Přece za tohle," řekla a rozhalila na prsou plášť.
Na hrudi měla místo ňader jen dvě růžové jizvy.
"O tom jsem neměl tušení," řekl jsem, když se opět zahalila. "Věř mi, Betty. Nikdy bych to nedovolil."
"Ach, jak jsem šťastná, že jsem se ve vás nemýlila," řekla. "Nevěděla jsem, na koho se obrátit. Už zase svolávají… Berou otisky nohou, pane."
"Dobře žes mi to řekla. Je načase udělat pořádek… Přišel jsem za Otmarem, abych se dověděl některé podrobnosti o tom, proč dělníci stávkují."
"Jenže Otmar, tomu nemůžete věřit, pane!"
"Proč ne, Betty? Otmar přece vydává dělnické noviny a je včele stávky."
Opět se nepřirozeně zachichotala a několikrát pohodila bradou. "Zdalipak paní hraběnka plní své manželské povinnosti?" zeptala se.
"Jaké to máš představy o aristokratickém manželství, Betty? Je to tak, že se hraběnka podobnými věcmi hodlá zabývat jedině pro zajištění následníka."
"Ta prolhaná paviánka!"
"Myslíš, že nemluví pravdu?!"
"Vím, že lže, jako když tiskne. Když jsem ještě bývala její komornou, doprovázela jsem ji každé pondělí… Ze salónu vedle lázně vede schodiště k podzemnímu jezeru, kde jsme nasedly do loďky. Veslovala jsem… To jezero končí nedaleko. Schodiště od něj vede do téhle chodby. Musela jsem čekat v loďce; paní hraběnka si vždycky oblékla plášť s kapuci, vzala svítilnu… Čekávala jsem na ni hodinu, někdy i déle, přestože nešla daleko. Když jsme se vracely, páchla jako celé opičí stádo. Potom jsem jí vždycky musela připravit lázeň se spoustou voňavky."
"Ty víš, kam chodila?"
"Byla jsem zvědavá… Jednou jsem šla za ní."
"Kam šla?"
"Za Otmarem, pane. Je to přece pěkně udělaný mužský, ne? I když můj vkus to není. Paní hraběnka samozřejmě neví, že mě po operaci ubytovali právě tady… A gardisti, co mě sem přivedli, zase neměli ponětí, že bude na svoje prapodivné schůzky chodit okolo mých dveří. O jejích stycích s Otmarem neví nikdo -jenom já, Otmar a ona sama."
"Vidělas ji tu od té doby?"
"Zatím ne… Ale určitě brzy přijde. Nikdy to nevydržela déle než týden. A pokud se nemýlím, právě dnes je pondělí."
Vtom jsem zaslechl hlas, který volal: "Hej, Berte!"
"Otmar někoho volá," řekla Betty.
"Mě," řekl jsem. "Vystupuji inkognito. Díky za informace… a sbohem, Betty."
Když jsem za sebou zavíral, zase se chichotala.

Pak jsem v kapse stiskl knoflík a znovu si pomyslel, že jsem Bert a ne Filip z Červené Lhoty.

KAPITOLA 20.

Za rohem chodby padalo na cihlovou podlahu světlo z Otmarových dveří. "Tam není bezpečno," zabručel. "Chodba končí u jezera… Nikdo neví, jak je hluboké."
Vešli jsme dovnitř. Můj přítel Krysa seděl na hromadě novin v koutě a čistil si tlapkou vousy.
"Domluvili jste se?" zeptal jsem se.
"Ano," kývl Otmar. "Je v něm skutečně kus Benedikta. Ale co z toho? Radši už jděte… Čekám návštěvu."
"Dějí se tu nelidské věci," řekl jsem. "Proč si to necháte líbit, Otmare?"
"A proč myslíš, že stávkujeme?"
"Protože jsou vaše ženy v nebezpečí?" zeptal jsem se.
Otmar seděl, obrovské pěsti na kolenou, která se mu kloubnatě rýsovala pod tenkou košilí. "Cože?" řekl, "naše ženy…? Já nejsem žádný řečník. Být tu skutečný Benedikt, vysvětlil by ti, jak se věci mají."
"Copak nejsi vydavatelem novin?"
"Ano… To jsem. Ale většinu článků psal on."
"Cosi mě nutí," řekl Krysa, "abych přestal ctít tvoje tajemství, Otmare. Neboť tady něco ohavně páchne."
"Jen tvoje myšina," zachrčel Otmar.
"Cos chtěl říct, Kryso?" zeptal jsem se.
"Všechny články psal Benedikt." řekl Krysa. "Tajemství vydavatele dělnických novin spočívá v tom, že je zcela negramotný."
"Je to pravda?"
"Co na tom?" řekl vztekle Otmar. "Jsem vydavatel, ne škrabák. Vedu stávku…"
"Už jednou jsem se ptal na její pravý účel," řekl jsem. "Neodpověděl jsi mi, Otmare."
Zatímco Otmar mlčel a zatínal pěsti, řekl Krysa: "Benedikt věděl o ptácích, kteří ukazují cestu… Chtěj po ptákovi, aby se stal krtkem a byl přitom šťastný."
"Už zase ta země Dzwille?" řekl opovržlivě Otmar. "Žádná neexistuje."
"Neexistuje-li, k čemu máte plné huby černých per?" řekl Krysa. "Můžeš mi to vysvětlit, Otmare?"
Otmar si odplivl na podlahu.
"Taky odpověď," řekl Krysa. "Poslyš, Otmare… Když ještě Benedikt žil, chtěl v dělnických novinách zveřejnit zprávu o nelidských pokusech doktora Abrahamssona. Věděl o tom jen jeden člověk. Jejich vydavatel. Hned nato Benedikta opili… a naživu nechali jen jeho hlasivky a kousek mozku, v němž zůstala sotva třetina zpřeházených myšlenek a vzpomínek."
"Co tím chceš říct, Kryso?"
"Lidé to slovo používají jako označení podlého jedince," odpověděl Krysa. "Mých krysích sedmdesát procent je tím dotčeno, ale třicetiprocentní Benedikt ti teď říká, že jsi sám krysa, Otmare."
"Už mám dost tvých myších urážek," řekl Otmar. "Otevřu dveře a zavolám kočky."
"Počkej," řekl jsem. "Mám ještě jednu otázku. Jak vysvětlíš, že jsi jeden z dělnických vůdců a přitom udržuješ tajné styky s hraběnkou z Červené Lhoty?"
Otmar se zatvářil úlisně. "Cizinci po tom sice nic není, ale když už to víš, Berte… Hraběnka není taková, jak se o ní povídá. Myslí na dělníky… Chodí za mnou proto, že hledá cestu, jak zlepšit životní podmínky kolonie. Musí to tajit, samozřejmě… Její lidé by to nepochopili. A já se s tím zase nemůžu svěřit soudruhům; nevěřili by mi."
"Jsi lhář, Otmare," řekl jsem. "Doktor Abrahamsson zušlechťuje její opičí tělo částmi těl chudých děvčat. Vím o jedné, které vzali ňadra, hledají další, které vezmou nohy. Co bude pak? Pustí se do hledání hlavy? Ani tu nemá paní hraběnka nejkrásnější. Dost výmluv, Otmare. Proč za tebou vlastně chodí? Uplácí tě, abys zrazoval dělníky?"
Krysa vypískl. "Tak je to. Vůdcem stávky byl Benedikt, ty ses jenom vetřel do jeho důvěry. Nezáleží ti na dělnících ani za mák. Jde ti jen o vlastní prospěch. Kdo tady mluví o stávce? O zlepšeni životních podmínek dělníků? Ty nejsi revolucionář, Otmare. Ty jsi lump. Pera jsou černá - ať nás vedou dál! Chi chi chíí!"
Otmar se po Kryse vrhl. Krysa mu skočil na prsa. Jak po něm Otmar hmatal, zapraštěla látka dlouhé košile a roztrhla se odshora dolů. "Tak je to," pištěl Krysa. "Už je to tak!" Otmar ho pustil, když se mu Krysa zakousl do ruky; nato Krysa na podlaze uchopil cár košile a trhl. Košile sklouzla na zem.
Cítil jsem, jak mi po těle vyrazil studený pot.
Hleděl jsem na mohutné tělo virkundského paviána s lidskou hlavou a rukama…
"Grrr," zavrčel. "Grrr!"
Jak ohrnul rty, spatřil jsem žluté špičáky.
"Zabiju vás oba," zařval a pěna mu stříkala z úst. "Poznali jste, kdo jsem. Ano! Jsem víc než krysa, jsem víc než pavián, jsem víc než člověk - a skrze svou samici jsem vládcem hrabství Červená Lhota! Grrr!"
Nečekal jsem, až se na mě vrhne; rozrazil jsem dveře a vyběhl do temné chodby. Krysa běžel vedle mě. Obludný kříženec člověka a paviána se zdržel, zapleten nohama do cárů košile.
"Popadni mě, Berte," pištěl Krysa. "Víš přece, že se tu motají kočky!"
Sehnul jsem se a Krysa se chytil mého rukávu.
Zahýbali jsme za roh, když se Otmar vyřítil ze dveří.
Napadlo mě, že bychom se mohli ukrýt u Betty, ale hned jsem si uvědomil, že dveře jsou jen z jednoduchých prken, která by síle tak obrovitého tvora neodolala. Běžel jsem tedy dál; za námi supěl a vrčel Otmar, groteskní opičí postava s

lidskýma rukama a pletenou čepičkou na hlavě.
"Je to k smíchu," řekl Krysa na mém rukávě. "Vždyť on prodal Benedikta Abrahamssonovi, protože mu sám vděčil za lidskou hlavu a ruce. Myslím, že by se chtěl stát člověkem stejně jako ta jeho samice… Při čemž by si nejspíš ponechali opičí žlázy."
"Nepřipadá mi to k smíchu," řekl jsem. "Dohoní nás. Nemohu vzdorovat virkundskému paviánovi… Ty se bezpečně ztratíš ve tmě… Ale mě zabije."
"Nikoliv," řekl Krysa. "Dokážeš-li udržet tohle tempo ještě nějakých padesát kroků, budeme na břehu jezera. Já plavat dovedu, i když to nemám v lásce. Doufám, že ty také, Berte?"
"Nikdy jsem to nezkoušel."
"Jak jsem vyrozuměl, před svou proměnou jsi byl Filipem z Červené Lhoty?"
"Ano, to jsem byl… Aspoň pro druhé."
"Filip je sportovec. Jistě plave jako ryba."
"Jenže já nejsem Filip!" vykřikl jsem.
"Jen to zkus," řekl Krysa. "Stejně jinou možnost nemáš. Já ti hlavu nad vodou neudržím - na to jsi příliš těžký."
Upnul jsem se k té nesmyslné myšlence, že s podobou Filipa získám i jeho schopnosti; stiskl jsem v kapse knoflík a znova se změnil v hraběte.
Zdálo se mi, že chodba končí v temném prázdnu; pak jsem zahlédl jakési světlo a jeho odraz ve vodní hladině. Byla to loďka směřující ke břehu spojenému s chodbou čtyřmi drolícími se schody z cihel. Kdosi v ní seděl a vesloval, zdálo se mi, že je to nějaký chlapec v černé kápi; právě jsem seběhl po schodech, když loďka přirazila ke břehu.
"Odraz," zasípěl jsem a skočil do loďky. "Rychle…!"
"K čertu, Filipe," ozval se hlas veslaře, "tohle bylo moje malé tajemství, které mi jistě odpustíš; neboť jsou určitá povyražení, jaká jsem na tobě nemohla aspoň prozatím žádat. Ale slibuju ti, že se to už nestane."
A Geraldina z Červené Lhoty, milenka paviána Otmara, se vztyčila s výkřikem: "Táhni, Otmare! Táhni, odkud jsi přišel!"
"Samice," zařval a zvířecky zavětřil. "Cítím tě, samice! Vylez na břeh, ať tě můžu pořádně obskočit!" Zabušil pěstmi na svůj sudovitý hrudník a v houštině srsti na jeho podbřišku se vztyčil nafialovělý úd, silný jako mužské předloktí.
Uvědomil jsem si, že na nás zřejmě zcela zapomněl, podléhaje vlastní opičí vášni; vytrhl jsem Geraldině veslo a odstrčil loďku od břehu.
V té chvíli se řící virkundský pavián Otmar odrazil a skočil. Dopadl do vody těsně za zádí. Geraldina se pokusila couvnout, ale Otmarovy opičí paže ji uchopily kolem krku. Vztekle zaječela a vzápětí obtížena obrovskou váhou paviáního samce přepadla do jezera.
"Opři se do vesel," vřískl Krysa. "Tahle záležitost se nás netýká. Vesluj, Berte, nebo nás převrhnou!"
Zabral jsem vesly a vzdálil loďku na dva tři sáhy.
Viděl jsem, jak se Otmar a Geraldina napůl vynořili z vody, tepajíce hladinu rukama i nohama. Zdálo se, že přestali dbát jeden o druhého; dvojí bolestné zavřeštění vyvolalo pod cihlovou klenbou nesčetné hrůzné ozvěny.
"Proboha," řekl jsem, "co se to děje?"
"Eh," na to Krysa. "To je mrzuté. Všechnu tu spoustu chutného masa sežerou uhelní švábi. Ale je to o mnoho lepší, než kdyby sežrali nás."

KAPITOLA 21.

Za okamžik bylo po všem, jen zkrvavená vodní hladina ještě chvíli vřela milióny hmyzích těl.
"Bylo to příliš teatrální," řekl Krysa, "ale účel to splnilo. Co teď, Berte? Vrátíme se? Nevím, kde jezero končí. Mohli bychom zabloudit, a v těchhle končinách nebude nic k žrádlu. Z nouze sice dovedu být i hmyzožravec, jenže tady jsou jen ti zatracení švábi - a ti by si spíš pochutnali na nás, nečiníce rozdíl mezi člověkem a krysou."
"Přesvědčil jsi mě, že není velký," řekl jsem a otřel si z čela studený pot.
"Však by byl, nebýt těch třiceti procent," řekl Krysa. "Přesto díky za uznání. Vraťme se… Podívám se po nějakých odpadcích. V nejhorším se vrátím mezi tamty…"
"Myslíš ty - co čekají…?"
"Myslím sušené maso," odsekl. "Tak co?"
"Vím, co je na druhém konci jezera," řekl jsem. "Schodiště vedoucí do salónu vedle hraběcí lázně. Dostaneme se do zámku."
"Mají tam kočky?"
"Žádné jsem neviděl. Leda koně… a strakaté psy."
"Velké psy?"
"Dost velké."
"Takže to nejsou krysaři… Dobrá. A koně! Nikde se nežije tak dobře jako ve stájích. Jsem pro, příteli, plujme tam. Doufám, že se tam najde i čerstvé maso, Berte. Ostatně nemusí být nejčerstvější. Čím víc voní, tím líp chutná."
"Udělám pro tebe, co budu moci," slíbil jsem.
"Nejlepší by bylo, kdybys donutil Abrahamssona, aby mě zbavil těch zatracených hlasivek a Benediktova mozku," vzdychl. "Snad bys to dokázal - jako Filip z Červené Lhoty."
"Snad," kývl jsem. "Jenže bych tak přišel o jediného přítele, kterého mám."
"Vesluj," řekl Krysa. "Dojímáš mě."
Opřel jsem se do vesel. Jezero osvětlovaly zaprášené žárovky visící na dlouhých drátech nevysoko nad námi. Nebylo širší než na pár záběrů, ale klikatilo se do dálky. Snad to byla jen široká, zatopená chodba.

"Jak to, že nemáš přátele?" zeptal se Krysa po chvíli, kdy očichával lojovou svíčku v plechové lucerně: "Podivné. Kam patříš, když jsi přišel z Luk?"
"Nepatřím nikam," řekl jsem.
"Nebuď nelogický," vyprskl. "Někam patřit musíš."
"Zapomněl jsem to," řekl jsem po pravdě. "Občas mám pocit, že se mi vybavují jisté věci… Miloval jsem nějakou dívku, která se pak provdala…"
"Ach, ty samice," vzdychl Krysa. "Tak tedy nějaký sentimentální příběh, hm… A - dál, Berte?"
"Nevím," řekl jsem. "Zdá se mi, že jsem tu dívku opustil a hned nato jsem potkal Filipa z Červené Lhoty, který si se mnou vyměnil totožnost."
"Kvůli té tvojí samici?"
"Ne, ta přece dávno zemřela… Žila v domě pod lesíkem. Jmenovala se Betty Clemensová a provdala se za Tadeusze. Nebo snad Egona. Nevím."
"Měla dvě jména?"
"Ano. Dvě jména… To druhé je příjmení."
"Divné," řekl Krysa. "Tady nemá nikdo příjmení, při čemž je úřad vyžaduje. Lidé jdou na úřad. Úředník je vyhodí, protože nemají příjmení. Tak se postaví na konec fronty a čekají dál. Myslí, že se třeba zatím změní předpisy… Chichí! Samozřejmě se nezmění nic. Časem je začnou ohryzávat krysy."
"Ani Benedikt neměl příjmení?"
"Ne. Mají je přece pouze lidé ze zámku."
"Ovšem," kývl jsem. "Nebo cestovatelé."
"A Betty Clemensová," pískl Krysa. "To je opravdu povedené."
Povzdychl jsem si a pokračoval ve veslování. Brzy nato se objevil konec jezera se železným, zrezivělým schodištěm, kroutícím se do výšky.
Když jsem vystupoval vzhůru, zatímco Krysa přede mnou pátral po něčem k snědku, přemýšlel jsem o tom, co se mi vybavilo při rozhovoru v loďce. Byl jsem na vahách, jestli je Betty Clemensová skutečně mou minulostí, či zda to byl jen zmatený sen… Ale pokud to byl skutečně jenom sen, kdy jsem se z něj vlastně probudil? V jejím domě, zpustlém a opředeném pavučinami, v době, kdy už dávno tlela v hrobě na zahradě? Kdy jsem vlastně ležel v té široké posteli v pokoji s kamny ze zelených kachlů? A ležel jsem tam vůbec? Byly to moje vzpomínky, nebo jsem je převzal s podobou hraběte? Za necelý den jsem nabyl spousty vědomostí, o nichž jsem dřív neměl ponětí;1 přenášel snad Filipův zázračný optický přístroj nejen podobu, ale i vzpomínky a vědomí mně až do té chvíle neznámých věcí, slov a myšlenek?
Znovu jsem svou podobu změnil. Chtěl jsem být sám sebou, ne Filipem z Červené Lhoty… Ale moje vzpomínky se s podobou nezměnily.
Krátce nato schodiště skončilo u černých dveří. Byly zamčené, ale protože se mi zdály tenké, rozrazil jsem je ramenem. Vyšli jsme ze skříně do předpokoje…
Nechápal jsem to. Jak to, že jednou ve skříni seděl zaprášený úředník s klotovými rukávy, zatímco jindy byla pouhým vchodem na železné schodiště? Bylo snad důležité, kterým směrem se skříní procházelo?
"To si dám líbit," pochvaloval si Krysa, když se ocitl na měkkém koberci. "Kdybych teď našel pořádný kus masa… Zdá se mi, že cítím spoustu žrádla támhle za tou záclonou."
Pustil jsem se k těžkému závěsu, kde jsem vyslechl rozhovor Roberta s mydlářem Gottliebem a Pierotem. Teď tam bylo ticho; když jsem závěs poodhrnul, zahlédl jsem část velkého sálu se zbytky hostiny na dlouhé tabuli.
Krysa mi proklouzl pod nohama a vyšplhal se po ubrusu na stůl. "Teď se mnou nějaký čas nebude řeč, Berte," řekl, labužnicky mlaskaje. "Je tady plno žrádla, jaké jsem v životě neviděl nejen já, ale ani Benedikt. Co to jen může být? Bílé masíčko… hm, hm… a tohleto vypadá jako sýr…!"
Nechal jsem Krysu jeho myším radostem a vrátil se do salónu. Dveře vedoucí do lázně byly dokořán a kdosi tam rozpustile výskal.
Nahlédl jsem tam; vzápětí se ke mně připotácela nahá tlustá žena s vlasy plnými růžové pěny, která stále vyvěrala do bazénu; jeho hladina byla pokrytá plovoucími krajkami, dámským prádlem, cylindry, fraky, vojenskými čepicemi, punčochami, kokardami, škrobenými naprsenkami, manžetami, límečky a lakýrkami…
Žena se zdála být opilá a kolem jejích růžově kropenatých lýtek poskakovali strakatí psi s vyplazenými jazyky. "Ach n-ne," zakoktala a mírně šilhajícíma očima pohlédla zblízka do mé tváře, "to je přece Jeho Výsost… Neměla jsem tušení, že se taky zúčastníte plesu, pane princi. Právě jste ráčil přijet? Ale tady už nikdo není…" Náhle se dala do bláznivého smíchu. "Výsosti," vyrážela ze sebe s námahou, "kdo pozdě chodí, sám sobě škodí; přišel jste o něco náramně šik… Byli jsme v bazénu s Robertem a markýzem de Popingrass a taky s tou bláznivou Sapfo de Miramare, měla s sebou tu svoji hubenou schovanku komtesu Bebé a vyváděly… No, jak ty vyváděly!" Zmlkla, aby popadla dech, ale vzápětí pokračovala: "Ten erotický spisovatel magistr Perkutoff se mnou předváděl antiku podle Ovidia, ale on má tak strašně hubené nohy…! A taneční mistr Ricolli se mnou při tom tančil, taky se přidalo šest nebo sedm důstojníků z gardy, to byla čtverylka, Výsosti… Co já jsem to pila, že se mi tak pletou, Loeven, Fortespan a ten… Jak se jmenuje? Poručík van Dienst? Nebo snad dokonce kapitán Koenigsmark?"
"Kdo jste vy?" zeptal jsem se.
"Vaše Výsost si na mě nepamatuje? Jmenuji se Adolphina. Langobarda hraběnka von Rosenstein…" Chtěla mě obejmout, ale zakopla o jednoho ze strakatých psů, který se jí čenichem dobýval mezi stehna. "Pejsánkové," zamumlala, "pejsánkové…" Pak na mě zřejmě zapomněla; se smíchem odvrávorala k bazénu a vrhla se do vody, kam ji psi s jásavým štěkotem následovali.

Když jsem se vracel do předpokoje, uvědomil jsem si, že mám svou vlastní podobu, ale s kdovíjakou Výsostí si mě těžko splete někdo jiný než opilá nestoudnice. Musel jsem se znova převtělit do Filipa z Červené Lhoty aspoň na tu krátkou chvíli, než opustím zámek…
Právě jsem v kapse sahal po knoflíku přístroje, když zpoza černého závěsu vyběhl Krysa. "Berte," pištěl rozčileně, "rychle pryč… V nejbližší chvíli se něco stane!"
"Cože?" řekl jsem. "Co by se mělo stát?"
"Co by se mělo stát…! To jsou stupidní otázky. Copak nevíš, že krysy opouštějí lodi, které se mají potopit? Svoji krysí předvídavost jsem naštěstí neztratil."
"Zámek přece není loď."
"Ať je, nebo není, Berte - stejně půjde ke dnu."
Sotva to dořekl, ucítil jsem v chodidlech dva tři nevelké, zato prudké otřesy a ze stropu se začaly sypat sádrové ozdoby.
"Už je to tady!" zapištěl Krysa. "U všech myších ocasů… Kde je nějaká díra, která vede ven?"
Sám jsem o žádné nevěděl; ale vtom zeď přede mnou pukla ve dví a rozestoupila se… Krysa se rozběhl k otvoru.
"Utíkej, Berte," pištěl. "Spadne to všechno…!"
Vrhl jsem se za ním a chvíli mi trvalo, než jsem se protlačil úzkou puklinou. Ocitl jsem se na chodbě vedoucí k hlavnímu vchodu. Zdálo se, že dům je liduprázdný. I Krysa zmizel.
Umáčení psi vyrazili za mnou, poskakujíce mi kolem nohou.
Pustil jsem se po schodišti pokrytém fialovým kobercem, přeběhl jsem čtvercovou halu a vyrazil skleněnými dveřmi na kamennou terasu obehnanou balustrádou z pískovce. Cítil jsem, jak se dlažba pod mýma nohama otřásá.
Sledován smečkou psů jsem utíkal zahradou k bráně; nebylo to jednoduché pro klikatinu cest v umně prostříhaných keřích. Když jsem konečně vyběhl ven, viděl jsem koně zmateně pobíhající v ohradě. Vzpomněl jsem si na Filipovu mosaznou píšťalku, vytrhl jsem ji z kapsy a zahvízdal. Koně ušlechtilého terlingského plemene se vrhli přes klády…
Vyskočil jsem na jednoho a pobídl ho do luk. Stádo se hnalo za námi spolu se psy.
Vtom se ozvalo dunění.
Zastavil jsem koně a ohlédl se.
Zámek Červená Lhota se propadal; ručičky hodin na jeho věži se náhle rozběhly šílenou rychlostí, až dočista zmizely. Podzemní dunění sílilo. Viděl jsem trhliny, náhle zející ve starých zdech. Z oken se sypaly barevné tabulky, praporky na třesoucích se vížkách vlály do všech světových stran, z hlavního vchodu se vyvalila růžová pěna. Potom celý zámek i se zdmi obklopujícími park jediným plavným pohybem sklouzl do hlubiny, odkud se s hrozivým hřmotem vyvalil obrovitý mrak hnědého prachu. Koně a psi se rozběhli všemi směry, nepříčetní strachem.
A tu, jak jsem hleděl pálícíma očima na stoupající mrak, prorazil jeho vrcholkem stín ptáka; byl docela černý a zdálo se, že neomylně sleduje svoji od věků určenou pouť. Díval jsem se za ním, dokud nezmizel za jižním obzorem.
Pak jsem pobídl koně do cvalu, náhle rozhodnut, že se připojím k terlingskému princi D'Anjou, abych mu pomohl osvobodit nešťastného vězně. Neboť onen vězeň, jak psal princ ve svém dopisu Filipovi, znal cestu do země Dzwille, kam mířili černí ptáci.

KAPITOLA 22.

Jel jsem až do pozdního odpoledne, kdy jsem konečně opustil zelený trávník a ocitl se na pláni žlutošedé mazlavé hlíny, kterou se táhly hluboké vyježdděné koleje. Vedly směrem, kterým jsem mířil sám; zdálo se, že tudy jezdily těžké vozy, jejichž stopy v lukách rychle zakryla tráva, zatímco hlína je uchovala navěky. Držel jsem se jich, protože jsem předpokládal, že vedou do Jižního výběžku, kam se měl dostavit i terlingský princ.
Věčně šedá obloha po mé levici zvolna rudla západem neviditelného slunce, když jsem na obzoru zahlédl jakýsi červánky zrůžovělý kopec.
Pobídl jsem koně, protože kopec byl první bod, na kterém se mohlo oko v nekonečných pláních zachytit. Když jsem se přiblížil, rozeznal jsem i jakousi neforemnou věc, podélně pruhovanou; ležela na úpatí onoho růžového kopce, který, jak jsem si uvědomil, skutečně zbarvilo zapadající slunce. Zblízka bylo znát, že je křídově bílý. Před ním, poblíž toho velikého pruhovaného vaku (aspoň mně se ta věc jevila jako vak), stoupal k obloze jemný pruh namodralého kouře.
Potom jsem spatřil muže, který povstal a mával mi vstříc. "Vracíš se na koni, Berte," pokřikoval radostně. "To znamená, že jsi našel lidi?"
"Nenašel jsem nic, Clemensi," řekl jsem.
"Nenašel? A co ten kůň? A oblek?"
Uvědomil jsem si, že nemám ponětí, kde jsem ke koni přišel; netušil jsem ani, odkud pochází můj modrobíle kostkovaný oděv. V jeho kapsách jsem našel jen jakousi krabičku mně neznámého účelu, mosaznou píšťalku a splaskly červený balónek, jaké se prodávají na poutích. Ale co vlastně jsou pouti, jsem si také nedokázal vybavit. Hleděl jsem na Harweyho Clemense, hubeného a vrásčitého, navlečeného do pomačkaného flanelového oděvu; vařil na malém ohni polévku v hranaté hliníkové nádobě. To, co jsem při pohledu z dálky považoval za pruhovaný vak, byl můj nešťastný vzduchoplavecký balón, teď splaskly v neforemnou hromadu.
"Díváš se na mě, jako bys mě nepoznával, Berte," řekl Clemens.
"Naopak," řekl jsem a seskočil z koně. "Ty a balón jste to jediné, co poznávám. Pamatuju si tvoje jméno, znám i svoje… Ale kdybys mě zabil, nic víc nevím. Zdá se, že zdejší kraj působí jako mazací guma."
"Pamatuješ si, co je mazací guma," zasmál se Clemens. "Ostatně s tímhle jsme přece počítali… Pamatuješ si aspoň účel naší cesty?"

"Vím, že jsme spolu odstartovali… Měli jsme zatraceně naspěch, protože vál příznivý vítr…"
"Podle přístrojů jsme uletěli tři sta mil."
"A pak nám začal unikat plyn," vzpomněl jsem si.
"To ten zatracený výbuch," řekl znechuceně Clemens. "Kdo s tím mohl počítat?"
"V Lukách je třeba počítat se vším," řekl jsem. "Snad i s tím, že člověk všechno zapomene. Jaký výbuch, Clemensi?"
"Přece Červená Lhota, Berte," odpověděl. "Jak se zámek v důsledku zemětřesení zřítil do propasti, došlo k explozi - kdopak ví, snad měli ve sklepích petrolej. Trosky létaly vysoko, protrhly nám obal. Zbavili jsme se veškeré přítěže, ale stejně jsme nakonec museli dolů… Pak jsme losovali, kdo z nás dvou zůstane u smetiště a kdo se vydá hledat lidi po té vyježdění cestě. Dalo se předpokládat, že vede k obydlenému místu, kde nám mohli poskytnout informaci o dalším směru - a snad i nový plyn."
"Červená Lhota… Gréta mi o té tragédii říkala; ale to se snad stalo už dávno."
"Název není nijak neobvyklý… mohla to být jiná Červená Lhota," řekl Clemens. "Ale taky třeba ne. Věděli jsme přece, že v Lukách můžeme čekat ledacos. Ostatně Gréta… Nu, to co říkává, nelze brát vážně. Ty to víš nejlíp, kamaráde."
"Čemu říkáš smetiště?" zeptal jsem se, abych změnil téma, protože mi jeho narážka na mé dávné vztahy ke Grétě nebyla po chuti.
"Nevidíš ten bílý kopec?" řekl Clemens.
"Vidím… Ale smetiště bývají špinavá."
"Přesto je to smetiště. Vyvážejí sem sádrové odlitky."
"Odlitky? Jaké odlitky…?"
"Na jednom sedím," řekl Clemens. "Donesl jsem taky pro tebe."
Pokročil jsem k bělostné hroudě. Byla to vskutku sádra, snad kus nějaké rozbité sochy; znázorňoval část dívčího trupu s drobnými ňadry.
"Nevím, proč napořád odlévají zrovna tohle," ušklíbl se Clemens. "Obrovská hromada ženských poprsí, Berte. Dobře jsem si to prohlédl, když jsi byl pryč. Jsou jich tam stovky… Víš, co je divné? Nejsou podle jediného vzoru. Jsou tam těžká ňadra, zahrocená ňadra, rozbíhavá, hruškovitá, miskovitá… Neviděl jsem ani dva páry stejné."
"To je podivné," řekl jsem.
Kývl. "Je to podivné… Musíme se ovšem připravit na věci mnohem podivnější. Prorok Benedikt přece řekl: Cesta do země Dzwille není jen cestou; je to i Panoptikum jiného času… Není to zvláštní? Tolik let jsme shromažďovali zprávy o zemi Dzwille; přitom jsme právě Benediktovo proroctví považovali za blábol pomatence. A teď abychom tomu žvástu věřili. Přijel jsi na koni a nevíš, kdes k němu přišel. Máš cizí šaty a nevíš proč. Snad se tak projevuje ono Panoptikum jiného času, kamaráde."
"Ale my přece… Kolikrát jsme odstartovali k cestě do země Dzwille, Harwey?"
"Jednou jedinkrát. V té větrné noci včera."
"Bylo to včera?"
"Ovšem, kdy jindy. Byl příznivý vítr. Po tolika letech marného čekání zavanul… A my ho hleděli využít. Měli jsme štěstí, že byl tvůj balón připraven ke startu a že jsme ho dokázali vytáhnout z hangáru jen s pomocí Gréty a Johana. Na to jsme nepomysleli, Berte, že pro případ startu nemáme v domě nikoho kromě těch dvou. Nepočítáme-li děti."
"Děti…?" řekl jsem. "No ovšem, Betty a Bert… Jaký je to zmatek? Jako bych byl sám sebou a zároveň svým vlastním synem. Přiznám se ti, Clemensi… Včerejší noc - pokud to ovšem byla ta včerejší -jsem spal s tvou dcerou; ale nemohu říct, zda jako syn nebo jako otec… Suď nás tedy oba."
Harwey Clemens se dal do smíchu; smál se dlouho a tolik, že mu po tvářích tekly slzy. "To ten čas, ten zatracený čas," vypravil ze sebe konečně. "Ať to bylo jak to bylo, čerta mi na tom záleží. Ne, ty jsi s ní nespal; bylo jí deset, když jsme startovali, a je jí deset i teď, protože to bylo včera. Spal s ní tvůj syn? Budiž. Třeba se báli bouře a schovali se spolu pod jednu peřinu… Co my můžeme vědět o dětských láskách? Ostatně jsem si vždycky myslel, že vyrůstají jeden pro druhého. Nám jde o cosi jiného, starý kamaráde. To není romantika, jakou se ohlupuje současná generace."
"Hledání země Dzwille…," řekl jsem.
"Ano. Hledání země Dzwille. Konečně ji objevit, zmapovat, kolonizovat."
"Myslel jsem, že ji hledáme jen pro ni samou."
"Vždycky jsi byl romantik," řekl a pokrčil rameny. "Možná že právě proto létáš v balónu a zkusil ses milovat s mou dcerou aspoň ve snu. Ať už jsi to dotáhl do konce nebo ne - nezískal jsi nic… Ale in medias res: Z hlediska pragmatismu, Berte, má objev země Dzwille zcela jiný smysl. Samozřejmě - sláva objevitelů především. Ale hned nato exploatace a industriální využití jejího ekonomického potenciálu… Podívej se, kamaráde: Vezměme za příklad Kyrénii a časově rozsáhlou strategii, s jakou přistupoval k řešení nedostatku pracovních sil tamější ministerský rada Perkutoff: Rozhodl se zavést erotiku jako vyučovací předmět už do škol prvního stupně -"
"Myslím, že ho potom donutili k emigraci," přerušil jsem Clemense. "Polévka je hotová, zdá se mi."
"Ano," kývl roztržitě. "Musíme se najíst, chlapče."
Vždycky se ke mně choval protektorsky, ačkoliv nebyl o mnoho starší. Jeho vrásky nesouvisely s fyzickým věkem; byly to stopy nocí, probděných nad zaprášenými folianty a nepravděpodobnými mapami zemí, o nichž v našem kraji nebylo zpráv.
Sedl jsem si na sádrový úlomek a Clemens mi podal lžíci. "Je to jen pemikan," řekl. "Doufal jsem, že přineseš aspoň nějakou zeleninu, když už ne čerstvé maso. Neměli jsme losovat, měl jsem jít já. Naštěstí máme dostatek konzerv… Horší je to s vitamíny. Ovoce nám dlouho nevydrží. A kurděje jsou svinstvo. Například ta nešťastná výprava sira Everalda, která zahynula jen proto, že jim šedesát mil před cílem došla zásoba citrónů… Nebo Sulejman Brod, to přece taky nebyl jen tak někdo. A přece už od objevu doktora Tuskiewitze víme, že bez čerstvé zeleniny -"

"Snad nějakou najdeme na další cestě," řekl jsem.
"Na další cestě!" řekl popuzeně a foukal přitom do polévky na lžíci. "Jak si představuješ další cestu? Že pojedeme na jednom koni a většinu výstroje tu necháme? Eh… Kdyby bylo čím zalátat ten hromský balón!"
"I kdyby bylo čím," řekl jsem, "nemáme plyn."
"Přemýšlel jsem o tom," řekl. "Mám dostatečné vzdělání, abych věděl, že se dá vyrobit rozkladem sádry, které máme až dost. Jenže díra v obalu je příliš veliká. Měřil jsem ji ve stopách, palcích, centimetrech i pídích. Je zvláštní, co jednotek nám zůstalo po někdejší civilizaci. A to nevíme prakticky nic o jakémsi Sumeru, Babylónu a Egyptu."
Odložil jsem lžíci a vytáhl z kapsy červený balónek.
"Trochu malé," řekl Clemens.
"Kdosi mi říkal, že ho můžeš nafukovat do nekonečna a nikdy nepraskne."
"Opravdu?!"
"Ano. Najednou jsem si vzpomněl… Byl to ten muž, který si se mnou vyměnil šaty. Prý je to nový vynález - jako třeba gumové hřebíky nebo karty s nekonečným počtem žokerů."
"Nějaký vtipálek," zabručel Clemens.
"Myslím, že to byl duchaplný člověk, i když plný rozporů," řekl jsem. "Oženil se s opicí a v holi nosil kukuřičnou pálenku."
"Že se oženil s opicí…?!"
"Ano, ale tu sežrali švábi."
"Švábi - sežrali opici? Tohle všechno ti napovídal?"
Musel jsem se zasmát. "Nevím, Harwey… Snad se mi to jen zdálo. Ale ten balónek bychom vyzkoušet měli."
"Podíváme se na to ráno," řekl Clemens mrzutě. "Za chvíli bude tma."
Neměl rád nápady, s nimiž přicházeli jiní.

KAPITOLA 23.

Noc jsme strávili v gondole balónu, která nebyla (a vzhledem ke svému účelu ani nemohla být) příliš prostorná. Lůžka byla trochu krátká a úzká, zato dostatečně vybavená přikrývkami, takže jsme se dobře vyspali i přes značný chlad, který do rána pokryl hlinitou půdu jinovatkou. S východem slunce rychle zmizela.
Když padlo světlo i do vnitřku gondoly, spatřil jsem nad svým lůžkem podobenku, připevněnou obyčejným připínáčkem, které jsem si večer pro přílišnou tmu nevšiml. Bývá zvykem, že si vzduchoplavci berou na cesty obrazy svých milovaných, mnohdy právě pro tento účel jim jejich láskami darované. Jenže já originál téhle podobenky nikdy neviděl…
Byla to zvláštní tvář a byla to i zcela neobvyklá podobenka. Nejprve se mi zdálo, že je to snímek, jaký vám udělá potulný fotograf, ten zaručeně jako živý, pak mě napadlo, že je prostě jenom neostrý a navíc špatně exponovaný. Rysy té mně neznámé dívky se podivně rozplývaly, a čím víc jsem na podobenku hleděl, tím víc jsem měl pocit, že vstupuji kamsi do jiného rozměru, kde vládne stříbřitý soumrak. Jen její oči zůstávaly jasné, hluboké, temné a jako by ke mně vysílaly jakési tajemné poselství…
"Hej, Harwey," řekl jsem, "to tys mi přišpendlil nad postel ten obrázek?"
Clemens oblečený v pruhovaném pyžamu spustil nohy z lůžka a natáhl se pro své tlusté vlněné ponožky. "Jaké to máš po ránu pitomé otázky, Berte?" zabručel. "Dal sis ho tam sám, když jsme odstartovali."
"Nemůžu si vzpomenout, kdo to je."
"Nikdo to není."
"Jako to - nikdo?"
"Vidíš, Berte," řekl Clemens, "to Benediktovo Panoptikum jiného času působí hlavně na snílky, romantiky a podobné blázny; tím pádem i na vzduchoplavce. Nikoliv na pragmatiky, byť by se navzdory svému pragmatismu pouštěli na nejisté cesty. I tak mám jasno před sebou, stejně jako za sebou. Zatímco ty nevíš ani to, co bylo, natož abys věděl, co bude. Ten obrázek pochází z dětské pohádkové knížky tvého synáčka. Je to podobizna čarodějky Esther, jak si ji představuje podřadný ilustrátor… Vzal sis ji s sebou, aby ti připomínala zemi Dzwille, ve které podle jedné z pohádkových verzí žila. Říkal jsem ti, že jsi zatracený osel, protože na cestě do skutečné země Dzwille nepotkáš žádné čarodějky, ani řvoucí démony, ani stříbrné motýly nebo dokonce železné dragouny, kteří nosí obličeje na břiše. Nedal sis říct." Odfrkl si. "Obličej na břiše, taková pitomost. Odporuje to všem přírodním zákonům stejně jako tulejníci, kteří na rozdíl od železných dragounů sice mají obličej, kde má být, ale zase jim kromě rukou chybí celé tělo. K čertu s pohádkami."
Sejmul jsem podobenku ze stěny a podal ji Clemensovi. "Tohle přece není obyčejný obrázek z pohádkové knížky," namítl jsem. "Prohlédni si ho pořádně."
Podíval se na podobenku jen zběžně. "Autotypie - a ještě mizerně reprodukovaná," řekl a vrátil mi ji. "Myslím, že je čas posnídat a udělat pokus s tím červeným balónkem. Jsem rád, že mě napadlo, jak využít jeho maximální roztažitelnost; ' docela dobře by totiž mohl nahradit poškozený obal tvého balónu."
Nemělo smysl připomínat, že jsem s tím přišel já; a tak zatímco shledával ve spíži snídani, hleděl jsem do tajemných očí v houstnoucím stříbřitém soumraku. Pak už jsem obrázek nevrátil na stěnu, ale ukryl jej hluboko do levé náprsní kapsy svých rezervních flanelových šatů. Modrobíle kostkované, v nichž jsem přijel na koni, jsem odložil.
Nasnídali jsme se venku před gondolou; neměli jsme ovšem k jídlu nic teplého, včerejší oheň spotřeboval všecko, co se v gondole dalo postrádat, a vařič na petrolej či líh jsme s sebou neměli. Když jsem hartusícímu Clemensovi připomněl, že výstroj byla jeho záležitost, připustil, že je to vážný nedostatek, kterého si je vědom. "Při tom včerejším

spěchu je to ovšem omluvitelné," dodal. "Samozřejmě jsem s vařičem počítal. Obávám se, že zůstal v kuchyni… To ta hromská Gréta. Jistě ho začala čistit v nejnevhodnější chvíli. Nesnese zašlou mosaz, stejně jako se jí příčí plevel v zahradě a zašlapané dlaždice v předsíni. Však to znáš líp než já… Kolikrát ti přece na tvém stole uklidila tak, že jsi pak nic nemohl najít."
"Jak chceš vyrábět plyn ze sádry?" zeptal jsem se, když jsme dojedli suchary a vyškrábali plechovku s uzeným jazykem.
"Je to velice prosté," ujistil mě. "Pokud ovšem znáš teorii. Kdybys byl studoval Rocheta, Becquerela a Kandinského, věděl bys to taky. Například jen samotný Rochet uvádí nejméně čtyři možné způsoby, jak získat ze zinku -"
"Mluvili jsme o sádře," přerušil jsem ho.
"Dobrá, mluvili," kývl. "Jenže v chemii musíš začít od základů."
"Nechci studovat chemii," řekl jsem.
Mávl rukou. "Je to prosté," řekl. "Když jsem se rozhodl použít tvého balónu k cestě do Dzwille vzduchem, dlouho jsem studoval možnosti doplňování nosného média z různých zdrojů. Vím tedy, že při tvrdnutí sádry dochází k rozkladu v ní obsažené vody na kyslík, celerium, vápník a vodík… Stačí sádru rozdrtit na prášek, aby uvězněné bublinky plynů mohly unikat."
"Ale jak je od sebe rozdělíš?"
"Vodík je čtrnáctkrát lehčí než vzduch. Budeme sádru drtit pod trychtýřem, z něhož zavedeme trubici do balónku. Kyslík se rozptýlí do vzduchu… Lehký vodík bude stoupat trubicí do balónku; pak už půjde o jediné - aby balónek nepraskl."
Pustili jsme se do práce; potřebné zařízení jsme vyrobili z teď už nepotřebných součástí zničeného balónu. Trubici jsme odmontovali z gondoly, kde sloužila jako přívod pitné vody uložené v nádržce pod střechou koše. Upevnili jsme k ní balónek; pak jsme roztáhli okraje trychtýře a připevnili je k zemi kolíky. Když jsme střed podepřeli tyčí, získali jsme jakýsi stan, z jehož vrcholku vedla hadice do červeného balónku, pro začátek zavěšeného na provaze, který jsme napjali mezi další dvě tyče.
Střídali jsme se v drcení sádry. Druhý z nás přinášel ke stanu další kusy odlitků a přitom pozoroval balónek, který se brzy začal nadouvat. Byl jsem plný nadšení, ale Clemens mi řekl, že není důvod k radosti, protože balónek může za chvíli prasknout a budeme zase tam, kde jsme byli předtím.
Naštěstí se nic takového nestalo; balón nabýval na objemu, až jsme byli nuceni přerušit plnění a navléknout na něj síť s nosnými lany od gondoly, řádně zatížené sádrovými odlitky. K polednímu byl balón tak veliký, že se jeho červená barva růžově mísila s šedými mračny na obloze, a brzy nato našim očím zcela zmizel. Jen kulovitě vydutá síť a lana poutající balón ke gondole, napjatá, že drnčela jak struny obrovské lyry, prozrazovaly, že je něco táhne vzhůru.
"Myslím, že to stačí," řekl posléze Clemens, celý pokrytý prachem z drcené sádry. "Nerad bych riskoval, že ta molekulárně vratká hmota nad námi pukne. Byl by to pěkný maelström, kamaráde… Tornádo vodíku."
Už chvíli jsem cítil ve tváři probouzející se vítr.
"Ano, měli bychom odstartovat," řekl jsem. "Snězme ještě pár soust… Není sice velký vítr, ale podle mraků je nahoře docela slušný, řekl bych tak čtyři pět ballů. A jeho směr je také příhodný. Jsem rád, že se ti to podařilo, Harwey."
"Ano," kývl Clemens. "I já jsem rád. Bohužel to ještě zdaleka neznamená, že máme vyhráno. Víš přece, co pravil Benedikt Trojctihodný: Nad vodou vede cesta do země Dzwille…"
"Nad vodou, v níž všechno je kámen," doplnil jsem jeho citaci. "A co není kámen, kamenem se stane… Ještě že vodu můžeme přeletět."
"To ano; jenom se do ní nesmíme namočit."
Otevřel jsem konzervu hovězího a z bedny vzal něco sucharů. "Nerozumím tomu," řekl jsem. "Vždycky mi většina těch Benediktových proroctví připadala zmatená."
"Přírodní pochody mohou být různé," řekl Clemens a zalovil lžící v plechovce. "Například," pokračoval žvýkaje, "voda mořská obsahuje soli. Namočíš-li do takové vody nějakou hygroskopickou hmotu, nasákne. Voda se odpaří a sůl zůstane."
"Sůl není kámen."
"Jakpak ne! Sůl kamenná, Berte."
"V tomhle jsem nikdy honěný nebyl… Vždycky jsem se věnoval hlavně studiu vzdušných proudů, Harwey."
"Nejde jen o sůl," pokračoval Clemens. "Když došlo k onomu geologickému kataklyzmatu, který převrátil naruby zemskou kůru, došlo i k řadě nevídaných chemických metamorfóz prvků; vznikly zcela nové sloučeniny, například křemík draselnohlinitý nebo zinečnan chlorný, případně siřičitan jodistý. To, co tvoří obsah nových moří, není voda v pravém smyslu slova. Je to agresivní roztok - eh, podívej, Berte… Myš."
"To není myš," řekl jsem. "To je Benedikt."
"Ach, nevděčnosti lidská," řekl Krysa, který přiběhl po vyjetých kolejích. "Dělal jsem, co jsem mohl, ale ještě žádná krysa nepředběhla koně. To maso zatraceně voní, Berte… Od včerejška jsem nejedl."
"Nezdá se ti, že ta myš -," začal Clemens a zmlkl.
"Nezdá," řekl jsem. "On skutečně mluví. Říkám ti, že je to Benedikt, Harwey. Zdá se, že mi zachránil život."
"Trojctihodný Benedikt…?!"
Harwey Clemens byl vůčihledně vyveden z míry.
"Nikoli Trojctihodný," řekl Krysa. "Pokud vím, ten zemřel za mnoho let v jeskyni pod Pohořím přízraků."
"Zemřel - za mnoho let? Jaký gramatický nesmysl," řekl Clemens.
"Není to takový nesmysl, jak se zdá," řekl Krysa. "Trojctihodný Benedikt zemřel před mnoha lety, aspoň pro nás v našem proudu času. Však jsou i zprávy o něm pěkně ohmatané. Ale dospějete-li k úpatí hory Triglav, setkáte se s ním,

abyste se stali svědky jeho smrti."
"Žvásty," řekl Clemens, vždy ochotný se přít.
"Jaképak žvásty?" vypískl Krysa. "Zemřel za mnoho let, to přece pochopí i malé dítě. Tak zvané perfectofuturo se vyučuje ve druhé třídě lycea - aspoň ve zdejším hrabství."
"Nedám se poučovat krysou," řekl Clemens. "Je čas, Berte. Odletíme. Perfectofuturo…! V životě jsem o takovém nesmyslu neslyšel ani slovo."
"Počkej. Říkal, že má hlad."
Podal jsem Kryse zbytek masa z konzervy. "Poslyš," řekl jsem, "onen Benedikt, jehož hlasivky a část mozku jsi zdědil, nebyl Trojctihodným Benediktem?"
"Ovšem že ne," odvětil Krysa žvýkaje. "Říkal si tak podle něj. Skutečné jméno měl docela jiné. Myslím, že Arpád… Nebo snad Schmid. To mi v hlavě neuvázlo. Ach, jak výborné maso…! Upřímně řečeno, Berte, ta katastrofa mě připravila o spoustu delikates na zámecké tabuli, ale jinak nikterak nežehrám, že se to stalo. Do mého života to vneslo zajímavé změny… Například nebývalou možnost pobytu na čerstvém vzduchu."
"Zůstala tam asi spousta lidí," řekl jsem.
"Bohužel, ještě víc jich přežilo."
"A paviáni…?" vzpomněl jsem si.
"Hm… Ti byli jen dva," řekl Krysa.
"I hrome," řekl Clemens, "i hrome. Řekl bych, Berte, že máš s touhle myší plno společných tajností. Když ses vrátil, nepamatoval sis takřka nic; a teď tady házíš nějakými paviány a zděděnými hlasivkami. O co jde? Nechci sdílet dopravní prostředek, navíc vratký, s někým, kdo se přátelí s krysami."
"Není to žádné tajemství, Harwey… Neřekl jsem ti o tom jen proto, že jsem to zapomněl, stejně jako spoustu dalších věcí. Když jsem včera odešel na průzkum, potkal jsem v lukách hraběte Filipa z Červené Lhoty. Zavedl mě do zámku, vyměnil si se mnou šaty…"
"No vida," řekl Clemens, "nějaký hrabě Filip z Červené Lhoty! Zavedl tě do zámku? Do jakého, k čertu? Pokud vím, zničilo ho zemětřesení dřív, než jsme tady přistáli!"
Nedbal jsem přerušení a pokračoval ve vyprávění. Clemens tu a tam zvolal "nastojte" nebo "inu" či "to jsou mi věci, panečku". Když jsem skončil, řekl Krysa: "Byl by to velice pěkný příběh, kdyby byl souvislejší."
Přiznal jsem se, že ani mně nepřipadá mé vyprávění dokonalé; zdálo se mi totiž, že jsem vynechal podstatnou část, ale za nic jsem si nedokázal vzpomenout, kde by mohla chybět.
"Je to celé nějak popletené," řekl Clemens. "Když se propadla do země Červená Lhota, letěli jsme nad ní v balónu. Teprve potom jsi potkal toho zatraceného Filipa, který se nejspíš zachránil, protože v době katastrofy bloumal v lukách. Ale v důsledku toho tě nemohl zavést do zámku, protože v té době už Červená Lhota neexistovala…"
"1 budete stárnout k dětství a mládnout ke hrobu," řekl Krysa. "Tak citoval Trojctihodného anonymní evangelista."
"Odkud znáš Evangelium o Trojctihodném Benediktu?" zeptal se Krysy Clemens.
"Sežral jsem ho skoro celé," odvětil Krysa. "Papír pročišťuje střeva. Snad vás to nepohoršuje, kapitáne?"
Zdálo se mi, že oslovení kapitáne Clemensovi zalichotilo. "Buď bez obav," řekl. "Proč by mě to mělo pohoršovat? I lidé se často přežerou moudrostí."
Krysa se tence zachichotal. "Lidé… Kdyby neměli sklony mluvit o své moudrosti do omrzení, snad by jim dokonce i k něčemu byla."
"Nevím, zda ve světě, kde zvířata filosofují," řekl Clemens. "Zdá se mi to zrůdné, ač jsem kdysi bez předsudků čítával Ezopovy bajky."
"To všechno je jenom odpor k myšině," řekl Krysa. "Bude-li filosofovat něco vzhlednějšího, třeba pták…"
"Co víš o ptácích?" zeptal jsem se.
"Takřka nic. Benedikt věděl. Jedno je zřejmé - mluvit o ptácích a sedět přitom na zemi je zpozdilé."
"To jistě," řekl jsem. "Je čas k odletu."
"Šťastnou cestu," řekl Krysa. "Ještě jsme se setkali."
"Cože?" podivil jsem se. "Řekl jsi - ještě jsme se setkali?"
"Tak, tak… To je imperfectofuturo"
"Ty s námi nepoletíš? Proč jsi tedy za mnou běžel?"
"Abych ti vrátil pár tvých vzpomínek… I když ti to asi k ničemu nebude. Taky jsem ti chtěl říct, že je po tobě v celém hrabství náramná sháňka. Někdo tě udal, že jsi špión z Terlingu a pašerák kukuřičné pálenky, zavraždil jsi hraběnku a pobuřoval dělníky. Pokud by tě dostihli, budeš urychleně popraven."
"Díky za upozornění, Kryso. Myslím, že už mě nedohoní."
"Na shledanou, Berte. I když bych se s tebou už radši nesetkal. Můj nos mi říká, že to bude naše poslední setkání a jeden z nás z něj vyjde ve dvou částech."
"Potom raději sbohem, Kryso:"
Clemens už nastoupil do gondoly; následoval jsem ho a ještě jednou přezkoušel tah nosných lan. Trochu mě znepokojovalo, že balón nemá na vrchlíku výpustní ventil - museli jsme kvůli tomu letět co nejníž a pokud možno se nezbavovat přítěže, kterou nám nahradily sádrové odlitky.
"Tak do toho, chlapče," řekl Clemens.
Uchopil jsem nůž, přeřízl jsem poutací lana a balón se prudce vznesl. Krysa nám rázem zmizel z očí a pasoucí se kůň se zmenšil do velikosti krysy.
Pak zmizel i on.

KAPITOLA 24.

Několik dní jsme se vznášeli nad zelenými loukami, jednotvárnými a místy zamlženými, jak z bažinatých nížin stoupala pára.
Koncem týdne mraky zhoustly a začalo mžít.
"To není příznivé pro let," řekl Clemens.
"Ne," kývl jsem. "Déšť ochladí vodík, zmenší nosnost balónu a v menší výšce může být docela opačné vzdušné proudění. Podle měření jsme se dostali o hezký kousek dál… Bylo by mrzuté se vracet - a ještě po svých."
"Naštěstí máme přítěž, kterou můžeme vyhodit."
"Počkejme s tím," řekl jsem.
Clemens souhlasil; navlékli jsme si gumované pláště a pak i kapuce a holínky, neboť voda stékala po hladkém povrchu balónu přímo do gondoly, kde se brzo stala nežádoucí přítěží. Museli jsme ji vylévat kotlíkem, dokud jsme nedošli k názoru, že bude lepší proděravět dno gondoly, aby voda mohla volně vytékat.
Když přišel večer a silně se ochladilo (viděl jsem přece onoho rána, kdy jsem přijel na koni ke Clemensovi, na trávě jinovatku), museli jsme vyhodit první sádrový odlitek, abychom neklesli příliš nízko. Brzy nato jsme se zbavili dalšího a dělali jsme to tak dlouho, až nám nezbyl ani jediný. To už dno gondoly několikrát tvrdě narazilo na zem. Doufali jsme, že ranní oteplení plyn v balónu opět ohřeje, ale nestalo se tak. S jitrem přišlo jen studené mlžné svítání a my se dál ploužili nevysoko nad zmoklými loukami.
"Přistaneme," řekl jsem.
"Když vypustíme vodík, nenajdeme náhradu," hartusil Clemens. "Eh, hrom aby… Čekali jsme kolik let na příznivý vítr… A kam jsme se dostali? Ještě pořád jsme v Lukách. Kdybychom bývali tehdy před lety vyrazili pěšky, možná že bychom už byli u moře. Teprve tam jsme se měli pustit do stavby balónu. Je docela možné, že tam vane příznivý vítr většinu roku."
"Byla to přece jedna z variant," řekl jsem. "Zamítli jsme ji, protože jsme neměli informace o velikosti Luk. Teprve teď jsme se přesvědčili o tom, jak jsou rozsáhlá - vždyť na nich stála i Červená Lhota. Upřímně se přiznávám, že mě to značně znepokojuje."
"Není to zase tak zlé, jak by se mohlo zdát," řekl Clemens, který během hovoru vyhlížel z gondoly kukátkem. "Támhle, ve směru letu - není to nějaký vodní tok? Vidíš, Berte? Ten pruh smutečních vrb jistě lemuje řeku. Gondola je nepropustná, to jsme poznali… Stačí opět ucpat díry, které jsme do ní nadělali. Můžeme pokračovat v cestě po proudu."
"Udělat z balónové gondoly loď?"
"Proč ne? Tvůj červený balónek nám zůstane… Dá se předpokládat, že tahle řeka teče do moře, stejně jako tam tečou všechny ostatní. A přistaneme-li v místech, kde najdeme surovinu pro výrobu nosného plynu, můžeme v letu pokračovat. Zůstat na místě nemá smysl; to je to nejhorší, co může cestovatele potkat."
"Dobrá… Nejdřív sestoupíme," řekl jsem. "Nic jiného nám stejně nezbývá."
Chladný tichý déšť, který ševelil na stále se zmenšující, teď už dobře viditelné kouli balónu, nás doprovázel až na břeh řeky, jejíž vody se valily bez hlesu neznámo kam. Když se gondola dotkla rozblácené země, balón se začal rychle zmenšovat, až splaskl na nepatrnou velikost někdejšího dzwillingového míče Filipa z Červené Lhoty. Vyprostil jsem ho ze sítě a zastrčil do kapsy.
"Jaká to smutná krajina," řekl Clemens.
"Stejná jako doma," souhlasil jsem. "Jenom nám potvrzuje, jaký je největší problém cestovatelů do země Dzwille… Dostat se z Luk."
"Obávám se, že jsme tenhle problém podcenili."
"Přesto je nutné pokračovat," řekl jsem, "pokud se nechceme smířit s bažinami a věčnou mlhou, kde jen tu a tam stojí lidské obydlí… A kde nežijí ptáci."
"A hlavně s životem bez pokroku, chlapče," řekl Clemens. "Bez jakéhokoliv sebemenšího pokroku… Ale vystupme už - musíme se podívat po nějakém dříví na oheň. Týden jsme neměli nic teplého v žaludku."
Nalámali jsme třísky z vykotlaných kmenů vrb a rozdělali oheň pod nouzovou stříškou z kusu plachtoviny. Čadil a nehřál. Nabrali jsme vodu z řeky do kotlíku a rozdrobili do ní kostku polévky. Zatím co jsme čekali, až se začne vařit, rozebírali jsme svoje vyhlídky na dosažení mořského pobřeží a přemýšleli, co podnikneme potom, při čemž se Clemens pustil do problému, jak vyrábět nosný plyn rozkladem mořské vody.
Když jsme se najedli, vyspravili jsme díry v gondole záplatami z plachtoviny, které jsme přilepili speciálním, vodou nerozpustným kaučukovým lepidlem. Pak jsme se shodli, že nám neuškodí dvě tři hodinky spánku, než se pustíme po řece, protože jsme celou předešlou noc nezamhouřili oko.
Zavinuli jsme se do přikrývek a okamžitě usnuli.
Měl jsem podivný sen…
Šel jsem po jakémsi mostě pokrytém vrstvou sněhu, který se táhl do nekonečna. Vlevo i vpravo mizela v mlze šedavá vodní hladina, nehybná jako sklo. Středem mostu běžely dvě zrezivělé koleje spojené pražci. Vedle kolejí ubíhala řada stop, které jsem sledoval. Bylo jich sedm a s každým mým krokem přibyla na jejich konci další, jako by přede mnou kráčel kdosi neviditelný…
Potom se mi zdálo, že už nevidím jen samotné stopy, ale černé dívčí střevíce, které je otiskovaly. Jak jsem šel dál, zhmotňovala se nad střevíci štíhlá lýtka v černých punčochách, pak okraj úzké sukně, pod jejímž temným hedvábím prozrazovalo volné komíhání ladná dívčí stehna a oblé hýždě… Po úzkém pasu a útlých zádech se z neviditelna vynořila část bílého hrdla mizícího v krátkém účesu havraních vlasů… Vtom se dívka zastavila; chtěl jsem ji dostihnout,

ale nemohl jsem dál, jako bych ve sněhu naráz přimrzl.
"Kdo jsi?" zavolal jsem.
"Esther," odpověděl mi tichý dívčí hlas.
"Čarodějka Esther?"
"Ano."
"Kam mě vedeš?" zeptal jsem se.
"Do země Dzwille," řekla a znovu vykročila.
"Počkej na mě," řekl jsem. "Nemohu dál."
Neodpověděla; zvolna mizela v mlze, propadala se do ní, čerň jejích šatů šedla, pak zaviní jemný a bodavý sníh a zastřel ji bílou oponou.
S vypětím všech sil jsem odtrhl podešve přimrzlých bot a rozběhl se po mostě. Cítil jsem, jak se mi otřásá pod nohama, a slyšel jsem podivné dunění: Tu-tum, tu--tum, tu-tum… Vánice kolem mě houstla.
Pak náhle most skončil. Stálo tu cosi jako lešení, tu a tam ležely kvádry hrubě otesaného kamene, pražce, kolejnice a různé nářadí, jako by odtud před chvílí odešli dělníci, snad ukrýt se před nepohodou. Z nedokončeného pilíře vedl žebřík na přístaviště z prken položených na plovácích z plechových sudů, s přivázanou veslicí; ve vrstvě sněhu na prknech byly čerstvé stopy, končící nad vodou, které vánice ještě nestačila zakrýt.
"Esther…!" vykřikl jsem.
Mlha a sníh pohltily můj hlas; seběhl jsem na zasněžené molo, skočil do loďky, odvázal ji… Bohužel, byla snýtovaná z tenkých železných plátů a v důsledku toho značně nemotorná, a když jsem konečně odrazil od přístaviště, začal mě unášet proud.
Ještě jednou jsem zavolal, ale nikdo mi neodpověděl.
Pak jsem se musel vysmát vlastnímu strachu. Čarodějka přece nemůže utonout. Pravděpodobnější bylo, že pokračovala v cestě po vodní hladině, která ovšem neotiskla její stopy jako předtím sníh…
Protože jsem se proti sílícímu proudu nemohl vrátit, smířil jsem se s tím, že se jím nechám unášet, dokud loďka nedopluje na dohled břehu. Třeba tam někde narazím na pokračování Estheřiných šlépějí…
Vánice se zvolna měnila v teplý déšť a mlha řídla… Byl jsem na řece lemované shluky stromů, které máčely své převislé větve v plynoucím proudu. Když jsem se ohlédl, neviděl jsem most, jen zákruty deštěm rozčeřeného vodního toku a nekonečné louky, z nichž stoupala pára.
Překvapilo mě, když jsem na dně loďky nalezl jakousi knihu, pokroucenou vlhkostí, a petrolejovou lucernu…
Chtěl jsem nahlédnout do knihy, přesvědčen, že se z ní dovím, kde hledat čarodějku Esther, ale postupující soumrak mi nedovolil přečíst ani její titul. Měl jsem v kapse zápalky, které naštěstí nezvlhly; zvedl jsem tedy cylindr lampy a zapálil knot.
Oheň prskavě zahořel; spustil jsem cylindr a seřídil plamen. V té chvíli se za zákrutem řeky na pozadí zalesněného návrší vynořil bílý dům obklopený břízami. Z jeho komína stoupal dým a v jednom z podstřešních oken kdosi stál a hleděl na mě háčkovanou záclonou. Chtěl jsem mu zamávat, ale byl to jen mžik; pak okno zmizelo za rohem domu.
Zamrzelo mě, že jsem se zaměstnával knihou a lampou právě ve chvíli, kdy jsem míjel onen dům v zátočině řeky; kdybych ho byl spatřil dřív, zavolal bych - a neznámý za záclonou by mi odpověděl. Řekl by mi, kde jsem, a snad i to, kudy vede cesta do země Dzwille…
Rozhodl jsem se přistát a dům navštívit.
Jenže loďka se nedala snadno ovládat; dům dávno zmizel v šeru, když jsem konečně svoje vzpurné plavidlo přihnal ke břehu v jedné zátočině a zachytil se převislých větví vrby. V té chvíli se mi zdálo, že slyším neurčité zvuky někde nad podemletým břehem. Tu-tum, tu-tum, tu-tum… Znělo to jako dusot koňských kopyt.
Vytáhl jsem se tedy výš, abych se rozhlédl - a to se mi stalo osudným. Okraj loďky, na který jsem vystoupil, se zhoupl pod mýma nohama, naráz jsem se ocitl po pás ve vodě a loďky se zmocnil proud řeky.
Chvíli jsem bezmocně hleděl, jak se světélko lucerny pohupuje na hladině a rychle se ztrácí v dálce; ale protože jsem nedovedl plavat (a také jsem neslyšel o nikom z Luk, kdo by to dovedl), nemohl jsem se vydat za loďkou. Ostatně i kdybych byl plavcem, byl by to zoufalý pokus - ve studené vodě bych asi zkřehl dřív, než bych se k loďce dostal, a nějaký vír by mě nakonec stáhl pod hladinu…
Jak jsem stál po pás ve vodě, roztřásla mě zima. Pustil jsem tedy z hlavy svoje nemotorné plavidlo, pomyslel si, že osud nechtěl, abych se dověděl, co obsahovala ta stará rozmočená kniha, znova jsem se zachytil převislých větví a vyšplhal se po blátivém svahu.
Uviděl jsem dva koně táhnoucí otevřený vůz, na němž seděla pod deštníky společnost hlasitě hovořících lidí.

KAPITOLA 25.

"Hej," zavolal jsem. "Počkejte na mě!"
Vzápětí hlasy zmlkly. Muž na kozlíku zastavil koně.
Vydal jsem se k vozu a voda mi čvachtala v promáčených botách.
"No ne," řekl vozka, "to jsi ty, Berte…?!"
"Ovšem že jsem to já, Harwey," odpověděl jsem. "A mám náramné štěstí, že jsem tě potkal… Spadl jsem po pás do řeky a voda je ledová, jako by ani nebylo léto."
"Neměl bys vycházet bez korkového pásu," ozval se z vozu se smíchem Tadeusz, kupec z Otavic vzdálených dvacet mil proti proudu řeky. "Při tom svém věčném bloumání s hlavou vyvrácenou, jak zíráš k obloze, jednou utoneš v nějaké mokřině ä nedožiješ se ani slušného hrobu, který by důstojný pan vikář mohl vysvětit."

"Nehovořil bych o takových věcech nevážně," řekl další hlas. "Ostatně - co význačných lidí z Luk nemá pořádný hrob, a přesto se jistě radují na nebesích s kůry andělskými. Bůh s tebou, Berte… Jsem rád, že tě vidím zdravého, i když, přiznám se, raději bych tě viděl mezi svými ovečkami v otavickém kostelíku."
Byl to důstojný pán Výhor, vikář z Otavic.
"Nasedni, Berte," řekl Clemens. "Za čtvrthodinku už budeš sedět u krbu. Co je nového? Získal jsi konečně víc než pouhé kresby stop?"
Když jsem se vyšplhal na vůz, poznal jsem, že na něm kromě Tadeusze a vikáře sedí pod deštníky ještě dvě osoby. Jedna z nich byla Tadeuszova matka, v Otavické farnosti vážená matróna (pomineme-li její sklon ke klepům), která se svým dnes už zemřelým manželem svého času založila obchod v Otavicích. Druhá cestující byla jakási mně zcela neznámá dívka, zahalená do černého pláště. Nikdo mě nepředstavil a napadlo mě tudíž, že je to snad jen podřízená osoba, nějaká společnice či služebná staré Tadeuszové. V rychle postupujícím soumraku jsem jí neviděl do tváře, navíc zcela zastíněné deštníkem.
Usedl jsem vedle vikáře a Clemens práskl do koní.
"Neviděl jsem nic," řekl jsem.
"Vezu ti ta péra," řekl Clemens. "Prý je to nejlepší sorta… Taky nebyla nejlevnější, Berte."
Nebylo mi příjemné, že o tom mluví před ostatními.
"A to jsem ještě slevila," řekla Tadeuszova, "ze známosti… Jde přece o vzácný import. Kdopak ví, kdy zase přijede agent z Červené Lhoty."
"Už dávno si myslím, že bychom měli budovat cesty," řekl přes rameno Clemens. "V celých Lukách, alespoň pokud je známe, nejsou žádné orientační body a ještě k tomu se krajina stále mění. Když jsem jel do Otavic, měl jsem cestu suchou; teď jsem se musel vyhýbat rybníkům. Takový obchodní agent, který k nám přicestuje kdoví odkud, se v Lukách vůbec nevyzná a na mnohá místa přijede čistě náhodou."
"Bůh ti za takový úmysl jistě žehná, synu," řekl vikář.
"Ale souzeno je, aby myšlenka úmyslem zůstala. Znám většinu svých farníků a pochybuju, že bys je dokázal získat pro takovou gigantickou práci. Mají co dělat, aby se v Lukách uživili."
"A co ten rozestavěný most?" řekl jsem.
"Ten - v Otavicích?" zeptal se vikář. "Kdopak ví, kdy a kdo vlastně s jeho stavbou začal. Muselo to být před dávnými časy a dnes nikoho nenapadne ve stavbě pokračovat. K cestě za řeku stačí přívoz, pokud se vůbec někomu chce na druhý břeh. Vždyť tam není nic, jen bažinaté louky."
Neměl jsem na mysli ty dva napůl zřícené oblouky v Otavicích. Chtěl jsem připomenout obrovský rozestavěný most, přes který jsem se dlouho brodil sněhem; ale náhle jsem neměl jistotu, zda to byla skutečnost… Nevzpomínal jsem si ani na to, jak jsem se na most vlastně dostal, a když jsem si vybavil sněhovou vánici, která mě na mostě zastihla, řekl jsem si, že jsem si na lukách místo pozorování zchrupnul.
"Cesty jsou zbytečné," řekl jsem. "Brzy se pustím do stavby pokusného balónu."
"Jenže ten poletí jenom tam, kam ho požene vítr," namítl vikář. "To je totéž, jako když člověk bloudí pěšky. A potom - kdyby Pán chtěl, aby lidé létali, dal by jim křídla… Jako je dal černým ptákům." Pousmál se a dodal: "Pokud existují."
"Snad časem vyřeším i to, jak balón řídit," řekl jsem.
Tadeusz řekl: "A nebude to rouhání?"
"Těžko říct tak nebo onak," na to vikář. "Je na bohu samotném, aby odpověděl."
"To bychom se načekali," řekl Clemens. "Při vší úctě ke všem religiózním teoriím, důstojný pane -"
"To je praxe, synu," řekl vikář, "nikoliv teorie."
"Dobrá, myslel jsem to jinak, důstojnosti," řekl Clemens. "Náboženství nám přece nezakazuje objevovat nové. Jen co je příkladů v Písmu… Třeba Jozue a hradby Jericha, rozbořené rezonancí… A Izraelité by dodnes bloudili pouští, kdyby je byl nevedl osvícený muž…"
"Jemuž Hospodin ukázal cestu."
"Hospodin ji ukazuje těm, kdož jsou jí hodni. Proč by měl svou mocí podporovat zahaleče?"
Chtěl jsem se připojit ke svému příteli nějakou příhodnou poznámkou; ale než jsem ji stačil zformulovat a vyříknout, objevila se před námi v houstnoucí tmě rozsvícená okna domu.
V té chvíli jsem se mimoděk podíval na dívku, která po celou dobu mlčela. Snad trochu odklonila deštník, nebo se jí svezl šál, jímž měla zahalenou tvář - spatřil jsem temné oči, jak na mě hledí s jakousi naléhavostí.
Vzápětí je opět zakryl hluboký stín.

KAPITOLA 26.

Podomek Johan otevíral obě křídla vrat do zahrady a mladá hospodyně Gréta mu svítila lucernou. "Vítejte, pane Tadeuszi… Ach, důstojný pán, Březový háj už potřeboval trochu zbožnosti…" Vůz opsal oblouk a zastavil před hlavním vchodem s verandou, z koňské srsti lesklé deštěm stoupala pára, halas a smích, štěkot psa, vítání hostů… Chtěl jsem pomoci neznámé dívce z vozu, ale naše ruce se ve zmatku minuly. "Panebože, Berte, vy jste dočista promočený!" řekla Gréta, když světlo její lucerny padlo na moje nohavice. A k tomu hezká a trochu exaltovaná Liselotte z Otavic, vzdálená příbuzná Tadeuszovy matky a od minulého podzimu Clemensova žena: "Harwey…! Měla jsem o tebe strach, když jste tak dlouho nejeli; ten déšť jistě změnil celá Luka v bažiny…"
Vešli jsme do verandy, všichni odkládali pláště i deštníky; rozhlížel jsem se po neznámé dívce, ale zřejmě šla napřed s Grétou, možná pomoci jí s pohoštěním…
Vyšel jsem po schodech nahoru, abych se převlékl do suchého; můj pokojík v mansardě měřil sotva čtyři kroky na

délku a totéž na šířku, ale mně stačil, nepotřeboval jsem víc než postel, skříň a stůl, na jehož desce jsem po celé dny rýsoval plány svých létacích přístrojů, které zatím nevzlétly…
Zouval jsem si boty, když zaklepal a vešel Clemens.
"Tady máš svoje péra, Berte," řekl a položil na stůl podlouhlý balíček. "Pak se vyrovnáme. Ale pro to jsem nepřišel; získal jsem z knihovny na vikářství velice zajímavý materiál a rád bych to s tebou aspoň zběžně probral, než se usadíme dole u krbu a věnujeme se nudné společenské konverzaci."
"Jaký materiál?" zeptal jsem se. "Našel jsi snad něco nového o balónech?"
"Ne, o balónech to tentokrát není," řekl Clemens s tajuplným úsměvem. "Možná o ptácích… a taky o zemi Dzwille."
"O zemi - Dzwille? Myslíš to vážně?"
"Ovšem. Smrtelně vážně." Posadil se na mou jedinou židli u psacího stolu. "Předpokládám, že si z té pohádky něco pamatuješ?"
"Ty, takový praktik," řekl jsem, "a najednou se zajímáš o pohádky? Samozřejmě že si ji pamatuju. Každý, kdo žil aspoň nějaký čas v Lukách, ji zná. Vypráví se přece kolik generací a každá z nich si k ní docela jistě přimyslela svoje."
"Správně," řekl Clemens. "Ta historka provokuje fantazii, že? Ale co bys řekl tomu, kdyby měla pravdivé jádro?"
Hodil jsem na podlahu mokrou košili. "Vždycky jsem věřil, že má pravdivé jádro, Harwey. Ale nikdy mě nenapadlo, že by tě to mohlo zajímat." Hleděl jsem na něj, jak si mne ruce a pochechtává se. "Dobrá, zřejmě jsem se v tobě mýlil. Tím líp. Víš, vždycky mě vzrušovala ta skoro mystická slova: Tam, za širokým a přehlubokým mořem, leží země Dzwille. Ale obával jsem se, že by ses mi vysmál, kdybych se ti s tím svěřil."
"Mystická slova?" řekl. "Hm… Jenom ne nějaký mystický balast, Berte, to by byl začátek dost nešťastný. Co je to moře? Z pohádky vyplývá, že obrovské množství nejen široké, ale hlavně hluboké vody. Jenomže my víme, že náš svět je plochý; tudíž i mnoho dní trvajícím deštěm nevznikne nic velkého a hlubokého. Viděl jsem už sice pěkně rozsáhlá mokřaviska, která se táhla div ne od obzoru k obzoru, ale i ta se dala obejít, pokud na to bylo dost času. A že by byla hluboká, o tom nemůže být ani řeči. Takže na nás hned v první větě pohádky číhá pořádný nesmysl."
"Bohužel, konec pohádka nemá."
"Zavádíš rozhovor nesprávným směrem. Nejde o pohádku, jde o zemi Dzwille samotnou. Začátek, konec… Pryč s tím. To je balast, který na konkrétní vzpomínku navěsili nezodpovědní vypravěči. Objevil jsem něco jiného, Berte - prastarý tisk, který se jmenuje Evangelium o Trojctihodném Benediktu… Píše se v něm o cestě onoho, řekněme - proroka do země Dzwille., Je to ovšem plné jinotajů a těžko vysvětlitelných narážek do jisté míry korespondujících s verzí, kterou známe jako pohádku, a v něčem se zase od ní podstatně lišících. Ale co víc - kdosi do té knížky vložil fascikl jakýchsi glos a nákresů, které vypadají jako mapy."
"Mapy země Dzwille?"
"Ne… To bych to celé odmítl rovnou. Mapy země Dzwille by musely být vybájené… Jsou to mapy celkem reálných zemí; jsou tam Luka a na nich nejen Březový háj a Otavice, ale také do jisté míry přesně zakreslený tok řeky a zcela pravděpodobné místo, kde leží Červená Lhota. Jsou tam i jiná místa, o nichž jsem nikdy neslyšel - Planina žlutého bahna, Šedá struska… nebo Virkund, Aharta a další. Taky je tam cosi podobného jiné, další řece, ale nápis u toho je nečitelný. Bohužel, mapa je právě na tom místě poškozená; přečetl jsem jen několik písmen, která nedávají smysl."
"Rád bych to viděl, Harwey," řekl jsem.
"Zítra," odpověděl. "Až odvezu návštěvníky."
"Myslel jsi už na to, co s tím?"
"Neměl jsem čas přemýšlet o tom. Jenom mě tak napadlo, že by stálo za pokus podívat se na různá místa, kde všelijací pošetilci skladují zvetšelé knihy. Víš přece, že je to dědictví po předešlé civilizaci; tehdy zřejmě lidé neměli mnoho na práci, když napořád tiskli další a další spisy plné výsmyslů, pokud ne přímo lží…"
"Ale také krásy, lásky a myšlenek," řekl jsem.
"Ano, snad tiskli i takové knihy," kývl Harwey Clemens. "Předpokládám, že jsi některé z nich četl."
"Nebylo jich mnoho."
"Já nečetl žádnou. Vždycky mě zajímaly jenom ty, ze kterých jsem mohl načerpat další fakta o světě, v němž žijeme, abych je mohl - nijak se s tím netajím - využít. Nebýt knih, nikdy bych neměl tušení o Pythagorovi, Archimédovi, Ptolemaiovi. Mnoho by mi neříkal ani Schimanowski, Goldwell nebo Troy - a to nemluvím o Laplaceovi a Newtonovi."
"Proč se tedy najednou zajímáš o pohádky, Harwey?"
"Protože mám přítele, který se pokouší sestrojit létací přístroj," zasmál se.
"Čímž chceš říct -?"
"Čímž chci říct, že by takový balón mohl hravě přeletět i moře, pokud existuje. A je-li za ním něco, co dalo podnět našim dědečkům, aby informaci o tom přebájili v Pohádku o zemi Dzwille… Nu, nestálo by za to objevit ji znovu pro naše současníky?"
Musel jsem se proti své vůli zasmát. "Harwey," řekl jsem, "s čím to ke mně přicházíš, ty, přesvědčený pragmatik? Kdyby to bylo obráceně -"
"Už jsem ti řekl, že mě pohádka nechává chladným," řekl Clemens. "Ale v okamžiku, kdy se zdá, že je za tím žvástem něco konkrétního… Navíc mám podezření, že nepracuješ na balónu jenom proto, abys v něm poletoval nad Lukami."
"Zmínil ses také o ptácích…"
Clemens se potutelně usmíval. "Na té mapě je taky spousta vytečkovaných čar; vypadá to, jako by si tam autor zakresloval jednotlivá pozorování čehosi… U každé té čáry je něco jako datum… Ta nám samozřejmě nic neříkají. Ale ještě cosi je tam napsáno, nikoliv ovšem naším jazykem; podívej, opsal jsem to na kus papíru."
Vzal jsem od něj lístek a pohlédl na tři podivná slova:
Kierunek lotu ptasiego.

"Kierunek… Jaká je to řeč?"
"Tou řečí prý hovořili Tadeuszovi prarodiče."
"K čertu," řekl jsem, "nenapínej mě, Harwey. Ptal ses Tadeusze, co ta slova znamenají?"
"Ptal," kývl Clemens. "Pravděpodobně to znamená směr ptačího letu. Předpokládal jsem, že tě to zaujme."
"Ovšem, jak by mě to nezaujalo," řekl jsem. "Musí být dům právě teď plný hostů? Rád bych se na ty věci podíval hned. Ano, já vím, společenské povinnosti a tak dále. Tak už radši jdi, Harwey… Pokud nechceš, abych se před tebou svlékal donaha."
"Ne, ne, to nechci," řekl se smíchem. "Nejsem Gréta, ta by se třeba ráda podívala. Je po tobě celá divá… Ale neber ji vážně, chlapče. Moji ženu to pohoršuje… V poslední době je trochu nervózní; myslím, že je těhotná."
"Mám ti gratulovat, Harwey?"
"Proto ti to neříkám… Vlastně to zatím oficiálně nevím. Snad se mi s tím svěří dnes v noci - a já budu dělat, že jsem radostně překvapený. Ženské jsou někdy jako děti, kamaráde."
"To ano," řekl jsem. "Je to tak."
Když Clemens odešel, pomyslel jsem si, že i Gréta je jako dítě; sahá po tom, na co má chuť, a nepřemýšlí o možných následcích.
Nalil jsem si vodu do umývadla, opláchl jsem se, oblékl čisté prádlo a lepší šaty; pak jsem sešel po schodišti do salónu, kde v krbu hořel oheň z březových polen.

KAPITOLA 27.

"Nu, já bych nedovolila podobné ztřeštěnosti, kdyby šlo o mého syna," hovořila právě stará Tadeuszová. "Co z toho může pojit? Těžké zranění nebo smrtelný pád. Kdo to taky jakživ viděl - svěřit svůj život nějakému pytli naplněnému jakýmsi výbušným smradem?"
"V tom se mýlíte, matko Tadeuszová," oponoval Clemens. "Je to stejné jako se silnicemi, které bych rád stavěl… A vezmeme-li za příklad váš obchod, v něm je přeci také kus pokroku. Není to tak dlouho, kdy v nám známém okolí nebyl jediný; lidé byli odkázáni na obchodní cestující, kteří jednou přišli a jindy ne. Jaký to byl život na samotách? Když přišla zima se svými plískanicemi a nebylo dost petroleje, docházely svíčky, dojedli jsme poslední konzervu… Do jara odkázáni jen na brambory a zeleninu, zahrabanou ve sklepě v písku…"
V té chvíli mě zpozorovali.
"Nemějte mi to za zlé, Berte," řekla Tadeuszová, "pokud jste slyšel moje příkrá slova. Za mého mládí se nikdo nepokoušel vyrovnat mračnům."
"Nechci se vyrovnat mračnům," řekl jsem. "Rád bych létal tam, kam chci; to žádný mrak nedokáže."
"Tady je vaše místo, Berte," řekla Gréta a přisunula mi ke krbu jedno z volných křesel. Jaksi mě potěšilo, že vedle mě ve stínu těžkého vyřezávaného příborníku sedí neznámá dívka; znamenalo to, že zcela jistě není služkou, spíš společnicí staré Tadeuszové.
"Létat, kam chtějí, dokážou jenom ptáci," řekl vikář.
"Pokud vůbec nějací jsou," zabručel Tadeusz. "Snad by nám o tom něco řekl Bert; zabývá se jimi namísto pořádné práce."
Málem bych se ho byl zeptal, co považuje za pořádnou práci; neměl jsem ho příliš v lásce, protože se ke mně vždycky choval se špatně zastíraným opovržením. Přes Liselotte byl příbuzným Clemense, zámožného majitele samoty Březový háj, a já byl jen nemajetným podnájemníkem, dle jeho názoru trpěným budižkničemu. Místo pořádné práce (což v případě Tadeusze znamenalo věčnou honbu za ziskem) jsem bloumal po Lukách a večery trávil nad svými fantastickými plány létacích přístrojů.
"Nikdy jsem žádné neviděl," řekl jsem. "Ale to přece neznamená, že neexistují. Viděl jsem v blatech jejich stopy, našel jsem i jejich černá pera… A snad jsem i zahlédl nějaký stín, který prorážel oblaka."
"Byl to jen mrak neobvyklého tvaru," řekl Tadeusz.
"Nejsou mraky neobvyklých tvarů," řekla jeho matka. "Všechno, co je dílem božím, je obvyklé."
"Podle toho, jak ono dílo nahlížíme," řekl Clemens.
"A z jakého hlediska," přidal se vikář.
"Jakápak hlediska," řekl Tadeusz s protivným smíchem. "Jde o to, jsou-li, nebo ne. Stopy a pera, to není důkaz."
"Gréto," zažehnávala spor Liselotte Clemensová, "nevidíš, že pan Tadeusz má prázdnou sklenici?"
Gréta odběhla pro novou láhev; Clemens vzal pohrabáč, aby prohrábl oheň v krbu, zatímco Tadeusz se svou matkou a vikářem se rozhovořili všichni najednou: Neobvyklost nemá místa tam, kde je víra… Písmo praví, že blahoslavení… Pera, stopy, to je málo… Důkaz, ten by musel vypadat jinak… "K čertu s důkazy," chtělo se mi říci. "Není snad moje hledání také věcí víry?!"
Najednou jsem zaslechl tichá slova: "Není to jenom věc víry; je to i věc lásky."
Řekla to neznámá dívka po mé pravici; protože jejím slovům nikdo nevěnoval pozornost (asi ji díky svému hlučnému hovoru neslyšeli), odpověděl jsem: "Něco pravdy na tom je, slečno; jenže málokdo chápe, proč mě tolik zajímají právě ptáci. Kdysi dávno, když jsem žil docela jinde a jinak, jsem měl možnost denně zkoumat směr větrů. Později mě napadlo, že bych je mohl využít, kdybych sestrojil létací přístroj. Víte -, původně jsem se domníval, že černí ptáci žijí v Lukách, ale teď už vím, že to byl omyl. V Lukách nikdy nehnízdí, jenom přelétají… snad na cestě k moři."
"Viděl jste je?"
"Ne… Právě před chvílí jsem se přece přiznal, že jsem je neviděl. Jen stopy po nich… a snad jejich pera."
"A - ty letící stíny, podobné mrakům…?"

"Nevím, zdali to byli oni."
"Byli, Berte. Viděl jste je přece i při jiných příležitostech, nevzpomínáte si?"
"Nerozumím vám, slečno."
"Mýlíte se. Vy jediný mi rozumíte."
"Přesto si nevzpomínám, že bych -"
"Pamatujete si na svou cestu Planinou žlutého bahna…?"
"Ano, to ano… Tamtudy jsem přeci přišel do Luk."
"Správně. Ale odkud?"
Chtěl jsem jí to říci; ale vybavil se mi jenom podivný sen, který se mi neznámo kdy a neznámo kde zdál. Nějaká plavovlasá dívka, docela nahá, mi seděla na klíně, jakési dveře se nechtěly otevřít, dokud jsem na ně nevzal kladivo… Žhavé kotouče jisker vířily jako mračna rojícího se hmyzu a mučivě známé rytmické tu-tum, tu-tum, tu-tum přehlušovalo dívčin hlas, který se mě na cosi ptal, tiše a naléhavě…
"Betty," řekl jsem náhle. "Betty Clemensová."
"Zní to pěkně," řekl vikář, "a rád děvče pokřtím. Pokud to ovšem bude děvče."
"Na to si musíme připít," hlaholil Tadeusz. "Ať už to bude děvče nebo chlapec. Pokud to bude dcera, nemám nic proti jménu Betty, jak bych mohl? Jmenovala se tak sestra mojí matky…"
"Ať jí dá Pán věčnou slávu," řekl vikář.
Pochopil jsem, že Liselotte Clemensová právě oznámila své těhotenství. Bylo mi trapné, že jsem se zasnil; neznámá mezitím kamsi odešla a na jejím křesle seděla černá kočka se zelenýma očima. Gréta mi zezadu nabídla sklenici punče, a jak se ke mně naklonila, otřela se mi prsy o rameno.
Nechtěl jsem se ptát, kam odešla neznámá. Předpokládal jsem, že se za chvíli vrátí a že dokončíme onen zvláštní rozhovor. Ale už nepřišla, přestože jsem zůstal u dohasínajícího krbu poslední, jen s černou kočkou.
První odešla spát stará Tadeuszová; potom se rozžehnal vikář a takřka současně s ním vstali Clemensovi.
Nikdo se nepozastavil nad tím, že zůstávám u krbu sám. Nebylo to nic neobvyklého, činil jsem tak často. Jenže tentokrát jsem u ohně neseděl proto, abych přemítal o svých fantastických plánech - čekal jsem, zda se neznámá dívka přece jen nevrátí, třeba jen proto, aby mi dala dobrou noc.

KAPITOLA 28.

Zřejmě jsem u krbu nakonec usnul a pak v nějakém náměsíčném záchvatu odešel do svého pokoje; nepamatoval jsem si z toho nic, když jsem zaslechl mňoukání kočky a probudil se ve své posteli cílevědomým laskáním jakési ženy. "Betty," zašeptal jsem, "Betty…" A ženiny prsty se na okamžik zastavily, aby mohla říct: "Zase ty tvoje sny, Berte? Zase ty bláznivé sny?" Pak se přisála svými rty na moje a vsunula mi do úst chvějivě lechtající jazyk, vonící mátou…
Gréta byla bezesporu krásná, mnohem krásnější než třeba Liselotte Clemensová. Zasloužila si sedm černých per, která mi pro ni koupil Clemens v Otavicích. Ale jakási neodbytná myšlenka mi vytanula na mysli: Zasloužila by si i ta skutečná, která jsem nasbíral na svých toulkách Lukami…? Vášní nalité bradavky jejích pevných prsů mi kreslily na hrudi křivky lásky, její tuhá bílá stehna mě obemkla a její klín mě vsál jako žhavá past…
"Gréto," řekl jsem, když opustila má ústa, aby popadla dech, "byla to kočka, co mě probudilo? Nebo to bylo kvílení větru v komíně?"
"Byla jsem to já," řekla zpěvavě a vztyčila se nade mnou. "Byla jsem to já. Já… Já… Já…" Začala se rytmicky pohupovat. Tu-tum, tu-tum, tu-tum, zaslechl jsem tlukot vlastního srdce. Zvolna jsem se poddával jejímu rytmu, vycházel jsem jí vstříc, uchopil jsem do dlaní její prsy, tiše se smála a sklonila se nade mnou, aby mě znovu políbila…
Vtom cosi, snad ulomená větev, zapraštělo venku za oknem a dopadlo na trávník. V komíně zahučelo a z kamen vyletěl chomáč jisker.
"Berte!" ozval se kdesi v domě Harweyův hlas, "vstávej, chlapče! Vítr! Ten vítr, na který jsme čekali!"
"Věděl jsem, že to byl vítr, co mě probudilo," řekl jsem, náhle znehybnělý jistotou naplněného očekávání.
"Ah, ah, aaah," zasténala Gréta.
Posadil jsem se a odsunul její tápající paže. "Neslyšíš Clemense?" řekl jsem jí. "Pusť… Musím se obléci."
"Ach," vzdychla a znovu mě uchopila, "ty mizero…"
Neposlouchal jsem ji; vyprostil jsem se z jejího objetí, našel jsem zápalky, rozsvítil svíčku a horečně shledával a navlékal na sebe části oděvu. "Oblékej se," řekl jsem, Jestli je to ten pravý vítr, čeká nás spousta, práce."
"Nemám tady nic víc než spoustu práce," řekla. "Víš, jakou dřinu dá, než nanosím do necek tvých osm džberů? A o nocích, jako je tahle, ani nemluvím."
"Nemusíš za mnou chodit," řekl jsem.
"Tos mi měl říct tenkrát před desíti lety, když jsi mi koupil těch sedm černých per a svedl mě v dešti na zahradě," odpověděla. "Jenže tehdy jsem byla příliš krásná na to, aby ses beze mě obešel."
"I dnes jsi krásná," řekl jsem. "Ale to na věci nic nemění. Pokud má vítr správný směr…"
"Čert aby ho vzal. Čert aby vzal Clemense. A konečně - čert aby vzal i tebe, Berte. Jsem blázen, že s tebou spím." Sáhla po sukni přehozené přes opěradlo židle.
Vyběhl jsem na chodbu; průvanem plápolající světlo lampy vrhalo na schodiště komíhavou zář. "Hej," volal dole Clemens, "kde je ta zpropadená Gréta?" A když jsem sešel dolů, obrátil se ke mně: "Byla u tebe, Berte?"
"Už jde," řekl jsem. "Je to opravdu ten vítr, Harwey?"
"Podívej se z okna." povykoval Clemens, „jen se podívej na svůj praporec u kůlny… Za mraky svítí měsíc. Vidíš? Je to ten směr, kterého jsme se léta nemohli dočkat. Ještě že je balón připravený a většina nákladu na palubě."

"Jdu si pro svoje věci."
"Ano, jdi… A popožeň tu smilnou ženskou, která nemyslí na nic jiného než na postel."
"Křivdíš jí, Harwey."
Mávl rukou a vyběhl ven. "Johane, kde zase lajdáš, u všech čertů?" volal.
Snesl jsem dolů svůj vak; potom nastal shon, když jsme narychlo kontrolovali a doplňovali zásoby v gondole. Byli jsme už skoro hotovi, když nám Gréta připomněla děti.
Rozběhl jsem se do komůrky v podkroví, kde spal malý Bert, ale v krátké posteli, kterou jsem mu sám spletl z proutí vrb, jsem ho nenašel. V plaménku svíčky jsem viděl důlek vytlačený do polštáře a otevřenou obrázkovou knihu… Byla to Pohádka o cestě do země Dzwille, kterou přivezl Clemens z Otavic za toho dávného sychravého podzimu, kdy zemřela jeho žena.
"Pospěš si, Berte," volal dole Clemens. "Není čas na dlouhé loučení."
Posvítil jsem si na obrázek v knize; z hloubi houstnoucího soumraku (snad nechtěně vzniklého přílišným množstvím tiskařské barvy) na mě hleděly oči čarodějky Esther, která v Pohádce o zemi Dzwille hrála poněkud nepochopitelnou roli.
Byl to náhlý nápad, kterému jsem se později musel usmát; ani jsem nevěděl, co vedlo mou ruku, když jsem poškodil vzácný výtisk a vytrhl obrázek. Zasunul jsem ho do kapsy a opustil pokoj, abych se připojil ke Clemensovi.
Mezitím vítr značně zesílil; větve stromů se potácely a po obloze se řítily černé potrhané cáry mračen. Běžel jsem zahradou ke kůlně, z níž bylo třeba vytáhnout vyvážený balón, a tonul v obavách, zda se to v podobném větru vůbec podaří. Byl jsem na půl cestě, když mě dohnala Gréta; její dlouhé narudlé vlasy vlály ve větru a sukně jí bičovala nahá lýtka.
"Bože můj, Berte," řekla, "vždyť zahynete!"
"Mlč," okřikl jsem ji. "Pojď, pomůžeš nám s gondolou." Nerozuměl jsem její odpovědi, zesilující vítr jí oderval slova od úst. Uchopila mě za paži a vykřikla: "Zůstaň, blázne!"
"Umírám touhou po zemi Dzwille," řekl jsem a vytrhl se jí. Slyšel jsem Clemense, jak mě pobízí. Znova jsem se rozběhl, Gréta klopýtala za mnou. Vrata kůlny byla dokořán.
"Tady," řekl jsem, "za tohle lano. Potáhneš ven z kůlny… Až řeknu. Clemensi…?! Je tu i Johan?"
"Ano," ozvalo se z opačné strany. "Jsem připravený, pane Berte."
Vyplatilo se, že jsme to mnohokrát zkoušeli.
"Kupředu," zvolal jsem. "Ráz, dva…"
Krok za krokem jsme táhli balón ze vrat. V okamžiku, kdy plynem naplněnou kouli přestala krýt kůlna, vytrhla se nám tažná lana z rukou a gondola se smýkla po trávě; Gréta upadla na zem, zatímco Clemens šplhal přes okraj gondoly a Johan se vrhl po jednom z lan. "Berte, proboha, Berte," sténala Gréta spolu s vichřicí a Clemens křikl: "Vy zatrolené ženské! Kdyby bylo po vašem, zůstali jsme navždy opicemi!" Jeho další slova pohltil blesk a hrom.
Vrhl jsem se za ním přes okraj gondoly, odkud mi podával obě ruce. Ve svitu dalšího blesku jsem pohlédl zblízka do jeho tváře pokryté sítí tenkých vrásek. Koule balónu se nad námi zběsile zmítala.
"Vezmi jeden z těch větších pytlů," zavolal jsem na něj. "Musíme vyhodit čtyři, abychom se vznesli. Až vyhodíme první dva, bude se možná gondola smýkat… Třetí a čtvrtý musíme vyhodit opravdu naráz a co nejrychleji. Johane…! Pusť už to lano, nebo tě balón strhne s sebou!"
Sám jsem odvázal dva vaky s přítěží. "Připraven?"
"Připraven, Berte."
"Opři vak o okraj gondoly."
"Už jsem to udělal."
"Dobrá. Shazujeme… Ráz, dva, tři… Teď!"
Jakmile dva pytle s pískem opustily gondolu, strhl ji odlehčený balón o deset metrů k domu. "Další dva," řekl jsem a Clemens odpověděl: "Můžeme, Berte!"
V tu chvíli jsem zahlédl dvě bílé postavičky, jak běží trávou. "Vrátíme se pro vás!" křikl jsem na ně.
Pak jsme shodili další dva pytle.
Balón se obrovským skokem vrhl do propasti rozvichřeného nočního nebe křižovaného blesky.

KAPITOLA 29.

"Máme štěstí, že neprší," křikl mi do ucha Clemens. "Krásně nabírá výšku… Výborně, Berte. Teď se ti musím přiznat, že jsem té tvojí kouli nevěřil."
"Je to i tvoje dílo," odpověděl jsem.
"Jenom plyn," řekl.
"Není to snad důležité? Já se přece nikdy nezabýval chemií."
Hleděli jsme dolů, ale neviděli nic než tmu.
"Škoda že jsme neodstartovali ve dne," řekl jsem. "Takhle nemáme možnost kontrolovat rychlost. Ale jistě je značná."
"Šest sedm metrů za vteřinu…?"
"Asi tak."
"To je tři sta padesát metrů za minutu," počítal z hlavy Clemens. "Za hodinu jednadvacet kilometrů… Nebo, chceš-li, něco přes třináct mil."
"Za dvacet čtyři hodiny je to -"
"Víc než tři sta mil," řekl spokojeně Clemens. "Pokud je naše teorie správná, budeme za dva dny nad mořem."

"Pokud je správná," řekl jsem.
Clemens se zasmál. "Třeba je, třeba není. Vycházeli jsme z neověřených pramenů… Ale co je tady ověřené? Vlastně nic. To je taky jediné, co mě trochu zneklidňuje. Kdyby například moře opravdu existovalo a mělo ty podivné vlastnosti, nechtěl bych nad ním ztroskotat."
"Neztroskotáme. Obal je nepropustný. Pokud ho něco neprotrhne… Ale co by ho mohlo poškodit tady? V oblacích nejsou žádné překážky."
"Leda nějaký ptačí zobák," kývl Clemens. "Uvažoval jsi někdy o tom, co získáme, najdeme-li skutečně zemi Dzwille?"
Přiznal jsem se, že jsem o tom nikdy nepřemýšlel.
"Já ano," řekl Clemens. "Například sláva objevitelů. Ta přece není k zahození."
"Nezáleží mi na slávě," řekl jsem. "Dávno už toužím po zemi Dzwille; najít ji je vrchol mého snažení. Nevím, k čemu mi to bude… Ale snad ani nechci, aby mi to přineslo prospěch. Chci jen rozluštit tu věčnou hádanku. Ohmatat si tu zemi. Stanout na jejích březích. Ulehnout do její trávy. Hledět k obloze a vidět všechny černé ptáky, jak ji svobodně křižují. Jít směrem jejich letu až tam, kde hnízdí…"
"A - dál?" zeptal se Clemens.
"Dál -? Nevím."
"Myslím, že by neškodila malá noční svačina," řekl. "Ty, Berte, jsi fantasta, snílek, svým způsobem blázen. Kdopak ví, co tě potká na téhle cestě. Možná že něco zcela jiného než mě. Ale neměnil bych s tebou, na mou čest, že ne."
Zachechtal se. "Ačkoliv - něco možná ano, ale to jsme nechali v Březovém háji… Jaká je, když s tebou v noci dovádí? Slýchám občas její vzdechy… I ty tvoje. Co? Aha… Džentlmen o podobných věcech nemluví. Inu, abych se ti přiznal, když jsme tu takhle sami mezi nebem a zemí… Asi dva roky po smrti nebohé Liselotte jsem jí učinil návrh, když ses ty pořád neměl k legalizaci vašeho vztahu."
"Ano? A - co?"
"Odmítla mě. Že prý mám v hlavě jen svou práci, tak prý ať si u ní zůstanu."
"Copak to v mém případě není stejné…?!"
"U snílků, fantastů a svým způsobem bláznů to ženským nevadí. Tak co, chceš uzený jazyk nebo hovězí?"
"Nebudu jíst," řekl jsem. "Mám jen pekelnou žízeň."
"Bodejť ne… Vytáhl jsem tě z její náruče. Je tady voda, džbán podmáslí a nějaké víno… Červené."
Sáhl jsem po džbánu, který mi podal. "K čertu, není tu vidět," řekl přitom. "Kde je otevírák na konzervy? Myslím, že vytáhneme tu mou bezpečnostní lucernu."
V gondole balónu nebylo možné použít jakýkoli otevřený plamen, protože plyn vytvářel spolu se vzduchem výbušnou směs. Clemens experimentoval několik měsíců, než využil nápadu, který jsem dostal na lukách. Některé pařezy po vykotlaných vrbách totiž za tmy světélkovaly (když jsem se s tím setkal poprvé, značně mě to vyděsilo) a Clemens později odhalil, že to fosforeskuje podhoubí dřevokazných hub. Měli jsme jisté množství oné látky v uzavřené skleněné nádobě naplněné živným roztokem, a i když se při jejím světle dalo číst jen s obtížemi, stačilo k tomu, aby člověk rozeznal nejbližší okolí.
Ve světle této podivné lucerny jsme zkontrolovali svůj chronometr. Do východu slunce zbývalo víc než pět hodin.
"Spát budeme střídavě," navrhl Clemens. "Škoda propásnout nějaké světlo tam dole."
"Dobrá," řekl jsem. "Dejme tomu - po čtyřech hodinách?"
"Viděl bych to tak," kývl. "Chceš-li, jdi spát první. Tvá bouřlivá noc byla delší než moje."
Neměl jsem námitky. Slezl jsem průlezem dolů, kde byla dvě úzká lůžka na protilehlých stranách spodní části gondoly. Než jsem se uložil ke spánku, požádal jsem Clemense, aby mi podal svítilnu; v jejím přízračném nazelenalém svitu jsem nad svoje lůžko upevnil připínáčkem obrázek čarodějky Esther. Potom jsem vrátil lampu, zul jsem si boty, povolil opasek a zavinul se do přikrývky.
Když mě Clemens probudil, měl jsem pocit, že jsem právě usnul… "Svítá," řekl a třásl mi přitom ramenem. "Copak je tohle, chlapče?"
"Čarodějka Esther," řekl jsem, ještě zpola spící.
Clemens se zasmál. "Čarodějka Esther…! Aby ti připomínala cíl naší cesty? Božínku, jaký jsi to ale osel."
Zeptal jsem se, co je nového.
"Nic," odpověděl. "Vítr se trochu utišil. Zdá se, že jsme stále nad Lukami, i když jsme uletěli nejmíň šedesát mil."
"A co směr?" řekl jsem. "Nezměnil vítr směr?"
"Ne. Směr je stálý."
"Změříme výšku," řekl jsem a odhodil přikrývku.
Clemens už lezl po krátkém žebříku nahoru. Následoval jsem ho. Podal mi otevřenou plechovku s hovězím a krajíc chleba. "Já už snídal," řekl.
Než jsem se pustil do jídla, podíval jsem se nedočkavě přes okraj gondoly. Byl to velice neobvyklý pohled, přestože jsem se na něj připravoval řadu let… Luka, celý nám známý svět z pohledu ptáka…! Balón jako by stál nad středem šedozeleného kruhu, tu a tam porušeného temnějšími skvrnami, což mohly být shluky stromů. Z luk stoupala vzhůru obvyklá ranní mlha roztrhaná větrem do dlouhých vlnících se pruhů; nebylo vidět jediné stavení, což jsme ovšem předpokládali. Jedině Červená Lhota snad ležela ve směru letu, ale o té nebylo známo nic určitého, přestože ji většina nespolehlivých map uváděla na přibližně stejném místě.
Vzrušením jsem dokázal sníst sotva několik soust. Zatím se rozednilo natolik, že byla země pod námi dobře viditelná. Pro měření výšky jsme s sebou měli láhve od vína naplněné suchým vápenným prachem. Předpokládali jsme, že když taková láhev dopadne z výšky na zem, rozbije se, což by mělo být díky rozprášenému vápnu pozorovatelné dalekohledem. Z délky jejího pádu změřené chronometrem bylo snadné vypočítat vzdálenost, kterou uletěla.

Clemens si vzal na starost chronometr a já na jeho povel vyhodil láhev. Pozoroval jsem dalekohledem její pád, až jsem zahlédl bílou skvrnu, jak vyskočila v našedlé zeleni.
"Teď," řekl jsem Clemensovi, a ten odečetl čas.
"To je divné," zabručel. "Předpokládal jsi, že při tomhle zatížení poletí balón asi čtyři míle vysoko?"
"Spíš tři a půl," řekl jsem. "Jsme níž?"
"O mnoho níž. Dělá to sotva půl druhé míle, Berte."
"Vysvětluješ si to nějak?"
"Hm…," udělal. "Hm… Může to být různou nosností plynu za různých teplot. Zkoušeli jsme nosnost jen laboratorně, kamaráde. Pak už jsme pracovali s výpočty… A ty při naplnění balónu zhruba odpovídaly. Jenže teď je slušná zima. Plyn má zřejmě menší vznosnou sílu."
"Nemělo by to vadit," řekl jsem, "pokud ovšem nehledáme jiný směr větru někde nahoře. Nemáme možnost stoupat jinak než vyhazováním přítěže."
"Máme jí naštěstí dost."
"To sice máme, ale -"
"Jaké ale, Berte?"
"Je to jenom předpoklad," řekl jsem. "Napadlo mě to už dřív. Pokud se zbavíme veškeré přítěže, balón sice stoupne, ale budeme-li chtít klesat, nepůjde to jinak než vypouštěním plynu. To nelze dělat donekonečna… Nakonec se nosná síla zmenší natolik, že se gondola dotkne země a bez odhození přítěže se neodlepí. Jenže my už žádnou přítěž mít nebudeme."
"Zbavíme se zbytečností," řekl Clemens.
"Mnoho jich nemáme," namítl jsem.
"Na co takové starosti?" řekl Clemens trochu popuzeně. "Letíme půl druhé míle vysoko. Zachováváme si rychlost větru, která sice poněkud poklesla, ale stále to není méně než nějakých pět metrů ve vteřině, to jest cirka jedenáct a čtvrt míle za hodinu. Za čtyřiadvacet hodin to dělá dvě stě sedmdesát mil… Tudíž budeme u moře za dva dny tak jako tak."
"Pokud je tam, kam jsme je teoreticky umístili," řekl jsem. "A teď je na tobě, abys šel dolů a vyspal se."
"Nic proti tomu," na to Clemens. "Je sedm… Vzbuď mě tedy v jedenáct, Berte. Nejlépe s nějakým obědem."
"Příjemné sny," řekl jsem mu.
"Díky… Co se zdálo tobě?"
"Nic, Harwey."
"Hm… Míval jsi živé sny o spoustě nesmyslů. Není to divné, že žádné nemáš, když jeden z těch svých nesmyslů uskutečňuješ?"
"Není to nesmysl," řekl jsem. "Kdyby to byl nesmysl, nesdílel by ho se mnou muž, který se nikdy nedopouští omylů co do smyslu věcí… a nikdy nic nepodniká pro nic za nic."
"Nic pro nic za nic," zasmál se. "Třikrát nic. No dobře, Berte, dal jsi mi to. Snad ti to oplatím, až se probudím." Zívl. "Dobrou plavbu do jedenácti."
Slezl do ložnice a spustil za sebou kryt průlezu.
Balón pokračoval v letu. Zdálo se mi, že spolu se sluncem (byť skrytým za mraky, neboť v Lukách byly skutečné slunečné dny vzácností) stoupá výš a výš, což potvrzovalo Clemensovu teorii o různé nosnosti plynu za různých teplot. Uvědomil jsem si, jak jsem byl prozíravý, když jsem na vrchol balónu umístil ventil, který měl za úkol při přetlaku vypustit část plynu…
Do půl jedenácté se nic neudálo, dole stále ubíhala jednotvárná zeleň Luk, a já se pustil do přípravy oběda, což představovalo pouhé otevření konzervy a plechovky se suchary. V jedenáct jsem chtěl zvednout poklop průlezu, abych vzbudil Clemense, ale pak jsem se rozhodl, že ještě jednou obhlédnu obzor ve směru letu.
Vzápětí jsem spěchal zburcovat svého společníka, protože se před námi objevila velká trojkřídlá budova z červených cihel.
Clemens se vynořil z průlezu v pruhovaném pyžamu a noční čepičce. "Co je? Co se děje?" ptal se zmateně a protíral si spánkem slepená víčka.
"Podívej se dolů," řekl jsem.
Připotácel se ke mně, jednou rukou uchopil nosné lano a naklonil se přes okraj gondoly. "Nač tolik zmatku," zabručel, "věděli jsme přece, že mineme Červenou Lhotu. Předpokládám, že je to tohle místo…"
"Nevěděli jsme to," řekl jsem. "Pro existenci Červené Lhoty mluví jen nespolehlivé mapy - a tu a tam nějaký obchodní cestující. O těch je známo, že jsou prolhaní. Je to úžasné, Harwey; pokud je to skutečně Červená Lhota, máme první důkaz o existenci místa, kde se toho o černých ptácích ví mnohem víc než u nás."
"Dejme tomu," řekl Clemens. "Taky je to potvrzení, že se směr větru doposud nezměnil… A že všechny ty staré mapy nelžou. Eh… Půjč mi dalekohled, rád bych si ty budovy prohlédl. Brzy budeme nad nimi."
Podal jsem mu kukátko. "Co si asi myslí tam dole, pokud si všimli balónu?" řekl jsem.
Clemens se zasmál. "Nu, asi to nadělá trochu zmatku, jak by ne… Jestli nás pozorují. Zatím žádné lidi nevidím. Kolem budov je rozsáhlá zahrada… Čtvrt míle za nimi cosi jako vesnice… Ale co je tohle, hrome?"
Viděl jsem to i bez dalekohledu; právě jsme přelétali nad střechami Červené Lhoty, když se celý komplex budov začal náhle hroutit; v zelené ploše luk se otevřela obrovitá propast, ve které všechno, co jsme předtím pozorovali, zmizelo… Odehrálo se to ve mžiku; v jednu chvíli jsem viděl rozsáhlý zámek z červených cihel, korouhvičky na jeho věžích, jakési bludiště vystříhané v keřích rozsáhlého parku - a pak jako by se obrovitá tlama otevřela a sklapla…
"Proboha," vzdychl jsem.

"To je zemětřesení," řekl Clemens, "no ne, to je přece skutečné zemětřesení… Chlapče - to je ohromné štěstí, že to máme z první ruky."
"Dobře," řekl jsem, "zemětřesení. A co je to vlastně, to tvoje zemětřesení?"
"Četl jsem o podobných jevech ve fragmentu knihy, jejíž název neznám… Takové katastrofy se odehrávaly v dávné minulosti. Celá města zmizela v hlubině. Port Royal, Krakatoa, Santorini, San Francisco… Ostatně i ta nám blíže neznámá zkáza staré civilizace se zřejmě odehrála za gigantických převratů zemské kůry -"
Nedořekl, jen oslněn couvl od okraje gondoly; já sám zahlédl cosi jako sírově žlutý blesk na dně té temné propasti. Pak se vzhůru vyvalil mohutný mrak hnědého prachu a dýmu a jakési trosky svištěly kolem nás.
Mnul jsem si oči, které zasáhl štiplavý kouř. Přitom jsem zaslechl zvuk trhajícího se plátna.
"Proklatě," volal Clemens, "zatraceně! Kdo s tímhle mohl počítat? Podívej se nahoru, Berte… Vidíš tu díru? Určitě ji ve vzduchu nezalepíme… A kdoví jestli se nám to podaří na zemi - pokud se vůbec dostaneme dolů zdraví."
Balón začal prudce klesat.

KAPITOLA 30.

Vyhazovali jsme pytle s pískem jako diví a uletěli jsme ještě několik mil se splasklým balónem, jehož obal se nám trhal nad hlavou. Nakonec už nebylo co vyhodit, leda že bychom se zbavili zásob; to ovšem nemělo smysl, protože by to prodloužilo let jen o míli či dvě - a pak bychom se pro všechny ty nezbytné věci museli vracet. Přistáli jsme poněkud tvrdě poblíž jakéhosi bílého kopce, který nápadně čněl z rovné krajiny, v těchto místech značně odlišné od našeho domova. Rostla tu jen nažloutlá řídká tráva a mezi jejími chudokrevnými stébly bylo vidět suchou vyprahlou zemi.
"Jako by tady málo pršelo," řekl Clemens, když jsme vystoupili z gondoly. "Svědčí to o tom, že jsme skutečně uletěli pár set mil. Bezesporu už nejsme v Lukách."
"Ale k čemu nám to je?" řekl jsem. "Nemáme ponětí, kde jsme… Na kterou stranu se vydat… Odtud se přece nemůžeme bez balónu vrátit. Padli bychom na cestě vyčerpáním, hladem a žízní."
"Musíme se tu porozhlédnout," řekl Clemens. "Víme, že tamtím směrem leží - nebo spíš ležela - Červená Lhota. Viděli jsme, že se zámek stal obětí zemětřesení, ale stály tam i jiné budovy, od centra vzdálené; kde je psáno, že se aspoň někdo z jejich obyvatel nezachránil? Nejsme od toho místa dál než nějakých sedm osm mil; pokud se tam setkáme s lidmi, možná že od nich získáme nový plyn pro balón… A pokud ne, tak jistě aspoň důležité informace."
"Neměli bychom se vzdalovat od gondoly. Máme v ní všechno, co nám pomůže přežít. Kdybychom se s nikým nesetkali a po návratu gondolu nenašli…"
"Inu, nevím, kam by se asi poděla," řekl Clemens, "tady přece není široko daleko nic, co by nás o ni mohlo připravit. Ale budiž… Jeden z nás tu zůstane."
"Kdo?"
"To je nabíledni, chlapče. Vzduchoplavec by měl zůstat u létacího přístroje, byť porouchaného, zatímco cestovatel by měl vyrazit na cestu… Pokud nenajde lidi, sesbírá aspoň vzorky zdejších minerálů, rostlin… Považ, že se možná už nedostaneme dál; pak bychom se měli vrátit aspoň s nějakou vědeckou kořistí." Jak hovořil, tvářil se nanejvýš důležitě a špičkou boty rýpal ve vyprahlé žluté půdě.
"Obojí v sobě nese riziko," řekl jsem.
"Nemyslím."
"K čertu, Clemensi," řekl jsem, "nechce se mi nečinně sedět u gondoly, zatímco ty budeš zkoumat kraj, do něhož do dneška nevkročil nikdo z obyvatel Luk."
"Pouhá hypotéza, Berte," řekl Clemens a sehnul se. "Tohle je, pokud se nemýlím, stejná hrací kostka, s jakou si hrají naše děti."
Bylo to opravdu tak; na jeho dlani ležela žlutavá kostka pro vrhcáby, na svých jednotlivých stranách označená body od jedničky do šestky a trochu znečištěná nalepeným uschlým blátem.
"To je pokyn osudu," řekl jsem. "Losujme."
"Jak myslíš," řekl rozmrzele Clemens. "I když s tím nesouhlasím. Nemáš patřičnou průpravu, abys dokázal odlišit podstatné od vedlejšího."
"Dáš mi instrukce, pokud padne los na mě."
"Instrukce… Studoval jsem přírodní vědy od dětství. A ty si myslíš, že ti svoje vědomosti předám za hodinu? Nebo - za půl hodiny? Instrukce! To je k smíchu."
Jak jsem Harweyho Clemense znal, nešlo mu ani tak o vědeckou kořist jako o slávu objevitele. Prostě chtěl být první… Vždycky chtěl být první. A něco z toho mít.
"Třeba padne los na tebe," řekl jsem. "Komu padne víc, půjde na průzkum?"
"Budiž," kývl. "Je to dětinské, svěřit takovou záležitost náhodě… No dobrá. Házím."
Padla mu šestka a zasmál se. "Vida… Zdá se, že náhoda rozhodla moudře. Nemusíme se zdržovat instrukcemi; vyrazím hned a vezmu si jen lehké zavazadlo."
"Ještě jsem neházel," řekl jsem.
"To je snad zbytečné, Berte."
"Není, Harwey. Pokud mi padne totéž co tobě, musíme losovat znova."
"Aha… Na tom něco pravdy je, i když je směšné, jak jsi ve svém dětinství důsledný." Podal mi kostku; vzal jsem ji do dlaní, zatřásl s ní a pustil ji na zem. Třikrát nebo čtyřikrát se převalila, než se zastavila.
Clemens se předklonil, jako by nevěřil svým očím. Kostka nám ukázala stranu, které jsme si zřejmě dříve nevšimli; snad to nebyla kostka pro obyčejné vrhcáby, protože na čtvercové plošce nesla v každém rohu po jednom bodu, zatímco

uprostřed měla tři.
"Sedm," řekl jsem. "Los padl na mě.".
"Sedm…?" zvolal Clemens, dočista vyvedený z míry. "Ale kostka má jen šest stran, k čertu!" Zvedl kostku ze země a otáčel jí v prstech. "Jedna, dvě, tři," počítal body na jednotlivých stranách. "Čtyři… Pět. Tady je šestka. A znova - ne, to přece není možné. Měla by tu být jednička… A je tu ten nesmyslný obrazec; nahoře dvě, dole dvě a uprostřed tři!"
"A tam, co je šestka?"
Clemens obrátil kostku. "Jednička," vzdychl. "Je tam jednička. Proboha, to je… To snad je první důkaz onoho Panoptika jiného času, o kterém se píše v tak zvaném Evangeliu o Trojctihodném Benediktu… Podívej, tady je zase dvojka, jak má být. Tady trojka…" Horečně točil kostkou. "Čtyřka, pětka, šestka… a zase těch sedm bodů. A na druhé straně - jednička. To je neuvěřitelné."
"Proč?" řekl jsem.
"Jsi takové ťululum, Berte?!" rozčilil se. "Ten předmět je krychle. Nic jiného nemůže být. Krychle má šest stran."
"I tahle kostka má šest stran," namítl jsem. "Vždyť to vidím. Nebyla by to kostka, kdyby jich neměla šest. A tohle kostka je."
"Ano, je… Samozřejmě že je to kostka." Stiskl ji mezi dvěma prsty a zavřel oči. "Hmatám krychli. Tady je horní čtverec, tady spodní. A tady čtyři obvodové. Šest čtverců, jak to má být. A teď -," otevřel oči, "kontroluji situaci vizuálně. Všechny strany krychle jsou označené body: Jeden - dva - tři - čtyři - pět - šest… A znova: Jeden - ale ne, zpropadeně! Už zase sedm!"
Proti své vůli jsem se musel dát do smíchu.
"Smát se tomu může jen hlupák," zabručel Clemens.
"Ale ne, odpusť, starý brachu," řekl jsem. "Prostě mi ta situace připadá komická. Našli jsme kostku, která má sedm stran… Bože, a proč by nemohla? Jsme přece daleko od známých míst. Nemusejí tu platit stejné zákony jako v Březovém háji nebo v Otavicích. Sám jsi připomněl Trojctihodného Benedikta a jeho fantastické zprávy o neznámých končinách Luk - a my už možná ani v Lukách nejsme."
"Jistě," hartusil, "tak to bude. Třikrát dvě je tu prostě sedm. Rád bych slyšel, co by ti na to řekl Tadeusz, až bys od něj koupil půl tuctu košil a horšil se, že jich je jenom šest."
"Ale vyhrál jsem."
"Měl bych se přít, protože tohle nebylo žádné regulérní losování. Ale měj si to vítězství, Berte. Nebudu tě zdržovat instrukcemi… Zkus najít nějaké lidi z té nešťastné Červené Lhoty. Možná budou potřebovat pomoc a tu bychom jim měli poskytnout, ať už počítají, jak chtějí."
Chvíli jsem se rozmýšlel, co vzít na cestu. Rozhodl jsem se nakonec jen pro malý vak, do něhož jsem uložil láhev s vodou, něco sucharů a dvě konzervy, a pro široký vlněný plášť, který mi mohl posloužit i jako přikrývka, kdyby se cesta protáhla a já musel přenocovat. Když jsem si plášť bral z truhlice ve spodní části gondoly, padl můj zrak na obrázek čarodějky Esther; neváhal jsem a dal ho do kapsy, protože tu nebyl Clemens, který by se mi vysmál. Vyžádal jsem si od něj záhadnou kostku; mohla mi posloužit jako důkaz, že nejsem podezřelý cizinec, pokud bych se při setkání s místními obyvateli snad dostal do nesnází.
Pak jsme si potřásli rukama.
"Opatrnost je matka moudrosti," řekl mi Clemens. "Pokud možno neriskuj zbytečný konflikt. Nemáme ponětí, co tu vlastně žije za lidi. Jestli pro ně šestkrát jedna znamená někdy šest a jindy sedm, kdopak může vědět, čeho jsou schopní. Upřímně řečeno, nevidím rád, že odcházíš… Ale jinou možnost nemáme, leda že bychom tu trčeli tak dlouho, dokud bychom nesnědli a nevypili všechny zásoby. Což by k ničemu nebylo. Nu, bůh s tebou, Berte… Pokud nebude plyn, přines aspoň čerstvou zeleninu. Samozřejmě - nic proti masu, ale to tady může být vzácné stejně jako u nás. Zdržíš-li se do tmy, zabal se řádně do pláště. Máš s sebou rezervní ponožky? Studené nohy, to je začátek všech nemocí. Revmatismus je zatracená věc a nejsi už nejmladší stejně jako já."
Pokynul jsem mu, obrátil se na patě a vyrazil tam, odkud jsme přiletěli.

KAPITOLA 31.

Měl jsem za sebou čtyři nebo pět mil a balón mi zmizel za nevysokými travnatými pahrbky, když se obloha zatáhla a začalo jemně mžít. Oblékl jsem si plášť a pokračoval v rázném pochodu krajinou, která mi stále víc připomínala Luka, jak jsem je odedávna znal…
Krátce nato jsem potkal vraníka, už na první pohled ušlechtilého plemene.
Přiběhl ke mně a otřel se mi nozdrami o rameno; poplácal jsem ho po krku a napadlo mě přitom, že by mě mohl donést mnohem rychleji tam, kam jsem potřeboval. Byl osedlaný a choval se tak, jako by předpokládal, že se vyhoupnu na jeho hřbet.
Udělal jsem to tedy; vzápětí se dal do cvalu.
Byla to nádherná jízda postupujícím soumrakem ve vlahém mrholení, které mně záhy prosáklo pláštěm jako pot z nekonečné noci lásky… Tu-tum, tu-tum, tu-tum… Jak kopyta jednotvárně dusala, pomyslel jsem si, že se jízda na plnokrevném koni skoro vyrovná milování.
Jel jsem tak několik hodin, až se setmělo. Rozmýšlel jsem se, zda mám zastavit a utábořit se, ale nocleh na mokré zemi v neustávajícím dešti mě nelákal.
V té chvíli kůň zvolnil svůj cval a zafrkal.
"Copak je, kamaráde?" zeptal jsem se ho tiše. "Cítíš snad nebezpečí…?"
Kůň se zastavil a natáhl krk.

Zaslechl jsem dusot kopyt; nějací jezdci se blížili, jako by mi jeli vstříc. Krátce nato už jsem rozeznal jejich temné obrysy proti světlejšímu obzoru.
Nezbylo mi než čekat.
Pak mě obklopili; slyšel jsem, jak jejich ostruhy cinkají, a zdálo se mi, že vidím lesk jejich šavlí a kovových knoflíků i podivně nezvyklé tvary čepic s trojhranným dýnkem.
"Jeste nuš zajatoviec, pan," řekl ostře jeden z nich.
"Pokud jsem porozuměl," řekl jsem, "chcete říct, že jsem vaším zajatcem? Pánové - nejsem váš nepřítel."
"Cužie taruje?" zeptal se jiný hlas. A první mu odpověděl: "Movy bo nie nuš nipritělj. Jego tara lučna jesta… Gondy - těbe poznato lučnu taru. Pokaž ty jevo cužie tuna šuka a zkudasta prejata."
Byl jsem trochu zmaten jejich jazykem. Zdálo se mi, že jim rozumím, ale většina slov zněla docela jinak, než jak se mluvilo v Lukách.
Třetí z jezdců mi řekl: "Hledáme jistého muže… Dokud se nepřesvědčíme, že to nejste vy, jste náš zajatec. Sestupte na zem. Musíme vás prohledat."
"Jsem cizinec," řekl jsem. "Mě jistě nehledáte."
"Cužie?" zeptal se první jezdec.
"Movy bo un jinozemiec."
"Zkudasta ujata?"
"Poručík chce vědět, odkud jedete," přetlumočil mi to muž, kterého poručík pojmenoval Gondy.
"Jsem cestovatel," řekl jsem, protože jsem nechtěl, aby se dostal do zajetí i Clemens. "Mířím do Červené Lhoty. Předpokládám, že to není zakázáno?!"
"Bludič," řekl Gondy. "Smiera v Corvenu Lehotu."
"Ležie," štěkl poručík. "Bystro pouzelovadž!"
V tom okamžiku se na mě vrhli, strhli mě na zem, a přestože jsem se zoufale bránil, spoutali mi ruce na zádech. Potom mě znova posadili na koně. Rozhodl jsem se mlčet; pravděpodobně mi nevěřili a považovali mě za podezřelého tuláka, což by se mělo brzy vysvětlit - přinejmenším hned, jak dojedeme někam, kde mě řádně vyslechnou.
Brzy se objevilo světlo na, obzoru; když jsme dojeli blíž, poznal jsem, že hoří v trojhranném stanu, před nímž stála stráž. Zdálo se mi, že opodál slyším hlasy a frkání koní. Pak jsem spatřil další tři nebo čtyři stany, v nichž se nesvítilo.
"Cužie novoty?" zeptal se poručík strážného.
"Nyšta, panie," odvětil strážný.
"Hetman tu?"
"Nieto, panie. Vyjata na obzer."
Jezdci sestoupili ze sedel; pak mi pomohli dolů a zavedli mě do stanu osvětleného tlustou lojovicí a vybaveného skládacím stolem a třemi rákosovými židlemi, kde mi sejmuli pouta.
"Zvedněte ruce, ať se vám mohu podívat do kapes," řekl mi Gondy. "A nepokoušejte se dotknout toho přístroje."
"Nevím, jaký přístroj myslíte," řekl jsem.
"Přístroj pana Filipa z Červené Lhoty. Je dokázáno, že jste se jeho pomocí jako dvojník pana Filipa spojil se spiklenci za účelem svržení dynastie; že jste zavraždil hraběnku Geraldinu; a že jste nakonec uprchl s ukradeným přístrojem a dalším cenným vynálezem - červeným dzwillingovým balónem, který pro pana Filipa vyrobil Rimbouillet."
"To je omyl," řekl jsem. "Neznám Filipa z Červené Lhoty ani Rimbouilleta, nevím nic o žádném přístroji a nikdy jsem neslyšel o dzwillingu… Leda o zemi Dzwille, kterou hledám. Pokud se týče spojení se spiklenci - to je směšné. Musím se ohradit proti způsobu, jakým jednáte s cizincem, který o vašich záležitostech nemá ponětí."
"A koho jste chtěl uplatit tou holí, milý pane?" zeptal se uštěpačně Gondy nedbaje mého protestu. "Nebýt spolehlivého a loajálního úředníka, o ledasčem by vojenská policie možná nevěděla. Naštěstí je celý váš pobyt v hrabství zachycen v dotazníku, stejně jako v něm je váš životopis. Zítra budete převezen k výslechu do Červené Lhoty, řádně souzen a s největší pravděpodobností posléze popraven… A teď už konečně zvedněte ruce, ať vás můžeme prohledat."
Nezbylo mi než vyhovět, ale nenašli u mě nic jiného než hrací kostku a obrázek z pohádkové knížky. Pustili se tedy do prohlídky tlumoku a postupně vyložili na stůl pár sucharů, čutoru s vodou a dvě konzervy.
"Kde je přístroj?" zeptal se Gondy.
Pokrčil jsem rameny. Nevěděl jsem, o čem mluví, a znova jsem mu to opakoval. Tvrdil, že lžu. Žádal jsem o sebemenší důkaz, že jsem totožný s mužem, kterého hledají, ale podporučík Gondy mi řekl, že důkazy nepotřebují, neboť mají dotazník. Zatímco mě Gondy vyslýchal, vzal poručík ze stolu obrázek a přistoupil s ním k hořící svíčce, aby si ho v jejím světle lépe prohlédl.
"Do czierta iz piekul," řekl najednou a podal obrázek Gondymu, "odkudzie imie tot bastard eton podobnik?"
Povšiml jsem si, jak si přitom s Gondym vyměnil významný pohled.
Nechápal jsem, proč je obrázek tak zaujal, když mnohem zajímavější kostce nevěnovali pozornost. Váhal jsem s odpovědí vědom si toho, že teď záleží na každém slově, protože mi šlo o krk. - Je to přece obrázek vytržený z dětské knížky, chtěl jsem říct. - Podobenka čarodějky Esther, vybájené pohádkové bytosti… Ale zdálo se mi, že mně neuvěří.
Gondy na mě naštěstí nenaléhal, abych odpověděl okamžitě; nehybně stál s tváří obrácenou ke vchodu. I poručík s třetím mužem náhle zpozorněli, jako by naslouchali něčemu mimo stan…
Tu-tum, tu-tum, tu-tum, ozvalo se; poodhrnutým závěsem jsem zahlédl chomáč jisker a pak cosi jako červené světlo, které vzápětí odumřelo v temnotě… Závan větru zanesl do stanu štiplavý kouř.
"Pan hejtman Grant," křikl venku strážný.
Závěs se prudce rozhrnul a do stanu vešel nevelký zavalitý muž s mohutným knírem a v pozlacené čepici, mnoucí si oči

zápěstím. Na závěsníku měl dlouhou šavli se zlatým střapcem a na ramenou bílé epolety s taktéž zlatým třepením. "U všech ďasů," řekl hřmotným hlasem, "kdo dal těm idiotům povel rozdělávat oheň v tom dešti? Udusili by svého hejtmana, pacholci!"
Poručík sklapl podpatky. "Pane hejtmane," řekl, "poručík Abendroth, podporučík Gondy a praporčík Pinas k vašim službám. Konečně se nám podařilo zajmout muže, který se vydával za pana Filipa z Červené Lhoty, zavraždil Její hraběcí Milost Geraldinu z Červené Lhoty a navázal spojení se spiklenci, za což je na něj vydán zatykač náčelníkem hraběcí policie."
Hejtman si konečně promnul oči; podíval se na mě a vykřikl: "Cože? Poručíku, jestli se nemýlím, tak vás to bude stát epolety, pokud se za vás nepřimluví váš zajatec." Načež se sám postavil do pozoru, zasalutoval a řekl mi: "Pane princi… To je politováníhodný omyl." Pak znova houkl na zkoprnělého poručíka: "Víte, koho jste zajali? To je princ Albert D'Anjou, bratr Williama III., krále Terlingu, kterého už týden čekáme."
"Princ Albert D'Anjou…?" vykoktal zděšeně poručík.
Hejtman se znovu obrátil ke mně. "Nejste snad princ Albert D'Anjou, Vaše Výsosti?"
"Před chvílí mi pan Gondy tvrdil, že celý můj životopis je zachycen v dotazníku, který předal hraběcí policii loajální úřední špicl," řekl jsem. "Ale pokud myslíte, že jsem princ Albert D'Anjou, nemohu být mužem, kterého hledáte na základě zatykače policejního náčelníka."
"Samozřejmě že jste princ D'Anjou," řekl hejtman. "Vaše záliba v inkognitu je dostatečně známa. A potom - v koních se vyznám ještě lépe než v lidech. Poznal jsem Lancelota, kterého jste loni odkoupil zpět od pana Filipa z Červené Lhoty. A teď, pane princi, pokud je vám libo, můžeme přistoupit k té vaší záležitosti. Pan Filip nás dává Vaší Výsosti plně k dispozici - aspoň tak zněl rozkaz, který přivezl kurýr minulý týden."
"Jak daleko odtud je Červená Lhota?" zeptal jsem se.
"Dvě stě šedesát sedm mil," řekl Grant. "Dvanáct mil odtud je hranice Terlingského království, odkud Vaše Výsost ráčila přijet. Jak Vaše Výsost ví, hrabství Červená Lhota zasahuje sedmdesát mil dlouhým a sedmnáct mil širokým pruhem neplodné půdy mezi Terling a Ahartu; jmenuje se Jižní výběžek a leží v něm tábor naší pohraniční posádky. K ahartské hranici je odtud něco kolem pěti mil."
"Tuhle vzdálenost neznáte přesně?"
Hejtman Grant pokrčil rameny. "Aharta je něco jako Planina žlutého bahna, pokud jste o ní ráčil slyšet, pane princi. Její hranice jsou nepřesné, jsou tam rozsáhlé bažiny, které často mění tvar. Zeměměřiči kdysi vytyčili hranici, jenže ji vzápětí zalilo bahno. Takže záleží na tom, co za hraniční čáru považujeme - jestli tu pomyslnou někde uprostřed nepřístupných bažin, nebo tu bližší na souši, provizorně vyznačenou dřevěnými kůly. Rozhodnete-li se pro tu druhou, bude to samozřejmě logičtější, jenže pouze do té doby, než bažiny znovu změní tvar."
"Bažiny jsou neprůchodné?"
"Ne tak docela. Čas od času jimi projíždíme až na jejich ahartskou stranu; Vaše Výsost jistě sama dobře ví proč. Ostatně proto jsme tady… Ale k té vaší věci, pane princi: předpokládám, že se jedná o nějakou diskrétní záležitost?"
V té chvíli mi Gondy podal obrázek, který doposud držel v ruce, jak mu ho předal poručík Abendroth. Hejtman na něj pohlédl a významně vypustil něco vzduchu z našpulených rtů. "Takhle to je," řekl. "Tak ono je to takhle, pane princi…"
"Víte, kdo je ta dívka na obrázku?" zeptal jsem se.
"Kdo to může vědět, pane princi?" pokrčil rameny. "Já to nevím. Jistě to neví ani poručík Abendroth, ani podporučík Gondy… Ani praporčík Pinas o tom nemá zdání, přestože se pohybuje v bažinách mnohem častěji než my."
"Ale proč tedy ty podezíravé pohledy?" zeptal jsem se. "Proč říkáte tak ono je to takhle a významně si přitom odfukujete?"
"Inu… Jak už jsem říkal, pane princi, čas od času projíždíme bažinami a dostaneme se tak na dohled kláštera trapistek, který tam stojí. Je to jedno z nejosamělejších míst, jaké si lze vymyslet. Říká se, že tam ahartský tyran Sanati odklízí nepohodlné poddané… ženského pohlaví.
Taktéž se proslýchá, že onen Sanati - ale to jistě pan princ dobře ví."
"Co se tvrdí o Sanatim?"
"Vypadá to jako žvást, ale bude na něm něco pravdy. Sanati je zlý mág, který řídí osudy všech svých poddaných. A tahle dívka," ukázal na obrázek, "se pravděpodobně odvážila vzít svůj osud do vlastních rukou. Proto je uvězněná v tom klášteře; vídáme ji z bažin, jak hledí z okna věže."
"Jezdíte tak blízko?"
"Ne. Ale jako pohraniční hlídka máme dobré dalekohledy, Výsosti."
"Jste si jistý, že je to ona, hejtmane?"
"Ano, pane princi. Je to ona."
"Vy jste ji také viděl, poručíku?"
"Samozřejmě, pane princi," kývl poručík Abendroth. "Proto jsem se pozastavil nad tím, že jsme u vás našli její podobiznu."
Obrátil jsem se ke Gondymu; potvrdil poručíkova slova, také uvězněnou viděl, dokonce několikrát. "A co vy, praporčíku?" zeptal jsem se štíhlého světlovlasého Pinase, jehož jsem zatím neslyšel promluvit. "Také jste ji viděl?"
"Mnohokrát, Výsosti," řekl praporčík Pinas, "ale co je mi o tom známo, mohu říci jedině vám."
"Udivujete mě, praporčíku," řekl hejtman Grant. Pinas pokrčil rameny. "Bohužel, musím na tom trvat, pane hejtmane."
"A já zase trvám na tom, abych se dověděl všechno," řekl jsem.
"Pánové," obrátil se Grant na Abendrotha a Gondyho, "měli bychom připravit stan pro Jeho Výsost a postarat se o jeho koně. Je pokročilá doba a pan princ je jistě po cestě unaven."

Oba důstojníci klapli podpatky, zazvonili ostruhami a opustili stan. "Až nás budete potřebovat. Výsosti," řekl hejtman Grant, "stačí říci stráži. Zavolá nás."
"Dobrá, hejtmane," řekl jsem. "Díky."
Když Grant odešel za Abendrothem a Gondym, vystrčil praporčík hlavu ze stanu a řekl stráži: "Odstup na deset kroků, desátníku. Ve jménu hraběte Filipa."
"Nač tolik tajností?" zeptal jsem se.
"Pane princi," řekl tiše praporčík Pinas, "není obecně známo, jakou funkci tu zastávám. Neví to ani hejtman. Sám nemám právo vás o tom informovat, ale věřte, že jsem odpovědný pouze hraběti Filipovi, i když jsem jinak podřízen poručíku Abendrothovi. Z titulu své - řekněme funkce - přece jen vím o něco víc; ta dívka je cizinka, Výsosti… a její vlastí je země Dzwille."
"Ale země Dzwille přece leží za mořem…?"
"To se předpokládá, pane princi."
"Jak se sem tedy ta dívka dostala?"
"To nevím, Výsosti."
"Jak jste se dověděl, že -"
"Mám jisté spojení do kláštera. Ujišťuji vás, že moje informace je spolehlivá."
"Dobrá," řekl jsem. "Tu dívku je třeba vysvobodit."
"Předpokládám, že jste kvůli tomu přijel, Výsosti," na to Pinas. "Hejtman Grant s celou posádkou je vám plně k dispozici na písemný rozkaz hraběte Filipa z Červené Lhoty. Využijte toho… Ale nebuďte přehnaně důvěřivý. Zvláště pak ne za močály."
"Proč ne za močály…?"
"Protože tam budete v dosahu kouzel mága Sanatiho. Můžete o nich pochybovat, pane princi… Ale jen dokud neuvidíte prvního železného dragouna a nezaslechnete řev Bruwatraha."

KAPITOLA 32.

Před odjezdem z tábora mi poručík Abendroth přinesl kompletní důstojnickou uniformu i výstroj, omlouvaje se přitom, že šavle není zlacená, jak by mému stavu náleželo. Řekl jsem mu, že na tom nezáleží.
Jako doprovod se ke mně připojil sám hejtman Grant, který předal velení v posádce poručíkovi; dalším z průvodců se stal podporučík Gondy. Skupinu doplňoval praporčík Pinas, který se nejlépe vyznal v močálech.
Druhý den k večeru jsme konečně stanuli na dohled kláštera trapistek. Měli jsme za sebou nepříjemné cestování bažinami, kde jsme nejen často ztráceli směr, ale byli navíc sužováni komáry a drobnými muškami. Přežili jsme jednu noc uprostřed močálů, na nepatrném palouku, kde pro mě moji průvodci vztyčili malý stan; sami zůstali venku u ohně, na který přikládali mokrou rašelinu. Bílý kouř z ní splýval s mlhou a zaháněl neodbytný hmyz.
Když se před námi v dálce vynořil klášter trapistek, poněkud mě přešlo nadšení, s nímž jsem se vydal na cestu do Aharty. I z tak velké dálky působila stavba odpudivě, neřku-li přímo děsivě. Za vysokou zubatou zdí se tyčilo sedm různě širokých i vysokých věží z šedožlutého kamene, s nepatrnými, nepravidelně umístěnými okénky a špičatými střechami, krytými břidlicí. Na pozadí šedé oblohy zrudlé západem čišelo z kláštera cosi zlověstného, a člověka maně napadalo, jak je vůbec možné v podobném prostředí dlít na modlitbách - a když ano, tak na jakých a ke komu či k čemu.
Zastavili jsme se mezi nevysokými keříky, z jejichž větví visely neduživé a lepkavé hrozny něčeho, co mohly být květy, ale také něco zcela jiného; pod kopyty přešlapujících koní (neboť i oni trpěli bodavým hmyzem) prýštily z ostré trávy praménky žluté blátivé vody a z močálů za námi se plazila zapáchající mlha, která vyvolávala záchvaty kašle.
Nikde kolem nebylo vidět nic živého, i když se z bažin tu a tam ozývaly podivné čvachtavé zvuky; ke zdem kláštera jsme měli snad míli pustou, mírně zvlněnou plání, tu a tam posetou omšelými balvany, jejichž dlouhé temné stíny se nám táhly vstříc.
"Pinasi," řekl hejtman, "vy se tu vyznáte nejlíp. Tohle už je okraj bažin… a my jsme na území Aharty. Nerad bych odpovídal za případný incident."
"Ahartští zdejší úsek hranic nestřeží," řekl Pinas.
"Ukažte mi okno uvězněné," řekl jsem.
Gondy mi podal dalekohled. "Ta nejvyšší věž," ukazoval. "Horní okno, asi šest sáhů pod okrajem střechy."
Nasadil jsem si k oku dalekohled a zaostřil ho. Viděl jsem obrys železné mříže v nevelkém okně, ale nikoho uvnitř. Bohužel už se značně setmělo. "Nic," řekl jsem. "Co když už tam ta dívka není?"
"Před třemi dny tam ještě byla," řekl Pinas.
"Utáboříme se, pane princi?" zeptal se hejtman. "Za chvíli bude tma."
"Využijme jí," řekl jsem. "Chci se podívat až ke klášteru. Snad se nám podaří uvězněnou zahlédnout a upozornit ji na sebe. Kdybychom se o to pokusili za světla, její věznitelé nás spatří, hned jak vyjedeme z křoví. Budou mít čas, aby se připravili."
"Nerad bych Vaši Výsost vystavoval nebezpečí."
"Stále se vystavuji nebezpečí."
"Ovšem," pousmál se Grant. "Statečnost Vaší Výsosti je dobře známa. Ale tohle - to je opravdu nebezpečné. Vždyť jsme na cizím území, kde nemáme žádná práva. A je to území mága Sanatiho."
"Co si myslíte vy, pane Gondy?" zeptal jsem se.
"Jsme za bezpečnost pana prince odpovědni Jeho hraběcí Milosti," odpověděl podporučík. "Pan princ by neměl zbytečně riskovat."

"Myslí si to i praporčík Pinas?"
"Výsosti," řekl Pinas, "kdyby bylo po mém, navštívil bych klášter právě za tmy, oblečen za člena žebravého řádu černých bratří. Nikde v Ahartě jeho členům nocleh neodmítnou."
"Proč?"
"Protože se jich bojí," ušklíbl se Pinas. "Černí bratři provozují magii a říká se, že jejich tajným velmistrem je sám tyran Sanati. Už to mluví za vše."
"To je šílený nápad," řekl hejtman. "Naštěstí s sebou žádný podobný převlek nemáme."
"Mám v brašně dva," řekl Pinas.
"Výborně," řekl jsem.
"To je nesmyslné riziko," zabručel Grant. "Kdo vám dal rozkaz, Pinasi, abyste -"
Přerušil jsem ho: "Sám jste se mnou jel proto, že podle vlastních slov milujete půtky, šarvátky a galantní dobrodružství. Stěžoval jste si, že vaše šavle rezaví… A tohle je navíc ženský klášter."
"O němž nic pořádného nevíme."
"Chceme-li se dovědět víc, nepomůže nám sebelepší dalekohled, hejtmane. Ostatně tady velím já… Pinasi," obrátil jsem se na praporčíka, "půjdete se mnou?"
"Jak Vaše Výsost přikáže."
"Kde je vchod do kláštera? Odtud žádný nevidím."
"Je docela jistě na opačné straně," řekl Pinas. "Vede tam cesta z horského průsmyku… Hory jsou odtud vidět málokdy, většinou se skrývají v mlze, pane princi, ale vídal jsem jezdce i pěší, jak odtamtud přicházeli a mizeli za klášterem."
"Dobrá. Počkáme tedy, až se docela setmí. Potom budovu objedeme tak, abychom zdánlivě přišli po té cestě z hor. Hejtman a pan Gondy zůstanou s našimi koňmi někde u cesty, co nejblíž ke klášterní bráně; smluvíme si nějaký signál… Pokud bychom se dostali do úzkých, bude na vás, hejtmane, abyste přijeli co nejrychleji, vynutili si vstup dovnitř třeba násilím a pomohli nám odtamtud, ať už se zajatkyní nebo bez ní."
"Budiž," zabručel hejtman. "Váš rozkaz, Výsosti."
Mezitím se hodně setmělo.
"Pane princi," řekl praporčík Pinas, "máme-li objet klášter, aby k němu Vaše Výsost ráčila přijít po té cestě z hor, je třeba vyrazit, dokud je aspoň trochu vidět. Musíme jet velkým obloukem, aby nás nezpozorovali… To znamená bažinami."
"V tom případě kupředu," řekl jsem.
"Praporčíku Pinasi," řekl hejtman, "jeďte první a vyhledávejte pokud možno schůdnou cestu."
"Dle rozkazu, pane hejtmane."
Vyjeli jsme. Za Pinasem jel Grant a za mými zády klusal Gondyho hnědák. Mezi nás a vzdálenou stavbu kláštera trapistek se položil hluboký stín vyvýšeniny porostlé křovím. Pod kopyty koní čvachtalo bláto a chvílemi jsme po pravici zahlédli lesk mělkých bahnitých jezírek. Snažil jsem se řídit Lancelota tak, abych byl stále těsně za hejtmanem, ale v rozbahněné půdě s vyčnělými ostrůvky tvrdé ostré trávy to bylo obtížné. Právě ve chvíli, kdy jsem byl nucen objíždět rozsáhlou bažinu, začal kůň bočit a poplašeně zařehtal.
Zdálo se mi, že se do něčeho zapletl předními nohama, a pokoušel jsem se uklidnit ho tichým domlouváním a popleskáváním po krku; nedařilo se to a Lancelot se náhle vzepjal na zadních. Protože jsem na to nebyl připraven, přepadl jsem přes koňský zadek a dopadl na blátivou zem. Pustil jsem přitom otěže a jedna noha mi zůstala zachycená ve třmenu. Blahořečil jsem v duchu dokonalému výcviku Lancelota, který zůstal na místě; hůře vycvičený kůň by mě byl vlekl za sebou a kdoví, jak bych byl skončil, kdyby mě příkladně vtáhl do hlubší vody. "Hej, pane Gondy," zavolal jsem na důstojníka, který se ke mně blížil zezadu, "uvízl jsem ve třmenu."
"Hned jsem u vás, Výsosti," řekl Gondy.
Zároveň jsem zahlédl Granta a Pinase, kteří obrátili koně a vraceli se. Vtom se Lancelot znova vzepjal; zdálo se mi, že něco odkopl směrem ke mně, vypadalo to jako had - a pak mi náhle dvě slizce studené ruce sevřely hrdlo.
Pokusil jsem se útočníka uchopit, ale kupodivu jsem jeho tělo nenahmatal. Proti mojí tváři blýsklo cosi jako dvojice zlých očí, sevření sílilo, už jsem sotva popadal dech, kalil se mi zrak, marně jsem se pokoušel vytasit šavli… "K čertu, zatracené svinstvo," slyšel jsem hejtmana a jakoby z veliké dálky zaslechl dusot koní.
"Uhněte, pane hejtmane," vykřikl Pinas.
Pak mě zalila teplá lepkavá sprška a ruce na mém hrdle povolily.
Opřel jsem se pažemi o zem a pokusil se posadit; něco se vedle mě svíjelo v blátě a Grant do toho vší silou sekal šavlí.
"To stačí, pane hejtmane," slyšel jsem Pinasův hlas, "už je po něm… Vím dobře, kam bodnout."
"Eh, prokletá bestie," řekl hejtman Grant. "Musela si vybrat zrovna Jeho Výsost! K čertu s tím neřádem; říkají, že se řídí jenom pudem, že je to vlastně obyčejné zvíře. Já osobně si myslím, že ty potvory dobře vědí, co dělají. Vyhubit je! Je to hnus."
"Díky, praporčíku, přišel jste v pravý čas," řekl jsem. "Nezapomenu vám to; už jsem sotva popadal dech."
"Je Vaše Výsost v pořádku?" ptal se starostlivě Grant.
"Nic mi není," řekl jsem a konečně vyprostil nohu ze třmenu. "Rád bych se na to zvíře podíval."
"Nebude světlo vidět?" zeptal se Gondy.
"Ne," řekl Pinas. "Jsme kryti kopcem a křovím."
Gondy škrtl dlouhou zápalkou. Zasršela žlutým plamenem a v jeho plápolavém svitu jsem spatřil lidskou hlavu s vytřeštěnýma očima, jejíž dlouhé zcuchané vlasy byly pokryté blátem a krví. V prvním okamžiku jsem myslel, že ji hejtman šavlí oddělil od trupu, ale pak jsem pochopil, že onen podivný tvor nikdy trup neměl. Byla to jen hlava… Hlava, která měla místo krku dvojici hubených bledých paží, po nichž se zřejmě pohybovala jako odporný dvounohý pavouk…!

"Co je to, proboha?"
"Tulejník, pane princi," řekl Pinas. "Naštěstí vím jak na ně…" Obrátil hlavu botou. "Vidíte? Semhle je třeba bodnout. Ale Vaše Výsost by si s ním jistě poradila taky, nebýt toho, že se Lancelot splašil. Kdo by se mu divil? Pokud něco podobného vidíte poprvé, vyvede vás to z míry. Natožpak koně. Měl jsem jet vedle vás, pane princi… Vím dobře, že tady žijí."
Zápalka zhasla a temnota jako by se tím prohloubila; slyšel jsem opětné zaharašení krabičky a řekl jsem: "To stačí, pane Gondy… Posviťte mi raději u támhleté kaluže. Musím ze sebe smýt krev… Jak vypadá moje uniforma?"
Gondy mě obešel s planoucí zápalkou. "Je v pořádku, Výsosti," řekl. "Zasáhlo to jen váš urozený obličej."
"Chce Vaše Výsost pokračovat v cestě?" zeptal se mě hejtman, když jsem se opláchl.
"Ovšem," řekl jsem. "Proto jsem tady. Pinasi… Pojedete po mém boku… Rád bych se vás cestou na leccos vyptal."
"Rozkaz, pane princi."
Jeli jsme dál a krátce nato vyjeli z bažin na suchou a tvrdou půdu. Klášter jsme měli daleko po levé ruce a neviděli jsme jediné světélko v jeho oknech. Ve tmě před námi se zvedalo předhoří s průsmykem a na o něco světlejší obloze se hnala potrhaná černá mračna.
"Co je to tulejník?" zeptal jsem se Pinase, když jsme vyrazili k horám. "Není to přece zvíře, když má lidskou hlavu. Ale právě tak to není člověk."
"To je tak, pane princi," rozhovořil se tiše, "Červená Lhota má řadu laboratoří, které experimentují s různým obchodním artiklem. Víte přece, že právě hrabství Červená Lhota zásobuje rozmanitým zbožím okolní země… I váš Terling. Vynalezli tam řadu užitečných věcí; například karty s nekonečným počtem žokerů, balónky s maximální roztažitelnost!', optické přístroje, díky jimž můžete měnit podobu, jak se vám zachce… Zajímavý a velice dobře prodejný artikl bývala černá pera. Ale vyšla z módy, pane princi. Byly jakési snahy uplatnit je u armády, ale nemělo to komerční úspěch. Potom přišli tulejníci; původně je to výrobek pro domácnost."
"Pro domácnost?!" podivil jsem se.
"Ovšem, Vaše Výsosti," řekl Pinas. "Býval to šlágr. Vyráběli se v různých povrchových úpravách, červení, modří, žlutí… Dokonce pozlacení."
"Dobrá… Ale k čemu byli?"
Pinas se tiše zasmál. "Výsost promine," řekl. "Samozřejmě nebyli k ničemu, stejně jako to ostatní. Prostě se prodávali těm, kdož měli zájem. Právě tak jako dříve černá pera nebo gumové hřebíky."
"Ale kdo mohl mít zájem -"
"Když k ničemu nebyli?" řekl Pinas. "Copak si lidé kupují jenom to, co je k něčemu, pane princi? Kupují si v zásadě to, co si koupil soused. A protože každý další zákazník chce mít něco lepšího, než mají druzí, jdou na trh stále nové série… To je zákon nabídky a poptávky."
"Vždyť jsou nebezpeční," namítl jsem.
"Když se v Červené Lhotě vyráběli, byli zaručeně neškodní. Vlastně byli k smíchu. Uměli dělat komické obličeje, diskutovali o módě i sousedech a dovedli hrát taroky a šach. Jejich neštěstím bylo, že se neživili ničím jiným než speciálními kostkami a ty byly na základě poptávky stále dražší… Ale lidé jsou závislí na reklamě; tudíž si i chudší z nich často sami utahovali opasky, jen aby se mohli chlubit lepším typem tulejníka, než jakého si mohl dovolit soused. Přesto by byli tulejníci zůstali jen dobře prodejným obchodním artiklem, kdyby byli nezískali pohlavní orgány a nepřišli na chuť masu."
"Jak k tomu došlo?"
"Když zemětřesení zničilo starý zámek a většinu podzemní dělnické kolonie, bylo třeba získat nové pracovní síly. A protože oddělení výroby tulejníků, najednou těžko prodejných, ušlo zkáze, napadlo doktora Abrahamssona, že by mohli pracovat na obnově továren. Prý to nebyl velký problém, stačilo jim přidat pohlavní orgány a část mozku vyměnit za krysí."
"Proč právě pohlavní orgány - a krysí mozek?"
"V tom nejsem odborník, pane princi. Zdá se, že tvor bez pohlavních orgánů jenom žvaní a jinak je prostě líný. A část krysího mozku tulejníky zbavila odporu ke stravě, na jakou nebyli zvyklí. Výroba kostek v tomto případě nebyla rentabilní."
"Jaká strava to byla?"
"Nu… Například museli urychleně odstranit spoustu neidentifikovatelných mrtvých; bylo to prý nutné, aby nevypukla epidemie."
"Při vší úctě k vaší vědě," řekl jsem, „je to hnusné."
"To jistě," souhlasil Pinas. "Ale účelné. Až na to, že se tulejníci namlsali a přestali poslouchat. Když sežrali všechny mrtvoly, vedl je pohlavní pud nikoliv k práci, ale ke krysímu rozmnožování. Abrahamsson je chtěl vrátit do skladiště… Kdopak ví, co se tam tehdy stalo. Doktora a jeho lidi od té doby nikdo neviděl."
"A - potom…?"
"Potom zmizeli, aby se za nějaký čas objevili tady, pane princi… Snad se tu živí žábami, červy a larvami hmyzu. Rozmnožují se… A jsou svým způsobem nebezpeční, protože na dálku cítí živou hmotu. Sám jste viděl, jak tulejník napadl vašeho koně - a pak si dokonce troufl na vás. Od té doby, co tu žijí, se v.bažinách nezastaví jediný černý pták, ačkoliv tu dřív odpočívali pravidelně."
"Viděl jste je - zblízka?"
"Černé ptáky? Jen z dálky, pane princi. Vyhýbají se lidem… Pochybuju, že by je někdo viděl zblízka."
Přiblížili jsme se k horám a odbočili doleva. "Teď už bychom měli brzy narazit na cestu," řekl Pinas.
Pokračovali jsme v jízdě mlčky. Asi po čtvrthodině podkovy náhle zazvonily a praporčík Pinas zastavil koně. "Cesta,"

řekl. "Zdá se, že dlážděná."
Sestoupili jsme na zem; vedla tudy skutečně dlážděná silnice. Ve spárách mezi nepravidelnými plochými kameny vyrážela tráva a rostl mech. Doprava k předhoří cesta mírně stoupala; vlevo od nás se vynořila z mlhy rozmazaná vzdálená světla jako krhavé bludičky. Byla to okénka ve věžích kláštera trapistek.
"Dál by bylo lepší jet vedle cesty," řekl jsem. "Na tom dláždění by nás bylo slyšet široko daleko. Snad bychom dokonce měli koně vést…"
"Dovolíte-li mi otázku, Výsosti," řekl Gondy, "proč chcete jít do kláštera pěšky? Nebylo by přirozenější přijet k bráně na koni?"
"Ne," řekl jsem. "Museli bychom vjet dovnitř. Pokud by pak bylo nutné rychle se vzdálit, kdyby nás napadla kdovíjaká přesila… Třeba by nám nezbylo než tam koně nechat. Nerad bych přišel o Lancelota… A taky by nám pak bez koní mohlo být pěkně horko."
"Vaše Výsost je velký stratég," řekl Gondy s úklonou.
"Jak by ne," řekl hejtman Grant s tichým smíchem, "Virkundští by o tom mohli vyprávět. Závidím všem, kteří měli tu Čest bojovat pod panem princem v bitvě u Shiantů."
Vzali jsme koně za uzdy a sledovali jsme cestu směrem ke klášteru, až jsme dorazili ke skupině velkých balvanů, vzdálených od cesty pár desítek kroků. To už jsme neměli ke klášterní bráně dál, než by třikrát kamenem dohodil.
"Počkáte u těch balvanů, hejtmane," řekl jsem. "Zaveďte tam koně a dejte jim oves… Ať neřičí."
"Nejsem z Terlingu, pane princi," řekl hejtman, "ale v koních se vyznám. Ručím vám za to, že ani nehlesnou, dokud se nevrátíte."
"Jaký určíme signál?" zeptal jsem se.
"Každý z nás přece má signální roh," řekl Grant a poklepal na nevelký mosazný růžek, zavěšený u pasu. "Jsou sice malé, ale jejich zvuk by pobořil hradby Jericha. Je to čertovský vynález, pane princi."
"Dobrá - půjčíte mi jeden… Pro případ, že bychom byli s praporčíkem rozděleni. Nebudeme určovat počet zatroubení. Při eventuální bitce by to mohlo být obtížné. Jakmile zaslechnete zvuk rohu, vyrazíte ke bráně."
"Vezměte si můj," řekl Grant.
"Díky. A teď ty převleky, Pinasi."
Praporčík už sesedl z koně a otevřel sedlovou brašnu. "Jsou to vlastně jenom dlouhé kutny s kápí," řekl. "To je výhodné, protože pod ně snadno ukryjeme nejen signální roh, ale i zbraň."
"Šavli?"
"Ne. Vezmeme si dýky, pane princi."
"Výborně… Myslel jste na všecko."
Odepnul jsem šavli, předal ji Gondymu a připnul si k pasu pochvu s dýkou. Pak jsem si vedle ní zavěsil hejtmanův roh a oblékl si černou kutnu. Měla i vpředu vysoký límec, takže když jsem si stáhl kápi do čela, byly ze mě vidět sotva oči a nos.
"Spoléhám na vás, hejtmane," řekl jsem. "I na vás, podporučíku. Pinasi… Pojďme."
Zatímco hejtman s Gondym vedli koně k balvanům, dali jsme se na pochod ke klášterní bráně.
"Pane princi," řekl mi Pinas, sotva jsme byli z doslechu, „je třeba domluvit se na důležité věci. Protože se vydáváme za černé bratry, musíme používat i řádových jmen. Nemohu vám říkat Výsosti a vy mně Pinasi."
"Dobrá," kývl jsem. "Jaká jména používají?"
"Obrácená jména apoštolů a světců."
"Obrácená…?!"
"Přesně tak, Výsosti. Jsou to přece černí bratři. Já se jmenuju Martin… Říkejte mi tedy bratře Nitrame."
"Měl bych si snad také vybrat nějakého světce na koni," řekl jsem. "Co takhle Egroeg, bratře Nitrame?!"
"Dobrá, Výsosti. Musím vám ovšem tykat."
"Jak jinak," zasmál jsem se, "když jsme bratři?"
"Nadále už žádný smích, bratře Egroegu," řekl Pinas. "Černí bratři se při vysvěcení zavazují slibem samotnému velmistrovi, že se až do konce života nezasmějí -leda utrpení druhého; a to ještě musí být utrpení, které sami způsobili."
"To je ohavné," řekl jsem.
"Celý ten řád je ohavný," řekl Pinas. "Ale teď už tiše, tiše, bratře Egroegu… Blížíme se k fortně.". "Ještě jedno mi řekni, než zaklepeme, bratře Nitrame," zeptal jsem se skoro šeptem, "byls někdy uvnitř?"
Ale praporčík Pinas už mě zřejmě nezaslechl; přistoupil k těžkým dubovým vratům a rázně na ně zabušil.

KAPITOLA 33.

"Kdo jste a co chcete?" zeptal se skřípavý hlas v malém zamřížovaném okénku, které se naráz otevřelo ve vratech.
"Jsme černí bratři," odpověděl Pinas. "Egroeg a Nitram jsou naše jména. Žádáme nocleh a střídmou večeři. Od rána jsme na cestě."
"Počkejte," řekl hlas. "Oznámím vaši návštěvu sestře představené."
Okénko se s bouchnutím zavřelo.
"Co budeme dělat, když nás odmítnou?" řekl jsem.
"Neměj obavy, bratře Egroegu," řekl Pinas. "Sestru představenou fortnýřka vynechat nemůže… Ale že by nevpustili černé bratry? To by bylo velice zvláštní."
Stáli jsme před ponurou bránou a kolem nás houstla noční mlha. Odkudsi shora padal na vrcholek vysoké zubaté zdi odlesk vzdálených světel. Mlčeli jsme a čekali; pak se do našeho mlčení vmísil skřehotavý zvuk gongu, do nějž kdosi

nepravidelně bušil.
"To není právě povzbuzující zvuk, bratře Nitrame," řekl jsem. "Co to asi znamená?"
"Svolávají řádové sestry," odvětil Pinas.
"Kvůli nám?"
"Nikoliv. Zřejmě jsme přišli právě ve chvíli, kdy začínají nešpory."
"To se nám hodí," řekl jsem. "Mohli bychom se zúčastnit mše a vidět přitom tu zajatou dívku."
"Nedoporučoval bych to," řekl Pinas tiše. "Ty nevíš, jak vypadají modlitby trapistek… Název tohoto řádu pochází od slova trápení, bratře Egroegu."
"Jsou k sobě kruté ve svém pokání?"
"Ne, bratře. Jsou kruté k té, na kterou padne los."
"Bývá to jedna z nich?"
"Pokud nemají jinou," řekl Pinas.
V té chvíli zaharašil zámek, skřípla petlice a ve vratech se otevřela menší branka.
"Vstupte, bratři," řekl hlas kohosi ve tmavé kutně. "Sestra představená svolila, abyste strávili noc v klášteře. Po mši vás navštíví. Zatím povečeříte v cele, kterou vám přidělila."
"Asmodei vám to oplatí," řekl Pinas.
Vešli jsme do dvora, který byl takřka celý zastavěn rozsáhlými základnami sedmi věží. Zely mezi nimi jen úzké průchody, jimiž se mnohde dalo projít jen bokem. Naše průvodkyně se tu zřejmě vyznala poslepu, ale my klopýtali o vyčnívající kameny prastaré dlažby a co chvíli se uhodili o trámy, kterými byly zdi věží křivolace spojeny v těch nejnečekanějších místech. Pak jsme konečně vešli do jedné z věží a škobrtali vzhůru po točitém schodišti, dokud se před námi neotevřela nízká dvířka. Za nimi hořel knot v misce loje na hrubém stole mezi dvěma lůžky s houněmi a slámou.
"To je vaše cela," řekla naše průvodkyně. "Bratr Bukaj vám donese jídlo a pití." Nato se za ní zavřely dveře a její kroky ve chvilce dozněly na schodišti.
"Bratr Bukaj?" řekl jsem. "Pokud je to člen řádu… Neodhalí nás? Co tu dělá, praporčíku?"
"Pst," udělal Pinas s prstem na ústech.
Odkudsi zdola se ozval monotónní ženský zpěv, občas podtržený ránou na gong. Nerozuměl jsem slovům - zdálo se mi, že je to jedno podivné slovo, do nekonečna opakované v ponuré litanii… Pak jsem to slovo začal rozeznávat, i když jsem nevěděl, kde má začátek a konec: Trahbruvatrahbruvatrahbruva… Tak nějak to znělo; potom se ozval bolestný výkřik, při němž tuhla krev v žilách… A další: Ááá! Ááá!! Vzápětí se změnil v nepřetržité kvílení, zatímco mnohahlasý chór skončil v ječivém smíchu…
Náhle jsem ucítil, že se mi ježí vlasy; cosi bylo kdesi mimo zdi kláštera, ale zároveň jako by to vstupovalo do cely; plamen svíčky se zachvěl… A potom se neznámo odkud ozval temný zvuk, který sílil v obludný řev, až se pod námi zachvěla podlaha z kamenných dlaždic.
Stál jsem na třesoucích se nohou, křečovitě svíral roh stolu a čekal, kdy se rozletí dveře, aby jimi vstoupilo něco nevýslovně zlého a odporného; vůbec mě nenapadlo sáhnout po dýce a stál jsem tak, strnulý děsem, dokud řev nezačal slábnout, až skončil, stejně jak začal, někde ve veliké dálce…
"Proboha," řekl jsem a hlas se mi třásl, "co to bylo?"
"Hlas Bruwatraha," řekl Pinas. "Máme to se vší parádou, bratře Egroegu. Slyšel jsem to jednou v bažinách… Je to působivé. Náramně působivé."
Chtěl jsem se zeptat, kdo nebo co je Bruwatrah; v té chvíli však kdosi zaklepal a na Pinasovo vyzvání vešel do cely. Byl to pomenší mužík ve stejné kutně, jako byly naše, a nesl podnos přiklopený měděným víkem.
"Jsem rád, že tě vidím zdravého, bratře Bukaji," řekl mu Pinas. "Mohu ti představit bratra Egroega?"
"Je mi potěšením, bratře," řekl Bukaj a postavil podnos na stůl. "Tuhle je něco k pití…," vytáhl zpod kutny láhev a dvě sklenice. "Satanálie se dnes náramně vydařily; sestra představená vyzkoušela nový způsob obětování rozpálenou žehličkou. Slyšeli jste, jak oběť ječela rozkoší? Sestry se válely smíchy po podlaze, a když se zjevil sám Satanův duch, náruživě s ním obcovaly. Díky tomu se probudil i démon Bruwatrah… Jak požehnaný to večer."
Pinas došel ke dveřím, otevřel je a chvíli naslouchal. "Dobrá," řekl, když znovu zavřel. "Vzduch je čistý. Nemusíš předstírat, že se ti zamlouvají trapistické orgie, Bukaji. Bratr Egroeg je… něco podobného jako my dva, přestože je to cizinec. Přijel z Terlingu a hrabě mu slíbil veškerou pomoc. Je tu ještě ta dzwillská dívka? Chceme ji odtud odvézt, dřív než na ní představená vyzkouší nějaký skvělý způsob mučení."
"Nitrame," řekl Bukaj, "já už tady toho mám plné zuby. Nemohl bys zařídit, aby mě odvolali? K čemu je to dobré, že tady živořím? Jednou mě odhalí… A potom nedám za svůj život ani pěťák."
"Dám nahoru zprávu, že ti povolují nervy," řekl Pinas. "Co to děvče? Ještě je tady, Bukaji?"
"Jak by ne," řekl Bukaj. "Je tady. Jako osobní vězeň velmistra… Víš, co si myslím? Nedal ji uvěznit jen proto, že dokáže žít po svém, ale taky proto, že se jí bojí."
"Nepovídej," řekl Pinas. "On že by se někoho bál?"
"Proč ne? Pokud je někdo mocnější než on…?"
"Jsi blázen, Bukaji? Mocnější než -"
"Pst! Nejmenuj, šílenče. Já nevím, jak to doopravdy je; ale řekl bych, že to není obyčejné děvče, které se vzepřelo jeho vůli." Ohlédl se ke dveřím a ztlumil hlas: "Je to čarodějka z té podivné země, o které není zpráv; její kouzla možná nejsou tak rozsáhlá jako kouzla Sanatiho… Ale v něčem jsou silnější, protože nejsou založena na černé magii. Je to dobrá čarodějka, Nitrame, a přišla proto, aby pomohla ahartským proti všemu tomu zdejšímu svinstvu."
"Znáš její jméno?"
"Nikdo je tu nezná. Mluví se o ní pouze jako o vězni."

"Proč myslíš, že je to čarodějka? Jaké máš důkazy?"
"Žádné. Leda ten, že jí nedávají jíst."
"Cože? Odkdy?"
"Od začátku. Pokud jsem slyšel, sám Sanati rozkázal, aby zemřela hladem… Vídám ji, když jí nosím jednou za tři dny žejdlík vody. Vypadá pořád stejně, jako když ji do věže zavřeli. - Díky, řekne mi vždycky. - I když jsi členem řádu, který plodí jen nenávist a zlo, přesto ti děkuji za ten žejdlík vody… Takhle to povídá. Věř ml nebo ne, hlas má pořád stejně pevný, jako kdybych jí denně nosil libru pečené, hroudu másla, tři vejce natvrdo a bochník chleba. Popadá mě vztek, když si uvědomím, že mě má za jednoho z těch ahartských černých lotrů… A že jí nemůžu pomoct jinak než tím jediným žejdlíkem vody za tři dny. Jenže jaká je to pomoc? Ona tu vodu stejně nepije."
"Cože?" podivil jsem se.
"Je to tak, jak říkám. Když odnáším ten předešlý žejdlík, je plný… Je to čarodějka, věřte mi. Jiná na jejím místě by se už dávno neudržela na nohou a byla by hubená jak šindel… Pokud by nebyla mrtvá. A to by měla být, protože bez vody člověk nevydrží ani týden."
"Kdyby dovedla čarovat, zmizela by odtud, ne?"
Bukaj pokrčil rameny. "A co když nechce? Třeba na něco čeká… Na něco, čeho se může dočkat právě tady."
"Na co by tak mohla čekat v klášteře trapistek? Leda na smrt nebo na mučení," řekl jsem.
Mužík v kutně se na mě podíval. "Nebo na někoho, kdo má přijít," řekl.
Vtom se ozvaly kroky kdesi hluboko dole.
"Jezte a pijte," sykl Bukaj. "To je ta zlobaba. Pokusím se přijít, až se jí zbavíte."
Otevřel dveře a zmizel na temném schodišti.
Byl bych se rád Pinase vyptal na jeho podivné styky; bylo mi už jasné, odkud má svoje informace o klášteře trapistek a dalších záležitostech týkajících se Aharty. Dodával mu je Bukaj, ať už přímo v klášteře (zdálo se mi, že tu Pinas není poprvé) nebo někde na pokraji bažin, kde se mohli tajně scházet. A že byl Bukaj vyzvědačem hraběte Filipa, bylo nabíledni.
Nedovolil jsem si položit otázku, protože se kroky na schodišti blížily; a jelikož už Pinas zvedl poklop na míse, utrhl jsem si kus pečeně, která ležela v loužičce tuku. "Jez bez obav, bratře Egroegu," řekl Pinas. "Je to obyčejné skopové… Stáda klášterních ovcí se pasou pod horami."
Kroky se zastavily před dveřmi a ozvalo se pádné zaklepání. Na Pinasovu výzvu se dveře otevřely a do cely vešla otylá stařena s očima skoro ztracenýma v tučné tváři. Její purpurově rudá kutna byla přepásána zlatou šňůrou, na které se pohupoval svazek klíčů, a v ruce držela berlu nápadně připomínající dva lidské hnáty spojené zlatou obroučkou.
"Požehnaný večer, kdy při obřadu zazněl hlas Bruwatraha," řekla sípavě. "Nechť je i s vámi, bratři."
"I s tebou, matko představená," řekl Pinas.
"Co vás přivádí do našich zdí?" zeptala se.
"Poslání, jímž nás pověřil velmistr."
Stařena se mlčky uklonila.
"Ta zajatkyně ze země Dzwille ještě žije, matko představená?"
"Sám velmistr a pán musí vědět, že to není moje vina!" zvolala babice. "Poručil, že má zemřít hladem. Při Asmodeiovi, Asraelovi a Tithumovi - kdyby mi byl dal pokyn, že má zemřít jiným způsobem, byla by to taková mše, že by sestry dostaly křeče od samého smíchu a Bruwatrah by vyl a řval po celý týden. Ta malá černá coura nedostala jediné sousto od svého příchodu do kláštera - ale stále žije… Nechápu, čím to je."
"Je dobře, že žije," řekl Pinas. "Velmistr vyslal bratra Egroega, aby ji vyslechl… v jisté věci. Přikazuje, aby mu bylo umožněno hovořit s ní o samotě, případně ji vyvést mimo zdi kláštera, bude-li to považovat za nutné v zájmu lepšího výsledku."
"Velmistrovo přání je nám svaté," řekla představená. "Dám bratra Egroega uvést do cely té poběhlice, kdy si bude přát."
"Přeji si to teď," řekl jsem. "Ta věc spěchá a velmistr nařídil, abych neotálel."
"Nebude to jednoduché, bratře," řekla. "Tu nepřiměješ k řeči snadno."
Pinas se uchechtl. "Sestro představená… Proč myslíš, že velmistr posílá právě bratra Egroega? Protože bratr Egroeg je náměstkem nejvyššího inkvizitora a vymítače andělů. O takových metodách výslechu, jakých používá, se vám tady ani nesnilo, i když vaše prý také nebývají k zahození."
"Byla bych bratru povděčná, kdyby nám něco ze své praxe předvedl…"
"Později," řekl jsem. "Nejdřív chci splnit úkol, který mi dal velmistr. Zdá se, že mu na té věci velmi záleží."
"Jak si přeješ, bratře," řekla. "Pojď tedy za mnou."
Vyzval jsem Pinase, aby mě následoval. "Chci, abys střežil dveře," dodal jsem. "A vezmi kahanec."
Představená chtěla cosi namítat, ale řekl jsem jí, že je to výslovný rozkaz velmistra; bratr Nitram mě doprovází hlavně proto, že ručí za naprosté utajení všeho, co se při výslechu uvězněné dovím.
Nato se stařena uklonila a otevřela dveře cely. "Půjdu napřed," řekla. "Abych vám ukázala cestu."
Sestoupili jsme za ní po schodišti a vešli do vedlejší věže. Dlouho jsme stoupali; berla představené tloukla o kamenné schody a její dech sípal. Nakonec jsme zastavili u rezavých železných dveří a klíče zachrastily.
Zaváhal jsem, když se dveře otevřely, protože za nimi byla naprostá tma. Sáhl jsem po kahanci, ale ten náhle průvanem zhasl. Protože moje další váhání by mohlo vzbudit podezření, vzmužil jsem se a překročil kamenný práh. Pinas za mnou zavřel se slovy: "Budeš-li mě potřebovat, bratře, stačí zavolat. A ty, sestro představená, odejdi z věže. Není tu nic pro tvoje zvědavé uši."
Čekal jsem, dokud klepání berly nedoznělo spolu se zaduněním dolních vrat. Pak jsem řekl nazdařbůh do tmy: "Ničeho

se nebojte, jsem váš přítel. Udělám všechno, co bude třeba, abyste co nejdřív opustila zdi svého vězení a vrátila se domů… Prosím, abyste mi to věřila."

KAPITOLA 34.

Když moje slova dozněla, začalo se odkudsi šířit načervenalé mihotání. Pak jsem si uvědomil, že světlo vychází z krbu. Seděly tu jakési temné postavy v kruhu křesel a vášnivě se o cosi přely jazykem, kterému jsem nerozuměl; jen jedno místo bylo prázdné a černě oděná dívka mi pokynula, abych usedl; neviděl jsem jí do tváře, ale věděl jsem, že ji Clemens přivezl z Otavic jako společnici staré Tadeuszové. Pak jsem zaslechl její tichá slova: "Není to jenom věc víry… Je to i věc lásky."
"Něco pravdy na tom je, slečno," odpověděl jsem a měl jsem přitom podivný pocit, že to neříkám poprvé. "Jenže málokdo chápe, proč mě tolik zajímají právě ptáci. Kdysi dávno, když jsem žil docela jinde a jinak, jsem měl možnost denně zkoumat směr větrů… Později mě napadlo, že bych je mohl využít, kdybych sestrojil létací přístroj. Víte -, původně jsem se domníval, že černí ptáci žijí v Lukách, ale teď už vím, že to byl omyl. V Lukách nikdy nehnízdí, jenom přelétají… Snad na cestě k moři."
"Viděl jste je?"
"Ne… Jen stopy po nich… a snad jejich pera."
"A - ty letící stíny podobné mrakům…?"
"Nevím, zda to byli oni."
"Byli, Berte. Viděl jste je přece i při jiných příležitostech, vzpomínáte si? Pamatujete si na svou cestu Planinou žlutého bahna? Nebo na onen večer předcházející vichřici, kdy jste celý zmáčený vylezl na břeh řeky a potkal vůz svého přítele Clemense? Vzpomínáte si na naši tehdejší rozmluvu v Březovém háji?"
"Tehdejší rozmluvu?" řekl jsem zmateně. "Měl jsem dojem, že v ní prostě pokračujeme… Pravda, vždyť jsme ve věži kláštera trapistek a od té doby, co jsme spolu hovořili, uplynula dlouhá doba…"
"Mnohé by už dnes bylo za námi," řekla, "kdybychom byli pokračovali v rozhovoru; ale vzdálil jste se mi, když jsem ve vás nechtíc vzbudila vědomí jiných časoprostorů… Proto bylo třeba proměny, aby se čas začal ubírat jinou, byť i o něco složitější cestou. Stala jsem se kočkou a vy jste mě nepoznal ani v salónu, ani později v ložnici."
"Cože? Takže to opravdu bylo mňoukání kočky, co mě probudilo… Byla jste v ložnici, když Gréta a já -"
"Ach… Jako kočku mě to pranic nezajímalo a také jsem vám to nemohla mít za zlé, protože jsem to sama způsobila. K tomu jsem měla spoustu práce, abych přivolala vítr, na který jste čekali. Ve své lidské podobě to nedokážu. Zato kočky to dovedou všechny - i když ne všechny stejně dobře. Horší to bylo s mojí podobiznou; abych ji mohla nalistovat a patřičně upravit, musela jsem se znova proměnit v člověka a vylekala jsem přitom chlapce; ale bylo to nutné pro naše další spojení."
"S vaší - podobiznou? Chcete snad říct, že jste čarodějka Esther…?!"
"Jako Esther jsem zanechala stopu ve vašich legendách… Pokud se vám to jméno líbí, zůstaňme u něj."
"Ale čarodějka Esther je přece pohádková bytost…!"
"Ukažte mi svou dlaň," řekla.
Natáhl jsem k ní paži. Uchopila mě za ni a hovořila, zatímco špička jejího prstu opisovala linie v mé dlani: "Je psáno ve vaší čáře života, že překročíte Planinu žlutého bahna, abyste se vydal do země Dzwille. Cestu, která do ní vede, i přes svou víru nazýváte pohádkou, protože nevíte, že v ní žijete, zatímco ostatní -," opsala paží kruh, "žijí jinde. V jiných světech, v jiném čase… Oni jsou skuteční tam, právě tak jako tady jste skutečný vy. Když se jejich skutečnost střetne s vaší, nastane temporum; tak to nazývá poustevník Benedikt, který sice mnohé pochopil, ale zbytek jeho života je pro cestu do země Dzwille příliš krátký."
"Vysvětlete mi to blíž, prosím. Přiznávám se, že mi to připadá poněkud složité."
"I pro mě je lidské chápání složité a nevím, dokážu-li vám to učinit dostatečně srozumitelným. Poustevník Benedikt říká, že temporum je setkání časů, věcí, osob a myšlenek, které k sobě zdánlivě vůbec nepatří, ale v měřítku vyššího řádu je jejich spojení zcela logické. Pro někoho zůstane temporum celoživotním údělem, aby jeho logiku pochopil až ve chvíli smrti… Někdo má v sobě sílu, aby temporum pochopil už za života; je to síla snů, citu a obraznosti… Ale ani ona prý nevylučuje utrpení, dokonce je podmiňuje. Štěstí a neštěstí, radost i žal, život a smrt jsou tak prostě v rovnováze."
"Nevím už, kdy žiju a kdy sním," řekl jsem. "Jsme ve věži toho hrůzyplného kláštera, nebo spolu sedíme v salónu Clemensova domu…? Jste vy jen můj sen, zatímco já žiju? Je to Benediktovo temporum, nebo jsem šílený? Poslyšte, kde žije poustevník Benedikt? Řekl vám také, kam směřují černí ptáci? A co o tom víte vy sama? Povíte mi to? Bez těch žertů o kočkách, které mění směr času a povolávají vítr?"
"Vy nevěříte, že jsem čarodějka?" zeptala se.
"Snad ve snu… Ale pokud nesním…?!"
V té chvíli jedna z dosud nehybných postav opustila křeslo; poznal jsem svého přítele Clemense, který došel ke krbu, vhodil do něj čerstvé poleno a urovnával pohrabáčem oheň. Z topeniště vyletěl chomáč jisker. Tu-tum, tu-tum, tu-tum…, zaslechl jsem a za sklem okna v pozadí se zakomíhaly podivné stíny. Zleva doprava, zleva doprava…
"Bože můj!" vykřikl jsem, "nenechávejte mě tady!"
Vrhl jsem se k oknu, abych je otevřel, ale ruka dívky, která stále svírala mou dlaň, mi v tom zabránila.
"Pusťte mě," řekl jsem a obrátil se k ní; ale nebyla to Esther. Na dětské postýlce tam leželo dítě s vysoko vykasanou košilkou, táhlo mě k sobě a žadonilo: "Dívej se přece… Proč se nedíváš?"
"Nač se mám dívat, hloupá?" řekl jsem a vytrhl ruku ze zpocené dlaně děvčátka. "Nevidíš, že nás opustili?"
Náhlý poryv vichřice rozrazil okno dokořán. Fialový blesk rozčísl oblohu od zenitu k obzoru s hromovým rachotem. V

tom kratičkém okamžiku jsem zahlédl kouli balónu, vlekoucí za sebou gondolu… Viděl jsem Clemense, Tadeusze, jeho matku, vikáře Výhora, Johana a Grétu, jak na mě z gondoly se smíchem mávají; pak všechno zmizelo spolu s uhasnutím blesku. Zatápal jsem kolem sebe a nahmatal studený vlhký kámen; za zády jsem měl dveře a proti sobě šedavý obdélník zamřížovaného okna, zčásti zakrytý černým stínem štíhlé dívčí postavy.
"Už mi věříte, Berte?" řekla tiše a pozvedla ke mně paži; uchopil jsem ji za prsty a nahmatal prsten, zkroucený do dvou křivek připomínajících otazníky. "To je symbol různosti časů… Dvě jeho větve, jež se zdánlivě nemohou prolnout a přece k sobě patří. Podle lidských měřítek jsem opravdu čarodějka… Proto jsem tady a pak zase jinde, jednou kočka a potom třeba motýl nebo černý pták. Pro vás jsem sen, který se vám zdá; záleží jen na vás, zda začnu skutečně žít."
"Proč právě na mně, Esther…?"
"Protože budete první, kdo pochopí, kudy vede cesta do země Dzwille, ale cena, kterou za to zaplatíte, bude vysoká. Mnozí z vašich blízkých kolem vás zemřou; ztratíte milovanou bytost; řadu let prožijete v ponížení jako ten nejubožejší z ubohých."
"Žádná cena pro mě není dost vysoká za cestu do země Dzwille," řekl jsem v náhlém osvícení. "S vámi jsem se přeci setkal na zasněženém mostě. Vedla jste mě a já ztratil vaši stopu. Ale to se už nikdy nestane. Esther -jsem připraven jít za vámi, kam mi ukážete."
Vztáhla ke mně paže. Náhle jsem nebyl mocen jediného slova. Jako by ve mně vypukla náhlá bouře… Naše těla se dotkla, přitiskl jsem ji k sobě, sklonil se k její tváři… Snad byla čarodějkou, ale v té chvíli jsem svíral v náručí ženu, o které jsem měl jedinou jistotu: Že pro ni půjdu třeba na smrt, neboť země Dzwille a ona jsou jedno a totéž. "Ano, Berte," zašeptala, jako by četla mé myšlenky, "teď už víš, že cesta do země Dzwille není jen věc víry, ale i věc lásky."
V tom okamžiku nás vyrušilo rázné zabušení na dveře a Pinasův hlas: "Pane princi…!"
Moje náruč byla náhle prázdná; cosi jako malý stříbrný motýl proletělo zamřížovaným oknem. Pak se obrysy okna začaly rozplývat, jako by je někdo zastíral háčkovanou záclonou; vrhl jsem se k němu a spatřil stín černého ptáka, letícího vysoko nad lukami. Na převislé haluze smutečních vrb padal vlahý déšť a řeka bez hlesu valila své vody neznámo kam…
"Pinasi," zavolal jsem.

KAPITOLA 35.

"Ano, pane…?!" řekl hlas za mými zády.
Stín letícího ptáka zmizel v mlze; odvrátil jsem se od okna a spatřil starce v modré zástěře, který na velkém stole sestavoval jakési dřevěné panorama. Kromě rozmanitých figurek hotových i teprve nahrubo vyřezaných ležely na stole truhlářské i řezbářské nástroje a podlaha byla pokryta hoblinami. Další hobliny se vršily v proutěném koši poblíž vysokých kamen ze zelených kachlů.
"Vy nejste Pinas," řekl jsem.
"Jak by ne," odvětil. "Angelo Pinas, milý pane. Od narození. Můj otec byl taky Pinas. Jsme stará řezbářská rodina… Cožpak neznáte proslulý betlém v otavickém chrámu? Je to celoživotní práce mého otce."
"Kdo z vás sloužil ve vojsku hraběte Filipa?" zeptal jsem se. Vzápětí jsem si uvědomil, že jsem zřejmě snil s otevřenýma očima. Už dlouho se mi nic podobného nestalo, ale stávalo se mi to v mládí; moje sny bývaly tak živé, že jsem mnohdy těžko rozlišoval snění od skutečnosti. I dnes jsem měl ve vzpomínkách na ony dávné časy značný nepořádek a neměl jsem jistotu, co bylo mou skutečnou minulostí.
"Ve vojsku - pana Filipa?" pousmál se stařík. "To mohl být můj strýc Martin… Chudák, už léta je nezvěstný. Ale vy jste chtěl slyšet o minulosti našeho domu…?"
"Ano, povězte mi to. Myslel jsem, že je to jistý dům, kterému se říkávalo samota Březový háj."
"Snad se tu tak říkávalo," pokývl a vzal do ruky úzké žlábkovité dlátko. "Bývaly tady břízy, to je pravda. Dokud je všechny nevyvrátila vichřice. Naše rodina sem přišla z Otavic, když už v domě nikdo nežil. Byl by nakonec zchátral natolik, že by spadl, pane; však víte, jaké je v Lukách vlhko. A ty mlhy! Mám plno starostí se sušením dřeva, ze kterého vyřezávám tohle panorama."
"Patřil dům Clemensovi, který byl cestovatelem?"
"To nevím, pane. Možná. Aspoň si myslím, že odtud pocházela manželka kupce Tadeusze… a ta se snad za svobodna jmenovala Clemensová."
"Ano… skutečně se tak jmenovala," řekl jsem. "Tady bývala její ložnice."
"To máte pravdu, ložnice to bývala. Když jsme sem přišli, byly tu trosky velké postele… Víte, nebyl to zrovna krásný pohled; v té posteli ležela kostra nějaké staré ženy. Pohřbili jsme ji na zahradě, vedle jiného hrobu - pokud ten zarostlý kopeček byl hrob. Vy jste znal Tadeuszovu ženu?"
"Ano, znával jsem ji," řekl jsem.
"Já mnoho živých lidí neznám," zasmál se. "Sem nikdo nepřijde… Žiju tady s manželkou a dcerou, snažíme se pěstovat zeleninu a chovat králíky. Moje společnost je dřevěná."
"Jaké je to panorama?" zeptal jsem se.
"To je podle pohádky, která se kdysi v Lukách vyprávěla. Jmenovala se Cesta do země Dzwille. Podívejte," uchopil jednu z figurek, "tohle je například zakletá čarodějka Esmeralda…"
"Esther," řekl jsem. "Říkali jí Esther."
"No vida, pán je znalec," ušklíbl se potěšené. "Esther, je to tak. Paměť mi už neslouží jako zamlada. Víte, měl bych tu rád všechny ty pohádkové postavy… Například tohleto bude jeden z těch černých ptáků… Tady je dragoun… a tohle bude démon Bruderhans…"

"Bruwatrah," řekl jsem a vzal do ruky velkou groteskní figuru s ohyzdným obličejem a pohyblivou dolní čelistí. "Proč tohle?" zeptal jsem se a zahýbal s ní.
"Copak nevíte, že tenhle démon příšerně řval?" řekl řezbář. "Až bude hotový, zavedu mu do tlamy rourku z naříznutého rákosu a do ní zase vzduch z malého měchu. Inu, pořádný řev to jistě nebude," zasmál se. "Ale tohle taky není skutečná Cesta do země Dzwille."
"A kdo bude tohle?"
Odložil jsem démona a vzal do ruky figurku muže, jehož hlava zatím postrádala tvář.
"To je přece Poutník Bert," řekl stařec. "Ten doprovázel čarodějku na té cestě, ne? A ona se mu pořád měnila… Jednou v kočku, jindy v motýla, v černou lilii… Na to si nevzpomínáte?"
"Ne," řekl jsem. "Na to si nevzpomínám."
"Ale to je přece v pohádce o zemi Dzwille hlavní věc, pane! Poutník Bert čarodějku miloval, i když se mu pořád ztrácela; jenže to nebyla její vina, ale vina těch, co ji poslali do světa. Tady jsou…" Posbíral na stole sedm podivných figurek s ptačími hlavami. "Víte, oni ji stvořili se vším všudy podle pozemských děvčat a sami pocházeli kdovíodkud… Nechápali, že je to ženská jako každá jiná a že se taky může zamilovat. Inu, měla štěstí, že potkala Berta na tom dlouhém mostě; vidíte, tuhle mám pár hotových pilířů… a tady zase oblouky."
"Proč nemá Poutník Bert obličej?" zeptal jsem se.
"Hm… To máte tak, pane: Už párkrát jsem s tím chtěl začít. Ale vždycky mě něco vyruší. Jednou to byla myš, která mi ohryzala paličku; jindy zase můra, která zhasila svíčku. Dokonce mě od práce odradila moucha, jak mi bzučela kolem hlavy…" Zasmál se. "Zdá se vám to dětinské? Jenže k takové práci musí mít člověk klid a pohodu. Vždycky toho nechám a radši jdu na trávu pro králíky. Ale vždyť to tak nespěchá… Třeba to panorama ani nedodělám. Ostatně jak to je v té pohádce? Nikdo neví, jestli to doopravdy takhle skončilo. Možná že to vůbec žádný konec nemá."
"Co znamená tohle?" zeptal jsem se na sedm věžiček v jakési zubaté ohrádce, oživených ošklivými postavičkami v hábitech, které se vykláněly z okének.
"To je přeci klášter trapistek," odpověděl. "Tam věznil čarodějku zlý mág… Vidíte? Tuhleta dvířka." Otevřel titěrnou záklopku na vrcholku jedné z věžiček. "Tady to je. Figurka se tam akorát vejde; a skrz tyhlety mříže potom uletí, když se promění v můru. Tu ještě nemám vyřezanou."
"V motýla," řekl jsem. "Byl to stříbrný motýl."
"Motýl, který létá v noci, je můra. Proto se taky říká noční můra, ne? Když vás trápí zlé sny… Může se vám třeba zdát o tomhle," hrábl do hromádky nedokončených figurek a vytáhl hlavičku, která měla jen ruce a nic víc. "To je taková potvůrka z bažin. Já si myslím, že je to něco jako ty andělské hlavičky s křidélky na freskách v kostele… Jenomže obráceně. Nepoletují mezi obláčky, ale hrabou se v bahně."
"To je tulejník," řekl jsem.
"Cože? Tulejník? Asi máte pravdu, pane… Určitě se tak nějak jmenovali. Ale já vás zdržuju, viďte? Chtěl jste si přece prohlédnout dům a zahradu. Dcerka vám všechno ukáže… Betty," zavolal, "Betty!"
Vzápětí stanula na prahu hubená a snědá dívka snad šestnáctiletá, oblečená do pruhovaných šatů s krátkou sukní a plátěnou zástěrou; na bosých nohou měla pěkně vyřezané dřeváky a v černých vlasech pestrou stužku. Zdálo se mi, že se polekala, když tu našla cizího; tiše vzdychla a prudce si zakryla ústa dlaní. Pak po mně přejela pohledem tmavých zřítelnic a obrátila se k otci: "Volal jste mě, tatínku…?"
"Ukaž hostu dům, děvče," řekl řezbář. "Proveď ho po zahradě. Pán znával náš dům, když tu žili Clemensovi. Může tě o ledasčem poučit… Takové vědomosti se ti neztratí."
Vyprskla do hrsti. "Odpusťte, pane, že mi to přišlo k smíchu," řekla. "Opravdu mě poučíte…?!"
"Chichotalka," řekl řezbář. "Hihňalka. Nemějte jí to za zlé, pane… Všechno je jí k smíchu. Vítr porazí kůlnu - Betty se chichotá. Přeletí černý pták - Betty se hihňá. Takoví už ti mladí jsou. A když jednou za Čas přijde host, je to zase jenom důvod k smíchu… Kdypak ty se naučíš slušnému chování, řehtačko?"
"Pojďte, pane," řekla vážným hlasem. "Ukážu vám všecko, co budete chtít. Třeba i prádelnu. Jsou tam dvoje ohromné necky, džber a švábi."
"Uhelní švábi?" zeptal jsem se.
Vyprskla. "Uhelní? To jsem v životě neslyšela." Vyšla ze dveří. Řezbář uchopil figurku Poutníka a zahloubal se nad jejím obličejem.
KAPITOLA 36.

"Co chcete vidět nejdřív?" zeptala se Betty, když jsem za sebou zavřel dveře dílny. "Tady nahoře je už jenom jeden pokoj a v tom spávám já. Nemám tam uklizeno… a vůbec."
"Přesto bych se rád podíval," řekl jsem. "Proč bys měla mít uklizeno, Betty? Na tom přece nezáleží."
"To se ví že ne," řekla se smíchem. "To jenom matka tvrdí, že musím denně stlát. No řekněte - není snad rozesílaná postel mnohem důležitější než ustlaná? Taková ustlaná postel není k ničemu; v rozestlané se spí. A já spím moc ráda."
"No vida," řekl jsem. "Na tom něco je."
Potutelně na mě mrkla. "Tak pojďte… Je to tuhle za rohem, u půdy. Jsem ráda, že vás můj pokoj zajímá; jako byste mi oplatil návštěvu, viďte?"
"Ty nemáš chlapce, Betty?"
"Kdepak by se tu vzal?" řekla. "Mně se o mužích jenom zdává. Ale to vám přece nemusím vypravovat, že ne?"
"Ne, to nemusíš… Také jsem míval sny, o jakých je lepší nemluvit."
Ohlédla se na mě přes rameno. "Snad se za ně nestydíte?" řekla, a jak při chůzi rozpustile klátila pažemi, jakoby bezděčně se mě dotkla konečky prstů. "Oh, promiňte… Já nerada."

Došli jsme ke dveřím natřeným hnědou barvou; Betty je otevřela a vešla s výkřikem: "Panečku! Je tady ještě větší nepořádek, než jsem čekala."
Následoval jsem ji a Betty za mnou zavřela. "Tak to vidíte," řekla. "Tohle je pokoj mladé dámy, jak říkává Hubert, když mi občas hodí kytku do okna… Tahle je včerejší… Divná, že? Jenže Hubert můj pokoj v životě neviděl - a taky samozřejmě neví, jak se chovám, když spím. To by si to s tou dámou zčerstva rozmyslel."
"Kdo je Hubert?" zeptal jsem se a hleděl na neobvyklý květ ve váze z modrého skla. Tvarem okvětních plátků připomínal lilii, ale nebyl zlatý ani bílý; zdál se podivně tmavý, skoro černý.
Betty se rozkročila a dlaní jedné paže podepřela loket druhé, kterou se uchopila za bradu. "Hra… Kdo je Hubert…?" řekla. "Vím já, kdopak je Hubert? Jezdí sem na koni odněkud z Luk." Pleskla se přes malinově rudé, trochu široké rty. "Božíčku…! Proč vám to vlastně říkám? Naši o tom nevědí."
"Říkala jsi, že se ti o mužích jen zdává."
"Víte, jaké jsou sny mladých dam o mužích?"
"To nevím, Betty."
"Nevíte? Jen se nedělejte. To bych se doopravdy divila, kdybyste tohle nevěděl… Ale zkuste hádat."
Zatvářil jsem se, jako bych na její hru s potěšením přistoupil. "Můžu třikrát, Betty?"
"Jak by ne," kývla se smíchem, který bych byl považoval za dvojsmyslný, nebýt jejího mládí. "Vy ano."
"Zdá se vám o Hubertovi?" zeptal jsem se nazdařbůh.
"Hm-hm," řekla a třikrát zavrtěla hlavou. "Ten přijíždí v noci pod okno a tichounce volá: Betty, kdepak jsi, má mladá dámo? Já vystrčím hlavu a zašeptám: Co si račte přát, pane? Potom mi hodí do okna kytku a láká mě: Pojď ven, krásko, povozím tě na koníčku… A já na to: Kdepak! Musím spát. Potom zavřu okenice a milý Hubert zase odjede… Ne, o něm se mi nezdá."
Rozhlížel jsem se po pokoji, v němž mi kdysi Harwey Clemens řekl: "Takový balón by hravě přeletěl i moře, pokud existuje. A je-li za ním něco, co dalo podnět našim dědečkům, aby informaci o tom přebájili v Pohádku o zemi Dzwille, nestálo by za to podívat se tam…?" Teď už to byl pokoj docela jiný; místo mojí železné postele tu stálo široké lože se soustruženými sloupky v hlavách, nad nímž visel zašlý barvotisk, zobrazující jakousi záhadnou scénu; vysocí muži s hlavami ptáků obklopovali kruhem nahou dívku (nebo snad sochu na kamenném podstavci) pod nočním nebem, prosvítala tam světla několika hvězd a temný obrys jezdce na koni se řítil po obzoru, podobný praporci z potrhaného sukna… Oválný rám obrazu byl ozdobený umělecky řezanými motivy vinných hroznů a listů révy, stejně jako bytelná skříň a toaletní stolek se zrcadlem.
"Tohle jistě vyřezával tvůj otec?"
"Jak by ne! Byly tady jenom staré krámy. Postel byla nemožně rozvrzaná a ze stolní desky si někdo udělal tabuli; jenže po ní nečmáral křídou, ale nožem nebo hřebíkem. A víte co? Samá ptačí křídla a všelijaké koule s přivěšenými košíky: Ráda bych věděla, jaký blázen tu bydlel přede mnou."
"Bydlel tu jeden mladík," řekl jsem. "Snil o vzdušné cestě do země Dzwille… Vymýšlel létací přístroje a nakonec skutečně postavil balón, kterým jedné větrné noci odletěl. Myslím, že je stále na cestě."
"Hm…" Na okamžik se zamyslela a chvíli mě zkoumala očima. "Snad taky nehledáte tu - zemi Dzwille?"
"Připadám ti tak, Betty?"
"Já - nevím… Vypadáte jako obr. Ramena máte široká, a i když možná jste moudrý a vaše tvář stará, vaše oči jsou mladé. Bože… Máte ženu, pane?"
"Proč se ptáš?"
"Protože by to musela být šťastná žena," odpověděla a její tváře mírně zčervenaly. "Pokud ovšem ženy dělají se svými muži to, co se mi skoro každou noc zdává."
"Vidíš, zapomněl jsem hádat."
Její hezké obočí se svraštilo. "Nechme té hloupé hry. Proč bych měla skrývat své sny zrovna před vámi?"
Proti své vůli jsem se musel usmát. "A proč bys neměla? Znáš mě přece mnohem míň než Huberta."
"Pfff!" udělala. "S tím bych se o tom jakživo nebavila. Už jsem vám přece říkala, že se mi o něm nezdá."
"O mně přece taky ne."
"Všiml jste si toho obrazu?" zeptala se a ukázala na stěnu nad postelí.
"Je to zvláštní obraz."
"Vy se mi vysmíváte," řekla. "Copak nevíte, že do něj ve snu vstupuju? Já jsem přece ta dívka na kamenném sloupu. Zvedám ruce k obloze, která je zpoloviny bez mraků a je na ní z hvězd sestavený obrazec rozkročeného muže. Je to sedm hvězd; dvě nahoře jako ramena, dvě dole jako nohy a tři uprostřed jako pás. Kolem mě je kruh sedmi podivných tvorů, půl mužů a půl ptáků… Nikdy jsem nepochopila, co ode mě chtějí, ale mám z nich smrtelný strach… Ale i přesto, že mi hrozí velké nebezpečí, cítím touhu po tom hvězdném muži na obloze, vzývám ho… Jedna z oblud už napřahuje hůl na mou hlavu, když se přiřítí jezdec na koni a šavlí mu hůl vyrazí. Zadržte! zvolá a strhne mě k sobě do sedla. To je on? zeptá se mě jeden z těch sedmi. Ano, odpovím - protože je to ten muž z hvězd -, tomu jsem souzena. A sedm ptačích mužů naráz vykřikne: Budiž tedy jeho prokletí i tvým prokletím! Nato se teple rozprší; jezdec obrátí koně, řítíme se do tmy… Jenom se mi nesmějte… Jak sedím rozkročmo na koňském hřbetu, něco se se mnou děje… Něco, za co bych se snad měla stydět."
"Jízda na neosedlaném koni se skoro vyrovná milování," řekl jsem. "Za to se nemusíš stydět, Betty."
"I vyprávění o něm se mu skoro vyrovná," řekla a olízla si jazykem rty. "Bohužel jenom skoro… Pane… Víte, jak ten sen pokračuje?"
"Nemusíš mi to vyprávět."
Viděl jsem, jak se kousla do rtu. "To se ví," vybuchla. "Proč bych vám to vyprávěla, když ten muž na koni jste vy sám?

Ach, vy přece víte, jak mé sny končí! Řičím jako klisna, když si mě berete v tom vlahém lijavci; a pak, když už si myslím, že umřu samou slastí, probouzím se celá rozlámaná, zpocená a prázdná. Bože můj! Ať už to konečně prožiju ve skutečnosti… Chci, abyste…" Horečně ze sebe trhala šaty. "Pojďte… Proto jste přišel, ne? Vrhněte se na mě, zničte mě, zpustošte mě, třeba mě zabijte - jenom ať už se zbavím těch nocí…!"
Padla zády na postel a zatímco její paže klesly vzad a prsty obemkly soustružené sloupky, až jí klouby zbělely, rozpřáhla náruč svých panenských stehen a opřena chodidly o postranice postele mi pozvedla vstříc svůj ještě napůl dětský klín.
"Nechci, Betty," řekl jsem. "Mýlíš se… Já nejsem tvůj muž z hvězd. Musel bych tě milovat, abych mohl přijmout to, co mi nabízíš. Musel bych s tebou zůstat, kdybych chtěl uskutečnit tvůj sen. Jenomže já… nemůžu zůstat, milá Betty: Jsem na cestě do země Dzwille a musím tam dojít. K tomu jsem se zavázal."
Její nohy klesly a zaťaté prsty povolily. "Tak si jdi," řekla dutě. "Když nechápeš, kde je pravá země Dzwille… Tvá cesta vede jen mezi ty směšné dřevěné trpaslíky, které vyřezává otec. Copak taky nejsi dřevěný?" Potom naráz vyskočila na nohy a vytrhla z vázy černou lilii. "Tohle si vem na cestu… Když nechceš mě. To nejsi ty; kdybys byl, znal bys mě ze snů. A nedokázal bys mě nechtít, protože bys dobře věděl, že naše prokletí je společné. Jdi už. Tak už jdi. Táhni!"
Hodila po mně květem a vyplázla jazyk. Sebral jsem lilii z podlahy a otevřel dveře na chodbu. Kdosi se o ně zvenčí opíral a málem mi padl do náruče.
Betty se vrhla tváří dolů na postel a dala se do zajíkavého smíchu.
"Ach, promiňte," řekla otylá žena, jejíž oči se v tlusté tváři skoro ztrácely, "promiňte jí to, pane… A ty, bláznivá," křikla na Betty, "koukej se oblíct; je tvoje věc, co vyvádíš, když jsi v noci sama - však si nemysli, že to nepoznám z tvých věčně nevyspalých očí! Ale budeš-li takové věci tropit i před váženými hosty, na mou duši tě pošlu do kláštera trapistek, tam tě naučí móresům. Odpusťte, pane," otočila se znovu ke mně, "je předčasně vyspělá, má divoké sny… a nejsou tu žádní chlapci, aby se s nimi mohla večer muchlat ve stodole. Tak to potom dopadá; po nocích se miluje s polštáři, a když přijde na návštěvu slušný pán, nabízí se mu jako nějaká poběhlice. Ale to ona zas není, na mou duši, to není. Snažili jsme se ji vychovat, jak jsme dokázali…" Cípem zástěry si otřela koutek oka. "Vlastně je to chudák, pane… Nemůže za svoje živé sny. Ale pojďte už, pojďte, prosím vás; ukážu vám zahradu. Prý jste znával Clemensovy?"
"Poslouchala jste za dveřmi?" řekl jsem.
"Tak, poslouchala. A dívala jsem se klíčovou dírkou."
"To taky není právě slušné."
"Jakpak to? Vždyť jsem její matka, ne?"
Pokrčil jsem rameny. "Tak sbohem, Betty," řekl jsem děvčeti, které se líně oblékalo, sedíc na okraji postele. "A odpusť mi, že jsem tě zklamal… Jen si nemysli, že si nevážím toho, cos mi nabídla."
Pohodila hlavou á neodpověděla.
Protože se už její matka po mně ohlížela ze schodiště, zavřel jsem za sebou dveře a následoval ji na zahradu.
KAPITOLA 37.

"Jen pojďte, pojďte, pane," drmolila bez přestání řezbářova žena, "ráda vám všechno ukážu; jen už na tu potvůrku nemyslete… To není nic pro vás, holka v tomhle věku, takové hloupé třeštidlo; spíš nějaká dobrá hospodyňka v nejlepších letech, třeba i vdova…" Koketně na mě zašilhala a zahihňala se do hrsti. "Tak kampak bych vás nejdřív… Snad ty hroby, pane, ty hroby. V jednom leží ta stará, kterou jsme našli mrtvou na posteli. Asi měla těžký život, pane. Měla v rukou sešit, do kterého si psávala… Musela prožít nějakou nešťastnou lásku; na každé stránce jenom Berte, můj Berte… Člověk si říká, co to bylo za chlapa, že ji tu nechal. Četla jsem si ty zápisky po večerech; představte si - on jí odtud odletěl v balónu! Prý hledat tu zemi Dzwille. Musel to být úplný blázen, copak je taková země někde jinde než v těch hloupých knížkách a na manželově stole? A k čemupak je nám dobrá? Jenom ke strašení zlobivých dětí."
"Ten sešit ještě máte?" zeptal jsem se.
"Kdepak, pane… Když jsem ho přečetla, spálila jsem ho. Jednou jsem přistihla Betty, jak si v něm listuje… Nechtěla jsem, aby to četla, protože se tam psalo hlavně o tom, jak ti dva spolu… No, však víte. A pěkně dopodrobna. Říkala jsem si, že si to chuděra psala, aby si ty chvíle přivolala aspoň takhle. Ale to bylo nejspíš dávno předtím, než umřela. Asi ten sešit odněkud vyhrabala, když přišla její hodinka; aby si ty vzpomínky vzala s sebou na věčnost. No… Tak tadyhle máme její hrob."
Hleděl jsem na pahrbek zarostlý drnem. Oči se mi zamžily a zdálo se mi, že slyším Grétin hlas: To já tě probudila… Já, já, já… A potom výkřik: Zůstaň, blázne! Odpověděl jsem jí, že umírám touhou po zemi Dzwille, protože jsem se domníval, že stačí jeden mohutný skok balónu přes moře… Neměl jsem tušení, kolik práce budu muset já a moji druzi vynaložit, aniž bychom přitom měli jistotu, že té země skutečně dosáhneme… Ubohá Gréta; měla zcela jiný rozum než já a Clemens. A kdo mohl dokázat, čí byl vlastně lepší? Clemens byl dávno mrtev stejně jako Gréta - a já byl starý muž, přestože by byla mou náručí nepohrdla mladá, divokými sny poblouzněná Betty… Položil jsem na drnový pahrbek její černou lilii.
"Ten hrob vedle," řekla řezbářova žena, "ten už tady byl, když jsme se nastěhovali. Rostly kolem něj macešky a stál na něm moc divný pomník, pane."
"Divný?" vytrhl jsem se ze zadumání.
"Líp se to říct nedá, pane. Možná že to měl být nějaký hodně špatný vtip, aspoň nám to tak přišlo. Na hroby se přece staví kříže nebo kameny s nápisy, ne? A tady vám stála ženská prsa ze sádry, celá zelená lišejníkem. To není žádné důstojné označení hrobu, i kdyby v něm byla pohřbená prodejná ženština, pane. Roztloukli jsme to a vyhodili."
"Co je tady ještě?"
"Jistě vás nezajímá naše králíkárna a zeleninové záhony," řekla. "Ale pojďte se podívat na tu divnou kůlnu vzadu.

Trochu ji pobořil vítr, ale i tak stojí za to; musely se v ní dít moc divné věci."
Zahrada byla zpustlá a zarostlá; místo kvetoucích keřů tu bujel vysoký plevel, kterým vedly jen úzké prošlapané pěšinky. Minuli jsme nízký sloup z pískovce, na jehož vrcholku seděla černá kočka. "Chodíme tudy na trávu," vykládala řezbářova žena. "Kolem zahrady stával plot, ale ten už dávno je plný děr. Tak támhle to je, pane; co tomu říkáte? Vysoké to bývalo dobře přes padesát stop, hotová věž. Nemá to střechu, ale tu jistě vítr neshodil, protože by ležela uvnitř. Tohle nikdy střechu nemělo. A teď mi teda, pane, řekněte - co je to vlastně za kůlnu bez střechy? K čemu asi sloužila?"
"To je hangár," řekl jsem.
"Hangár? Co je to hangár?"
"V té kůlně býval balón, paní Pinasová. Než přišla jedna větrná noc… Clemens a Bert balón vytáhli ven, nastoupili do gondoly a odletěli."
"A jakpak vy to můžete vědět?"
"Já jsem ten Bert," řekl jsem. "Sbohem."
Ohlédl jsem se; dívala se za mnou s pokleslou čelistí.
Prošel jsem zahradou a jednou z pěšinek zamířil ke kopci, na jehož svahu trouchnivěly padlé kmeny bříz. Uschlé listí mi šelestilo pod nohama a místy bylo třeba obtížně přelézat hromady olámaných haluzí prorostlých dvoumetrovými výhonky mladých stromků a trnitými šlahouny ostružin. Záhy jsem byl udýchaný a poškrábaný od trnů, ale prodíral jsem se dál, dokud jsem nenarazil na nepatrnou uzoučkou stezku, zřejmě docela nedávno proklestěnou shora dolů. Ještě jednou jsem se ohlédl, ale dům už zmizel za porostem.
O kus výš čekal švihák Jonáš; i na takovou namáhavou cestu si neopomněl navoskovat špičky knírů, připnout tvrdý límeček a obléknout vestu. Teď seděl na pařízku, na který si prostřel kostkovaný kapesník, pokuřoval z porcelánky a krátil si chvíli ořezáváním březového prutu.
"Tak jak, starouši?" zeptal se mě. "Našel jsi tam dole dům? Nebo je to tam stejné jako tady?"
"Je tam dům," řekl jsem. "Jak dlouho na mě čekáš?"
Vytáhl z kapsy vesty niklované hodinky. "Dvě a čtvrt hodiny," řekl. "Ale nevadí, rád jsem tě doprovodil. Ostatně jsem taky nezahálel - poohlédl jsem se po okolí. Co říkáš tomuhle, Berte?"
Podal mi kousek zčernalého mosazného plechu, z jehož rohů trčely čtyři naplocho rozkované šrouby.
"Tos našel?"
"Jo… Támhle," ukázal na hromadu kamení. "Vypadá to, že tam bývala branka v nějaké ohradě - pokud má ohrada smysl v takovéhle pustině. Spadl na ni strom a porazil ji. Tohle bylo přidělané, ale jak se malta vysypala, vypadlo to. Přečti si, co je na tom napsáno."
Musel jsem natáhnout paži; nablízko jsem viděl špatně. Písmena byla napůl setřená časem, ale přesto se mi nakonec podařilo přečíst:
HARWEY CLEMENS, CESTOVATEL.
"Co tomu říkáš?" zeptal se Jonáš. "Clemens - to byl přece jeden z prvních, co se pustili za ptáky na vlastní pěst. Ten strojvůdce, ještě před povstáním. Musel tady být. Přinejmenším došel až sem a nechal po sobě tuhle zprávu."
"Samozřejmě že tu byl."
"Eh, vy staří jste náramně chytří," ušklíbl se Jonáš. "Myslel jsem, že jsem učinil prvotřídní objev, a ty mi na to neřekneš nic víc než - samozřejmě že tu byl?!"
"A co ti na to mám říct? Ten dům tam dole přece býval jeho. Tohle není žádná zpráva; je to obyčejná tabulka se jménem majitele. Docela stejná jako jsou tabulky s nápisem vietato fumare nebo nicht hinauslehnen. Věděl jsem, že tu někde musí být."
"Vážně? A proč jsi ji nehledal?"
"Protože mi na ní nezáleželo, Jonáši. Myslel jsem, že tady najdu něco jiného… Už jsem si skoro myslel, že to mám - ale to děvče se zřejmě jenom náhodou jmenuje Betty a její sny mají původ ve vyřezávaném panorama cesty do země Dzwille, na kterém pracuje její otec."
Strčil jsem mosaznou destičku do kapsy.
"O čem to vlastně mluvíš?" řekl Jonáš. "Jaké děvče?"
"Dcera nynějšího majitele domu. Šestnáctiletá, s divokými sny o mužích. Pojďme."
"Oni počkají," řekl Jonáš a zálibně si pohladil špičky navoskovaného knírku. "Šestnáctiletá, s divokými sny, říkáš?"
"Mysli na Rózu," řekl jsem. "Jdeme. Trhání kolejí není lehká práce, pokud chceme zachovat pražce neporušené. Naše ruce tam citelně chybějí. A před sebou máme dobré čtyři hodiny chůze bahnem, naštěstí po vlastních stopách. Ještě že tu nejsou tulejníci."
"Co že tu není?"
"Nic. Kudy jsme to šli? A - támhle jsou."
Zahlédl jsem šňůru našich stop vpravo od nás.
"To je divné," řekl Jonáš, když jsme po stopách vykročili zpátky ke trati, "že lidé žijí taky někde jinde než ve Vlaku."
"Taky jsem o tom neměl jistotu," řekl jsem. "Považoval jsem to všecko za bláznivé sny. Teprve když jsme přijeli k tomu semaforu… Poznal jsem to místo. Ať už se mi o něm jenom zdálo, nebo jsem je kdysi viděl, je to Planina žlutého bahna. A na jejím konci býval Březový háj s Clemensovým domem."
Jonáš se na mě jen pochybovačně podíval.
Při zpáteční cestě několikrát začal rozmluvu o všedních záležitostech naší každodenní práce, ale když jsem odpovídal velice roztržitě a nakonec už vůbec ne, dotčeně se odmlčel a jen pukal z vyhaslé dýmky. Dvakrát jsme se zastavili, abychom si na sušším místě odpočinuli a vylili vodu z bot. Začalo se šeřit, když jsme zaslechli tlukot kladiv a povely

partafírů.
"Došli jsme tak akorát," řekl Jonáš. "Za chvíli se bude rozdávat jídlo. Doufám, že to nebudou ty věčné bandory s cibulí nebo zasmrádlé ryby. Sem tam by snad mohli otevřít pár gulášových konzerv… Za tu naši věčnou dřinu."
Zatímco natahoval krk, jako by mohl na dálku rozeznat obsah kuchařova kotle, lámal jsem si dál svou starou hlavu snem řezbářovy dcery, který sice zcela jistě měl reálný základ v podivném obraze nad její postelí, ale neznámo odkud do něj vstoupil onen hvězdný muž, za něhož mě považovala… Nebral bych to vážně, byl to přece jenom sen - kdyby mi rozložení sedmi hvězd nepřipadalo mučivě známé. Dvě, tři a dvě, říkal jsem si, dvě, tři a dvě… Co společného to mělo se mnou, a jak to souviselo s čarodějkou Esther, která nám všem mohla ukázat mnohem snadnější cestu do šťastnějšího světa, kde byl život se smrtí v rovnováze?
Už dlouhé roky, v nichž jsem byl svědkem nekonečné dřiny, nemocí, hladu, umírání a smrti, mě trápila dotěrná myšlenka; že zatímco budujeme náš nesmírný (a kdoví zda ne docela nesmyslný) most, o němž věříme, že vede do země Dzwille, čeká na mě kdesi ve svém jiném čase, do něhož se nedokážu vrátit, a mění se v kočky, motýly a černé lilie… V černé lilie!
Ta myšlenka mě zasáhla jako blesk. Onen temný květ v Bertině váze mohl být znamením pro mě; znamením, které jsem nepochopil, vyveden z míry panenskou necudností řezbářovy dcery…
Zastavil jsem se a v duchu si klnul hlupáků.
"Copak je, starouši?" obrátil se ke mně Jonáš. "Bolí tě nohy? Už jsme skoro doma… Artur tluče na kolejnici a hude tu svou: večeře, večeře, umouněnci…! Je to slyšet až sem a mně se na mou duši sbíhají sliny."
"Eh, Jonáši," řekl jsem, "hrom aby do toho; jak jsem před chvílí vytahoval kapesník, vytrousil jsem tu destičku. Vrátím se pro ni, není to daleko."
"Stojí to vůbec za to?"
"Jak by ne. Je to přece historicky cenná památka na jednoho z prvních průkopníků cesty do země Dzwille."
Jonáš pokrčil rameny. "Jak chceš," řekl. "Vyzvednu tvou porci… A pokud bude guláš, postaví ti Róza misku k ohni, abys ho nemusel ohřívat, až se vrátíš."
"Jsi hodný chlapec," řekl jsem. "Hned jsem zpátky."
KAPITOLA 38.

Bylo jistě k půlnoci, když jsem se s nohama odřenýma a bolavýma dobelhal ke hradbě někdejšího lesa. Protože jsem ale neměl světlo kromě obyčejného mosazného zapalovače (používal jsem ho kdysi na zažíhání světla v brzdařské budce a nedokázal jsem se s ním rozloučit z jistých sentimentálních důvodů), sešel jsem cestou nevědomky ze šňůry stop a k lesu jsem se dostal na docela neznámém místě. Musel jsem se rozhodnout, jestli jít vlevo nebo vpravo, abych na stopy opět narazil, ‚nebo se pokusit prorazit mlázím rovnou dolů - což se mi po krátkém přemýšlení zdálo nejobtížnější; byla už značná tma a nevěděl jsem, jak dlouho bych se musel trnitou změtí prodírat.
Zkusil jsem tedy jít doleva. Nejprve se mi zdálo, že jsem zvolil správný směr, ale potom se půda pod mýma nohama přestala bořit, až se změnila v holou kluzkou skálu.
Celý rozmrzelý jsem se vracel; jednu nohu jsem měl na patě ošklivě odřenou - naše obuv už dávno nestála za mnoho a neměli jsme z čeho vyrobit novou - a po chvíli jsem musel usednout, abych si botu zul a pokusil se zmírnit bolest lepším složením onuce. Nebylo to ve tmě jednoduché a plamínek zapalovače spíš oslňoval, než svítil.
Když jsem se konečně jakžtakž znovu obul a schoval zapalovač do kapsy, zdálo se mi, že je vidět o něco lépe než před chvílí; zvedl jsem oči k nebi - a spatřil jsem to, o čem vyprávěli pamětníci a o čem se tu a tam psalo v útržcích starých knih, ale co málokdo z nás kdy skutečně viděl…
Z poloviny oblohy směrem k místu, odkud jsem přišel (za zády jsem měl temný mladý les), totiž náhle zcela zmizely mraky i mlha a před mým ohromeným zrakem se rozprostřela klenba pokrytá neuvěřitelným množstvím hvězd. Věděli jsme, že to jsou nebeská tělesa, z nichž mnohá jsou větší než Země, ba dokonce snad. i větší než Slunce a Měsíc, a že se jejich skutečná velikost nedá změřit pro obrovskou dálku, ze které je pozorujeme; ale protože jsme je zahlédli jen ve vzácných chvílích, kdy se rozplynula mlha a zároveň na okamžik protrhla mračna, neměli jsme tušení o jejich množství. Také jsme nevěděli, řídí-li se jakými zákony; sám jsem se kdysi pokusil (jako mnozí hloubaví snílkové) stanovit si na obloze podle bodů na obzoru určité místo a pozorovat je soustavně; málokdo měl ovšem možnost dělat to dlouho, protože jsme se většinou ocitli jinde, dřív než bylo možné pozorovat onen volný úsek oblohy podruhé. Mně se to podařilo až na pobřeží, kde jsem nějaký čas řídil práci na balónech, než jsme došli definitivně k názoru, že nemá smysl; pozoroval jsem stanovené místo na obloze celkem třikrát a vždy jsem měl času aspoň tolik, abych si stačil zakreslit polohy a jasnost jednotlivých hvězd. Bohužel, pokaždé to byly zcela jiné hvězdy… Usoudil jsem, že to souvisí s otáčením Země a že vlastně pokaždé hledím na zcela jinou část oblohy, protože se orientuji podle bodů na pohyblivém zemském povrchu. Tehdy jsem se také rozhodl, že té pošetilosti nechám.
Nyní jsem tedy měl možnost vidět nejméně polovinu noční oblohy, což byl úkaz tak vzácný, že jsem zcela pustil z hlavy svoji bludnou pouť i její účel - snad i proto, že stáří mi kromě jistot přineslo i pochyby -, a okouzleně jsem hleděl na nesčetná světla třpytící se jak vyleštěná mosaz. Jak můj zrak putoval od jedné hvězdy ke druhé, uvědomil jsem si, že spolu navzájem tvoří rozmanité obrazce, některé nepříliš nápadné, jiné zase docela jasné; dlouho jsem pozoroval jakýsi trojúhelník, v jehož jednom rohu plála načervenalá hvězda, a v duchu jsem se tázal, zda i naše Země odtamtud vypadá podobně…
Potom jsem spatřil cosi, co mě vyvedlo z míry. Byly to dvě jasné hvězdy, pod nimiž zářily tři jiné jako pás - a další dvě se zvolna vynořovaly nad obzorem…
Hleděl jsem na hvězdného muže.
Jakási pověrečná hrůza se mě zmocnila; oči mě pálily a střízlivý rozum odmítal to, co přede mnou vyvstalo jako pokyn

osudu, i když jsem zatím neznal klíč k tajemství oněch sedmi hvězd…
Možná že na mě čekal v podobě černé lilie.
Obrátil jsem se zády k hvězdnému muži a vešel jsem do houští. Naprostá temnota mě obklopila, jenom nad hlavou jsem viděl hvězdnatou oblohu, ostře uťatou tam, kde ležela hranice obvyklého mračného příkrovu.
Trvalo mi dlouho, než jsem sestoupil z vrchu. Mnohokrát jsem se musel zastavit, abych našel schůdnější cestu, zaplétal jsem se do trnitých šlahounů a několikrát jsem uklouzl po padlém kmenu tak, že jsem upadl. Pokaždé jsem chvíli zůstal na zemi a v tichu nerušeném vlastními kroky jsem naslouchal splašenému tepu svého srdce. Mezitím hvězdy nade mnou zmizely pod černou oponou mraků a na listí stromů zaševelil vlahý déšť…
Pak les skončil stejně náhle, jako nahoře začal. Přede mnou se táhla louka; vpravo, snad čtvrt míle ode mne, svítila okna domu.
Protože se mi při klopýtání lesem opět shrnuly onuce, poklekl jsem, abych si upravil obuv. Když jsem se znova obouval, přetrhla se mi stokrát navázaná tkanička…
Navázal jsem ji, a protože se tím zkrátila, uvázal jsem uzel o dvě dírky níž; pak jsem znova pohlédl na vzdálený dům, ale jeho světla zatím zhasla. Připadal mi opuštěný, dokud jsem si neuvědomil, že už je jistě dávno po půlnoci a jeho obyvatelé šli spát. Vzpomněl jsem si na Betty a její podivné sny…
Došel jsem ke plotu a dal se do hledání místa, kudy by se jím dalo projít bez úhony na nohavicích. Nakonec jsem nalezl otvor, kde celý litinový díl plotu padl a rezivěl v trávě. Jak jsem se na okamžik zastavil, zdálo se mi, že se šuměním deště prodírají hlasy dvou lidí; pak jsem zaslechl vrznutí dveří verandy… Chvíli jsem váhal; potom jsem přece jen prošel otvorem do zahrady a kradl se mokrou trávou kolem pískovcového sloupu ke dvěma hrobům. Lilie tam ještě ležela, ale když jsem ji sebral, nebyl jsem o nic moudřejší než předtím.
Rozhodl jsem se vzbudit to děvče. Snad by mi mohlo říct, kde jeho nápadník podivnou květinu získal, nebo aspoň kam za ním jít, abych se ho zeptal sám.
Šel jsem tedy k verandě s hlavními dveřmi. Otevřel jsem a vešel. V domě bylo hrobové ticho…
Byl jsem trochu v rozpacích, když pod mýma nohama zaskřípěly dřevěné schody. Jak bych vysvětlil Pinasovi nebo jeho ženě, že jsem se potajmu vrátil do jejich domu jako zloděj…? Ale moje zvědavost byla silnější.
Vystoupil jsem po schodišti až ke dveřím Bertiny ložnice. Nahmatal jsem kliku a opatrně pootevřel.
Z nedovřených dvířek kachlových kamen blikalo narudlé světlo ohně. Na posteli ležela Betty v objetí s jakýmsi mladým mužem; vzdychali a jejich nahá těla se zmítala a převalovala…
V té chvíli mladík zvedl hlavu a spatřil mě; zlomek vteřiny jsme si hleděli do očí. Pomyslel jsem si, že se konečně dočkal, snad díky tomu, že jsem Betty tak těžce zklamal, a uvědomil jsem si směšnost vlastního počínání: popletený stařec, věřící v čaromoc černé lilie, se potajmu krade do dívčí ložnice… Vzpomněl jsem si na Jonáše a ostatní, kteří mě možná hledají; odhodil jsem květ na podlahu a dal se na kvapný ústup.
Snad jsem byl oslněn kmitajícími plamínky z kamen; když jsem za sebou zavřel dveře, neviděl jsem vůbec nic a chtěl jsem sáhnout do kapsy pro zapalovač, abych si posvítil. Jenže kapsa nebyla tam, kde měla být.
Byl jsem oblečen do jakési podivné dlouhé kutny…
Rychle jsem ji vykasal a pátral po kapsách neznámého obleku, ale když jsem prohledal všecky, našel jsem jen kus papíru a drobný předmět, který mohl být hrací kostkou. Značně mě překvapila dýka v pochvě a zvláštní malá trumpetka, které jsem objevil u pasu…
Tápal jsem temnotou, až moje noha na cosi narazila; sehnul jsem se a nahmatal stupeň schodiště pokrytého věkovitým prachem, vlhkostí slepeným do mazlavé vrstvy, která mi lepkavě ulpěla na prstech… Okamžik jsem se rozhodoval kudy dál. Sáhl jsem na stěnu a místo stářím sešlých tapet jsem nahmatal vlhký kámen. Náhle se mi zdálo, že je to zcela jiný dům, než v jakém jsem ještě před chvilkou byl.
Pustil jsem se po schodech dotýkaje se rukou stěny, až jsem narazil na zárubeň dalších dveří.
Otevřel jsem je a vešel; vtom se mi cosi otřelo o tvář a proletělo zamřížovaným oknem v pozadí místnosti.
Když jsem jím vyhlédl ven, spatřil jsem hvězdy, zpola zastřené mlhou, na jejichž pozadí zvolna mizel obrys letícího černého ptáka…
KAPITOLA 39.

"Pane," ozval se za mnou Pinasův hlas, "myslím, že už je nejvyšší čas odtud zmizet… Velitel Sanatiho dragounů -"
"Velitel Sanatiho dragounů?" přerušil jsem ho. "Ten mladík se, pokud vím, jmenuje Hubert -"
Nedořekl jsem, zděšen tím, co se stalo. Nebyl jsem už v Clemensově domě v Březovém háji, který rychle mizel i z mých vzpomínek, nahrazen klášterem trapistek…
"Fortnýřka volala představenou," řekl Pinas. "Velitel dragounů se domáhá vstupu. Kde je to děvče, Výsosti?"
Chtěl jsem říct, že se o poschodí níž miluje s Hubertem, ale řekl jsem něco docela jiného: "Není tady. Je to skutečně čarodějka, Pinasi. Změnila se v motýla, proletěla mříží, pak se stala černým ptákem. Viděl jsem ho letět k horám. Poslyš - jsou ti dragouni nebezpeční?"
"Jak by ne," řekl Pinas. "Vědí přece, že sem Sanati nikoho neposlal. Budou v přesile, i kdyby byli jen dva."
"Jak to?"
"Každý železný dragoun má dva meče, pane princi. Navíc jsou od hlavy k patě z oceli; a ještě budou vztekem bez sebe, až zjistí, že jim čarodějka upláchla."
"Takže bychom se měli starat o sebe," řekl jsem. "Co Bukaj, Pinasi?"
"Ten zůstane, zatím mu odhalení nehrozí."
"Dobrá… Jdeme dolů?"
"Jinou možnost nemáme," řekl Pinas. "Nemůžeme se změnit ani v ptáky, ani v motýly. Ale dole na nádvoří je dost

úkrytů. Nejlepší bude, když tam někde počkáme, jak se situace vyvine, pane princi."
Naneštěstí se právě v tom okamžiku dole rozletěly dveře a úzký prostor točitého schodiště naplnily hlasy a řinčení ostruh. "Černí bratři, říkáš?" křičel kdosi pánovitě. "Pán sem neposlal žádné černé bratry. Naletěla jsi, hloupá babizno…"
"Říkali, že je to rozkaz velmistra," skučela představená. "Chtěla jsem neprodleně vyhovět!"
"Proč ses nezeptala na heslo?"
"Je to moje chyba," skuhrala. "Setkala jsem se s nimi po mši… Byla jsem příliš rozrušená, protože zazněl hlas Bruwatraha a jeho milost na nás sestoupila… Zapomněla jsem…"
"Draze to zaplatíš!" houkl hlas a na schodech za pootevřenými dveřmi se zamihotala světla.
"Mají lucerny?" zeptal jsem se.
"Ne," odvětil Pinas. "To jejich oči svítí."
Vytasil jsem dýku a pomyslel si, že moje cesta končí.
Světla se blížila spolu s kovovým řinkotem a ječivým lamentováním představené.
Pak se náhle ozval podivný hlas za našimi zády.
"Hej, hola," volal, „je tu někdo?"
Cosi zaskřípělo v okenním otvoru.
Přiskočil jsem k oknu; za mříž se zvenku zaklesl kovový hák. "Hej," ozval se znova hlas, "řekne mi k čertu někdo, kde vlastně jsem a jak daleko je k moři?"
Vyklonil jsem se z okna, pokud to vzhledem k mříži šlo. Spatřil jsem na tmavé obloze ještě tmavší obrovskou kouli balónu a pod ní černý stín gondoly. "Clemensi!" zavolal jsem.
"Berte!" odpověděl. "Snad tě tu nevězní?"
"Výsosti," řekl Pinas, který vystrčil hlavu z okna vedle mě, "ještě je čas vystoupit na střechu a prorazit otvor v šindelech. Odtamtud se snad dokážeme sešplhat do toho koše, ať už se vzal, odkud chtěl. Vaše Výsost by se měla zbavit té nepohodlné kutny… Už nám k ničemu nejsou a překážejí v pohybu."
"Rychle," řekl jsem.
Svlékli jsme kutny a pohodili je na podlahu cely.
Když jsme vyrazili ze dveří, objevil se za zákrutem schodiště první z dragounů. I z letmého pohledu jsem pochopil, proč se jim říká železní. Spatřil jsem sudovitý trup z plátů železa spojených množstvím nýtů. Místo paží z něj trčely ocelové páky s kulovitými klouby, svírající dvojici širokých mečů s trojhrannou čepelí. Hlavu dragoun neměl, zato uprostřed jeho trupu tkvěl jako přilepený lidský obličej, jehož oči bez zřítelnic blikotavě světélkovaly. "Stát!" zařvala urputná ústa pod jakýmsi nepatřičně malým, vzhůru zahnutým nosem a komickými knírky s navoskovanými špičkami. "Stůjte - ve jménu velmistra!"
"Běžte, pro lásku boží!" křikl na mě Pinas.
Rozběhl jsem se za ním vzhůru po schodech.
Po několika zákrutech jsme se těžkopádným pronásledovatelům vzdálili natolik, že zmizely i odlesky jejich svítících očí.
Tápali jsme ve tmě jako slepci, až cosi jako kovový buben zadunělo pod nárazem Pinasových hledajících rukou. "Jsou to železné dveře," řekl. "Snad je dokážu otevřít."
Dole se opět objevila blikotavá záře.
"Petlice," řekl Pinas. "K čertu s tím… Je zrezivělá."
Slyšel jsem, jak buší jílcem dýky. Pak se ozvalo zaskřípění. "Otevřeno," řekl Pinas. "Rychle dovnitř."
Vběhl jsem za ním do temného prostoru pod střechou věže. Neviděl jsem naprosto nic, ale dobře jsem slyšel, jak Pinas páčí šindelovou krytinu. Naštěstí byla řádně zpuchřelá a celá jedna strana střešního jehlance se naráz sesypala.
"Zpropadeně," houkl zvenčí Clemens, "opatrně s těmi třískami!"
Pinas vyhlédl otvorem. "Výsosti," řekl, "síť je od nás nějakých dvanáct stop daleko. Možná že to přeskočíme a zachytíme se jí; ale také je docela možné, že se přitom zřítíme na dvůr. Nemůžete přikázat vzduchoplavci, aby přirazil blíž?"
"Ne, Pinasi," řekl jsem. "Není to vzduchoplavec, jen cestovatel… a také to není řiditelný balón."
Okamžik jsme váhali; potom dveře zaduněly pod údery mečů železných dragounů. "Skočí Vaše Výsost první?" zeptal se Pinas. "Pokusil bych se zadržet je aspoň na okamžik."
Nemohl jsem dále váhat; překročil jsem trám ležící na vrcholu zdi, na okamžik se přidržel konstrukce střechy a pak jsem se odrazil směrem k síti balónu. Zdálo se mi, že k ní nedoletím a že se za několik vteřin závratného pádu roztříštím na dlažbě dvora, ale pak jsem prudce narazil do lanoví a chytil se ho rukama nohama. Balón prudce poklesl.
"Vyhoď dva pytle, Harwey!" zavolal jsem.
"Dobře," křikl zdola Clemens. "Slez dolů, Berte."
Cosi dvakrát třesklo o dlažbu dvora a balón se opět vyhoupl ke střeše; zaslechl jsem, jak nahoře řinčí železo. "Pinasi!" vykřikl jsem, "proboha - skoč!"
Vtom se jakýsi stín mihl vzduchem a otřásl sítí. Sáhl jsem po něm a zachytil ho v okamžiku, kdy se málem zvrátil vzad.
"Odřízni kotvu!" křikl jsem na Clemense.
Clemens pochopitelně nevěděl, co se ve věži děje. Ale z naléhavosti mého volání pochopil, že je třeba bleskově odstartovat. Napjaté kotevní lano povolilo pod jeho nožem a zasvištělo vzduchem.
Viděl jsem světla kláštera trapistek, jak se náhle propadla do bezedné hlubiny…
KAPITOLA 40.

"Jste v pořádku, Pinasi?" zeptal jsem se.

"Nevím, Výsosti," odpověděl. "Ale dolů slezu… nebo se o to aspoň pokusím."
"Polezu až za vámi a budu vás přidržovat."
"Eh… Díky, pane princi."
Nebylo to nejjednodušší, ale nakonec jsme přece jen sešplhali ke gondole, odkud k nám natahoval ruce Clemens. "Jaké neuvěřitelné setkání," řekl, když jsme přelezli okraj gondoly. "Tohle je první lidské obydlí, na které jsem po čtrnáctidenním letu narazil - a ty jsi tady, chlapče."
"Letěl jsi čtrnáct dní? Jak to? Vždyť jsem se s tebou rozešel předevčírem!"
Clemens se zasmál. "Vida," řekl, "už zase to Panoptikum jiného času. Tak abys věděl - čekal jsem tři týdny, dokonce jsem se pokoušel hledat tě v okruhu desíti mil. Pak jsem se docela rozloučil s nadějí, že se ještě setkáme… Zalepil jsem díru v balónu a odstartoval."
"Kde sis opatřil plyn?"
"Vzpomínáš na ten bílý kopec, u kterého jsme nouzově přistáli? Byla to obrovitá hromada sádrových odlitků. Drcením sádry jsem uvolnil kyslík a vodík… Ale to je chemie, ve které jsi nikdy nebyl příliš honěný. Odlitky se hodily i jako přítěž… Ale podívej se, Berte - zatímco tu vedeme technickou disputaci, tvůj společník se nám poroučel na podlahu."
"Je zraněný," řekl jsem. "Kde jsou nějaké obvazy?"
"Nejdřív potřebujeme světlo," řekl Clemens. "Hned vytáhnu lucernu."
Sklonil jsem se nad raněným. "Pinasi," zavolal jsem, "Pinasi… Jak je vám? Kam vás zasáhli?"
Zdálo se mi, že cosi šeptá. Přiblížil jsem ucho k jeho rtům a zaslechl jsem: "Berte… Chtěl jsem jít s tebou do země Dzwille… Odpusť mi, že jsem nedokázal…"
"Co jsi nedokázal, Pinasi?" zeptal jsem se.
"Zachránit - to dítě…" Nedopověděl.
"Koho, Pinasi?" křikl jsem mu do ucha. "Jaké dítě?"
Ale Pinas mlčel. Zdálo se mi, že skoro nedýchá.
"Ke všem čertům s tím," hartusil za mnou Clemens. "Kde je ta zpropadená lucerna? Kam jsem ji mohl dát? Že já jsem - eh, hrom aby… Jenže to je z toho, když je člověk sám; když není odpovědnost rozdělená, stávají se chyby. Někdy menší, někdy rozhodující. Pak se ptáš: Zavinil jsem to já? Nebo to má na svědomí ten, kdo za to byl odpovědný nejen morálně, ale i fyzicky? Jako s tím vařičem."
"Co tím chceš říct, Harwey?" zeptal jsem se.
"Co tím chci říct?" opáčil popuzeně. "Co bych tím asi chtěl říct? Prostě to, že lucerna zůstala u toho hromského sádrového kopce s všelijakými dalšími zbytečnými krámy. Ostatně - potřebujeme vůbec ty obvazy?"
"Nevím," řekl jsem. "Nezdá se, že by krvácel. Snažil se mi něco říct, blouznil. Ale teď je docela jistě v bezvědomí."
"Počkej… Podívám se na to."
Udělal jsem Clemensovi místo; poklekl k bezvládnému Pinasovi a něco si při tom mumlal. Slyšel jsem, jak mu rozepíná knoflíky blůzy. Pak se na chvíli odmlčel.
"Tak co?" zeptal jsem se. "Našel jsi něco?"
"Nic," odpověděl. "Vůbec nic. Dokonce ani puls."
"Cože? Chceš tím říct, že -"
"Ani srdce mu netluče. Nikde žádná krev… Snad tady - ve vlasech. Tržné rány, jako by ho tloukli do hlavy. A rozražený ret… Divím se, že s tím dokázal skočit do koše. Bohužel, pro něj už nemůžeme udělat vůbec nic."
"Je mrtvý?"
"Ano."
"To je hrozné, Harwey."
"Co naděláš," řekl Clemens. "Takovéhle zhmoždění mozku… Chudák. Inu, má to za sebou, zatímco nás to čeká. Kdo to byl, Berte?"
"Praporčík Pinas z armády hraběte Filipa z Červené Lhoty," řekl jsem. "Byl to příbuzný té řezbářské rodiny z Otavic."
"Kdes k němu přišel?"
"To bude dlouhé vyprávění, Harwey."
"Máme dost času."
Posadili jsme se na opačnou stranu gondoly; zdálo se, že nás vítr nese k horám, aspoň podle zvlněného obzoru ve směru letu.
"Můžu ti předem říct, Clemensi," začal jsem, "že se mi podařilo potvrdit řadu našich domněnek. Například to, že země Dzwille není výmysl a že řada informací, které jsme získali z Evangelia o Trojctihodném Benediktu je pravdivá…."
Hovořil jsem dlouho a Clemens mě tu a tam přerušil otázkou. Východní obloha zesvětlela a začala u obzoru růžovět, když jsme se v rozhovoru dostali k zázračnému úniku Esther proměněné v motýla. "To je zmatené," vrtěl hlavou Clemens, "to je docela popletené. Chápu, že tě hejtman považoval za očekávaného Alberta D'Anjou, když jsi přijel na jeho koni a nikdo tě v té zastrčené hraniční garnizóně osobně neznal - zvlášť když je tu o skutečném bratru terlingského krále známo, že rád používá různé převleky. Snad se dá pochopit i taková ohavnost jako tulejník - je to prostě zvíře, které u nás v Lukách nežije, a proto je neznáme. Zvrhlost těch meger v klášteře… Hm. Co bychom si povídali, to je všechno z toho, že tu žijí bez mužských… A ty železné dragouny jsi sotva zahlédl, takže možná vypadají docela jinak; ale, chlapče…! Ta tvoje, ehm - čarodějka a způsob její záchrany! Proměna v motýla přesně v pravý čas… Jak mám tomuhle věřit, Berte? Nebyl to zase jeden z těch tvých bláznivých snů? Na mou víru, spíš by mě přesvědčilo, kdyby jako ty úspěšně skočila z věže do sítě balónu a nepolámala si přitom svoje staré kosti."
Neřekl jsem totiž Clemensovi nic o věku vězně z kláštera trapistek; věděl jsem, že by měl různé nepříhodné poznámky (neboť jako všichni neúspěšní muži vydával svoje neúspěchy u dívek za morální postoj), a hovořil jsem pouze o

vězněné ženě. Teď jsem ale musel s pravdou ven. "Tak staré kosti zase nemá," řekl jsem. "Vlastně je docela mladá, Harwey."
"Prošla mi rukama i ušima spousta verzí té pohádky," řekl. "Nějaká ta čarodějnice tam vždycky jistou roli má. V těch pravděpodobnějších verzích je to shrbená stařena… Prostě taková, jaké mají čarodějnice být. I když to vlastně není čarodějnice v pravém slova smyslu -je to spíš vědma, věštkyně, okultistka."
"A co ten obrázek?"
"Ten je přece z pohádkové knížky. Říká se tomu autorská licence; dejme tomu, že ilustrátor nechtěl děsit děti, Berte."
"Byla to mladičká dívka," řekl jsem. "Obrázek je docela jistě její věrná podobizna."
Clemens významně hvízdl. "A tak," řekl. "Tak je to."
"Nelíbí se mi to tvoje tak je to," řekl jsem.
"Nic ve zlém, chlapče, nic ve zlém," zasmál se. "Ať už mladá nebo stará, nemůžeš upřít jistou logiku kardinální otázce: Jak to, že ji může uvěznit kdejaký Sanati, když se dokáže proměnit, v co chce - a kdy ji to napadne?"
"Nevím, Harwey," řekl jsem. "Zdálo se mi, že jí na nějakém Sanatim a jeho vězení vůbec nezáleží."
"Proč tam tedy byla?"
"Prostě tam na mě čekala. Stejně jako mě svého času vyhledala v Březovém háji… To také nebylo právě logické. Přivezl jsi ji tenkrát na voze společně s hosty z Otavic a -"
Clemens mě přerušil. "Cože? Já že jsem přivezl tu tvou Esther? Společně s hosty z Otavic? Nesmysl."
"Přivezl jsi Tadeusze, jeho matku a vikáře. Jak jsi to mohl zapomenout, Clemensi? A s nimi seděla na voze i čarodějka. Vy jste ji neviděli, protože nechtěla…"
"A," udělal Clemens významně. "A tys ji viděl, protože chtěla? Co je to za směšné hypotézy? Vždyť to odporuje všem zákonům optiky. A potom, chlapče - jak jsem mohl přivézt starou Tadeuszovou? Leda v rakvi. Pokud ti to slovo nic nepřipomíná, myslím tím dřevěnou truhlu, do které -"
"Cože?!"
"Tak. Tadeuszová se nachladila a onemocněla těžkou bronchitidou, z níž se vyvinul zánět pohrudnice a plic a posléze nastal nevyhnutelný exitus. Nejspíš bych to takhle diagnostikoval, však víš, že jsem studoval i medicínské knihy a tělovědu -," zasmál se, "ovšem trochu odpovědněji než ty."
"To je na mě moc učené."
"Prostě řečeno je už devátý rok pod drnem."
Zatočila se mi hlava. "Počkej, Harwey," řekl jsem. "Nech mě chvilku přemýšlet nahlas… Jak ty dva časy oddělit od sebe? Kde jsou nějaké body, podle kterých by se dalo určit, kdy - aha, už to mám. Tenkrát, když jsi přivezl hosty z Otavic, jsi byl čerstvý novomanžel a Liselotte byla těhotná. Takže to muselo být před skoro jedenácti lety. A když jsme se vydali na tuhle cestu, bylo Betty deset a Bertovi jedenáct let."
"Možná že jsem hosty tenkrát skutečně přivezl, i když si na to nevzpomínám," řekl Clemens. "Ale pokud to bylo před jedenácti lety, kolik muselo být té tvé Esther tehdy? Nevím sice, co míníš slovy mladičká dívka…"
"Prostě mladičkou dívku. Nanejvýš osmnáctiletou."
"Takže jí tehdy muselo být sedm, když se mi jako neviditelná vloudila do vozu. Měj rozum, chlapče."
"Myslíš, že čarodějky skutečně mají věk, na který vypadají, Harwey?"
"Dobrá, dobrá… Připusťme, že ne. A dál?"
"Během našeho rozhovoru se změnila v kočku."
"No tak, Berte," řekl Clemens a významně si přitom zakrýval ústa kapesníkem, "nemůžu se v jednom kuse smát, když tady máme nebožtíka."
"Neviděl jsem její proměnu," řekl jsem. "Vyprávěla mi o tom před chvílí ve věži. Ale poslyš, dál je to teprve neuvěřitelné. Zdá se mi, že jsem pak zůstal docela sám v salónu a usnul v křesle. Nevím, jak je možné, že jsem se potom vzbudil ve své posteli… Jenže to byla docela jiná noc, o jedenáct let později. Ta nedávná, kdy přišel ten očekávaný vítr."
"Nesmysl," řekl Clemens.
"Ne, není to nesmysl. Snad víš, jak to mezi Grétou a mnou chodí už řadu let…"
Zatvářil se, jako by říkal: Bohužel, je to tak; a už se s tím ani netajíš, chlapče. To je povážlivé, to je skutečně povážlivé.
"Ten večer," pokračoval jsem, "kdy jsem usnul v salónu, jsem si na Grétu jenom myslel a ona se mnou koketovala. Sice dost vyzývavě, to připouštím, ale do toho večera mezi námi k ničemu vážnějšímu nedošlo. Bylo jí tehdy sotva osmnáct, Harwey… A při probuzení, když jsem se s ní miloval ve své posteli, to byla zralá žena kolem třicítky."
"Propáníčka, Berte… Čas je přece neměnná veličina - aspoň v Březovém háji docela jistě!"
"Nemusí být, Harwey. Sám jsi připomněl Evangelium o Trojctihodném Benediktu - že cesta do země Dzwille není jenom cestou; je také Panoptikem jiného času. Nenastoupili jsme snad tu cestu už onoho večera před jedenácti roky? Tenkrát jsi přece kromě hostů z Otavic přivezl Evangelium a svazek starých map!"
"A tak… O tenhle večer ti jde? Nu, připusťme aspoň teoreticky, že to skutečně začátek naší cesty byl. Jak to ale souvisí s proměnami čarodějky -" při tom slově si významně odkašlal, "a s jejich příčinami?"
"Jak to souvisí? Věděla, že chci odletět, abych objevil hnízdiště černých ptáků; zatoužila pomoci mi v tom… Jenže balón v té době existoval pouze na papíře a v podobě rozpracovaných součástek. Proto posunula čas dopředu… Do noci, kdy byl balón naplněný a připravený odstartovat. A protože potřebný vítr mohla přivolat jen v podobě kočky, proměnila se v ni. Právě tak se dnešní noci změnila v motýla, aby unikla železným dragounům."
"A proč potom v ptáka?"
"Nevím. Třeba proto, že motýl snadno pronikl mříží, ale v chladné noci by pokračovat v letu nedokázal. Zatímco pták ano."

"Chlapče," řekl Clemens a stiskl mi přitom rameno, "třeba se v Lukách děje ledacos podivného, snad jsou tam i kočky, které přivolávají vítr, a čarodějnice, které si ti sednou na vůz a nevíš o nich, dokud s tebou nezapředou rozhovor; ale to všechno se dá vysvětlit halucinacemi, které můžou pocházet z jedovatých výparů bažin a mlhy na lukách. Chodíš tam příliš často, Berte. Ten jedenáctiletý skok v čase…? To je nemožné."
Nevěděl jsem, co na to říct. Samotná Esther přece připustila, že je pro mě pouhým snem; ale přesto jsem s ní před několika hodinami hovořil o temporu a o tom, že do země Dzwille člověk nedojde bez lásky. A když jsem držel její ruku ve své, cítil jsem vlahou dlaň, hladkost nehtů a živé, pohyblivé prsty mladé dívky…
Rozednilo se. Balón navlhlý mlhou nebyl výš jak čtyři sta stop. Pod námi se táhl horský průsmyk a na vrcholech vzdálených kopců se bělaly ledovce. Byla to pustá krajina s jedinou stopou po lidech - úzkou stezkou, vedoucí průsmykem po břehu neširoké bystřiny, kterou stezka místy křížila brody a primitivními lávkami.
"Co uděláme s tím nebožákem?" řekl Clemens. "Myslíš, že můžeme přistát?"
"Teď jsme dost nízko a přítěže máme dost, když jsi nabral takovou hromadu sádrových střepů a zbavil gondolu i lucerny. Můžeme si tedy dovolit vypustit něco plynu a přistát na některém kopci. Nářadí na vykopání hrobu jsi, doufám, dole nenechal."
"Nejsem přece tak roztržitý," odsekl.
"Měli bychom mu aspoň zakrýt obličej," řekl jsem.
"Obětuju na to ručník," řekl Clemens.
Vzal jsem od něj ručník a obešel hromadu sádrových odlitků navršených uprostřed gondoly. Jasné ranní světlo padalo do tváře mrtvého.
Zastavil jsem se a hleděl na něj jako zkamenělý.
Nebyl to Pinas; díval jsem se do tváře Huberta, milence řezbářovy dcery z Březového háje.
KAPITOLA 41.

"Ano, je to smutné," řekl za mnou Clemens. "Mrtvý prostě člověka vždycky nutí, aby nad ním postál a přemýšlel o smyslu života. Nesmíš si to tak brát, chlapče; nesmíš si to tak brát."
"Nepřemýšlím o smyslu života," řekl jsem. "To není ten muž, který se mnou prchal z kláštera, Harwey."
"Cože? Zase nějaké bláznivé vidiny?"
"Žádné vidiny. Ručím za to. Byl jsem ve společnosti praporčíka Pinase dost dlouho, abych si ho zapamatoval. Tenhle má sice taky světlé vlasy a je štíhlý - ale není to Pinas. Jmenuje se Hubert a je milencem řezbářovy dcery z -" Náhle jsem si uvědomil, že nevím, proč spojuji milenku mrtvého s Březovým hájem, odkud jsme před nedávnem odstartovali. "K čertu!" řekl jsem. "Prostě se mi zdá, že ho znám. Nejen jako jistého Huberta, ale také jako někoho jiného."
"Koho, Berte?"
"Nevzpomenu si, kdybys mě zabil," řekl jsem. "Myslím, že jsem se s ním setkal před mnoha léty… Nebo za mnoho let."
"Za mnoho let? Blázníš, Berte?"
"Řekl jsem za mnoho let?" Musel jsem se proti své vůli zasmát. "To je tak zvané perfectofuturo, Harwey. Vyučuje se ve druhé třídě lycea v Červené Lhotě."
"Příliš často mluvíš z cesty, Berte," řekl Clemens. "A právě tak často zapomínáš. Znepokojuje mě to. Kdyby tvoje choroba propukla naplno, nemáme s sebou žádné léky… Ostatně pokud se identifikace týče, snad něco najdeme v jeho kapsách."
"Máš pravdu. Podívejme se do nich."
Po důkladné prohlídce nebožtíkových kapes jsme nakupili na hromádku různé drobnosti. Byl to otevírák na láhve, zlomená tužka, kapesník a hřeben, což se celkem dalo očekávat. Ale jak jsme si měli vysvětlit splasklý červený balónek a obdélníkovou krabičku s knoflíkem, kterou nebylo možné otevřít?
"Tady jsou nějaká písmena," řekl Clemens, když jsme si záhadnou krabičku chvíli podávali a bezvýsledně ji ohledávali ze všech stran. "Podívejme se na to lupou."
Vždycky měl plné kapsy všelikého nářadí, dokonce i takového, jaké nemohl v životě upotřebit. Teď vytáhl malou lupu a zkoumal nápis, nakláněje přitom hlavu na stranu jako slepice. "Zajímavé," řekl po chvilce a podal mi krabičku i lupu. "Podívej se sám."
Uviděl jsem korunku s devíti hroty a pod ní monogram ze tří písmen: F.Č.L.
"Bože můj," řekl jsem, "už vím, kdo to je. Clemensi… Ten ubožák býval hrabětem Filipem z Červené Lhoty."
"Víš to jistě, Berte?"
"Ano," řekl jsem, "naprosto jistě."
"Odkud ho znáš?"
"Nevím," řekl jsem a uchopil se dlaněmi za hlavu. "Jako že je nebe nade mnou, nevím."
Náhle se mi v hlavě vynořily útržky podivných vzpomínek, chvíli jsem v nich byl mladým chlapcem, chvíli zase starým mužem; měl jsem pocit, že zcela plynule přecházím z jedné existence do druhé, při čemž jedním pólem změn je kdoví proč dům v Březovém háji a druhým ono fatální tu-tum, tu-tum, tu-tum, záhadně spojené s jiskrami, kouřem, pocitem uzavřeného prostoru a nevysvětlitelným červeným světlem, které se ke mně nikdy neblížilo, ale vždycky se ode mě vzdalovalo…
Vyrušil mě Clemens, který zvolal: "Nevím, čím to je, Berte, ale zatímco jsme se zabývali zesnulým, klesl balón na nějakých slabých padesát stop…!"
Vyhlédl jsem přes okraj koše. "Balón neklesl," řekl jsem. "To jenom vítr změnil směr a dostali jsme se nad vrcholky kopců. Vypustím trochu plynu a přistaneme vedle toho ledovce, Harwey."
"Tam nebude lehké vykopat hrob."

"To uvidíme, až přistaneme. Pokud to nepůjde, přikryjeme zesnulého kameny."
"Dobrá. Budu rád, když bude mít slušný hrob, ať už to byl hrabě nebo Hubert. Kdopak ví, jestli bych tě byl dostal z té věže, kdyby se tak odvážně nepustil do vašich pronásledovatelů."
"Ano, čest jeho památce," řekl jsem a zatáhl za lanko výpustního ventilu. "Vezmi na lopatku trochu té rozšlapané sádry, co se tu všude válí; až ti řeknu, pomalu syp. Musíme balón při dopadu vyrovnat."
"Jako bys to už někdy dělal."
"V duchu tisíckrát. Jinak bych si těžko dovolil vyrazit na tak riskantní výpravu."
"Eh, se mnou se nemusíš bát… Jen do toho, chlapče."
Krátce nato dno gondoly stanulo poblíž mělké strže na mírně šikmém kamenitém svahu asi sto padesát stop od okraje ledovce. Vypustil jsem ještě trochu plynu a řekl Clemensovi, aby opatrně vystoupil a nanosil do gondoly tolik kamení, aby vyvážilo mrtvolu, mě a nějaké to nářadí. To samozřejmě chvíli trvalo, ale další plyn už jsem vypouštět nemusel. Potom jsme vynesli z gondoly nebožtíka a krumpáč s lopatou, protože pod spoustou velkých kamenů byl štěrk, v němž se jistě dala vykopat jáma.
Nejprve jsme očistili kus země od kamenů. Nato se Clemens obořil krumpáčem do vrstvy štěrku, kterou vbrzku rozrušil natolik, že jsem mohl začít pracovat s lopatou. Bůhvíproč ji odjakživa dobře ovládám, ale tuhle Clemens dobře nevybral; sotva jsem se o ni poprvé opřel, praskla násada jako obyčejná suchá větev.
KAPITOLA 42.

Ještě nikdy se mi nic podobného nestalo a byl jsem v té chvíli velice nešťastný; zlomená násada se nedala ničím nahradit. Vzpomněl jsem si na Kurta, který kdysi zlomil lopatu… Nejen že byl ztlučen do bezvědomí, ale ještě musel za trest předat svou rodinu jednomu ze strážných, hrubiánovi jménem Ferdinand. Krátce nato Kurt zmizel, ale zmizela i jeho rodina. Povídalo se, že Marie, Kurtova žena, vyskočila i s dětmi jedné tmavé noci z Vlaku a Kurt je následoval… Napadlo mě, že zlomenou lopatu schovám; snad si skladník nepamatuje, kolika lidem vydal nářadí. Protože jsem byl až na konci řady ve stínu hromady, viděl, co se stalo, jenom Egon. "Mlč," řekl jsem mu. "Jestli jsi přítel, tak mlč."
"To je pěkné, že se dovoláváš přátelství," řekl. "Jak chceš zatajit, co jsi provedl? Teď ti seberou Betty a ještě tě čeká pořádný výprask… Poslyš, když oznámím, co jsi udělal, dají Betty mně. Potom tě sice zbijí… Ale až se vzpamatuješ, můžeme mít Betty dohromady."
"Jak jsi odporný, Egone," řekl jsem.
Skřípavě se zasmál. "Co je na tom odporného? Neříkám, že ji musíme mít najednou. Budeme se střídat… A pokud se bojíš, že ji budu přemlouvat, aby tě nechala… Nu, můžeš přece být u toho a dívat se. To je přece poctivý návrh, ne? Pokud ovšem necháš zase ty mě -"
Snad jsem v té chvíli nevěděl, co dělám; pozvedl jsem zlomenou násadu lopaty a vrhl se na Egona v touze umlčet ho navždy.
"Pomoc!" vykřikl. "Zlomil lopatu a chce mě zabít!"
"Kdo? Kdo?" ozval se odkudsi Tobiáš. "Že zlomil lopatu? Kde je? Přitáhněte ho sem, ať mu rozbiju tlamu!"
Egon upadl na záda do hromady uhlí. Ale ječet nepřestal. Těžká bagančata zadusala, snop světla opsal kruh. "Tam," volaly hlasy. "Ne, tady je!"
Obrátil jsem se a dal se na útěk.
Měl jsem strašný pocit, že jsem to už nesčíslněkrát zažil, zoufalý běh v kruhu hledajících acetylénových lamp, dusání bot a pokřik mých druhů, kterým jsem svou nešikovností poskytl náramnou zábavu. Myslel jsem si, že se zachráním někde na vrcholku svahu, ale zradily mě kluzké podrážky bagančat, kterými jsem se na šikmo skloněných, hladce otesaných kamenech neudržel. Sklouzl jsem zpět a Tobiášova pěst mě uchopila za límec, zatímco mě ze všech stran oslepovala světla. "Tak tys chtěl utíkat, smrade?" zařval Tobiáš.
Hrozná rána pěstí mě srazila na zem.
Jak jsem se pokusil zvednout, kopl mě do hlavy.
Slyšel jsem nepříčetný jekot mnoha hrdel a bolestí se prodrala jediná myšlenka: To jsou přece moji druzi… Lidé, s nimiž mě spojuje společný osud. Chtěl jsem vykřiknout, dovolat se jejich milosrdenství, ale jen jsem zasténal krvácejícími rty: "Clemensi…"
"Slyšíte ho, parchanta?" houkl Tobiáš do davu. "Dovolává se Clemense, toho cvoka, co vyskočil z mašiny, když se zbláznil z černých ptáků! Co tím myslíš, idiote? Že už je mezi svatýma a pomůže ti s kámošema?"
Slyšel jsem smích a sykot páry; potom někdo začal rytmicky tlouci lopatou o štěrk a vykřikovat: "Rozbít tlamu, rozbít tlamu…" Připojili se k němu jako stádo. ROZ-BÍ-TLA-MU, ROZ-BÍ-TLA-MU…
Ležel jsem tváří v uhelném prachu a slyšel nesmyslné: ZBÍTLA-MURO, ZBÍTLA-MURO, znělo to jako příšerné zaříkávání nějakého divokého lidu z dob, kdy se člověk sotva odtrhl od svých zvířecích předků. Čekal jsem, až dopadne první rána lopatou. A jako bych viděl sám sebe odkudsi z jiného času, docela chladně jsem kalkuloval, kdo mi ji uštědří, zda to nebude právě pajdavý Egon, který si dělal laskominy na Betty…
Zachránil mě semafor; náhle naskočila zelená a z kabiny strojvůdce se ozval hlas starého Výhora: "Máte minutu, hoši! S pomocí boží - za minutu jedem!" Pak se rozječela siréna.
Jen kratičkou chvilku jsem zadoufal, že na mě zapomenou, že nastoupím do brzdařské budky a všechno bude jako dřív; jenže jsem nepočítal s mizerou Egonem, který vřískl, aby překřikl sirénu: "A co s tím parchantem, kamarádi? Zapomněli jste, že mě chtěl zabít - a že zlomil lopatu?"
"Vytáhněte ho nahoru!" zařval Tobiáš. "Nebo ho tam namouduši dokopu sám. A pozor na lopaty, chlapi - mám je dobře spočítané!"
Pár mozolnatých rukou se mě chopilo. Nemělo smysl se bránit. Někdo mě kopl, jiný škubl za vlasy… Táhli mě ke

dvířkám vagónu, kde měl Tobiáš svůj sklad, a hodili mě dovnitř jako pytel. Hned nato ztichla siréna a zarachotily nárazníky, jak se postupně srážely, když lokomotiva zabrala. Potom bouchla dvířka a hluk zvenku se ztišil. "Hej, ty," zahulákal Tobiáš, "co ty tady chceš?"
"Pane skladníku," slyšel jsem hlas Egona, "chtěl jsem vám jenom dosvědčit, že tenhle smrad -"
"Že tě taky vemu po papule?"
Odněkud se ozval ženský hlas; byla to Tobiášova žena Lora, která s ním ve vagóně bydlela spolu s dvěma malými dětmi. "Tobiáši," řekla unaveně, "ty naděláš spoustu randálu. Děti potřebujou spát. Na co bys bral po papule Egonka? A proč by ses mazal s tím nafoukaným Bertíkem, co ani neměl pořádné rodiče? Copak se to nevyřídí ve služebním vagóně?"
Chtěl jsem protestovat, že jsem pořádné rodiče měl; ale protože znova spustil Egon, zůstal jsem mlčky ležet tváří na zaolejované podlaze vagónu. "Paní skladníkova," kňoural, "nemyslíte, že bych měl dostat jeho ženu? Já přece oznámil, že zlomil lopatu, a on mě za to chtěl zabít. Tak mi přece jeho žena podle jízdního řádu právem patří. No řekněte…"
"Co plácáš?" řekla Tobiášová. "Copak nějakou má?"
"To se ví, že má," drmolil rozčileně Egon a přešlapoval přitom z nohy na nohu. "Včera neměl, ale dneska už má. Je to Clemensova Betty. Viděl jsem, jak za ním šla. A stopoval jsem ji. Byli spolu v budce nahatí. Koukal jsem se okýnkem."
"Souložili?!" zařval Tobiáš. "Kruci…!"
"Psss," udělala jeho žena. "Co ty, chlape, pořád musíš tak řvát. Copak chtěl asi Egonek říct? To se ví, že souložili. Muselo to být náramně rajcovní v brzdařské budce, že jo, Bertíku? Jakpak jste to dělali? Nechceš nám o tom vypravovat? No, teď máš po souložení. S Betty Clemensů, to by se ti líbilo! Dostane ji Egonek. Ty s ní budeš souložit, Egonku, to se ví. Už dneska v noci…"
Použila to slovo snad stokrát, když Egonovi líčila, co všechno zažije už dneska v noci. Koutkem oka jsem viděl, jak Egon přešlapuje z nohy na nohu, s oběma rukama v kapsách kalhot a rudým, zpoceným obličejem a ušima. Zvedal se mi žaludek a nechtělo se mi žít.
Její uslintanou litanii přerušil Tobiáš: "Ty, ženo, mlč. Převaluješ v hubě soulož, jako bys chtěla toho pajdavého prcka sama do postele. Nelíbí se mi tvoje řeči. Čumíš na něj mlsně, čubko." Obrátil se k Egonovi a popadl ho za límec. "To by se ti líbilo, co? Takováhle udělaná ženská. Snědla by tě po večeři, usmrkanče. Koukej mazat - a vyřiď ve služebním vagóně, že se skladník Tobiáš dává uctivě poroučet ctihodnému soudu, aby řádně odsoudil brzdaře Berta, který zlomil lopatu. A že ho tady mám pod zámkem."
"Jo…," zablekotal Egon, "už běžím, pane skladníku."
"A nespadni cestou mezi vagóny," řekl Tobiáš. "Celý se klepeš… Ne že bych z takové fašírky neměl plezír, ale taky bych z toho měl popotahování. Ke všem sakrům! Už ať tě tady nevidím!"
Tobiášová se hýkavě rozesmála.
Egon vyrazil ke dveřím, kam mu pomohl Tobiášův kopanec. Trochu kouře smíšeného s párou a pár jisker vniklo dovnitř spolu s tlukotem kol na spojích kolejnic. Tu-tum, tu-tum, tu-tum… Propadal jsem se do bezbolestného bezvědomí; viděl jsem v temném koutě vagónu sedící Tobiášovou, ale nebyla to ona; byla to Betty Clemensová, ve tváři podivně otylá, pod zarudlýma očima měla váčky a u povislého prsu držela nemluvně. Druhé dítě leželo v koši, vystlaném hadry na čištění stroje, a třetí si u jejích nohou obutých v neforemné křápy hrálo s několika rezavými nýty. "Betty," vzdychl jsem, "co to s tebou udělali, Betty?"
"Táhni," zaječela na mě. "A tohle si vem s sebou!"
Hodila po mně nahým dítětem, které si odtrhla od prsu.
Nechtěl jsem, aby se to dítě zranilo; vyskočil jsem na nohy a podařilo se mi zachytit je; když jsem je držel v náručí, viděl jsem, že jsem se mýlil, byla to dívenka snad desítiletá, ale vypadala jako dospělá… "Ty dobytku!" zařval Tobiáš, "to by se ti líbilo, takováhle udělaná ženská. Snědla by tě po večeři…" A já držel v rukou krásnou zlatovlasou hlavu bez těla, jen s dlouhými bledými pažemi, kterými mě objímala, zatímco z jejích úst se špičatými zuby vyrážel proti mé tváři jako útočící had slizký nafialovělý jazyk…
"Vstávej, mládenče," řekl kdosi, "vstávej. Eh, nevypadá nejlíp. Tobiáši… Jestli jste ho přizabil, budete se za to odpovídat."
"Kdepak já, pane vrchní konduktére," řekl Tobiáš. "Chlapci mu jich pár naložili. To víte, zlomená lopata je zlomená lopata; a ještě k tomu chtěl zabít Egona, který na jeho šlendrián upozornil."
"Dobrá," řekl vrchní konduktér Dewart, "hleďte, ať je v pořádku. Za deset minut zasedne soud. Nikoliv ve služebním vagónu, ale ve druhém voze druhé třídy. Zasedání je veřejné. Soud žádá, abyste obžalovaného dopravil k zasedání. Sám jste povinen zúčastnit se jako svědek. Měli bychom jít. Přiveďte ho k vědomí a pospěšte si s tím."
Znovu zabušila kola a dovnitř vagónu vnikl mastný kouř. Cosi páchnoucího mi nateklo za límec a palčivě vniklo do očí. Zvedl jsem obličej z podlahy a viděl radostně se šklebící Tobiášovou, která mi vychrstla na hlavu obsah otlučeného nočníku.
Zaslechl jsem Dewartův smích.
KAPITOLA 43.

Když jsme přešli koženou harmonikou po hladce ošlapané oceli mezi vagóny do vozu číslo dvě, stál před dvířky toalety důležitě se tvářící konduktér Forsche.
"V pořádku?" zeptal se ho Dewart.
"Svědkyně zajištěna, pane vrchní konduktére," hlásil Forsche a sklapl podpatky.
Vůz druhé třídy byl plně obsazený včetně povolených míst k stání. Jenom v prvním oddělení, kam mě zavedl Tobiáš v

patách vrchnímu konduktérovi, lidé nestáli, protože tam zasedal soud. Za opěradly lavic se tlačily zvědavé obličeje a právě tak se snažili dostat blíž diváci, namačkaní v uličce.
"Postupujte dozadu!" křikl na ně Dewart. "A nezapomeňte, že jste povinni se za jízdy držet! Nevyklánějte se z oken a neotvírejte je - tlakové větrání by bylo neúčinné!"
"Posaďte se do vedlejšího oddělení, soud vás zavolá, až na vás přijde řada," řekl Tobiášovi patolízal Matěj, jeden z obyčejných cestujících bez vlastního kupé a příležitostný soudní zřízenec, který neznamenal nic a byl o to nebezpečnější. V některém z prostředních oddělení výsklo dítě a Matěj zavřeštěl: "A bude tu ticho! Nebo dá slavný soud vyklidit vagón!"
Posadili mě vedle mladého železničního eléva, kterému se říkalo Děvenka, ač se jmenoval Rudolf. "Jmenovali mě vaším obhájcem ex offo, Berte," zašeptal mi přímo do ucha a dech mu páchl větrovými pokroutkami. "Zpropadený případ, člověče; jak jste se mohl zabývat nějakou špinavou upocenou ženskou právě ve chvíli, kdy Vlak zastavil kvůli nakládce uhlí? To vám hrozně přitěžuje a já na mou věru nevím, jak to přijatelně zdůvodnit… Eh - čímpak to zapácháte, hochu?"
"Křísili mě nočníkem," řekl jsem. "Jak jsem mohl vědět, že Vlak zastaví, pane Rudolfe?"
"To není žádný argument," potřásl povážlivě hlavou. "To skutečně není žádný argument. Zvlášť pro obžalobu ne. Pan Dewart bude tvrdit, že jste byl rozrušený a proto jste zlomil lopatu. A soudce uzná, že nemáte právo být rozrušený, když jde o nakládku uhlí. Čímž se z vaší neuvážené činnosti stává přitěžující okolnost… To vůbec nemluvím o tom, že jste… eh, souložil v době služby. Zpropadený případ. Nevím, jak vás z toho vysekám, hochu. A soudce bude předem zaujatý…"
Soudcem byl zasloužilý důchodce Zásmucký; seděl v kupé přes uličku u okna ve směru jízdy a před sebou na vysunuté desce stolečku měl tlustý svazek jízdního řádu, kalamář, kolíbku s pijákem, hromádku papírů s předtištěnými rubrikami, klubko tříbarevné šňůrky, lepicí pásku, krabičku sponek na spisy, stojánek s razítky a zelené tvrdé desky zavázané tkaničkami. Sotva se to všechno na stolek vešlo, a jak Zásmucký věci stále překládal sem a tam, padaly mu papíry na zčernalou poplivanou podlahu, odkud mu je Matěj podával se slovy: "Prosím, slavný soude."
Naproti mně, vedle obrovitého průvodčího nákladních vagónů Wolfa (marně jsem se v duchu dohadoval, co tady dělá), seděl Egon. Když jsem se mu podíval do tváře, uhnul očima a řekl Wolfovi: "Já znám spoustu prostých lidí, víte? Sám jsem docela obyčejný brzdař. Nikdo z nás by nedokázal zlámat lopatu. Všichni jsme si vědomi, jak je každá lopata pro Vlak důležitá."
Wolf zabručel: "Pokud ti soud přidělí Betty Clemensovou, budou mít vaše děti náramné štěstí, že se pajdání nedědí."
"Ehé," na to Egon, "vy jste veselá kopa, pane Wolf."
Naproti soudci seděl písař Zmok. Měl černé klotové rukávy, na čele zelený štítek, a jak stále přičinlivě slinil inkoustovou tužku, rty a bradu měl celé fialové. O přepážku za ním se lokty opírali porotci, klečící na lavici vedlejšího oddělení. Protože se na lavici vešli jen čtyři, ležely lokty další čtveřice na jejich ramenou a čtyři zbývající se směšně klenuli nad nimi, neboť stáli na protější lavici, vzepřeni rukama o zavazadlový nosič. Lidé ve vagónu přes ně samozřejmě neviděli, takže šplhali do zavazadlového prostoru svých oddělení, a jak si přitom navzájem šlapali po ramenou, hlučně si nadávali do prašivých briket, umouněnců a švábů uhelných. Každé zakymácení vagónu vyvolávalo další výbuchy zlosti, jak lidé v uličce vrávorali a dupali svým sousedům na nohy.
Když vřava dostoupila vrcholu, popadl důchodce Zásmucký dlouhé kladívko s navlečenými těsnicími kroužky, párkrát jím uhodil do protější lavice (Zmok přitom pokaždé ulekaně nadskočil) a křikl: "Ticho! Nebo vás dám všechny předvolat pro pohrdání soudem!"
Lidé pomalu utichli; kola duněla na spojích kolejnic.
"Causa Vlak versus Bert," zvolal tenkým hlasem písař Zmok.
"Zavolejte obžalovaného," řekl Zásmucký a patolízal Matěj vyskočil z podlahy, kde právě lovil pod lavicí další ze spadlých tiskopisů. "Obžalovaný Bert!" zaječel.
"Jděte," zašeptal mi do ucha můj obhájce elév Rudolf. "A neprotivte se soudu."
Přešel jsem tedy přes uličku do vedlejšího oddělení; viděl jsem přitom, že i přes opěradlo lavice, v níž jsem seděl se svým obhájcem, se naklánějí dychtivé tváře v několika řadách nad sebou; byli mezi nimi i dva uhlíři, které jsem svého času v jídelním vagónu slyšel obhrouble vtipkovat na adresu Betty. Sešel se tu snad celý Vlak - kromě lidí ve službě a radních, které pochopitelně podobný případ nezajímal.
"Obžalovaný," řekl mi důchodce Zásmucký a pozvedl ke mně jízdní řád. "Položte sem pravou ruku a přísahejte, že budete mluvit pravdu a nic než pravdu."
Udělal jsem, co žádal. Ale protože byl zřejmě nahluchlý, musel jsem přísahu opakovat hlasitěji. Potom Zásmucký odložil knihu, přičemž shodil ze stolku stojánek s razítky, pokynul mi na lavici, a když jsem se posadil naproti němu vedle písaře, znova uhodil kladívkem a řekl: "Jméno."
"Bert," řekl jsem.
"Ctihodnosti," zasyčel na mě z podlahy Matěj, sbírající razítka, a zatahal mě za nohavici.
"Bert, Ctihodnosti," řekl jsem.
Písař Zmok si přeříkával písmena a psal inkoustovou tužkou na hladce ohoblované prkénko. "B-e-r-t."
"Příjmení?" řekl Zásmucký.
"Nemám," řekl jsem. "Moji rodiče -"
"Na všechno dojde," řekl Zásmucký. "Tak vy nemáte příjmení? Poslyšte, mladíku… Není možné nemít příjmení. Co by to bylo za pořádek, kdyby soud vynášel rozsudky nad lidmi bez příjmení? Za chvíli bychom předvolávali obžalované bez šatů. Nebo dokonce bez hlavy." Jak se svému žertu zahihňal, vybuchl celý vagón v burácivý smích. "No tak!" zařval soudce Zásmucký a zuřivě zamlátil do lavice. "Bude tu klid! Nebo dám vyklidit soudní vagón!"
To samozřejmě zapůsobilo, nikdo si neobvyklé divadlo nechtěl nechat ujít. Přesto chvíli trvalo, než se lidé utišili

natolik, aby mohlo jednání pokračovat.
"Tak bez legrace, mládenče," obrátil se ke mně znovu soudce, "vypadáte slušně, i když smrdíte, jako byste se pomádoval dětskými čuránky." Opět se ozval smích, ale umlkl, když Zásmucký pozvedl kladívko. "Takže Bert," pokračoval. "To máme. Příjmení?"
Vedle sedící Dewart se k němu naklonil a cosi mu hučel do chlupatého ušního boltce. "Cože?" zaslechl jsem soudce. "Neříkejte… Dobře, pane zástupče, dobře." Nato se obrátil k písaři a řekl: "Udělejte tečku, zapisovateli. Nemá příjmení." Uhodil kladívkem. "Prosím pana zástupce obžaloby."
Vrchní konduktér Dewart vstal a zaklepal svými kleštěmi na ocelovou rouru zavazadlového nosiče. "Slavný soude," řekl a odkašlal si, "slovutná a vážená poroto… Zasedli jsme tu, abychom posoudili a spravedlivě odsoudili řadu nehorázných zločinů, jichž se dopustil jeden z nás. Nejprve si tedy zrekapitulujeme, jak k těmto zavrženíhodným činům obžalovaného došlo."
"Protestuji," řekl můj obhájce elév Rudolf. "Vážený pan zástupce obžaloby ignoruje presumpci neviny a používá slov, která předem odsuzují zatím svědecky nedoložený čin mého mandanta, čímž ovlivňuje porotu."
"Cože?" řekl soudce Zásmucký a naklonil se uchem vpřed. "Co to povídal?"
"Námitka," křikl mu do ucha Dewart.
"Námitka se zamítá," řekl Zásmucký a uhodil kladívkem. "Pokračujte, pane zástupče."
"Zrekapitulujeme si, jak k tomuto zavrženíhodnému činu došlo," opakoval Dewart a pokračoval: "Vlak řádně zastavil pro červené světlo na semaforu. Protože se v místě zastávky vyskytovalo větší množství uhlí - nebudeme, ehm, hovořit o tom, v jaké podobě -, byl vyhlášen obvyklý nástup. Zde přítomný svědek, skladník Tobiáš, vydal všem zúčastněným potřebné nářadí. A teď se dostáváme k tomu, čím se v době, kdy ostatní činili vše pro stoprocentní splnění náročného úkolu, zabýval obžalovaný." Založil si paže na prsou a svraštil obočí. "Obžalovaný se v té chvíli zabýval intimním stykem se ženou, ačkoliv byl ve službě. Tato žena je obžalobou vedena jako svědkyně."
Ve vagónu to zašumělo. Dva uhlíři ve vedlejším oddělení se navzájem pošťuchovali lokty a pobaveně se ušklíbali. Kdosi z porotců za mnou zašeptal: "O koho šlo?" Další mu odpověděl: "Prý ta Clemensová." A Zásmucký je okřikl: "Porotci si nebudou vyměňovat názory během přelíčení. Pokračujte, pane zástupče," obrátil se k Dewartovi a otřel si rukávem koutek svraštělých úst. "Vaše dosavadní tvrzení vzal soud na vědomí."
"Je prokázáno," pokračoval Dewart, "že svědkyni pozval do brzdařské budky na konci Vlaku sám obžalovaný, a sice dopisem, který u ní byl nalezen. To ovšem znamená, že k setkání obžalovaného se svědkyní nedošlo náhodou, ale že obžalovaný počítal se schůzkou ve služební době. Je možné, že to nebyla schůzka první a že obžalovaný takto často vystavoval Vlak nebezpečí hnědé bouře, když se místo pozorování vzdušných proudů věnoval zcela jiné činnosti."
"Protestuji," řekl Rudolf. "Toto tvrzení pana zástupce obžaloby je neprůkazné a netýká se podstaty věci."
"Co říká?" zeptal se Zásmucký a natáhl ucho.
"Protestuje," řekl Dewart.
"Nemůžu to pořád zamítat," řekl vztekle soudce. "Ať řekne, co se mu nelíbí. A ať jde sem. Tady to jeho kuňkání vůbec neslyším." Elév Rudolf přešel uličku a postavil se proti soudci. "Sedněte si, Děvenko, eh - pane obhájče," vřískl Zásmucký. "Nebudu se vám koukat na poklopec."
Pár porotců vyprsklo smíchy.
Rudolf se posadil mezi písaře a mě. "Ctihodnosti," řekl, "tvrzení obžaloby, že můj mandant měl intimní styk v brzdařské budce je neprůkazné."
"Proč?" zakrákoral důchodce Zásmucký, při čemž mu spadla horní polovina umělého chrupu.
"Protože, Ctihodnosti, půdorys brzdařské budky měří jen dvě krát dvě stopy, při čemž polovinu prostoru zaujímá lavice pro brzdaře. Rád bych, aby pan zástupce obžaloby vysvětlil, jak lze v tomto prostoru provozovat zmíněnou činnost, která, pokud je mi známo, se provádí vleže."
"Hm… Protest se přijímá," řekl soudce.
"V tom případě povolám prvního svědka obžaloby," řekl Dewart. "Je to brzdař Egon, řečený Pajda."
"Prosím, povolejte ho."
Dewart pokynul Egonovi. "Vy se vraťte na své místo, obžalovaný," houkl na mě Zásmucký. "Až vás tento soud bude potřebovat, dá vás zavolat. Pan obhájce tu zůstane."
Vstal jsem a odešel do protějšího oddělení. Jak jsem se posadil, jeden z uhlířů za mnou zasyčel: "Pěkně si tě podáme, parchante." A druhý se přidal: "Nebudeš nám prznit vercajk a holky."
Předklonil jsem se a opřel se lokty o kolena. Wolf se na mě z protější lavice zašklebil: "Nestrkej mi pod nos tu svou smradlavou palici."
Egon vykonal přísahu; potom ho Dewart vyzval, aby svými slovy vylíčil, čeho byl svědkem v brzdařské budce těsně před zastavením Vlaku.
"Ctihodnosti," začal Egon, nadýmaje se vlastní důležitostí, "vážená poroto. Protože mi vždycky leželo na srdci, aby služba v brzdařské budce byla prováděna se vší odpovědností, sledoval jsem Betty Clemensovou -
"Svědkyni," houkl soudce a uhodil kladívkem.
"Nepoužívejte žádná jména, pane svědku," řekl Dewart. "Říkejte svědkyně, obžalovaný a podobně."
"Ano," kývl snaživě Egon. "Tak jsem sledoval svědkyni, která měla vyžehlenou blůzu a šla na konec vlaku. Myslel jsem si, že jde vyrušovat toho… obžalovaného z práce. To se přece nesmí, je to tam napsáno. A všecky nápisy ve Vlaku jsou pro nás zákony, které se učíme od malička zpaměti. A já, slavný soude a vážení porotci, znám tyto zákony i ve všech mrtvých jazycích." Napřímil se, odkašlal a vychrlil na soudce: "Durante lefermáte nele stacióni avjetáto servirsi dela rityráta. Premere il pedále… Fushébl!"
"K věci," řekl znechuceně Zásmucký.

Dewart se usmíval. "Slavný soud uzná," řekl, "že svědek je patřičně vzdělaný a učinil to, co by měl učinit nejen každý člen vlakové čety, ale i obyčejný pasažér. Pokračujte, pane svědku."
"Tak jsem za ní šel," vykládal Egon, "šla pořád dál, až jsem si byl jistý, že jde opravdu do brzdařské budky. Musí se tam přelézat poslední vagón, to je, prosím, osminápravový valník… Na konci má dvířka s okénkem nahoře. Těma se chodí do budky. Viděl jsem Betty - teda svědkyni, jak do těch dvířek vešla. Potom dlouho nešla ven. To už byla skoro tma."
"Co jste udělal dál?" zeptal se Dewart.
"Šel jsem se kouknout tím okýnkem."
"A co jste viděl?"
"Ehm, pane vrchní konduktére -"
"Mluvíte k soudu," řekl Zásmucký a klepl kladívkem. "Neoslovujte zúčastněné běžnými tituly."
"Ano, prosím," řekl Egon. "Ctihodnosti."
"Opakujte otázku!" houkl soudce na písaře.
"A co jste viděl?" přečetl Zmok ze svého prkénka.
"Viděl jsem, že obžalovaný a svědkyně byli svlečení a dělali…" Odmlčel se a zrudly mu uši.
"Měli intimní styk?" zeptal se Dewart.
"Ano, prosím. To měli."
"Popište podrobně, co jste viděl."
"No… Byli nahatí - a dělali… to."
"Protestuji!" křikl vysokým hlasem elév Rudolf. "Svědek neříká, co skutečně viděl. Intimní styk, to nic neznamená. To je abstraktní pojem. Navíc jsme u tohoto slavného soudu, abychom prokázali zcela jiný zločin obžalovaného, a to zlomení lopaty podle paragrafu jízdního řádu číslo…," začal listovat v malém navoněném památníčku, "číslo… sedmnáct lomeno devětasedmdesát. Výslech svědka je irelevantní."
Důchodce Zásmucký třikrát uhodil kladívkem. "Soud pochybuje o schopnosti svědka vylíčit vlastními slovy situaci, ke které podle jeho tvrzení došlo mezi obžalovaným a svědkyní. Soud proto dochází k názoru, že svědek obžaloby musí názorně předvést, co tím okénkem vlastně viděl. Pokud soud ví, je svědkyně zajištěna na toaletě…" Zahltil se slinami a chvíli chrchlal, než popadl dech. "Přiveďte ji," pokračoval a od úst mu létaly kapičky, "a svědek obžaloby ať celou situaci soudu demonstruje."
"Obžaloba nemá námitky," řekl Dewart s úsměvem.
"Obhajoba taky ne," řekl Rudolf. "Ať je konečně jasné, jestli lze mít v brzdařské budce intimní styk nebo ne. Můj mandant si jistě nepřeje nic jiného, i když je to irelevantní a samozřejmě nechutné."
Nechápal jsem, co chtějí. Proč potřebovali Betty, aby mohl Egon ukazovat… Viděl jsem, jak se Dewart škodolibě usmívá. Soudce Zásmucký si olizoval rty. Porotci se pošťuchovali a v davu se ozývaly oplzlé poznámky. Hleděl jsem na svého obhájce, ale ten jen pokrčil rameny, jako by říkal: "Co se dá dělat, hochu, proti tomu jsem bezmocný."
Když konduktér Forsche přivedl Betty (držel ji přitom důležitě za loket, jako by snad chtěla utéci), podívala se po mně zamženýma očima a slabě se pousmála. Potom ji vyzvali, aby složila přísahu.
"Tak prosím, pane svědku," řekl důchodce Zásmucký. "Demonstrujte soudu, jak jste viděl svědkyni s obžalovaným."
Egon se chvíli ošíval a pak řekl: "Ona, prosím -"
"Jeho Ctihodnost tím míní, abyste to ukázal," napomenul ho Dewart. "Ne abyste o tom vypovídal."
"Když ona to se mnou neudělá, pane…"
"V tom případě soud svědkyni potrestá," řekl Zásmucký a obrátil se k Betty. "Svědkyně… Předveďte soudu a porotě se zde přítomným svědkem Egonem, řečeným Pajdou, jakým způsobem jste v brzdařské budce prováděla intimní styk s obžalovaným!"
"Cože?" vykřikla Betty. "S tím spratkem že mám -"
Zásmucký uhodil kladívkem. "Urážka soudu!" volal a hlas mu přeskakoval. "Urážka soudu! Wolf. Donuťte svědkyni, aby učinila, co po ní tento soud žádá!"
Obrovitý průvodčí nákladních vagónů vstal a zamnul si svoje lopatovité dlaně.
"Naposled vyzývám svědkyni, aby byla poslušna soudu," řekl Zásmucký. "Jinak ji soud donutí."
"No tak, děvče nešťastné," řekl sladce Dewart, "musíte pana soudce poslechnout. Jde jen o důkaz, jestli je možné mít v brzdařské budce intimní styk. Na tom přece nic není. Jak to vidím já, nejspíš jste obžalovanému seděla rozkročmo na klíně, že? Tak to předveďte tady se svědkem, ať může potvrdit, že vás právě tak v budce viděl."
"Ne…!" vykřikla Betty. "Nechci!"
Nato Dewart pokynul hlavou Wolfovi. Velký zpocený průvodčí nákladních vagónů se sehnul, popadl nepřipravenou Betty zezadu pod koleny, zvedl ji a jediným trhnutím jí roztáhl nohy, až vykřikla bolestí.
Egon se opřel zády o opěradlo, vyplázl špičku jazyka a roztřesenýma rukama si začal rozepínat knoflíky kalhot. V té chvíli bylo hrobové ticho; bylo slyšet jen pravidelné tu-tum, tu-tum, tu-tum, jak se kola Vlaku řítila po spojích kolejnic.
Chtěl jsem se na Wolfa vrhnout; už jsem napůl povstal, když mě jeden z uhlířů uchopil zezadu za krk a strhl mě zpátky. Slyšel jsem, jak Betty křičí, pak její hlas zmizel v hulákání a ječeni nesčetných hlasů. Soudcovo kladívko tlouklo čím dál rychleji, tmělo se mi před očima, až jsem se začal propadat do temné hloubky; pád se zrychloval, vysoko nade mnou mizela v mracích gondola balónu a Clemensův vyděšený bílý obličej, zatímco zdola se ke mně blížila smrt.
KAPITOLA 44.

Zdálo se mi, že slyším temné bušení. Byla mi zima a ležel jsem na tvrdé podlaze. Páchla žluklým olejem a chlórem. Jazyk se mi žízní lepil na patro a hlava mě krutě bolela. "Betty," slyšel jsem čísi hlas, "Betty…"
Byl to můj hlas.

Nato někdo jiný řekl: "Zase ty živé sny, kamaráde?"
Otevřel jsem oči.
Ležel jsem na podlaze prázdného dobytčího vagónu, do kterého padalo slabé světlo okénky umístěnými až pod stropem. Nebylo tu nic, čeho by se zrak zachytil, kromě těch čtyř okének, za nimiž se míhaly stíny.
"Stejně jsi nátura, Berte," řekl ten druhý. "Za tu dobu by se skoro každý musel zbláznit. Jsi výjimečně odolný, i když skoro nejíš a trápí tě ty nepříjemné sny."
Podíval jsem se ve směru hlasu. Spatřil jsem hubeného holohlavého muže v otrhaném pracovním obleku. Seděl na podlaze a opíral se zády o stěnu vagónu. "Kdo jsi?" zeptal jsem se.
"Říkej mi třeba Fario," odpověděl se smíchem. "Jméno jako jméno… A já už to svoje skutečné stejně zapomněl."
"Dobře, Fario," řekl jsem. "Kdo jsem já?"
"A tak," pokývl Faria. "Povídalo se o tobě, že jsi ztratil paměť. Myslel jsem, že jsou to jenom řeči… Pokud je to pravda, tím líp, kamaráde. Tvůj mozek je nepopsaná stránka. Nepamatuješ si nic, co by tě mohlo omezovat."
"Už vím," řekl jsem. "Zlomil jsem lopatu… Miloval jsem se s Betty… Chtěla se mnou jít k radě pro povolení ke sňatku. Fario… Co s ní udělali?"
"Říkal jsem ti to včera."
"Nepamatuju si to. Ten soud… byl předevčírem?"
"Kdepak, kamaráde. Před rokem."
"Cože?!"
"Povídám, před rokem," kývl Faria.
"Ale - to není možné."
"Ztratil jsi paměť, Berte. Ztloukli tě do bezvědomí a potom tě hodili sem. Jednou za dva dni ti sem strčili okénkem kousek chleba a žejdlík vody. Naštěstí jsi nezapomněl, co s tím. Jedl jsi a pil, běděl jsi a spal, chodil támhle na kbelík a vyléval ho z okna, když byl plný. To tě zachránilo před šílenstvím."
"A - ty, Fario?"
Zasmál se zažloutlým chrupem s velkými řezáky. "Já? Jsem tady pár dní. Pokoušel jsem se s tebou komunikovat… Někdy se mi zdálo, že mě vnímáš, ale druhý den už jsi mě znova nepoznával. Možná že se to bude zítra opakovat."
Naráz jsem se posadil. "Ne, Fario," řekl jsem. "Už se to nebude opakovat, i když si z celého toho roku skutečně nepamatuju vůbec nic. Ale vím, co bylo předtím… Co se stalo s Betty, Fario?"
"Dali ji Egonovi," řekl Faria. "Cos čekal?"
"Proboha… A - ona?!"
"Hned zpočátku ho chtěla srazit na koleje mezi vagóny. Nepodařilo se jí to. Pak ji párkrát úředně ztloukli tak, že přestala protestovat. Zlomili ji. Pravděpodobně proto, že byla těhotná a nechtěla, aby ublížili dítěti."
"Egonovo… dítě?"
"Kdepak. Vsadím poslední knoflík u kalhot, že to není Egonovo dítě. Nevím, čí je; ale můžu vsadit celé kalhoty, že tvoje."
"Je to syn, Fario?"
"Je to syn. Narodil se před třemi měsíci."
"K čertu," řekl jsem. "Zatraceně."
"A… Tak to už jsi opravdu v pořádku, když kleješ, Berte. Teď by měla přijít druhá etapa tvého zmrtvýchvstání, co?"
"Hm… Nevím, o čem mluvíš."
"Měl bys začít přemýšlet, jak z té šlamastiky ven."
"Proč mě uvěznili na tak dlouhou dobu?" zeptal jsem se. "Nebyl jsem přece první, kdo zlomil lopatu. Stalo se to Kurtovi… i jiným. Ale vždycky viníka jenom ztlučou, a pokud má rodinu, seberou mu ji. Nikoho nikdy neuvěznili."
"Ty si nepamatuješ svůj rozsudek?"
"Nepamatuju."
"Tak si zapiš za uši: Neodsoudili tě jenom za lopatu a milostné hrátky ve službě. Za prvé jsi podezřelé individuum, které se dostalo do Vlaku bůhví odkud; za druhé jsi se spustil zrovna s Betty, která je dcerou Clemense, a ten přece kdysi utekl za černými ptáky. Tudíž tě odsoudili jako nebezpečný živel a zavřeli tě doživotně sem, abys nemohl nakazit další lidi nějakou propagandou."
"Doživotně…? Za to, že jsem se dostal do Vlaku bůhví odkud? Proboha, Fario, nic takového si nepamatuju. Vyrostl jsem v rodině leštiče mosazi, oba rodiče už zemřeli… Řekli mi, že jsem se narodil na jedné zastávce Vlaku."
"Od které doby si Vlak pamatuješ?"
"Od malička. Ačkoliv -"
"Aha. Ačkoliv co?"
"Od jisté doby mám na své dětství vlastní vzpomínky. Ale předtím… Krátce řečeno, nedokážu dost dobře rozlišit, co si pamatuju sám a o čem jsem jenom slyšel."
"Co znamená to od jisté doby?" zeptal se.
"Řekl bych, že tak od mých deseti let."
"To odpovídá," řekl spokojeně. "Dali jsme si s tím práci, kamaráde. Chtěli jsme tomu přijít na kloub."
"Čemu, Fario?"
"Tvému příchodu do Vlaku. Zjistili jsme, že jsi skutečně nalezenec."
"Zjistili jste… Kdo?"
"Až potom, Berte. Nech mě domluvit."
Mlčel jsem a Faria pokračoval: "Na té zastávce, kterou považuješ za svoje rodiště, tě tví rodiče našli. Neměl jsi u sebe

nic a umíral jsi hladem a žízní. Byli to staří manželé, kterým zemřel syn… Mysleli, že je to dobrodiní osudu. Vzali si tě k sobě - a tys nakonec uvěřil, že jsi jejich dítě, protože všecko, co předcházelo tvému příchodu ke trati, jsi zapomněl. Vzal jsi jejich vzpomínky za své a nikdy sis neuvědomil, že nenosíš jejich příjmení… Tak to s tebou je, Berte, a proto tě sem doživotně uvěznili. Přišel jsi z končin mimo Vlak, a jak víš, ty jsou Vlaku nepřátelské."
"Proč sem zavřeli tebe?"
Zasmál se. "Jsem zloděj. Vloupal jsem se do skladu potravin a ukradl jedno malé balení sucharů. To není žádný velký zločin, pokud nekradeš ve skladu pro pány. Odsoudili mě k výprasku a třem měsícům vězení."
"Zloděj… A jak ti mám věřit?"
Pokrčil rameny. "Opravdu jsem ty suchary ukradl. Byla to jediná cesta, jak se sem dostat a promluvit si s tebou o černých ptácích a zemi Dzwille."
"A co když je to - léčka? Můžeš být docela dobře provokatér, Fario. Ostatně ani o černých ptácích, ani o té zemi nevím nic. Jak jsi to říkal? Dzwille?"
"Tu máš," řekl. "Zatím jsem ti to nedal, protože jsem neměl jistotu, že se probereš. Přečti si to."
Vzal jsem od něj kousek papíru, který byl zřejmě nějaký čas zmačkaný do nepatrné kuličky. "Měl jsem to v botě," řekl Faria. "Ty nikdy neprohlížejí, fajnovky."
Vstal jsem a postavil se pod jedno z okének, kam padalo trochu světla zvenku; přiblížil jsem papír k očím a četl kulaté, trochu roztřesené písmo:
Můj nejdražší a jediný muži, důvěřuj člověku, který ti přinese tohle psaní. Ukradl suchary, aby se k Tobě dostal. Potvrdí Ti, že Tě stále miluju, i když Ty už mě třeba nebudeš chtít, protože jsem spala s Egonem. Věř mi, že jsem to neudělala dobrovolně, ale jen proto, aby neublížili našemu synáčkovi. Pokud mě takhle pošpiněnou nebudeš nenávidět, chci s Tebou a s malým Bertem utéci z Vlaku. Věřím v zemi Dzwille i v černé ptáky, kteří ukazují cestu k ní, protože ta cesta není jen věc víry, ale i věc lásky.
Až do smrti Tvá Tě milující

Betty Clemensová

Dlouho jsem stál, opíral se o stěnu vagónu a znova pročítal nerovné řádky, až mě vyrušil Fariův hlas: "Tady máš kus uhlí, Berte. Zabal to do dopisu, aby ho vítr nehodil zpátky do některého vagónu."
"Cože…?!" nechápal jsem. "Proč bych -"
"Jo, vyhodíš dopis oknem," řekl. "Chceš snad, aby ho u tebe někdo našel? To by byl konec všech nadějí."
"Nedokážu to," řekl jsem.
"Dej to sem…" Vyškubl mi dopis z ruky, zabalil do něj uhlík a rozmáchl se; papírová kulička proletěla oknem a zmizela.
"Tak," řekl spokojeně. "Teď už jsme zase jenom odsouzenci a vězňové. O čem si povídáme, do toho nikomu nic není, co?"
Napřáhl jsem k němu paži. "Odpusť, že jsem tě podezíral, Fario," řekl jsem. "Nechal ses zbít a zavřít kvůli mně a Betty… Nikdy ti to nezapomenu."
Stiskl mi ruku. "Dobrá, dobrá," zabručel, "neudělal jsem to jenom proto. Nejsem sám, Berte. A teď bychom si měli promluvit o cestě do země Dzwille, co?"
"Nic o ní nevím. Jen to, že ji odešel hledat Clemens."
"A černí ptáci?"
"Nevím… Pozoroval jsem jejich let."
"Nejsi sám. Ve Vlaku je nás už dvanáct."
"Ano… A co?"
"Poslouchej, Berte… Nikdy jsi nepřemýšlel o tom, že je nesmysl řídit se jenom semafory a dvě stě let starým jízdním řádem, který dávno neplatí?"
"Neplatí…?!"
"Samozřejmě. Jízdní řád kdysi zřejmě sloužil k tomu, aby vlaky jezdily podle něj. Aby zastavovaly na stanicích, kde nastupovali a vystupovali lidé. Vlaky nebyly svět, ale obyčejný dopravní prostředek. Sloužily lidem a nedělaly z nich otroky. Našli jsme to v knize, kterou jsme ukradli z jednoho zaplombovaného vagónu. Je jich tam víc a časem se pokusíme získat další."
"Ale proč potom -"
Faria pokrčil rameny. "Proč? Něco se stalo. Těžko se kdy dovíme, co to bylo. Svět se změnil… Zůstal jenom jeden jediný Vlak, ten náš… Ujíždí neznámo kam po jediné trati, co zbyla. Možná stále dokola, to nikdo z nás neví, protože kruh může být tak velký, že ho lidská paměť neobsáhne. Ale skutečný svět je stokrát, možná tisíckrát větší a lidé v něm žijí dál. Jenže tuhle skutečnost před námi páni radní tají."
"Proč by to dělali?"
"Protože by ztratili svoje postavení. Proto tak nenávidí všechno, co se světem mimo Vlak souvisí."
"Černé ptáky…?"
"Ty nejvíc. Protože ukazují cestu do země Dzwille."
"Poslyš, Fario… Od koho jste se vlastně dověděli, jak se ta země jmenuje? Nikdo z těch, co odešli, se přece nevrátil, aby nám o ní vyprávěl…?"
"Ty nevíš, Berte?"
"Nevím."
"Přece od tebe, kamaráde," řekl Faria se smíchem. "Pohádka o zemi Dzwille byla jediné, co sis ze svého dětství

pamatoval. Povídal jsi o ní jiným dětem, ti zase rodičům… Potom ji páni zakázali. Jak by ne; vyvolávala touhy po lepším životě. A lepší život pro lidi rovná se konec zahálky pro pány."
"Zjednodušuješ to, Fario."
"Proč? Nechci otročit v tomhle pohyblivém světě, který vůbec světem není. Už jsem ti řekl, že je nás dvanáct. Podivil by ses, jací lidé se k nám přidávají. Například Braun, předák uhelné hotovosti. Nebo třeba Matěj, nosí nám cenné zprávy ze služebního vagónu. Snažíme se získat další. Jednou zastavíme Vlak a odejdeme; ale napřed musíte ty a Betty zmizet i se svým dítětem, protože byste se cesty do země Dzwille nemuseli dožít. Teď se pokus odpovědět mi na pár otázek."
"Ano… Dobrá, pokusím se."
"Proč jsi řekl, že to zjednodušuju, Berte?"
"Myslím, že ani mimo Vlak nejsou lidé šťastní. Snad v zemi Dzwille. Ale mimo ni jsou i jiné země, kde černí ptáci nehnízdí."
"Vzpomínáš si na to?" zeptal se.
"Ne… Nevím. Zdá se mi, že o tom vím spoustu věcí; ale pak si zase říkám, že to jsou jenom sny… a kruh."
"Kruh?"
"Ano… Nekonečný kruh. Nevím, proč to tak je. Odsud se dostaneš do jiného světa, kde i čas ubíhá jinak. Nakonec zase dojdeš k Vlaku… I kdybys sebevíc nechtěl. Dojít do země Dzwille znamená vyrazit z kruhu. Černí ptáci létají přímo."
"To je náramně poučné," řekl spokojeně. "Ale pokračuj, kamaráde. Nemůžeme vědět, kolik času na to máme, a já si musím co nejvíc informací zapamatovat, abych je mohl dávat dál. Jakmile zastavíme na červenou, pomůžeme ti v útěku… Snad se potom někde sejdeme, Berte."
"Dobrá, ptej se," řekl jsem. "Řeknu ti všechno, na co si dokážu vzpomenout. Včetně svých snů."
Myslel jsem si, že se prostě vyzpovídám pozornému posluchači, abych tím ulevil své bolavé hlavě; jenže během rozhovoru se mi vynořila z mysli řada podivných, logice odporujících obrazů, které jsem si vůbec nedokázal vysvětlit… Například jsem dobře věděl, že stále miluji Betty Clemensovou; ale proč se mi v duchu jevila v mnoha podobách, jednou jako světlovlasé děvče v plátěné blůzce, jindy jako tmavovlasá a modrooká dáma v dlouhé vlající sukni, dítě, zralá žena, nebo mladičké, sotva šestnáctileté děvče v dřevácích? A proč mi její nesčetné podoby často splývaly v jinou, mnohem nevysvětlitelnější? Kdo byla ona černě oděná dívka, jejíž oči vyvolávaly představy nekonečného stříbřitého soumraku? Kam vedl ten nekonečný zasněžený most, na němž jsem sledoval její stopy…?
Faria pozorně poslouchal, když jsem mu líčil své vidiny, a čas od času mě přerušoval dotazy; jindy zase jenom pokyvoval hlavou a bručel: "Ano, ano… Jenom do toho vnést nějaký řád…" Jenže to jsem právě nedokázal; všechny děje se mi zdály zmatené jako kniha, v níž někdo zpřeházel stránky a ještě jich spoustu poztrácel. Například - proč jsem se často vznášel v jakémsi koši, společně s člověkem, kterého jsem nikdy neviděl? Co mi vlastně říkala mluvící krysa, kdo byla žena-opice a komu nebo Čemu patřilo jméno Bruwatrah…? Faria se k jednotlivým záhadám znovu vracel, snažil se vhodně volenými otázkami povzbudit mou paměť, ale byla to marná práce; začal jsem si plést jedno s druhým, až jsem konečně Fariovi řekl, že ztrácí čas s bláznem.
"Možná," přikývl. "Možná jsi blázen, Berte. Ale kdo z nás není? Tvou paměť zničili, když tě zbili do bezvědomí. Ničením těla ničí i rozum a duši. Proto jednou povstaneme, zastavíme Vlak tam, kde nejsou semafory… a půjdeme hledat zemi Dzwille. A pokud tě na své cestě potkáme, ukážeš nám směr."
"Možná že do té doby zemřu," řekl jsem.
"Potom nás povede tvůj syn," řekl Faria a stiskl mi ruku.
Následující noci Vlak zastavilo rudé světlo semaforu.
KAPITOLA 45.

"Máme náramné štěstí, že jsme zastavili v noci," řekl mi Faria, když se zvenku ozvaly hlasy mužů a kroky okovaných bot po štěrku. "Až nám otevřou vagón, vylezeš ven… Dál se musíš plížit po střechách a dostat se až k předposlednímu vagónu. Pokud jsi zapomněl, který to je -"
"Nezapomněl," řekl jsem. "Je to vyřazený osobní vůz, ze kterého si udělali dílnu údržbáři."
"Správně. Ten vůz nebude zamčený. V něm bude čekat Betty s dítětem. Znamení pro vás je výkřik: Pojďte sem všichni, tady leží mrtvý! Pamatuj si to. Až tohle uslyšíš, podívej se opatrně ven. Někde uprostřed Vlaku se budou sbíhat lidé. Nikdo se nebude dívat na konec Vlaku a brzdař je náš člověk. Pak vystoupíte a budete utíkat co nejdál. Že jste pryč, se zjistí pozdě. Nikdo vás pronásledovat nebude, a jakmile se na semaforu rozsvítí zelená, jste zachráněni."
"Co ten mrtvý, Fario?"
"Připravili jsme vycpaný pytel oblečený do starých hadrů. Budou vyšetřovat, kdo to udělal, ale na nic nepřijdou."
"A co ty?"
Zasmál se. "Já přece spal. O ničem nevím."
Stiskl jsem mu ruku. "Dobře, Fario. Hodně štěstí vám všem."
"I tobě, Berte. Pozdravuj Betty."
"Díky."
Vtom zaharašil řetěz a cvakl zámek dveří na zadní stěně vagónu, vedoucí do budky brzdaře a z ní zase do protější; nejstarší z nás pamatovali dobu, kdy do žádného vagónu (kromě osobních) nevedly jiné dveře než postranní vrata; ta ovšem nebyla k ničemu, pokud Vlak dlouho jel. Proto byly proraženy další dveře v čelech vozů, takže se dalo procházet celým Vlakem od tendru až po červenou lucernu na konci Vlaku.
"Sbohem, Berte," zašeptal Faria.

"Sbohem," odpověděl jsem a vešel do brzdařské budky. Kdosi tam stál a tiše řekl: "Dělej… Okénkem ven a na žebřík. Pospěš si."
Vylezl jsem okénkem a natáhl se po příčkách žebříku vedoucího na střechu následujícího vagónu. Slyšel jsem hlasy a sykot páry a koutkem oka zahlédl řeřavé světlo semaforu, rozplizlé v mlze. Pak jsem se přehoupl přes okraj střechy a lehl si na břicho přesně v okamžiku, kdy nějaký pánovitý hlas křikl pár stop ode mě: "Co tam děláte, člověče?"
"Kontroluju nárazníky, pane," odpověděl muž, který mi otevřel.
"Dobrá," zabručel pánovitý hlas.
Ležel jsem bez pohybu a čekal. Slyšel jsem kroky, jak se vzdalují podle kolejí směrem k lokomotivě. Potom zachrastil řetěz a můj neznámý spojenec zašeptal: "Lez, nikdo tu není."
Pustil jsem se po střeše a brzy jsem dolezl na opačný konec vozu. Když jsem překonal po dvou žebřících mezeru mezi vagóny, lezl jsem dál a červené světlo semaforu se zvolna vzdalovalo. Nejnebezpečnější to bylo na střechách osobních vozů; venku se shlukovali lidé, majetnější si zapalovali dýmky a hovořili mezi sebou. Ale nahoru se naštěstí nikdo nedíval.
Myslel jsem jen na to, aby se světlo nezměnilo v zelené; to by byl konec všem nadějím.
Trvalo mi snad půlhodinu, než jsem před sebou spatřil dvířka do zrušeného vagónu s údržbářskou dílnou. Tady už lidé nebyli a semafor byl tak daleko, že bylo jeho světlo sotva vidět. Všude kolem bylo hrobové ticho a vzduch byl plný neobvyklé a přece mně podivně známé vůně trávy.
Sešplhal jsem po žebříku na ocelovou plošinu, otevřel jsem dvířka a vešel do tmy vagónu, do něhož škvírami v oknech, zabedněných překližkou, prosvítalo mlhavé šero okolní noci. "Betty…?" zašeptal jsem.
Ve tmě přede mnou zaplakalo dítě.
"Tiše, tiše…," řekla Betty. "Berte…"
"Ano, jsem to já, Betty."
Po dvou krocích jsem se dotkl její tváře.
"Přišel jsi…"
"Ano… Myslela jsi, že nepřijdu?"
Objal jsem ji.
"Pozor," řekla. "Ten maličký…"
Držela v náručí děcko, zavinuté v peřince.
"Ach, Betty… Viděl jsem tě ve snech v tolika podobách; a ty jsi zůstala stejná jako tenkrát."
"Berte… To jenom dítě… Byla bych nejradši umřela. Ale nemohla jsem kvůli němu. Čekala jsem na zázrak… a ten přišel. Budeme žít."
"Ano, Betty. Budeme žít. Najdeme tvého otce. A potom odejdeme společně do země Dzwille."
Dítě znova zavrnělo. "Berte," řekla Betty, "slib mi, že se o něj postaráš, kdybych… Třeba zemřu cestou. Nevíme, jak daleko je do obydlených krajů. Možná to jsou stovky mil a my máme jenom uzlíček s chlebem a láhev vody."
"Nezemřeš," řekl jsem. "Dojdeme tam oba."
Objala mě jednou rukou a zvedla ke mně tvář.
Chtěl jsem ji políbit, když se zdálky ozval ječivý výkřik: "Všichni sem! Tady leží mrtvola!"
"To je signál, Betty," řekl jsem.
"Ano. Polib mě, Berte."
"Nemáme čas," řekl jsem a obrátil se zpět ke dveřím. "Musím vidět, co se vzadu děje… Okna jsou zatlučená."
"Ano… Ty víš, co máš dělat."
Pootevřel jsem dveře a vyhlédl na plošinu. Odtud jsem sice neviděl, ale slyšel vzrůstající šum vzdálených hlasů.
Odvážil jsem se vystrčit hlavu. Zdálo se mi, že se lidé sbíhají u jednoho z prostředních vagónů. "Nedotýkejte se toho!" vykřikl někdo. "Oznamte to ve služebním vagóně…" Hluk narůstal a lidí v tlačícím se davu přibývalo.
Obrátil jsem se ke dveřím. "Pojď," řekl jsem.
Betty mi podala dítě. "Prosím, vezmi ho, Berte," řekla. "Jsem slabá… Bojím se, že bych ho upustila."
Vzal jsem od ní dítě a sestoupil po schůdcích. Byli jsme tři kroky od vagónu, když Betty řekla polekaně: "Ach, Berte… Zapomněla jsem na ten uzlík."
"Nech uzlík uzlíkem," řekl jsem. "Pojď, rychle!"
"Ne… Neměli bychom co jíst."
"Budeme hladovět."
"A co dítě? Já… nemám moc mléka, víš? Dávám mu sát namočený chleba."
Obrátila se a rozběhla se zpátky.
Vtom kdosi vyšel z vagónu a stanul na plošině. "Tak vás máme," řekl protivný hlas vrchního konduktéra Dewarta a v jeho ruce zazářila odkrytá svítilna. "Všechno jsem slyšel… Matěji - dvoje olejovky jsou tvé. Hej, popadněte ho - a tu ženskou nechte, ať si to s ní vyřídí manžel!"
Zpod vagónu začali vylézat chlapi s lopatami. Zazářila další světla. Poznal jsem hlas Egona, který je pobízel: "Lopatami do něj! Nešetřte ho!"
"Nese dítě," řekl někdo. A Egon zavřeštěl: "Čert vem dítě, ztřiskejte ho i s tím parchantem!"
Dewart se dal do hlučného smíchu.
"Betty!" vykřikl jsem, "utíkej!"
Vrhla se ke mně. Nečekal jsem a s dítětem v náručí jsem se rozběhl k příkrému svahu. Zdálo se mi, že ji mám v patách; nemohl jsem se ohlížet, pokud jsem se nechtěl zřítit zpátky a srazit i ji. Jednou rukou jsem objímal dítě a druhou se chytal trhajících se lodyh a trnitých šlahounů. Ještě nebylo všechno ztraceno; věděl jsem, že za námi daleko nepoběží.

Ale museli jsme vydržet, běžet jako o život do neznámé temnoty a ztratit se v mlze… Ocitl jsem se na vrcholu svahu a ohlédl se.
Právě v té chvíli Betty zoufale vykřikla.
Egon s patolízalem a zrádcem Matějem ji v půli svahu dostihli, popadli ji za sukni a strhli na zem. Viděl jsem, jak se všichni tři kutálejí k nohám chlapů s lopatami, kteří teprve dobíhali k úpatí svahu. První se zvedl ze země pajdavý Egon, zvedl Bettinu hlavu za vlasy a druhou rukou ji udeřil do obličeje. "Čubko!" vřeštěl, "poběhlice!" A znova tloukl Betty do tváře a cloumal její hlavou sem a tam.
"Berte," řekla. "Zachraň ho. Je to tvoje povinnost."
Neměl jsem na vybranou.
"Sbohem, Betty!" vykřikl jsem.
Obrátil jsem se a dal se na útěk.
Ocitl jsem se na bahnité rovině, ztrácející se v nažloutlé mlze. Nemyslel jsem na neslýchanost toho, čeho se odvažuji, a rozběhl jsem se doufaje, že v mlze zmizím.
Po pár krocích jsem se ohlédl přes rameno; na zlomek vteřiny mě oslnil pruh jedovatého světla acetylénové lampy, tryskající do mlhy. Potom se přes okraj svahu přehouply temné postavy. Hlasy vyly, ječely a dávily se smíchem.
Ti za mnou se blížili, i když byli vesměs mnohem starší než já a měli kratší dech. Vběhl jsem do špinavé louže plné řídkého bahna, z něhož jsem jen těžko vytahoval nohy v těžkých botách. Nadbíhali mi z obou stran, mávajíce lopatami.
Světlo mě znovu našlo, viděl jsem vlastní nekonečný stín, jak se rýsuje na mlžném pozadí.
Srdce mi bušilo jako kola Vlaku na spojích kolejnic.
Náhle hlasy mužů přehlušil jiný zvuk.
Bylo to táhlé zavytí parní píšťaly.
V té chvíli jsem upadl; držel jsem dítě v náručí, chránil jsem je vlastním tělem a na kolenou ve vlažném, svíravě páchnoucím bahně jsem čekal první ránu lopatou. Jenže ta nepřicházela a světlo mě náhle opustilo. "Hej," volal někdo, "nechte toho idiota. Zpátky…!"
A jiný, vysoký a vyděšený hlas vykřikl: "Zelená!"
Dusot nohou se ozval znovu a zvolna se vzdaloval.
Nadzvedl jsem se, pak jsem se opatrně obrátil; zprvu jsem si neuvědomoval, co se děje. Znovu zaječela parní píšťala.
Stíny pronásledovatelů se ztratily na černé hranici svahu.
Světlo zmateně zatápalo mlhou… Pak zmizelo.
"Ne…," rozkřikl jsem se. "Nenechávejte mě tady!"
Slyšel jsem sykot páry, který přehlušil mé volání. Ale i kdyby je byl někdo zaslechl, nevrátil by se pro mě. Na semaforu svítila zelená… Vlak musel dál. Málokdy čekal na opozdilce… Snad na člena rady. Nebo na vrchního konduktéra. Na mě čekat nebude…!
Vstal jsem a potácel se tmou.
Když jsem se ocitl na okraji rokle, kterou běžely koleje, Vlak se právě hnul. Volal jsem, křičel jsem, mával; ale Vlak zvyšoval rychlost. Osvětlená okna mě míjela, z některých hleděly lhostejné tváře, dunění kol mě ohlušovalo, pak se kmitl poslední vagón.
"Betty," vykřikl jsem, "Betty!"
Ale viděl jsem jen červenou lucernu kymácející se na brzdařské budce.
Potom Vlak zmizel v noční mlze, kterou prorážela světlo semaforu jako zelená bludička.
KAPITOLA 46.

Vláčel jsem se vpřed se spícím dítětem v náručí a mé boty mlaskavě vázly v hlinité kaši. Planina žlutého bahna, říkal jsem si. Ano… Je to Planina žlutého bahna. Při zastávkách Vlaku určovala rada, jak budeme ona zastavení nazývat; proto jsme vzpomínali na Oranžové písky, Šedou strusku nebo Velkou černou hlínu. Všechna tato místa byla nenávratně v minulosti; nikdy jsme je neměli spatřit podruhé…
Planinu žlutého bahna jsem si pojmenoval sám, byl jsem jejím objevitelem a pánem.
Ale co jsem tím získal?
Všechno zůstalo za mnou, ve Vlaku, který pokračoval na pokyn zeleného světla semaforu ve své nekonečné cestě.
Docela všechno. Protože víc než Betty jsem neměl.
Obcházel jsem rozsáhlé kaluže a chvílemi tišil dítě, které se probouzelo, protože mělo hlad… Neměl jsem mu co dát kromě vlastního prstu na dumlání. Bál jsem se, že mi zemře v náručí. Zneklidňovala mě tma, děsila mě mlha, byl jsem prochladlý v promáčených šatech…
Ale šel jsem dál s vědomím, že dokud se pohybuji, máme oba naději.
Pak začalo svítat.
Nikdy jsme v okolí trati neviděli víc než pusté písky, neplodné lučiny s bledou trávou, lišejníkem obrostlé skály, či rozsáhlé plochy, skvrnité a žíhané, po nichž vítr honil hnědý prach, a protože trať většinou vedla korytem, nebylo po čem se rozhlížet. Už od dětství nám vštěpovali, že všechno, co nepatří k Vlaku, je nám nepřátelské… Věděl jsem, že je to lež, když se přede mnou vynořily stromy s bílou, černě skvrnitou kůrou a pod nohama mi zaskřípal žlutý písek. Spatřil jsem pavučinu, na níž se třpytily kapičky vody ze sražené mlhy, kdesi přede mnou se víc a víc dnilo a lehké šumění ve větvích mi střásalo do tváře hrsti zlatých listů. Pohlédl jsem do tváře dítěte, které otevřelo oči. Jak na mně jejich pohled spočinul, jako by se na mě dívala Betty… Vyhrkly mi slzy a přitiskl jsem dítě k hrudi.
Chvíli jsem tak stál a hořce plakal; nedokázal jsem zachránit ubohou Betty a ještě jsem jí vzal to jediné, pro co dokázala přežít celý strašný rok v ponížení a utrpení.

Vtom se dítě zasmálo.
Zvedl jsem uslzený zrak; proti mně stál mladík snad v mém věku, v placaté kostkované čepici a oblečený do flanelu; na nohou měl boty s vysokými holeněmi, v ruce bambusovou hůl a na řemeni přes rameno mu visela kožená brašna. "No tak, kamaráde," řekl chraptivým hlasem, "to není příliš rozumné, procházet se s nemluvnětem po lese takhle brzy po ránu, nota bene takřka poslepu. Zdá se, že vás trápí zánět spojivek…?"
"Ach ne," řekl jsem. "Plakal jsem."
"Skutečně…? Mohu vám nějak pomoci?"
"Ne… Nemůžete. Plakal jsem pro jeho matku."
"Promiňte. To je mi líto. Jak časté je to v Lukách. To dělá to zatracené podnebí. Ty věčné mlhy, skoro nikdy slunce, výpary z bažin, komáři… Eh, vždycky zamluvím, co chci skutečně říci. Upřímnou soustrast, pane, jeli vám to k čemu."
"Díky," řekl jsem. "Kde vlastně jsem?"
"Poblíž samoty Březový háj," odpověděl. "Jsem její majitel, Harwey Clemens."
Jméno mi bylo povědomé a řekl jsem mu to. "Inu, jsem v Lukách dost známý," prohlásil. "Možná že mně bude zase povědomé vaše jméno."
"Mně říkají Bert, ale nikdy jsem jiné jméno neměl."
"To je divné, nemyslíte?"
Pokrčil jsem rameny. "Neznám svoje pravé rodiče…"
"A tak," kývl. "Hm… Takové věci se stávají, že? Jen se divím, že vám nějaké příjmení nepřidělili úředně. Ostatně co s takovým příjmením. Víte, vždycky jsem si myslel, že by lidé mohli mít jenom jedno jméno a třeba jméno po otci. Však to tak kdysi bývalo… U všelijakých starých vymřelých národů. Třeba Olaf Olafsson, že? Knud Knudsen… Nebo Ivan Ivanovic." Zasmál se. "Ale to jsou všechno teorie… Praxe praví, že vaše dítě bude mít hlad a je zaručeně počurané. Což se ovšem dá snadno napravit, když přijmete moje pozvání. Zatím sice žiju sám, teprv se hodlám oženit, ale mou mládeneckou domácnost vede šikovné děvče, které se určitě dovede starat i o nemluvňata. Měla devět sourozenců, chudinka Gréta."
"To je od vás laskavé," řekl jsem. "Je to daleko?"
"Stojíme pět kroků od zahradní branky," řekl a ukázal holí na železnou mříž mezi zděnými sloupky. "Jen račte za mnou, ukážu vám cestu… A neděkujte mi, pane… Sleduji zcela zištné cíle. Žiju tady sám, jen s tou hloupoučkou Grétou a podomkem; moje snoubenka žije v Otavicích, to je odtud půl dne cesty, a jaké! Zabývám se ovšem výzkumy; geologie, botanika, chemie… Od všeho trochu. Ale nemám si o tom s kým promluvit. Vůbec mi nebude vadit, když se zdržíte třeba týden."
"Obávám se, že takovým věcem nerozumím."
"Přírodní vědy vám nic neříkají?"
"Zabýval jsem se sledováním povětrnosti," řekl jsem, aniž bych sám věděl proč.
"Meteorologie," kývl Clemens.
"A černými ptáky," vzpomněl jsem si.
"Ornitologie. Vida. Pak že nebude o čem mluvit… Pozor, tady je to trochu kluzké… Ale támhle už je dům. Hej, Gréto, kdepak jsi, děvče?"
Pohledná tmavovláska, snad sedmnáctiletá, s pestrou stuhou ve vlasech a obutá naboso do dřeváků, vyběhla z verandy domu; když spatřila, že se pán nevrací sám, zarazila se.
"No tak, Gréto," řekl Clemens, "neseme ti jednoho hladového a počuraného občana Luk. Postarej se o něj jako o vlastního bratra." Obrátil se ke mně. "Nebo snad sestru?"
"Ne, je to chlapec," řekl jsem. "Jmenuje se Bert."
KAPITOLA 47.

Byl jsem na samotě Březový háj už druhý týden; malý se měl čile k světu a zdálo se, že se do něj Gréta takřka zamilovala, zatímco Clemens se zamiloval do mě. Už několikrát jsem sice nadhodil, že bych měl konečně vyrazit na další cestu, ale můj hostitel mi to pokaždé rozmluvil. To už jsme si dávno připili na tykání a mnohokrát si spolu vyšli do rozsáhlých luk (v tomto případě myslím skutečné louky; kraj se podle nich jmenoval Luka, což se psalo s velkým L), abychom sbírali minerály, rostliny, nebo rybařili v blízké řece.
Jednoho večera, když jsme spolu zasedli jako každý den ke krbu v salónu, kam nám Gréta přinesla horký čaj (k němuž jako vždy přidala koketní pohled na mou adresu), se ke mně Clemens obrátil, obřadně si odkašlal a řekl, že by mi rád učinil jistý návrh, který nemám odmítat, dokud si všechno řádně nepromyslím.
"Dobrá, Harwey," řekl jsem. "Jen do toho."
Uchopil šálek z tenkého porcelánu oběma rukama, usrkl a přes jeho okraj řekl: "Napadlo mě, že je tenhle dům příliš veliký i pro budoucí novomanžele…"
"Hm… To se mi nezdá," řekl jsem.
"Ale je," řekl umíněně. "Ožením se. Liselotte je bezesporu krásná a inteligentní dívka. Potom přijde nějaký ten potomek… A co dál? Já jsem hloubavý duch, Berte. Svoje studia potřebuju konzultovat. K čertu - a taky s někým potřebuju chodit na ryby a pít."
"Máš přátele v Otavicích."
"Jaké? Znám se s příbuznými své nastávající. Tadeusz je kupec, tvrdá a neromantická nátura, a jeho matku zajímají leda klepy. Potom vikář, důstojný pán Výhor. To je zase pánbíčkář, i přes značné znalosti. Ne, Berte, nemám přátele. Zatímco tebe znám čtrnáct dní - a mám pocit, že jsme spolu vyrostli."
"Cos mi chtěl navrhnout?"

"Abys tady zůstal."
"To nemůžu, Harwey."
"A proč ne?"
"Zkrátka nemůžu… Protože musím -"
"Co musíš?"
Neodpověděl jsem. To, že něco musím, byla jen moje nutkavá představa. Čím déle jsem žil v Březovém háji, tím méně jsem věděl, jak jsem se do Clemensova domu dostal a odkud a kam jsem vlastně šel, když jsme se potkali v lese.
"Tak vidíš," řekl Clemens. "Nic nemusíš, bratře. Nevím, kam jsi měl zamířeno, když jsem tě potkal u branky do zahrady. Neptám se tě na to. Právě tak nevím, odkud jsi přišel. Myslím, že je v tvém životě nějaká tragédie, která tě řádně poznamenala. Máš synáčka, o kterého je třeba pečovat… Kde o něj budou pečovat líp než tady? A nikdo se tě nikdy nezeptá, kdo vlastně jsi; budeš prostě můj přítel a basta. Ten pokojík, ve kterém jsme tě ubytovali, ti může patřit."
"To je velice šlechetná nabídka," řekl jsem.
"A zištná," zasmál se. "Mě taky zajímají směry letu černých ptáků, Berte. Měli bychom je studovat spolu a jednou o tom napsat obsáhlé vědecké pojednání."
Tím mě zcela přesvědčil; protože jestli mi cosi zbylo z mé ztracené minulosti, byl to (samozřejmě vedle dítěte) neutuchající zájem o černé ptáky… a - co bych to nepřiznal - víc a víc jsem si všímal Grétiných dívčích půvabů. Zůstal jsem.
Brzy nato mě Clemens představil své nastávající, Liselotte z Otavic; krásná a poněkud přemrštěná Liselotte mou osobou příliš nadšená nebyla, ale Clemens si toho vůbec nevšiml. Musel jsem mu dokonce jít za svědka na svatbu, která se konala v Otavické kapli, což se zase nezamlouvalo Liselottiným příbuzným a některým dalším svatebním hostům. Naštěstí jsme se hned po svatební hostině vrátili do Březového háje.
Časem jsem nabyl přesvědčení, že sem patřím odjakživa; někdy jsem sice měl výčitky, že i přes občasný výdělek z pletení košů z vrbového proutí a různých správek mlýnků a deštníků, které mi opatřoval Clemens, žiju z jeho peněz (často mi to připomínaly nenápadné poznámky jeho ženy), ale když jsem se o tom zmínil, Clemens se tím cítil dotčen.
"Nikdy už mi nic takového neříkej," odbyl mě. "Kdybych o tvoji přítomnost nestál, řekl bych ti to. A Liselotte… Té si nevšímej; v jádru je to dobrotivá bytost, to jenom ta její bigotní výchova dělá svoje. Ale to se změní, určitě se to změní. Jen co přijde dítě."
Po Clemensově sňatku jsme spolu přestali chodit do luk a k řece. Prožíval líbánky a věnoval se Liselotte, což bylo pochopitelné. Protože jsem v důsledku toho býval často sám, nebyly mi proti mysli pozornosti Gréty a sedával jsem u ní v kuchyni, kam mě (k velké zlosti podomka Johana) zvala na vybrané přesnídávky. Clemens to záhy zpozoroval a řekl mi, že by mu nijak nevadilo, kdybych si s Grétou udělal známost; jistě nechci být věčně svobodný, Gréta se o mého syna stará jako skutečná matka, a tak by se vlastně mnoho nezměnilo. Nemohu říci, že by se mi bylo děvče nelíbilo; už delší dobu jsem o ní přemýšlel, ale cosi mi bránilo v navázání bližšího vztahu. Snad to byly moje věčné sny… Začal jsem tedy alespoň uvažovat o tom, jakým dárkem ocenit její péči o malého Berta, a když se mi jednou jen tak mezi řečí svěřila, jak ráda by měla klobouk s černými péry (byla to tehdy velká móda), požádal jsem Clemense, aby mi nějaká koupil, až pojede do Otavic. Samozřejmě, mohl jsem jí dát péra, která jsem nasbíral v lukách, ale ta byla příliš krátká a většinou poškozená, aby se dala použít jako ozdoba klobouku.
Tehdy jsem také začal přemýšlet o balónech; dostal jsem se k nim přes jakýsi starý, roztrhaný a neúplný (jako většina knih) kalendář, v němž jsem si přečetl cosi o dějinách létání. Bylo to zvláštní - létání mělo kdysi svou historii, ačkoliv v současnosti nikdo nelátal a také nikdo nepamatoval, že by kdy bylo něco takového možné. V onom potrhaném a místy sotva čitelném článku (navíc značně povrchním) jsem se dočetl, že určitým mezistupněm před tak zvanými aeroplány (neboli letadly těžšími vzduchu) byly koule z neprodyšného plátna naplněné vodíkem, čtrnáctkrát lehčím vzduchu. Pravda, podle neznámého autora článku byly balóny slepá ulička a vymizely, když se prosadila a uplatnila myšlenka letadel těžších než vzduch. Ale protože pro mě (a zcela jistě i pro kohokoliv jiného) bylo nemožné zhotovit takový aeroplán, pomyslel jsem si, že by balón mohl být ideálním prostředkem, jak se vznést a letět tam, kam létají černí ptáci… Řekl jsem o svém nápadu Clemensovi, kterého velice zaujal (i když se s tím zpočátku své ženě raději nesvěřil); řekl mi, že pokud dokážu zrekonstruovat podle těch kusých informací, jak asi takový balón fungoval, aby se dal skutečně postavit, milerád mi poskytne nejen potřebné finance na materiál, ale i své vědomosti z oboru chemie a pokusí se vyřešit otázku plynové náplně.
Jednoho dne se Clemens vypravil vozem do Otavic; zdálo se mi, že se jeho ženě začíná stýskat po společnosti, na jakou byla zvyklá ve svém dřívějším bydlišti, a Clemens se rozhodl přivézt její staré známé. Poznal jsem je u příležitosti svatby v Otavicích, o čemž jsem se už zmínil - byl to hlavně Liselottin blízký příbuzný kupec Tadeusz, jeho matka a vikář Výhor, který byl sice považován za osvícence (také měl slušnou sbírku starých tisků), ale protože byl zároveň knězem, byl spíše příznivcem stávajících pořádků. Tadeusz byl domýšlivý mladík, pyšný na svoje obchodní úspěchy, a jeho matka, i když v Lukách vážená, se zajímala hlavně o klevety všeho druhu.
Připomněl jsem Clemensovi, aby mi určitě přivezl černá péra pro Grétin klobouk, a použil jsem jeho vozu, abych se dostal dál do luk. Vystoupil jsem po hodině cesty, v místě, kde jsem nedávno objevil množství ptačích stop (bylo to u nevelkého mělkého rybníka) a rozloučil jsem se s Clemensem s tím, že se nejpozději do večera vrátím pěšky a že doufám, že se v té době vrátí z Otavic i on.
"Samozřejmě že se vrátím," řekl. "Ta společnost nebude příliš zábavná. Ale, víš - Liselotte je v poslední době nervózní a pobledlá; její staří známí ji snad rozptýlí. Chtěl bych se také porozhlédnout po vikářově knihovně, když už budu v Otavicích, kdoví, jestli tam neobjevím další informace o balónech."
"Bylo by to skvělé," řekl jsem. "Zatím mi není jasný vertikální pohyb - a taky vím jen velice málo o pokusech balóny řídit."

Clemens mi slíbil, že se pokusí něco podobného objevit. Hleděl jsem za vozem, dokud nezmizel v mlze, načež jsem se věnoval zkoumání stop černých ptáků.
Věděl jsem, že jsou to právě jejich stopy; i když se dalo předpokládat, že existují i jiní ptáci (dokonce se mi zdálo, že bych o tom měl cosi vědět, ale zřejmě jsem to zapomněl), tyto otisky byly nezaměnitelné pro svou neuvěřitelnou velikost. Ptáky samotné jsem čas od času vídal (nebo jsem tomu aspoň věřil), ale vždycky byli daleko a nejasně viditelní - pro tu věčnou mlhu -, že jsem nedokázal určit délku trupu ani rozpětí křídel. Ale podle stop museli být velcí přinejmenším jako člověk…
Strávil jsem u rybníka několik hodin, kreslil jsem stopy a měřil je a pak jsem se dlouho skrýval v houští orobince, protože jsem doufal, že aspoň jeden exemplář přiletí a snese se k rybníku… Bohužel jsem čekal marně jako už mnohokrát předtím. Zato jsem se dočkal změny počasí; obloha se zatáhla nízkými mraky a dalo se do deště - a já měl do Březového háje dobré tři hodiny cesty, pokud jsem tu nechtěl čekat na Clemensův vůz a promoknout přitom na kůži. Déšť člověk snese líp, když se v něm pohybuje, protože se pohybem aspoň zahřeje; tudíž jsem nepřemýšlel dlouho a vyrazil jsem na cestu.
Naneštěstí jsem nepočítal s pozdní hodinou. V půli cesty mě přepadl soumrak, a protože stále nepříjemně mrholilo, běžel jsem poklusem s hlavou předkloněnou, abych viděl aspoň stopy kol Clemensova vozu. Přesto jsem je nakonec ztratil, a jak jsem se díval pouze před špičky svých bot, dostal jsem se na břeh řeky a uklouzl po rozbahněném břehu tak nešťastně, že jsem sjel po pás do vody.
Právě jsem se s pomoci větví převislých vrb hrabal zpátky, když jsem zaslechl hlasy a vrzání kol. Byl to Clemens, který se vracel z Otavic s Tadeuszem, jeho matkou, vikářem a jakousi neznámou dívkou v černém, kterou jsem považoval ze služebnou Tadeuszových.
Toho večera jsme s Clemensem poprvé hovořili o zemi Dzwille, neboť přivezl zajímavý tisk z knihovny na vikářství; nemohli jsme ovšem všechno probrat podrobně, protože bylo třeba věnovat se hostům. Velice mě to mrzelo, když jsem se převlékal do slušnějších šatů, abych se nevystavil kritickým pohledům Liselotte Clemensové.
KAPITOLA 48.

Sešel jsem po schodišti do salónu, kde v krbu hořel oheň z březových polen.
"Nu, já bych nedovolila podobné ztřeštěnosti, kdyby šlo o mého syna," hovořila právě stará Tadeuszová. "Co z toho může pojit? Těžké zranění nebo smrtelný pád. Kdo to jakživ viděl - svěřit svůj život nějakému pytli naplněnému jakýmsi výbušným smradem?"
"V tom se mýlíte, matko Tadeuszová," oponoval Clemens. "Je to stejné jako se silnicemi, které bych rád stavěl… A vezmeme-li za příklad váš obchod, v něm je přeci také kus pokroku. Není to tak dlouho, kdy v nám známém okolí nebyl jediný; byli jsme odkázáni na obchodní cestující, kteří jednou přišli a jindy ne. Jaký to byl život na samotách? Když přišla zima se svými plískanicemi a nebylo dost petroleje, docházely svíčky, dojedli jsme poslední konzervu… Do jara odkázáni jen na brambory a zeleninu, zahrabanou ve sklepě v písku…"
V té chvíli mě zpozorovali.
"Nemějte mi to za zlé, Berte," řekla Tadeuszová, "pokud jste slyšel moje příkrá slova. Za mého mládí se nikdo nepokoušel vyrovnat mračnům."
"Nechci se vyrovnat mračnům," řekl jsem. "Rád bych létal tam, kam chci; to žádný mrak nedokáže."
"Tady je vaše místo, Berte," řekla Gréta a přisunula mi ke krbu jedno z volných křesel. Vedle mě ve stínu těžkého vyřezávaného příborníku seděla neznámá dívka; znamenalo to, že zřejmě není služkou, spíš společnicí staré Tadeuszové. Přesto jsme si nebyli představeni a já si nebyl jist, kdo z nás dvou je pro Otavické v podřízenějším postavení.
"Létat, kam chtějí, dokážou jenom ptáci," řekl vikář.
"Pokud nějací jsou," zabručel Tadeusz. "Snad by nám o tom něco řekl Bert, pokud vím, zabývá se jimi místo pořádné práce."
Málem bych se ho byl zeptal, co považuje za pořádnou práci; neměl jsem ho příliš v lásce, protože se ke mně vždycky choval se špatně zastíraným opovržením. "Nikdy jsem žádné neviděl," řekl jsem. "Ale to neznamená, že neexistují. Viděl jsem v blatech jejich stopy, našel jsem i jejich černá pera… A snad jsem i zahlédl nějaký stín, který prorážel oblaka."
"Byl to jen mrak neobvyklého tvaru," řekl Tadeusz.
"Nejsou mraky neobvyklých tvarů," řekla jeho matka. "Všechno, co je dílem božím, je obvyklé."
"Podle toho, jak ono dílo nahlížíme," řekl Clemens.
"A z jakého hlediska," přidal se vikář.
"Jakápak hlediska," řekl Tadeusz s protivným smíchem. "Jde o to, jsou-li, nebo ne. Stopy a pera, to není žádný důkaz."
"Gréto," zvolala Liselotte Clemensová, "pan Tadeusz má prázdnou sklenici…"
Gréta odběhla pro novou láhev; Clemens vzal pohrabáč, aby prohrábl oheň v krbu, zatímco Tadeusz se svou matkou a vikářem se rozhovořili všichni najednou: Neobvyklost nemá místa tam, kde je víra… Písmo praví, že blahoslavení… Pera, stopy, to je málo… Důkaz, ten by musel vypadat jinak… "K čertu s důkazy," chtělo se mi říci. "Není snad moje hledání také věcí víry?!"
Najednou jsem zaslechl tichá slova: "Není to jenom věc víry; je to i věc lásky."
Řekla to neznámá dívka po mé pravici; protože jejím slovům nikdo nevěnoval pozornost (asi ji díky svému hlučnému hovoru neslyšeli), odpověděl jsem: "Něco pravdy na tom je, slečno; jenže málokdo chápe, proč mě tolik zajímají právě ptáci. Kdysi dávno, když jsem žil docela jinde a jinak, jsem měl možnost denně zkoumat směr větrů. Později mě napadlo, že bych je mohl využít, kdybych sestrojil létací přístroj. Víte -, původně jsem se domníval, že černí ptáci žijí v Lukách, ale teď už vím, že to byl to omyl. V Lukách nikdy nehnízdí, jenom přelétají… snad na cestě k moři."

"Viděl jste je?"
"Ne… Právě před chvílí jsem se přece přiznal, že jsem je neviděl. Jen stopy po nich… a snad jejich pera."
"A - ty letící stíny, podobné mrakům…?"
"Nevím, zdali to byli oni."
"Byli, Berte. Viděl jste je přece i při jiných příležitostech, nevzpomínáte si?"
"Nerozumím vám, slečno."
"Mýlíte se. Vy jediný mi rozumíte."
"Přesto si nevzpomínám, že bych -"
"Pamatujete si na svou cestu Planinou žlutého bahna…?"
"Ano, to ano… Tamtudy jsem přeci přišel do Luk."
"Správně. Ale odkud?"
"Nevím," řekl jsem. "Přiznám se, že nevím. Přemýšlím o tom často; mnohdy dlouho do noci ležím a hledím na strop. Spánek mě míjí a já si kladu otázku, na kterou mi nikdo neodpoví. Přinesl jsem do Luk dítě… věřím, že je to můj syn. Aspoň Gréta i Clemens říkají, že se podoba nedá zapřít. Ale kdo byla jeho matka, to nevím. Clemens si myslí, že o tom nechci mluvit - ale já nemám o čem."
"Váš syn a vy, to je uzavřený kruh," řekla. "Povězte mi," řekl jsem, "jste společnicí paní Tadeuszové? Nejdřív jsem myslel, že jste služka…"
"Nejsem ani jedno ani druhé. Nepochopil byste… Nemohu vám říct ani to, odkud jsem přišla. Jedno je jisté; nahlédla jsem do budoucnosti a spatřila tam vaši tvář, Berte. Od té doby vás hledám, stejně jako vbrzku budete hledat i vy mě. Několikrát už jsem vás našla, ale vy o tom nevíte. Až si to jednou dokážete zapamatovat -"
"Žertujete?"
"Ne. Ta věc je velice vážná… Snad bychom o ní neměli hovořit zde, i když mě nikdo neslyší, jen vy. Zato vaše slova slyšet jsou a dům je plný zvědavých lidí."
"To jistě," řekl jsem tiše. "Ale kde spolu můžeme hovořit? Nevím, můžeme-li opustit společnost - přišla byste nadarmo do lidských řečí."
"Copak nevidíte, že už se dávno rozešli?" Museli jsme si povídat mnohem déle, než jsem myslel. Jak jsem pozvedl zrak, viděl jsem jen narůžovělou záři posledního hasnoucího polena v krbu. Kolem stála rozházená křesla, jak z nich sedící povstali, aby odešli do svých pokojů. Bylo hluboké ticho, rušené jen zvukem vody v okapové rouře a sotva slyšitelným šuměním deště…
"O jé," řekl jsem. "Už to máme spečetěné, milá slečno; nebude se to zamlouvat Liselotte - a to nemluvím o staré Tadeuszové, která to jistě roznese po celých Otavicích."
"Tudíž už je docela jedno, pozvete-li mě k sobě."
"Ale tam nás mohou uslyšet stejně jako tady."
"Tam nás neuslyší," řekla. "To je přece váš svět."
"Myslím, že se to nehodí. Můj pokoj -"
"Ráda bych viděla plány vašeho balónu."
V duchu jsem si představil, jak tahle noční dámská návštěva v mém pokoji pobouří Liselotte Clemensovou s její přísnou náboženskou výchovou, pokud se o ní doví. Ale zájmem o mou práci si mě ta podivná dívka získala. "Pojďte tedy," řekl jsem. "Omluvíte-li, že nejsem zařízen pro dámské návštěvy."
Jen se tiše zasmála.
Zapálil jsem u krbu svíčku a řekl, že půjdu napřed, abych dívce ukázal cestu.
KAPITOLA 49.

Posadila se na mou jedinou židli. Když jsem zapálil petrolejovou lampu, nasadil cylindr a upravil knot, poprvé jsem pohlédl své návštěvnici do tváře. Byla svým způsobem zvláštní a oduševnělá, i když nebyla zdaleka tak krásná jako tvář Gréty nebo dokonce Liselotte. Ale pokud bych měl volit, vybral bych si tohle podivuhodné děvče, které se nebálo klepů a zajímalo se o věci, jaké ženy takřka ze zásady považují za mužskou pošetilost. Zároveň mě na ní cosi znepokojovalo, a nebyly to jen popletené řeči, které chvílemi vedla; když jsem jí totiž pohlédl přímo do očí, světlo lampy žloutlo a ztrácelo se, a do pokoje jako by se vkrádal houstnoucí stříbřitý soumrak…
"Ukažte mi svoje plány," vytrhla mě ze snění.
"Opravdu vás to zajímá?"
"Ovšem," kývla. "Je to jeden z možných prostředků, jak se dostat na začátek cesty… Existují sice i jiné, ale ty jsou vám nedostupné. A ještě dlouho budou."
"Clemens se vám zmínil -?"
"Je velice sebevědomý, viďte? Myslíte, že vyřeší výrobu nosného plynu?"
"Určitě," řekl jsem a vytáhl roli svých plánů. "Tak se podívejte… Tohle je náčrt gondoly. Je zavěšená na kovových kruzích přišitých k obalu balónu -"
Sáhla do malé černé pompadourky upevněné u pasu a vytáhla brýle. "Víte, bez nich nevidím zdaleka tolik," řekla a nasadila si je. Zdálo se mi, že v tu chvíli její oči ztratily svou záhadnou moc, a v duchu jsem se musel usmát nad svými vidinami. Její oči působily záhadně zcela jistě proto, že byla krátkozraká; s brýlemi vyhlížela jako domácí učitelka.
"To není správné řešení," řekla a poklepala prstem na kresbu. "Tah bude příliš silný a kruhy vytrhne. Musíte celou kouli balónu potáhnout sítí a teprve na tu připevnit závěsná lana."
"Asi máte pravdu.:. Ale jak můžete -"
"Co je na tom?" Brala ode mne jeden výkres za druhým, na každý krátce pohlédla a zase mi je vracela. Povšiml jsem si

přitom prstenu ze stříbra, zatočeného do dvou křivek podobných otazníkům. "Jak jste vyřešil vertikální pohyb?" zeptala se.
Pokrčil jsem rameny. "Zatím nijak," řekl jsem. "Vodík, který je čtrnáctkrát lehčí než vzduch, potáhne balón vzhůru. Ale jak se dostanu dolů, to nevím."
"Vezmete s sebou přítěž. Dejme tomu pytle s pískem. Balón musí mít nahoře ventil, ovladatelný lanem z gondoly. Když budete chtít sestoupit, vypustíte část plynu; a pokud budete chtít znova stoupat, vysypete část přítěže… Ventil by zároveň měl fungovat jako pojistka, protože ve větších výškách je řidší vzduch a plyn v balónu se bude rozpínat."
"Zdá se, že jste ten obor studovala," řekl jsem. "Ale marně se v duchu ptám, kde."
"Ne v Lukách," řekla. "Ale na tom nezáleží. Z čeho vyrobíte plášť balónu a jak vypočítáte jeho nosnost?"
Pokusil jsem se vysvětlit jí to; měla řadu námitek a delší dobu jsme o věci diskutovali. Nakonec jsem odhodil plány a zeptal se, proč nestaví balón se mnou, když o tom ví mnohem víc než já.
"Nemůžu ho stavět s vámi," řekla. "Já… tady bohužel nezůstanu."
"Vrátíte se do Otavic, já vím… Ale přesto byste -"
"Nevrátím se do Otavic. Nezůstanu, protože jsem poněkud - nestálá. Ano, nestálá… Snad je to správný výraz. Ráda bych zůstala… jak jsem. Ale to je, obávám se, nemožné…"
Nechápal jsem, co tím míní, a taky jsem jí to řekl, možná trochu prudčeji, než se slušelo. "Podívejte, slečno," dodal jsem, "to jsou samé záhady; já do téhle chvíle nevím ani to, jak se jmenujete -"
"Říkejte mi Esther."
Zasmál jsem se. "Pocházíte snad ze země Dzwille jako ta čarodějka, která se jmenuje jako vy?"
"Berte," řekla vážně, "v tomto světě jenom nepatrná menšina lidí věří v černé ptáky. Ale ani tu nezajímá, kam létají. Vy jste výjimka, ale sám o tom nevíte. Snad to tušíte tehdy, když si myslíte, že máte divoké sny. To nejsou sny, Berte… Jsou to zasuté vzpomínky na to, co bylo… Ale i na to, co bude."
"Co víte o mých snech?"
"Všecko, Berte."
"Ale - to přece není možné!"
"Jednou jsem se dověděla, že jste jediný, kdo pochopí… Potom jsem vás dlouho hledala, ale zase vás ztratím. Budu vás hledat znova, mnohokrát; i vy mě budete hledat. Nakonec se setkáme. Ale to potrvá… nějaký čas. Až spolu najdeme zemi Dzwille pro sebe i pro jiné, budeme si rovni… Budete patřit mně a já zase vám. Nevím, zda nám to přinese všechno, nebo zda tím všechno ztratíme. Ale je nám to souzeno."
"Slečno Esther," řekl jsem, "takhle slušné dívky nemluví. Nepopírám, že jste neuvěřitelně sběhlá ve stavbě balónů. Ale kromě toho ráda vyprávíte pohádky… Co chcete říct tím, že si budeme patřit? Nezeptala jste se mě, jestli budu chtít."
Odložila brýle, podívala se na mě, pousmála se a řekla: "A - nebudete?"
Hleděl jsem do jejích očí a světlo lampy zvolna haslo. Stříbřitý soumrak sestupoval z koutů pokoje; viděl jsem bledé nezemské světlo vystupující nad obzor trhlinami v rudofialových mračnech, až se z nich vyvalila stříbrná koule měsíce jako fosforeskující balón. Jakýsi nekonečný most se černě rýsoval na pozadí ozářených oblaků… Stál jsem na jeho konci v chladivé trávě, cítil jsem obrovskou sílu vlastního těla, duše i rozumu, nahých a vědoucích, že most je jejich dílem. Moje myšlenky se kolem mě zhmotňovaly ve světélkující mlhu… Esther byla vedle mě, zářící stejně jako já; průvod mužů, žen i dětí, zpívající neznámý hymnus, kráčel po mostě zvolna k nám; a tu mě Esther uchopila za ruku a řekla: "Tady je země Dzwille." Políbili jsme se.
Vtom se mě zmocnil žhavý vír; přitiskli jsme se k sobě a objali se v oblaku ohně, který vytryskl z našich těl. Ucítil jsem nepopsatelnou sladkou vůni. Ještě stále jsem hleděl do jejích očí, když nás ohnivý vír pohltil… Zasténali jsme společnou bolestí. Tu-tum, tu-tum, tu-tum, dunělo mi v uších. Nebyli jsme už na Zemi…
Měli jsme obrovitá černá křídla a v objetí letěli ke hvězdám bezhraničným prostorem, obklopeni hejnem černých ptáků…
KAPITOLA 50.

"Říká se miluju té, Berte. Ale mlč, jestli chceš. Stejně by to nebyla pravda."
Ucítil jsem chlad mokré trávy. Na nahá záda mi padal jemný déšť. Dívčí nohy mě objímaly kolem pasu a paže tiskly mou hlavu k pružným prsům.
"Víš, kdybychom spolu měli dítě," zašeptala, "nebyl by aspoň malý Bert sám. Ach… Bylo to tak krásné, Berte, miláčku."
"Zapomněl jsem ti dát těch sedm černých per," řekl jsem. "Clemens mi je koupil v Otavicích… Ale proč ležíme v dešti, Gréto? Zbláznili jsme se?"
"Ty nevíš?"
"Nemám ponětí. Není ti zima?"
"Před chvilkou mi nebyla. Teď už ano… Za chvilku mi začnou cvakat zuby. Honem, zahřej mě!"
Její nohy mě stiskly a klín mi vyšel vstříc.
"Ale ne, k čertu," řekl jsem a odtáhl se od ní. "Gréto… Jak to, že se spolu milujeme v dešti? Kde jsme? Tam… Nebo někde docela jinde? Kde je ten most, kde jsou ptáci?"
"Jaký most? Jací ptáci? Blázníš, Berte?!"
Odstrčila mě a hmatala kolem sebe. "Kam jsem odkopla tu sukni, já bláznivá? Kde mám dřeváky? Brrr… Je mi strašná zima, Berte. Odstůňu to. A jestli se to někdo doví… Paní mě vyhodí, Berte. Řekne, že jsem tě svedla."
"Všichni šli dávno spát."
"Dneska," řekla. "Ale co zítra? Zas tě potkám na zahradě nebo kdovíkde a ty si mě bez řečí vezmeš… Někdo nás uvidí a

bude po všem."
"Chceš říct, že jsem -"
"No ano… Pán říká, že máš špatnou paměť. To teda máš. Ale mně to nevadí, Berte. Já se s tebou budu milovat, kdy budeš chtít. Víš, jak to bylo? Probudila jsem se a najednou jsem měla pocit, že někdo chodí po zahradě. Podívala jsem se z okna - a ty jsi tady stál…" Uchichtla se. "Takhle jak jsi, víš? Tady, u toho sloupu. Připadalo mi, že s někým mluvíš, ale nikdo jiný tu nebyl. Dostala jsem o tebe strach… Někteří lidé takhle chodí ve spaní. Co kdyby sis ublížil? Nebo dostal zápal plic? Tak jsem na sebe rychle hodila sukni, blůzu a dřeváky… Popadla jsem v předsíni tvůj plášť a vyběhla jsem ven. Když jsem k tobě došla, jenom jsi vztáhl ruce a přitiskl mě k sobě. Co jsem měla dělat, Berte?" Znova se tiše zasmála. "Musím se ti přiznat, Berte, já… Inu, nebyla jsem panna, víš? Bylo mi sotva sedmnáct, když jsem začala sloužit v Březovém háji. Johan mě připravil o věneček, ale nelíbilo se mi to. Potom jsem s ním ještě párkrát… Hm. K ničemu to nebylo. Ale proto jsem taky neutekla, když jsi mě tak najednou popadl. Jenom mi bylo hanba, že jsem oblečená, když ty…" Propukla ve smích. "Vidíš to; honem jsem se svlékla, abych se nestyděla. Jestlipak to není k smíchu? A potom - já nevím, Berte, co se to vlastně se mnou dělo… Bylo to jako nějaký vír."
"Jako - vír?"
"Ano, jako ohnivý vír, Berte." Během řeči shledávala svoje hadříky a navlékala je na sebe.
"Nevěděl jsem, že jsi to ty," řekl jsem. "Zdálo se mi… Odpusť mi, Gréto."
"Teď už to víš. Co bych ti měla odpouštět? Leda to, že jsi mi říkal nějakým divným jménem."
Cosi podobného blesku mnou projelo od hlavy k patě.
"Esther," řekl jsem a rozrazila mě zima. "Pojď, Gréto… Rychle… Musím ji najít."
"Koho? Propáníčka… Berte! Jestli nás někdo potká… Vždyť jsi nahý jako nemluvně! Kde je ten plášť? Stará Tadeuszová by z toho měla smrt!"
Neodpověděl jsem a táhl ji za sebou k domu. Nepotkali jsme nikoho. Vystoupili jsme po schodech; dveře mého pokoje byly dokořán a na stole svítila petrolejka. Svitky mých plánů se povalovaly kolem…
"Kde je?" řekl jsem.
Ale pokoj byl prázdný, stejný jako každý večer, kdy jsem dlouho do noci seděl nad svou prací.
"Koho hledáš, Berte?" zeptala se Gréta.
"Nikoho…" Mnul jsem si oči, které mě pálily, jako bych byl prošel plameny. "Měl jsem nějaký divný sen."
"Říkal pán, že míváš sny…"
"Gréto - kdo dnes přijel s Clemensem z Otavic?"
"Copak to nevíš? Vždyť jsi přijel s nimi!"
"Řekni mi to sama."
"No přece - pan Tadeusz, jeho máti a pan vikář!"
"A - ta dívka…?"
"Jaká dívka?"
"Copak s nimi nepřijela? Večer v salónu přece seděla vedle mě v křesle!"
"To se ti zdálo, Berte… Usnul jsi u krbu."
"K čertu… A potom jsem vyšel nahoru po schodech… Zapálil lampu… Rozházel po stole svoje plány…? A pak jsem se svlékl donaha a vyšel na zahradu? Ale já o tom nevím! Byl jsem -"
"Kde jsi byl, Berte?"
"Já - nevím, Gréto."
"Nevíš? Já vím jenom jedno: Že jsme oba leželi venku v dešti, a i když jsi myslel, že jsem ta… z tvého snu, jsem promoklá já. Jestli se honem nezahřeju, dostanu přinejmenším pořádnou rýmu. A už se zase stydím… Necháš mě tady aspoň chvilku?" zaškemrala a vyklouzla z dřeváků.
Náhle se mi zachtělo vyplnit své noci, aby nezbylo místo pro sny. Uchopil jsem Grétu za ramena a přitáhl ji k sobě. Pokrčila nos, zasmála se, proklouzla kolem mě k posteli a odhodila peřinu. Pak se nahnula nad stůl a sfoukla petrolejku. Zaslechl jsem zašustění jejích šatů. Setkali jsme se v temnotě a naše paže se propletly. Zatlačila mě k posteli… Když nade mnou obkročmo poklekla, sáhla dozadu, přitáhla peřinu a rozprostřela ji nad námi jako stan; pak mě stiskla stehny, sklonila ke mně tvář, až mě její vlasy zašimraly na čele, a zašeptala: "Chceš mě? Tamto - to přece nebylo se mnou…"
"Ano," řekl jsem. "Už dlouho tě chci."
"Proč jsi mi to neřekl?" zeptala se a zatápala prsty ve tmě, hledajíc ke mně cestu.
"To ty sny," zasmál jsem se. "Víš, myslím si, že je přenášejí černí ptáci ve svém peří. Potom pro sny nevidíš skutečnost, i když je sebekrásnější."
"Ó… Chceš říct, že jsem krásná?"
Cesta byla nalezena. "Mmm… Ach, Berte, Berte…"
"Jsi krásná," řekl jsem.
"Krásnější než ona?" Než jsem stačil odpovědět, přitiskla mi dlaň na ústa. "Mlč…"
Mlčel jsem tedy a nechal se unášet stále mocnějšími a prudšími vlnami, až vykřikla a přitiskla se ke mně, že nezůstala ani skulinka, kam by se vešla čepel nože; pak náhle zmalátněla, jako by všechnu sílu ztratila v rozbouřeném moři, které nás milosrdně vyvrhlo na písčinu. "Miláčku…," vydechla.
Pomyslel jsem si, že jsem zachráněn. Hladil jsem její boky, dokud jsem neusnul spánkem podobným mdlobě.

KAPITOLA 51.

"Berte, hej, Berte," volal Clemens naléhavým hlasem a třásl mi ramenem.
"Toho jsem se bál," řekl jsem napůl ze spánku. "Někdo nás viděl nebo slyšel… Vysvětlím ti to, Harwey. Jenom to

proboha neber jako zradu na své domácnosti; sám jsi mě vybízel, abych s ní navázal bližší vztah. Stalo se to, ani nevím jak."
"Kdo se tě ptá na tvoje vztahy?" řekl Clemens. "Jsem rád, že jsi při sobě. Ta zatracená lopata… Ale musela to být násada s nějakou skrytou vadou, jinak bych takovou mizernou lopatu nevybral. Jak praskla, upadl jsi…"
Otevřel jsem oči.
Ležel jsem na kamenité zemi; pod hlavou, která mě tupě bolela, jsem měl složený Clemensův kabát. V zamžené dálce jsem viděl cosi bílého… Pak jsem si uvědomil, že to je ledový splaz, u kterého jsme přistáli…
"Balón," řekl jsem.
"Samozřejmě, balón," řekl Clemens. "Chlapče… Měl jsem spoustu starostí s tou tvou nešťastnou hlavou. Ale snad je to jen menší otřes mozku a boule. Měl jsi zase nějaký divoký sen, zdá se mi. Volal jsi tu svou čarodějku… Ale čert vezmi sny, jen když už jsi v pořádku."
Opřel jsem se rukama a posadil se. Koule balónu se pokojně pohupovala vedle nás, připoutána lany k zatížené gondole.
"Ano, zdálo se mi o ní," řekl jsem. "Upřímně řečeno - zdává se mi o ní tak často, jako se mladíkům zdává o milenkách. Ale málo si z těch snů pamatuju…"
"Zdálo se ti o ní jako o milence?"
"A víš, že máš pravdu? Prožil jsem s Esther božskou noc lásky, aby se mi nakonec proměnila v Grétu."
Clemens se dal do smíchu; potom se divadelně pleskl přes ústa a řekl: "Ještě tady pořád leží nebožtík, Berte… Ale jistě by mi ten smích odpustil. Inu, chlapče - řekl bych, že se ti stýská po Grétě a ta se ti mění ve všelijaké jiné osoby. Ostatně není divu; když zkušená ženská ví jak na to, nemá to k čárám a kouzlům daleko."
Chvíli jsem mlčel, protože se Clemensovo vysvětlení mého snu zdálo pravděpodobné; zvykl jsem si na Grétu, a její vynalézavé milování mi za dlouhých jedenáct let nezevšednělo… Ale všechno tím vysvětlitelné nebylo. Prožil jsem přece jeden jediný večer třikrát, aby pokaždé jinak skončil. Který z nich byl skutečný? "Hrom aby do toho," řekl jsem. "Má ubohá hlava! Nevyznám se v tom ani za mák."
"Hm," udělal Clemens. "Už jsme nějaký čas na cestě a zažili jsme všelicos, co může pořádně narušit nervovou soustavu. Neber si to tak, chlapče… Nejlíp když konečně pohřbíme toho muže, ať už se jmenoval Pinas nebo Hubert nebo Filip z Červené Lhoty, a uvážíme, co dál. Už chvíli se zvedá vítr; vane od severu, ale momentálně stejně nevíme, kterým směrem leží moře. Tak či tak musíme přeletět ty zatracené hory."
Vzal motyku a popošel k místu, kde jsme chtěli vykopat hrob. Tam se zastavil, chvíli se nerozhodně rozhlížel a pak se ke mně obrátil: "Berte… Zdá se mi, že tady řádí duchové. Ta tvoje zlomená lopata je pryč."
Nechápal jsem, kam by se mohla podít, a to jsem také Clemensovi řekl. Pak jsem se postavil na nohy a šel mu pomoci hledat. Přestože jsme propátrali celé okolí, nenašli jsme nic. Jenom nebožtík tu tiše čekal na svoje zmrtvýchvstání.
"Nějaké zvíře…?" řekl Clemens. "Věnoval jsem se tolik tvému zranění, že bych je mohl přehlédnout…"
"Kterému zvířeti by k čemu byla zlomená lopata?!"
"Nechme toho," řekl Clemens. "Máme ještě jednu."
S námahou jsme v kamenité půdě vyhloubili hrob. Spustili jsme tam mrtvého, zakryli hlínou a kamením a navršili nevysokou mohylu. Když jsme pokládali poslední kámen, začal vítr sílit a balón se nebezpečně kymácel.
Nastoupili jsme tedy do gondoly, vyházeli kamennou přítěž a zvolna se vznesli šikmo k horám. Když jsme vystoupili nad jejich vrcholky, dostali jsme se do prudkého větru vanoucího k jihu. Ze své výšky jsme měli dobrý rozhled, ale nepotěšil nás; ve směru našeho letu se táhla stále vyšší a vyšší horská pásma, v dálce mizející v mlze.
"Jakou asi máme rychlost?" řekl jsem.
"Rychlost? Těžko říct," zabručel Clemens. "Neměřil jsem ji, když jsem odstartoval sám. Pak jsme zase příliš spěchali, abychom se o to starali. Ale obávám se, že nebyla nijak velká. Možná že nejsme od toho zatraceného kláštera dál než nějakých dvacet třicet mil. Zdá se, že to nebude žádná procházka."
"Věděli jsme, že to nebude lehké."
"Ano… To jistě. Jenom si tak říkám, jestli jsme si neukousli mnohem větší sousto, než jaké dokážeme spolknout. Vezmi si, kolik jsme uletěli od začátku cesty. Tři sta mil? Snad. Jistě to nevíme. Zatím není po moři ani potuchy. Co bude dál? Ještě jednou tři sta mil? A potom moře? Co když bude ještě mnohem širší, Berte? Tisíc mil - nebo dva tisíce? Tady na zemi aspoň můžeme přistát; ale co budeme dělat, až nám balón klesne nad mořem?"
"Mluvíš, jako by ses bál," řekl jsem.
"To ne… Víš dobře, že nejsem zbabělec. Ale naše důvody pro nalezení země Dzwille se diametrálně rozcházely už dřív. Já jsem rozený cestovatel, objevitel… Jako takový pochopitelně přemýšlím: co s tou objevenou zemí? Zatímco ty jsi snílek. Zdá se ti, jak objevuješ zemi Dzwille proto, abys do ní vešel v doprovodu nějaké krásné čarodějnice. Jestli se chceš pro tuhle ideu utopit v moři, je to tvoje věc; třeba si myslíš, že tě čáry a kouzla vytáhnou z vody za límec. Ale já, Berte… Když se utopím já, nebudu z toho mít žádný prospěch ani já sám, ani -"
"Ani Tadeuszův obchod?"
"K čertu, nejsem přece tak přízemní," řekl dotčeně.
Jak jsme se tak přeli, nevšímali jsme si balónu ani počasí. Když jsem mimoděk pohlédl přes okraj gondoly, spatřil jsem šikmou kamenitou pláň, nad kterou balón nebyl výš než sto padesát stop; vítr takřka ustal a z nízkých ocelově šedých mraků začal padat hustý mokrý sníh…
"Zatraceně," řekl Clemens. "Zase klesá. A pořádně."
"To dělá sníh," řekl jsem. "Usazuje se nahoře na balónu, zachycuje se v pletivu sítě. Zatížil nás. Musíme vyhodit něco přítěže."
Měli jsme se k dílu a shodili jsme čtyři sádrové odlitky; balón se zvedl snad na osm set stop, ale brzy nato opět poklesl.

"To není jenom sníh," řekl jsem. "Lanoví zvlhlo a je teď mnohem těžší."
"Přitom jsme skoro na jednom místě," zabručel Clemens, nahýbaje se přes okraj gondoly. "Není už skoro žádný vítr… Hrom aby do toho. Našel jsem si orientační bod, takový černý balvan, který vypadá jako nějaké zvíře. Pořád ho vidím."
Vyhodili jsme další odlitky.
"To je opravdu k vzteku," bručel Clemens. "Nehýbáme se z místa, jenom stoupáme a zase klesáme. Co uděláme, až nám ta zpropadená sádrová poprsí dojdou?"
"Nevím," řekl jsem. "V nejhorším případě přistaneme, zakotvíme balón a naložíme kamení. Počkáme, až vánice přestane, balón oschne a jeho nosnost se zvětší. Pak poletíme dál."
"Přistaňme hned."
"To bychom museli vypustit část plynu… Aha. Teď mě napadá, že ten tvůj vodík ze sádry možná nemá takovou nosnost jako původní náplň balónu. Asi není tak čistý jako ten, který jsme si vezli z Březového háje."
"Samozřejmě, zase za to můžu já. Copak jsem s sebou mohl vzít celé zařízení na výrobu vodíku?!"
"Nic jsem tím nemyslel, Harwey."
"Ále… Čert to vezmi!" Clemens se zasmál. "Asi máš pravdu, Berte, a já jsem zpropadeně roztržitý chlap. Zapomněl jsem vařič, vyhodil lucernu, vybral jsem lopatu s prasklou násadou… A to mě nerozptylovala žádná chtivá ženská, ani na mě kdovíjaká kouzelnice nezkoušela své triky. Odpusť mi, že jsem drobet nerudný, Berte; měl jsem dalekosáhlé plány, deset let jsem si říkal: Cesta, cesta, cesta… Uvědom si, že jsem rozený badatel a cestovatel, a teď trčím nad nějakými mizernými prašivými kopečky, kat aby je spral… Vidíš to? Ten zatracený černý balvan je pořád pod námi a čím dál tím blíž."
Vyhodili jsme další přítěž; balón klesal dál.
Když jsme se zbavili posledních kusů sádry, nezbylo nám než čekat. Vánice zvolna ustala, ale na váhu balónu to nemělo vliv. Blížili jsme se k zasněžené kamenité pláni zvolna ale jistě, až jsme nebyli výš jak nějakých deset patnáct stop.
"O kotvu jsme bohužel přišli," řekl jsem Clemensovi. "Až se dotkneme země, vystoupím a uvážu lano k nějakému balvanu."
"Dobrá," řekl. "Myslím, že už jsme dole."
Dno gondoly narazilo na zem.
Vzal jsem lano a překročil okraj gondoly. "Hej," vykřikl Clemens, "zapomněl jsi, že musíme vyvážit -"
Uvědomil jsem si to pozdě. Jak jsem seskočil na zem, balón odlehčený o mou váhu se prudce vznesl, vytrhl mi lano z ruky a srazil mě ze svahu. Tmělo se mi před očima, až jsem se začal propadat do temné hloubky; pád se zrychloval, vysoko nade mnou mizela v mracích gondola balónu a Clemensův vyděšený bílý obličej, zatímco zdola se ke mně blížila smrt.
KAPITOLA 52.

"Berte, hej, Berte!" volal někdo a pleskal mě po tvářích. "Probuď se!"
"Jsem hlupák, Clemensi," řekl jsem. "Zapomněl jsem na to jako na smrt…"
"Na smrt zapomeň," řekl hlas. "Hlavně že ses konečně probudil… Nikdo z nás už s tím nepočítal."
Otevřel jsem oči; člověk, který mě budil, samozřejmě nebyl strojvůdce Clemens, který kdysi opustil Vlak a jehož jsem ve svém podřízeném postavení sotva znal. Byl to Faria, ale jaksi podivně zestárlý; pod očima měl váčky a vrásky kolem úst se mu prohloubily do dvou ostrých brázd ztrácejících se v divoké houštině vousů.
"Dopadli nás a zbili…?"
"Zachránil tě semafor," řekl. "Nenaskočit zelená, byli by tě utloukli. Jak se stalo, že vás přistihli, to víš?"
"Jste důvěřiví hlupáci," řekl jsem s námahou, jako bych zapomněl mluvit. "Vzali jste mezi sebe Matěje… Zradil vás Dewartovi za dvě krabičky olejovek."
"Není to s tvou pamětí tak zlé," ušklíbl se. "Ano, byl to Matěj. Dostali nás skoro všechny… Snad tě potěší, že ten mizerný zrádce krátce nato spadl mezi nárazníky, samozřejmě nešťastnou náhodou… No, teď už nejsme tak naivní, jako jsme byli tenkrát."
"Potrestali vás…?"
"Nakonec jsme nedopadli nejhůř, nanejvýš rok vězení. Dokázali nám jenom to, že jsme vám chtěli pomoci k útěku."
"A co ten - co odnesl dítě? Dopadli ho?"
"Tys viděl, jak dítě někdo odnesl?"
"O tom nic nevíš, Fario? Myslel jsem, že… Ale vždyť na něj přece Betty volala, aby dítě zachránil!"
"Zatraceně! Vím, že tam na vás čekali… Dewart, Matěj s Egonem a pod vagónem chlapi s lopatami. Ale nebyl jsem u toho; nikdo z nás u toho nebyl. Co se tam odehrálo, Berte?"
"Snad bychom byli i tak stačili utéct, kdyby se Betty nevrátila pro raneček s jídlem, který ve vagóně zapomněla. Srazila se s Dewartem ve dvířkách… Dali jsme se na útěk, já nesl dítě, Betty běžela za mnou…" Zatočila se mi hlava a cítil jsem v ní bolestně každý úder kol o spoj kolejnic. "Vlastně ne, tak to nebylo," řekl jsem. "Opozdil jsem se, protože jsem chtěl chránit Betty; dítě nesla ona… Ano, muselo to tak být, docela jistě. Jenže mě chytili… Za Betty se pustili ti dva mizerové, v půli svahu ji dostihli, strhli ji dolů, Egon ji začal bít a Betty vykřikla: Zachraň dítě. To nemohla volat na mě, já dítě nenesl… Někoho jsem zahlédl nahoře na svahu, snad měl dítě v náručí a výkřik Betty patřil jemu; nechápu, kdo to mohl být, pokud jste ho neposlali vy."
Faria mlčel a poškubával se za vousy.
"A kde je dítě teď?" zeptal jsem se.
"Obávám se, Berte," řekl ponuře a vztekle, "že zůstalo… tam. Asi jsem tě moc nepotěšil. Ale co jiného ti mám ksakru

říct? Mám ti lhát?"
"Ne," řekl jsem. "To je jistě jenom tvůj dohad."
Rozhodil rukama. "K čertu dohad, Berte. Ležíš tady takhle už hezky dlouho. Střídáme se u tebe a posluhujeme ti jako bezvědomému mrzákovi… Krmíme tě, přebalujeme… docela jako nemluvně. Za tu dobu bychom se už dávno museli dovědět, kde dítě je, kdyby bylo ve Vlaku. A věř mi, že jsme po něm pátrali všude, víš, co pro nás tvůj syn znamená. Není tu, Berte… Když se rozsvítila zelená, nastal zmatek. Všichni se horempádem vraceli na svoje místa do vagónů, kdopak by se staral o dítě? Betty odtáhl Egon, omdlela, když ji ztloukl. Tebe hodili do nejbližšího vagónu a pak tě hned donesli sem. A protože o dítěti nikdo neví, je to jisté, jako že jedna a jedna jsou dvě. Zůstalo tam. Máme teď jenom tebe…"
"Co říká Betty? Copak ona neviděla toho muže nahoře? Nevolala na něj, aby dítě zachránil?"
Faria chvíli mlčel. "Našli se takoví," zabručel potom, "co vykládali o někom, kdo stál nahoře a volal, když se Vlak rozjel. Ale to je určitě výmysl těch, kteří o celé věci nevěděli pranic - všichni totiž tvrdili, žes to byl ty sám. Eh… Lidé se jen dělají důležití."
"Ptám se na Betty. Co o tom říká Betty?"
"Betty? Nemám tušení, co by o tom mohla říkat. Zpočátku ji Egon zamykal v kupé a nejspíš ji denně bil. Potom už… Ale ty asi nevíš, jak dlouho jsi byl v bezvědomí?"
"Ne, Fario. Týden?"
"Pět let, Berte," řekl.
"Bože můj… Pět let?"
"Ano. Mít zrcadlo, ukázal bych ti, jak vypadáš."
Zvedl jsem k očím ruku… Byla na kost vyhublá, jako ruka mumie.
"Co se stalo s Betty?" zeptal jsem se.
"Pokoušeli jsme se pomáhat jí. Jenže první rok jsme byli skoro všichni tady… Ten lotr z ní vytloukl všechnu vůli, dokonce i vůli skoncovat s tím. Mají tři děti, Berte; Betty Egona jistě nenávidí na smrt… Ale ty děti za to nemohou, že přišly na svět."
"Zabiju ho," řekl jsem. "Pomoz mi ven a zabiju ho."
"Počkej s tím," řekla Faria. "Není ti divné, že jsem tu s tebou?"
"Střídáte se u mě… Povolili vám to?"
Faria se zasmál. "Nemají tušení, že jejich vězení dávno nefunguje. Za těch pět let, Berte… Mnohé se změnilo. Tenkrát nás bylo dvanáct - teď je nás skoro stovka. Ledacos máme v rukou… Ve služebním vagóně se to pochopitelně neví. Dewart zpohodlněl, donašeči a zabijáci dostali výnosné prebendy… Páni se z vagónu ani nehnou, papají a bumbají, poslouchají koncerty a baví se s holkami. Myslí si, že všechno bude navždy tak, jak nám to nalinkovali. Už brzy na svůj omyl doplatí. Je dobře, že ses toho dožil, Berte; všichni naši bratři a sestry se za to denně modlili k černému ptáku."
"K černému ptáku…?"
"Vzpomínáš si na ten večer, kdy jsi zlomil lopatu?"
"Jako by se to stalo včera."
"Takže si vzpomínáš i na toho ptáka z uhlí, kterého jsme rozbili?"
"Jistě. Co je s ním?"
"S ním nic. Ale našel se tady jeden blázen… Nějaký Benedikt, bývalý kolomazník. Začal hlásat, že ten den, kterému říká Den černého ptáka, byl začátkem tvojí a Bettiny mučednické cesty; ve vás dvou je prý vykoupení nás všech, neboť váš syn odešel do země Dzwille, aby se z ní vrátil, až nastane čas; potom prý pokyne rukou a všichni půjdeme za ním."
Proti své vůli jsem se zasmál. "Mučednická cesta? Takže z toho všeho vzniklo nějaké popletené náboženství a všichni se denně modlí k černému ptáku… Místo aby zachránili Betty z drápů toho pajdavého mizery?!"
"A jak by to měli udělat, Berte?"
"S Matějem jste se přece taky vypořádali?"
"Ano. Jenže Matěj byl první. Od té doby si všichni panští patolízalové dávají pozor… a Egon, Berte - stal se z něj komorník vlakvedoucího. Nevyjde ze služebního vagónu, leda do svého kupé ve druhém voze. A ten je rozdělený napůl; vpředu v první třídě bydlí Egon a další prominenti, zatímco ve druhé se střídá stráž. Jsou to ti nejhorší rabijáti… Vede je nákladní průvodčí Wolf, kterého zastupuje Tobiáš."
"Kolik jich je?"
"V každé hlídce dvacet. Sice se neodvažují dál než ke čtvrtému vagónu, ale dostat se přes ně k Egonovi není možné. Tímpádem ani k Betty, samozřejmě."
"Takže celá ta vaše stočlenná skupina je dobrá leda na modlení ke svaté rodině, kterou ze mě a Betty… a z našeho nešťastného dítěte udělal nějaký pomatenec? Ach, Fario… Jak daleko mám do svatosti. Nemám jiné myšlenky než na pomstu."
"I té se dočkáš," řekl. "Chápej, Berte -, nám se tahle Benediktova víra náramně hodí, protože přesvědčila spoustu lidí. Ženské dojal váš osud, pláčou nad osudem dítěte i matky; a jejich manželé to mají denně na talíři."
"Snad bys mluvil jinak, kdyby šlo o tvoje dítě."
"Tisíckrát ne! Zasvětil jsem život revoluci. Obětoval bych všechno za svobodu pro otroky, za život, v němž nebude zneuctěných matek, trpících otců a hladových dětí…"
Při těch slovech se napřímil a rozpřáhl ruce; v jeho zarudlých očích jako by zaplápolaly plameny požárů.
"Jsi šílenec," řekl jsem. "Jednou zemřeš a Vlak pojede dál."
Usedl ke mně na podlahu. "Dal jsem se unést," bručel. "Občas jsem protivný sám sobě s tím balastem frází. Ale jak jinak to mám říct, když jsem toho plný? Berte… Vzpomínáš na Marii, která vyskočila z Vlaku? Ženu Konráda, který

kdysi právě tak jako ty zlomil násadu lopaty?"
"Ano… Vzpomínám."
"Byla krásná?" o
"Ano… Myslím, že ano. A - co?"
"Byla to moje sestra," řekl Faria.
"Odpusť, Fario. To je ovšem smutné."
Chvíli mlčel a díval se na podlahu u svých nohou. Pak zvedl zrak ke mně a řekl: "Už to brzy skončí."
"Skončí?" řekl jsem. "Jak? Trať je přece nekonečná."
Pousmál se. "Není. Na poslední zastávce jsme objevili nevídanou věc… Koleje se tam dělily."
"Dělily?"
"Ano. Z trati odbočovala jiná. Aby na ni mohl Vlak vjet, bylo tam jakési… zařízení. Páka, kterou se dají koleje přehodit. Tenkrát přišla neobvykle tmavá a deštivá noc; rozhodli jsme se, že změníme směr Vlaku. Naneštěstí se rozsvítila zelená… Vlak se rozjel. Ale přece jenom někdo z nás stačil páku přehodit. Nevíme, kdo to byl a proč se nepřiznal… Snad nechce, abychom ho oslavovali jako hrdinu, nebo se prostě bojí, že bychom ho naopak proklínali, kdyby se nám ta změna trati nakonec nevyplatila; třeba tam zůstal. Ale stalo se to…"
"Změnil směr Vlaku?"
"Tak. Vlak jede po jiné trati. Sice nevíme kam, stejně jako jsme to nevěděli dřív - ale nikdo z těch bařtipánů a jejich přisluhovačů netuší, že jsou na docela jiné koleji; Vlak jede tam, kam chceme my… Něco takového se stalo poprvé, co Vlak Vlakem jede. A přivedl jsi nás na to ty sám."
"Já? Jak to - já?!"
"Před pěti léty jsi mi řekl, že cesta do země Dzwille znamená vyrazit z kruhu, protože černí ptáci létají přímo. No - a tak jsme to tedy udělali… Vyrazili jsme z kruhu. Díky tobě - a tomu neznámému."
"Jak dlouho už -"
"Skoro měsíc, Berte."
"Zastávky přicházívaly zhruba po měsíci," řekl jsem. "Ale nebyly stejně dlouhé. Někdy trvaly sotva hodinu… Jindy i řadu měsíců, jak jsem slyšel. Ale to bylo na staré trati."
"Co tím chceš říct, Berte?"
"Co když na téhle… žádné nejsou?"
Faria se ponuře zasmál. "Vlak můžeme zastavit sami. Stačí vyřadit strojvůdce a topiče. Když se nebude přikládat pod kotel, Vlak nepojede. Je to plně v naší moci, není třeba čekat na semafor."
"Proč jste to už neudělali?"
"Protože zatím jedeme směrem letu ptáků. A taky proto, že jsme pořád doufali ve tvoje probuzení… Abys byl s námi."
"Ty přece nevěříš, že jsem… to, co hlásá ten blázen?"
"Nejde jen o víru," řekl Faria. "Ty jsi přišel ze světa mimo Vlak. Nikdo z nás se neodváží opustit Vlak, pokud nás nepovedeš. Nevíme o světě mimo Vlak docela nic. Nechceme zbytečně riskovat - v sázce je všechno… I naše životy. A životy našich žen a dětí. Často jsi mluvil ze spánku… a nebyly to věci právě povzbuzující, i když některé z nich mohly být jen zlé sny."
"O čem jsem mluvil?"
"Nejvíc o nekonečném bloudění bahnem. Potom o jakýchsi příšerách… napůl lidech, napůl zvířatech, železných mužích, hvězdných obrech, hlavách s chapadly, žravém hmyzu… Kdyby nás tohle všechno mělo čekat mimo Vlak, potřebovali bychom někoho, kdo by aspoň dovedl předvídat nebezpečí a věděl, jak mu čelit. A to nedokáže nikdo z nás. Než bychom se to cestou naučili, zahynuli bychom… Je nás přece jen stovka, Berte. A jediná zbraň, kterou máme, jsou řetězy, hevery a lopaty."
Nestačil jsem odpovědět; náhle zavyla parní píšťala a trhnutí vagónu námi smýklo po podlaze.
"Brzdí!" vykřikl Faria. "Slyšíš, Berte? Všemi brzdami, i pomocnými v budkách. Konečně!"
"Co chcete dělat, Fario?"
"Uvidíš," odpověděl. "Je konec otročiny… A ty nás povedeš za černými ptáky do země Dzwille. Vstaň, kamaráde, podepřu tě. Dva muži jsou už dávno určeni, aby tě chránili."
"K čertu, nepotřebuju, aby mě někdo -"
Vlak s prudkým trhnutím zastavil; zařinčely nárazníky a kmitající světlé skvrny na stěně vagónu znehybněly.
KAPITOLA 53.

Slyšel jsem vzrůstající šramot štěrku pod nohama davu a proplétající se nesrozumitelné výkřiky, které se blížily od zádi Vlaku. Pak zarachotil řetěz na dvířkách vagónu a kdosi křikl dovnitř: "Fario…!"
"Slyším tě, Nathane," odpověděl Faria. "Vyřiď všem, že se Bert zázračně probudil. Pošli sem Tonyho s Arturem. Mějte se na pozoru před stráží, pokud by se nepodařil náš plán."
"Bert se probudil?" řekl hlas. "Opravdu, Fario?"
"Tak se podívej sám, člověče!"
Namáhavě jsem otočil hlavu ke vchodu; stál tam ramenatý mladík a bledé oči mu svítily z mourem zaprášené tváře.
"Vypadá jako mrtvý," řekl.
"Žiju, Nathane," řekl jsem. "Vyřiď jim to."
Mladík mávl zaťatou pěstí. "Žiješ! Ty opravdu žiješ!" Obrátil se a zmizel. Slyšel jsem, jak venku křičí: "Bratři! Sestry! Bert se probudil a povede nás!"
"Vidíš," řekl mi s úšklebkem Faria. "Dělej co dělej, pro ně ses stal symbolem svobody. Nevymlouvej jim to, jsou to

prostí lidé a přemýšlejí jednoduše."
"Když myslíš, že to prospěje věci…"
Chvilku nato vtrhli dovnitř dva svalnatí muži, ozbrojení dvě stopy dlouhými kusy řetězů.
"Volal jsi nás, Fario…"
"Berte," řekl Faria, "to jsou tví strážci. Nehnou se od tebe a budou tě chránit. Bratři - neriskujte zbytečně. Je zesláblý… Nejlepší bude, když s ním zůstanete ve vagóně, dokud to neskončí. Musím ven… k našim. Pera jsou černá!"
"Ať nás vedou dál," odpověděli.
"To je vaše heslo?" zeptal jsem se, když Faria vyběhl ze dvířek vagónu. "Co vlastně víte o černých perech?"
"Jistě ne to, co ty," řekl uctivým hlasem jeden z mých strážců. "Víme jenom to, že nás černí ptáci povedou do země Dzwille; a že půjdeš v našem čele."
"Ty jsi Artur?"
"Ne, Tony… Naše ženy budou šťastné, že jsi vzhůru. Budou si myslet, že to způsobily jejich modlitby. To byl ale spánek, panečku. Pět let… Bylo mi čtrnáct, když jsi usnul - a teď už živím ženu a dvojčata."
"A ty, Arture…," obrátil jsem se ke druhému, "taky máš rodinu?"
"Měl jsem nevěstu, Berte; dokud ubohou Dorotku nevzali za číšnici do služebního vagónu. Už je to dávno. Od té doby jsem ji neviděl, prý posluhuje pánům. Doufal jsem, že ji časem propustí… Ale čekal jsem marně." Ponuře se zasmál. "Teď si pro ni dojdu sám."
Dusot nohou se vzdálil někam směrem k lokomotivě; bylo slyšet sykot páry, jak unikala z ventilů, a vzrůstající křik.
"Chci k nim," řekl jsem.
"Jsi slabý, Berte," řekl Tony.
"Třeba není," řekl Artur.
"Ne, opravdu nejsem slabý," řekl jsem. "Doveďte mě tam. Chci najít Betty… a zabít Egona."
"Nedokážeš to," řekl ustaraně Tony. "Pět let jsi spal. Nohy tě neunesou. A taky máme rozkaz -"
"Ne," řekl Artur. "Nebyl to rozkaz. Faria řekl, že bude nejlepší, když tu s Bertem zůstaneme. Neřekl přece, že tu musíme zůstat. A protože sloužíme Bertovi a Bert chce…"
"Dobrá… Asi máš pravdu."
Pomohli mi vstát. Nohy se mi podlamovaly, ale dokázal jsem udělat těch sedm osm kroků ke dvířkám vagónu. Artur mě snesl po schůdkách; potom mě vzali v podpaží a vedli mě po štěrku k lokomotivě.
Nejprve jsem si uvědomil, že Vlak nestojí v obvyklém korytu; naopak, stál na vysokém náspu, od něhož se táhla do dálky travnatá pláň k úpatí zamlžených hor. Co je vpředu, vidět nebylo, protože se tam tísnil dav mávající lopatami, řetězy a kladivy. Nízká mračna letěla rychle po obloze v přízračném měkkém svitu neviditelného slunce.
Podle kolejí vedla neširoká cesta, kdysi vydlážděná deskami z šedého betonu; desky popraskaly, pokryl je šedozelený povlak lišejníku a ve štěrbinách bujela všudypřítomná lebeda a šťovík.
Když jsme šli kolem vagónu, v němž žila Betty a v jehož zadní části sedávala stráž, zahlédl jsem v jednom z oken Tobiáše. "Ke všem sakrům!" zařval, když mě poznal. "Vstal z mrtvých, ten zmetek… Jen co vylezeme ven, rozbiju ti tlamu, že usneš na dalších pět let!"
"Leda že bys vyskočil oknem," řekl mu Artur. "Jenže to bys musel napřed zhubnout."
"Tak to vy?" prskal Tobiáš. "Vy jste poničili zámky?"
"Jo, my," zasmál se Artur. A Tony mi řekl: "S tím se počítalo; když Vlak zastavil, vyrazili sem ti nejrychlejší z nás a zaklínili kliky. A okna se dají otevřít sotva na prostrčení hlavy. Pamatuješ, Berte? Jak jsme se učili: Non aprire la finestra per ventilare…" Obrátil se k soptícímu Tobiášovi a zatočil řetězem. "Slyšíš, tlusťochu? E pericoloso sporgersi!"
Došli jsme ke služebnímu vagónu; tam zřejmě kliky nikdo nezaklínil, protože v otevřených dveřích stál na schůdkách Dewart, otylý a s očima zarudlýma. "Co je to, k čertu?" rozkřikl se na nás. "Co to má znamenat? Páni radní právě oslavují narozeniny pana sudího…" V tu chvíli mě poznal. "Ale to je přece ten doživotně odsouzený…?"
"Máme rozkaz s pány nemluvit," zašeptal mi Tony.
Artur se na Dewarta jen podíval a výhružně zamával řetězem. Vrchní konduktér něco zakoktal a zabouchl dvířka. Z oken na nás hleděly nechápavé obličeje tlustých mužů a žen s namalovanými tvářemi a rty.
"Vypadalo to na kdovíjakou rvačku," zabručel Artur.
"Buď rád, že není," řekl Tony.
Šli jsme dál, minuli jsme tendr a došli k lokomotivě. Málokdy jsem měl možnost aspoň zahlédnout její kola. Když jsem se na ně teď díval zblízka, zdála se mi obrovská, a páky, jako ruka tlusté, zdůrazňovaly skrytou sílu nevídaného stroje.
Shora se vykláněl z okénka strojvůdce Výhor a hleděl kamsi vpřed. To už jsme došli k zadním řadám Fariových lidí.
"Udělejte místo pro Berta," řekl jim Tony.
Pár mužů se ohlédlo a jejich tváře se na mě usmívaly. "Probudil ses," řekl jeden z nich. "A Vlak stojí." Další a další lidé se otáčeli. Bert, Bert, šumělo v davu. Přišel, aby nás vedl. A kdosi vpředu vykřikl: "Pusťte ho sem, ať nám řekne jak dál!"
Lidé ustupovali, a jak mě Tony s Arturem vedli úzkou uličkou, poklepávaly mně na ramena nesčetné dlaně a mnozí mi potřásali pravicí. Pak jsme došli k Fariovi, který stál na konci s několika dalšími; v ruce držel dvojitý dalekohled, a když mě spatřil, ukázal vpřed a řekl:
"Podívej se, Berte… Jen se podívej." Nato ustoupil stranou.
Náhle jsem stál v čele davu podpírán svými průvodci.
"Veďte mě dál," řekl jsem.
Koleje nedaleko od nás končily; když jsme přišli blíž, stanuli jsme na okraji skalního zlomu. Vypadalo to, jako by nějaká obrovitá žhavá sekera uťala koleje i s náspem; jejich zkroucené zbytky s několika zuhelnatělými pražci visely dolů, na

koncích roztavené v namodralé ztuhlé kapky, jako by nebyly z ocele, ale z vosku.
Asi o šedesát stop níž byla změť balvanů; táhla se daleko vpřed, až se mezi žlutavými a šedými hranoly, kvádry a mnohoúhelníky zaleskly kaluže. Dál a dál vody přibývalo, balvany jako by v ní mizely a tály… Pak už nebylo nic než širošírá ocelově šedá vodní pláň ztrácející se v mlze.
"Moře," řekl jsem. "To je moře… A tam, za ním… Na jeho druhém břehu… Tam je země Dzwille…"
Faria stál přímo za mnou. Obrátil se ke shromáždění a vykřikl: "Slyšeli jste, co říkal Bert? Dojeli jsme k moři. Na protějším břehu je země Dzwille!"
Lidé začali hlučet a objímat se; do výšky vyletěly čepice a lopaty mávaly nad davem, třeštícím radostí. Lokomotiva zadusala a z jejího komínu vyrazil tmavý oblak kouře smíšeného s párou. Vtom Tony cosi vykřikl a ukázal na oblohu; odvrátil jsem zrak od neuvěřitelné vodní pláně před sebou a spatřil jsem černého ptáka, který s krkem napjatým k zamlženým dálkám tepal vzduch svými mocnými perutěmi.
KAPITOLA 54.

Stáli jsme a hleděli za černým ptákem ještě dlouho po tom, co se našim očím ztratil v mlze. Bohužel jsme tím zcela propásli okamžik, kdy Tobiáš vypáčil dvířka vagónu a se svou dvacítkou ozbrojenců vpadl nepřipraveným lidem do zad.
"Hej, vy," zahulákal pánovitě, "udělejte místo. Nejdřív mu rozbiju tlamu a pak ho vrazím zpátky, odkud se dostal kdoviják. Tak bude to? Koukejte se vrátit ke své práci, umolousanci."
A strojvůdce Výhor křikl ze svého okénka na boku lokomotivy: "Nastupte si do vozů! Právě mi telefonoval pan Dewart - pokračujeme v cestě!"
Faria se otočil a spěchal k lokomotivě. "Výhore!" křikl nahoru. "Jaký je to nesmysl, že pokračujeme v cestě? Copak nevidíš, že koleje dál nevedou a vpředu je propast?"
"Jedeme zpátky," řekl Výhor. "Vlak může s pomocí boží jet i pozpátku. Však někde najdeme stanici, kde se otočíme."
"Neopovažuj se couvat!" zařval Faria.
A z druhé strany se ozval Tobiášův chraptivý hlas: "Kdo nebude do minuty na svém místě, zůstane venku… Uhněte, šmíráci, udělejte místo, sakra. Nebo mi ho sem podejte. Roztrhnu mu kušnu od ucha k uchu."
Dvacítka vybraných dobře živených hrdlořezů s lopatami začala Tobiášovi klestit cestu. Lokomotiva znova zadusala a vzápětí zaječela parní píšťala. V tu chvíli nebylo rozumět jedinému slovu a Faria jen zamával rukama na nejbližší ze svých lidí. Pak se vyhoupl na žebřík vedoucí do budky strojvedoucího, následován dalšími dvěma muži.
"Pojď až ke svahu, Berte," řekl mi Tony. "Čím dál budeme, tím líp. Nikdy bych si neodpustil, kdyby se ti teď mělo něco zlého stát."
"Věděl jsem, že to skončí rvačkou," zabručel Artur.
"Chci stát tady," řekl jsem.
Viděl jsem, jak se v kotoučích páry unikající z pístů lokomotivy zkřížily lopaty. Tobiášovi muži sice byli odpočatí a najedení, ale Fariových lidí bylo pětkrát tolik. Brzy se tlusté postavy v čistých modrácích koulely po svahu a malátně se zvedaly na nohy v houštinách u jeho paty. Nikdo z nich se nevracel nahoru; shlukovali se a sestrkovali hlavy, jak se pokoušeli dorozumět v jekotu píšťaly.
Pak její zvuk náhle odumřel. Z budky lokomotivy se vyklonil Faria a vykřikl: "Bratři…! Strojvůdce se vzdal i s topiči. Zaručil jsem jim bezpečí!"
Ale dav, který během bitky postoupil až k tendru, ho neposlouchal. Kdosi tam ječel nepřirozeným vysokým hlasem a nad hlavami lidí se míhaly násady lopat.
"Hej," zařval Faria, "to ne, bratři… To ne!"
Viděl jsem, jak rychle slézá po železných příčlích na boku lokomotivy. "Oni tam mlátí Tobiáše," řekl Tony.
Faria se prodíral davem.
"Nechci tu stát," řekl jsem.
Tony s Arturem zřejmě také nechtěli. Mlčky se pustili kupředu, stále mě držíce v podpaží.
"Nemusíte mě podpírat," řekl jsem. "Viděl jsem černého ptáka… Vrátilo mi to síly."
Tony se na mě podíval s rozzářenýma očima; narozdíl od realistického Artura zřejmě věřil v mou nadpřirozenou podstatu hlásanou bláznivým prorokem Benediktem. V duchu jsem si říkal, že by mně lépe vrátila síly krabička olejovek, ale přesto jsem pookřál při spatření černého ptáka (poprvé jsem ho viděl docela jasně) - a hlavně vědomím, že jsem konečně na břehu moře a že mě od země Dzwille nedělí nic víc.
Lidé se rozestoupili, když jsme k nim došli. Na konci tendru jsme zastihli Fariu; před ním se svíjel ve štěrku Tobiáš, špinavý, potrhaný a zkrvavený. "Dobytek," kvičel poděšeně, "zbláznili se." Vyplivl krvavý chuchvalec. "Vyrazili mně zub a přerazili ruku… Ke mně! Kde jste, chlapi?"
"Drž hubu, Tobiáši," okřikl ho Faria.
V té chvíli se z vagónu za služebním vozem vyrojila další dvacítka stráží a hnala se k nám.
Faria se ohlédl. "Ksakru," vykřikl, "co tu děláš, Berte?" Koutkem oka jsem zahlédl, že Tobiáš vytáhl z kapsy kuchyňský nůž. Odstrčil jsem Fariu a vší silou kopl do tučného a zkrvaveného Tobiášova obličeje. Dusot kroků mě ohlušil, někdo mě strhl zpět… Dvacet mužů v čele s obrovitým průvodčím nákladních vozů Wolfem pozvedlo lopaty a ocelové tyče; dav se tlačil na úzkém chodníku a mnozí ztráceli rovnováhu na okraji svahu. Zdola šplhali po stráni Tobiášovi chlapi a holýma rukama se rvali s těmi z našich, kteří se kouleli dolů.
"Pera jsou černá!" vykřikl jsem.
"Slyšíte Berta?" ozval se ze středu vřavy Fariův hlas. "Ano - pera jsou černá!"
"Ať nás vedou dál!" odpověděl někdo.

"Ať nás vedou…!" přidali se další a sto Fariových lidí se pustilo do boje ještě zuřivěji.
Tony s Arturem mě odvlekli zpátky na konec kolejí.
"Faria nechtěl zabíjet," řekl Tony. "Byl to nesmysl," zavrčel Artur a mávl zakrváceným řetězem. "Měli jsme ty vyžrané vrahouny přesvědčovat? Něco jiného je strojvůdce a topiči… Mají sice svoje postavení, ale nadřou se stejně jako my… Možná víc. Ti si dají říct. Ale tamti?" Odplivl si. "Pobít je. Co jiného?"
Vřava u tendru zvolna utichala. Vypasení rabiáti, kteří se bezvládně skutáleli ze stráně, už dole nevstávali; zůstávali zapleteni do křoví v pokroucených pozicích, jak dopadli. Rychle jich přibývalo a Artur je spokojeně počítal, dokud nedošel k pětatřiceti. "To není špatné," řekl, "to opravdu není špatné. Nikdo z našich přece není školený rváč. Jenom bych rád věděl, kde je těch zbývajících pět - a Tobiáš s Wolfem."
"Támhle," řekl Tony. "Utíkají…"
"Naši je dohoní," řekl Artur. "Ne - jen se podívej, kdo je zaskočil. Ženské…!"
Sedmi prchajícím skutečně přehradily cestu ženy. Neviděli jsme sice dobře přes tlačenici u tendru, ale bylo zřejmé, že se uprostřed Vlaku strhla další bitka. Někteří z mužů před námi se tam rozběhli, ale bylo po všem dřív, než dorazili na místo boje. Sedm neozbrojených chlapů nemělo naději proti několika desítkám rozběsněných žen, ozbrojených kuchyňskými noži a sekáčky. Zahynuli všichni; když jsme tam později přišli, našli jsme jen příšerně zohavené mrtvoly…
Náhle bylo podivné ticho naplněné jen tichým šplouchánim, jak se mírným větrem zvlněná voda převalovala hluboko dole mezi balvany…
Setkali jsme se s Fariou u lokomotivy. "Draze zaplacené vítězství," řekl. "Máme čtyři mrtvé a spoustu zraněných."
"Cos čekal?" řekl Artur. "Máme přece fond pro vdovy a sirotky."
"Asi to tak muselo být," kývl Faria. "Teď už to nezměníme. Pojďte… Ještě nás čeká služební vagón."
"A Betty," řekl jsem.
"Ano, Betty," řekl Tony. "Musíme ji vyvést z otroctví a dát jí místo, které jí popravu náleží jako matce Spasitele."
"Dostat ji ven z toho Egonova špinavého kupé," řekl Artur. "Aspoň tak to vidím já."
"To je totéž," řekl s úsměvem Tony.
"Nejdřív služební vagón," řekl Faria.
Dewart zamkl zevnitř; ale na Fariův rozkaz přišel zámečník, který odmontoval kliku a rozebral zámek. Pak jsme nastoupili, Faria se dvěma svými průvodci, já s Arturem a Tonym a mladý Nathan s osmi muži ozbrojenými řetězy a ocelovými sochory.
V chodbičce jsme zastihli navoněného Rudolfa, kterému se říkalo Děvenka a před lety mě obhajoval u soudu.
"Pánové," řekl nasládle, "byl jsem vyslán jako vyjednavač; pan vlakvedoucí vás přijme… Totiž vaši delegaci. Prosil bych dva pány, aby se laskavě obtěžovali… Pan vlakvedoucí pro vás milostivě uvolnil deset minut ze svého vzácného času."
Faria beze slov otevřel dvířka toalety.
"Jsem parlamentář!" vykřikl Rudolf. "Vyjednavač!"
"Zapadni tam," zavrčel Faria.
"Ano, pane… Už jdu."
"Nathane," obrátil se Faria dozadu, "postav někoho před dveře. Kdyby chtěl Děvenka lézt ven, vysvětlí mu, že je to momentálně nežádoucí. Pokud by to nechápal, dá mu jednu do frňáku."
Vešli jsme do služebního vagónu, v němž nikdo z nás nikdy nebyl. Zdálo se, že je rozdělen na dvě nebo snad na tři části, a nebyla tu žádná kupé ani oddělení jako v běžných vozech, jaké jsme znali. V pozadí rozsáhlého prostoru byly dveře zasklené matným sklem a zamřížované vodorovnými kulatými tyčkami z mosazi. Po stranách dveří byly závěsy na kroužcích. Vpravo od nich stálo piano, u něhož seděla kostnatá žena s monoklem a dlouhou cigaretovou špičkou v koutku úzkých, temně nalíčených rtů. Na podlaze ležel šedý koberec se spoustou skvrn a na něm bylo tu a tam rozmístěno osm či devět kulatých stolků s dlouhými, až na podlahu sahajícími ubrusy, kolem kterých seděli v kožených křeslech ve společnosti polonahých žen starci s povislými tvářemi, mastnou pletí a zapadlýma očima. Ženy měly krátké třpytivé sukně, které jim sotva zakrývaly stehna nahých nohou se špinavými chodidly, a na vysokých účesech rozmanité klobouky s barevným peřím; všechny bez rozdílu byly ověšeny šperky - na každém prstu měly nejméně jeden prsten, ale většinou dva i tři, na hrdlech se jim houpaly řetězy i korále a na zápěstích jim chřestily stříbrné i zlaté náramky. Přitom byly až k pasu nahé, jenom pokryté silnou vrstvou pudru. Když jsme vešli dovnitř, všichni strnuli, jako by byli z vosku, včetně hubené mužatky, vyhrávající na piano, a číšníka, který právě v pozadí poblíž dveří naléval víno do broušené sklenice odporného holohlavého tlusťocha v zelenavém fraku.
"Co to znamená, pánové?!" promluvil muž v proužkovaném císařském kabátě, sedící u nejbližšího stolu. "Bylo nám řečeno, že tudy povede pan Rudolf dva vyjednavače, které za deset minut nato povede zpátky. To bychom tolerovali, někdy je třeba vyjasnit si hlediska, že ano. Ale nikdo nám neoznámil vpád tolika lidí, ještě k tomu nikoliv ve společenském oděvu. Například taková vázanka, pánové; copak jste nikdy neviděli vázanku?"
"Vy nevíte, co se děje venku?" řekl Faria.
"A proč bychom to měli vědět, milý příteli?" řekl muž v císařském kabátě. "Nás nikdy nezajímalo, co se děje venku, neboť, pokud vím, se tam nikdy nedělo nic."
Od jiného stolu se ozval šišlavý hlas zasloužilého důchodce, sudího Zásmuckého: "Tak co bude s tím přípitkem, pane barone? Nechtěl jste pronést přípitek?"
Žena u klavíru se hýkavě zasmála.
"Kde je vlakvedoucí?" zeptal se Faria.
"Pan vlakvedoucí?"
"Neřekl jsem to dost srozumitelně?"

Muž se s úsměvem rozhlédl. "Kdepak je pan vlakvedoucí? Není tady? To bude tím, že sem nikdy nechodí. Pan vlakvedoucí je ve svém oddělení. A to se nachází za támhletěmi dveřmi - ano, za těmi, kterými právě odešel číšník. Pokud tam ovšem nejsou nějaké další dveře a ještě jedny dveře…"
"K čertu," řekl jsem, "nevidíš, že si z nás dělá legraci, Fario? Jdeme dál, s těmihle darmožrouty se nemusíme zdržovat."
"Jakoupak legraci, vážený pane?" řekl muž v císařském kabátě. "Copak my víme, jak je vagón dlouhý? Nikdy jsme se z něj nevzdálili jinam než tam, kam musí čas od času každý. Spíme tu na rozložených křeslech, na matracích… Samozřejmě to není žádné velké pohodlí, ale co chcete - Vlak už prostě jednou takový je a cestujícímu nezbývá, než si krátit čas hovorem a nevinnou zábavou."
Artur odstrčil Fariu a postoupil vpřed. Položil svou širokou mozolnatou dlaň s krátkými prsty na rameno muže v císařském kabátě a řekl: "Kde je Dorotka?"
"Dorotka? Kdepak asi je?" řekl muž a rozhlédl se po ostatních. "Propána… Ještě před chvilkou tady byla; ale to nevadí, mladý muži, to nevadí. Když tu chvíli postojíte, dočkáte se. Já bych řekl," protivně se zasmál, "že má nějakou naléhavou práci."
Jedna z žen se dala do smíchu. "Jak by ne!" vyprskla. "Dorotka má vždycky naléhavou práci!"
Zasmály se i další ženy. Náhle jsem si povšiml významného pohledu ženy s monoklem; kývla svou koňskou tváří ke stolu, kde seděl osamělý tlusťoch, jemuž číšník naléval, když jsme vešli. Muž držel v tučných prstech plnou sklenici, byl ve tváři brunátný a zakloněn v křesle hlučně oddychoval. Dole vyčnívaly pod špinavým ubrusem nohy stolu, k nimž byla za kotníky připoutána bosá ženská chodidla. Artur viděl totéž co já a pohnul se vpřed jako náměsíčník.
"Arture!" vykřikl Faria a uchopil ho za rameno. Ale Artur jeho ruku setřásl a šel dál, odstrkuje přitom všecko, co mu stálo v cestě. Faria vyrazil za ním; následoval jsem ho s Tonym a ostatními.
Artur došel k tlusťochovi, strhl ubrus a nadzvedl stůl.
Muž u stolu měl košili s vázankou, tuhou náprsenku a zelený frak. Kalhoty a spodky měl stažené ke kotníkům a mezi mrtvolně bledými stehny, hrbolatými sádlem, svíral hlavu děvčete klečícího pod stolem.
"Dorotko!" vykřikl Artur.
Dívka zvedla zmučenou tvář. "Arture…," zašeptala, "prosím tě… Zab mě."
"Ne, Arture!" houkl Faria.
Artur se rozmáhl řetězem; lebka tlustého muže v zeleném fraku pukla jako ořech a krev a mozek se rozstříkly na všechny strany.
"Proklatci!" řval Artur. "Zvířata!"
Jeho řetěz svištěl vzduchem. Stoly se kácely, ženy ječely strachem a jejich odporní partneři blekotavě protestovali. Stržené ubrusy odhalovaly, co se odehrávalo pod nimi, chlupaté nohy s oteklými koleny, tučné bílé zadnice… Soudce Zásmucký s povislým žokem břicha strachy močil na koberec, zatímco žena s monoklem začala bušit do kláves piana a chraptivým hlasem zpívat: "Bože, k tobě blíž…"
"Zašlápněte ty šváby," zavelel Faria. "Ale ušetřete ženy. Berte, Tony, Nathane… a Petře - pojďte se mnou."
Potom otevřel dveře do vedlejšího oddělení.
KAPITOLA 55.

Ocitli jsme se v kuchyni. Stála tu velká staromódní kredenc, stůl s ubrusem z voskovaného plátna, sporák s komínkem vyvedeným otvorem ve střeše a další stůl, na jehož holé dřevěné desce muž v bílé vysoké čepici hnětl těsto. U kredence číšník otevíral vývrtkou láhev vína, aby naplnil broušené sklenice, rozestavené na stříbrném tácu. Když jsme vešli a zavřeli za sebou dveře, obrátil se k nám kuchař a řekl, že do kuchyně je vstup zakázán.
"To už neplatí," řekl Faria. "Kde je vlakvedoucí?"
"Snad pan vlakvedoucí?!" řekl kuchař nerudně a pozvedl obočí.
"Obávám se, Franzi," řekl číšník, "že tihle pánové nejsou běžní hosté naší restaurace. Říkal jsem ti přece, že ve vinárně došlo k jakémusi nedorozumění -"
"No tak," přerušil ho Faria, "ptal jsem se, kde je vlakvedoucí. Jaképak neodorozumění? Ten dobytek vedle jsem dal pobít. Už nemusíte otročit na smilné panstvo ztučnělé z vašich mozolů. Přidejte se k nám, staňte se našimi bratry… Pojďte s námi do země Dzwille!"
Číšník zbledl a láhev v jeho ruce zacinkala o sklenku.
"Poslyšte," řekl kuchař, "chcete mi namluvit, že jste ublížili hraběti z Lothringen, baronovi von Liebesdorf, rytíři z Hustých Mračnovic… Všem těm džentlmenům a našim váženým štamgastům? To snad nemyslíte vážně, pánové; ostatně jste měli přijít jen dva a v doprovodu pana Rudolfa, což se nestalo… Opakuju vám, že do kuchyně je vstup zakázán. Rozumíte? Eintritt verboten. Jakou propagandu to tady chcete vést?" Zachechtal se.
"Já, šéfkuchař, že bych měl být vaším bratrem? Co je to za nesmysl?! Nemám s vámi o čem mluvit. A teď, jestli jste to nepochopili - dveře máte za sebou. Pokud vám ani tohle nic neříká, stačí, abych zavolal pana Wolfa nebo pana Tobiáše." Ukázal zamoučeným prstem na telefonní přístroj na stěně. "Přijdou vám to vysvětlit se stráží."
Faria postoupil o krok a řekl: "Všichni ti paraziti von a odněkud jsou mrtví, ty idiote."
Kuchař zrudl, nadechl se a zařval: "Idiote? Říkáš mi idiote, ty vycmrdlá tyčko? Kdo že je u tebe idiot?"
"Proboha - jen klid, Franzi," řekl číšník.
"Doveďte nás k vlakvedoucímu," rozkřikl se Faria. "Už mám dost těch vytáček. Tak kudy, špekoune?"
V té chvíli kuchař vytáhl zpod stolu sekáček na maso a vrhl se na Fariu, který to samozřejmě nečekal a sotva stačil nastavit ruku; viděl jsem, jak z jeho dlaně vystříkla krev. Tony mě odstrčil stranou a rozmáchl se řetězem, ale zasáhl jen číšníkova záda a skleněná dvířka kredence; sklo se rozletělo a číšník padl na podlahu i se svou lahví. Kuchař kolem sebe zuřivě mával sekáčkem a znova zaútočil na Fariu, vykřikuje přitom zpola nesrozumitelné kletby; vtom Nathan,

ozbrojený zašpičatělým ocelovým heverem, máchl svou těžkou zbraní jako oštěpem. Přiostřený konec zasáhl kuchaře do kulovitého břicha a takřka polovina heveru vklouzla s ohavným mlasknutím dovnitř jak do žoku sádla. Kuchař upustil sekáč, oběma rukama se uchopil za břicho, zavrávoral a padl přímo kupředu… Jak nalehl na kovovou tyč, vyjela mu zády ven, zrudlá krví.
"Musel jsem to udělat, Fario," řekl Nathan. "Byl by tě zabil. Proč nemáš zbraň?"
"Myslel jsem si, že to dokážeme s čistýma rukama," řekl Faria. "Pravdu jste měli vy."
"Kde máte lékárničku?" zeptal se Tony číšníka.
"Pánové," vzdychl číšník, sbíraje se opatrně z hromady střepů, "mně bude špatně. Určitě mi bude špatně."
"Leckomu bude špatně," řekl Nathan. "Dokonce i tomu, kdo nezvracel hnusem sám nad sebou, když posluhoval v tom Augiášově chlévě." Nato postavil nohu na kuchařova záda a uchopil krví zbrocený hrot své zbraně (byla na obou koncích stejně silná), aby ji vytáhl.
Tony našel lékárničku sám, visela na stěně za kredencí. "Naštěstí je tu dost obvazů," řekl. "Ukaž, Fario… Takhle to přece nechat nemůžeme."
Faria nastavil ruku, a zatímco ho Tony obvazoval, řekl číšníkovi: "Chápeš už, panský slouho, že je konec starých pořádků? Že už ti nikdo neporučí, abys naléval víno prznitelům našich žen a dívek?" Číšník neodpověděl a hleděl na mrtvého kuchaře; Petr, který zatím mlčel, řekl Fariovi: "Proč se s ním bavíš? Vůbec neví, o co nám jde."
Vtom číšník zašeptal: "Ale - co budu dělat, pánové, když nic jiného nedovedu?"
"Řekni nám, kde je vlakvedoucí," obrátil se k němu Faria. "To prozatím stačí. Pak jdi vedle, pomůžeš odklízet mrtvoly."
"Jak ráčíte poroučet," řekl číšník a uklonil se. "Zavolám vám pana komorníka." Přistoupil k umaštěnému telefonu na stěně, zvedl sluchátko z vidlice a vytočil číslo jedna. "Pan komorník Egon?" řekl vzápětí. "Jsou tady nějací pánové a rádi by mluvili s panem vlakvedoucím… Ano." Zavěsil a řekl: "Pan komorník pro vás přijde, pánové."
V zadní stěně kuchyně byla malá dvířka skrytá v hnědém táflování; zpozorovali jsme je, až když se otevřela. "Račte, pánové," řekl Egon, navlečený do parádní železničářské uniformy. "Dva z vás, prosím. Pan vlakvedoucí -"
Nedořekl; spatřil mrtvého kuchaře, střepy skla a pobledlého číšníka. "Sapristi," řekl, "sapristi… Co se tu stalo? Zanedbání předpisů o bezpečnosti železničního provozu?" Přejel po nás těkavým pohledem a pak se jeho vybledlá zapadlá očka zastavila na mém obličeji.
"Fiíí… To je přece Bert?" zadrmolil. "Jak ses tady vlastně - co tady děláš? Poslyš, Berte, co jsme si, to jsme si… Zachránil jsem Betty před smrtí, určitě by ji byli tenkrát umlátili; jestli o ni pořád stojíš, můžu ti ji přenechat. Udělám to rád… Jak by ne, pro starého kamaráda? Ostatně jsem si našel mladší, je to dcera rytíře z Hustých Mračnovic, slečna Otylie…"
Faria k němu přistoupil, popadl ho za vázanku a smýkl jím ke mně. "Klekni!" houkl. "Na kolena! Nevyprosíš si život, ale snad aspoň odpuštění."
Nathan sebral z podlahy kuchařův sekáč a podal mi ho. "I nadejde hodina pomsty, jak káže Benedikt Trojctihodný," řekl. "Nastane zabíjení převeliké, až krev zrádců, smilníků a otrokářů přeteče proudem okna vagónů první třídy, aby zúrodnila cestu do země Dzwille."
Egon se mi zhroutil k nohám. "Berte, proboha, Berte," kvílel a líbal přitom moje boty, "nechceš mě přece zabít? Neudělal jsem nic než to, co předpisuje jízdní řád! Musel jsem oznámit, že jsi zlomil lopatu… a právě tak jsem musel svědčit, když tě soudili…"
V tu chvíli jsem začal pochybovat o smyslu pomsty.
"Nezabiješ živitele tří ubohých dětí!" vykřikl Egon.
Vzpomněl jsem si na dítě, které zemřelo hladem, ponechané osudu na zastávce Vlaku. "Budeme tě soudit," řekl jsem. "Nebudu špinit svoje ruce tvou zrádcovskou krví."
"To je správné, Berte," řekl Tony.
"Správné možná," mínil Nathan. "Ale odporuje to proroctví Troj ctihodného Benedikta." A Faria řekl Egonovi: "Půjdeš s číšníkem, mizero. Hlaste se vedle u předáka Brauna jako nosiči mrtvol."
Pak nám pokynul k otevřeným dveřím.
Vešli jsme do tmavé chodbičky; v chabém světle nouzové žárovky jsme neviděli nic než slepé zrcadlo a několik háků, na nichž visely pozlacené čepice, podvazkový pás a dámský klobouk s peřím. Proti nám byly další dveře, zřejmě zamčené zvnitřku; bušili jsme do nich hodnou chvíli, než nás napadlo dát přivést Egona, ale jeho klička na dveře neplatila, přestože se nadmíru snažil. Ani vyrazit se nedaly; vypadaly jako dřevěné, ale jak jsme do nich tloukli Nathanovým heverem, objevila se pod nalepenou dýhou lesklá ocel. Nakonec Faria poslal pro zámečníka; i jemu trvalo přes hodinu, než se dveře konečně otevřely.
Když jsme vešli, spatřili jsme Dewarta se zmodralou tváří, jak visí za krk na rukojeti záchranné brzdy.
U okna s matným sklem stál fládrovaný psací stůl osvětlený lampou se zeleným stínidlem; muž se zlaceným límcem, který za ním seděl, si vykládal na inkoustem potřísněné desce karty.
"Ty jsi vlakvedoucí?" zeptal se ho Faria.
"A ty jsi kdo?" opáčil muž. "Nevyznáš se v těchhle vykládacích kartách? Někdo mi říkal, že smrt znamená změnu; já nevím, jakou změnu by mohla znamenat. Vyšla mi už potřetí. To se přece netýká Dewarta, co? Ten už je mrtvý nejmíň hodinu."
"Přišli jsme ti říct, že Vlak stojí," řekl Faria. "Nikdy už nepojede dál. Moc nad ním převzala prozatímní revoluční rada. Co nejdřív bude opuštěn a ponechán osudu. Ty budeš souzen revolučním soudním tribunálem spolu s ostatními vykořisťovateli. To je všecko."
Muž se zlaceným límcem nezvedl zrak od karet, které horečně přerovnával, probíral se jimi, znovu je shrnoval na hromádku, šelestivě míchal a pleskal jimi o stůl. "No prosím," řekl. "Teď mi vyšla milenka. Jak mám vědět, jestli se to

týká komtesy von Trebizond nebo té mrňavé cuchtičky Cecilie, či dokonce Katrin Jednonožky?" Vyprskl smíchy. "Pánové - dejte si vyprávět, jak ta mrška… Ale ne! Teď mi vyšel důstojník; to on mi ji přebere Dewart. To bude podívaná, až se nám Katrin spustí s nebožtíkem. Třeba oživne, co říkáte? Vždyť ona to, pánové, dokázala i s knížetem Gurjevičem, kterému je devadesát a je už padesát let impotentní…!"
Konečně k nám obrátil tvář; z koutku úst mu tekl pramínek slin a levé oko mrkalo tak, že se celá levá polovina tváře pravidelně svrašťovala a zase roztahovala, jako když nafukujete zmačkaný papírový sáček. "Katynko, Katynko, spusť dolů okýnko," zazpíval falešně tenkým hlasem. Pak vytřeštil oči a vykřikl: "Použijte nožní páku!"
"Hej, přestaň s tím," houkl na něj Faria.
"Nech ho," řekl tiše Tony. "Nevidíš, že se zbláznil?"

KAPITOLA 56.

Když jsme vyšli ze služebního vagónu, čekal na nás zástup žen a dívek. "Berte, ach, Berte!" volaly, a mnohé z mladých neprovdaných děvčat na mě upíralo milostný pohled, ačkoliv jsem jistě nevypadal jako hrdina dívčích snů ve svých cárech a vyhublý pětiletým půstem. Ve slepém zrcadle v chodbičce jsem si všiml i toho, že mi prořídly vlasy…
V čele zástupu stál holohlavý stařec s dlouhým nepořádným vousem, bílým a kolem úst zažloutlým. Byl oblečen do jakéhosi špinavého kaftanu a vztahoval ke mně ruce se sukovitými, revmatismem pokroucenými klouby a nestříhanými olámanými nehty. "Buď blahoslaven, Poutníku Berte," volal kupodivu silným hlasem, "blahoslavena budiž i Betty, matka Vykupitele!"
Chtěl jsem říct, že mi podobné oslavování nepřísluší, ale Faria mi zezadu zašeptal do ucha: "Řekni jim aspoň pár slov, Berte, vidíš, že na to čekají. To je ten blázen Benedikt."
"Děkuju vám všem," řekl jsem. "I tobě, Benedikte. Hlavně za to, že jste nezapomněli na naše utrpení. Udělám všechno pro to, abychom došli do země Dzwille - pokud existuje. Ale nezapomeňte ani na Fariu, bez něhož bychom nestáli na břehu moře; nezapomeňte na zásluhy všech, kteří nasadili životy. A nikdy ať z vaší mysli nevymizí jména bratří, kteří ve spravedlivém boji svoje životy ztratili. To je všechno, co jsem vám chtěl říct. Nikdy jsem nebyl velký řečník a pět let jsem mluvil jen ze spaní."
Benedikt se obrátil k ženám: "Tak pravil Bert Poutník," zvolal. "Dojdeme do země Dzwille po stopě černých ptáků. Pera jsou černá!"
"Ať nás vedou dál," odpověděly ženy. Ale některé se ještě usmívaly a navzájem si sdělovaly dojmy z mého krátkého vystoupení, které podle mého názoru za moc nestálo.
"V posledním vagónu té nejhorší třídy," řekl mi Benedikt, "mám svoje poustevnické kupé. Navštiv mě tam někdy, Berte; rád bych si s tebou pohovořil."
Slíbil jsem, že přijdu co nejdřív.
"Navštiv i nás," zvolala boubelatá hnědovláska. "My všecky v jídelním vagóně jsme se za tebe modlily!"
"A co my, švadleny?" osmělila se jiná.
"A uklízečky…!" ozval se další hlas.
Ostatní se přidaly a předháněly se v pozváních a slibech výtečné kuchyně, čistých košil, bílé kávy i pečiva, dokud je nepřekřikl Faria: "Nejprve vyvedeme Betty z toho smradlavého kupé, kde jí ten mizera tolik let činil násilí."
"Ano!" volaly ženy. "Přiveďte ji k nám. Postaráme se o ni. I o ty ubohé děti! Dostane to nejlepší…" Nějaká mladičká dívka vykřikla: "Už rok pro ni vyšívám blůzu!" A jiná se přidala: "Nakradla jsem pro ni v jídelním voze ty nejlepší olejovky!"
Hlučely za námi a překonávaly se v nabídkách, zatímco jsme s Fariou a Tonym vystoupili po schůdkách na plošinu. Srdce mi bušilo a neodbytná myšlenka zbytečnosti toho všeho mi nešla z hlavy. Neboť Betty, byť nenáviděla Egona, měla s ním tři děti; a i když to byly děti vzešlé z násilí, přece jen byla jejich matkou - a Egon byl jejich otcem. Proč by měla být nadšená mým příchodem, když jsem po celá dlouhá léta neudělal naprosto nic, abych ji vytrhl z bídy jejího ponížení? Věděla vůbec, že jsem celou tu dobu ležel v bezvědomí?
Nezapomněla už dávno na tu milostnou chvíli v brzdařské budce, kdy jsme byli oba tak nezkušení, skoro děti…?
V uličce bylo pusto; jednotlivá kupé byla zatažena hnědými záclonkami a zažloutlé vizitky hlásaly, koho lze nalézt za nimi. JOHANN WOLF… TOBIÁŠOVI… DEWART, VRCHNÍ KONDUKTÉR… Teď už označovaly jen obydlí vdov a sirotků. Zaslechl jsem vzlykot, hašteřivý hlas Tobiášové a dětský pláč. "Tatínku, tatínku, oni nám tě zabili," vykřikl hlas nějakého chlapce. A jiný hlásek, snad malého děvčátka, řekl: "Neplač, Johánku, tatínek neumřel. Jenom odletěl do nebíčka…"
"K čertu," křikl Faria a uhodil pěstí do stěny, "bude tam ticho, haranti!" A tiše dodal: "Ví bůh, že jsem tohle nechtěl, Berte… Ale co nám zbývalo?"
"A ponesou spravedliví na svých rukou krev," skuhral Benedikt, který se šoural chodbičkou za námi. "Leč nebude odplaty za hříchy do druhého kolena, neboť neodpovídají děti za hříchy otců, byť byly sebetěžší… A tak ponesou spravedliví svůj kříž a věčnou otázku."
Faria se ohlédl a zařval: "Drž hubu, dědku!"
"Tak ne, Fario," zašeptal Tony. "Prorok má pravdu jako vždycky; tys nechtěl krev, Fario. A přece jsi nechal pobít ty bezmocné starce a otce nevinných dětí."
"Ta prasata!" řekl s opovržením Faria. "Ano, nechtěl jsem krveprolití. Ale k čemu by bylo nechat je naživu? Ty chlípné dědky… A Tobiáše, Wolfa… s těmi jejich zabijáky? Mám tě rád, Tony, ale uvědom si, co ten blázen říká: Ponesou spravedliví na svých rukou krev. Neměli jsme na vybranou, pokud jsme nechtěli riskovat, že se Vlak rozjede zpátky i s našimi ženami a dětmi."

Došli jsme ke dveřím s nápisem: EGON PAJDA, KOMORNÍK PANA VLAKVEDOUCÍHO. "Jdi dál, Berte," řekl Faria. "My počkáme venku, dokud nevyjdete."
Zaklepal jsem tedy; a protože se zevnitř nic neozvalo, vzal jsem za kliku a vešel do kupé. Tony se zezadu dotkl mého ramene, jako by mi chtěl dodat odvahy.
Zavřel jsem za sebou a rozhlédl se.
Byl jsem v kupé první třídy, ale zarazil mě do očí bijící nepoměr jeho dvou polovin. Vpravo od dveří bylo ustlané lůžko, přikryté háčkovaným přehozem. V hlavách mělo tři podušky lemované našitým třepením; byly na nich ozdobně vyšívané nápisy: JEN ČTVRTHODINKU, SLADKÝ SEN AŤ SE TI ZDÁ a DNES AŽ DO RÁNA. Na stěně nad lůžkem visel gobelín upletený z různobarevných šňůrek, který znázorňoval spící nahou ženu s velikými ňadry a takřka žádnými chodidly. Jednu paži měla složenou pod hlavou, zatímco prsty druhé se ztrácely v klíně. Od dveří kupé k oknu byl napnutý provaz, k němuž byly mosaznými kroužky připevněny tylové záclonky, a dole pod lůžkem stál porcelánový malovaný nočník.
Z levé části kupé byla lavice odstraněna. Na holé podlaze ležel starý děravý slamník a pod oknem stála bedna obrácená na bok; nahoře na ní ležel lihový vařič a v jejím vnitřku se na neumělé poličce z neohoblovaného prkna kupila hromádka lacino tlučeného nádobí.
Na slamníku seděla Betty. Byla ve tváři podivně otylá, pod očima měla váčky a u povislého prsu držela nemluvně. Druhé dítě leželo v koši vystlaném hadry na čištění stroje a třetí si u jejích nohou obutých v neforemné křápy hrálo s několika rezavými nýty. Zvedla ke mně oči, které mě nepoznávaly.
"Už to bude, Egonku," řekla tklivým hlasem. "Jen nakojím malou. Potom ti hned uvařím." Pokračovala bez jakékoli intonace, jako by odříkávala dávno naučenou úlohu: "Až se najíš a napiješ - tak mi pořádně nabiješ
- nežli méně radši více - neb jsem děvka poběhlice
- já ti za to poděkuju - pak tě třikrát pomiluju - jak to budeš chtíti - tak to budeš míti -"
"Proboha, Betty!" přerušil jsem její hroznou říkanku, "to jsem já… Bert!"
"Bert…?" řekla. "Ale Bert přece umřel." Klekl jsem si k ní a vzal ji za ruku. "Neumřel jsem, Betty, ačkoliv jsem k tomu neměl daleko… Ty mě nepoznáváš, protože jsi mě neviděla pět let… Celou tu dobu jsem byl v bezvědomí, málo jsem jedl… Asi si nejsem moc podobný. I vlasy mi vypadaly… Slyšíš? Jsem Bert. Tvůj Bert, Betty!"
"Můj Bert?" vykřikla. "Můj bože - moje dítě!"
Chlapec, který si na podlaze hrál s nýty, zvedl svůj podivně vrásčitý a starý obličej a vřískl: "Dítě, dítě, udělám ti dítě…!" Pak se převalil na záda a se zajíkavým smíchem začal napodobovat kopulační pohyby…
"Celý tatínek," řekla jeho matka láskyplně. "No, není to vtipné dítě, pane vlakvedoucí?"
"Betty," vzdychl jsem, "co to s tebou udělali, Betty?"
"Táhni," zaječela na mě. "A tohle si vem s sebou!"
Něčím po mně vztekle mrštila; odrazilo se to od stěny a padlo mi to k nohám. Poznal jsem svůj mosazný zapalovač…
Nepozoroval jsem ani, že se za mnou otevřely dveře. "Berte," řekl Faria, "nech ji, ženy se o ni postarají."
Vstal jsem a celý zděšený couval do chodbičky. Faria tiše zavřel dveře kupé, uchopil mě v podpaží a vedl mě ven.
Vzpamatoval jsem se až pod šedou oblohou; slyšel jsem Tonyho, jak hovoří se ženami u dvířek vagónu. "Je šílená," říkal tiše, "musíte s ní mít nejen soucit, ale i trpělivost…"
"Není šílená!" vykřikl jsem. "Nepoznala mě, protože jsem se tolik změnil…"
Ženy na mě účastně pohlédly; potom čtyři z nich vystoupily po schůdcích a vešly do vagónu, následovány Benediktem a Tonym.
"Musíš to nést jako muž, Berte," řekl mi Faria, "a nepodléhat falešným nadějím. Bál jsem se toho už dřív, když neodpovídala na naše pokusy o dorozumění. Je pomatená, Berte. Vytvořila si svůj svět… V tom světě váš syn žije a ty jsi mrtvý. Možná že tě i nenávidí, protože si myslí, žes ji opustil… Nech ji, nech. Pro ni přišlo vysvobození pozdě. A kdoví, jestli to tak není lepší."
"Lepší…?" zasténal jsem. "Co to mluvíš, Fario? Jaký smysl by to všechno mělo? Nechtěl jsem víc než zachránit Betty. Vždyť je nevinná, Fario, je nevinná! Bože můj… Ona není šílená, Fario; prostě mě nepoznala; vůbec nepochopila, že přišlo vysvobození. Šest let trpěla, šest let snášela Egonovo týrání, den za dnem, týden za týdnem, měsíc za měsícem…"
"Rok za rokem," kývl Faria. "Povídám ti, že se z toho zbláznila. Tys nechtěl víc než zachránit Betty? A co Artur, ten chtěl jen zachránit Dorotku? A já zase hledal pomstu za svou sestru…? O nic jiného nám nešlo, pro to jsme umírali? A co revoluce, co černí ptáci, cesta do země Dzwille?!"
"Kašlu na tvoje řeči," řekl jsem. "Chci k ní."
Faria mě chtěl zadržet. Odstrčil jsem ho a vykročil k vagónu. Udělal jsem sotva dva kroky, když jsem zaslechl křik, a čtyři ženy, které před chvílí odešly za Betty, se vyřítily ven s pláčem a lamentováním. Neodvážil jsem se zeptat, co se stalo, až jedna z nich, ta mladičká, která pro Betty vyšívala blůzu, se ke mně obrátila s uslzenýma očima a zvolala: "Ach, Berte… Dám jí tu krásnou blůzku do hrobu…"
"Co se stalo?" překřikl ženy Faria. A Tony, který právě vyšel ze dvířek vagónu, řekl: "Nejdřív děti, potom sebe… Je tam plno krve… Kuchyňským nožem, Fario."
Faria mě uchopil za ruce.
"Vidíš, Fario," řekl jsem a slzy se mi vyřinuly z očí, "nebyla šílená."

KAPITOLA 57.

Odešel jsem na mořský břeh; seděl jsem tam až do večera, otupělý a rozbolavělý, v marném přemítání o neodvolatelnosti toho, co se stalo… Hleděl jsem na mořský obzor, kam vedla vzdušná cesta černých ptáků, a se

soumrakem do mé mysli společně s rezignací zvolna připlouvaly podivné sny. Pozoroval jsem hejna, letící nad mořem… Slyšel jsem vichrný svist perutí i údery kladiv do kamene a viděl zaprášené muže, jak zdvíhají k obloze tváře pokryté stružkami potu a s úsměvem si říkají: Vidíte? Letí tam, kam jdeme i my… Pak se mi zdálo, že hovořím s Benediktem, ale nebylo to v jeho poustevnickém kupé, kam mě zval, ale v jakési ponuré jeskyni v zasněžených horách… Byla tu i černě oděná dívka nepodobná komukoli, koho jsem znal, měla deštěm zmáčené vlasy a vedla mě za ruku k podivné ocelové páce otevírající cestu do země Dzwille…
Ze snění mě vyrušil Faria, který za mnou přišel.
"Berte," řekl, "svolal jsem naši revoluční radu… Sem, na mořský břeh. Zapálíme tu oheň… Nemusíš se jí zúčastnit, pokud nechceš. Ale byl bych rád, kdybys aspoň poseděl a poslechl si nás. Dobře víme, jak ti je… Ale věř mi, nebude ti o nic líp, když budeš sám."
"Já vím, Fario," řekl jsem. "Nechci být sám."
Zakrátko se rada sešla a Nathan zapálil oheň z latí naštípaných z postranice jednoho z prázdných nákladních vagónů. Byl to zvláštní pohled; oheň plál pod sinalými mračny, na západě ještě zrudlými západem, a kouř strhávaný mírným večerním vánkem stoupal nad moře a rozplýval se nad jeho hladinou…
Kolem ohně usedli na balvany Faria, Nathan, Tony, Artur, Petr, předák uhelné pohotovosti Braun, strojvůdce Výhor a další čtyři muži. Překvapilo mě, že tu byla i kostnatá žena, kterou jsem viděl hrát ve vinárně na piano. Neměla nalíčené rty ani cigaretovou špičku a místo monoklu měla na nose skřipec; také nebyla nijak vyzývavě oblečena; měla na sobě prostý hnědý tvídový kostým.
"Než zahájíme poradu," začal Faria, "rád bych všem představil sestru Clothilde a bratra Výhora. Myslím, že by se oba měli stát členy rady… Víte, že bratr Výhor je strojvůdce. Býval by se k nám přidal už dávno, kdybychom byli měli spojení s lokomotivou. Sám mnohokrát pozoroval černé ptáky, a protože býval topičem ještě za Clemense, přijal mnohé z jeho myšlenek za své. Chcete o něm hlasovat, bratři?"
Všechny paže se zvedly.
"Moc vám děkuju, eh… bratři," řekl Výhor. "Je to pro mě veliká čest. A s pomocí boží vám snad budu něco platný."
"A teď sestra Clothilde," pokračoval Faria. "Zastihli jsme ji sice v poněkud podivné roli; ale práci pianistky ve vinárně vykonávala z donucení. Jinak otročila jako vychovatelka dětí vlakvedoucího a dalších prominentů ze služebního vagónu. Chceme založit školu pro naše děti - a také potřebujeme ve svých řadách pracující inteligenci. Clothilde má vzdělání, které nám většinou chybí. Při své práci používala docela jiné knihy, než je jízdní řád… Jste pro, abychom přijali sestru do rady?"
"Jestlipak se taky vyzná v ornitologii?" zeptal se předák Braun. "Aspoň myslím, že se tomu tak říká?"
"Vyučovala i přírodopis," řekl Faria. "To znamená, že má vědomosti i o tom, co nás zajímá především."
Pět paží se zvedlo hned. Pak se zvolna zvedaly další.
"Co ty, Nathane?" zeptal se Faria.
"Já si myslím, Fario, že by ženské neměly sedět v radě," řekl Nathan, který nehlasoval.
"Proč?"
"Protože… No, protože jsou to ženské. Za prvé všecko hned roznesou… A za druhé, hm - no, nikdy vás nenapadlo, že jsou ženské pro krásu, pro lásku, pro děti, pro potěšení… Já myslím, že by se neměly zatahovat do všelijaké - politiky."
Clothilde jen pohoršeně vrtěla hlavou na šlachovitém krku.
"A co bratr Výhor?" obrátil se Faria ke strojvůdci.
"Já nehlasuju, protože jsem tu jen přes lokomotivu," řekl Výhor. "Já přece nepřehodil výhybku, ani jsem nebojoval ve vašich řadách. Dokonce bych býval začal couvat, když mi Dewart poručil… Tak jakpak bych teď mohl hlasovat?"
"Hlasuj," řekl Faria. "Jsi členem rady."
Výhor zvedl ruku. "No, když myslíš," řekl, "tak jsem taky pro. Jestli jsou ženské pro potěchu, jak říká tuhle bratr Nathan, tak ať je tuhle slečna - eh, sestra Clothilde s pomocí boží mezi námi. Ostatně když tu budeme mít vychovatelku, že… Aspoň bude někdo bdít nad našimi mravy."
"Nedáš si říct, Nathane?" řekl Faria. "Byl bych radši, kdyby bylo naše rozhodnutí jednomyslné."
"Jak chceš, Fario," řekl Nathan. "Jenom nevím, jak bude ta dáma bdít nad našimi mravy, když denně vyhrávala na piano, zatímco se kolem ní miliskovaly zmalované a polonahé flundry s opelichanými smilníky."
"Pane," zakrákala Clothilde, "nikdy jsem neviděla, co jsem vidět nechtěla. Dokázala jsem se obrnit krunýřem umění. Také jsem nehrála žádné kuplety, ale Čajkovského a Mendelssohna."
Nathan se zasmál a zvedl paži. "Omlouvám se ti za tu dámu, sestro," řekl.
"Výborně," řekl Faria. "Jednomyslně. A teď - pokud nás sestra Clothilde chce informovat o moři, má slovo. Je to pro nás momentálně nejdůležitější - vzhledem k tomu, že za moře vede cesta černých ptáků."
"Moře není příliš hluboké," začala Clothilde a odkudsi vykouzlila pravítko, jímž se během řeči pleskala přes dlaň druhé ruky. "Jeho maximální hloubka činí třicet stop v tak zvaném Rawlinsonově příkopu, což nás nemusí zajímat, protože Rawlinsonův příkop leží na druhé polokouli. Zato je obrovské a má nevídanou vlastnost - jeho voda mění všechny organické hmoty v kámen. Proto není možné použít k plavbě po něm dřevěnou loď… Potopila by se dřív, než by kamkoli doplula. To je ovšem těžká překážka. Jediné, na co mořská voda nepůsobí, jsou kovy a beton, pokud k jeho výrobě použijete ji samou - tedy opět mořskou vodu."
"To je k ničemu," zabručel Artur. "Nemůžeme vyrobit betonovou loď, potopila by se rovnou."
Jeden z členů rady, kterého jsem neznal jménem, zvedl ruku a řekl: "Odkudpak ví sestra Clothilde o Rawlinsonově příkopu, když je na druhé polokouli?"
"Od čeho mám zeměpisný atlas?" odsekla Clothilde a švihla do vzduchu pravítkem.
"To jsou mapy, co?" pokračoval muž. "Jestlipak je na nich taky země Dzwille?"

"Můžete se podívat," řekla Clothilde. "Samozřejmě že tam není. Zato je tam plno bílých míst, na kterých je napsáno Unerforschtes Gebiet. Pokud neznáte mrtvé jazyky, znamená to Neprozkoumané území. Předpokládám, že země Dzwille leží právě někde tam. A protože se ptáci nemohou snést na mořskou hladinu, aby si odpočinuli - tudíž létají přímo -, je zřejmé, že moře nemůže být příliš široké. Říkám-li příliš, míním to ovšem v globálním měřítku."
"Ještě něco, Willy?" zeptal se Faria.
"Jo," kývl muž. "Moc by mě zajímalo, kdo ty mapy kreslil a kdy. A taky to, jak změřil hloubku toho zatraceného příkopu, když se na moři žádná loď neudrží."
"Doufám, že nejste takoví zabedněnci, abych tu vystála dolík, než vám to přijatelně vysvětlím," řekla Clothilde mávajíc pravítkem. Někdo se zasmál. "Ticho tam," pokračovala. "Tak za prvé: Měli bychom vědět, že svět vypadal kdysi dávno docela jinak a moře pochopitelně též. Existovaly nejen dřevěné lodě, ale taky ocelové. Když došlo k převratům zemské kůry, všechno se změnilo. Vznikly nové pouště, zmizely hory… a tak dále. Naštěstí taky zůstalo pár odborníků, kteří se to všechno pokusili aspoň zdo-ku-men-to-vat, když už s tím nic jiného udělat nemohli. Plavili se po moři v ocelové lodi a son-do-va-li. Položili tak základ pro nový zeměpis. Nakreslili mapy a vydali je v knize, mezi geografy známé pod názvem Neuer allgemeiner Handatlas, což značí Nový všeobecný příruční atlas. Dnes už je to ovšem kuriozita… Když totiž tito odborníci jeden po druhém zemřeli, nebylo už dalších, aby v jejich práci pokračovali. Lidstvo, mající spoustu práce s přežitím na zcela zničené planetě - uvědomte si, že se takřka celá zemská kůra převrátila a tím vzala zasvé většina prostředků k obživě -, tedy toto lidstvo ztratilo zájem o zeměpis, tonouc ve strázních prvobytně-pospolného zemědělství. Je vám to jasné?"
"Dalas nám to pěkně po lopatě, sestro," kývl Willy.
Předák uhlířů Braun zvedl ruku. "Ty ocelové lodě," řekl, "to by možná šlo. Kdybychom rozmontovali lokomotivu, kotel by určitě plaval."
"Rozmontovat lokomotivu?" řekl nešťastně starý Výhor. "Udělat z kotle loď? Pánbůh mě netrestej…!"
"Kolik lidí by se do ní vešlo?" řekl Nathan. "Deset, dvacet? A jak by takovou těžkou loď poháněli? To už by bylo lepší a taky bezpečnější moře obejít. Třeba půjdeme dlouho, mnoho let - ale co na tom záleží?"
"Má někdo nějaký návrh?" zvolal Faria.
Zvedl jsem ruku. "Já," řekl jsem.
Fariova tvář se rozzářila širokým úsměvem. "Mluv, Berte," řekl. "Budeme tě pozorně poslouchat."
"V jednom ze svých podivuhodných snů," řekl jsem, "četl jsem jakousi starou knihu proroctví. V mé mysli zůstalo jedno z nich, bratři. Zní takto: Nad vodou vede cesta do země Dzwille; nad vodou, v níž všechno je kámen, a co není kámen, kamenem se stane… Proto vám chci navrhnout něco jiného než pochybnou plavbu nedokonalou lodí. Za prvé je tu možnost postavit vzduchoplavecký balón; z jeho gondoly bychom mohli zkoumat moře, zjistit jeho šířku a co je skutečně na jeho protějším břehu. Ale takový balón nelze použít k cestě; musí být připoután lanem k zemi, protože jinak by se stal hříčkou větrů a nevrátil by se. Za druhé: Stejně pochybná by byla pěší cesta okolo celého moře; museli bychom jít všichni, i ženy a děti, možná pouštěmi bez vody nebo přes pusté hory, aniž bychom přitom věděli, zda se vůbec na protější břehy dá dojít… Jak zní ono proroctví? Nad vodou vede cesta… Proč bychom tedy nemohli přes moře postavit most? Jakýkoli materiál bude vyhovující, protože co není kámen, kamenem se stane… A co víc - celá ta spousta kolejí za námi rezaví a časem se rozpadne; ale my se můžeme s Vlakem vracet, koleje rozebírat a klást je na most tak dlouho, až vjedeme na dzwillské břehy… Vlak byl pro nás všechny celý svět; proč bychom tedy nemohli přenést tento, svět do onoho tam za mořem? Co na tom, že stavba mostu potrvá dlouhá léta? Vždyť jsme donedávna věřili, že Vlak pojede vždy a že se nikdy nic nezmění. Nebyla to pravda. Tyrani jsou mrtví, spravedliví se osvobodili, Vlak stojí u moře, které nemusí být zdaleka tak široké, jak si myslíme… Jednoho dne dostavíme poslední oblouk, položíme poslední díl kolejí - a pak přijde skutečná konečná stanice… Nádraží Dzwille. Už zdálky uvidíme hejna černých ptáků nad jeho zlatými kopulemi! A nebudeme-li to my, budou to naše děti nebo děti jejich dětí. Ale co na tom záleží, bratři? Strávíme život v práci, která bude mít smysl…!"
"Bravissimo," houkla na mě přes oheň Clothilde.
"K čertu, má pravdu!" vykřikl Artur.
Členové rady opustili své balvany; seběhli se kolem mě, potřásali mi rukou, usmívali se na mě a říkali mi slova uznání. - To byla přece řeč, znělo kolem. - Jsi kabrňák, Berte. Můžeš se na nás spolehnout. A Clothilde, když mi stiskla ruku jako muž, řekla: "Geniální, bratře. Kolosální nápad."
"Kdo tady ví, jak vyrábět beton?" překřikl je Faria.
"Doufám, že si nemyslíte, že snad proboha já?!" zakrákorala Clothilde.
Všichni naráz ztichli.
"V jednom zaplombovaném vagónu," řekl Tony, „je plno knih, které nám zakazovali číst. Myslím, že tam najdeme i návod, jak vyrábět beton… a možná i leccos jiného."
"To se ví," řekla Clothilde a pleskla pravítkem. "Jak by ne. Pokud vím, je tam celý Brockhausův slovník."
Pustili se do ohnivé debaty o tom, jak všechno co nejlíp zařídit; strojvůdce Výhor vykládal o kolejích, Nathan o práci s hevery, Tony o knihách, jejichž tituly si zapamatoval… Vbrzku se rada rozdělila na několik skupinek, kde se zuřivě diskutovalo (nejvíc byla slyšet Clothilde); zapomněli i na mě a nikdo nepřikládal na oheň, který zvolna zhasínal.
Otočil jsem se k němu zády a zvolna jsem se pustil po mořském břehu; ušel jsem pár desítek kroků, když se přede mnou mezi balvany vynořila tmavá postava a dívčí hlas řekl: "Asi bys teď byl raději sám, Berte…?"
"Rád bych uviděl zblízka moře," řekl jsem. "Chtěl bych mu pohlédnout do tváře, než se s ním utkáme. Půjdeš se mnou?"
Mlčky přikývla, a jak klopýtla mezi kameny, vztáhla ke mně paži. Vzal jsem ji za ruku a zvolna ji vedl podél divoce rozeklané a hrotité kamenné hráze, která tady odřízla moře od břehů, když se v dávné minulosti zřítil násep. Obloha na

obzoru náhle zesvětlela; pak se mračna naráz roztrhla a objevil se perleťový kotouč vycházejícího úplňku, od něhož se po mořské hladině rozběhla třpytivá cesta od obzoru k nám.
"To je vzácná podívaná," řekl jsem.
"Snad je to tím, že za mořem leží země Dzwille," řekla. "Tam jsou zase mraky vzácné; dzwillská obloha je noc co noc plná hvězd…"
Napadla mě směšná myšlenka, že je to dívka z mého snu na pobřeží, dívka, s níž jsem hovořil v Benediktově jeskyni…
"Jak se jmenuješ, sestro?" zeptal jsem se.
"Esther," řekla.
Šli jsme mlčky dál; kamenná hráz se zvolna nížila, až zmizela, ale mezi mořem a námi se táhla široká písčina, v níž se nohy bořily. Vyhnuli jsme se jí a brzy jsme došli ke kamenitému svahu, po němž jsme vystoupili… Když jsme stanuli na jeho vrcholku, spatřili jsme v dálce osvětlenou šňůru oken stojícího Vlaku.
"Takový je náš život," řekl jsem. "Tam je všechno, co bylo," ukázal jsem na Vlak, "a tam je všechno, co bude…" Obrátil jsem se k vycházejícímu měsíci. "Dobře že jsem tě tu potkal, Esther. Bylo by mi těžko, kdybych byl sám."
"Nikdo nedojde sám do země Dzwille," řekla.
"To zcela jistě ne," souhlasil jsem. "Bude nás to stát spoustu dřiny. Rozhodli jsme se postavit přes moře most, položit na něj koleje… Nebude to lehké a mnozí z nás se možná konce mostu nedožijí. Ale bude to život, Esther, a ne to plané živoření ve vagónech."
"Slyšela jsem, jak jsi hovořil k radě," řekla. "Jsem šťastná, že setba nese plody; osud všech se tím změnil… Ale - zbude čas na lásku, aby se změnil i můj osud?"
Od Vlaku se náhle ozvaly hlasy, volající moje jméno.
"Ach… Hledají tě, Berte."
"Půjdu," řekl jsem celý rozmrzelý náhlým ukončením rozhovoru s Esther. "Budeš-li chtít… zase si pohovořit, třeba tady na břehu moře… Přijď za mnou. Já… teď půjdu napřed. Aby tě ženské nepomlouvaly."
"Ano," řekla poslušně. "Na shledanou… zase někdy, Berte."
Pustil jsem její ruku. V té chvíli mraky zakryly měsíc a zároveň naráz pohasla světla Vlaku. Obklopila nás temnota. Zdálo se mi, že dívka ulekaně vzdychla a zatápal jsem po její ruce. "Neboj se," řekl jsem. "Můžeme se rozejít až u kolejí."
Nikdo mi neodpověděl. Neslyšel jsem ani její dech…
Vtom se ještě jednou nakrátko protrhly mraky a měsíc znova zazářil. Překvapil mě sníh, který ležel na pláni v souvislé vrstvě až tam, kde jsem ve tmě tušil koleje; byl neporušený, bez jediné stopy… Jen kousek od svých nohou jsem zpozoroval tmavou skvrnu - když jsem se sklonil, rozeznal jsem podivuhodný květ černé lilie, která vykvetla v zasněžené kamenité pláni.
Ohlédl jsem se k moři; neviděl jsem třpytivý odraz měsíčního světla ve vodní hladině, který mi před chvílí připadal jako zářivá cesta. Pak jsem si uvědomil, že se vůbec nedívám na moře, protože po tom, co jsem považovat za jeho hladinu, ke mně cválali dva jezdci. Nebyl to přelud, protože jsem jasně slyšel kopyta jejich koní: Tu-tum, tu-tum, tu-tum… Zatočila se mi hlava; slyšel jsem hřmot řítících se skal a příšerný řev jakéhosi obludného tvora z počátku věků; náhle se mě zmocnila strašná závrať, až jsem s bolestným zasténáním klesl na zem a zakryl si oči dlaněmi.
KAPITOLA 58.

Někdo mi držel hlavu na svém klíně a lil mi cosi pálivého do úst. Probouzel jsem se těžce, nevěděl jsem, jak se jmenuji a kde to vlastně ležím, že mě všechno bolí. "Výsosti," volal někdo naléhavě, "pane princi…!"
Polkl jsem a zakuckal se. "Co je to…"
Kdosi se zasmál hlubokým hlasem. "Terlingská brandy, pane princi," řekl, "stará dobrá terlingská brandy. Vzkřísila už mnohem horší případy… A vy jste jenom vyhladovělý a žíznivý. Ta boule na hlavě Vaší Výsosti nic neznamená."
Otevřel jsem oči. V mlhavém šeru jsem spatřil zasněženou kamenitou pláň, koně a jejich dva jezdce; starší z nich, zavalitý muž s mrožím knírem, který mi podpíral hlavu, držel v ruce plochou láhev obalenou plstí, zatímco druhý, mladší a štíhlejší, se zabýval řemínky sedlové brašny. "Hejtman Grant," řekl jsem. "A podporučík Gondy…"
"Přesně tak, pane princi," řekl hejtman Grant. "Jsme to my. Myslím, že jsme dorazili v pravou chvíli. Co se stalo, smím-li se Vaší Výsosti ptát? Vypadla snad Vaše Výsost z té prapodivné koule?"
"Balón," řekl jsem. "Ano… Zachoval jsem se jako idiot. Vylezl jsem z gondoly a zapomněl, že musím vypustit část plynu, abych vyrovnal úbytek zátěže… Balón se vznesl a lano mě srazilo na zem."
"Ne že bych tomu rozuměl, pane princi," řekl Grant.
"Jsem jen prostý voják… Jak jste se vůbec do té koule dostal, saprlot? Mysleli jsme, že je to Sanatiho kouzlo, nějaký zatracený drak, který vás unesl… Tak to byl balón? Slyšel jsem o těch zpropadených povětrných koulích, ale v životě jsem žádnou neviděl."
"Jsem rád, že jste oba v pořádku," řekl jsem.
"Eh… Měli jsme nepatrné nedorozumění s těmi zatracenými plecháči… Ale jak vidíte, přestáli jsme to, jen jsme si otupili šavle."
"Utkali jste se s železnými dragouny?"
"Hm… Krátce řečeno - viděli jsme je, když harcovali k fortně, ale oni naštěstí neviděli nás. Sledovali jsme je, a jak byli vevnitř, zabušili jsme na bránu. Fortnýřka vedla všelijaké řeči, jak by ne; ale tady poručík naštěstí mluví po ahartsku, takže jsme ji nakonec přesvědčili, aby aspoň pootevřela. Pak jsme ji prostě trochu přiškrtili, vplížili jsme se na dvůr, pokud se tomu bludišti vůbec dá dvůr říkat, a slyšeli jsme, jak ta ďáblova abatyše vede průvod plecháčů do jedné věže. Hned jsme si řekli, že jste tam. Ale než jsme stačili vymyslet nějaký plán - to se ví, čekali jsme taky na váš signál a nechtěli něco pokazit -, najednou přiletěla ta podivná koule. Slyšeli jsme vás nahoře křičet, potom něco padalo dolů…

A pak koule zase odletěla. Na mou duši, pane princi, nevěděli jsme, co si o tom máme myslet, dokud z věže nevylezla ta plechová sebranka. Někdo povídá - uletěli nám, a to nás může mrzet. Hm… To už jsme couvali ke koním, které jsme nechali u brány, jenže se nám zapletly pod nohy nějaké třísky ze střechy, plecháči nás zaslechli… Měli jsme co dělat, abychom se dostali do sedel. Museli jsme sekat a sekat. Ale nakonec jsme se dostali z brány… A koně žádný železný dragoun nedohoní. Ještě jsme stačili odvázat Lancelota a Pinasova grošáka… Pak jsme zahlídli v dálce ten váš balón; od té chvíle uháníme za Vaší Výsostí, co koně stačí. Lancelot je někde za námi… Doufám, že i Pinasův grošák."
"A - balón… Ještě je vidět?"
"Ne, pane princi. Už chvíli předtím, než jsme vás našli, jsme jeli nazdařbůh. A co uvězněná? Byla s vámi?"
"Bohužel ne, hejtmane… Nevím, kde teď je. Ale musím se to dovědět, protože mě požádala o pomoc."
Grant si nakroutil kníry. "Je skutečně tak krásná jako na té podobence, pane princi?"
"Mnohem krásnější."
"I kdyby nebyla… Saprlot, Výsosti - naše šavle jsou jí k službám. Pojedeme, kam ráčíte poroučet. Jsem jenom voják, pane princi, ale mé srdce bije pro každou krásnou ženu, které hrozí nebezpečí. Myslím, že mluvím i za podporučíka."
"Zajisté, pane hejtmane," řekl Gondy. "Sám bych to nikdy nevyjádřil tak vzletně. Ale teď, smím-li podotknout, měl by se pan princ posilnit kusem slaniny a plackou, případně dalším douškem terlingské brandy. Já se zatím poohlédnu po koních; zdá se, že zase začíná sněžit." Podal mi plechový talíř s plackami a nakrájenou slaninou.
"Udělejte to, podporučíku, udělejte to," řekl hejtman a obrátil se ke mně. "Rád bych se ještě zeptal na praporčíka… Zůstal snad v balónu, Výsosti?"
"Praporčík Pinas je mrtev," řekl jsem. "Když jsme prchali z věže, kryl můj ústup; zachoval se jako statečný voják. S mým přítelem Clemensem jsme mu vykopali hrob na úpatí hor a navršili mohylu z kamení."
Hejtman Grant a podporučík Gondy srazili podpatky a zasalutovali. "Navrhnu ho k vyznamenání řádem stříbrné hvězdy s jedním černým perem in memoriam," řekl Grant. "Věčná sláva mu a čest jeho památce. Takový je život vojáka… Kdo z nás může vědět, kdy ho to čeká?"
Potom Gondy vyskočil do sedla a rozjel se počínající vánicí zpět, aby našel oba koně. Pustil jsem se do jídla; měl jsem skutečně nekřesťanský hlad, a protože sníh studil, procházel jsem se přitom sem a tam.
"Budeme ho postrádat," zabručel najednou hejtman, který chodil se mnou o krok zpět, "ale to nic; vynahradíme to osobní statečností."
"Jak to myslíte, hejtmane?" zeptal jsem se.
"Inu, to je tak, Výsosti," odpověděl, "praporčík měl nějaký tajný úkol. Nevím, o co šlo… Nikdy jsem se ho na to nezeptal, protože měl písemný rozkaz od samotného hraběte Filipa. Myslím, že to souviselo s ahartskou hranicí. Proto se tak často hlásil do hlídek; a měl spoustu informací, které si nechával pro sebe."
"Viděl jste ten rozkaz?"
Hejtman se zasmál. "On nevěděl, že jsem ho viděl. Ale jistě chápete, pane princi - taky mám svoje lidi, kteří zase špehují jiné lidi. Bez toho se neobejdete v tak vachrlatém postavení, jaké zaujímám už nějaký čas na té ztracené výspě."
"Známe železné dragouny," řekl jsem. "Víme i o tulejnících. S obojím jsme se dokázali vypořádat. Něco mi Pinas vysvětlit nestačil - například co je to Bruwatrah. Slyšel jsem jeho hrozný řev… Ale to snad souvisí jen s klášterem, který nás už nemusí zajímat, protože tam už Esther není."
"Esther…?!"
"Ano, tak se jmenuje. Co má být?"
"Saprlot," řekl hejtman. "Ať mi Vaše Výsost tu kletbu odpustí… Vaše Výsost možná neslyšela onu pověst; v Terlingu se třeba nevypráví, ale v našem hrabství je obecně známa…"
"Jaká pověst?"
"Pověst o Poutníku Bertovi a čarodějce Esther. Mnozí jí přikládají jistou důležitost… Čert aby tomu rozuměl, pane princi. Čarodějka Esther pochází ze země Dzwille; tímpádem dokáže ledacos, ale přesto potřebuje pomoc Poutníka Berta. Bert ji miluje a hledá ji, aby ji zachránil, ale často ji nepozná, protože se stále mění; jednou v černou lilii, jindy zase v kočku… Někdy i v motýla nebo černého ptáka. Nevím, co je na tom pravdy, nepotkal jsem se ani s čarodějkou Esther, ani s Poutníkem Bertem. Není to zvláštní, že se ta dívka ve věži jmenuje právě Esther, Výsosti?"
"Není," řekl jsem, "protože uvězněná z věže kláštera trapistek je skutečně čarodějka Esther ze země Dzwille, hejtmane. A já - já jsem Bert."
"Saprlot… Poutník Bert? Ale Vaše Výsost je přece Albert D'Anjou, princ z Terlingu?! Mondieu, no ovšem - Albert, Bert… Ale nikde se nehovoří o tom, že by Poutník byl z královského terlingského rodu."
"Hejtmane," řekl jsem, "nad jiné si vážím vaší statečnosti a chci k vám být upřímný. Nemohu tvrdit s jistotou, že jsem terlingský princ; zato vím velmi dobře, že hledám čarodějku Esther, kterou chci doprovodit do jejího domova v zemi Dzwille."
"Hrom aby do toho," mumlal hejtman, "zpropadeně… Pane princi - v té pověsti se praví i to, že Poutník Bert žije v různých časech současně, že stárne i mládne a že si nepamatuje počet svých existencí… Potom je docela možné, že jste Poutník Bert i terlingský princ… a možná i ledacos jiného. Dokonce snad i ten tulák, kterého jsme měli zatknout a předvést k výslechu do Červené Lhoty."
Pokrčil jsem rameny. "Zatknete mě?"
"Ne, Výsosti… Nikdy bych nezatkl Poutníka Berta, neboť jde o osobu vyššího řádu; ale rád bych měl nějaký důkaz. Škoda že se nezachránil Pinas, ten by nám snad mohl dosvědčit… Ačkoliv jsme s Gondym dobře slyšeli železné dragouny, jak proklínali, že jste jim uprchlí. Vaše Výsost a Pinas v Clemensově balónu - ale kam se poděla čarodějka?"
"Proměnila se v motýla," řekl jsem. "Když se v této podobě ocitla venku za mříží, změnila se v černého ptáka a odletěla k horám. Někam do těchto míst nebo ještě mnohem dál."

"Pane princi," řekl hejtman Grant vážně, "i toho ptáka jsme s panem Gondym viděli."
V té chvíli se na pláni ozval dusot kopyt a z metelice se vynořil podporučík s Lancelotem a Pinasovým grošákem.
"Nebyli nijak daleko," řekl, "a klusali správným směrem. Myslím, že by byl Lancelot našel Vaši Výsost sám."
"Podporučíku," řekl hejtman, "právě jsem se od pana prince dověděl nevídané věci…"
Poslouchal jsem, jak líčí Gondymu, co ode mě právě slyšel; měl jsem z podporučíka obavy, protože se mi zdál mnohem komisnější než hejtman. Tyto obavy byly vskutku opodstatněné, protože jakmile hejtman skončil, řekl Gondy: "To je velice romantické, pane hejtmane, a sám bych rád poskytl Poutníku Bertovi veškerou pomoc; bohužel mám taky svoje rozkazy - a ty zní, že mám být k dispozici terlingskému princi D'Anjou… Jak nám Jeho Výsost dokáže, že je opravdu princem z Terlingu a zároveň Poutníkem Bertem? Protože pokud není Albertem D'Anjou, opustili jsme bezdůvodně hraniční posádku, kde jsme měli vyčkávat příjezdu terlingského prince. Velice se za svoje slova omlouvám, ale Výsost musí pochopit, že některé okolnosti -"
"Pardieu, pane Gondy," řekl hejtman, „je to docela jistě Jeho Výsost princ terlingský; svědčí o tom nejen to, že přijel na Lancelotovi, ale i jeho urozené chování. Může být zároveň i Poutníkem Bertem? Samozřejmě že ano. Proto s sebou přece vozí portrét čarodějky Esther, podporučíku. Nemyslíte, že tuhle skutečnost Jeho Milost pan hrabě Filip dobře zná…?"
Podporučík Gondy pokrčil rameny. "Mohu říct jen to, že v rozkaze se o tom nic nepraví. Abyste mi správně rozuměl, pane hejtmane… Ztratili jsme už jednoho muže; tak tak jsme vyvázli z kláštera trapistek - a další nebezpečí nás jistě čekají."
"Bojíte se, Gondy?!"
"Víte, že ne, pane hejtmane."
"Tak proč k čertu…"
Vtom Lancelot zaržál, natáhl krk a zastříhal ušima.
"Slyšíte?" řekl hejtman. "Co je to…?!"
Odněkud zdola, z místa, kde jsem se probral z bezvědomí po doušku z Grantovy láhve a odkud jsme se poněkud vzdálili, když jsem před chvílí při jídle přecházel sem a tam, se nesla tichá melodie ve sladké mollové tónině; byl to ženský hlas, něžný a vemlouvavý tak, že i poněkud suchý patron Gondy strnul a okouzleně naslouchal.
"Jaké jsou to čáry?" vybuchl hejtman. "Odkud zní ten zatracený zpěv, aby do toho… Vždyť ta žena zpívá sotva dvacet kroků od nás - a já nevidím nic než sněhovou chumelenici!"
Podporučík sebou trhl, jako by se probudil ze snu. "Podívejme se na to zblízka," řekl a povytáhl šavli.
Pustili jsme se směrem, odkud zpěv zněl. Nešli jsme dlouho; poblíž otisku mého těla, už skoro zakrytého čerstvým sněhem, jsem zahlédl tmavou skvrnu a zastavil se u ní. Byla to černá lilie, která tu navzdory všem přírodním zákonům vyrostla v mrazivé kamenité zemi a ve vánici rozkvetla.
"Můj bože," zašeptal Gondy, "to ten květ zpívá…"
"Saprlot," řekl hejtman, "zpívající lilie!"
Sklonil jsem se nad květinou. Nebylo sporu, že se teskný nápěv line z jejího rozevřeného kalichu. Klekl jsem si do sněhu a vzal květ do dlaní; snad díky jejich teplu zpěv zesílil a pak se ozvalo několik slov: "Berte… Ve jménu lásky… Slíbil jsi mi, že půjdeš, kam tě povedu… Čekám na tebe… Čekám…" Pak jako by lilie zvadla a roztála; mezi mými dlaněmi cosi proklouzlo, bylo to teplé a sametové, nějaký drobný černý stín se mihl zasněženou plání a ztratil se v mlze.
"Esther!" vykřikl jsem a ozvěna z hor můj výkřik zdesateronásobila.
"Výsosti," řekl hejtman Grant, když ozvěna dozněla, "tohle je dostatečný důkaz, že jste Poutník Bert. Všechno jako v té pověsti: Zpívající černá lilie… Oslovila vás jménem Poutníka Berta, pak se změnila v kočku… Pane princi, já i podporučík jsme odjakživa vojáci. Nejsme červenolhoštší; já se narodil v Drabantu a podporučík pochází ze Zelených hor. V armádě hraběte Filipa sloužíme za žold, který není nijak velký, uvážíme-li, že nejsme u dvora a po celý čas vykonáváme službu v té zapadlé končině. Je tu ovšem věrnost vojenské přísaze… Těžko bychom mohli opustit svou stráž na hranicích, kdybychom neměli písemný rozkaz hraběte. Ten zní, že vám máme být ve všem nápomocni… Já, Výsosti," pokračoval, "považuji boj, hrdinské činy a službu krásným dámám za nejvyšší poslání skutečného vojáka. A tohle, co je díky Vaší Výsosti před námi, je ještě mnohem víc. Vždycky jsem příběh čarodějky Esther a Poutníka Berta považoval za pouhou povídačku; teď jsem se stal svědkem zázraku. Má šavle náleží vám, pane princi - i vaší krásné čarodějce. Jistě tak smýšlí i podporučík."
"Nezapomenu vám to, hejtmane Grante," řekl jsem. "Jste statečný muž."
"Výsosti," řekl podporučík Gondy, "nechci se ptát, jste-li princem D'Anjou nebo tím druhým; chci věřit, že jste obojím. Nikdo mi nedokázal, že nepocházíte z terlingského královského rodu, zato se mi dostalo dostatečného důkazu, že jste Poutník Bert. Můžete se mnou počítat, Výsosti."
"Díky, pánové," řekl jsem. "Bývalo by mě velice mrzelo, kdybyste se rozhodli jinak. Dejme se tedy na cestu co nejrychleji… Sněží a my musíme sledovat stopy."
"Eh, saprlot," zaklel hejtman. "Na to jsme nepomysleli. Vidíte? I naše stopy už zapadly. Což teprve stopy těch nepatrných tlapek - to bude zpropadené hledání. Budeme rádi, pokud vůbec najdeme místo, odkud kočka vyběhla."
"Pravděpodobnější je, že to místo nenajdeme," řekl podporučík, který hluboce sehnutý zkoumal čerstvé závěje. "Ale protože horami vede průsmyk a průsmykem cesta, i když mizerná, měli bychom jet po ní."
"Až na to," řekl hejtman, "že tudy přece přijeli Sanatiho plecháči; tudíž se dá předpokládat, že průsmyk nevede tam, kam nás chtěla dovést čarodějka, ale do Pohoří přízraků, kde stojí Sanatiho hrad."
"Třeba nás chtěla dovést právě tam," řekl Gondy.
"Což se mi ovšem nijak nezamlouvá," zabručel hejtman Grant. "Sanati, hrome…"
"Bojíte se jeho kouzel, hejtmane?" zeptal jsem se.

"Kouzel…? Inu - raději se utkám s nebezpečím, které se dá porazit šavlí. Ale protože jsme se rozhodli následovat vás… Hm. Snad si dokážeme poradit s kouzly, stejně jako jsme si poradili se železnými dragouny. Copak to také není kouzlo, pane princi? Chlapi ze železa, kteří mají ty svoje připitomělé ksichty přilepené na břiše? A potom - nemyslíte, že nad námi bude vaše krásná čarodějka bdít?"
KAPITOLA 59.

Jelikož v čerstvém sněhu nezůstalo ani památky po stopách čarodějné kočky, sestoupili jsme do průsmyku. Vládla tu krutá zima, protože se vítr se sněhem hnal mezi příkrými svahy jako komínem. Museli jsme překonávat brody, v nichž ledová voda podrážela koním nohy, převádět je po úzkých lávkách, kde jediný chybný krok znamenal nepříjemnou lázeň, a nebylo divu, že jsme se po celodenní jízdě začali rozhlížet po úkrytu, kde bychom strávili noc; smrtelná únava nás smířila i s nocí bez ohně a takřka bez jídla, protože v průsmyku nic nerostlo a naše zásoby byly pomalu vyčerpány.
"Najít tak jeskyni," řekl hejtman Grant, když jsme překonali další hluboký brod. "I koně toho mají dost."
"Musela by to být pořádná jeskyně, abychom se do ní vešli i s koňmi, pane hejtmane," řekl podporučík. "Ale tady není ani škvíra, kam by se dokázal schovat pes."
"Hory musejí jednou skončit," řekl jsem. "Až přejdeme hřeben, jistě začneme sestupovat…"
"Pokud ano, budeme vystaveni větru stejně jako tady," řekl Gondy, "ne-li ještě víc. Musíme si odpočinout, pane princi; kdybychom se v tomhle stavu měli dát do boje, nevsadil bych na naše vítězství ani falešný virkundský groš."
"Jedeme dál," řekl jsem.
Hejman dodal, že nám stejně nic jiného nezbývá.
Pokračovali jsme v klopotné cestě průsmykem další hodinu, když jsme z vánice před sebou zaslechli lidský hlas; byl to hlas muže a to muže nadmíru rozčileného. "Bestie," vykřikoval, "zatracené bestie. Tu máš… A ty taky… Tu máš, potvoro!"
"Někdo je v tísni," zvolal hejtman Grant.
"Zdá se, že bojuje s přesilou," dodal Gondy.
Vytasil jsem šavli. "Kupředu, pánové…!"
Pobídli jsme koně a rozjeli se, co nejrychleji to bylo v závějích a chumelenici možné. Hlas rozčileného muže před námi zanikl, ale slyšeli jsme jiné, hašteřivé, štěkavé a vzteklé hlasy, jako kdyby na jediného obránce zaútočil celý dav nepřátel. Zasadili jsme koním ostruhy; Lancelot se vzepjal, nebyl zvyklý na takové zacházení, ale pak vyrazil vpřed mohutnými skoky, jako by chtěl dokázat, že nepotřebuje podobné pobídky. Nechal jsem Granta i Gondyho za sebou a hnal se vánicí, dokud se Lancelot prudce nezastavil a nevzepjal na zadních. Zahlédl jsem ruce a otevřená ústa jakéhosi divoce vyhlížejícího člověka a uslyšel jeho bolestný vřesk, než ho Lancelotova přední kopyta zadupala do závěje…
"Tulejníci!" křikl mi do ucha Gondy, který mě vzápětí dojel. "Obrovské stádo… Přepadli toho muže a chtějí ho sežrat, Výsosti…!"
"Konejme svou povinnost, pane Gondy," odpověděl jsem.
Břeh potoka tady vytvářel menší okrouhlou planinku; ve skalní stěně se temněl asi půl druhého sáhu vysoký otvor a před ním se oháněl motykou nevelký muž v pruhovaném pyžamu, noční čepici a kostkovaných papučích. U jeho nohou se svíjelo pět či šest tulejníků a další se k němu nestvůrně kymáceli přes své zraněné druhy.
Osamělý obránce k nám s nadějí obrátil tvář… Poznal jsem svého starého přítele Clemense.
"Drž se, Harwey!" křikl jsem na něj.
"Bravissimo," odpověděl. "V pravý čas, Berte…!"
Vřítili jsme se přímo do stáda. Koně zdivočelí nezvyklým nebezpečím sráželi a udupávali netvory svými kopyty; ti, kteří unikli, se stali oběťmi našich šavlí. Jejich naříkavý jekot se odrážel od skal, sníh vířil a barvil se krví.
"Pozor, pane princi," houkl na mě Gondy.
Jeden z tulejníků, ohavné holohlavé a vousaté individuum, se vrhl přímo na Lancelotův zadek a zaťal mu nehty do masa. Nemohl jsem po něm tít šavlí, protože bych byl zaručeně poranil koně; přehodil jsem ji tedy do levé ruky a vytrhl z opasku dýku. Přesto jsem se nedokázal v sedle obrátit tak, abych mohl přesně bodnout. Jak jsem se namáhavě otáčel, při čemž Lancelot zuřivě vyhazoval zadkem, spatřil jsem u svého levého boku odpornou tvář tulejníka zkřivenou bezmeznou záští. Zvedl jsem paži s dýkou a prudce bez velkého míření bodl. Snad jsem zasáhl oko, snad nos; vyděsilo mě netvorovo takřka lidské zasténání a chraptivý hlas: "Prokletí… Prokletí na tebe, čtyřruko!"
Zapomněl jsem, že řeč byla původně hlavní a jedinou funkcí tulejníků, dokud je zločinný doktor Abrahamsson chirurgicky nezměnil v jakési krysolidi…
Ohavná dvouruká hlava po mém bodnutí spadla pod Lancelotova kopyta, kde netvor dodělal.
Rozhlédl jsem se po bojišti; část smečky tulejníků se tísnila a vřeštěla hrůzou u skalní stěny, rychle a čistě rozsekávána na kousky hejtmanovou šavlí. O něco níže Gondy zaháněl kopyty svého hnědáka dva či tři zuřivce do bouřících vod bystřiny.
Podíval jsem se po Clemensovi, jehož hlas jsem už chvíli neslyšel, a spatřil jsem, jak holýma rukama zápasí s tulejníkem, který mu visel na hrdle. Pobídl jsem Lancelota, který byl několika skoky u něj; pak jsem seskočil na zem a s dýkou se vrhl Clemensovi na pomoc. Od příhody s tulejníkem v bažinách jsem věděl, kam bodnout. V rozkroku paží měl netvor kromě genitálií také cosi jako řitní otvor, kterým dýka hladce projela až do mozku… Popadl jsem hlavu za vlasy a bodl; Clemens zachroptěl, jak ho prsty obludy ve smrtelné křeči stiskly, ale pak ho tulejník naráz pustil a spadl na zem, kde znehybněl.
"Chlapče," řekl Clemens a napřáhl ke mně obě ruce, "měl jsem náramné štěstí, že ses tu objevil. Ty příšery nás přepadly ve spánku; jak jsi viděl, podařilo se mi sice vytlačit je před jeskyni, ale nejspíš bych jim dlouho neodolal, byla jich přece jenom přesila. Ze zoologického hlediska je to podivná verbež, kamaráde. Nějaké dvouruké opice…"

"Jsou to tulejníci, o kterých jsem ti vyprávěl," řekl jsem. "Říkáš, že vás přepadli? Kdo je tu s tebou?"
Napadlo mě, že se snad v jeskyni skrývá Esther.
"Budeš se divit, chlapče," řekl Clemens. "Je to Trojctihodný Benedikt. Ale zdá se, že je to s ním špatné."
V té chvíli k nám dojeli hejtman Grant s Gondym.
"Harwey," řekl jsem, "to jsou mí průvodci… Hejtman Grant a podporučík Gondy. Pánové - můj přítel Harwey Clemens, který mě zachránil balónem z kláštera trapistek."
"Nu, zdá se, že jste mu to oplatil, pane princi," řekl hejtman. "Ta vaše rána dýkou byla opravdu mistrná. Jsem rád, že poznávám přítele Vaší Výsosti."
Zatímco hejtman s podporučíkem sesedali, zašeptal mi Clemens: "Princi, Výsosti…? Ještě pořád si o tobě myslí, že jsi bratr následníka trůnu z Terlingu?"
"Víš, Harwey," řekl jsem, „je docela možné, že je to pravda. Snad jsem skutečně princ Albert D'Anjou."
"Zpropadeně," řekl Clemens, "taky jsi to asi dávno tušil, co? Kdoví, odkud jsi tehdy šel, když jsem tě potkal v lese s malým Bertem v náručí. Moc bych za to nedal, že se tě nějací zatracení intrikáni u terlingského dvora chtěli zbavit - dějiny nám zanechaly řadu podobných případů. Teď už se nedivím, že ses nikdy nechtěl oženit s Grétou; nebyla rovna tvému stavu… Ale jak, ehm - jak ti teď mám říkat, propána?"
"Stejně jako předtím," řekl jsem. "Jsi můj přítel a nevím, proč by se to mělo nějakým titulem změnit."
"Díky… Asi bych si na to těžko zvykal," kývl. "Jsem demokrat, princi, eh - Berte. Však mě znáš. Ale i tak jsem hotov obětovat všechno pro společnou věc."
"Můžeme zavést koně dovnitř, pane?" zeptal se hejtman Grant.
"Samozřejmě, hejtmane," řekl Clemens. "Hned přinesu světlo. A tiše, tiše, pánové. Uvnitř je nemocný."
Zmizel v jeskyni a po chvilce se vrátil s olejovou lampičkou. "Mnoho světla to nedává," řekl, "ale snad to postačí, abyste viděli na cestu. Jeskyně se táhne nějakých sto padesát stop do skály… Půjdu napřed."
Vedli jsme koně za sebou, dokud se jeskyně nerozšířila. Tam jsme je nechali stát a zavěsili jim na hlavy pytle s obrokem. Pak jsme následovali Clemense na konec jeskyně, kde byla dvě improvizovaná lůžka, jedno z vlněných pokrývek a druhé z nasušené trávy a ovčích kůží. Z prvního zřejmě vstal Clemens (poznal jsem jeho kostkovaný pléd) a na druhém ležel stařec s holou hlavou a rozcuchaným plnovousem, přikrytý hromadou kožišin. Dále tu byly věci, které jsem znal z gondoly balónu; nádobí, konzervy, džbán, brašna s nářadím, rozmanité meteorologické přístroje a pár knih. Uprostřed mezi lůžky hořel kus tlustého knotu v hliněné nádobě naplněné páchnoucím tukem.
"Viktoria," řekl Clemens starci. "Bylo jich snad sto… Ale díky mému příteli Bertovi a dvěma statečným důstojníkům jsme se jich nadobro zbavili. Dovolte, abych vám je představil, Trojctihodný; princ Albert D'Anjou, můj starý přítel; hejtman Grant, podporučík Gondy."
"Těší mě, pánové, moc mě těší," zašišlal stařec bezzubými ústy. "Dnes mám trojnásobné štěstí… Nejdřív mě Harwey zachránil před smrtí zimou a hladem, když se snesl doslova z nebe… Pak jsme byli v nebezpečí života oba, když si na nás chtěli pochutnat tulejníci - a přijeli tři stateční mužové, aby nás při životě zachovali; a do třetice všeho dobrého mezi nimi je Poutník Bert, na kterého už tolik let čekám…"
"Jak víš, že je to Poutník Bert?" zeptal se nedůvěřivý Gondy. Ale stařec neodpověděl, jen si s trochu dětinským chichotáním zamnul suché hubené dlaně
"Co je s balónem?" zeptal jsem se Clemense.
Rozpřáhl ruce a pleskl dlaněmi o stehna. "Tentokrát se to pro změnu podařilo mně, Berte. Musel jsem přistát a zakotvit; chtěl jsem se vrátit pěšky a podívat se po tobě. Vyložil jsem z gondoly pár věcí, které jsem chtěl vzít s sebou, abych mohl cestou pokračovat ve studiu a dokumentaci zdejšího pozoruhodného mikroklimatu… Jenže jsem to s vykládáním přehnal a vichřice odlehčený balón odnesla. Byl jsem rád, když jsem došel aspoň sem. Nic příjemného, Berte, vskutku nic příjemného. Budeme mít co dělat, abychom se odtud dostali."
"Neboť stojí psáno," řekl stařec, "že nad vodou vede cesta do země Dzwille… Musíte přejít hory, abyste dospěli k moři… A mnohá nebezpečenství vás čekají. Tlama Bruwatrahova je strašná, ale nevejdeš-li, neprojdeš; a vejdeš-li, nezastavuj se… Neohlížej se za těmi, kdož tě předejdou v Pohoří přízraků. Tam, na vrcholku hory Triglav, sídlí zlomág Sanati. Jeho síla ovládá krev skrze vosk, životy velkých skrze malé a jeho oko vidí okršlek světa… Není naděje pro ty, kdož jsou dokončeni, dokud nezhyne on sám, a všechno, což jeho jest, nebude z kořenů vyrváno a zničeno ohněm i mečem. Jedině skrze smrt a zničení přijme Esther lidské prokletí a dojde odpuštění v kruhu sedmi Ptahů; pak spolu půjdete do země Dzwille… Ale na jedno nesmíš nikdy zapomenout, Berte: musíš se vrátit pro všechny, kdož trpí, jinak země Dzwille nikdy nedosáhneš."
Odmlčel se a chvíli sípavě oddychoval.
"Starý pane," řekl podporučík Gondy, "je potěšitelné, že nám svěřujete tajemství našeho společného osudu, byť v jinotajích, jimž rozumíme jen málo, ne-li vůbec ne. Navíc nám nepodáváte sebemenší důkaz o tom, že to nejsou pouhé výmysly. Jste patrně těžce nemocný, a i když vám přeji uzdravení, musím se domnívat, že vaše věštění má původ v horečce."
Benedikt (pokud to byl vskutku Benedikt) se znovu zasmál svým tichým chichotavým smíchem. "Od počátku jsem ve vás tušil skeptika, pane Gondy; rád bych s vámi vedl učenou disputaci, ale k tomu, bohužel, času nezbývá… Podám vám žádaný důkaz, pánové; ale jen Bertovi samotnému. Předpokládám, že mu uvěříte, když potvrdí moje slova."
"Proč ne všem?" zeptal se Gondy.
"Protože si to žádá velkého vypětí duševních sil," odpověděl stařec. "Cožpak nevidíte, že umírám? Nedokážu udržet čtyři duše jako jednu."
"Dobrá," řekl jsem. "Přátelé mi uvěří."
"Samozřejmě," řekl hejtman Grant. "Bude to slovo Jeho Výsosti prince Alberta D'Anjou. Pojďme, pánové - počkáme

před jeskyní."
"Jestli dovolíte," řekl Clemens, "převléknu se."
Stále byl oblečen ve svém pruhovaném pyžamu a noční čepičce.
"Počkáme," kývl hejtman.
Zatímco se Harwey převlékal, zeptal jsem se starce, zda pro něj něco nemůžeme udělat. Napadlo mě, že bychom ho mohli dopravit do údolí, kde by aspoň neležel ve vymrzlé jeskyni, nebo se u něj aspoň nějaký čas zdržet, než mu bude líp. Ale řekl mi, že jeho život je sečten na hodiny, ne-li na minuty, a že každá chvilka, v níž může přispět ke zdaru naší cesty, je mnohem cennější než jeho další existence v tomto světě. "Neboť mě už nezachrání ani temporum," dodal. "Panoptikum jiného času pro mě končí."
Potom převlečený Clemens, Gondy a Grant odešli.
KAPITOLA 60.

"Zhasni ten velký kahanec, Berte," řekl starý muž. "A podej mi malou lampičku."
Vytáhl jsem z hliněné mísy knot a šlápl na něj; pak jsem Benediktovi podal malé blikavé světélko. Vzal je do dlaní a naklonil se nad ním. "Je to s ní špatné, Berte," řekl. "Oni jí nikdy neodpustí, že se do tebe zamilovala. Nevyslali ji do našeho světa, aby podlehla lidské slabosti… Řekl bych, že jak jsou moudří a mocní, tak jsou pošetilí, ale třeba se mýlím; můj život nebyl dost dlouhý, abych poznal všechno. A teď tiše, Berte, tiše… Musím se soustředit… a sil mi ubývá."
Vtom se cosi zatřepetalo kolem lampičky. "Á, pěkně vítáme," řekl Benedikt. "Pěkně vítáme, stříbrný motýlku. Přiletěl jsi v pravý čas; je třeba změnit směr cesty… Bert už na tebe čeká."
"Přiletěl?" podivil jsem se. "Odkud, Benedikte?"
"Copak já vím odkud? Zavolal jsem ho," řekl Benedikt, pozvedl lampičku a zaclonil plamen dlaní. "Připálíš si křidélka, motýlku…"
Jak zaclonil světlo, setmělo se docela. Náhle jsem neviděl nic kromě Benediktovy rudě prozářené dlaně a slyšel jsem tichý šelest křídel, která se mi lehce otřela o tvář. Pak jsem ucítil zvláštní pach a zaslechl hřmot, jako by se otevíraly těžké dveře. "Benedikte…," řekl jsem, hledě na červené světlo, které se změnilo v pouhý odlesk na stěně…
"To není Benedikt," zašeptal ze tmy dívčí hlas. "Berte… Vlak stojí. Vidíš v okénku světlo semaforu? A koleje se tu rozdvojují. Jednou jsi řekl Fariovi, že cesta do země Dzwille znamená vyrazit z kruhu. Oni se teď radí, Berte, zda právě tohle je řešení… Může se stát, že se světlo změní v zelené a Vlak pojede dál, dřív než se rozhodnou."
Uvědomil jsem si, že mě dívka probudila z ošklivého snu; ale skutečnost nebyla o nic příjemnější. Ležel jsem na podlaze dobytčího vagónu, nasáklé kravským hnojem a chlórovým vápnem.
"Koleje se rozdvojují…?" zašeptal jsem a posadil se.
Poklekla vedle mě a položila mi paži kolem ramen. "Budeš mít dost sil, Berte?" zeptala se. "Já tou pákou pohnout nemůžu… Nejsem slabá, víš; ale je třeba, abys to udělal ty."
Ucítil jsem teplo a slabou vůni dívčího těla.
"Kdo jsi?" zeptal jsem se. "Odkud jsi přišla?"
"Na tom přece nezáleží," řekla. "Setkali jsme se už několikrát, ale tvoje ubohá paměť selhává. Co na tom, Berte? Musíš změnit směr Vlaku, aby konečně vyrazil z kruhu. Pokud se nás dvou týče, o tom si pohovoříme později. Mám tě ráda, Berte, a ty to dobře víš."
Nahmatal jsem ve tmě její ruku. "Ano…," řekl jsem. "Poznávám tvou ruku, tvůj hlas i tvou vůni, i když si nevzpomínám na tvoje jméno, odkud tě znám a proč jsi mi tak blízká. Ale máš pravdu, to teď není důležité… Myslím, že mám dost sil, abych pohnul pákou. Doveď mě k ní. Venku je noc?"
"Ano. Neuvidí nás, pokud se vyhneme lokomotivě."
"Vlak stojí v úžlabině?"
"Ne. Na rovině, Berte."
"Dobrá," řekl jsem. "Je někdo poblíž?"
"Není. Venku prší."
"Prší…?" Teprve teď jsem si uvědomil, že slyším šelest dešťových kapek na střeše vagónu. "Pojďme," řekl jsem.
Vedla mě za ruku ke dveřím vagónu. Světlo semaforu se rudě zalesklo na mokrém štěrku, který dál od kolejí mizel ve vysoké trávě. Sestoupili jsme dolů a zamířili do trávy kolmo od trati, dokud jsme neměli jistotu, že nás neuvidí nikdo, kdo by snad vyhlédl z otevřeného okna některého z blízkých vagónů. Jejich světla matně prosvítala clonou deště.
"Je to blízko," zašeptala. "Snad nějakých padesát kroků před lokomotivou."
Šli jsme dál mokrou trávou, promočeni padající vodou. "Není ti zima?" zeptal jsem se.
"Ne, Berte."
Když jsme se od světel odfukujícího parostroje vzdálili oněch padesát kroků, změnili jsme směr ke kolejím. Po chvilce jsme vyšli na štěrkem a škvárou pokrytou plochu, jen zčásti zarostlou plevelem. "Tady," řekla.
Ve světle vzdáleného reflektoru na přídi lokomotivy se mokře leskla černá železná konstrukce s pákou a kulovitým závažím. Skutečně tu byla kolej, která odbočovala z hlavní trati a mizela ve tmě napravo od ní.
Položil jsem dlaň na studený kov a hleděl na páku, náhle nerozhodný…
"Ty váháš, Berte?"
"Bude to definitivní změna," řekl jsem.
"Ano. Změna všeho."
"Nevím, zda k lepšímu."
"Každá změna je k lepšímu, žiješ-li tak, jak jsi doposud žil," řekla. "Vlak pojede jinam, než mu kážou semafory. Vidíš, kam

vede ta druhá trať? Směrem letu ptáků."
"Ano," řekl jsem. "Máš pravdu. Jako by vedla… do země Dzwille…"
Jak jsem mohl váhat? Uchopil jsem páku oběma rukama a zavěsil se na ni celým tělem. Zaskřípěla a klesla… Koleje se nepatrně pohnuly.
Vraceli jsme se stejnou cestou; dívka šla přede mnou.
"Jak se jmenuješ?" zeptal jsem se, když jsme se blížili k vagónu, v němž mě probudila.
"Esther," odpověděla.
V tutéž chvíli se světlo semaforu změnilo. Místo červené zářila v dešti zelená. Lokomotiva zasupěla a rozječela se siréna.
"Běžme," řekl jsem a uchopil děvče za ruku.
Jakési hlasy klely, štěrk chřestil pod cvočky na podešvích mužů, dveře vagónů se s bouchánim zavíraly… Vlak se rozjížděl. Tu-tum, tu-tum, tu-tum, zaduněla kola na spojích kolejnic. Ruka, kterou jsem svíral v dlani, byla žhavá a suchá. Benediktovy kostnaté prsty stiskly mou dlaň… Pak stisk povolil a starcova hlava bezvládně sklesla do podušek z ovčích kůží; světélko lampičky, která mu vyklouzla z prstů druhé ruky, červeně skomíralo na kamenné podlaze jeskyně.
KAPITOLA 61.

V té chvíli se zvenku ozvaly vzrušené hlasy Clemense, Granta a Gondyho. "Pojďte," vykřikl jsem. "Benedikt skonal."
"Berte," zvolal Clemens, sotva ke mně doběhl, "velký černý pták vyletěl z jeskyně a ztratil se ve vánici…"
"Byla to Esther," řekl jsem. "Benedikt ji přivolal silou vůle; hovořil jsem s ní, ale nepoznal jsem ji. Můj bože, proč jsem ji nezadržel…?!"
"O čem jste hovořili?" zeptal se Clemens. "Může to být náramně důležité, chlapče."
Chtěl jsem svému příteli vylíčit sen, vyvolaný Benediktem; ale moje paměť opět selhala. "Nevzpomínám si, o čem jsme spolu mluvili… Vím jenom to, že jsem ji držel za ruku," řekl jsem. "Ale možná že to byla jen ruka umírajícího…"
"Takže to všecko mohla Být sugesce, Výsosti," řekl Gondy. "Viděl jsem potulného hypnotizéra, který -"
"Eh, jděte s tím, podporučíku," řekl hejtman. "Už to, že odtud vyletěl ten velký černý pták, ačkoliv tu předtím prokazatelně žádný nebyl, by vám mělo jako důkaz postačit."
"Budiž, pane hejtmane," řekl Gondy. "Ptáka jsem viděl stejně jako vy. Navíc to byl stejný pták, jakého jsme viděli vyletět z kláštera. Je mi líto toho ubohého starce; ale mnohem víc mě zajímá, zda prozradil Jeho Výsosti něco konkrétnějšího… To, co jsme od něj slyšeli, byla jen zmatená proroctví."
"Nevím," řekl jsem. "Je mi líto, pane Gondy, nevzpomínám si. Snad se mi jednotlivé věci vybaví, až to bude třeba."
"Doufejme, Výsosti," řekl podporučík. "To, co nás čeká, není žádná procházka, a pro koně máme jen seno, na kterém zatím leží nebožtík. Pochybuji, že získáme další píci a proviant v Pohoří přízraků a na hoře Triglav, kde stojí Sanatiho hrad. A to ještě musíme projít tlamou Bruwatraha, o němž nevíme docela nic -"
"A neohlížet se za těmi, kdož nás předejdou v Pohoří přízraků," dodal hejtman. "Kdo může říct, co tím vlastně myslel? Tihle proroci někdy poskytují tak popletené informace, že by na jejich základě ta nejlepší armáda prohrála bitvu i se stařenami ozbrojenými válečky na těsto."
"Jak ho pohřbíme?" řekl Clemens. "Venku hrob nevykopeme, půda je samý kámen a zmrzlá."
"Můžeme ho nechat v jeskyni a zavalit vchod balvany," řekl hejtman. "Ale přemýšlejme o tom, až dáme píci koním a taky sobě. Pan princ jistě souhlasí…?"
Řekl jsem, že je to i můj názor, pokud jim nevadí, že v koňskou píci změní prorokovo úmrtní lože a že povečeříme ve společnosti zesnulého. "Jistě by to nevadilo ani jemu," řekl na to Clemens. "Jak jsem starého pána za tu krátkou chvíli poznal, byl velice benevolentní ke způsobům druhých."
Abychom mohli koním dát potřebné seno, museli jsme Benediktovo tělo přenést; uložili jsme je zatím do nevelkého výklenku ve stěně jeskyně. Potom jsme odstranili ovčí kůže a odhalili slehlou hromadu suché trávy. Gondy se sklonil, aby si nabral pořádnou náruč, když se odkudsi ozval naříkavý ženský hlas: "Můj bože, pánové, nezabíjejte mě. Nechtěla jsem nikomu ublížit!"
"Co je to, k čertu?" zaklel hejtman Grant.
Podporučík strnul a pak rázem vytrhl paže ze sena. "Někdo je pod tím," řekl. "Nějaká ženská."
"Cože?" řekl znechuceně hejtman. "Ženská sdílela lože s prorokem?!"
"Mějte rozum, pánové," řekl Clemens, "sena není takové množství, aby se pod ním mohl ukrývat člověk. Uvědomte si, jaký kubický obsah má lidské tělo, a odhadněte prostor, který seno zaujímá; obojí je v přímém rozporu -"
"Copak jste ten hlas neslyšel, Saprlot?" řekl hejtman. "Podporučíku - hrábněte tam přece a vytáhněte ji na světlo boží. Tohle se mi nelíbí, přisámbůh."
Gondy vytasil šavli, zabodl ji šikmo do sena a naráz odhodil celou slehlou hromadu. Spatřili jsme bledou tvář se zlatými vlasy a dvě bílé sepjaté ruce…
"Proboha… Nechte mě žít," zaprosil hlas. "Mohu vám prospět na vaší další cestě, pánové."
"Tulejnice," hlesl Clemens.
"Sakrblé," řekl hejtman a odplivl si. "Co tady děláš, příšero? V prorokově loži?!"
"Bylo to jediné místo, kam jsem se mohla ukrýt," odpověděla malá rudá ústa s krásnými bělostnými zoubky. "Nechtěla jsem nikomu ublížit… Ale nemohla jsem opustit ostatní. Vlekli mě s sebou; tak jsem se dostala až sem. A když se pan Clemens začal ohánět motykou, neměla jsem jinou možnost, než se rychle zarýt do sena. Naštěstí byl Trojctihodný Benedikt napůl v bezvědomí a nezpozoroval mě."
"Zatraceně," řekl hejtman, "měli bychom to zabít."
"Ne," řekl jsem. "Ona přece nemůže za to, že je taková, jaká je. Dobrá, je to tulejnice; ale kde je psáno, že je

nebezpečná? Říká, že nám může prospět na naší cestě. Zkusme to s ní." Obrátil jsem se k té krásné tváři bez těla: "Jak se jmenuješ…, děvče?"
"Říkají mi Aranka," odpověděla. "Podle barvy mých vlasů, pane. Je to slovo ze zaniklého jazyka…"
"Myslel jsem, že jsou tulejníci podobni zvířatům."
"Nikoliv všichni," řekla. "Snad ti z blat… My z hor jsme vzdělaní, ale ti, co přepadli pana Clemense, z hor nepřišli… Byla to smečka z podhůří. Občas vystupují až sem, přepadají nás, unášejí naše ženy a dělají si z nich otrokyně. To měl být i můj osud… Můj domov je v Pohoří přízraků, na náhorní planině pod Triglavem."
"Může lhát, Výsosti," řekl podporučík.
"Lhát…?!" řekl jsem. "Podívejte se na její tvář!"
Aranka na mě upírala pohled světle modrých nevinných očí. "Děkuji vám za důvěru, Výsosti," řekla sladce. "Věřte mi, že ji nezklamu…" Na tvářích jí naskočily rumělnce. "Jen o jedno vás prosím," řekla a její ruce se opět sepjaly, "poskytněte mi jakýkoli oděv. Jsem tu před vámi nahá… My z hor se odíváme jako naši předkové - nežijeme jako barbaři z blat a podhůří."
"No ne," řekl hejtman a zachechtal se, "no ne… Ono se to před námi ostýchá…"
"No tak, hejtmane," řekl jsem, "copak to není krásná dívka v neštěstí, pro jejichž záchranu tak horujete? Zdá se, že budeme muset pozměnit svůj názor na tulejníky. Ostatně jaký je tu rozdíl mezi nimi a lidmi? Aranka je mému lidství stokrát bližší než abatyše trapistek, i když má jen tu krásnou hlavu a dvě ubohé ruce, které musí užívat místo nohou."
"Jak by ne," přidal se ke mně Clemens. "Jak to vidím já, je značně neslušné, jak tu na ni civějí čtyři muži; myslím, že pro vás vyhledám ve svém vaku jednu čistou košili, slečno Aranko; rukávy vám možná budou dlouhé, ale to napraví nůžky. A pokud by vám cestou byla zima, zabalíme vás do plédu nebo vám vyrobíme kožich z ovčích kůží."
"Děkuji vám, pane Clemensi."
"Namoutě," řekl hejtman, "za chvíli začnu litovat, že nemáte tělo jako my, Aranko."
"I já toho lituji, pane hejtmane," odpověděla.
Grant si v rozpacích zakroutil knírem. "Zpropadeně," řekl, "odpusťte mi… Nenapadlo mě, že by vás to mohlo mrzet, když jste nikdy tělo neměla. Zapomeňte, co jsem řekl, můžete-li. Jsem jenom prostý voják a duchaplné řeči plné lichotek jsou mi cizí. Ano, Jeho Výsost má stokrát pravdu; nesetkal jsem se sice s abatyší trapistek, ale poslouchám-li vaše slova, zdáte se mi být ženou víc, než jí je například hraběnka von Rosenstein nebo Sapfo di Miramare."
"V tom máte naprostou pravdu, pane hejtmane," řekl Gondy. "Ale přesto by mě zajímalo, čím se zde přítomná živí. Požírá syrové myši? Hmyz? Nebo se zúčastňuje kanibalských hodů svých soukmenovců?"
"To je vůči ní surové, pane Gondy," řekl jsem.
"Pro mě je hlavní vaše bezpečí, Výsosti," odpověděl důstojník. "Proto chci slyšet všecko."
"Nemám se za co stydět," řekla Aranka. "Ve svém domově jsem se živila stravou zcela podobnou vaší. Máme své kuchyně i kuchaře, pane Gondy. Stejně jako máme učence a filosofy."
"Spokojíte se s tím, podporučíku?" řekl jsem.
"Jak si Vaše Výsost ráčí přát," řekl škrobeně Gondy. "Ale přesto bych se rád zde přítomné, eh… dámy zeptal, co slyšela, když s Vaší Výsostí hovořil Benedikt."
"Máte pravdu, pane Gondy. Vůbec jsem si neuvědomil, že byla svědkem celého rozhovoru. Aranko," obrátil jsem se ke krásné tváři, "povězte nám o tom."
"Pane princi," řekla, "ráda bych vám vyhověla, ale neviděla jsem a neslyšela nic."
"Cože?" řekl Gondy. "Jak to?"
"Ze sena jsem nic vidět nemohla."
"Ale slyšet ano," řekl jsem. "Mluvili jsme přeci o tolika věcech, nejen s Benediktem, ale jistě i s Esther."
"Ne, Výsosti," řekla. "Od chvíle, kdy vás Benedikt požádal, abyste uhasil velký kahanec a podal mu lampu, až do návratu vašich tří průvodců jsem neslyšela ani slovo. Dokonce jsem si myslela, že jste odešli - ale bála jsem se opustit svůj úkryt."
"To je ďábelství," zabručel hejtman.
"Cesta do země Dzwille," řekl jsem, "není jen cestou. Je to také Panoptikum jiného času…"
"Co to znamená, Výsosti?"
"Jsou to Benediktova slova. Znamenají přinejmenším to, že se cestou můžeme nadít mnoha překvapení. Možná že si ten rozhovor nepamatuji právě proto, že se odehrál v nějakém jiném čase a místě. Proto ho také Aranka nemohla slyšet, ačkoliv byla vedle nás."
"Tady je váš oděv, slečno Aranko," vyrušil nás Clemens, přinášeje jednu ze svých flanelových košil. "Než se obléknete, mohou pánové nakrmit koně a já připravím k večeři nějakou konzervu. Mohl bys znova zapálit ten velký kahanec, Berte? Dá se na něm docela slušně uvařit polévka."
"Nechcete snad, pane, aby pan princ sám -," začal hejtman.
"To je v pořádku," řekl jsem mu. "Už je na čase, abychom si na téhle výpravě začali být rovni aspoň v rozdělení povinností. Jen nakrmte koně, hejtmane; my se zatím postaráme o večeři."
Tak jsme také učinili; po noci strávené v neklidném spánku jsme s použitím koní zavalili vchod do jeskyně balvany a rozloučili se s mrtvým prorokem.
KAPITOLA 62.

Stoupali jsme průsmykem za stálého sněžení. Nohy koní se hluboko bořily do závějí, které vítr vršil na stezce. Vpředu jel podporučík Gondy a za ním Clemens na grošáku; sledoval jsem svého přítele a vezl jsem před sebou Aranku; Clemens jí vyrobil jakýsi kožíšek a navlékl rukavice, aby se mohla držet koňské hřívy. Celý průvod uzavíral hejtman

Grant.
Protože byla cesta značně křivolaká a vedla mezi hromadami zřícených balvanů, museli jsme koně opatrně vést; neměl jsem přitom mnoho času k přemýšlení, ale přesto jsem si kladl otázky, na které jsem marně hledal odpověď. Chápal jsem, že mi Benedikt svou vůlí zprostředkoval setkání s čarodějkou Esther; důkazem byl černý pták, který vyletěl z jeskyně a kterého mí druzi spatřili. Ale proč zvolil prostředí, které mi bylo tak cizí, že jsem si z něj nic nezapamatoval? Náhle jsem si uvědomil, že pro mě Esther není jen průvodkyní do země Dzwille, ale dívkou, bez níž celý můj život ztrácí smysl. Že už to není touha po zemi Dzwille, která mě žene vpřed, ale touha mnohem prostší. Není to jen věc víry, řekla mi jednou. Je to i věc lásky. A já teď s jistotou věděl (a samotného mě ta náhlá jistota překvapila), že pro mě země Dzwille ztratí cenu, nedojdu-li do ní s Esther po boku, neboť jsem ji miloval… Ne jako čarodějku, ale jako ženu.
Když jsme konečně dojeli k místu, kde se průsmyk rozšířil natolik, že si koně dokázali najít nejlepší stopu sami, zeptal jsem se Aranky: "Říkala jste, že tulejníci z podhůří často vystupují až na náhorní rovinu, kde žije váš kmen?"
"Ano," odpověděla. "Stejně jako my zase občas sestupujeme dolů. Aspoň naši lovci to dělají. Nahoře je málo zvěře; a my, bohužel, musíme vedle zeleniny a luštěnin jíst i maso, Výsosti."
"Dobrá," řekl jsem. "Kudy ta cesta vede, Aranko?"
"Jedete po ní, pane princi."
"Jiná cesta horami nevede?"
"Ne, Výsosti. Hory jsou kromě tohoto průsmyku neprůchodné. Říkají to všichni, kdož se pokusili průsmyk obejít."
"Proč se o to pokoušeli?"
"To nevím, Výsosti… Přesněji řečeno - před ženami se o tom nemluvilo. V průsmyku číhá nějaké nebezpečí; ale já žádné nepozorovala, když mě divoši vlekli z hor."
"Víte o hradu na vrcholku Triglavu?"
"Víme o něm… a vyhýbáme se mu."
"Proč?"
"Protože tam žije Sanati, pane princi. Je to zloduch."
"Odkud víte, že je to zloduch, Aranko?"
"Čas od času na nás pořádá hon," řekla s opovržením. "Je to poživačný omezenec; přesto svou zlou magií ovládá osud všech svých poddaných."
"Kde žijí jeho poddaní? Co jsem na území Aharty, žádné jsem neviděl."
"Na území Aharty jsou jen dvě místa, kde přebývají lidé jako vy, pane princi. Jakýsi klášter dole pod průsmykem a blízké okolí Sanatiho hradu. Jinak je Aharta pustá… Jen rozsáhlé bažiny s věčnými mlhami a studená horská pásma."
"Sanatiho dragouni žijí na hradě?"
"V kasárnách pod hradem, Výsosti… Hlídkují na hřebenu Pohoří přízraků."
"Proč se horám říká Pohoří přízraků?"
"Mnozí z nás viděli podivné kraje v mlze; louky, skupiny stromů, tekoucí řeku… Ale když k nim chtěli dojít, všechno zmizelo. Snad jsou to kouzla Sanatiho."
"Také jste něco podobného viděla?"
"Ano. Kopec porostlý stromy s bílou kůrou a pod ním na lukách dům… Došla jsem blízko k němu, když se rozplynul a já viděla zase jen hory."
"A co je za horami, Aranko?"
"Jižní svahy hor se prudce svažují," řekla. "Dole jsou stálé mlhy… Nikdo z nás neví, co je pod nimi."
"Slyšela jste někdy o něčem, čemu se říká Bruwatrah?"
"Neslyšela, Výsosti…"
Chtěl jsem se vyptávat dál; ale Harwey Clemens přede mnou náhle zastavil svého grošáka. "Zpropadeně," obrátil se ke mně, "zdá se, že tady cesta končí…"
Podporučík Gondy, jedoucí o dvě koňské délky před Clemensem, obrátil koně a připojil se k nám, zatímco nás zezadu dojel hejtman. "Pane princi," řekl Gondy, "před námi je svislá skalní stěna; uzavírá průsmyk odshora dolů."
"Saprlot," zaklel hejtman, "to je přece nesmysl, když tudy vede cesta. Jaký by taková cesta měla účel, kdyby končila u skalní stěny? Co by to bylo za cestu?"
"Víte o tom něco, Aranko?" zeptal jsem se.
"Nevím, Výsosti," odpověděla. "Cesta vede až k úpatí Triglavu… Pravda, někde tady jsme procházeli tunelem; ale nebyla tu žádná podobná stěna."
"Dovolíte-li, Výsosti," řekl Grant, "prozkoumám to."
"Počkejte, hejtmane," řekl Clemens. "Jestli se tu pohybují skály, je to pozoruhodný geologický fenomén. Nechci podceňovat vaše schopnosti při rekognoskaci terénu, ale tady bude platnější vědec než voják."
"Jak myslíte, pane," řekl hejtman.
Z místa, kde jsme zastavili, byla skalní stěna, která nám přehradila cestu, vidět jen nezřetelně; sněžit už sice přestalo, ale místo sněhu proti nám hnal vítr chuchvalce mlhy. Clemens pobídl svého grošáka a rozjel se vpřed, zatímco jsme se s Grantem a Gondym shlukli těsně k sobě a obrátili se zády proti fičícímu ledovému větru. "Nakonec se ještě rádi vrátíme do Benediktovy jeskyně," bručel hejtman. "Aby to kat spral. Co na to říkáte vy, Aranko?"
"Nebyla tu žádná skála, když mě tudy vlekli," řekla.
"Pokud vás nevlekli jinudy," řekl podporučík.
"Neopustili jsme průsmyk, pane Gondy."
"To přece není možné… Neexistují skály, které se pohybují. Už jejich váha -"
"Neexistují ani čarodějky, které se mění v černé ptáky," řekl Grant. "A přesto jsme to dvakrát viděli."

"Viděli jsme ptáka, nikoliv samotnou proměnu, pane hejtmane."
"A co ta proměna černé lilie v kočku, podporučíku?!"
"Ano," kývl skeptický Gondy, "ta se nedá popřít; ale stalo se to za tmy, kdy jsme mohli vidět ledacos."
"Pan Clemens se vrací," řekla Aranka.
"Pánové," řekl Clemens, když k nám dojel, "je to celistvý skalní masiv… Není v něm žádný tunel. Musíme uvážit, jak to objet, protože vzhůru se vystoupit nedá."
Obrátili jsme koně a pohlédli na nečekanou překážku.
V té chvíli vítr odvál mlhu a my spatřili skalní stěnu v celé její obrovitosti. Nahoře sahala až ke hřebenům obou úbočí průsmyku a dole trčela ze sněhu jako nezdolná hráz. Ale mnohem pozoruhodnější byla ohyzdná tvář, kterou do ní kdosi vytesal; mlčeli jsme, naplněni nevysvětlitelnou hrůzou ze soustředěného zla vyzařujícího z nestvůrného obřího obličeje…
"Eh, fuj," vyrušil nás z ohromení hejtman. "Za prvé to je nekonečně ohavné; za druhé nechápu, kdo si dal tolik práce s něčím tak zcela zbytečným. Vždyť na tom musela pracovat celá rota kameníků… Na výšku to má dobrých deset sáhů, jako čtyřpatrový dům! Za třetí bych rád věděl, proč se ta věc šklebí právě tady, kde se jí vlastně nemá kdo polekat."
"A za čtvrté," řekl podporučík, "je zcela nevysvětlitelné, kam se poděla bystřina. Všiml jste si toho, pane Clemensi? Ztratila se."
"Skutečně," řekl Clemens, "když jsem u té skály stál, neuvědomil jsem si to… Ano - ten potok nadělal spoustu rámusu a teď je tu najednou ticho. A koryto je už docela suché, pánové… Nevím, co si o tom myslet. Jako kdyby ta příšerná tvář spadla odkudsi shora a zastavila vodu, která se teď hromadí někde na druhé straně jako za přehradní zdí. To ovšem odporuje všem fyzikálním zákonům a jakékoli logice…"
"Není nám k ničemu, že to víme - pokud tomu tak skutečně je," řekl Gondy. "Protože se přes skalní stěnu nedostaneme - leda s křídly."
"Mít tak náš balón," vzdychl Clemens.
V rozhovoru jsme nepostřehli, že ticho kolem nás už není úplné. První si toho všimla Aranka, zřejmě vnímavější než my.
"Pane princi," zašeptala, "slyšíte? Jako by cosi bzučelo…"
Všichni jsme se zaposlouchali do podivného zvuku. Skutečně připomínal bzukot nějakého hmyzu, ale jak sílil, přecházel do basového bručení…
"Mondieu," řekl náhle hejtman Grant, "podívejte se na tu tvář! Otevírá tlamu!"
Skutečně tomu tak bylo. Hrůzný šklebící se obličej jako by pukl v místech hrubě vytesaných rtů. Mezera se viditelně šířila, a jak přes dolní čelist vytryskla zadržená voda bystřiny, změnilo se bručení v obludný řev. "Ach, pane princi," vykřikla Aranka, "pomozte!" Sáhl jsem po ní; ale nepodařilo se mi ji zadržet. Viděl jsem její křičící otevřená ústa a vlající vlasy, když se naráz odtrhla od Lancelotovy hřívy a vzrůstající rychlostí letěla vzduchem, menší a menší, až zmizela v dokořán otevřené tlamě kamenného netvora… "Probůh," zaslechl jsem Clemense, "pohltilo ji to…"
"Už vím, co to je," houkl jsem mu do ucha. "Bruwatrah!"
Strnuli jsme jako přikováni k zemi strašlivým křikem kamenných úst; koně se začali vzpínat a obracet, aby se dali na bezhlavý útěk; byli bychom je snad sami pobídli ostruhami, ale v téže chvíli nám cestu zpět odřízla četa Sanatiho železných dragounů.
KAPITOLA 63.

Hejtman s Gondym vytasili šavle.
"Ne," křikl jsem Grantoví do ucha, "boj nemá smysl. Sanati počítá s tím, že se nikdo neodváží do Bruwatrahovy tlamy… Ale my musíme dál! Vzpomeňte na Benediktovo proroctví: Tlama Bruwatrahova je strašná, ale nevejdeš-li, neprojdeš. Chápete, hejtmane? Tudy vede cesta; je to prostě tunel, který se čas od času zavře, snad na příkaz Sanatiho, snad sám od sebe. Musíme překonat strach a projet na druhou stranu!"
Hejtman křikl na Gondyho; v té chvíli už byli dragouni jen pár kroků od nás. Všiml jsem si, že jsou čtyřnozí; připomínali bezhlavé kentaury, jejichž oči bez zřítelnic pableskovaly a dvojice mečů vytvářely vířící kružnice.
"Stůjte!" ozval se hlas prvního z nich. "Ve jménu velkého mága Sanatiho! Vydejte nám toho, který si říká Poutník -"
Jeho slova zanikla v jekotu kamenné tváře za námi, který sílil k nesnesení.
"Zpět!" vykřikl jsem a zdůraznil svůj povel mávnutím šavlí. Pak jsem obrátil Lancelota a pobídl ho přímo do rozevřené tlamy Bruwatraha. Rozběhl se, teprve když jsem ho pobodl ostruhami. Clemensův grošák, už zvyklý sledovat Lancelota z jejich osamělé cesty od kláštera trapistek, vyrazil za námi.
Nebyl čas přesvědčit se, zda nás Grant a Gondy následují; koně přeskočili kamennou dolní čelist Bruwatraha a hnali se dál úzkým tesaným jícnem proti proudu prudce tekoucí vody, šílení řevem, který burácel a uvnitř skály nás skoro zbavoval vědomí.
Naštěstí to netrvalo dlouho, jinak bychom to jistě nevydrželi; temná chodba byla nižší a nižší, že jsem se musel sehnout až k Lancelotovu krku, ale pak se před námi konečně objevilo světlo; voda se rozstříkla, když jsme korytem bystřiny na opačné straně skály vyrazili ven…
Řev za námi skomíral.
"Zdá se, že jsme z toho venku," zvolal za mnou Clemens. "Dokonce snad i z té věčné mlhy."
Ohlédl jsem se; hejtman Grant s podporučíkem Gondym, zavěšení na bocích svých koní, se právě vyřítili z nízkého otvoru ve skále, do něhož se s hukotem valila voda.
"Neviděl jsi tam Aranku?" zeptal jsem se Clemense.
"Neviděl," řekl. "A rozhlížel jsem se, co jsem stačil. Jak by ne - moc rád bych viděl ten zvukový mechanismus, Berte. To přece není samo sebou."

Dojeli k nám oba důstojníci. "Výsosti," řekl hejtman a jeho kůň nervózně tančil ve sněhu, "plecháči vyrazili za námi, ale sotva stačili useknout koni pana Gondyho kus ocasu. Navzdory svým čtyřem nohám jsou tak pomalí, že tu na ně můžeme v klidu počkat a zeptat se jich, na co si budeme přát; než nám odpovědí, budeme o míli dál… Zvlášť jestli cesta před námi zůstane takhle pěkně sjízdná a počasí vydrží."
"Nejsou zase tak pomalí," řekl Gondy. "Jenom nejsou stavění na pronásledování koní. Pěšáci by s nimi měli spoustu starostí, pane hejtmane."
"Pánové," řekl Clemens, "otvor se zavírá."
Skutečně tomu tak bylo; uvnitř jícnu se zdálo, že je strop nižší a nižší, čím dál jsme byli od kamenné tlamy. Ale ve skutečnosti se tunel zavíral. Vejdeš-li, nezastavuj se, řekl Benedikt; přeběhl mi mráz po zádech, když jsem si uvědomil, že stačilo, aby se koně uvnitř splašili a odepřeli nám poslušnost; byli bychom rozdrceni klesajícím stropem, neboť Bruwatrah neotevřel tlamu nadlouho - prostě jenom hlasitě zívl. Ale osud, jemuž jsme unikli, zastihl naše pronásledovatele…
Železní dragouni nás zřejmě měli za snadnou kořist a hnali se za námi, dokud ve stále nižším prostoru neuvízli. Jen jejich velitel došel až k východu z tunelu; ale ten už byl tak nízký, že dragoun nemohl dál. "Ve jménu velkého mága Sanatiho," nepřestával volat, zatímco jeho pákovité nohy povolovaly pod tíží skály, "ve jménu velkého mága Sanatiho," opakoval a z jeho sudovitého břicha vystřelovaly nýty jeden po druhém. "Ve jménu mága Sana -" Vtom sud břicha praskl a z otvoru vypadl hubený človíček v triku a dlouhých spodkách…
Tunel se snížil na pouhou štěrbinu; pak skála zaduněla, jak se obě její části spojily, a ven vyhřezla změť plechu, nýtů, pružin a pokroucených mosazných koleček, zatímco muž ve spodkách se kutálel ve sněhu a vyděšeně kvičel. Zastavil se až ve chvíli, kdy ucítil na svém břiše hrot Grantovy šavle.
"Konec s tou plechovou maškarádou," houkl hejtman Grant. "Vzdáváš se, mizero? Se zajatci zacházíme podle mezinárodního práva."
"Ano, pane, samozřejmě se vzdávám," drmolil muž, pošilhávaje po hejtmanově šavli. "Ale k čemu mi to je, milý pane? Můžete mě propustit - a já tady zmrznu. Nevylezu v prádle na Triglav. A když tam vylezu, stihne mě trest velkého ředitele pana Sanatiho… Ó! Že já idiot za vámi lezl do tunelu! Jako bych nevěděl, že vás má rozmačkat, pokud do něj vjedete. Běda mi, běda… Jsem živá mrtvola, ačkoliv jsem byl ještě nedávno počestným úředníkem hradní kanceláře… Jak vysvětlím velkému řediteli panu Sanatimu, že jsem ztratil v tom pitomém tunelu celou elitní jednotku dragounů? Ano, prosím… Byla to elitní jednotka, i když posádka za moc nestála. Myslíte, že jsou to jen řeči? Víte, milý pane, ta bitva v klášteře, to byla ostuda… Nesmrtelná ostuda. Věříte, že jste třem z nás poničili převody k mečům? Proto jsme vás dohonili až tady; museli jsme spravovat… A teď tohle!"
Hejtman Grant zastrčil šavli do pochvy a dal se do burácivého smíchu. "Eh, kýho šlaka," vyrážel ze sebe, "tak tohle jsou železní dragouni… Počestní úředníčci hradní kanceláře, mužíčci v dlouhých spodkách s tkaničkami…!" Pak se obrátil ke mně a řekl: "Prosím za prominutí, Výsosti."
"Netřeba, hejtmane," řekl jsem. "Také je mi to poněkud k smíchu; ale smích mě přechází, když si vzpomenu na praporčíka Pinase. Nechat se zabít úředníčkem v podvlékačkách, na tom opravdu není nic komického."
Pomyslel jsem si přitom, jak by se asi hejtman tvářil, kdyby znal skutečnou Pinasovu totožnost.
"Ujměte se výslechu, podporučíku," řekl Grant znechuceně. A podporučík Gondy houkl na zajatce: "Vstávej, dobytku!"
Mužík vstal. Byl vskutku směšný ve svých dlouhých spodkách s rozvázanými tkaničkami a boulovitě vytlačenými koleny, triku a děravých bavlněných ponožkách, jak stál pokrouceně ve sněhu s dlaněmi v podpaží a střídavě si nárťy chodidel třel lýtka. Měl řídké, bezbarvé a rozježené vlasy, bledá zapadlá očka a uhrovitý obličej s několikadenním strniskem narezlých vousů.
"Tys velel jednotce?" zeptal se Gondy.
"Ano, pane."
"Jméno?"
"Lothar Zmoziek, pane."
"Hodnost?"
"Rotmistr administrativně-mechanické jednotky…"
"Cože… rotmistr?! A kdo byli ostatní, člověče?"
"Běžná obsluha strojů, pane… Z kasáren."
"Proč nemáš uniformu a distinkce?"
"Pane… Uvnitř strojů je veliké horko."
"Popiš nám, jak fungovaly."
"V tom vám mohu vyhovět, pane důstojníku," začal zajatec, "dokonce mohu podat odborný výklad. Totiž… eh, já sám jsem prosadil zavedení těchto neporazitelných mechanických vojínů do ahartské armády."
"Což ti nijak neslouží ke cti," zařval hejtman Grant. "Pokračuj, mizero."
"Tedy, ehm," skuhral rotmistr Zmoziek, který se při Grantově zařvání zděšeně přikrčil, "uvnitř železných pancéřů je důmyslný -" Zarazil se, jako by mu došel dech.
"Dál," pobídl ho Gondy.
"Uvnitř železných pancéřů je důmyslný -" Otřel si rukávem z čela pot. "Uvnitř je… důmyslný -"
Nedopověděl; jeho oči se strašlivě vypoulily, pak se obrátily v sloup, obličej mu zrudl a vzápětí zmodral; zdálo se, že se dusí, mezi rty se mu objevil naběhlý jazyk… Gondy k němu přiskočil a zatřásl jeho hubenými rameny, ale muž se mu náhle vytrhl, vznesl se před našima očima tak vysoko, že se nám skoro ztratil v oblacích, ale vzápětí se zase zřítil na zem na druhém břehu bystřiny… Než jsme k němu doběhli, zploštil se v pouhou krvavou šmouhu, která rudě zbarvila sníh v

délce snad deseti sáhů…
"Panebože," řekl Clemens bledý jako sníh kolem, "to je hnusné, odporné… a nevídané. Jen pouhým pádem, byť i z pořádné výšky, by se přece nemohl takhle… Jen se na to podívejte! Podívejte se na to! Jako když podrážkou rozmáznete švába."
"Obávám se, pane hejtmane, že další výslech je bezpředmětný," řekl Gondy. "Zajatec je mrtvý."
"K čertu, to je mi jasné, že je mrtvý," řekl znechuceně Grant. "Ale jak mohl zničeho nic vyletět do takové výšky, a co ho takhle strašlivě rozmačkalo? Vždyť jsme mimo jeho samého nic neviděli!?"
"Ani v případu té ubohé Aranky jsme nic neviděli," připomněl Clemens.
"Sanati," řekl jsem, "v tom má prsty Sanati… Jeho síla ovládá krev skrze vosk, aspoň tak nějak to řekl Benedikt. Nechci tvrdit, že tomu rozumím, ale souvislost by tu být mohla, i když přesně nevím jaká… Zabránil tomu muži, aby ho zradil, pánové."
"To je šílené." Hejtman Grant se zdál být zcela vyveden z míry.
Rozhlédli jsme se kolem sebe; byla tady jen mrtvola bezvýznamného človíčka změněná neviditelnou a neznámou silou v krvavou skvrnu, hromádka kovového šrotu, která pomalu mizela pod hladinou rozlévající se bystřiny, jejíž koryto znovu přehradila skála, a stopy našich koní…
Zato ve směru naší cesty trčelo nad průsmykem cosi jako temně šedý nehybný kumulonimbus; byla to hora Triglav, na jejímž trojklaném vrcholku se zpupně a zlověstně tyčily ponuré zdi Sanatiho hradu.
KAPITOLA 64.

Zdálo se, že za zrádným tunelem, který kdosi pokřtil zlověstným jménem Bruwatrah, skončily naše největší strázně, i když nás všechny skličoval osud ubohé Aranky. Stoupali jsme dál průsmykem, sice stále proti studenému větru, ale už bez obtížného sněžení. Bylo krátce po poledni, když jsme dospěli k místu, kde se prudké srázy značně zmírnily, až se průsmyk rozšířil v údolí. Kromě spousty trnitého křoví na jeho svazích v něm dokonce rostla sporá tráva, takže jsme sesedli, aby si koně odpočinuli a aspoň trochu se napásli. Horší to bylo s námi, potraviny jsme spotřebovali včetně těch, které Clemens přinesl z balónu, a nikde kolem jsme neviděli nic, co by se dalo upravit k jídlu.
Nakonec jsme aspoň rozdělali oheň ze suchých větví, abychom si usušili provlhlé oděvy a odpočinkem obnovili ztracené síly. "Kdo spí, ten obědvá," řekl Clemens. "Aspoň tak to praví jakási zapomenutá moudrost."
"Něco pravdy na tom je," mínil hejtman Grant. "Ale jeden z nás musí bdít. Když pro nic jiného, tak kvůli koním. Byla by to pěkná šlamastika, teď o ně přijít."
"Nejen to," řekl jsem. "Je třeba co největší opatrnosti, když je Sanatiho hrad v dohledu. Myslete na strašný konec jeho rotmistra… Nemůžeme vědět, jak dalece by byl schopen zasáhnout na dálku i nás."
"Podporučíku," řekl hejtman, "ujmete se hlídky? Pokud dokážeme spát, vystřídáme se po hodině. Souhlasí Vaše Výsost se čtyřmi hodinami odpočinku?"
Řekl jsem, že proti tomu nic nemám, pokud bude muž na hlídce zároveň přikládat na oheň. Zem byla studená a mokrá a nedalo se předpokládat, že neprovlhnou i houně, které jsme si kolem ohně prostřeli. "A nežádám o žádnou výjimku," dodal jsem. "Vzbudíte mě, až bude čas."
Hejtman tedy určil pořadí hlídek; po Gondym měl nastoupit hodinovou stráž on sám, pak Clemens a nakonec já. Brzo jsme s Grantem a Clemensem tvrdě usnuli, zatímco podporučík přecházel kolem, sbíraje přitom suché větve, aby oheň nevyhasl.
Měl mě vzbudit Clemens, ale byl to Lancelot, který zafrkal nad mou hlavou. Vzbudil jsem se okamžitě a chvíli jsem byl zmaten tmou kolem. Byla noc - a to znamenalo, že jsem spal mnohem déle než tři hodiny, které mě dělily od hlídky.
Z ohně zbyl jen popel; přesto jsem i ve tmě spatřil dvě postavy, zahalené houněmi, a ulehčené si oddychl; ale vzápětí jsem si uvědomil, že nikde nevidím muže na hlídce. "Hej," zvolal jsem, "vstávejte!"
Podporučík Gondy se okamžitě posadil a hejtman ho následoval. "Výsosti," řekl Gondy vyčítavě, "neměl jste tolik stát o hlídkování. My jsme na to zvyklí a víme, že muž na stráži musí obcházet tábor. Když si během hlídky sedne k ohni, určitě zaspí."
"To se nestalo, k čertu," řekl jsem. "Clemens mě vůbec neprobudil, podporučíku."
"Mohl byste rozškrtnout jednu z těch svých sirek, pane Gondy?" řekl hejtman Grant, prohledávaje si přitom kapsy.
"Pardieu… Vlastně ne, nemusíte; nemám hodinky, zapomněl jsem, že se podle nich řídily stráže… Hej, pane Clemensi!"
"Hejtmane," řekl jsem, "Clemensovi se něco muselo stát. Kdyby mě byl probudil v určeném čase, bylo by ještě světlo. Spali jsme nejméně osm hodin."
Gondy se vysoukal z přikrývek a sklonil se k ohništi. "Je možné, že jsme spali ještě déle," řekl. "Popel je docela studený. A vy jste jistě přikládal, pane hejtmane."
"Když jsem předával hlídku panu Clemensovi," řekl Grant, "hořela tu vatra. A vedle ní byla kupa dříví, které jsem nanosil. Sapristi - vůbec tomu nerozumím."
"Musíme ho najít," řekl jsem.
"Ano, to jistě," souhlasil hejtman. "I když to v téhle tmě nebude snadné. Teď by nám měla čarodějka Esther vykouzlit jasné nebe a na něm měsíc."
Nic podobného se bohužel nestalo. Hledali jsme Clemense potmě, a přestože jsme propátrali široké okolí, zjistili jsme jen to, že zmizel i jeho grošák. Vypadalo to, že se Clemens prostě sebral a odjel.
"To je od vašeho přítele značně nedisciplinované, Výsosti," hartusil hejtman Grant, když jsme se po marném hledání znovu sešli u vyhaslého ohniště. "Pokud jsem si všiml, vždycky poněkud podceňoval nebezpečí, zvlášť když mu šlo o vědu. Kdopak ví, co uviděl, že se za tím rozjel a zapomněl, že je jako hlídka odpovědný i za naše bezpečí."
"Nevěřím, že odjel," řekl jsem. "Obávám se spíš, že jsme ho ve tmě nenašli."

"Vaše Výsost tím chce říct -"
"Sám nevím. Ale vzpomeňte si na zmizení Aranky a hrozný konec Lothara Zmozieka. Je to strašná představa, Harwey je můj dávný přítel… Ale počítat musíme se vším. Zřejmě bylo neopatrné rozdělávat tu oheň, když jsme v dohledu Triglavu."
"Vaše Výsost by byla zmrzla," řekl Gondy.
"Vyčkejme rána," řekl jsem. "Pokusíme se tu hádanku rozluštit za světla. Pokud to nebude mít výsledek, vrátíme se po cestě, kterou jsme přijeli… až k Bruwatrahovi."
"Jak poroučíte, pane princi."
Byl to ošklivý zbytek noci. Spát jsme nemohli pro neznámé nebezpečí. Z téhož důvodu jsme nechtěli zapalovat oheň. Nakonec jsme se procházeli v kruhu stále doufajíce, že zaslechneme podkovy Clemensova grošáka, ale nedočkali jsme se.
Sotva začalo černé nebe šednout, pustili jsme se znovu do hledání. Bohužel, všude byla spousta stop koňských podkov i našich bot, ale ani stopa po Clemensovi.
Bylo už světlo, když na nás zavolal podporučík; zajel o notný kus dál, než jsme zatím hledali, stál vedle svého koně na cestě směrem k horám a v hlubokém předklonu zkoumal cosi na zemi. Když jsme k němu dojeli, ukázal na kus měkké půdy a řekl: "Tohle jsou stopy koně s jezdcem. Jsou mnohem hlubší, než by byly, kdyby jel kůň sám. Pan Clemens bezpochyby odjel směrem k Triglavu."
"Sledujme ty stopy," řekl jsem.
Vyrazili jsme po stopách; ale byli jsme sotva v polovině asi sto sáhů dlouhého blátivého pruhu, když naráz skončily.
"Co si o tom myslíte, pane Gondy?" řekl jsem.
Gondy vrtěl hlavou. "Nevím, co si o tom myslet."
"Nějaký názor na to snad máte, ksakru?!" řekl hejtman Grant.
"Pane hejtmane," ohradil se Gondy, „jaký můžu mít názor na něco podobného? Dejme tomu, že pan Clemens přiložil na oheň a snesl zásobu dřeva. Potom si řekl, že bude lepší, když bude tábor objíždět na koni - sám jsem byl při své hlídce čtvrthodinku v sedle… A když dojel až sem, něco se mu muselo stát. Co, o tom nemám ponětí, pane hejtmane."
"Jako by odletěl i s koněm," zabručel hejtman. "Ale co teď? Přece jen tak beze všeho neodjedeme…"
Nedořekl; proti zlé magii Sanatiho jsme měli jenom nepatrnou naději a uvědomovali jsme si to tím víc, jak jsme se blížili k Triglavu.
Náhle jsem si vzpomněl na Benediktova slova: Neohlížej se za těmi, kdož tě předejdou v Pohoří přízraků.
"Pokračujme v cestě," řekl jsem.
KAPITOLA 65.

Než jsme začali stoupat po úbočí hory k sídlu Sanatiho, museli jsme sestoupit do táhlého údolí, které dělilo předhoří Triglavu od hřebenu, jímž jsme prošli. Údolí bylo zarostlé věkovitými stromy s pokroucenými kmeny a zlověstně působícím ozubeným listovím, jehož barva byla skoro černá. Pod korunami stromů bylo stálé příšeří a kopyta našich koní zaznívala hluše, tlumena tlustou vrstvou šedavého mechu.
Vzpomínal jsem na Clemense, v duchu se dohadoval, zda se s ním ještě někdy setkám, a vzpomínal na jeho naivní představy o využití nerostného bohatství země Dzwille… Od našeho startu za větrné noci v Březovém háji uplynula dlouhá doba a oné pohádkové zemi jsme nebyli o nic blíž, zatímco můj ubohý přítel Harwey byl možná mrtev… Samozřejmě mě napadlo, že tím celé moje další putování ztrácí smysl; ale včas jsem si vzpomněl na Benediktovo proroctví, které se už několikrát splnilo. Bylo třeba pokračovat v cestě, bojovat se Sanatim, zničit jeho ďábelskou moc i jeho samotného… Jeho síla ovládá krev skrze vosk, životy velkých skrze malé a jeho oko vidí okršlek světa… Není naděje pro ty, kdož jsou dokončeni, dokud nezhyne on sám a všechno, což jeho jest, nebude z kořenů vyrváno a zničeno ohněm i mečem. Jedině skrze smrt a zničení přijme Esther lidské prokletí a dojde odpuštění v kruhu sedmi Ptahů; pak spolu půjdete do země Dzwille… Ta slova se mi vryla do paměti a věděl jsem, že i když jsou pro mě zatím zčásti tajemstvím, budu se jimi řídit až do konce, ať bude jakýkoliv.
Údolí bylo široké jistě několik mil. Blížil se večer, když jsme byli v jeho polovině, kde půda začala zvolna stoupat. Tehdy jsme dopili poslední kapky vody nabrané do čutor v horské bystřině, a protože jsme už druhý den neměli co do úst, zapomínali jsme pobízet koně a mátožně se ploužili, kam nás jejich nohy nesly.
Možná právě proto že jsme se svěřili jejich instinktu, jsme se náhle ocitli na okraji lesa a spatřili před sebou na táhlé lučině roubený dům, z jehož mechem nazelenalého kamenného komínu stoupal proužek dýmu.
"Pane princi," řekl hejtman Grant, "možná že tady bydlí nějaká Sanatiho stvůra… Ale přísámbůh, kdyby měla sedm hlav a dštila na nás plameny a jed -jsem hotov v tom domě povečeřet a vypít všechno, co tam najdeme."
Řekl jsem, že proti tomu nic nemám, protože svou cestu můžeme považovat za válečnou výpravu. Zato nedůvěřivý podporučík prohlásil, že se mu dům vůbec nelíbí a že by snad bylo lépe, kdybychom couvli do lesa a jeli dál.
"Kýho šlaka, pane Gondy," na to hejtman, "naší povinností je opatřit proviant alespoň pro Jeho Výsost. Víte přece, že nás na vrcholku Triglavu čeká boj - a jak by asi dopadl, kdybychom hlady sotva pletli nohama? Kupředu."
Nato pobodl koně a rozjel se lučinou.
Rozjel jsem se za ním a Gondy nás neochotně následoval.
Od okraje lesa jsme k domu neměli ani čtvrt míle; ale brzy se nám začalo zdát, že náš odhad byl ovlivněn hladem a žízní, protože jsme cválali hezkou chvíli a dům nebyl o nic blíž než na začátku. A když jsme koně pobídli do trysku, začal se před námi dokonce vzdalovat…
"Stůjte," křikl jsem na hejtmana.
Zastavili jsme koně; v té chvíli se dům znova přiblížil na čtvrt míle. Kouř z jeho komínu pokojně stoupal, rozplýval se v

podvečerním vzduchu a v zeleně natřených oknech vyskočila světélka.
"Je to jeden z přízraků, o nichž mluvila Aranka," řekl jsem. "Není tu žádný dům, pánové."
"Proklatě," řekl hejtman Grant, "asi máte pravdu, pane princi. Nějaká zatracená vidina… Ale dokonalá."
Gondy se zasmál. "Dobře že to Vaše Výsost včas odhalila," řekl. "Hnali bychom se za přeludem teplé večeře bůhvíkam. Třeba na okraj propasti…"
"Také díky vaší prozíravosti, pane Gondy," řekl jsem. "Odchýlili jsme se trochu od přímého směru… Vraťme se do lesa a jeďme dál, dokud vidíme na cestu."
Oba důstojníci beze slov obrátili koně.
Ještě jednou jsem se ohlédl na vábivou vidinu; nebylo tam nic. Zelená lučina se změnila v močál a v místě, kde jsme viděli dům, praskaly v hnědém blátě velké bubliny bahenního plynu. "Tady máme důkaz, že jsme se nemýlili," řekl jsem.
"Také důkaz," zabručel hejtman, "že Sanati o nás ví."
"Brzy se toho o nás doví ještě víc," řekl jsem. "Je na nás, aby mu to už k ničemu nebylo, hejtmane."
Vrátili jsme se do lesa a pokračovali směrem k Triglavu podle malého kapesního kompasu, který měl podporučík ve své důstojnické brašně. Bylo už značné šero, když les zřídl; dál už rostla jen kleč a vrcholek Triglavu se před námi objevil vzdálen necelé čtyři míle.
Zastavili jsme koně a podporučík vytáhl z brašny dalekohled. "Dobrá, pane Gondy," řekl hejtman, "sám bych nejel dál bez řádné rekognoskace terénu. Hlaste, co vidíte." Obrátil se ke mně: "Sesedneme, pane princi?
Já už se sotva držím v sedle a myslím, že Vaše Výsost na tom není o moc líp."
Jak jsem unaven, jsem poznal, když jsem ze sedla skoro spadl; kdyby mě byl hejtman nezachytil, byl bych se skácel na zem a snad už nevstal; ukrutný hlad mě zcela zbavil sil.
"Je to stavba, které se říká donjon," hlásil Gondy. "Jediná široká čtyřhranná věž… Nezdá se mi, že by tam byly nějaké hradby. O něco níž vidím jinou, podlouhlou budovu… To budou ta dragounská kasárna."
"Půjčte mi to, podporučíku," řekl hejtman.
Gondy mu podal dalekohled; zatímco hejtman pozoroval ponurou stavbu na vrcholku hory, posadil jsem se na mechový kopeček. Už chvíli se mi zdálo, že se mi točí hlava a že na mě jdou mdloby…
Ve chvíli, kdy jsem sbíral zbytky svých sil, abych zesláblému tělu dokázal poručit, vyšel ze stínu stromů obtloustlý mužík s vyhrnutými rukávy a v modře kostkované zástěře. "Pánové," řekl s úsměvem, "zdá se mi, že jste řádně unaveni po dlouhé cestě… Nehledáte snad útulnou hospůdku s dobrým jídlem, nějakou tou holbou piva a noclehem v čistých peřinách?"
KAPITOLA 66.

"Kdo jste, k čertu?" houkl na mužíka hejtman Grant.
"Hospodský od Chmelové šišky, k vašim službám," uklonil se podivný příchozí a zamnul si tučné dlaně.
"Od Chmelové šišky?"
"Tak… Hospoda se tak jmenuje od nepaměti. Postavil ji tatík mého tatíka. Ahartské kuřátko na šalvěji, šunka uzená s česnekem, nakládané okurky, vždycky vlastní čerstvý chléb… a skvělé terlingské pivo, pánové. Neříkejte, že se vám nesbíhají sliny."
Gondy sesedl z koně a povytáhl šavli.
"Kde je ta vaše hospoda?" zeptal se hejtman.
"Pár kroků odtud… Slyšel jsem vaše hlasy a napadlo mě, že o mé hospůdce nevíte… Že jste cizinci, kteří ocení moje ahartské pohostinství. Nemám snad pravdu, pánové?"
"Poslyš, chlape," řekl Grant, "není naprostý nesmysl, aby tady stála hospoda? Kolik máš stálých hostů? Kdopak chodí na tvoje kuřátka na šalvěji? A odkud bereš terlingské pivo?"
"Pane, to je prosté. Kolem mojí hospůdky vede cesta z průsmyku přímo na hrad. Tak jsou mými hosty všichni, kdož tudy cestují, včetně pánů zaměstnaných na hradě. Když se u mě rozveselí, že se jim v noci nechce šlapat nahoru, přenocují… A terlingské pivo…? Čas od času mi přiveze soudek můj švagr. Je obchodním cestujícím a jezdí za hranice každý měsíc. Pan Sanati je jeho největší zákazník… Kupuje od něj včelí vosk, barvičky, pastelky, špendlíky, papír na vystřihovánky… Dětem, víte? Na hradě je útulek pro sirotky."
Grant se ke mně obrátil: "Není to absurdní, Výsosti?"
"Bože můj!" vykřikl hostinský. "Výsosti…! Kdybych byl věděl, jaká urozená návštěva poctí můj podnik, byl bych se převlékl do svátečního." Poklekl na jedno koleno. "Vaše Výsosti! Rád bych vyvěsil v hospodě tabulku s nápisem: Zde večeřela a nocovala Jeho Výsost princ Albert D'Anjou z Terlingu - pokud mě ovšem excelence vyslyší a ubytuje se pod mou střechou."
"Odkud znáš Jeho Výsost?" houkl Grant.
"Přece od pana Clemense," řekl hostinský. "Přespal u mě v noci na dnešek, než pokračoval v cestě na hrad."
"Počkej," řekl jsem. "Musím se domluvit s pány."
Mužík se hluboce uklonil.
Poodstoupili jsme o několik kroků. "Pane princi," řekl Gondy, "tohle s odpuštěním páchne ještě víc než ten dům na louce. Hospoda v téhle pustině… a útulek pro sirotky u Sanatiho, o němž máme ty nejhorší informace? Nevěřím, že tu nocoval pan Clemens. Nevěřím úlisné tváři toho chlapa. Je to nějaký Sanatiho agent."
"Umíráme hlady," řekl jsem.
"Na tom něco je," řekl hejtman.
"Na čem, pane hejtmane?" zeptal se podporučík.
"Na obojím, u všech ďasů," zavrčel hejtman. "Máte pravdu, že z toho páchne nějaká Sanatiho čertovina na sto honů.

Ale právě tak vskutku umíráme hlady - nebo k tomu nemáme daleko."
"Co navrhujete, hejtmane?" zeptal jsem se.
"Hm… Já bych do té hospody jel… Co se nám může stát? Pokud nás tam přepadnou, nebudou to lepší rváči než ten směšný rotmistr v podvlékačkách. A jídla musí napřed okusit hostinský. Konečně tam nemusíme spát, dokonce ani jíst. Stačí, když ty jeho česnekové šunky a kuřátka zrekvírujeme i s tím sudem terlingského piva."
"Kterého mu taky dáme napřed ochutnat," řekl jsem. "Co říkáte, pane Gondy…?"
"Pane princi," řekl podporučík, "půjdu tam, kam půjde Vaše Výsost. Pokud se mě ptáte na radu - nu, já bych radši pokračoval v cestě… Naděje na smrt hladem je mi milejší než jistota, že padnu do Sanatiho léčky."
"Můj názor je," řekl jsem, "že v tomhle stavu nemůžeme bojovat. Považujme tedy návštěvu hospody za bojovou přípravu, při které si opatříme proviant. Pokud se nám to nepodaří, můžeme pokračovat v cestě a budeme na tom stejně jako teď."
"Princové terlingští mají ve znaku jestřába," řekl hejtman. "A jejich heslo zní: Pohrdám rizikem. Tím chci říci, Výsosti, že jsem se ve vás nezklamal; odpusťte mi moji vojackou upřímnost."
"Není co odpouštět," řekl jsem a obrátil se k hostinskému, který stále klečel na jednom koleně: "Jak se jmenuješ?"
"Schmid, k vašim službám, Výsosti," odpověděl. "Ale říká se mi tu jenom Bonifác."
"Dobrá, Bonifáci; veď nás do své hospody."
"Jsem nejšťastnější člověk pod sluncem," zajásal. "Jeho Výsost princ terlingský pod mou střechou…!" Vyskočil jako na pérách, a jak šel před námi, skoro tančil.
Vedli jsme koně; Gondy vytasil šavli a bedlivě se rozhlížel. Neušli jsme ani sto kroků, když stromy naráz skončily a před námi se objevil kamenný starosvětský hostinec u cesty, docela stejný jako hospoda v Otavicích, kde kdysi Clemensovi vystrojili svatební hostinu. Ve štítě domu visel zelený věnec a oprýskaný nápis hlásal: HOSPODA U CHMELOVÉ ŠIŠKY. Napadlo mě, že se otavický hostinec jmenuje také tak, ale pak jsem si řekl, že si tím nejsem jistý a že jsou to všecko halucinace z hladu. Kolik jsem v životě viděl hostinců? Tenhle byl teprve druhý a dalo se předpokládat, že jsou si podobné jak vejce vejci.
"Ukážu vám stáj, pánové," řekl Bonifác, když jsme došli před hospodu. "Je suchá, čistá a je v ní spousta sena, ovsa i obroku."
"Ne, Výsosti," řekl mi Gondy, když jsem chtěl následovat hostinského vraty na dvůr. "Nespouštějme koně z očí. A nechoďme dovnitř. Ať nám hostinský prostře tady pod stromem. Je příjemný večer, první po dlouhé době, co jsme na cestě."
"Nemyslím, že je příliš teplo," řekl jsem.
"Mně je teplo až až, Výsosti," řekl Gondy. "Uvnitř by nám mohlo dokonce být pořádné horko."
"Myslíte, že tam na nás číhá nějaké nebezpečí?"
"Ne… Nevím, pane princi."
Všiml jsem si kapek potu na jeho čele.
"Ale vám je skutečně horko, pane Gondy," řekl jsem. "Nemáte horečku?"
"Možná že mám, Výsosti," odvětil. "Snad je to z toho spánku na mokré zemi tam nahoře… Ale i tak se na mě můžete spolehnout, pane princi."
"Skutečně nevypadáte dobře, podporučíku."
"To nic není."
Hostinský stál na prahu v uctivém předklonu.
"Slyšel jsi, Bonifáci?" řekl jsem mu. "Prostřeš nám tady pod stromem. Je hezký večer a rádi posedíme pod širým nebem."
Strom byla košatá jabloň. Právě taková rostla před otavickým hostincem. Bonifác odběhl do domu, aby se vzápětí vrátil se dvěma podomky, kteří nesli stůl a židle. Začali je rozestavovat pod stromem a hostinský se znova rozběhl na svých tlustých nožkách do hospody. "Markétko," volal přitom, "tři kuřátka, šunku, chléb…" Obrátil se k nám: "A tři holby piva načepuju sám."
Než zmizel ve dveřích, ještě okřikl podomky, aby řádně prostřeli ubrus a donesli seno a oves pro koně.
"Sloužíte tu dlouho, hoši?" zeptal se Gondy podomků.
"Sedm let," řekl jeden.
"Ano, sedm let," opáčil druhý podomek. "Nebo osm."
"Sedm," řekl první. "Nastoupili jsme do služby, když se pan Sanati ženil."
"Já myslím," řekl druhý, "že to bylo už rok předtím. Když sem jezdívala jeho nevěsta, slečna Esther."
"Cože?" řekl jsem. "Jeho žena se jmenuje Esther?"
"Jakpak by ne," kývl podomek. "Esther Sanati, Vaše Výsosti."
Chtěl jsem se vyptávat dál, ale vyrušil mě Bonifác, když podomky hlasitě pobídl, aby se postarali o píci koním. Hnal se k nám, v jedné ruce trojramenný svícen s rozsvícenými svíčkami a ve druhé tři napěněné holby, které nám podal s hlubokou úklonou. "Terlingský ležák," řekl přitom, jako by se modlil, a postavil svícen doprostřed stolu.
"Dej přinést celý soudek," řekl Gondy a vylil svou holbu na zem. "A jednu sklenici pro sebe."
"Příliš velká čest pro mě…," zabrebtal hostinský.
"K čertu," řekl Gondy, "povídám, že Jeho Výsost nebude pít nic, co bys ty napřed neochutnal. Pamatuj si: Tvoje hospoda je podezřelá. A už ani slovo."
"Jak si račte přát, pane," řekl Bonifác a křikl směrem k domu: "Hej, Markétko… Dones soudek a sklenici pro mě!"
Jednání pana Gondyho se mi zdálo přinejmenším poněkud přemrštěné a měl jsem strašlivou žízeň. Už jsem skoro zvedl svoji holbu k ústům, ale Gondy mi ji vytrhl a vychrstl její obsah do trávy. Potom si prudce rozepjal límec uniformy, jako

by se dusil…
Při jeho náhlém pohybu se shrnul ubrus.
"Bože můj," řekl jsem a hleděl na odhalený roh stolu, "to přece není možné…!"
Do staré dřevěné desky kdysi čísi nůž vyryl neumělé srdce a do něj nápis: GRÉTA. Byl to můj nůž… Jenže stůl, do něhož jsem srdce a jméno vyryl v záchvatu sentimentality z vypitého vína na Clemensově svatbě, stál v Otavicích v Lukách, stovky mil odtud…!
Vtom ze dveří hospody vyšla dívka v dřevácích, v bílé hluboce vystřižené blůzičce a se stuhou v narudlých vlasech; pod jednou paží nesla soudek, podpírajíc jeho váhu vysunutým bokem jako bohorodička Jezulátko, a v druhé skleněnou holbu.
"To je Markétka?" zeptal jsem se Bonifáce.
"Tak, Výsosti," odpověděl s jistou hrdostí. "Moje jediná dcerka… Sedmnáct let, Vaše Výsosti."
Nevěřil jsem svým očím. Děvče vypadalo zcela jako Gréta v dobách, kdy jsem jí daroval sedm černých per, a kdy začala naše jedenáctiletá známost… Markétka… Margareta, Margrét, Gretel… I jméno měla stejné. Byl to snad další z mých šílených snů? Otavická hospoda v lese pod Triglavem, stůl, do něhož jsem vyryl jméno dívky, na niž jsem si myslel - a nakonec ona sama…?!
Moje zmatené myšlenky přetrhl hejtman. "Co je vám, podporučíku?" houkl. "Vždyť se z vás přímo leje…!"
Podíval jsem se na Gondyho; z jeho čela se řinuly potůčky potu a jeho tvář byla příšerně zarudlá. Obrátil se ke mně a cosi řekl, ale jeho hlas byl náhle podivně vzdálený, dutý a sotva slyšitelný. Hejtman se k němu starostlivě naklonil, ale vzápětí prudce trhl hlavou zpátky. "Saprlot, Výsosti," řekl a mnul si čelo, "jako bych narazil na žhavou zeď…!"
S úděsem jsem spatřil, jak se Gondyho vlasy škvaří; pak naráz vzplály a s nimi začala doutnat i uniforma.
Hejtman vyskočil, odstrčil stůl a vykřikl: "Mordious, vždyť on hoří! Vodu…!"
Voda tu nebyla; otočil jsem tedy kohoutkem na pípě soudku a namířil proud piva na Gondyho. Ale pěna, která by byla jistě posloužila stejně jako voda, k nešťastnému důstojníkovi nedoletěla. Snad půl druhé stopy před jeho tváří se rozstříkla, jako by narazila na skleněnou stěnu…
Gondy pohnul rty, snad ve snaze něco říci, ale horní ret se mu přiškvařil ke spodnímu, který se odtrhl od brady a odhalil zuby i s dolní čelistí… Pak se ubožák zhroutil dopředu, ale nedopadl na zem; strnul v podivně pokroucené poloze, jako by se o cosi opíral, a jeho tvář rychle černala a roztékala se, jako by byla z vosku, odhalujíc holou lebku…
Jeho síla ovládá krev skrze vosk, zazněla mi v hlavě slova umírajícího Benedikta; a také to, co řekl hostinský Bonifác Schmid: "Kupuje hlavně včelí vosk…"
Vstal jsem a vytasil šavli. "Je to Sanati, hejtmane," řekl jsem. "Je to zase ten proklatec…!"
Hostinský stál se svým úlisným úsměvem a Markétka se na mě milostně usmívala, jako by se nedělo nic neobvyklého, zatímco se podporučík před našima očima měnil ve spálenou groteskní figurínu… Ještě několikrát se pohnul, ale to už se jenom stahovaly zbývající svaly v nevysvětlitelné výhni; potom začaly hořet i kosti, rozpadla se lebka, požár zachvátil ramena… Židle se rozpadla v kousky zčernalého dřevěného uhlí a bezhlavý trup klesl na kolena, stále vztyčený a skloněný vpřed jako k modlitbě…
"Tys to věděl, lotře!"
Hejtman Grant chtěl uchopit hostinského za krk; ale než na něj stačil dosáhnout, vznesl se Bonifác i se svým úlisným úsměvem prudce k večerní obloze a zmizel.
Pohlédl jsem na Markétku. Ještě stále na mě upírala svůj roztoužený zrak, když se náhle ztenčila a protáhla snad na tři sáhy; pak se otočila kolem své osy, prohnula v pase tak, že se její tvář dotkla nohou, a následovala hostinského. Oba zmizeli, jako když principála loutkového divadla přestane bavit nudný kus a vytáhne své loutky stropem z jeviště…
"Jdu dovnitř," řekl hejtman s nepříčetným vztekem. "Rozsekám to všechno na kusy."
Chtěl jsem jít s ním. Otřesný konec věrného Gondyho, který jako jediný z nás předvídal nebezpečí a z něhož už zbývaly jen zuhelnatělé nohy v jezdeckých botách, mě připravil o poslední špetku rozvahy. Byl jsem hotov sekat, bodat… a vraždit.
Jenže k ničemu takovému nedošlo; než jsme stačili dojít k hostinci, neviditelná síla zmáčkla jeho stěny, jako by to byl nepatrný papírový domeček. Střecha se propadla, z oken se vysypalo sklo… Potom se celé stavení odtrhlo od země a vyletělo do povětří jako po výbuchu prachové nálože - jediný rozdíl byl v tom, že žádné trosky nedopadly zpátky na zem… Ještě pár vteřin jsme mohli sledovat, jak se řítí po obloze jako temný bizarní povětroň; pak se ztratilo v mracích zahalujících večerní nebe.
Kolem nás byl jen mlčící les ponurých stromů a šedého mechu; zmizela silnice, zmizela jabloň, zmizel i sud, stůl, ubrus, židle a holby…
Nebyla tu ani hromádka popele, ve kterou se změnil náš ubohý Gondy.
Jen ponurá věž na vrcholku Triglavu stála dál a v jejích oknech se rozžehla mihotavá světélka.
KAPITOLA 67.

Obalili jsme kopyta svých koní cáry přikrývek. Třetímu koni jsme jenom nakrátko svázali přední nohy a nechali ho v lese. Nemělo smysl, abychom ho brali s sebou. K vrcholku Triglavu nám zbývaly čtyři míle nepříliš prudkým svahem a rozhodli jsme se dojet tam přímo. Jiné řešení nebylo - vyhladovělí a žízniví jsme museli dobýt Sanatiho věž, nebo v boji padnout. Na víc už nám nezbývaly síly.
Počkali jsme na okraji lesa, dokud se zcela nesetmělo. Protože za mraky svítil měsíc, nebyla tma tak hluboká, abychom neviděli na cestu, a koně, kteří na rozdíl od nás měli cestou lesem píce dost, bystře vyrazili.
Neměli jsme žádný plán, protože jsme nevěděli, co nás nahoře čeká. Dalo se předpokládat, že se dočkáme dalších úskoků Sanatiho, proti nimž jsme nemohli postavit víc než svou vlastní statečnost. Vzpomněl jsem si, co mi řekla

čarodějka Esther ve vězeňské cele kláštera trapistek: Budete prvním, kdo pochopí, kudy vede cesta do země Dzwille, ale cena, kterou za to zaplatíte, bude vysoká. Mnozí z vašich blízkých kolem vás zemřou; ztratíte milovanou bytost; řadu let prožijete v ponížení jako ten nejubožejší z ubohých…
Tehdy pro mě žádná cena za cestu do země Dzwille nebyla dost vysoká, protože jsem nevěděl, co budu muset podstoupit a jakých hrůzných událostí se stanu svědkem; teď jsem ztrácel jistotu, zda jsem měl právo platit onu vysokou cenu životy druhých.
Jak jsme se blížili k vrcholku hory, světla v oknech věže jedno po druhém zhasínala. Ocitli jsme se na dohled kasáren, když zhaslo poslední.
Dragounská kasárna nám pohled na věž částečně zakryla, když jsme dojeli až k jejich čelní zdi obrácené do údolí. Zdálo se, že nemá okna, a uprostřed zela velká dokořán otevřená vrata. Nikde se neozval sebemenší zvuk, jako by uvnitř budovy nikdo nebyl… "Musím se podívat dovnitř, Výsosti," zašeptal hejtman Grant.
"Proč?" řekl jsem. "Zdá se, že je to opuštěné."
"Zdá," souhlasil hejtman. "Ale také by nám odtamtud mohli vpadnout do zad. Počkejte na mě, pane princi… Nahlédnu jenom za vrata. Uvnitř je stejně tma a my nemáme nic, čím bychom si posvítili."
"Dobrá," řekl jsem.
Hejtman sestoupil z koně, tiše vytasil šavli, rozhlédl se a vešel do vrat. Slyšel jsem slabé cinkání jeho ostruh, které se vzdalovalo, až docela utichlo.
Čekal jsem a hleděl přitom přes hřeben střechy kasáren na ponurou stavbu Sanatiho věže. Hlavou se mi honily stejně ponuré myšlenky. Tázal jsem se v duchu, kam zmizela Esther, o níž jsem od setkání v Benediktově jeskyni neměl zpráv… Zdálo se mi, že jsem se s ní setkal v dávné minulosti, a pokoušely se o mě pochyby… Uvidím ji ještě? A splní se to, co řekl Benedikt ve svém zdánlivě pomateném proroctví? Že jedině skrze smrt a zničení přijme Esther lidské prokletí a dojde odpuštění v kruhu sedmi Ptahů? Nevěděl jsem nic o lidském prokletí, stejně jako jsem nevěděl nic o kruhu sedmi Ptahů. Ptahů, kteří (jak pravil Benedikt) jak jsou moudří, tak jsou pošetilí, neboť svou čarodějku vyslali do našeho světa, aniž by ji zbavili lidské slabosti…
Ale je slabostí láska?
Náhlým návalem stesku po Esther mě zabolelo srdce.
Potom jsem si s hrůzou uvědomil, jak dlouhou dobu už přemítám o svém osudu, zatímco uvnitř temné budovy kasáren zmizel hejtman Grant, poslední z věrných, kteří mi zůstali.
Sesedl jsem z koně, vytasil šavli a vešel dovnitř.
Tři kroky od vrat už nebylo vidět vůbec nic - a přece jsem před chvílí zcela jasně slyšel cinkot Grantových ostruh, jako by se kamsi vzdaloval.
Kam mohl odejít v naprosté temnotě, navíc ve stavení, které se zvenku nezdálo nijak rozsáhlé?
"Hejtmane," zašeptal jsem.
Zaslechl jsem jen ozvěnu…
Postoupil jsem o další tři kroky a znova zavolal, teď už hlasitěji. Stále mi nikdo neodpovídal. Věděl jsem, že nemá smysl jít dál beze světla, ale přesto jsem šel. Nedokázal jsem se smířit s myšlenkou, že hejtman zmizel, stejně jako předešlé noci zmizel Harwey Clemens.
Ušel jsem snad dvacet kroků po hladké kamenné podlaze, když jsem hrotem své šavle narazil na překážku.
Ohmatal jsem ji rukou a zdálo se mi, že jsou to dřevěná dvířka… V jejich zámku trčel klíč.
Otočil jsem jím. Nenašel jsem kliku, ale když v zámku cvaklo, otevřely se dveře samy od sebe. Za nimi byla stejná tma jako před nimi…
Udělal jsem poslední krok.
Dvířka se za mnou s tichým skřípnutím zavřela.
"Jméno," řekl kdosi.
Nepatrný prostor s dřevěnými nenatřenými stěnami ozářilo slabé nažloutlé světlo stolní kancelářské lampy postavené na otlučeném stole se zelenou, inkoustem poskvrněnou deskou. Kromě lampy byl na stole kalamář, kolíbka s pijákem, hromada papírů s předtištěnými rubrikami, klubko tříbarevné šňůrky, lepicí páska, krabička sponek na spisy, stojánek s razítky a staromódní telefon. Za stolem seděl hubený muž s klotovými rukávy a mířil na mě černým ptačím perem, z jehož seříznuté špičky kanul inkoust.
"Jméno," opakoval.
Zmaten nečekanou změnou jsem řekl: "Bert, pane."
"B-e-r-t," přeříkával si písmena muž s klotovými rukávy a psal na jeden z předtištěných formulářů. "Příjmení…?"
"Nemám," řekl jsem. "Moji rodiče -"
"Na všechno dojde," řekl muž. "Tak vy nemáte příjmení… Poslyšte, člověče… Není možné nemít příjmení. Úřad není holubník. Co by to bylo za pořádek, kdyby mi sem strany chodily bez příjmení? Za chvíli by sem lidé lezli i bez šatů… Nebo dokonce bez hlavy." Zahihňal se svému žertu. "Ale teď už bez legrace," pokračoval. "Vypadáte, že jste ze slušné rodiny. Bert… To už máme. Příjmení?"
Pokrčil jsem rameny. "Opravdu žádné nemám, pane."
Úředník na mě chvíli nevěřícně civěl a pak řekl: "Tak si nějaké vymyslete, člověče! Jinak nemůžeme pokračovat v úředním výkonu. A zastrčte tu šavli… Tady si nehrajeme na vojáky."
Vsunul jsem šavli do pochvy. "Vymyslet si příjmení," řekl jsem, "to by byl podvod, pane."
"Co je to za žvásty?" řekl popuzeně. "Plýtváte mým časem, člověče. Každý má jméno a příjmení." Vzal jeden popsaný papír z hromádky na stole. "Třeba tuhle. Jméno: Betty. Příjmení: Pinasová." Zarazil se, chvíli hleděl do papíru, pak ho odložil a vyhrabal jiný. "Nebo snad Clemensová?" řekl znechuceně. "Vidíte? Takhle to chodí. Tahle Pinasová a

Clemensová je zřejmě tatáž osoba, která tu byla dvakrát a pokaždé si vymyslela jiné příjmení. Nebo prostě podruhé zapomněla, jaké udala poprvé. To je ovšem šlendrián, ale šlendrián stran, které sem chodí. Nikoliv šlendrián úřadu. Pinasová, Clemensová, všechno je jim jedno."
"Promiňte, pane," dovolil jsem si ho přerušit, "tahle Betty, ať už Pinasová nebo Clemensová… Máte tu o ní ještě nějaké údaje?"
"Naprosto všechny," řekl. "Náš úřad netrpí povrchní práci. Tyhle formuláře zachycují každého - s tělem i duší."
"Mohl byste mi tedy říct -"
"Podívejte, příteli," odpověděl, "tohle je úřední materiál, chápete snad, co tím myslím? Nemám právo sdělovat komukoli informace, v něm obsažené. V žádném případě nemůžete očekávat -"
"Nechci to zadarmo."
"Chcete mě podplatit…?!"
"Nemám peníze," řekl jsem. "Ale dám vám svou hrací kostku."
"Co budu dělat s kostkou?" řekl opovržlivě.
"Pane," řekl jsem šeptem, „je to kouzelná kostka, která má sedm stran. Dovezl jsem ji z ciziny."
"Ukažte."
Podal jsem mu kostku a ukázal její sedmou stranu.
Zahleděl se na ni vyvalenýma očima. Potom vytáhl z kapsičky u vesty skřipec na usmolené šňůrce, nasadil si ho, vzal mi kostku z ruky a chvíli ji obracel sem a tam. "Zdá se, že je pravá," mumlal přitom. "Zdá se, že to je opravdu kostka sedmi Ptahů… Odkud ji máte?"
"Našel jsem ji," řekl jsem. "Ale teď byste mi mohl říct ty údaje o Betty Pinasové… nebo Clemensově, když jste ode mne vzal kostku."
Rychle ji položil na okraj stolu, jako by ho pálila. "Ale kdepak," řekl a zamával rukama, "nic jsem od vás nevzal. Nemám právo ani nejmenší chuť sdělit vám informace o té… Jak že se jmenovala? Sapfo di Miramare nebo snad Rosensteinová?"
"Víte dobře, že Betty Clemensová."
"Nevím nic a nic jsem neřekl. Proč se nezeptáte na někoho jiného? Třeba tuhle…," hrabal v papírech, "nějaký Grant Paul, hejtman posádky v Jižním výběžku; nebo tady: Clemens Harwey, cestovatel… Ti mají skutečná příjmení."
"Dobrá," řekl jsem, "ptám se tedy na ně."
"Nemůžete se ptát na oba najednou."
"Tak tedy nejprve hejtman Grant."
"Víte, pane," řekl úředník, "někdy se ani úřad nevyhne tomu, aby byl lidský. Nerad bych vás zarmoutil. A tak mi nemějte za zlé, že vám o hejtmanovi Grantoví Paulu neřeknu nic."
"Nechte té komedie," řekl jsem, ruku na jílci šavle.
"Oho!" zvolal, "oho! Tasit na úřad šavli, to by se vám nemuselo vyplatit… Ale dám vám upřímnou radu - jděte s tím na přednostu úřadu. Ten může rozhodnout, nakolik vám jeho podřízený smí vyjít vstříc. Pokud mi. přinesete přednostovo písemné potvrzení, že vám mám podat informace, prosím, máte je mít. Ale nepokoušejte se dostat je ze mě úplatky nebo násilím. Nijak by vám to neprospělo, na mou duši. Ostatně tahle vaše kostka a nedostatek příjmení svědčí o tom, že vám vůbec nejde o údaje z dotazníků, ale o něco docela jiného; a já budu jenom rád, když nejprve vyhledáte kompetentní osobu, kterou v tomto případě nemůže být nikdo jiný než sám pan přednosta."
Uvědomil jsem si, že tady moje šavle nezmůže vůbec nic, a zeptal jsem se na jméno přednosty.
"Vy neznáte šéfa našeho úřadu?" podivil se úředník. "Je to pan Sanati."
"Kde ho najdu?"
Muž vytáhl z vesty ploché niklové hodinky a zamžoural na ně skřipcem. "Teď byste ho nejspíš mohl zastihnout u večeře. Pokud nevíte, kde večeří… Nu, na tom není nic tajného. V hospodě U chmelové šišky. Není to daleko, jen čtyři míle pořád z kopce. Ale protože máte tu kostku, poradím vám zkratku. Tady ty dveře, prosím… Tam už se doptáte."
"Těmi jsem přece přišel," řekl jsem.
"To je pravda," řekl a ušklíbl se. "Pravděpodobně si myslíte, kdoví jak nejste logický. Jenomže vy jste těmi dveřmi přišel. Zatímco já vám říkám, abyste jimi odešel. Ale pokud byste mi řekl své příjmení -"
"Opravdu žádné nemám, pane," řekl jsem.
"V tom případě laskavě opusťte kancelář," řekl. "Už jsem s vámi ztratil dost času."
Sebral jsem ze stolu kostku, vrátil ji do kapsy a obrátil se ke dveřím. Z této strany na nich byla normální mosazná klika. Když jsem je otevřel, úředníkova lampa za mnou zhasla.
Vyšel jsem do chodby, která měla vlevo úzké schodiště z tmavého dřeva a vpravo ústila přímo do jasně osvětleného a přeplněného sálu, z něhož zaznívaly hlasitý hovor, cvakání příborů a cinkot sklenic.
KAPITOLA 68.

Byla to změna tak náhlá, že jsem zůstal stát; vtom se dveře za mnou rozletěly, až narazily do mých zad. Ustoupil jsem a děvče, které mi v hospodě pod Triglavem připomínalo Grétu, vběhlo dovnitř, v obou rukou po třech napěněných sklenicích piva. Jak se dveře za ní zavíraly, zahlédl jsem výčep a další dveře, pootevřené do kuchyně, kde se pářilo z hrnců a pekáčů na veliké plotně. Teď, když jsem děvče viděl ve světle lustrů, uvědomil jsem si, že její podoba s Grétou není tak velká, jak se mi zdálo v podvečerním šeru. "Promiňte," řekl jsem, "že jsem se vám nešikovně připletl do cesty. Vy jste Markétka?"
"Ne, Betty," odpověděla. "Nic se nestalo, pane důstojníku." Zarazila se. "Markétka přece čepuje U chmelové šišky."
"Myslel jsem, že jsem U chmelové šišky," řekl jsem.

"To taky jste," řekla a zasmála se. "Ale vy jste tu cizí, viďte? Jsou tady dva hostince se stejným názvem. Jenže tady tomu se říká spíš Hradní hostinec. U chmelové šišky říkáme hospodě u lesa."
"Tam, co je hostinským Bonifác Schmid?"
"Vy jste vtipálek, viďte?" řekla. "Promiňte, pane, musím s tím pivem, páni nemají rádi, když spadne pěna. Ale jestli si se mnou chcete popovídat…"
"Rád, Betty."
"Tak to musíte počkat, až budou naši páni po večeři. Dneska slouží jen do půlnoci, pak budu volná. Mám pokojík nahoře… Nespleťte si dveře. Mají číslo sedm."
"Počkejte, Betty… Je tady pan Sanati?"
"Jak by ne, vždycky tady večeří."
"Který z pánů to je?"
Ukázala svou malou kulatou bradou s důlkem. "Támhle… Ten stůl v rohu, pod hodinami. Ten pán v košili se šlemi. Ale teď už opravdu musím…"
Nechal jsem ji jít. Proplétala se mezi stoly a kladla na bílé ubrusy před hosty sklenice. Nikdo z mužů u stolů (neseděla tu ani jedna žena) jí nevěnoval pozornost, přestože si její svěží pleť, úsměv a mrštné pohyby o to přímo říkaly.
Vydal jsem se za ní. Ani mě si nikdo nevšímal, přestože tady moje uniforma důstojníka pro ně jistě cizokrajného hrabství musela působit nezvykle. Došel jsem tak až ke stolu, kde seděl muž, kterého mi Betty označila. Večeřelo tu dalších pět či šest mužů v košilích a vestách; saka měli přehozená přes opěradla židlí, protože v celé místnosti bylo pořádné vedro, sálající z rozpálených litinových kamen v rohu.
Jediná volná židle byla proti Sanatimu, který se skláněl nad svým talířem a také mi nevěnoval pozornost. Zeptal jsem se muže na vedlejší židli, zda je místo volné. Sotva na mě pohlédl, kývl a odvrátil se; hodil jsem tedy čepici na hák na stěně a usedl. Teprve potom se na mě Sanati bez zájmu podíval. "Pan Sanati?" řekl jsem.
"Někdy se sám tážu, jak je to s mým příjmením," odpověděl, žvýkaje. "Snad se skutečně jmenuju Sanati; ale také je možné, že je to jenom ta naše úřední mašinérie, která mi tohle jméno dala. Kdekdo by si tu chtěl říkat Sanati. Například Levap, velmistr černých bratří. Nebo ten starý - co on to má vlastně za povolání? Řezbář? A to nemluvím o všech možných důstojnících od dragounů. Je to taky móda, to se ví. Ale hlavně úřednická úzkoprsost. Nechápu, proč vám ten hlupák neřekl, co jste chtěl vědět."
"Odkud víte, že jsem s ním mluvil?"
"Odkud to vím? Telefonoval mi sem. Jako bych neměl na práci nic jiného než stále zaštiťovat jeho alibismus. Nu, jste, kde jste chtěl být, pane Poutníku Berte, nebo třeba Výsosti. Nic zlého vám nehrozí, protože nejste dokončen. A tak byste udělal nejlíp, kdybyste si poručil tuplovanou porci vepřové a pořádnou sklenici piva. Informace vám neutečou - ostatně bude nejlíp, když se obrátíte přímo na Betty. Ta vám ráda řekne i to, co neví."
Nic zlého vám nehrozí, protože nejste dokončen…
V mysli mi vyvstala další část Benediktova proroctví: Není naděje pro ty, kdož jsou dokončeni, dokud nezhyne on sám, a všechno, což jeho jest, nebude z kořenů vyrváno a zničeno ohněm i mečem… Věděl jsem, že bych měl vstát, vytasit šavli a vší silou tít do té hladce učesané hlavy s pěšinkou a nevelkou pleší, s poněkud nevrlýma očkama, začervenalým nosem s otevřenými póry a povislými tvářemi, mezi nimiž se pohybovaly tlusté zamaštěné rty, jak mezi řečí přežvykoval sousto masa. Ale náhle mi to připadalo nesmyslné, snad pro ten šum hlasů, cvakání příborů a cinkot sklenic, nebo proto, že jsem si v duchu těžko spojoval muže před sebou se Sanatim, jehož jsem si představoval jinak, pokud byl skutečně zlomágem a tyranem…
Nebo to konečně mohlo být tím, že se v dusné místnosti naplno projevila moje smrtelná únava…
"Pán má přání?" zeptala se za mými zády Betty.
"Dones panu důstojníkovi porci vepřové," řekl Sanati. "Ať kuchař nešetří zelím… A holbu piva. Na můj účet."
"Hned to bude, pane Sanati," řekla Betty a dala se do sbírání vyprázdněných sklenic.
"Předpokládám, že nemáte ahartské peníze," řekl Sanati a odstrčil k Betty svůj prázdný talíř. "Tudíž se považujte za mého hosta. Neděkujte mi… Je to ode mě pouhá vypočítavost; nemám často příležitost pohovořit si s někým odjinud. Jak jste na tom se svou cestou do země Dzwille?"
Jeho oko vidí okršlek světa… Najednou mi to přišlo k smíchu; zároveň jsem měl pocit, že všechny moje nedávné hrůzné zážitky byly pouhý sen… "Jak víte, že cestuju do země Dzwille?" zeptal jsem se.
"Od pana Clemense," odpověděl.
"Kde je Clemens?"
"Prosím vás… Jenom ne tak nahlas. Harwey Clemens je velice rozumný a pragmaticky založený pán. Přijel nahoru na hrad dnes odpoledne… Říkal mi, že jedete za ním a že chcete najít tu ztracenou zemi. Ukázal jsem mu svou knihovnu, kde je spousta starých tisků i map - a pan Clemens se v nich zřejmě ještě teď přehrabuje a dělá si z nich výpisky. Nedal se zlákat ani na večeři - dal jsem mu ji poslat nahoru. Myslím, že se těší, jak vás překvapí. Tady nepovažujeme zemi Dzwille za báchorku jako vy tam dole pod horami. Víme, kde je, a mohli bychom ji znovu objevit, kdyby to pro nás mělo smysl. Jenže my," zasmál se, "se zabýváme jinými záležitostmi. Například naše centrální kartotéka není dodnes hotová, ačkoliv je to pro Ahartu životně důležité."
Chtěl jsem se zeptat, proč je právě kartotéka životně důležitá pro Ahartu, ale vyrušila mě Betty, která mi zezadu položila na stůl talíř s pečínkou, příbor a sklenici čerstvě natočeného piva; jak se přitom naklonila, otřela se mi prsy o rameno. Vůbec jsem neuvažoval o tom, že by jídlo či pití mohlo být otrávené. Nejprve jsem naráz vypil půl sklenice, pak jsem uchopil vidličku a nůž a pustil se do své porce vepřového.
Když jsem zčásti nasytil svůj hlad, podíval jsem se po Sanatim. Držel v ruce tužku a cosi čmáral na stránku zápisníku vázaného ve staré ohmatané kůži, zanedbávaje svou sklenici, v níž pivo už poněkud zvětralo. Když si všiml, že se na

něj dívám, sklapl zápisník a zastrčil ho do kapsy saka visícího za ním na jednom z háků.
"Vidím, že vám chutná," pokývl vlídně. "To mě těší, pane, to mě opravdu těší. Nu, já mám dost práce a nejsem zvyklý dlouho vysedávat, i když nemám nic proti řízu terlingského ležáku. Až si vyřídíte svoje záležitosti, přijďte za mnou… Pan Clemens se jistě jen třese na to, aby si s vámi pohovořil o svých nových objevech."
Oblékl si sako a povstal; překvapilo mě, jak je malý; vestoje nebyl o mnoho vyšší než já, sedící na židli. Přátelsky mi stiskl rameno a řekl: "A pusťte z hlavy ty své smutné myšlenky; ještě nejste zdaleka tak starý, abyste si nemohl užít… Pokud si poručíte další pivo nebo něco jiného - stačí říct, že je to na můj účet. Jste můj host, dokud neopustíte Ahartu."
Ohlédl jsem se za ním; někteří z hostů se na něj obraceli a přáli mu dobré noci. Sám se na okamžik zastavil tu i tam, někomu potřásl rukou a jinde zase prohodil pár slov, otáčeje se s úsměvem ke mně. Tehdy i oslovení obraceli hlavy, pohlédli na mě a krátce se zasmáli.
Když se za Sanatim zavřely dveře, vypukl v hostinci neuvěřitelný hluk. Přestože tu nebylo ticho, když jsem přišel (neboť všichni hosté hovořili při jídle), teď se zdálo, že se překřikují, jako by soutěžili, kdo bude nejvíc slyšet. V koutě u kamen dokonce začali řvát jakousi odrhovačku, sklenice řinčely, jak si muži připíjeli na zdraví, a pěsti tloukly do stolů, když se všichni přidali ke zpěvu. Slovům písně jsem nerozuměl, ale zdálo se mi, že to není píseň příliš veselá; zřejmě ani nebyla příliš slušná, protože se při zpěvu tu a tam někdo obrátil k Betty s obhroublým posunkem, na které neodpovídala, leda ruměncem a pohrdavým pohozením hlavou.
V jednom okamžiku se jakýsi tlusťoch v zeleném fraku pokusil děvče obejmout kolem pasu. Vytrhlo se mu a cosi mu rozhořčeně povídalo, ukazujíc přitom kamsi nad moji hlavu; ohlédl jsem se a spatřil ciferník pendlovek, na němž se právě ručičky spojily na dvanáctce, ale bití hodin nebylo pro pustý řev hostů vůbec slyšet. Že odbíjejí, jsem poznal, teprve když se v jejich horní části otevřela malá dvířka; z jejich otvoru se vysunul ošklivý, jen hrubě vyřezaný černý pták a naprázdno otevřel zobák, aby opět zmizel v hodinách… Kolem osy rafiček neměly hodiny jen římské číslice; dva namalovaní husaři tam pozvedali korbele s pivem a ozdobný nápis ve chmelovém věnci hlásal: Tausende Grüß e aus Dzwille. Ale ještě cosi mě upoutalo; byla to malá mosazná destička na stěně pod hodinami, kterou mi předtím zakrýval Sanatiho pověšený kabát.
Když jsem se naklonil přes stůl, přečetl jsem zašlá písmena: U TOHOTO STOLU POVEČEŘELA JEHO VÝSOST PRINC ALBERT D'ANJOU DE TERLING.
Trochu mě to vyvedlo z míry a sáhl jsem po své sklenici; ale nedopil jsem ji, protože ve zbytku pěny plaval utopený šváb. Napadlo mě, že je to nepříliš povedený vtip některého ze sousedů, ale když jsem se po nich podíval, nevšímali si mě a řvali další sloky své nesrozumitelné písně. Postavil jsem tedy sklenici zpátky na stůl a ohlédl se, není-li neznámý vtipálek za mými zády, ale spatřil jsem jen Betty, jak odchází, rozvazujíc si v chůzi kalouny zástěry. Protože se po mně podívala přes rameno a nepatrně mi pokývla, vstal jsem, vzal z háku čepici a vydal se za ní.
U stolů, kolem nichž jsem šel, muži utichali a vrhali na mě kradmé pohledy, ale sotva jsem je minul, propukali v mečivý řehot a častovali mě obhroublými poznámkami. "Jenom ji pořádně zmáčkni!" slyšel jsem. "Taková potřebuje povalit do hromady mouru a žádné strachy!" Ošklivý skrček s nazrzlým strniskem vousů mi vykřikl přímo do tváře: "Řiď přitom jako klisna!" A jeho soused uhodil pěstí do stolu: "Co ty o tom víš, Noge? Copak ty o tom asi víš, hlupáku?!"
Měl jsem chuť popadnout skrčka, který se mi zdál povědomý, za krk. Ale v té chvíli všichni naráz ztichli. Pokračoval jsem tedy v cestě mezi stoly vstříc muži, jehož příchod byl zřejmě příčinou náhlého ticha, a kolem něhož Betty kvapně proklouzla. Byl hubený jako pouhá kostra a černá kutna, v níž byl zahalen až po oči, na něm plandala jako na věšáku. Nevšímal si mě, když jsem ho míjel; ale když jsem se ohlédl, zdálo se mi, že se za mnou dívá.
KAPITOLA 69.

Vyšel jsem po dřevěných vrzajících schodech a ocitl se v nedlouhé chodbě, po jejíchž obou stranách byly několikery dveře natlačeny tak blízko u sebe, že pokoje za nimi nemohly přesáhnout jejich šířku. Bylo tu přítmí, protože svíčka v laciném plechovém svícnu, postavená na úzkém okénku naproti schodišti, osvětlovala chodbu jen spoře.
Našel jsem dveře s číslem sedm a zaklepal.
Protože se uvnitř nic neozvalo, zaklepal jsem silněji, ale ani to nemělo odezvu. Jelikož mě ale děvče samo pozvalo, stiskl jsem kliku a vešel.
Betty stála přímo za dveřmi; na rtech měla Šelmovsky úsměv a ve tvářích dolíčky. Vztahovala ke mně paže a já si pomyslel, že na neslušných řečech mužů v hostinci musí něco být, protože na sobě měla jenom tenkou, přiléhavou a notně průsvitnou košilku a na nohou dřeváky. Místnost za ní byla právě tak široká, aby se do ní vešla postel s odhrnutou pruhovanou peřinou, a stejně jako na chodbě tu hořela jediná svíčka nakřivo přilepená na okenní rám.
"Chtěl jsem si s vámi jenom promluvit, Betty," řekl jsem. "Snad jste si to špatně vyložila."
"Nu, proč byste si se mnou nemohl promluvit, pane důstojníku?" řekla. "Copak se nejlíp nepovídá v posteli?" Přikročila blíž a zvedla ke mně roztoužené oči. "Neobejmete mě, pane důstojníku? Všichni pánové tak začínají. Nejprve objetí, potom polibek. Sama vás pěkně svléknu, pane důstojníku, boty vám zuju… Uvidíte, že nebudete litovat."
"Ne, Betty," řekl jsem. "K tomu je třeba lásky a mé srdce je už zadáno. Chci, abyste mi řekla, kdo je vlastně Sanati. Proto jsem přijel až z Luk."
Její paže klesly a oční víčka se zachvěla.
"Pan Sanati," řekla, „je šlechetný a bohatý pán."
"Mně nemusíš lhát," řekl jsem.
"Jako šlechetný a bohatý pán," pokračovala, jako by neslyšela, co jsem právě řekl, "podporuje chudé umělce. Proto pozval na svoje sídlo mého otce, kterým je vyhlášený řezbář a sochař miniatur Angelo Pinas -"
"Takže jsi přece jen Betty Pinasová," přerušil jsem ji.
"Ano, jsem Betty Pinasová," kývla. "Můj otec -"

Opět jsem jí skočil do řeči: "Úředník mi řekl, že užíváš i příjmení Clemensová."
"Můj otec," navázala, kde jsem ji přerušil, "žil na samotě Březový háj v Lukách. Je slavným cestovatelem a v současnosti je na cestě do země Dzwille se svým přítelem vzduchoplavcem."
"Nemůžeš být Clemensova dcera, jmenuješ-li se Pinasová," řekl jsem. "A ty jsi Pinasová; Clemensovu dceru dobře znám a vím, že je mnohem mladší než ty."
"Ovšem že jsem Pinasová," řekla. "To vy mě pletete." Usmála se a opět pozvedla paže. "Jiní páni s tím nenadělají tolik okolků, pane důstojníku. Například pan baron z Hustých Mračnovic, který -"
"Kde je tvůj otec?" přerušil jsem ji otázkou.
"Přece naproti v ateliéru," řekla. "Ale měl byste se už konečně rozhodnout, jestli jste přišel za mnou nebo za ním. Když jste mě dole oslovil, myslela jsem, že hledáte zkušenou milenku. Stojí to jen pět ahartských grošů… To není moc při dnešních cenách. A pokud si nepřejete nic neobvyklého, můžu vám i slevit."
"Chci mluvit s tvým otcem, Betty."
"Jak chcete. Jistě vás rád uvidí. Stále na vás vzpomíná, jak jste nás navštívil v Březovém háji. Jestlipak si ještě pamatujete, jak jste mě přistihl v posteli s Hubertem?" Zasmála se do hrsti. "Ten se tak lekl, že z milování nebylo nic. Proč jste tam vlastně nechal tu kytku, pane? Nebo to snad byl baret s pérem?"
"Já že vás navštívil v Březovém háji?!"
Neodpověděla; jen ke mně rozpřahovala náruč a usmívala se. Pak jsem si uvědomil, že její oči nemrkají a jejich pohled je poněkud strnulý. "Betty," řekl jsem, "co je s vámi?"
Natáhl jsem paži, abych ji vzal za ruku. Když jsem se jí dotkl, neucítil jsem vlahou dívčí dlaň, ale cosi chladného a tvrdého, snad trochu lepkavého na dotyk.
Byla to vosková figurína…!
Vyděsilo mě to; v té chvíli jsem si totiž uvědomil, jak jsem pošetile snědl a vypil všechno, co mi poručil Sanati, jak jsem s ním dokonce po sousedsku rozmlouval - a jak jsem si od něj dal hloupě nabulíkovat spoustu lží, místo abych na něm žádal vysvětlení mnoha smutných a strašlivých událostí, jejichž svědkem jsem byl - a ke kterým došlo když ne z jeho vůle, tak zcela jistě s jeho vědomím.
Celý strnulý jsem hleděl na voskovou Betty, tak neuvěřitelně podobnou své živé předloze, když za mnou skříply dveře. Prudce jsem se obrátil a spatřil černého bratra, jehož jsem potkal dole, a čtyři nebo pět dalších, kteří se tlačili a stavěli na špičky za ním, aby viděli, co se uvnitř děje.
"Pane," řekl jejich vůdce, "kromě jiného je úkolem našeho zbožného řádu střežit morálku. Byli jsme upozorněni, že jste vešel do pokoje zde přítomné Betty Pinasové za účelem, který se s morálkou nesrovnává. Jak je vidět, upozornění bylo zcela na místě a podle ahartských zákonů jste se dopustil trestného činu, to jest, ehm - smilstva."
"Smilstva," opakoval jeden z jeho průvodců; a další hlasy se přidaly s rozmanitými poznámkami, z nichž některé nebyly právě nejslušnější.
"Musíte vědět sám, jak je podobné obvinění směšné," řekl jsem. "Jak mi chcete dokázat čin, který mi kladete za vinu?"
"Což nestačí její nahota?!" zvolal mnich pohoršeně.
"Bodejť, vždyť je skoro nahá," opakoval sbor za ním. "Nahatá." Někdo hlasitě mlaskl a ojedinělý diskant vykvikl: "Košilanda, planda, že ti není hanba!"
"Vždyť je to jen figurína z vosku," řekl jsem.
Mluvčí se obrátil ke svým průvodcům a cosi jim šeptem sděloval. Vrtěli hlavami a jeden přes druhého odpovídali. "Z vosku…?" zaslechl jsem. "Ta kulaťoučká zadnička? To je výmluva… Ale pokud je to pravda, je to pěkný faux pas… Nikoliv náš… A čí, bratře? Nakonec snad samotného… Pst, bratře! Jen ne žádná jména…"
"Tak se k čertu přesvědčte sami," přerušil jsem jejich zmatený rozhovor. "Podle řečí, které vedete, to jistě učiníte rádi."
Naráz zmlkli. "Poslyšte, pane důstojníku," řekl jejich mluvčí, "nejlíp uděláte, když nám vydáte svou šavli a doprovodíte nás k příslušnému úředníkovi. Je více než nutné tuhle aféru vyšetřit."
"Ani mě nenapadne," řekl jsem a tasil. "Dobrovolně vám svou šavli nevydám. Vím, kdo jste; členové řádu černých bratří, kteří se nikdy nesmějí, leda utrpení druhých. Představa, že střežíte morálku Aharty, je mně k smíchu natolik, že byste se tomu mohli výjimečně zasmát i vy. Ven, bratři, ven. Nebo vás z těch vašich kuten vypráskám."
Zdálo se, že je moje slova překvapila; opět si šeptem vyměnili pár vět a pak jejich vůdce řekl: "To jsou silná slova, pane důstojníku. Snad je pravda na vaší straně, že si dovolujete vzdorovat zdejším zákonům. Ale pravda je pojem relativní. Vezměme za precedens proces Aharta versus Clemens, Grant a Gondy; tam též spousta okolností svědčila ve prospěch žalovaných a přece byli nakonec odsouzeni… Jsem opat Šákul, pověřený samotným velmistrem - a mám právo i povinnost přesvědčit se."
Muži překročili práh. Všiml jsem si, že všichni skrývají pravice pod kutnami, jako by v nich třímali dýky. Vosková figurína stála mezi námi a vychrtlý opat Šákul do ní bezohledně strčil. Skácela se na podlahu, převalila se a zůstala ležet s pážemi groteskně rozpřaženými ke stropu. "Ještě zkoušku," řekl mnich a vytáhl zpod kutny dlouhý kuchyňský nůž.
"Tohle vám nestačí?" řekl jsem.
"Ne, to skutečně nestačí," odvětil. "Už kolikrát jsme byli oklamáni podobným způsobem, pane… O nic nejde, prostě se jenom podíváme, co má uvnitř."
Tváře jeho pěti mužů se rozzářily širokými úsměvy.
"Něco takového nedovolím," řekl jsem a postavil se Šákulovi do cesty.
"Chcete se protivit zákonu?" řekl s údivem. "To snad nemyslíte vážně, člověče?"
"Smrtelně vážně. Táhněte, odkud jste přišli."
Neměl jsem jistotu, jakou další hru se mnou Sanati hraje. Možná že Betty vyměnil před mýma očima, a ve chvíli, kdy černý bratr zabodne nůž do jejího těla, dojde k další záměně za živou dívku… Bylo by to přesně v Sanatiho stylu.

"Rozsekejte ho, bratři," řekl hubený opat a založil si ruce na prsou. "Jménem Asraeia, Asmodeie, Tithuma i Bruwatraha, podle zákona ahartského."
Viděl jsem, jak jeho muži se smíchem vytahují ze svých hábitů břitvy, nože a kuchyňské sekáčky, a stiskl jsem pevně rukojeť šavle, rozhodnut, že zvítězím nebo padnu. Ale k žádnému boji nedošlo. Neznámo odkud, snad z některého jiného pokoje, se náhle ozval vzdálený, nezřetelný, ale dostatečně srozumitelný hlas Sanatiho. "Takhle ne," řekl. "Je to moc tatrmanské a závěr by byl přinejmenším nudný. Vezměme to znova… od toho dotazu na otce."
Černí bratři zopakovali své pohyby v obráceném pořadí. Zastrčili svoje kuriózní zbraně a pozadu vyšli ze dveří, které se za nimi zavřely.
"Hej, Sanati," zvolal jsem, "dost té komedie!"
Nikdo mi neodpověděl. Zato Betty na podlaze se pohnula, vztyčila se na nohy, jako když se zvedne závora, zamrkala dlouhými řasami, opět ke mně vztáhla ruce a řekla: "Přece naproti v ateliéru. Ale měl byste se už konečně rozhodnout, jestli jste přišel za mnou nebo za ním. Když jste mě dole oslovil, myslela jsem, že hledáte zkušenou milenku. Stojí to jen pět ahartských grošů… To není moc při dnešních cenách. A pokud si nepřejete nic neobvyklého, můžu vám i slevit."
"Podej mi ruku, Betty."
Natáhla paži. Uchopil jsem ji za špičky prstů a cítil, že držím skutečnou lidskou ruku. Byla vlahá a trochu zpocená. Přitáhl jsem ji k sobě a zašeptal jí do ucha: "Viděla jsi černé bratry, když vešli dovnitř?"
"Můj bože, pane… Ptal jste se mě přece na otce. Neviděla jsem žádné černé bratry… Nestojím o ně, to mi věřte."
Bolestně sykla a natočila paži, aby si dohlédla na loket. "Ach, co jste mi to udělal? Podívejte… Loket mám celý odřený."
"Nepamatuješ si, že jsi upadla?"
Přejela si zápěstím po čele. "Božínku… Upadla jsem? Už zase? Myslím, že občas ztrácím vědomí a nevím o sobě. Potom se probouzím třeba v kůlně na smetáky nebo dole ve sklepě… Ale není to nemoc, pane důstojníku, byla bych nerada, kdybyste si něco takového myslel. Možná že jsem jenom trochu náměsíčná."
"Dobrá," řekl jsem. "Nic takového si nemyslím. Pověz mi, kde najdu ateliér tvého otce."
"Jak si přejete, pane důstojníku," řekla a její dřeváky zaklapaly ke dveřím. "Já vás dovedu."
"Neoblékneš se?" zeptal jsem se.
"K čemu bych se oblékala?" řekla přes rameno. "Chodívám tak i v hostinci."
"Před hosty?!"
"Jak jinak? Proč bych tak měla chodit, kdyby tam nebyli hosté?"
"A co černí bratři?" zeptal jsem se. "Střeží morálku."
"V hostinci jsem přece všem na očích," odpověděla.
Nevěděl jsem, co na to říct, a tak jsem mlčel.
Vyšla na chodbu a otevřela protější dveře. Šel jsem za ní a ocitl jsem se v jakési podlouhlé předsíni; v chabém světle skomírající svíčky roztékající se na podlaze jsem neviděl nic než slepé zrcadlo a několik háků, na nichž visely pozlacené čepice, podvazkový pás a dámský klobouk s peřím. Pohlédl jsem do zrcadla. Už dlouho jsem neměl příležitost spatřit svoji tvář…
Teď jsem si uvědomil, jak klamná může být víra ve vlastní neustálé mládí, neboť na mě z hloubi zrcadla zapadlýma a horečnatýma očima hleděl vyhublý vousatý obličej s ostrými vráskami a dolů skleslými koutky úst, odpovídající spíš zchátralému čtyřicátníkovi než sebevědomému muži spějícímu ke třicítce…
Odstoupil jsem od zrcadla; Betty vzala z věšáku klobouk a se smíchem si ho před zrcadlem začala zkoušet. "Takhle…?" říkala zaujatě, "nebo snad tak…?" Pak se dvojsmyslně zasmála. "Zezadu… nebo zepředu…?"
"Někdy tak a někdy zase tak," řekl pištivý hlas kdesi pod mýma nohama. "Jak to pravil ten žvanivý Benedikt, o jehož trojctihodnosti mám jisté pochyby. I budeš stárnout k dětství a mládnout ke hrobu, povídal ten bývalý kolomazník. To se netýká klobouků, samozřejmě. Spíš toho druhého… Ale abych nezapomněl - jakpak ses měl na cestách? Trvalo ti celou věčnost, než ses dostal z Červené Lhoty do Aharty. Ale nestojí to tu za nic, to mi věř. Už nějaký ten měsíc se živím vším, co najdu… Ochutnal jsem už i brouky a tu a tam nějakou tu stonožku, ale nejvíc jsem snědl včelího vosku. Působí mi to žaludeční potíže a rád bych odsud vypadl, dokud je čas."
Sklonil jsem se a rozhlédl. Spatřil jsem velkou vyhublou krysu panáčkující na zadních v koutě předsíně.
"To mluvíš ty?" zeptal jsem se.
"Kdo jiný?" řekla krysa. "Už zase ta tvoje mizerná paměť, Berte? Představil bych se, kdyby lidské řeči nechyběly krysí hlásky. Říkej mi prostě Krysa. Ten Krysa. Nevidíme se poprvé. Ale k věci, Berte… Abych s tebou nemusel mluvit jen v samých imperfectofuturoexactech, zjednoduším to. Znali jsme se už jednou, bylo to v Červené Lhotě… Unikli jsme spolu smrti a já ti tehdy slíbil, že se ještě jednou setkáme. Měl jsi tenkrát plnou hlavu nějaké samice jménem Betty, i když sis to nepřipouštěl, ale možné je i to, žes to nebyl ty, ale tvůj otec nebo syn. Ať už je to, jak chce, konečně jsi tady a já ti můžu prospět radou, pokud ne něčím potřebnějším. Jedno ti můžu prozradit rovnou - tahle Betty, co tě sem přivedla, sama neví, čí je, ale docela jistě je od hlavy k patě vosková. To je okolnost, kterou bys měl brát v úvahu, než si s ní něco začneš."
"To je samozřejmě hloupost," řekla Betty od zrcadla. "Přece nebudete věřit pomluvám?"
Krysa natáhl čenich a zavětřil. "Že pomluvy?" řekl. "A co můj nos? Cítím jenom vosk a nic než vosk."
"Jak by mohla být vosková, když mluví?" řekl jsem.
"Co to znamená v Ahartě?" řekl Krysa. "Vůbec nic. Můžeš tu mluvit s kdekým a nikdy nepoznáš, kdo je skutečný a kdo z vosku. Leda když se mu zakousneš do paty. Celý ten problém mi zatím není příliš jasný, ale nejspíš to všechno souvisí s těmi voskovými lidičkami, které lepí ten starý vedle. Dostal jsem se mezi ně jen jednou, protože se tyhle dveře otevírají málokdy a mně se jiné hledat nechtělo, abych si sám neodřízl cestu do hostince. Tady přece jen čas od času

přijdu k nějakému chutnému zbytku."
"Cos to povídal o voskových lidičkách…?"
"Jak jsem řekl, Berte. Myslím, že tam má každý člověk svého maličkého dvojníka; a pokud dá Sanati vymodelovat z rozmaru nebo snad ze zlé vůle figurku, která nemá svůj živý vzor, stejně se ten živý ve světě objeví… Jenže taky voskový. To je právě případ téhle číšnice, na kterou ses nachytal; myslím, že ji dal uhníst jenom kvůli tobě. Nic si z toho nedělej, naletěl by každý. Ale to nejlepší nakonec… Sanati je jenom pseudonym. Ve skutečnosti to je - u všech myších ocasů," vypískl náhle, "braň mě, Berte! Už tenkrát jsem ti říkal, že naše další setkání dobře neskončí!"
Rozmluva s Krysou mě tak zaujala, že jsem si přestal všímat Betty; náhle mě zezadu prudce odstrčila a skočila po Kryse, který se v koutě postavil na zadní a vztekle zaprskal. Betty po něm sáhla, nedbajíc jeho chňapajících zubů, uchopila ho oběma rukama a pak ho naráz roztrhla na dva krvácející kusy, kterými mrštila o zem. "Myši," řekla. "Jsou tady myši… Ale byla bych nerada, kdybyste si myslel, že v hostinci nedbám na pořádek. Ten šváb, kterého jste našel ve své sklenici, byl voskový. Je to žert, který si pánové neodpustí, když přijde někdo nový. Ale teď už bychom se snad mohli začít milovat, co říkáte? Máte přece v peněžence pět ahartských grošů?" Otřela si zakrvácené dlaně do podolku košile, pokročila ke mně, zaťala mi nehty do rukávů nad lokty a přitiskla se ke mně klínem.
"Betty," vypravil jsem ze sebe konečně, plný hnusu nad jejím nepochopitelným činem, "cos to udělala?"
"Nevím," řekla a prohnula se vzad, až jí klobouk spadl na podlahu. "Vyhrň mi přece košilku, miláčku."
Odstrčil jsem ji.
Vtom se prudce otevřely dveře protilehlé těm, jimiž jsme před chvílí vešli. Na prahu jakéhosi pošmourného pokojíku stanul Sanati v obnošeném špinavém županu a trepkách.
"Ale ale, Výsosti," řekl s pohoršením, "málem bych vás byl přistihl v choulostivé situaci - a ve své vlastní předsíni! Ale jak chcete, jste host; vezměte si svou slečinku s sebou, i když to v naší poněkud starosvětské Ahartě není zvykem. Prosím - budu ctít zvyky červenolhotských důstojníků i terlingské šlechty, případně i venkovanů z Luk, abych nic nevynechal. Zdá se vám, že o tom mluvím příliš dlouho? Aby nedošlo k omylu, Výsosti! Nejsem úzkoprsý, to ne, ale trochu mě to přivádí do rozpaků, protože jsem přísně katolicky vychován. Polonahá žena ve společnosti tří mužů, z nichž jeden je navíc její legitimní otec… Hm… Vám se to nezdá poněkud peinlich, pane princi?"
"Není to moje slečinka," řekl jsem, "a nestojím o to, aby mi nadále dělala společnost. Přišel jsem ze zcela jiných důvodů, Sanati."
"Proč to zapírat, Výsosti?" zasmál se Sanati. "Stydíte se za svoje trochu, ehm - neobvyklé móresy? Ale jděte, já dovedu být tolerantní, zvlášť když jde o tak vzácného hosta. Proč byste to děvče nepozval? Eva chodila rájem nahá a nepohoršovalo to ani samotného Hospodina - pokud ovšem nezhřešila a nepochopila, že musí skrývat aspoň místo, jímž k sobě vpustila Satana v podobě hada… No tak, děvče," obrátil se k Betty s úsměvem, který se mi zdál oplzlý, "co víš o ráji a o hadech?"
"Vůbec nic, pane," řekla Betty. "Slibuju, že už nebudu svádět pány ve vaší předsíni. Jestli vás pohoršuje moje noční košile, pane, hned to napravím. Ostatně je špinavá…" Uchopila košili oběma rukama za podolek a napnula ji před sebou. "Nějaké červené skvrny, vidíte? Musí do prádla…" Nepřetržitě hovořila, zatímco si přetahovala těsnou košili přes hlavu, kroutíc boky a břichem. "Ale nemám se do čeho převléci - leda že by mi pán dovolil vypůjčit si klobouk a ten podvazkový pás."
Sanati se bodře rozesmál. "Rozkošná, opravdu rozkošná…" Štípl Betty do brady. "Škoda že mám tu zatracenou bigotní výchovu. Pozval bych ji na procházku." Vzal mezi palec a ukazovák její prsní bradavku a začal jí kroutit, jako by utahoval šroub. "Inu, děvčátko, v klobouku a podvazkovém pásu bys vypadala hůř než takhle. Spánembohem, jen pojď, jak jsi. Nevinná nahota neuráží - a pokud, jak říkáš, nevíš nic ani o ráji ani o hadech…" Konečně pustil dívčin prs, otevřel dveře dokořán a rozmáchlým gestem nás pozval dál. "Prosím, Výsosti. Račte dál i s tou roztomilou slečinkou v dřevácích, která, jak říkáte, k vám nepatří."
Vešel jsem, pevně svíraje jílec šavle. "Sanati, či jak se vlastně jmenujete," řekl jsem, "chci, abyste mi odpověděl na pár otázek. Proto jsem za vámi přišel; a přišel bych, i kdybyste mě byl nepozval."
"Ne tak zhurta," odpověděl. "Na všechno dojde."
KAPITOLA 70.

Očekával jsem nějaký honosný salón, byť i třeba nevkusný, snad přeplněný starožitnostmi a kuriozitami, možná i trochu nepořádný a zaprášený; ale to, co jsem spatřil, vypadalo docela jinak.
Snad to kdysi bývala prádelna. V jednom rohu stál měděný kotel na vyvářku zazděný v topeništi, jehož litinová dvířka vytržená z pantů rezivěla na podlaze pokryté rozšlapaným rzivým popelem. Na stropě bylo plno prachem obalených pavučin, které v neznatelném průvanu povlávaly jako větrné korouhvičky zčernalé věkovitými sazemi. Stěny byly obestavěny policemi nedbale sbitými z neohoblovaných trámků a prkének. V policích byly v neuvěřitelné směsici navršeny zašpiněné hliněné i plechové hrnce, lepenkové krabice přetékající chuchvalci konopí i prachem zešedlé vaty, klubka rezavých drátů, roubíky vosku, stočené papíry, svazky špejlí a všemožné nářadí. Další nářadí, jako pilky, kleště a nebozezy, ale také úhelníky a obkročáky, viselo na hřebících zatlučených do trámků polic. U jedné stěny stála červotočivá pohovka s potahem ze zeleného sametu; potah byl děravý a z děr lezla koudel.
V místnosti nebyla okna, jen naproti dveřím, kterými jsme vešli, byly další nízké dveře z prken zpevněných svlakem; místo kliky měly zrezivělý drátěný háček.
Cosi tu odporně páchlo jako připálený kostní klih spolu s kočičím trusem a shnilými bramborovými slupkami.
"Posaďte se, vážená slečno," řekl Sanati a zavedl děvče k pohovce, odkopávaje cestou plechovky a chuchvalce špinavých hadrů. "Jenom se neostýchejte… Rád vám budu dělat společnost, dokud si na mě Jeho Výsost nezačne činit další nároky; je to skutečně náročné, milá slečno, hostit prince terlingského - ale jak praví přísloví, host je

klenotem na podušce pohostinnosti."
Usadil hihňající se Betty na pohovku a sám klesl vedle ní, vzdychaje jako po namáhavém výkonu. Pak se naklonil k jejímu uchu a cosi jí šeptal, čímž vyvolal další záchvat prskavého smíchu…
Vlevo od dveří stál pod rozsvícenou lampou stůl pokrytý stohy nákresů lidských postav i tváří; vedle toho tu byl kahanec hořící modrým plamenem, sem tam poházené špachtle a úlomky špejlí, kelímky s víčky i bez víček, jakési pitvorné figurky, vesměs nedohotovené, štětce, chomáčky barvou zamazané vaty, pomačkané tuby, štětečky i kousky různobarevného vosku.
U stolu, obrácen zády do místnosti, seděl starý muž v modré zástěře plné skvrn od barev a klihu. Před ním na kulatém prkénku stála už skoro dokončená figurka v uniformě důstojníka červenolhotské armády; jenom místo obličeje měla hladkou voskovou plochu.
"Kdopak to bude, Pinasi?" zeptal jsem se.
"To je přece Poutník Bert," odvětil stařec, aniž by se ohlédl. "Ten doprovázel čarodějku na té cestě, ne? A ona se mu pořád měnila… Jednou v kočku, jindy v motýla, nebo dokonce v černou lilii… Tyhle miniatury dají spoustu práce. Jestlipak tu pohádku znáte?"
"Ovšem že ji znám," řekl jsem.
"Tak vidíte… A tahle figurka je přece v pohádce o zemi Dzwille nejdůležitější, pane! Poutník Bert čarodějku miloval, i když se mu pořád ztrácela; jenže to nebyla její vina, ale vina těch sedmi, co ji poslali do světa. Tady jsou…" Posbíral na stole sedm podivných figurek s ptačími hlavami. "Víte, oni ji stvořili se vším všudy podle pozemských děvčat a sami pocházeli odjinud… Nechápali, že je to ženská jako každá jiná a že se taky může zamilovat. Inu, měla štěstí, že potkala Berta na tom dlouhém mostě; vidíte, tuhle mám pár hotových pilířů… a tady zase oblouky."
"Proč nemá Poutník Bert obličej?" zeptal jsem se.
"Hra… To máte tak, pane: Už párkrát jsem s tím chtěl začít. Ale vždycky mě něco vyruší. Jednou to byla myš, která mi ohryzala špachtli; jindy zase netopýr, který zhasil svíčku. Dokonce mě od práce odradila moucha, co mi bzučela kolem hlavy…" Zasmál se. "Zdá se vám to dětinské? Však panu Sanatimu také, ale já mu říkám, aby se nerozčiloval… K takovéhle jemné práci musí mít člověk klid a pohodu. Třeba to panorama ani nedodělám… Ostatně jak to je v té pohádce? Nikdo neví, jestli to doopravdy takhle skončilo. Možná že to vůbec žádný konec nemá."
Betty vyprskla; podíval jsem se k pohovce a viděl, jak Sanati pohybuje údy nahé voskové panenky, a Betty její krkolomné pohyby přesně opakuje s dalšími záchvaty smíchu. Pinas se ani neohlédl. "Ty jsi tady, Betty?" řekl, "co tu děláš, nezbedo? Kdopak tě sem pustil? Kdyby přišel pan Sanati, určitě by ho to pohoršilo. Je to náš dobrodinec, nezapomínej na to; umožnil mi vybřednout z těch malých poměrů v Lukách a postavit skutečné panorama, jakému se žádné na světě nevyrovná."
Očekával jsem, že se Sanati ozve; ale ten si jenom přitiskl prst na své tlusté rty a komicky zašilhal na Betty, která znovu smíchy zařičela. Znechutilo se mi to a naklonil jsem se ke stolní lampě, abych si lépe prohlédl Pinasovu práci. Starý muž mě konečně koutkem oka zahlédl. "Božínku," vzdychl, "to jsou věci… Pane, vždyť vy vypadáte docela stejně jako tuhleta figurka Poutníka Berta…!"
"Tak to vidíš, děvče," řekl Sanati, "jaký je tvůj tatík prosťáček." Všiml jsem si, že odložil panenku a že už zase dvěma prsty kroutí Bertinu prsní bradavku, jako by otáčel šroubem. "Poslyš, starý… To je skutečný Poutník Bert. Podle něj jsem udělal ty zběžné náčrty v hostinci. Ale mnohem lepší je, že přišel sám. Můžeš pracovat podle něj."
Pinas sebou leknutím trhl, když zazněl Sanatiho hlas; přikrčil se na své židli a jen kradmo se ohlédl přes rameno. "Jak by ne," zabrebtal. "Jsem vám zavázán, pane Sanati; skutečně uměleckou práci můžu dělat jen podle modelu… Vždyť jsem vám to říkal - bez živé předlohy bych Poutníka Berta nikdy nedokončil."
Sanati plácl Betty dlaní po stehně, s hekáním povstal a obrátil se ke mně: "Abyste starého pochopil," řekl, "vyskytly se jakési potíže s vaší podobou, Výsosti. Jako by můj Augenwerk nedokázal postihnout všechny její detaily. Někdy už jsem si myslel, jestli nepocházíte odjinud; dokonce ještě dnes večer v hostinci, když mi ten popleta zatelefonoval o té vaší kostce, mě napadlo, jestli nemáte něco společného s těmi z Jihu, kteří by chtěli kázat lidem svou nebeskou morálku a přitom si sami nevidí na špičku zobáku." Přikročil ke stolu a posbíral do hrsti sedm ptačích figurek, které mi Pinas před chvílí ukazoval. "S nimi prostě nic nepořídím," řekl, uhodil jednou z figurek o zem a šlápl na ni. "Vidíte? K ničemu to není… Nebo takhle." Rozmáčkl další figurku v ruce a odhodil ji. "Dokonce ani tohle nemá smysl," dodal znechuceně a vrhal figurky jednu po druhé na strop, odkud zdeformované a omotané pavučinami padaly na zem. "Ale vy jste mi chtěl položit nějaké otázky? Jaké, prosím vás? To vám je dostatečně nezodpověděla Betty?"
Vrátil se k pohovce, těžce usedl a položil ruku děvčeti do klína. Sklopilo oči, začervenalo se a zvolna roztáhlo kolena. Tlusté Sanatiho prsty sklouzly níž. "Nebyl jste s ní spokojený?" zeptal se a zatvářil se starostlivě. "Měl jsem dojem, že jste si náramně porozuměli. Aspoň v mé předsíni jste se mi zdáli hodně důvěrní."
"Nehrajte si se mnou, Sanati," řekl jsem. "Chci vědět, kde je Clemens, o němž jste mi tvrdil, že studuje ve vaší knihovně; kde je hejtman Grant, o němž jsem zaslechl, že byl spolu s Clemensem odsouzen - dokonce včetně pana Gondyho, jehož hrozné smrti jsem byl svědkem, a za niž vás také poženu k odpovědnosti. Nepovídejte mi nic o své katolické výchově; vidím, čím se právě zabýváte. Vím toho dost o trapistkách i řádu černých bratří, o mučení, které se vydává za víru, o štvanicích na bezbranné tulejníky… Co jste udělal s Arankou? Jakým právem jste připravil o život svého úředníka, rotmistra Lothara Zmozięka? A co děláte s Betty, že se mění ve voskovou figurínu, když ji právě nepotřebujete ke své chlípné zábavě?"
Ohlédl jsem se přitom na Pinase; ale ten neviděl a neslyšel, jak se cele pohroužil do práce.
"Opravdu nechápu rozhořčení Vaší Výsosti," řekl Sanati. "Nepřijal jsem vás snad vlídně? Copak jsem vám nenabídl pohostinství ve svém ahartském panství? Nemám nejlepší vůli všechno přijatelně vysvětlit?" Jeho ruka hnětla Bettin klín a děvče prudce oddychovalo. "Jenom mi tu nezačínejte s tulejníky," pokračoval. "Nepřipomínejte mi ty zatracené

zmetky…! Vždyť jsem je sám vymyslel, zkonstruoval a později natolik zdokonalil, že jsou teď schopni samostatně žít a rozmnožovat se. Místo aby mi za to byli vděční a velebili mě jako stvořitele… Eh, Výsosti - měl jsem co dělat, abych se dostal z Červené Lhoty, když se do mě pustili. Sežrali všechny moje asistenty a hnali mě skrz močály, že jsem tak tak vyvázl životem - a kdybych se byl nestačil včas ukrýt v klášteře žebravých kapucínů, kde teď žijí ty dobrotivé sestry trapistky, sežrali by mě, stejně jako sežrali moje lidi."
"Proboha… Vy jste - doktor Abrahamsson?"
Pokrčil rameny. "Nač bych zapíral, že jsem nosil i tohle jméno - když už jsem se dal vyprovokovat vaší obhajobou mých uomi putti. Domníval jsem se, že bude sluchu Vaší Výsosti lépe znít jméno Sanati; proto jsem taky požádal tuhle malou rozkošnou běhnu, aby umlčela tu zatracenou myš. Věděl jsem, že tu někde je; kdysi jsem z ní učinil skoro člověka, ale zřejmě s tím nebyla spokojená. Snad doufala, že mě přesvědčí, abych z ní opět udělal stoprocentní myš, ale zároveň se mi bála přijít na oči. Neměla jistotu, jak bych se zachoval. Dávno by už bylo po ní, nebýt všechny krysy stejné. Když uděláte z vosku krysu, k ničemu to není - stejně jako s těmi sedmi povedenými ptáčky z Jihu, které od sebe taky nerozeznáte."
Znovu jsem si vzpomněl na všechny své přátele, kteří padli této podivné stvůře za oběť, ale také se mi náhle vybavily vzpomínky na další ubožáky; byla to zmrzačená komorná Betty… Byl to i hrabě Filip z Červené Lhoty a dělnický vůdce Benedikt - a v neposlední řadě i můj přítel Krysa, jenž v sobě nosil poslední zbytek Benediktova rozumu… Vzkypěla ve mně žluč a pozvedl jsem šavli, rozhodnut, že toho odporného skřeta zabiji, ať už se jmenuje Sanati nebo Abrahamsson…
Vtom Pinas vyskočil a vítězně zavýskl: "Už to mám, pane Sanati, už to konečně mám!" Třímal v ruce figurku Poutníka Berta. "Porovnejte, pane Sanati… Není to věrná podoba? Není to opravdu on?"
Sanati odstrčil vzdychající Betty, s nečekanou mrštností vyskočil z pohovky, vrhl se ke stolu a vytrhl Pinasovi z ruky voskovou figurku; v té chvíli jako by mně kdosi zmáčkl žebra a před očima se mi zatmělo. Šavle mi vypadla z ruky a zazvonila na kamenné podlaze.
"Vida," slyšel jsem Sanatiho hlas jako v mrákotách, „je to ono, Pinasi. Myslím, že ti zvýším plat… Konečně definitivně zbavím svůj svět zvědavých Poutníků, kteří sice nevědí, co hledají, ale mohlo by se stát, že by to našli." Ucítil jsem bolestivé štípnutí na stehně a viděl, že Sanati nehty palce a ukazováčku stiskl na stejném místě voskovou figurku. Obrátil se ke mně: "Tak abys věděl, hlupáku, jak se věci mají, než tě rozdrtím: Tohle všechno, co pro mě vyrábí Pinas, patří do mého panoramatu světa. Místo slunce tam svítí můj Augenwerk, který vidí, co bych neviděl já, a to nejen věci, které se dějí, ale i ty, které se staly nebo mohly stát, existujíce třeba jen v lidských myslích; proto jsem o tobě i o Clemensovi věděl už v době, kdy jste poprvé přistáli v Pohoří přízraků. Tehdy jsem Pinasovi zadal výrobu vašich zmenšených kopií… Figurky v mém zmenšeném světě jednají zcela podle svých živých vzorů. Ale jde to i naopak - všechno, co udělám s figurkami, se stane i s jejich předobrazy. Kdyby byl Pinas dokázal vyrobit vaše kopie naráz, vypořádal bych se s vámi naráz. Rozšlápl bych vás i s koňmi, jako jsem to udělal s tím špinavým zrádcem Zmoziękem. Jenže Pinas je umělec - a na takového se pospíchat nedá. Začal od tulejnice… Potom postavil do mého světa figurku Clemense na koni, a já ho vzápětí odstranil. Jako dalšího mi nabídl Gondyho… To se mi hodilo, byl chorobně podezíravý. A tak jsem vás usadil do hostince vyrobeného z lepenky a barevných papírků podle tvých vlastních vzpomínek, načež jsem figurku pana podporučíka Gondyho nejdřív párkrát pošimral rozškrtnutou zápalkou a potom pěkně přiklopil dočervena rozpáleným tyglíkem na tavení olova a cínu. Ve skutečném světě sice žádný takový tyglík neexistoval, ale i tak působil spolehlivě, že?" Sanati se dal do chrchlavého smíchu. "A hejtman Grant…," pokračoval, "toho Pinas dokončil právě ve chvíli, kdy jeho živý model vešel do dragounských kasáren. Klap, chňap… Tak. A teď tu konečně máme i tebe, milý Poutníku Berte - a tvoje putování skončilo."
"Ale co ti… lidé? Hostinský Schmid, jeho podomci… a Betty…?"
"Dokážeme vyrobit i velké modely," chechtal se Sanati. "Tak věrné, že to nikdo nepozná. I jejich zmenšení dvojníci zalidňují můj svět. Až dokončíme kartotéku všech žijících, prostě je naráz zrušíme… Ve světě budou jen die Wachsenmenschen. A všichni budou bez protestů a bez myšlenek na všelijaké pohádkové země jednat podle mého přání… A pokud nebudou - podívej se sám." Sáhl na pohovku, kde se vedle nahé Betty povalovala její nepatrná vosková kopie. "Stačí udělat tohle."
Viděl jsem, jak sevřel pěst a jeho klouby zbělely, zatímco zaťaté prsty se pohybovaly jako přežvykující čelisti. Ozval se výkřik; pohlédl jsem na Betty a s hrůzou pozoroval, jak se její tělo poddává neviditelným hnětoucím prstům, protahuje se a zase zplošťuje, mění podobu až do příšerné grotesknosti a nakonec se stává beztvarou hroudou… Pak se svalilo z pohovky a rozplizlo se v plochou oválnou louži vosku, jejíž okraje se dále trhaly a rozlézaly po podlaze; to Sanati hodil rozmačkanou figurku na zem, šlápl na ni a začal ji rozmazávat podrážkou. "A takhle," zařičel smíchy, "to mohu udělat i se skutečným lidským tělem, pokud mám k dispozici jeho titěrného voskového dvojníka. Takže, darebo - šťastnou cestu do té tvé prokleté země Dzwille!"
Cítil jsem strašný tlak na prsou; myslel jsem, že moje hlava vzápětí pukne jak zralý meloun, nohy pode mnou podklesávaly, jako by se měnily v měkký vosk… Vtom jsem rudou krvavou mlhou zahlédl, jak Pinas vytáhl zásuvku svého stolu a hrábl do ní. "Tohle, pane Sanati," řekl rozčileně, "jste udělal s mou Betty…! Ale já už dávno pochopil, že se jednou budete chtít zbavit i mě, stejně jako Poutníka Berta a všech žijících lidí… A tak jsem se proti tomu pojistil."
Vytrhl ze zásuvky malou voskovou kopii samotného Sanatiho a druhou rukou sáhl po hořícím kahanci.
"Ne," řekl Sanati. "To neuděláš, Pinasi."
"Udělám, co mi káže svědomí," řekl Pinas. "Vy nenávidíte zemi Dzwille, Sanati, a já jí obětoval půl života. Ve chvíli, kdy jsem konečně našel skutečného Poutníka Berta, nebudu svědkem jeho smrti… Smrti muže, který nese světlo do temnot bídy, krutosti, chlípnosti a nevědění. Vraťte mi mého Poutníka Berta, Sanati! Jemu náleží trůn, ne smrt."
"Idiote!" zařval Sanati s nepříčetným vztekem. Cítil jsem, jak moje žebra zapraskala, ale Pinas zároveň přiložil hlavu

voskového Sanatiho ke špičce plamene…
V Sanatiho vlasech zasršel oheň. Jak se ho pokusil udusit holými dlaněmi, upustil mého voskového dvojníka na podlahu, která do mého těla narazila, jako bych se zřítil z nějakých šesti sáhů; byl jsem potlučený a otřesený, ale když jsem viděl, že Sanati zvedl z podlahy mou šavli, chtěl jsem vstát a vyrvat mu ji…
"Pozor, Pinasi!" vykřikl jsem a namáhavě se přitom zvedal na nohy.
"A bude země očištěna," volal Pinas, v jedné ruce Sanatiho voskovou kopii a ve druhé hořící kahanec. "A bude plesání mezi veškerým lidem -"
Podařilo se mi udělat sotva první krok, když se Sana ti, nepříčetný bolestí, rozmáchl šavlí. Čepel starce zasáhla s krátkým tříštivým zvukem shora do hlavy a rozštípla mu lebku… Jak padal tváří k zemi, pustil kahanec i figurku, která se zakutálela k mým vrávorajícím nohám. Byla to víc náhoda než úmysl; podpatek mé jezdecké boty dopadl na voskovou miniaturu a rozdrtil ji, jako bych zašlápl švába. Snad s jediným rozdílem - šváb by nikdy nevyrazil výkřik, při němž se mi zježily vlasy.

KAPITOLA 71.

Nejprve jsem s největší opatrností zvedl z podlahy svoji maličkou kopii a odnesl ji na stůl. Potom jsem se sklonil nad Pinasem, ale tomu nebylo pomoci…
S přemáháním jsem vyprostil šavli z krvavé směsi hadrů a roztříštěných kostí na místě, kde zemřel Sanati; vzápětí jsem se odvrátil, protože se mi zvedl žaludek a zatočila hlava z horkého pachu krve.
Sedl jsem si na Pinasovu židli, abych se trochu vzpamatoval, a chvíli jsem tiskl čelo ke chladné desce stolu. Pak jsem si otřel z čela pot, našel jsem na stole krabičku se špendlíky, jeden jsem vytáhl a opatrně píchl do figurky Poutníka Berta. Sám jsem v místě vpichu nepocítil naprosto nic… Pokusil jsem se figurku ohnout, pak jsem nastavil její drobnou ručičku plameni kahance. Na mě samotného to nemělo nejmenší účinek. Se smrtí Sanatiho strašlivé kouzlo ovládající životy všech, jimiž Pinas zalidnil kopii Sanatiho světa, pominulo.
Proč ale předtím působilo i v případě samotného světovládce? Usoudil jsem, že bylo umělou utkvělou myšlenkou, prokletím vázaným na voskové miniatury či dokonce jen na včelí vosk jako takový. Jak prorokoval Trojctihodný Benedikt: Jeho síla ovládá krev skrze vosk, životy velkých skrze malé a jeho oko vidí okršlek světa… Není naděje pro ty, kdož jsou dokončeni, dokud nezhyne on sám a všechno, což jeho jest, nebude z kořenů vyrváno a zničeno ohněm i mečem…
Sanati by byl musel klatbu zrušit, aby sám nebyl v nebezpečí, ale na to buď nepomyslel, nebo to bylo příliš složité, aby to mohl v časové tísni použít; a tak ho zastihlo jeho vlastní prokletí jako spravedlivý a neúprosný osud, který na sebe vzal podobu podpatku mé jezdecké boty…
Teď bylo třeba vyrvat z kořenů a zničit ohněm a mečem všechno, což jeho jest.
Obešel jsem odporné pozůstatky Sanatiho podle stěny a nadzvedl jsem rezavý háček na svlakových dvířkách. Pak jsem je otevřel, překročil práh a ohromeně se zastavil.
Prostor, do kterého jsem hleděl, byl tak obrovský, že se v žádném případě nemohl vejít do budovy, ať už to byl hradní hostinec nebo dragounská kasárna - či Sanatiho věž, pokud bych se byl v ní kdovíjakým záhadným způsobem ocitl. Táhl se do dálek, které končily na zamlženém obzoru… Tyčily se tu malé, snad jen padesát stop vysoké hory, s půlsáhovými ledovci na hřebenech, od jejich úpatí se táhly zelené louky a tu a tam stály domky, statky a městečka. I když to byl skutečný zmenšený svět, byly některé vzdálenosti zřejmě zkráceny, protože jisté úseky krajiny navazovaly na jiné ostrými řezy, při čemž nerovnosti terénu jednoho úseku neodpovídaly nerovnostem úseku druhého. Ale co bylo nejpodivuhodnější - kolem domků, na stužkách cest i ve volné krajině jako by strnuly v pohybu nepatrné volské potahy a postavičky lidí i koní…
Byl jsem pohledem na ten malý svět tak unesen, že jsem teprve po chvíli pohlédl vzhůru; v tom okamžiku jsem zděšeně couvl zpět ke dveřím a skoro se dal na útěk.
Nad filigránskou krajinou visela ohromná koule; její průměr mohl činit víc jak sto stop. Byla to gigantická oční bulva zavěšená kdesi na neviditelném stropě za svoje nervy a cévy tlusté jako lodní lana…
Jeho oko vidí okršlek světa…
Hleděl jsem na Sanatiho Augenwerk.
Zdálo se, že je ta strašná věc mrtvá, stejně jako se Sanatiho smrtí odumřelo i Pinasovo ohromující panorama světa. Nepatrné lidské postavičky se nepohybovaly a voda v řekách i potůčcích nehybně stála. Když jsem přistoupil blíž, spatřil jsem i miniaturního ptáka, který nehybně trčel ve vzduchu s rozpřaženými křídly…
Potom jsem zahlédl trojitý vrchol Triglavu a napadlo mě, že bych se mohl podívat, co je za ním; pokud tudy vedla cesta do země Dzwille, mohla se pro mě umělá krajina stát mapou, kterou jsme s Clemensem postrádali. Věděl bych potom, kudy jít…
Vykročil jsem tedy do voskového světa a po čtvrthodině chůze jsem stanul pod Triglavem. Vrchol se tyčil asi šedesát stop nade mnou a osleplé Sanatiho oko viselo přímo nad ním.
Pustil jsem se nahoru, minul okraj lesa, kde jsem vyšlapal pěšinu (která by ve skutečné krajině musela vypadat jako deset sáhů široký polom) a vleže, opřen o lokty, jsem konečně pohlédl přes hřeben hory…
Klesala tam křivolaká cesta, která o dvacet sáhů dál končila u šedivé zdi, na niž někdo křídou načmáral: KONEC SVĚTA.
Sledoval jsem zrakem zákruty cesty a náhle jsem těsně u zdi spatřil několik voskových figurek seskupených v jakýsi živý obraz. Přitáhl jsem se výš na skalní hřeben, abych rozeznal, čím se ti lidé zabývali ve chvíli, kdy kouzlo pominulo a z dvojníků velkých se stali jen obyčejnými nehybnými loutkami v divadle svého mrtvého principála.

Poznal jsem Clemense a hejtmana Granta…
Byli jen ve spodcích a bosi; ruce měli v zápěstích spoutané a od těchto pout vedly napjaté řemeny k dlouhému vodorovnému břevnu, připevněnému svými konci na vztyčených kůlech. Kolem stálo v různých pozicích šest postaviček v černých kutnách; jejich tváře byly sešklebené smíchem, někteří se zřejmě právě smíchy prohýbali, když znehybněli. Nevěděl jsem, jaké mají se zajatci úmysly, ale v jejich rukou jsem viděl biče… Odhadl jsem, že od chvíle, kdy se tady čas zastavil, jistě neuplynula ani půlhodina. K místu, kde stál ten zlověstný pranýř, to nebylo daleko, a pokud se mi podaří najít Lancelota, dorazím tam v několika minutách. Pokud nejde o velké voskové figury, ale o živé lidi, bude nepřítel v přesile - ale já na něj vytrhnu v sedle koně cvičeného pro boj. Když se mi podaří rychle osvobodit své přátele, budeme tři, a zbude-li po mém útoku ještě nějaká přesila, jistě se s ní vypořádáme… A pokud ne, padneme v boji společně.
Ale ještě mi zbýval jeden úkol: Zničit Pinasův umělý svět, aby ho už nikdo nemohl zneužít. Nemohl jsem vědět, zda tu nezůstal nějaký Sanatiho famulus, který ví, jak ho oživit včetně obludné oční bulvy na jeho obloze. Díky zkoušce se svou vlastní voskovou kopií jsem měl jistotu, že úplné zničení modelu v tuto chvíli nikomu neublíží.
Vrátil jsem se do Pinasova ateliéru a sebral z podlahy uhaslý lihový kahanec. Vyšel jsem do předsíně, kde se ještě po podlaze roztěkala hořící svíčka, a kahanec jsem od ní zapálil. Dveře na chodbu neměly v zámku klíč, ale byla na nich zašlá mosazná závora, kterou jsem zastrčil. Pak jsem v ateliéru sebral z jedné police chuchvalec konopí, našel láhev s lihem a vydal se znova za svlaková dvířka.
Když jsem před sebou znovu uviděl panorama světa, zaváhal jsem; snad proto, že to bylo Pinasovo životní dílo, které by se muselo stát chloubou sebevětší sbírky kuriozit; proslulý betlém jeho otce v otavickém kostele byl proti němu tak nepatrný, jako bylo panorama nepatrné vůči skutečnému světu…
Ale pak jsem se opět setkal s mrtvým pohledem Augenwerku a v mysli mi vytanula Benediktova slova, v posledních dnech mnou tolikrát vzpomínaná: Není naděje pro ty, kdož jsou dokončeni, dokud nezhyne on sám a všechno, což jeho jest, nebude z kořenů vyrváno a zničeno ohněm i mečem. Jedině skrze smrt a zničení přijme Esther lidské prokletí a dojde odpuštění v kruhu sedmi Ptahů…
Sanati zahynul; bylo třeba zničit ohněm všechno, co po něm zůstalo. Nejen pro svět sám, ale i pro mou lásku k čarodějce Esther, která byla Poutníku Bertovi souzena. Že jsem Poutník Bert, o tom jsem už nepochyboval.
Polil jsem lihem chuchvalec konopí, hodil jsem ho na zem a podpálil plamenem kahance. Potom jsem kahancem mrštil, co nejdál jsem dokázal, a chvíli postál před hrůznou a přece fascinující podívanou: Svět se vracel k prvotnímu ohni…
Nevydržel jsem stát dlouho; roztékající se vosk, z něhož bylo všechno vybudováno, se vzňal, vybuchoval, škvařil se a sršel na všechny strany… Náhle jsem ucítil, že mi žár připaluje řasy, otočil jsem se a chatrnými dvířky jsem ve spěchu opustil Pinasovo dílo propadající zkáze. Jen okamžik jsem zaváhal nad mrtvým starcem, který si jistě zasloužil slušné místo posledního odpočinku; pak jsem si řekl, že požár jeho voskového světa je pohřební hranicí, s níž by jistě sám souhlasil, a vyšel jsem předsíní na chodbu.
V chodbě bylo stejně pusto a prázdno, jako když jsem tudy šel za Betty. Nahlédl jsem do dveří s číslem sedm, abych se přesvědčil, zda v posteli s pruhovanou peřinou nespí skutečná dívka, ale nebyl tam nikdo. Zaklepal jsem u vedlejších dveří, a když se mi nikdo neozval, zkusil jsem kliku. Zamčeno nebylo, ale když jsem dveře otevřel, našel jsem za nimi jenom hrubě omítnutou stěnu. Běžel jsem chodbou a zkoušel jedny dveře po druhých - všude to bylo stejné. Kromě dveří číslo sedm a dveří do Sanatiho předsíně byly všechny ostatní buď zazděny, nebo to byly jen zárubně, připevněné na neporušenou zeď…
Pak jsem zaslechl hukot požáru, který už zřejmě zachvátil Pinasův ateliér. Seběhl jsem po schodišti; v sále hostince bylo temno a ticho. Protože jsem neznal jiný východ než dveře, kterými jsem před půlnocí vešel, otevřel jsem je a ocitl se znova před úředníkem, z jehož černého pera kapal inkoust.
"Jméno," řekl stejně jako včera.
"Hoří, pane," odpověděl jsem. "Máte nejvyšší čas odtud zmizet."
"Že hoří?" opáčil. "A co má být? Tohle je úřad, člověče, nikoliv hasičská zbrojnice. Neuvěřitelné, co si lidé vymýšlejí. Hoří - a já to snad mám řešit? Uvážíme-li, kolik práce je třeba udělat, co jenom kartotéčních lístků čeká na vyplnění a zařazení… A přednosta je přísný pán; co nesnáší, je nepořádná a nesystematická práce. Chápete vůbec, proč tu sedím, člověče? Zabývám se kartotékou - ničím jiným než kartotékou. A vy mi sem přijdete, ani nezaklepáte, nezajímá vás, že je dávno po úředních hodinách… Jenom řeknete, že hoří. Povídám vám - a co má být? Prosím, hoří. Ať se o to starají ti, co mají podobné věci v resortu. Já to nejsem."
"Uhoříte," řekl jsem.
Zíral na mě a útrpně vrtěl hlavou. "Zbláznil jste se?"
"Vy jste blázen," řekl jsem mu. "Rychle… Kudy se dostaneme ven?"
"Nevidíte ty dveře za sebou, člověče?"'
"Ale ty vedou do hostince, kde hoří."
"Teď vedou z hostince. Už s tím zase začínáte?"
Obrátil jsem se a otevřel; za dveřmi byla tma, ale ucítil jsem průvan, kterým se zachvěl plamen úředníkovy lampy.
"Pojďte," řekl jsem. "Myslím to vážně. Tady vás čeká smrt."
Úředník zvedl sluchátko telefonu. "Myslím, že zavolám policii," řekl. "Rušíte moje úřední výkony a nejspíš jste šílený."
Byl to jediný živý člověk, kterého jsem ve stavení našel, a rozhodl jsem se, že ho zachráním třeba násilím. Ale když jsem odtáhl stůl, abych ho mohl uchopit, uviděl jsem, že má místo dolní poloviny trupu jen kancelářskou židli, vyrůstající z podlahy…
Obrátil jsem se a vyběhl do tmy za dveřmi. Požár už zřejmě zachvátil celou budovu, protože jsem se začal dusit dýmem, spatřil jsem chomáče jisker a zaslechl dunění padajících trámů… Tu-tum, tu-tum, tu-tum… Červené světlo vybuchlo

před mýma očima, pak se začalo zmenšovat a ubíhat přede mnou do dálky po nekonečném mostě; zdálo se mi, že to, co jsem považoval za jiskry požáru, byly vířící sněhové vločky zbarvené do ruda světlem, které teď kdosi odnášel vánicí, chtěl jsem ho dostihnout, ale nemohl jsem dál, jako bych ve sněhu naráz přimrzl. Věděl jsem, že je to všechno jenom sen, na jehož konci čeká smrt v plamenech na vrcholku hory Triglav… Pak jsem s námahou odtrhl své přimrzlé boty od žhavé vrstvy ledu a vypotácel se pod temně šedá nebesa odrážející rudý plápol gigantického požáru.
Cítil jsem, jak mi žár připaluje vlasy a obočí, odvrátil jsem se a klopýtal pryč od požářiště, až jsem na svahu hory klesl na kolena a obrátil se tváří ke zkáze, kterou jsem způsobil.
Byl to neuvěřitelný pohled. V zuřících plamenech už se nedalo rozeznat, co bývalo věží a co budovou dragounských kasáren. Byla to jen změť plamenných jazyků, které sršely, tryskaly a kroutily se, jako by se sám Triglav změnil v pekelnou výheň vybuchujících, třaskajících a hřmějících ohnivých koulí a klikatých blesků.
Mimo mě nezbyl nikdo živý.
Klečel jsem dlouho, oslněný, oslepený a ohlušený zuřícím živlem, dokud jsem nezaslechl dusot kopyt a zafrkání Lancelota, který se zřejmě dal na útěk zdivočelý požárem, ale pak zdálky ucítil svého pána.
Zapískal jsem na koně a rozběhl se mu vstříc. Setkali jsme se na kamenité pěšině a já si uvědomil, že jsem se na svém útěku před plameny ocitl na jižní straně Triglavu, kudy černí bratři odvedli mé zajaté druhy.
Vyhoupl jsem se do sedla; kůň byl odpočatý a radostně zaržál, když jsem ho pobídl k trysku s hořícím vrcholem Triglavu za zády.
Řítili jsme se po cestě klikatící se po strmé jižní straně hory. Nevěděl jsem, zda je právě před ránem, nebo jestli slunce za mraky právě zapadlo. Nedokázal jsem odhadnout, jak dlouhou dobu jsem strávil v ohavném sídle Sanatiho; mohla to být hodina nebo dvě - ale také několik dní… Zcela jsem ztratil pojem času, když jsem omámen dýmem bloudil ve vlastních pomatených představách…
Na klikaté kamenité cestě jsem neviděl dál než pár desítek stop před sebe. Oči mě pálily od kouře, který se plazil kolem nás, jak ho vítr srážel k zemi a míchal s mlhou.
Potom náhle všechno kolem mě podivně zhnědlo, jako by se do mlhy a kouře zamíchal rzivý prach. Lancelot několikrát prudce trhl hlavou a zařičel. Nato jsem ucítil v týle mrazivý závan.
Poznal jsem, co to je.
Z jihu se blížila hnědá bouře, před kterou není úniku pro pěší ani pro jezdce na koni. Muselo by to být něco mnohem rychlejšího, co by dokázalo předstihnout hnědou bouři…
Věděl jsem, že mi zbývá jen pár vteřin k tomu, abych se rozhodl, jak se pokusit útok obávaného živlu přežít…
Ale vtom přede mnou vyvstalo hrůzné divadlo.
Vpravo od cesty stály na malém návrší dva tlusté, hrubě otesané kůly, nahoře spojené příčným břevnem. Dva polonazí muži, uvázaní za spoutaná zápěstí, se kymáceli ve větru, dotýkajíce se země prsty nohou, pokleslých v kolenou…
Kolem nich poskakovala smečka černých bratří s biči v rukou a sílícím vichrem ke mně doléhal jejich pološílený smích.
Pobídl jsem Lancelota ostruhami; ale kůň mi poprvé odepřel poslušnost, vnímaje svými citlivými smysly smrtelné nebezpečí, které nás dohánělo.
Spatřil jsem, že se na mě Clemens dívá; jeho otevřená ústa křičela, ale vichr odnesl jeho slova mimo moje uši.
Znovu jsem pobodl koně; ten naráz vyhodil zadkem a já se svezl ze sedla a po koňském boku k zemi. Stačil jsem vytrhnout nohy ze třmenů… A pak do mě udeřila plnou silou hnědá bouře.
Nikdy jsem neslyšel o nikom, kdo by se dostal do jejího centra a přežil. Asi jsem jediný - ale chvíli po tom, co se živel přehnal, jsem své záchrany litoval…
Když jsem dopadl ze sedla na zem, uchvátil mě hnědý dusivý vír; cítil jsem ostrý a čpavý zápach, jako když se pálí kámen, a jemný prach mě začal dusit. Koulel jsem se po zemi, potlučený a polomrtvý, až jsem se pláštěm zachytil za jakýsi dřevěný pahýl. Okamžitě jsem se chytil i rukama a zarývaje obličej do límce jsem se snažil co nejdéle zadržet dech, který mi zbýval v plicích. To, co běsnilo a vířilo kolem mě, nemělo s dýchatelným vzduchem nic společného…
Naštěstí hnědé bouře netrvají dlouho; jak se naráz přiženou, tak se zase vzdálí. Vichřice dovyla v dáli přede mnou a já mohl rozevřít svoje zkrvavené prsty.
Otevřel jsem oči.
Celého mě pokryl rezavý prach; když jsem ho setřásl, zvedl se kolem mě jako hnědá mlha a přinutil mě ke kašli. Pak jsem si vzpomněl na to, co jsem viděl vteřinu před tím, než mě bouře pohltila, a rozhlédl jsem se.
Hrůzné popraviště, na němž černí bratři bičovali mé přátele, zmizelo. Vichr mě odvál přímo na návrší, kde předtím stálo, a kus dřeva, za který jsem se zachytil cípem kabátu, byl jeho jediným zbytkem. Hnědá bouře zlomila kůly těsně u země a odvála jak Clemense s hejtmanem, tak i jejich mučitele. Zřejmě se její obětí stal i můj ubohý Lancelot…
Potlučený, otřesený a kašlající rezavé sliny jsem se vlekl vpřed s jedinou myšlenkou: Kam zanesla hnědá bouře mé přátele…?
V Sanatiho modelu někde v těchto místech stála zeď, na niž kdosi napsal křídou KONEC SVĚTA. Ve skutečnosti tu nic takového být nemohlo.
Nemohlo… Ale bylo.
Když jsem učinil snad stovku vrávoravých kroků, tak tak jsem se zastavil na okraji příkrého srázu; dole pod mýma nohama cosi šumělo a převalovalo se jako obrovské stádo černých hřebců s bílou hřívou.
Bylo to hnědou bouří rozvlněné moře.
"Clemensi… Hejtmane…!" vykřikl jsem.
Nikdo mi neodpověděl.
Dlouho jsem bloudil po skalách, než jsem našel místo, kde se dalo sestoupit až k moři. Pobíhal jsem po jeho okraji sem a tam, dokud nepřišlo ponuré svítání; tehdy jsem si řekl, že jsme vskutku došli k moři, Clemens i já.

Pak jsem klesl tváří do hrubého mokrého písku, znečištěného prachem hnědé bouře. "Harwey, příteli," zasténal jsem zpola v bezvědomí z nezměrné bolesti nad teď už jistou smrtí svých věrných přátel, "proč jsme se vydali na tu šílenou cestu do země Dzwille? Bože můj! Kdybych tak dokázal vrátit čas do té větrné noci…!"
Milosrdná mdloba obestřela moje smysly.
KAPITOLA 72.

Slyšel jsem vichřici, jak venku cloumá větvemi a hučí v komíně. Otevřel jsem oči a zdálo se mi, že se jakési bludné světélko chvějivě vznáší kolem mé postele, kterou mi otec spletl z vrbového proutí. - Je to sen, říkal jsem si v duchu, abych se nebál, - je to přece jenom sen… Světélko mi připomnělo strýcovu lampu ze svítících zpráchnivělých dřev. "To jsi ty, strýčku Harwey?" zašeptal jsem do tmy. Nikdo neodpověděl. - Bludička, napadlo mě. - Přišla ke mně bludička…
Vídal jsem je v lukách, když mě otec čas od času bral na svoje nekonečné výpravy za černými ptáky. Stávalo se, že jsme zašli příliš daleko a při návratu nás zastihla tma; potom jsme často zahlédli v mokřinách chladné plaménky, o kterých paní Gréta říkala, že jsou dušičkami utonulých, a otec zase, že to fosforeskuje podhoubí dřevokazných hub. Betty samozřejmě věřila, že jsou to bludičky, a já, přesto že jsem se s ní přel, věřil jsem v ně tajně také. Zdálo se mi to pro ponuré okolí Březového háje mnohem patřičnější než podhoubí. Ale to, že jedna z bludiček-dušiček navštívila za větrné nevlídné noci můj pokojík v podkroví, se mi naopak zdálo nepatřičné, protože jsem se začal bát.
Mihotavé světélko se ke mně blížilo. Vylekaně jsem se posadil a cosi s bouchnutím spadlo na podlahu. Byla to kniha, kterou jsem před spaním četl a nad jejímiž ohmatanými stránkami jsem usnul - Pohádka o cestě do země Dzwille; moje nejoblíbenější kniha, kterou mi nejdřív Gréta předčítala, a kterou jsem si od doby, kdy mě strýc Harwey naučil číst, sám přečetl mnohokrát.
Světélko se zastavilo; náhle jsem viděl, že se nevznáší samo od sebe ve vzduchu, ale že je to skutečně lampička, kterou si kdosi svítí na cestu.
"Strýčku…?" řekl jsem znovu do tmy. Stín něčí postavy zakryl vzdálené okno; pak se světélko pozvedlo do výše tváře a ozářilo nočního návštěvníka.
Nebyl to strýc Clemens; ale také to nebyl nikdo z domu, koho bych znal. Hleděl jsem do bledé ženské tváře s uhrančivýma očima… Byla krásná, ale přesto mě vyděsila, protože v té chvíli znova zahučelo v komíně a mně prolétly hlavou všechny ponuré příběhy o upírech, které se za večerů vyprávěly v salónu u krbu, a které jsme s Betty poslouchávali shora ze schodiště, když si o nás všichni mysleli, že už dávno spíme… Položila si prst na rty, ale já neměl chuť křičet strachy, protože jsem se přes svých jedenáct let dávno považoval za muže a věděl jsem, jak by se mi asi Betty vysmála. Mohl jsem si prostě přetáhnout přikrývku přes hlavu a říkat si stále dokola: Co se zdá, to je sen, když se vyspíš, tak je den - ale to nebylo řešení; cesta ke dveřím byla volná a já vyskočil jako zajíc, když ho v lukách vyplaší pes. Vrhl jsem se ke dveřím, vyrazil na chodbu a otočil za sebou klíčem.
"Taky se bojíš, Berte?" ozval se hlas Betty.
Ohlédl jsem se ke schodišti; stála na třetím schodu jen v noční košilce, v ruce zapálenou svíčku, a víc než kdy jindy připomínala jednoho z andělů vznášejících se na stropě otavického kostela. Betty jsem strašně miloval, ale ani za nic bych jí to byl neřekl ve strachu, aby se mi nevysmála. Protože potom by mi nezbylo než zemřít - nebo odejít někam daleko a nikdy se nevrátit.
Uvedla mě do rozpaků, protože jsem nechtěl přiznat svůj strach - a taky proto, že jsem na sobě měl noční košili, která se od Bettiny lišila jen tím, že neměla krajky a volánek. Můj oblíbený hrdina byl Poutník Bert a ten přece nemohl stát před svou milovanou čarodějkou v košili a bos. Jenže jsem se bál vrátit se do svého pokojíku, v němž jsem právě zamkl to strašidelné zjevení.
"Proč bych se měl bát?" řekl jsem. "Vítr dělá pořádný rámus. Vzbudilo mě to." Vtom se za oknem zablýsklo a zaduněl hrom. "A taky bouřka… Ale to nic není, Betty; je to prostě elektřina, která se vybíjí z mraků."
"To je mi jedno, co to je," řekla Betty. "Bojím se toho tak jako tak. Nechceš jít se mnou, Berte? Kdybys byl se mnou, tolik bych se nebála."
"Kam, Betty?"
"Přece do mého pokoje, ne?"
Chodíval jsem tam často. Hráli jsme spolu loto i dámu a čítali si nahlas ze starých knížek, které většinou neměly ani začátek, ani konec. Ale to bylo ve dne a neměli jsme na sobě jenom košile… O něčem podobném se mi jen zdávalo - a probouzel jsem se z těch snů často zpocený a vždycky rozpačitý.
Teď mě z rozpaků vysvobodilo bouchnutí dveří v přízemí a hlas strýce Harweyho, který volal na mého otce: "Berte! Vstávej, chlapče! Vítr! Ten vítr, na který jsme čekali!"
Dveře otcovy ložnice vedly na stejnou chodbu jako moje. Zaslechl jsem odtamtud nesrozumitelný hovor a v tu chvíli jsem byl ještě rozpačitější než předtím, protože jsem věděl, že otec není ve svém pokoji sám.
"Ach ne," zašeptala Betty, "dolů nemůžeme a tady nás přistihne strýček Bert a ještě k tomu s paní Grétou."
"Co ty o tom víš?" řekl jsem. A Betty, spěchajíc ke mně po schodišti, řekla: "Co bych měla vědět? Honem - musíme se schovat do tvého pokoje."
Neměl jsem na vybranou a řekl jsem si, že se radši znovu setkám tváří v tvář s tím podivným zjevením, než abych se ráno stal terčem Bertiných posměšků. Odemkl jsem a rychle jsme oba vklouzli dovnitř. Podivné světélko už tu nebylo a já si s úlevou pomyslel, že to byl přece jenom sen…
Zůstali jsme stát za dveřmi.
Přes tenkou stěnu jsme slyšeli otcův nesrozumitelný hlas a Betty přitiskla na stěnu ucho. Vzápětí vyprskla: "Ach jéje," zašeptala. "Víš, co mu říká paní Gréta? Ty mizero."
"Není slušné takhle poslouchat," řekl jsem. Ale sám jsem dobře slyšel otcovo: "Oblékej se. Pokud je to skutečně ten

pravý vítr, čeká nás spousta práce."
"Nemám tady nic víc než spoustu práce," odpověděla Gréta. "Víš, jakou dřinu dá, než nanosím do necek osm džberů? A o nocích, jako je tahle, ani nemluvím."
"Nemusíš za mnou chodit," řekl otec.
"Tos mi měl říct tenkrát před desíti lety, když jsi mi koupil těch sedm černých per a svedl mě v dešti na zahradě," ozval se hlas paní Gréty. "Jenže tehdy jsem byla příliš krásná na to, aby ses beze mě obešel."
"I dnes jsi krásná," řekl otec. "Ale to na věci nic nemění. Pokud má vítr správný směr…"
"Čert aby ho vzal. Čert aby vzal Clemense. A konečně - čert aby vzal i tebe, Berte. Jsem blázen, že s tebou spím." Pak hlasy umlkly a ve skulině nad prahem dveří jsem zahlédl mihotavé světlo lampy. "Hej," volal dole strýc, "kde je ta zpropadená Gréta?" Slyšel jsem, jak otec sestupuje dolů po schodišti, potom několik nesrozumitelných vět a znovu hlučný hlas strýce Harweyho: "Podívej se z okna… Jen se podívej na svůj praporec u kůlny… Za mraky svítí měsíc. Vidíš? Je to ten směr, kterého jsme se léta nemohli dočkat. Ještě že je balón připravený a většina nákladu na palubě."
"Měla bys jít spát," řekl jsem Betty.
"Proč?" řekla. "Kdypak zase budeme v noci spolu?"
Nevěděl jsem, co na to říct. V domě byl hluk. Slyšeli jsme, jak paní Gréta tápe potmě dolů po schodech. Pak se vrátil otec, dveře na chodbu nechal otevřené a ve svém pokoji polohlasem klel a cosi házel na podlahu. Betty se ke mně tiskla a já se styděl za svou pomačkanou a nepříliš čistou noční košili, dokud její svíčka nezhasla, snad průvanem. Vítr cloumal okenicemi, cosi harašilo na střeše a občasný blesk ozářil okno, v němž sebou divoce zmítaly větve stromů na zahradě.
Pak bouchly domovní dveře a hlasy na chvíli utichly.
"Šli k balónu," řekl jsem. "Snad ho chtějí vyzkoušet."
"Honem," řekla Betty, "teď můžeme dolů."
"Já myslím, že se nehodí, abych šel v noci k tobě," řekl jsem. "Otec by mě za to určitě nepochválil… A tebe strýc Harwey taky ne."
"Vidíš, že mi zhasla svíčka," řekla Betty. "Snad mě aspoň doprovodíš po schodišti, ne?"
"Jak chceš… Počkej, obléknu se."
"Na co by ses oblékal? Jenom se tím zdržíš. Třeba se zase vrátí a já tady budu muset zůstat do rána."
To mě vyděsilo; ve svých snech jsem býval odvážný a šeptal Betty do růžových oušek všelijaké věci, jaké jsem slýchával za stěnou otcovy ložnice. Ale představa, že bych měl něco podobného zažít doopravdy…
"Tak pojď," řekl jsem a otevřel dveře. "Pospěšme si, ať je nepotkáme."
Chytila se mě za ruku a nechala se vést po schodišti; nebyla úplná tma, ale pro Betty to jistě bylo horší, než kdyby neviděla vůbec nic. Za okny schodiště prozařoval měsíc chuchvalci mraků, a při zákmitech blesků na sinalé obloze vyskakovaly ze tmy předměty, které, za dne obyčejné, na sebe teď braly strašidelnou podobu nočních přízraků. Konečně jsme došli dolů; ke dveřím Bertina pokojíku to nebylo dál než pět šest kroků, ale její zpocená ruka mě táhla dál.
"Musíš se podívat, jestli tam něco nečíhá," šeptala. "Některá z těch mátoh, které honívá vítr po lukách."
Chtěl jsem jí říct, že vítr nehoní po lukách mátohy, nýbrž docela obyčejnou mlhu, ale včas jsem si vzpomněl na mátohu, která mě před chvílí navštívila s bludičkovým světélkem. "Ano, Betty," řekl jsem, "se mnou se nemusíš bát…"
Vtom se zvenku ozvaly spěšné kroky; Betty otevřela dveře své ložnice a vtáhla mě dovnitř. Byla tam mnohem větší tma než u mě, protože okno stínily rozložité pěnišníky. Slyšel jsem, jak kdosi běží nahoru po schodech, a vzpouzel jsem se Bertině zpocené dlani, která mě táhla dál do pokoje. "Ty, Berte," zašeptala horečně, "budu se bát i v posteli. Vidíš, jak se venku hýbají ty strašidelné noční krávy?"
"To jsou jenom keře,'" řekl jsem.
"Berte," řekla znova, "pojď na chvilku ke mně."
"Vždyť jsem tady."
Její ruka mě umíněně táhla. "Já myslím do postele, víš?" řekla. "Je mi strašná zima." Šlápla mi studeným chodidlem na nárt. "Cítíš? Mám nohy jako led a ty je máš teplé."
Podvolil jsem se její ruce. Když se schovala pod přikrývku, posadil jsem se na pelest, ale stáhla mě k sobě. Něco se se mnou dělo a měl jsem strach, aby to nepoznala. Být to tak sen… Ale nebyl to sen. "Co myslíš, že spolu dělali?" řekla a zachichotala se.
"Kdo?" zeptal jsem se.
"No přece strýc Bert a paní Gréta," řekla. "Slyšel jsi, co jí říkal? Aby se oblékla. Berte… Ona tam byla svlečená."
"A co?" řekl jsem. "Vždyť tam vždycky spí."
"Oni se milujou," řekla Betty.
"Proč se o to staráš?"
"No, Berte…," řekla tiše, "víš, já tě přece taky miluju. A ty mě ne? Já vím, že ano. Miluješ mě, viď?"
Jen jsem něco zabručel. Řeči o milování, to bylo tak pro Betty, ale ne pro Poutníka Berta. Poutník Bert měl meč a jezdil na koni. Určitě nevedl se svou čarodějkou řeči o milování. Možná až docela na konci knihy… Ale tam jsem vždycky radši přestal číst. Radši jsem bojoval s tulejníky a se železnými dragouny mága Sanatiho.
"No tak, Berte," řekla Betty a zkusila se ke mně přivinout. "Co kdybys mě třeba - políbil?"
Vtom nás znovu vyrušily hlasy a kroky v domě.
"Pospěš si, Berte," volal strýc Harwey. "Není čas na dlouhé loučení."
Bouře sílila; blesky se křižovaly tak rychle za sebou, že bylo v Bertině pokojíku světlo jako ve dne, ale bylo to světlo blikavé a příšerné. Kroky v domě utichly, náhle bylo mezi duněním hromů slyšet jen skřípot a bouchání dveří verandy,

které za sebou spěchající nezavřeli. Cosi obludného se vynořilo za oknem ve svitu blesků, potácelo se to ve vichru jako obrovská nadmutá peřina…
"Ty mi nevěříš, že tě miluju," řekla Betty a náhle odkopla přikrývku. "Nechceš mě políbit, odtahuješ se ode mě… A já bych pro tebe udělala všecko na světě. Dokonce i… Víš co? Ukážu ti…" Vyprskla. "Ale ne, přece nemůžu říkat, co… Nikdo to ještě neviděl. Berte… No tak… Podívej se, nebo se rozpláču!"
Znova mě uchopila za ruku. V té chvíli byla tma a ticho mezi dvěma údery hromu. "Vy zatrolené ženské," zaslechl jsem hlas strýce Clemense, "kdyby bylo po vašem, zůstali jsme navždy opicemi!" Pak znovu uhodilo a já viděl, že si Betty volnou rukou vyhrnula košilku až pod bradu. "Musíme vyhodit čtyři, abychom se vznesli," volal venku otec a já najednou pochopil, co znamenal všechen ten hluk a zmatek v domě, že nejde o žádnou zkoušku balónu, ale že otec a strýc Harwey odlétají… Že odlétají na cestu do země Dzwille po stopě černých ptáků…
Vyskočil jsem z postele, ale vlhká a horká Bertina dlaň mě táhla zpět. "Pusť," řekl jsem a obrátil se k ní. Držela se mě, jako bych ji zachraňoval z vody, v níž se už málem utopila, a žadonila: "Dívej se přece… Proč se nedíváš?"
"Nač se mám dívat, hloupá?" řekl jsem a vytrhl ruku ze zpocené dlaně děvčátka. "Nevidíš, že nás opustili?"
Náhlý poryv vichřice rozrazil okno dokořán. Fialový blesk rozčísl oblohu od zenitu k obzoru s hromovým rachotem. V tom kratičkém okamžiku jsem zahlédl kouli balónu, vlekoucí za sebou gondolu… Viděl jsem strýce Clemense, jak se chystá vyhodit přes její okraj pytel s pískem… "Pusť," rozkřikl jsem se znova na Betty, "nebo pojď se mnou. Odlétají a už je nikdy neuvidíme."
Rozplakala se. Protože se nepustila mé ruky, vlekl jsem ji za sebou. Proběhli jsme ztichlou halou a vyřítili se na bouří bičovaný trávník. Paní Gréta stála zády k nám u starého pískovcového sloupu, stejně nehybná, prsty obou rukou zaryté do rozcuchaných vlasů, které jí rvala vichřice, a hleděla na zmítající se pruhovanou kouli balónu.
Rozběhli jsme se k němu; zaslechl jsem otcovo volání: "Vrátíme se pro vás!" Potom pytle s přítěží naráz opustily gondolu a balón se obrovským skokem vrhl do sinalé propasti noční oblohy, která se za ním zavřela.
KAPITOLA 73.

"Ubožáčci," řekla Gréta, když nás vedla za ruce zpátky do domu. "Chudinky… Ani na vás nemysleli. Všichni mužští jsou blázni, pořád se musí honit za něčím, co ještě" nepoznali, aby stále dokola nacházeli dávno poznané. Berte, ty uličníku… Jak jsi mohl vytáhnout Bettynku ven v tomhle počasí jenom v noční košilce?"
"Neměli jsme čas, abychom se oblékli, paní Gréto," řekla způsobně Betty. "Chtěli jsme jim zamávat. Říkali, kdy se vrátí, paní Gréto?"
"Neříkali," odpověděla Gréta. "Co já vím… Třeba za týden nebo za měsíc."
"To se ti jistě bude stýskat po strýčkovi Bertovi."
Protože jsme právě vcházeli do verandy, Gréta neodpověděla. "Tak, děti - a honem do postýlek," řekla. "Je už náramně pozdě… Skoro půlnoc. Kdypak jste byli takhle dlouho vzhůru? Naposled na Nový rok."
"Já se bojím sama, když je taková hrozitánská bouřka," řekla Betty. "Nechceš mi předčítat, paní Gréto? Aspoň chvilku, než usnu? Už dlouho jsi mi nečetla Pohádku o cestě do země Dzwille."
"Chvilku bych ti předčítat mohla," řekla Gréta. "Kdybych nemusela nechat Berta nahoře samotného. Vždyť on se jistě chudáček taky bojí. A tam nahoře je to ještě horší." Chtěl jsem protestovat, ale Gréta mluvila dál: "Tak jak to uděláme? Nejlíp když si sedneme do salónu ke krbu; ještě je tam pár žhavých uhlíků… Přiložím a rozdmychám oheň. Chcete-li, budu vám chvíli číst. A jestli přitom usnete v křeslech, odnesu vás do postelí. Snad se do té doby bouřka přežene."
Zdálo se mi, že myslí na něco docela jiného; snad na otce a na strýce Harweyho… Možná je v duchu s nimi v gondole balónu hnaného vichřicí společně s mračny k jihu.
Zabalila nás oba do vlněných přikrývek, rozdmychala oheň a zeptala se po knize; Betty řekla, že nemá ponětí, kde její kniha je, protože, jak teta Gréta jistě sama nejlíp ví, je pří-šer-ně nepořádná a nikdy v životě si nic neuklidí tak, aby to zase našla.
"Mám svou knihu u postele," řekl jsem. "Přinesu ji."
"Jen pěkně seď, když už jsem tě zabalila," řekla paní Gréta. "U postele, říkáš? Dobrá. Jdu pro ni. Hlídej zatím oheň, Berte."
Sotva její kroky dozněly na schodišti, zašeptala Betty: "Dnešní noc mě ani nenapadne spát, Berte. Jestli se ti ke mně nebude chtít, přijdu já k tobě."
"Ty jsi blázen, Betty," řekl jsem. "Opravdu se tak bojíš bouřky?" A Betty odpověděla: "Skoro jako ty mě."
Gréta se vrátila s knihou. Měl jsem rád, když nahlas předčítala, zvlášť Pohádku o cestě do země Dzwille. Měla příjemný hlas a dovedla ho měnit tak, že dokázala být hrdinným Poutníkem Bertem, zlomágem Sanatim i čarodějkou Esther - a tou obzvlášť dobře. Její hlas mě dojímal, protože Poutník Bert čarodějku Esther miloval
- a já právě tak, i když bych se byl k tomu nikdy nepřiznal, stejně jako ke svým snům o Betty. Jenže sny o Betty a láska k čarodějce Esther, to byly dvě docela rozdílné věci.
"Za velikým a přehlubokým mořem leží země Dzwille…," začala číst paní Gréta a Betty ji přerušila: "To už moc dobře znám, protože vždycky začnu číst a pak mě to přestane bavit. Pořád začínám znova od začátku."
"Tak co chceš, abych četla, beruško?"
"Přece konec," řekla Betty. "Jak Poutník Bert vysvobodí čarodějku."
"Jak chceš," řekla Gréta. "I když mi to připadá směšné, číst knihu od konce. A potom - ten konec se snad ani pro takové děti nehodí. Je tam plno všelijakých přemoudřelých řečí, kterým pořádně nerozumím ani já, Bettynko."
"Ale paní Gréto," řekla Betty, "copak my jsme děti?"
"Dobrá," kývla Gréta. "Aspoň dřív usnete…" Nalistovala posledních pár stránek. "Tak třeba odtud…? Poutník Bert chvíli bezmocně hleděl, jak se světélko lucerny pohupuje na hladině a rychle se ztrácí v dálce…"

"Ne," řekla Betty. "Až od toho: Dusot kopyt, který Poutník Bert zaslechl, patřil věrnému Lancelotovi… To je o stránku dál."
"Nebudu číst, budeš-li mě pořád přerušovat," řekla Gréta a pohlédla na hodiny na římse krbu. "Bože můj, čtvrt na jednu a bouřka nepřestává."
Z krbu vyletěly jiskry.
"Už neřeknu ani slovo," slibovala Betty.
Paní Gréta obrátila list, našla příslušný odstavec a začala číst:
"Dusot kopyt, který Poutník Bert zaslechl, patřil věrnému Lancelotovi, který k němu přiběhl a otřel se mu nozdrami o rameno. Poutník ho poplácal po krku, vyhoupl se do sedla a pobídl ho proti proudu řeky. Byla to skvělá jízda postupujícím soumrakem; kůň jen letěl přes mokřiny a rákosí, jako by sdílel Bertovu nedočkavost. Na chvíli přestalo pršet. Mračna na obloze se na okamžik protrhla a v mezeře se objevily hvězdy… Byl to neobvyklý pohled a Poutník přitáhl uzdu, aby si ho dopřál co nejdéle. Pak noční vítr rozehnal mraky ještě víc a nad obzor vyšlo sedm hvězd; byly seskupeny do obrazce, který připomínal rozkročeného muže, ale také sedmou stranu kostky v Bertově kapse, kostky, která sice nemusela, ale také mohla souviset se sedmi tajemnými Ptahy, moudrými a zároveň pošetilými, kteří dali čarodějce Esther lidské srdce, aby jí pak zazlívali, že se zamilovala.
Poutník vytáhl kostku z kapsy, ale neviděl na její jednotlivé strany. Otáčel jí tedy v prstech, aby nahmatal sedm hlubokých bodů, dva nahoře, dva dole a tři uprostřed… Vtom se před Bertem ze tmy vynořil dům v rozsáhlé zahradě. V jednom z jeho oken plálo slabé žluté světélko a vrata zahrady byla dokořán…
Poutník Bert pobídl Lancelota a vjel do zahrady. Byly tam staré stromy poněkud neobvyklého vzhledu a keře s odkvetlými růžemi."
"Víš, Berte," přerušila Grétu Betty, "vždycky si představuju Březový háj. No řekni, paní Gréto… Nemáme tady stromy poněkud neobvyklého vzhledu a keře s odkvetlými růžemi?"
Gréta si povzdychla a pokračovala ve čtení:
"Poutník se pustil po pískem vysypané cestě, která se zdála vést přímo k domu, ale už po pár krocích změnila směr a mířila do stínu stromů, jejichž korunami prosvítaly hvězdy. Zdálo se mu, že slyší hlasy, ale viděl jen k nejbližšímu zákrutu cesty. Ještě dvakrát byl donucen změnit směr, až Lancelot objel poslední skupinu keřů a vyjel na palouk, kde stál kamenný kvádr s bělostnou mramorovou sochou krásné nahé dívky."
"Taky tu máme takový kvádr," řekla Betty. "Nikdy na něm nestála socha krásné nahé dívky, paní Gréto?"
"Leda ta toulavá černá kočka," řekla Gréta a pokračovala ve čtení:
"V kruhu kolem sochy stálo sedm převysokých postav lidských a zároveň nelidských… Byli to muži s ptačími hlavami. Každý z těch podivných mužů-ptáků byl oblečen do černé splývavé řízy; nejvyšší pak třímal dlouhou hůl, na jejímž horním konci jiskřil krystal veliký jako pěst…
Protože se Lancelot zastavil v hlubokém stínu stromů, nespatřili Poutníka; díky tomu také dobře slyšel jejich hlasy…
Její úkol byl jiný, říkal právě jeden z oněch mužů-ptáků. Zpočátku se zdálo, že ho řádně plní, ale potom porušila zákon, když zahodila magickou kostku, aby se nám ztratila z očí, a svévolně začala měnit přirozené cesty lidí.
Ať se k tomu vyjádří sama, řekl jiný hlas.
Ano, Esther, řekl třetí muž-pták. Dosud jsi jen mlčela… Víme, jak obtížné je vědomí viny, a chceme k tobě být spravedliví. Najdeš pro sebe omluvu, Esther?
Nikdy mě nepochopíte, neboť jak jste moudří, tak jste pošetilí, zazněl jasný dívčí hlas z vrcholku otesaného kamene. Věřili jste, že pomůžete lidem, když mě vyšlete mezi ně, abych ovládla jejich sny a vnukla jim touhu po zemi Dzwille…"
Grétin hlas byl hlasem čarodějky Esther zkamenělé na pískovcovém sloupu v kruhu ptačích mužů… Opět jsem byl Poutníkem Bertem a ve svém červeném kabátě se zlatým lemováním a třepením na ramenou, opásán šavlí, seděl v sedle věrného vraníka Lancelota a vzrušeně sledoval ze stínu stromů podivný děj, který se přede mnou odehrával.
"Pohádka o šťastné zemi Dzwille," pokračovala Esther, "kterou jste vymysleli a podpořili rozséváním černých ptačích per, se však nestala pouze ideálním cílem lidského snažení, ale pro mnohé z nich trvalou noční můrou -"
"Traumatem," opravil ji hlas.
"Žila jsem mezi nimi příliš dlouho, abych se nenaučila mluvit po jejich," zazněl Estheřin smích.
"Naučila ses mluvit po jejich natolik, že řada verzí Pohádky o zemi Dzwille vznikla jen na základě tvých informací," řekl další muž-pták. "Mnohokrát jsme tě varovali a tys nám mnohokrát slíbila, že to bylo naposledy a že všechno napravíš. Přesto jsi opět zmizela, abys mohla činit po svém; v důsledku toho je mnohým známo, co bylo i co bude. Vizme jen ono tak řečené, Evangelium o Trojctihodném Benediktu, které je takřka návodem -"
"Neruš ji," řekl nejvyšší z těch sedmi. "Jen pokračuj, Esther, posloucháme tě."
"Co vám mám ještě říct, Ptahové?" zeptala se. "Objevila jsem podstatu jejich lidství, což by se bylo nestalo, kdybyste jako vzor pro mou syntézu nepoužili dívek sice z rozmanitých časů, ale zato stejně horoucích srdcí. Jak Betty ve všech svých podobách, tak i nešťastná Gréta v sobě měly víc touhy než rozumu; a tak jsme všechny, já skrze ně a ony zase skrze mě začaly toužit po tom, čemu lidé říkají láska… Vy byste to nazvali jinak, ale to na věci nic nemění. Dlouho jste hledali pozemského člověka k obrazu svému, který měl být svými duchovními hodnotami předurčen pozvednout svoje bratry a sestry ke hvězdám. Pomohla jsem vám ho najít a v legendě, ve kterou se časem proměnil sen o zemi Dzwille, byl nazván Poutník Bert. Ale objevila jsem i Sanatiho a vymezila tak dva póly, které jsou krajnostmi v myšlení i konání obyvatel této planety. Je to láska a nenávist, dobro a zlo… Nedivte se mi, moudří, že jako čarodějka Esther procházím legendami lidí, abych stále znovu hledala Poutníka Berta, stále znovu ho nacházela, vedla ho do boje se Sanatim a opět se s ním vracela do země Dzwille, kterou jste vymysleli jako vábničku pro nové lidstvo, aniž byste se ptali na jeho představu štěstí. Pro vás je čas jenom mžik. Neznáte míru lidského utrpení. Dokážete čekat třeba tisíce let, až se z jednoho lidského snu stane skutečnost. Ale já to nedokážu, protože jste mi dali vedle nelidských schopností i lidské

nedostatky. A teď rozhodněte, moudří; rozhodněte, zda je třeba soudit mě pro mou lásku k Poutníku Bertovi."
Krátký okamžik sedm ptačích mužů kolem nehybné dívky mlčelo; pak se ozval hlas nejvyššího z nich: "Sama jsi rozhodla, Esther. Budeš vrácena, odkud jsi byla vzata. Chceš ještě něco říct?"
Esther se zasmála. "Snad jenom to, že vidím skupinu hvězd, kterou někdejší astronomové předešlého lidstva nazvali Orion. Dávno jsem pochopila, že mezi jeho sedmi hvězdami leží vaše země Dzwille. Pocházím ze stejných hvězd jako vy; přesto jsem se stala jednou z nich, protože toužím po lásce, která není ve hvězdách, ale tady na Zemi."
"Nepocházíš z hvězd, nepocházíš ani ze Země; nestala ses a nemůžeš se stát jednou z nich. Tvoje vědomí tě klame. To je všechno?"
"Ano, to je všechno."
"Skončeme to tedy," řekl hlas.
Viděl jsem bledý paprsek, jak vytryskl z krystalu na konci hole, když ji nejvyšší z ptačích mužů napřáhl na hlavu mramorové sochy…
Neporozuměl jsem ani zpola, co znamenal podivný rozhovor, ale pochopil jsem, že muž-pták chce svou holí Esther ublížit. Jedině skrze smrt a zničení přijme Esther lidské prokletí a dojde odpuštění v kruhu sedmi Ptahů, proletěla mi hlavou slova z Evangelia o Trojctihodném Benediktu…
Zuřivě jsem popohnal Lancelota a vřítil se do kruhu ptačích mužů u kamenného sloupu. "Zadržte!" vykřikl jsem a šavlí odrazil napřaženou hůl. "Sedm je vás na jedinou dívku…"
Chtěl jsem strhnout bělostnou sochu k sobě do sedla a rozjet se pryč, co nejdál od zlověstných sedmi ptačích mužů; vtom jsem ucítil v ruce, která se šavlí dotkla hole, mrazivé trnutí společně s krví se ženoucí k srdci… Šavle mi vypadla z nemohoucích prstů.
"Esther," zasténal jsem a bezvládně se skácel ze sedla koně, který se vzepjal a skokem zmizel v temném oblaku, který náhle vyvstal před mým mroucím zrakem.
Naráz zmizela i Esther a sedm ptačích mužů. Dusivý pach hnědého prachu odvál poslední vůni mokré trávy. Pomyslel jsem si, že to přichází sama smrt, a povstal jsem, abych jí důstojně vykročil vstříc; ale místo mystického tunelu, vedoucího k věčnému zapomnění, jsem spatřil jen chodbu s nízkým stropem, místy osvětlenou špinavými žárovkami na holých, pavučinami pokrytých drátech.
Byl jsem tou nečekanou změnou otřesen tak, že jsem chvíli stál a tiskl si rukama spánky… Jak jsem se dostal od sedmi Ptahů a mramorové sochy Esther právě sem? Co z toho bylo skutečností a co jenom snem?
Ohlédl jsem se. Chodba se i za mnou táhla kamsi do temnot. Neměl jsem na vybranou a vydal jsem se směrem, kterým (jak jsem si myslel) zmizel můj kůň.
Brzy se mi zdálo, že se tam cosi pohybuje, jako by na vzdáleném konci chodby přihrbený člověk konal jakousi záhadnou práci… Ale když jsem přišel blíž, poznal jsem, že je to velká opice; pohrávala si s čímsi, co jsem považoval za voskové loutky v životní velikosti.
Pak jsem došel k místu, kde podobné loutky lemovaly stěny tunelu z obou stran jako groteskní špalír. Opodál visela žárovka na odtrženém drátu a svítila přímo do rozesmáté tváře jedné z nich.
Přistoupil jsem k ní a strnul hrůzou. Byla to mumie…
Ale mnohem strašnější bylo, že jsem ve tváři, na níž posmrtné změny vyvolaly grimasu podobnou úsměvu, poznal tvář svého přítele Clemense… Klopýtal jsem dál a poznával další… Hejmana Granta, podporučíka Gondyho… Viděl jsem i Filipa z Červené Lhoty, Pinase a proroka Benedikta; byl tu starý řezbář z Březového háje a kupec Tadeusz, hostinský Bonifác a vikář Výhor…
Všichni tu stáli, někteří nohama vzhůru; jiní zase viseli za poutka kabátů na uvolněných drátech žárovek, opředeni pavučinami a pokryti věkovitým prachem.
"Co je to, proboha?" vykřikl jsem. ;,Co to znamená?"
"Co by to asi mělo znamenat?" odpověděla mi z dálky opice. "To je přece moje Panoptikum žádného času. Tady se všichni sejdete a vydáte se do své země Dzwille. Pravda, pro živé to není snadná cesta; ale nebožtíci trefí všichni. Jak se to zpívá v té písničce, Berte."
"Neznám žádnou takovou písničku," řekl jsem. "Neznáš? Vždyť se vyučuje už ve druhé třídě lycea," odpověděla opice a začala zpívat tenkým hlasem: "Nepospíchej, člověče, Dzwille ti neuteče, radši hledej zapomnění, Dzwille není, není, není…"
"Jak to že země Dzwille není?" řekl jsem. "Kam tedy létají černí ptáci?"
"Chichí," vyprskla opice a uchopila jedno z mrtvých těl. "Tahle by ti o tom řekla víc; jenže mrtvoly nemluví. Nemá smysl se jí ptát, i když se s ní moc dobře znáš."
Nepoznal jsem, kdo to je. Mrtvá měla černé dlouhé šaty a stejně černou měla i tvář. Chtěl jsem přistoupit blíž, ale opice se dala na útěk s mumií na rameni. "Počkej," zavolal jsem. "Co víš o zemi Dzwille?"
"Radši hledej zapomnění, Dzwille není, není, není…" zazpívala opice a opakovala dál svoje není není není, stále tišeji a tišeji, jak se vzdalovala, byla menší a menší, až se nadobro ztratila ve tmě vzdáleného konce tunelu i se svým příšerným břemenem.
Rozběhl jsem se za ní; zdálo se mi, že je tunel nekonečný, ale zřejmě to byl jen zrakový klam. Po několika desítkách kroků jsem se ocitl v jakémsi rozlehlém prostoru členěném mohutnými čtyřhrannými sloupy. Vysokými okny s barevným sklem dovnitř dopadalo slabé světlo měsíce…
O nejbližší sloup se zády opírala černě oděná dívka. Nejprve jsem se lekl, že ji tam postavila opice jako krutý žert, ale pak jsem zaslechl povzdech… "Esther," řekl jsem, "jsi to ty, Esther…?"
"Jakápak Esther?" odpověděla. "Co zase máš s nějakou Esther? Kde jsi vlastně byl? Zase jsi bloudil v Lukách? Čekám tu na tebe od rána. Jestlipak máš těch pět ahartských grošů? Pan vikář Šákul Výhor nás oddá. Rada nám přidělí kupé a

budeme spolu spát v čisté posteli každý den."
Přikročil jsem k ní. "Betty…?!"
Náhle se ke mně obrátila zády, předklonila se a vykasala si svou černou sukni. "Neskočíš na mě radši hned, manželi můj?" zeptala se.
Spatřil jsem krátký zvířecí ocas a do nosu mi začpělo pižmo. Bylo to hnusné; o to hnusnější, že mě to vzrušilo a přitahovalo. Chtěl jsem odejít, když do mých uší vtrhl panovačný a surový zvuk… Sklo v oknech zadrnčelo; zdálo se mi, že se i kamenné stěny a sloupy rozechvěly, a sám jsem si připadal nahý a bezbranný.
"Bruwatrah," zaslechl jsem jekot mnoha hlasů, "Bruwatrah! Velká mše začíná!" A mrtvý pokroucený vikář Výhor, který náhle vyvstal přede mnou, mi zaskřípěl do tváře svými vyceněnými zuby: "Diabolus vobiscum!"
Ze všech koutů se vyhrnuly černé postavy s biči v rukou; z temnoty toporně vykráčely oživlé mumie a daly se do bizarního tance s polonahými rozcuchanými ženštinami, z jejichž rozšklebených úst jsem odečítal:
"Nepospíchej, člověče, Dzwille ti neuteče, radši hledej zapomnění, Dzwille není, není, není…"
Odkudsi shora se spustila opice a začala se pitvořit a metat kozelce kolem dokola…
Žena, kterou jsem považoval za Betty Clemensovou, ale docela jistě byla někým jiným, na jehož jméno jsem marně vzpomínal, se předklonila ještě víc…
Zasvištěly biče a do řevu Bruwatraha a výskání mučitelů se ozvaly vřeštivé extatické výkřiky bičované.
Dal jsem se na útěk, přestože jsem nevěděl, zda odtud vůbec vede jakákoli cesta. Ještě jednou jsem se ohlédl a spatřil opici, jak drží ženu za boky a prudce k ní zezadu přiléhá uprostřed potácivého kruhu nestoudnic obcujících s nebožtíky, zatímco jeden z černých mužů s biči velitelsky ukazoval ostatním na mě…
Odbočil jsem kolem jednoho ze sloupů do postranní lodi, ale tam nebylo nic, kam bych se ukryl, kromě dřevěné budky zpovědnice. Doběhl jsem k ní a skočil dovnitř; taktak jsem stačil za sebou zavřít dvířka, když se za sloupem vynořil první z pronásledovatelů.
"Důstojnosti," zašeptal jsem do zamřížovaného okénka, za nímž se mihotal plamének svíčky, "nemám na duši jiný hřích než hledání země Dzwille."
Nikdo mi neodpověděl; zdálo se mi, že se jakási dívčí tvář tlačí k mříži, a napadlo mě, že se tam snad skrývá stejně jako já. Přiblížil jsem se tedy co nejblíž, ale hned jsem prudce ucukl, protože jedním z nesčetných otvorů mříže proti mně vyrazil tenký rozeklaný jazyk. Zároveň se dvířka zatřásla údery a kopanci…
Vzpomněl jsem si na svou ztracenou šavli; ale také na dýku, kterou jsem míval za pasem. Jak jsem po ní zoufale a marně hmatal, přišla mi do ruky kostka… Ta podivná kostka, kterou jsme kdysi našli s Clemensem.
Vtom se mi cosi hebkého otřelo o nohy; byla to černá kočka, která ke mně vzhlédla světélkujícíma očima, jako by mě zvala, abych ji následoval…
Byla to zřejmá sebevražda; dvířka už povolovala pod ranami a z okénka hledal mou tvář kmitající a kroutící se červí jazyk. Ale protože pro mě jiné cesty nebylo, odstrčil jsem petlici a otevřel.
V tu chvíli všechno naráz ztichlo; obrovitá kamenná stavba jako by tu nikdy nebyla. Budka zpovědnice stála na kamenité zasněžené pláni, která klesala kamsi do zamlženého údolí; tam také vedla šňůra drobných otisků kočičích tlapek.
Trvalo by dlouho, než bych vypsal svoje putování po stopách černé kočky. Ale nevedly mě jen její stopy; byla to i řada bílých ženských poprsí, rozestavených jako zastavení křížové cesty. Míjel jsem je hodinu po hodině jednotvárnou plání, kde mi dva zasněžené hroby, zakutálený červený míč a opuštěná hůl, kterou kdosi zabodl do závěje, připadly jako vítané oživení…
Pak se nebesa zatáhla temnými mračny a spustil se drobný, vytrvalý a vlažný déšť, v němž sníh rychle tál a mizel. Hodně se oteplilo a z mých promočených šatů stoupala pára. Horší bylo, že zároveň se sněhem zmizely i kočičí stopy…
Zastavil jsem se tedy a pečlivě se rozhlédl. Zdálo se mi, že poněkud vlevo od směru, kterým jsem dosud šel, vidím tmavý obrys stojící postavy. Zavolal jsem, ale nikdo mi neodpověděl. Pustil jsem se tedy k onomu nezřetelnému stínu a záhy jsem zjistil, že jsem za lidskou postavu považoval osamělý pískovcový sloup; kočka seděla na jeho vrcholku a zdálo se, že na mě čeká. Ale nebyla tu jen ona; ač jsem nikoho neviděl, cítil jsem čísi přítomnost a v ševelení deště jsem zaslechl hlasy…
"To je on?" zazněla otázka.
"Ano. Tomu jsem souzena," řekl hlas Esther.
A mnohohlasý sbor odpověděl: "Odpouštíme ti, protože na tvém bytí neseme svůj podíl viny. Ale nestaneš se jednou z nich, neboť ani on není jedním z nich. Budiž tedy jeho prokletí i tvým prokletím."
Nato kočka přeskočila z kamene do mé náruče; pohladil jsem její hebkou srst a náhle jsem ucítil vlahou pružnost dívčího těla; pohlédl jsem do očí, na okamžik ještě kočičích, ale vzápětí už dívčích, které jako by mě zvaly kamsi do stříbřitého soumraku. Na prsteníku levé ruky, kterou ke mně vztáhla, měla prsten se dvěma zatočenými konci. Věděl jsem, že je to symbol tempora a že temporum právě nastalo; temporum mnohonásobné, protože se v jediném místě a čase sešli lidé, světy a myšlenky. Byla to vzácná chvíle, jaká nastává snad jednou jedinkrát za milión let, aby mnohdy nepoznána zanikla v proudu času…
"Tady je země Dzwille," zašeptala.
Políbili jsme se.
Vtom se nás zmocnil žhavý vír; přitiskli jsme se k sobě a objali se v oblaku ohně, který vytryskl z našich těl. Ucítil jsem nepopsatelnou sladkou vůni. Ještě stále jsem hleděl do jejích očí, když nás oheň pohltil… Zaštěnali jsme společnou bolestí. Tu-tum, tu-tum, tu-tum, dunělo mi v uších. Taková je země Dzwille, pomyslel jsem si. Taková je tedy země Dzwille…
"Říká se miluju tě, Berte. Ale mlč, jestli chceš."

Cítil jsem chlad mokré trávy. Na nahá záda mi padal jemný déšť. Dívčí nohy mě objímaly kolem pasu a paže tiskly mou hlavu k pružným prsům.
"Zahřej mě, Berte…," šeptala zajíkavě. "Mám celé tělo jako led."
"Lásko," řekl jsem. "Esther… Miluju tě…"
Vtom jsem zaslechl čísi tichý smích.
KAPITOLA 73.

Nebyla to čarodějka Esther; byla to Betty, která se ke mně tiskla a dobývala se pod mou přikrývku. "Tiše, Berte," šeptala bojujíc se smíchem, "neříkala jsem ti, že tuhle noc nebudu spát? Tys usnul, sotva paní Gréta přečetla stránku; taky jsem dělala, že spím - a paní Gréta usínala nad knihou. Víš, že vítr pobořil komín? Teprv to ji vzbudilo." Začala se mnou zápasit o cíp přikrývky, který jsem pevně držel. "No tak, pusť mě přece k sobě… Ty, Berte - ona usínala, jako kdyby noc co noc místo spaní dělala… Nu, kdopak ví, co dělala. Asi byla ráda, že jsme usnuli; odnesla mě do postele… Počkala jsem, až odnese tebe a sama odejde spát. Pak už jsem jenom poslouchala, kdy všechno ztichne, vzala jsem svíčku a šla za tebou… Tak přece pusť!"
Byl jsem tak zmatený svým snem, že jsem se vzdal a pustil pomuchlaný cíp. Betty se spokojeně uložila vedle mě a přitáhla přikrývku přes naše hlavy. "Copak se ti to vlastně zdálo, Berte?" zeptala se. "Říkal jsi mi lásko… A že mě miluješ."
"To nebylo tobě," přiznal jsem se. "Zdálo se mi, že jsem Poutník Bert."
Vyprskla. "No, ty jsi povedený Poutník Bert. Vždyť by ses čarodějky bál. A co teprv sedmi ptačích mužů…! Až by zaskuhrali to svoje to je on? - nestačil bys utíkat. Ale pověz, Berte - byla krásná? Krásnější než já?"
"Přesně taková jako v knize," řekl jsem.
"V mojí nejsou obrázky," řekla Betty. "Proto ji nikdy nečtu celou… Jenom ten konec. Jak vypadá čarodějka?"
"Ukážu ti ji," řekl jsem. "Dokud hoří svíčka…"
Odhrnul jsem přikrývku a sáhl po knize. Gréta ji asi přinesla zároveň se mnou a položila mi ji na stolek vedle postele… Nalistoval jsem známé místo, ale obrázek tam nebyl.
"Tak co je, Berte?" řekla Betty. "Uhranula tě?"
"Betty… Obrázek někdo vytrhl."
"Kdo by to dělal?"
"Nevím… Možná ona."
"Kdo… paní Gréta?"
"Ne," řekl jsem s posvátnou bázní. "Ten obrázek vytrhla černá paní, která sem přišla se světýlkem… Proto jsem byl na chodbě, když jsi přišla. Utekl jsem před ní, ne proto, že bych nemohl spát kvůli bouřce."
"Berte… Jaká černá paní?!"
"Myslel jsem, že se mi to zdálo. Ne… Opravdu tady byla. Nepoznal jsem ji; ale byla docela stejná jako na obrázku."
"Cože…?! Chceš snad říct, že to byla -"
"Ano. Byla to Esther."
Betty se ke mně přitiskla. "Berte… Já mám strach."
Přiblížil jsem knihu ke svíčce. "Neboj se, Betty," řekl jsem. "Je docela dobře znát, že je tady vytržená stránka. Třeba se mi to opravdu jen zdálo a obrázek se zítra najde. A kdyby se mi opravdu zjevila - copak nevíme, že je to dobrá čarodějka? Kdopak ví, proč sem vlastně přišla? Víš přece, že můj otec a strýc Harwey odletěli hledat zemi Dzwille; třeba to bylo nějaké znamení."
"Myslíš - dobré znamení?"
"Ano. Jaké jiné?"
"Hm… Ale proč jsi to znamení dostal ty, Berte?"
"Protože…," řekl jsem s náhlou jistotou, "protože já jsem ten Poutník Bert, který jednou najde zemi Dzwille. Uvidíš. A pak se pro tebe vrátím a odvedu tě tam."
Vyprskla smíchy. "Už o tom radši nemluv, Berte. To je jenom takové klučičí chlubení."
"Dobrá, nemluvme o tom." Zdálo se mi, že jsem ve svém podivuhodném snu dospěl. "Dovedu tě dolů ze schodiště."
Schoulila se a objala si pažemi kolena. "Pořád je mi zima," řekla. "Jsem docela jako ta mramorová Esther. Pamatuješ, jak to bylo dál, když ji Poutník Bert posadil před sebe do sedla a pak uháněli jako vítr…?"
"Cože? V knize nic takového není. Jen to, že Ptahové Esther odpustili pro její lásku k Poutníku Bertovi a odletěli ke svým hvězdám, které se jmenují - už nevím jak. Oderon? Nebo Dorien?"
Betty se opřela o loket, natáhla se pro knihu a otevřela ji tam, kde nám z ní paní Gréta předčítala. "Chceš se vsadit, Berte? Prohrál bys," řekla a ukázala prstem.
Přejel jsem očima pár řádků. To, o čem se mi zdálo, v knize nejspíš skutečně nebylo, ale já si ze svého snu pamatoval jen cosi jako sníh na trávě a hlasy v šumění deště. "Ano," řekl jsem, zmatený rozplývající se vzpomínkou, "posadil ji před sebe do sedla… Ve snu se mi to asi všecko popletlo. Ale co na tom záleží? Tahle pohádka se přece vypráví všelijak."
Neposlouchala mě a zaujatě hleděla do knihy, zatímco se její studené chodidlo dobývalo mezi moje kotníky. "Muselo to být krásné," vzdychla a četla, ukazujíc si prstem po řádcích: "Potom se spolu zasnoubili a odjeli do Poutníkova domu; neboť jen v nich samých byla země Dzwille… Žili, jak jim příroda určila, posvěceni láskou, a ubíhaly jim dny, týdny a měsíce a roky a životy, šťastně se znovu rodili a radostně milovali a smířeni umírali a svět byl jimi a oni byli světem…"
"Nemá to žádný pořádný konec," řekl jsem. "Otec to taky říkal a strýc Harwey zrovna tak. Je to popletené; proto pořád sháněli nějakou jinou verzi, aby se dověděli, jak je to dál."

"Jenže ono to není dál," řekla. "Nemůže to být dál."
"Pohádka bez konce? Myslíš si snad, že země Dzwille není?"
"V nich samých byla země Dzwille" přečetla znovu Betty a obrátila ke mně svůj andělský obličej. "Copak ty tomu nerozumíš, Berte?" Její ukazováček se ještě jednou rozjel po řádku: "Žili, jak jim příroda určila, posvěceni láskou… a radostně se milovali." Prudce knihu zavřela. "Poslyš, Berte - copak se tvůj otec s paní Grétou radostně nemiluje, i když mu ona občas řekne ty mizero? Není to snad jejich země Dzwille? Nedivím se tatínkovi, že tu zemi hledá; kdyby byla maminka neumřela, jistě by ho to bývalo ani nenapadlo. Ale proč se zbláznil strýc Bert?"
"Nezbláznil se. Uvidíš, že tu zemi najde. Á jestli ji nenajde, tak ji najdu sám."
"Tintili vantili," zasmála se Betty, shodila knihu na podlahu, nečekaně se ke mně přitiskla a prudce mě objala. "Kdybys mě aspoň trošičku zahřál, Berte… Ach - co je to?"
Styděl jsem se strašně, div jsem se hanbou nepropadl; ale Betty tak dlouho škemrala a uraženě se ode mě odvracela a zase žadonila a donekonečna omílala svoje prosím, prosím, Berte, copak nesmím vidět, jak jsi jiný než já, ty mi nevěříš, že tě miluju, to je od tebe hrozně ošklivé, abys věděl, už máš taky plnou hlavu té země Dzwille a vůbec nemyslíš na mě, ty mizero -, až jsem se s očima zavřenýma a rudýma ušima nechal její všetečnou dlaní odvléci až na práh třinácté komnaty, do pohádky, která nemá konec, protože ho ani mít nemůže… A bylo v té pohádce plno tajemných zámlk a chichotání, neumělého líbání, durdění a pleskání přes ruce, uhýbání a zase horoucího objímání, až se svíčka roztekla po svícnu a zhasla a svítání nás zastihlo tvrdě spící zády k sobě.
KAPITOLA 74.

Tak nás také zastihla paní Gréta, když ráno nenašla Betty v její posteli. V důsledku toho nás probudilo její hartusení… Kdepak byla noc, kdy mi Grétin hlas tolik připomněl čarodějku Esther, že jsem vyrazil v sedle věrného Lancelota zachránit její mramorovou sochu před neznámým trestem sedmi ptačích mužů…
"Stalo se to naposled," řekla, když jsme seděli u poněkud opožděné snídaně. "Tebe, Bettynko, omlouvá jenom to, že ses ve své ložnici bála spát sama, když bylo venku tak ošklivé počasí. Bert je o rok starší a měl by mít aspoň trochu rozumu; nu, Berte -jedno ti povídám a na to vezmi jed: Nepromluvím s tebou ani slovo, dokud mi neslíbíš, že už nikdy nic podobného neprovedeš. Že ti není hanba."
Mlčky jsem vzdoroval, a když potom Gréta odešla po své práci, řekl jsem Betty: "Dnes večer, až Gréta usne, odejdu hledat zemi Dzwille. Nevrátím se, dokud ji nenajdu. Dokážu ti, že to není jenom pohádka a - to. Však víš, co myslím."
"Pf!" udělala. "Však toho zase tolik nebylo. Abys věděl, vůbec ti nevěřím, že někam půjdeš. To jsou jenom takové řeči."
Nechal jsem ji být a zavřel se ve svém pokoji. Měl jsem malý batoh, který jsem nosíval, když jsme s otcem chodili po lukách a stopovali ptáky; teď se mi hodil. Ale marně jsem přemýšlel, co vzít s sebou na takovou dlouhou výpravu… Nakonec jsem si řekl, že nejdůležitější budou potraviny, a přes den se mi několikrát podařilo vklouznout do spíže a odnést, co jsem dokázal pobrat. Byl to kus šunky, trocha Grétina trvanlivého pečiva, půl sáčku cukru a ještě nějaké zavařené ovoce. Litoval jsem, že ve spíži nejsou konzervy - strýc Harwey nejspíš všechny naložil do gondoly otcova balónu. Trochu jsem jim záviděl, protože vzdálenost, jakou ujdu za den, jistě přeletěli za hodinu; ale pak jsem si řekl, v čem je moje výhoda: Nemusím jít tam, kam fouká vítr.
Protože jsem z jisté hrdosti (a také tvrdohlavosti) nechtěl jít stejným směrem, jakým odletěl balón, rozhodl jsem se začít svou výpravu výstupem na Březový vrch; řekl jsem si, že se odtamtud nejdřív pořádně rozhlédnu. Nikdy jsem nahoře nebyl - nebylo zvykem tam chodit. Až uvidím daleko do kraje, vyberu si svůj vlastní směr. Vždyť i na prvních stránkách Pohádky šel Poutník Bert tam, kam ho nohy nesly. Teprve když poprvé potkal čarodějku Esther, našel začátek cesty do země Dzwille. A protože mě čarodějka v noci navštívila, jistě bude nad mými kroky bdít.
Odpoledne mě Betty sváděla ke hře v dámu a k dalším zábavám, které se nedaly provádět jinde než v jejím pokojíku, a když jsem nakonec zase podlehl jejímu žadonění a souhlasil (také proto, abych stále nemyslel na svůj chystaný útěk), vystavil jsem se vzdechům, zamilovaným pohledům a jakoby nechtěným dotekům, takže jsem se brzy vymluvil na bolesti hlavy z nevyspání a utekl jsem zpátky do svého pokoje.
Potom jsem skutečně usnul, neměl jsem žádné sny a vzbudil se až Grétiným svoláváním k večeři. Svým odpoledním spánkem jsem samozřejmě zavdal příčinu k jejím dalším poznámkám - kdo to kdy viděl, aby tak velký chlapec prospal celé odpoledne, to je z toho ponocování, a taky už nikdy nic takového nedovolím… Poslouchal jsem Grétino řečnění jedním uchem a druhým je zase vypouštěl, říkaje si přitom v duchu, že je to naposledy, protože až se vrátím ověnčen slávou objevitele země Dzwille, nebudu se už muset nikoho ptát, kdy mám spát a kdy ne; bude se o mně učit v Otavické škole a přijedu-li kdy do Otavic, uvítá mě starosta a družičky, hasičská kapela a červený nápis: SLAVNÉMU RODÁKU - OTAVICKÁ VEŘEJNOST. Vikář Výhor bude sloužit slavnostní mši a potom na mou počest jistě uspořádají ples v sále hostince U chmelové šišky, kam samozřejmě všechny Otavické klepny přivedou své dcerušky, abych si jich všiml, jenže já si přivedu Betty Clemensovou… Ale mnohem radši bych byl, kdyby tam se mnou přijela na Lancelotovi čarodějka Esther. To by teprv v Otavicích čubrněli!
Přišlo mně to k smíchu, což se nelíbilo paní Grétě, která pokračovala ve svém mravoučném kázání a myslela si, že se směju tomu, co se mi snaží vtlouci do té zabedněné hlavy, ve které jsou jenom samé nezdoby a rošťáctví, však se také darmo neříká, že jablko daleko od stromu nepadne - ‚jako tvůj otec," řekla nakonec, "odjakživa měl v hlavě jenom ty své balóny. Ještě že aspoň ty se držíš při zemi, Berte, i když," podívala se po Betty, "taky pošilháváš trochu vysoko."
A Betty řekla: "Abys věděla, paní Gréto, Bert mě vyháněl; ale když jsem se rozplakala, položil mě do svojí postele a do rána spal na podlaze. Teprv když jsem se k ránu vzbudila, zatáhla jsem ho k sobě, aby mu nebyla zima - a to byl tak rozespalý, že mě ani nepoznal."
"Hm," zavrtěla hlavou Gréta, "to je pěkné, že kvůli němu lžeš. Jenže já ho znám líp než ty."

"Ty myslíš, že je taky mizera?" řekla Betty.
Gréta zmlkla a chvíli se na Betty dívala; už jsem myslel, že se zapomene a dá jí záhlavec, když najednou položila příbor a s nápadným spěchem odešla z jídelny.
"Vidíš," řekla Betty, "brečí. To je tím, že je do strýčka Berta zamilovaná."
"Kvůli tomu se přeci nebrečí," řekl jsem a myslel to smrtelně vážně, protože takový Poutník Bert přece taky Esther miloval, a co by asi pořídil u sedmi Ptahů, kdyby se jim tam rozbrečel?
"Co ty víš," na to Betty.
Nechtěl jsem s ní zůstat v jídelně, když se Gréta nevracela. Byl jsem celý nesvůj z jejích pohledů, a přestože jsem ji ještě včera jistojistě miloval, zdálo se mi to teď dětinské. Protože mě čekala cesta do země Dzwille, kde se dřív nebo později setkám s čarodějkou Esther; a ta mi bude souzená, jakmile se stanu Poutníkem Bertem. Nezdálo se mně to nijak obtížné, protože správné jméno už jsem měl, a Poutníkem se stanu, hned jak začnu skutečně putovat…
"Betty," řekl jsem, "neprozradíš mě?"
"Myslíš to - v noci?" Začervenala se. "To bych se přece musela přiznat, jak jsem -"
"Nemyslím to v noci, hloupá," řekl jsem. "Myslím svoji cestu do země Dzwille."
"Ty chceš opravdu odejít?"
"Ano. Všechno mám připravené."
"Berte… Já nechci, abys odešel."
"Ale já musím, Betty."
"Kvůli ní?"
Neodpověděl jsem.
"Ty, Berte," řekla Betty, "jestli je ti cesta do té země bližší než já - ne, neprozradím tě. Budu na tebe denně vzpomínat a modlit se za tebe. A určitě se samým steskem upláču. Víš -, jsi hrozně ošklivý… Pročpak jsi mě v noci nechal, abych… Když miluješ jinou? Jsi mizera!" Zachovala se stejně jako před chvílí paní Gréta. Upustila příbor, až cinkl o talíř, zakryla si oči okrajem zástěrky a rozběhla se pryč.
Jako bych slyšel strýce Harweyho, když v noční bouři křičel na Grétu: Vy zatrolené ženské! Kdyby bylo po vašem, zůstali jsme navždy opicemi! Nebylo mi docela jasné, jak to myslel, protože jsem sám nikdy opicí nebyl, ale přesto jsem ta strýcova slova málem zavolal za prchající Betty.
Venku se smrákalo; krátce nato nás Gréta zahnala do postelí, ještě přísnější než kdy jindy, snad aby zakryla svůj záchvat pláče při večeři. Ještě jsem trochu vzdoroval, aby moje náhlá poslušnost nebyla nápadná. Potom jsem se svlékl, vlezl do postele a vyslechl další, už mnohem kratší kázání, než konečně paní Gréta sfoukla mou svíčku a zavřela za sebou dveře.
Čekal jsem, až ztichne dům.
Kdybych si byl odpoledne nezdříml, pravděpodobně bych byl celou svou cestu do země Dzwille zaspal, a druhý den už bych se na ni nejspíš nevydal. Ale moje oči zůstaly otevřené, zatímco k mým uším doléhaly obvyklé večerní zvuky Březového háje. Cinkot vody ve vědru a vrzání táhla pumpy, jak Johan čerpal vodu pro koně, bouchnutí vrat stáje, kroky Gréty k zadním dveřím a cvaknutí klíče v zámku, povrzávání parket v salónu, sykot zalévaných uhlíků v krbu… Potom dvojí zaharašení zámku a vrznutí petlice verandy a Grétiny kroky do zadní části domu, kde měla svůj malý pokojík.
Řekl jsem si, že budu počítat do tisíce, abych měl jistotu, že v domě všechno spí. Ale vydržel jsem to sotva do čtvrté stovky. Vstal jsem a oblékl se do manšestrových kalhot a svetru. Měl jsem cestovní horečku.
Nechtěl jsem se vystavovat nebezpečí, že někdo uslyší odemykání zámku verandy. Moje okno bylo sotva dva sáhy nad zemí a na zdi bylo plno výčnělků obrostlých psím vínem. Nemusel jsem otevírat, v létě byla všechna okna v domě dokořán. Opatrně jsem hodil dolů boty a s batohem na zádech sešplhal za nimi.
Přicházela dusná noc; zahrada se zdála jiná a mnohem větší než ve dne, ale každý keř a každé zákoutí jsem důvěrně znal ze všech slepých bab a schovávaných za pěkných pár let. Šel jsem dál tiše a bezpečně.
Když jsem došel na dohled omšelého pískovcového sloupu, o němž strýc Harwey tvrdil, že snad sloužíval k uvazování koní (zatímco já o něm díky včerejšímu snu věděl své), vylekal mě čísi pohyb v jeho stínu. Už jsem myslel, že mě Betty přece jen prozradila paní Grétě, která tu teď na mě čeká, aby mě vytahala za uši - ale pak jsem poznal Betty oblečenou do starých vlněných šatů. "Co chceš?" zašeptal jsem. "Proč nespíš?"
Odpověděla divným zestárlým hlasem: "Přišla jsem tě kousek doprovodit, Berte."
Málem jsem řekl kdo se tě o to prosil, ale náhle mi přišlo líto nás obou. Jak se od sebe lišily ty dvě noci…!
Včera nás opustili, abychom se našli - a dnes jsme se našli, abychom se opustili… V rozpacích z těch náhlých myšlenek jsem se sehnul, abych si obul boty, které jsem nesl v ruce.
Když jsem šněroval druhou, přetrhl jsem tkaničku.
"Ukaž, navážu ti ji," řekla Betty.
"Nepotřebuju, abys mi sloužila," řekl jsem. "Navážu si ji sám. Jdi domů, Betty… Ještě tě paní Gréta pohřeší, začne tě hledat a najde i mě."
Neodpověděla.
Navázal jsem si tkaničku a zamířil ke schodišti, které vedlo k pěšině na Březový vrch. Betty šla tiše za mnou. Pod stromy bylo temno a ticho, jen naše kroky šelestily v trávě.
Stoupali jsme nahoru, až jsme došli k mřížovému plotu, kde malá branka vedla do lesa. Otevřel jsem ji.
"Tady, Betty," řekl jsem, "začíná moje cesta do země Dzwille. To není cesta pro ženské. Vrať se domů."
"Přinesla jsem ti čokoládu," řekla. "Schovávala jsem si ji od Vánoc."
"Nech si ji."

"Čokoláda je výživná," řekla.
"Dobrá… Ale vezmu si jen půlku."
Zlomil jsem tabulku čokolády a polovinu vrátil Betty. Zastrčila ji do kapsy šatů. "Nechceš si to ještě rozmyslet, Berte…?" řekla.
"Ne," řekl jsem.
Stála proti mně a byla tak nešťastná a ubohá, že mi z ní skoro bylo do pláče. "Vždyť víš, že se vrátím," řekl jsem.
"Za sedm let?" řekla. "Jako Poutník Bert? To už mě tady třeba nenajdeš… Ale nebude ti to vadit, že ne? Přivedeš si přece svou čarodějku Esther."
"Co to říkáš, Betty?"
Vzlykla. "Co bych říkala? Tak už jdi, ty…"
Nedořekla; obrátila se, až jí sukně zavlála kolem hubených lýtek, a rozběhla se zpátky mezi kmeny starých bříz. Slyšel jsem tiché cvakání jejích podpatků na schodišti, dokud zvuk neodumřel v zahradním trávníku. Odtud nebylo vidět dům, který jsem opouštěl a do něhož se Betty vracela.
Vyšel jsem z branky, zavřel ji za sebou a pohladil dlaní chladnou mosaz tabulky, na které byl nápis, teď neviditelný: HARWEY CLEMENS, CESTOVATEL.
Potom jsem se pustil po svahu k vrcholku Březového vrchu, prošel hustým mlázím pod korunami divoce rostoucích stromů a po chvíli se vynořil na okraji pláně, která se přede mnou ztrácela ve tmě a mlze.
Myslel jsem, že se z Březového vrchu rozhlédnu a zvolím si směr své další cesty. Ale kromě pusté pláně před sebou a mlčící hradby lesa za svými zády jsem neviděl nic.
Vydal jsem se tedy tam, kam mě nohy nesly.
KAPITOLA 75.

Cestou přes Planinu žlutého bahna, jak jsem nazval pustou rozblácenou pláň (neboť každý cestovatel a objevitel má právo první pojmenovat objevené kraje), jsem viděl mnohokrát černé ptáky. S otcem se nám to na lukách takřka nikdy nepodařilo - a tady přelétali co chvíli, většinou příliš vysoko, abych je mohl lépe pozorovat, ale několikrát se přece jen snesli níž a zakroužili nade mnou, než se rozletěli dál jižním směrem. Přesto jsem nedokázal přesně rozpoznat, jak vypadají, protože kolem mě i nade mnou byly cáry věčné mlhy stoupající z bahna. Ptáci z nich vylétali a zase v nich mizeli jako duchovité přízraky, bez jediného mávnutí křídly a bez hlesu…
Nejtěžší pro mě bylo držet přímý směr. Rozhled tu nebyl valný, a když jsem místy obcházel rozsáhlá bahniska, neměl jsem jistotu, zda nechodím v kruhu…
Vzpomněl jsem si na otcův malý kompas a musel jsem se pozastavit nad lehkomyslností, s jakou jsem vyrazil na cestu. Tak dlouho jsem přemýšlel, co si sbalit do batohu - a místo kompasu, který s sebou otec zcela jistě nevzal (v gondole balónu měli jiný, strýcův), případně pořádného nože a zápalek jsem s sebou měl jen jídlo, jídlo a zase jídlo; k tomu žádnou vodu a dokonce nic, do čeho bych ji nabral, kdybych se odvážil napít z bahnité kaluže…
V prvních hodinách mi to tolik nevadilo; věřil jsem, že do ranního rozbřesku Planinu žlutého bahna přejdu a dostanu se do příjemnější krajiny, jistě k nějakým lidským sídlům, kde si opatřím všechno, co mi chybí, a vyptám se, kudy dál.
Jenomže za svítání bylo kolem mě všechno stejné jako večer, kdy jsem na svou pouť vyrazil. Protože už jsem byl značně unavený a hladový, našel jsem kousek sušší půdy, kde rostla nízká tvrdá tráva, zul jsem si boty a snědl kus šunky s Grétiným pečivem. Potom jsem se schoulil v trávě s batohem pod hlavou a nedbaje mlhy, která se v kapičkách srážela na mém oblečení, jsem tvrdě usnul.
Probudila mě zima a krutá žízeň.
Nezbylo mi než najít bahnem nezkalenou kalužnabrat si vodu do dlaní. Měla svíravou pachuť po rozmáčených kořínčích trávy, ale žízeň mě po ní přece jenom přešla.
Právě tehdy jsem zpozoroval jednoho z černých ptáků zblízka. Byl to sice také jen mlhou rozostřený obrys, ale přesto jsem kromě nehybných křídel zahlédl lesklou úzkou hlavu s dlouhým, ostrým a zahnutým zobanem…
Ale to všecko mohla před mýma očima vykouzlit fantazie.
Vzpomněl jsem si na otce a v duchu se tázal, zda na své cestě balónem také pozoruje ptáky; mohl k nim mít mnohem blíž než já; vznášel se přece v jejich živlu.
Protože ptáci mířili jedním směrem a já od otce věděl, že létají vždycky k jihu, snažil jsem se jít proti jejich letu. Říkal jsem si, že otázka odkud létají může být stejně důležitá jako otázka kam létají. Dokonce jsem byl na svou myšlenku hrdý, protože, jak jsem věděl, zatím nikoho nenapadla. Bylo jakési povědomí, že míří do země Dzwille; ale co když létali odtamtud? Pohádka o tom neříkala nic…
Přišel druhý večer mojí cesty. Pustota bahnité pláně mě skličovala a jídlo jsem měl už sotva na jediný den. Rozhodl jsem se šetřit… Když jsem se ale před ránem probudil zimou, měl jsem takový hlad, že jsem naráz snědl zbytek Šunky a dojedl sklenici kompotu, otevřenou předešlého večera. Získal jsem tak nádobu na vodu, ale už jsem neměl co zapíjet.
Tak jsem se klopotně probíjel Planinou žlutého bahna ještě další dva dny. To už jsem nepovažoval svůj nápad, že vyrazím na cestu do země Dzwille, za příliš moudrý. Ale šel jsem umíněně dál; zašel jsem už příliš daleko a nevěděl jsem, zda bych trefil zpátky, kdybych se rozhodl kousnout do kyselého jablka a vystavit se přísnému trestu, který by mě od Gréty docela jistě čekal - a možnému výsměchu Betty, který bych určitě nepřežil.
Po další hrozné' noci, kdy jsem v provlhlých šatech takřka nezamhouřil oka, jsem snědl Bettinu čokoládu (původně jsem si ji chtěl schovat na památku), vypil sklenici trpké nazelenalé vody a rozhodl se, že změním směr své cesty.
Napadlo mě totiž, že celá Planina žlutého bahna nemusí být rozsáhlou blátivou pouští, ale jen dlouhým pruhem, kterým procházím po délce. Třeba tomu tak nebylo, ale byla v tom jistá naděje; a tak jsem po prvním ranním přeletu černého ptáka odbočil kolmo na směr jeho letu a vykročil k východu.

Celý den jsem se urputně prodíral bahnem, rozhodnutý, že buď vybřednu z Planiny žlutého bahna, nebo v ní zahynu, ale zahynu za pochodu, ne jako zbabělec, který si sedne s pláčem na zem a čeká na smrt.
K večeru už jsem se sotva potácel; v tom čase se mi zdálo, že se ptáci slétají a krouží nade mnou, a napadlo mě, že čekají, až padnu, aby si na mně pochutnali…
Neviděl jsem už, kam jdu.
Viděl jsem přízraky… Zase jsem seděl v sedle věrného Lancelota a vrhal se na pomoc Esther; měnila se mi v náručí v kočku, květinu, Betty, ale i v paní Grétu a jiné ženy, které jsem neznal a nikdy neviděl… Zdálo se mi, že jsem se strýcem Harweym v gondole balónu, běžel jsem po nekonečném mostě a z výšky na mě hledělo podivné obrovité oko, osamělá bulva bez víček… Nepozoroval jsem, že se bahno změnilo v travnatou lučinu, klopýtal jsem dál, až jsem náhle stanul nad hlubokým výmolem, který pravoúhle přeťal mou cestu; viděl jsem jakési černé hromady a pokroucené stromy rostoucí z hromad cihel a omítky, ale také nekonečnou řadu špinavých a otlučených vozů na rezavých kolejnicích…
Ještě jsem stačil zahlédnout lidi, kteří si na mě zdola ukazovali, a pak pode mnou nohy povolily…
Padal jsem dolů, dolů… Stále dolů. Do temnoty, z jejíž bezedné hlubiny svítilo sedm hvězd.

KAPITOLA 76.

"Hej, vstávejte…"
Vlezlá zima a hřmot gongu, vykutého z rezavého plechu, který býval střechou vagónu druhé třídy. Jakub trpící nespavostí. Noční hlídka, topič, spáč s očima dokořán, sotva se začne dnít, buší a buší. A volá: "Hej, hej… Vstávejte!"
Šedivá předjitřní mlha; stejná jako ta před léty. Dny bez slunce, noci bez měsíce a hvězd.
Všichni oblékají své stokrát spravované cáry. Podobni jeden druhému vylézají z potrhaných stanů vztyčených na dřevech, která dávno zkameněla mořskou solí.
"Přilož, Jakube…!"
Jakub se belhá k ohništi s další otepí šelestícího suchého rákosí. "Starého čerta hřeje, sotva trochu popele… Brambor v něm neupečeš za celou noc…"
A kdosi volá: "Signály, dávají signály!"
Lidé běží ke břehu a vystupují na balvany…
Nač se dívat? Vím, že na jižním obzoru, kde se koleje sbíhají a mizí, trhavě mávají ramena semaforu. Moje věčně slzící oči tam nedohlédnou… Dnes už ne.
Jen bláhová víra zůstala.
Obtáčím chodidla hadrem a kůží. Míval jsem kdysi dobré boty, ale kamenná drť je rozedřela, mořská sůl se do nich zažrala, rozpadly se… Věčné vlhko mi přineslo bolesti kloubů. Jsem starý a dláto v mé pěsti je těžší a těžší. Říkají mi čas od času, abych nechal té věčné dřiny a šel na odpočinek; už pro své zásluhy bych neměl pracovat v lomu. Jaké zásluhy, odpovídám. Ti, kdož je skutečně mají, dávno zemřeli. A mladí už o mých zásluhách nevědí, pokud snad přece jen nějaké mám… Nebo snad ani vědět nechtějí. Jsou i tací, kteří považují celou naši práci za zbytečnou, vyvolávají spory a chtěli by rozhodovat o tom, co bude dál; bohužel dost těch, kterým věčná práce nevoní, jim dopřává sluchu…
"Podej mi sůl, Antoníne…"
Takový jsem býval. Jako Antonín, chlapisko, kterému ještě pořádně nerostou vousy, ale svaly mu hrají pod děravým trikem.
"Tu máš, starý." I chleba ukrojil a podal; je suchý, drobivý, má brousek. "Mizerně pekl… Jako by mu spadl kvásek… a mouka je samé otruby."
Jakubův gong buší na levém křídle tábora.
"Hej, vstávejte…!"
Opřu se zády o dřevo podpírající stan. Čím bylo, než ho moře vyneslo na mělčinu? Kýlem, vratidlem, žebrovím, ráhnem? Patřilo k šalupě některého z našich předchůdců - a byli vůbec jací? Jsou jejich zkamenělé kosti rozsety kdesi na dně obrovitého moře, jehož rozlohu jsme před léty podcenili?
Dojedl jsem tvrdou skývu, hmátl po palici a dlátu, vyšel jsem ze stanu pod věčně podmračené nebe.
Kámen… Lámeme ho ze žulových mysů a má svůj pevně určený cíl.
"Napsal jsem, co signalizovali… Kde je Vilém?"
Obklopili jsme Toma, důležitě mávajícího prkénkem, na které uhlem napsal to, co svýma mladýma očima zahlédl v dálce.
"Je to jenom krátká zpráva…"
Čti, volají všichni. Nahlas, Tome!
Je nás tu deset, dvacet, sto… Přišel i Vilém, který řídí práci v lomu. "Přečti to, chlapče."
"Šestnáctého dne od příjezdu sto třicátého třetího vlaku," čte Tom, "strhla se obrovská bouře… Pilíř se zřítil se šesti zedníky z Dunglyho čety… Máme raněné…"
"Chudáci… To jsme to dopracovali, když už kdejaká obyčejná bouře porazí pilíř… Co ty víš o hnědých bouřích, chlapče?! Ošizený beton, říkám to pořád…! Práce kvapná málo platná… Kvapná? Když jsme s ní začali, nebyls na světě!"
Ještě stále jsou ochotni přít se pro dobro věci.
"Mlčte, ať čte dál!"
"Juditě a Prokopovi se narodil syn…"
Nevzpomínám si, kdo byli Judita a Prokop. Ostatně ten vzkaz není důležitý; důležité je, že spojení stále funguje i přes nečekané hnědé bouře, které se bez varování vrhají na ještě měkký beton a boří naše nekonečné dílo.
"Poslyš, Tome… Není tam nic o ní?" ptám se.

"Ne," říká Tom a ostatní se odvracejí.
Jsem starý blázen. Vezmu dláto a jdu do lomu. Kolem gondoly, tlící už dlouho v pobřežním bahně, zatímco obal zbytečného balónu dávno rozerval vítr, který, co pamatuju, vál vždycky pouze od jihu… Opodál trčí pták s pochroumanými křídly, další pomník mého marného snažení; je to letoun, který jsem se pokusil postavit podle kusých informací v jednom ze slovníků. Podařilo se mi to za pár let; ale nikdy jsem nedokázal rozluštit hádanku jeho pohonu. Rezaví tu i železná loď, párou poháněná; podnikli jsme s ní jenom několik krátkých plaveb, než začala propouštět vodu. Ještě nějaký čas jsme se ji pokoušeli záplatovat, ale pak už nebylo čím.
Nikdy jsme z její paluby nezahlédli ani stín pobřeží země Dzwille. Pak jsme se kajícně vrátili ke své nekonečné stavbě. K těžké dřině v lomu, k pálení vápna, k míchání betonu a trhání kolejnic, pro které vlak musel zajíždět dál a dál. Ale ještě stále nám zbývala víra.
KAPITOLA 77.

Toho dne jsem přecenil své síly. Pustil jsem se palicí a dlátem do velkého kamene, který se k večeru náhle vylomil ze skalní stěny… Nestačil jsem uskočit, když se na mě řítil, až mě celou svou váhou přitiskl k zemi.
Seběhli se ke mně; slyšel jsem hlasy mužů a Vilémovy kletby, když mi druzi rychle sháněli hevery, aby balvan nadzdvihli. Podařilo se jim to až po hodině tvrdé práce, po hodině, v níž jsem se každou vteřinu loučil se životem. Pak mě odnesli do mého stanu, náhle zamlklí a posmutnělí.
"Netrapte se tím," řekl jsem, když mě opatrně ukládali na kavalec. "Pokračujte v práci; něco takového se tu přece nestalo poprvé."
"To je pravda, Berte," řekl Vilém. "Ale ty jsi nás přivedl na pobřeží. Jsi pro nás živým symbolem cesty, i když na to mnozí už nějaký čas zapomínají."
Potěšilo mě, že si vzpomněl na moje jméno. Všichni mi už dlouho říkali jen starý, pokud se mnou vůbec ztratili slovo. Byla to už docela jiná generace, než jakou jsem znával, měla jiné starosti a radosti - jediné, co nás spojovalo, bylo společné dílo.
"Co na tom záleží, že zapomínají," řekl jsem. "To není důležité; důležitý je most."
Mluvilo se mi těžko, protože jsem při každém slově cítil bolest polámaných žeber.
"Pošlu ti Clothy," řekl Vilém. "Podívá se, jak to s tebou vypadá a co by se pro tebe dalo udělat. Nikdo z nás těmhle věcem nerozumí - a k večeru čekáme vlak."
Řekl jsem mu, aby šel; že nemá smysl, aby u mě seděl jako u lůžka umírajícího. Snad jsem ho tím do jisté míry uklidnil. Teprve když odešel, vykašlal jsem do hadru krvavou pěnu, které jsem měl plná ústa. Měl jsem přitom pocit, že mi rezavá bolest rve vnitřnosti na kusy.
Upadal jsem do jakéhosi zmateného snu, když přišla ustaraná Clothilde, stařena, která kdysi bývala učitelkou a dobrou hudebnicí. Krátce po tom, co jsme vytyčili předmostí a otevřeli první lom, pustila se do studia medicíny z knih nalezených ve vlaku, tvrdíc, že podnikat tak gigantickou práci bez jediného lékaře je přinejmenším lehkomyslné.
"Nikdy bych bývala neřekla, že budeš ty jednou mým pacientem, Berte," řekla, rozkládajíc kolem sebe lékařské instrumenty. "Tak jak jsme na tom? Kde tě to bolí? Prý kámen, který na tebe spadl? Hm… Vždycky jsi byl dětina, Berte, a zůstalo ti to. Kolik že ti to je? Jsi o dobrých deset let mladší než já, ale vypadáš mnohem hůř. Pětašedesát? Osmašedesát? Ostatně co na tom záleží. Teď není důležitý počet let, ale počet fraktur."
"Eh, ty zatrolená babizno," řekl jsem s námahou, "ani já nepředpokládal, že si jednou budeš dělat starosti s mými polámanými kostmi, když jsi s pravítkem v ruce přednášela revoluční radě geografii u prvního ohně na pobřeží."
Zachechtala se. "Tak se ukaž, hrdino. Vypadá to, že tě musím slátat dohromady za každou cenu. Jak jsem slyšela cestou sem, tvoje zranění probudilo v lidech vědomí tvé výlučnosti. Jsi symbol, ikona, totem. Ne jenom nějaký dědek, který si prostě chtěl ukousnout větší sousto, než na jaké svými vykotlanými zuby stačil."
Teď jsem ty vykotlané zuby musel zatnout, abych hlasitě nevykřikl, když se mě pokusila posadit. Ohmatávala mě a tiše přitom klela. Už dávno z ní opadala fasáda učitelky, která si potrpěla na etiketu. "Já nevím, Berte," řekla nakonec. "Nechci tě lekat… Ale ty nejsi žádná padavka. Polámaná žebra to jsou docela jistě. Navíc se mi zdá, že nejméně jedno z nich poranilo plíce. S nohama na tom taky nejsi nejlíp; to bude buď pánev nebo kyčelní klouby. Povídali, že ten kámen měl nejmíň půl tuny… Nějaká ta kinetická energie k tomu… a tvoje kosti už jsou jenom samé vápno, chlapče."
"Takže konec cesty, Clothilde?"
"Takhle jednoznačně bych to neřekla. Být mladší, měl bys mnohem větší naději. Ale i takhle snad… Jenže to už nezáleží na mně. Spíš na tvé síle a víře."
Přikývl jsem a pomyslel na to, že víru sice mám, ale síly mi kvapem ubývají. Desítky let jsem strávil na stavbě mostu, jehož konce už jsme nedohlédli ani z obzoru, kde zdánlivě končil tenký jako vlas; ale ani z jeho skutečného, stále rozestavěného konce nebylo vidět břeh země Dzwille…
"Moc se nehýbej, Berte," řekla Clothilde. "Občas se na tebe přijdu podívat. Pošlu sem pár děvčat, aby ti posloužila. Kdyby bolesti sílily, dej mě zavolat. Musím k vlaku; signalizovali nějakou zlomenou nohu. A potom nejspíš s vlakem na konec mostu… Je tam pár těžkých zranění, jak se jim zřítil oblouk za bouře."
"Odtamtud tě nezavolám," řekl jsem. "Díky za všechno, Clothilde… Udělala jsi hodně pro lidi… i pro most."
"Jenom nemluv, jako bys umíral," řekla, skládajíc nástroje do brašny. "Slyšíš sirénu? Její písnička by tě měla uzdravit."
Bylo to houkání vlaku, který z dálky hlásil příjezd po takřka měsíční nepřítomnosti. Clothilde odešla; hleděl jsem za její hubenou vytáhlou postavou pootevřeným vchodem stanu, jak se kvapně belhá, opírajíc se o hůl. V dálce za ní, nad pobřežními skalami se objevil chochol kouře lokomotivy.
Potom jsem upadal do bolestivých snů; z jednoho mě probudily hlasy, a když jsem otevřel oči, byla už venku tma. Hned nato vešel do stanu švihák Jonáš, který se stal strojvedoucím po zemřelém Výhorovi, Vilém, starý Faria a další

dva muži z vlakové čety. "Tiše, hoši," šeptal Faria. "Je to s ním zlé… Kámen mu div nevyrazil duši z těla. Jestli spí, nebuďme ho."
"Nespím," řekl jsem.
"Pánbu tě potěš, starý," řekl Jonáš. "Slyšel jsem, že marodíš. Snad bychom tě měli nechat na pokoji; ale nerad bych, abys nevěděl o tomhle chlapci. Našli jsme ho u zřícenin. Tam, co vždycky doplňujeme vodu a uhlí." * Pokusil jsem se zvednout hlavu; podařilo se mi ji jen nepatrně pootočit.
Jeden z mužů vlakové čety popostrčil k mému kavalci chlapce snad desítiletého, který na mě pohlédl s nesmělým úsměvem a řekl: "Říkali mi, pane, že mám stejné jméno jako vy… Proto mě k vám přivedli. Ale jestli.jste opravdu nemocný, přijdu někdy jindy."
Líbila se mi jeho zdvořilá a přitom nebojácná řeč. Líbil se mi i jeho pohled; zdálo se mi, že vidí daleko… "Tak ty jsi Bert…," řekl jsem. "Ne, neodcházej. Nejsem nemocný. To jenom ten kámen, co na mě spadl, byl trochu těžký. Ostatně na tom nezáleží. Odkud jsi vlastně přišel, chlapče?"
"Nevím, pane," odpověděl. "Rád bych vám to řekl a mrzí mě, že jsem to zapomněl. Myslím, že jsem dlouho bloudil Planinou žlutého bahna… Neměl jsem co jíst a měl jsem horečku. Pamatuju si jenom svoje jméno."
"Planinou žlutého bahna…?!" řekl jsem. Ten název se mi zdál povědomý. "Co je to Planina žlutého bahna?"
"To je ta bahnitá poušť blízko zřícenin," řekl Jonáš. "Říká tomu tak… Snad se to tak skutečně jmenuje. Jednou jsme tam spolu byli, Berte - našli jsme tam přece tu mosaznou tabulku."
"Jsi snad z rodiny řezbáře Pinase?" zeptal jsem se.
"Myslím, že ne, pane," odpověděl chlapec. "Nevím, odkud jsem přišel. Kdybych byl nepotkal vlak a kdyby se o mě vaši nepostarali, býval bych umřel."
"Je to tak," řekl jeden z Jonášových mužů. "Skoro dva týdny ležel a blouznil v horečce. Ale nevybrali jsme si z toho nic rozumného. Byly to jenom samé divoké sny, jaké při horečkách bývají."
"Rád bych si s ním pohovořil…"
"Však proto jsme ho přivedli," řekl Faria. "Zůstaň tady, chlapče. Necháme vás o samotě."
Slyšel jsem, jak tiše odcházejí.
"Posaď se ke mně, Berte," řekl jsem.
"Ano, pane…," řekl a opatrně si sedl na okraj postele. "Nemůžu vám v něčem pomoci?"
"Nic nepotřebuju. Jen mi pověz, jestli si kromě vlastního jména skutečně nevzpomínáš na nic ze svého života předtím, než jsi zabloudil na Planině žlutého bahna."
"Pamatuju si jenom jednu pohádku," řekl.
"Jakou pohádku?"
"Je to Pohádka o cestě do země Dzwille."
"Chceš mi ji vyprávět?"
"Jestli si to přejete… Proč ne?"
Kývl jsem na souhlas. Cítil jsem, jak se mě zmocňuje horečka, a zároveň jsem se třásl v zimnici. Zdálky se nesly hlasy, blýskaly lucerny a vysokým tónem se rozezněla kolejnice, jak do ní někdo udeřil heverem. Poslouchal jsem ty známé zvuky, do nichž se ozval jasný chlapecký hlas: "Za velikým a přehlubokým mořem leží země Dzwille…"
Náhle jako by se bolest vzdálila; zase jsem byl Bertem, ubírajícím se za svou vidinou; a když se můj duch rozklenul nad minulostí a budoucností tak, že jsem věděl všechno, zazněl mi v hlavě závěr Benediktova proroctví: Ale na jedno nikdy nezapomeň, Berte; musíš se vrátit pro všechny, kdož trpí, jinak země Dzwille nikdy nedosáhneš. Ano, vrátil jsem se, i když se mi nepodařilo pomoci všem, kdož trpěli. Snad proto jsem se nedočkal své země Dzwille… Jako by vcházeli jeden po druhém do stanu a řadili se přede mnou: Betty Clemensová… Ta první, která v záchvatu šílenství zabila své děti i sebe, ta druhá, kterou jsem opustil, aby zemřela jako kupčíkova žena, Gréta, volající do bouřlivé noci, abych neodcházel… Filip z Červené Lhoty, mé podivné druhé já… Oklamaný a zavražděný umělec Pinas, jeho dcerka - třetí Betty, nebohá tulejnice Aranka, věrný Gondy, v popel obrácený… a konečně Harwey Clemens a hejtman Grant, zbičovaní a hnědou bouří uvržení do rozbouřeného moře i se svým hrůzným čakanem pod hořícím Triglavem.
"Clemensi," zasténal jsem. "Bože můj, vy všichni… Odpusťte mi."
Vtom jako by kolem mých rozpálených skrání proletěl motýl… Jako by se jakási měkká ruka zlehka položila na moje čelo.
Otevřel jsem oči.
Byl tu jen chlapec Bert, který pokračoval ve své Pohádce o cestě do země Dzwille:
"I řekla Esther čarodějka Poutníku: Budeš prvním, kdo pochopí, kudy vede cesta do země Dzwille, ale cena, kterou za to zaplatíš, bude vysoká. Mnozí z tvých blízkých kolem tebe zemřou; ztratíš milovanou bytost; řadu let prožiješ v ponížení jako ten nejubožejší z ubohých…"
Stále jsem cítil tu vlahou dlaň na svém čele; pak jako by se šero kolem zhmotnilo v temný obrys dívčí postavy… Viděl jsem její oči, zářící jako hvězdy, zatímco kolem houstl stříbřitý soumrak.
"Esther," zašeptal jsem, "proč jsem nenašel, co jsem celý život tak usilovně hledal?"
"Pojď, Berte," řekla a uchopila mě za ruku, "půjdeme spolu do země Dzwille. Teď už to není daleko."
Sklonila se nade mnou a políbila mě.
Vtom se nás zmocnil žhavý vír; přitiskli jsme se k sobě a objali se v oblaku ohně, který vytryskl z našich těl. Ucítil jsem nepopsatelnou sladkou vůni. Ještě stále jsem hleděl do jejích očí, když nás oheň pohltil… Zasténali jsme společnou bolestí. Tu-tum, tu-tum, tu-tum, dunělo mi v uších. Nebyli jsme už na zemi… Měli jsme obrovitá černá křídla a letěli ke hvězdám bezhraničným prostorem, obklopeni hejnem černých ptáků…
Pak jsem ztratil vědomí skutečnosti docela a byl už sám jen pouhým snem, který se komusi zdál.

EPILOG

Ten stařec, ke kterému mě dovedli, prý během noci zemřel. Bylo mi ho líto a trochu mě mrazilo, když jsem si uvědomil, že jsem byl poslední, s kým hovořil. Doufal jsem, že mu moje vyprávění o cestě do země Dzwille smrt ulehčilo, protože, jak se mi zdálo, tady měli všichni té země plnou hlavu. A když jsem se potom dověděl od pana Jonáše, že celá stavba, na kterou vlak vozí kolejnice, slouží jenom k tomu, aby Dzwille dosáhli, velice jsem škemral, aby mě vzali s sebou, až povezou na konec mostu stavební materiál.
Protože si mě vzal pan Jonáš se svou ženou Rózou na starost (sami měli o rok mladší děvčátko jménem Betty), bylo samozřejmé, že pojedu - a ještě k tomu přímo ve strojvůdcovské budce lokomotivy.
Vyjeli jsme hned po slavnostním pohřbu starého muže, který se jmenoval jako já a měl prý velké zásluhy o to, že vlak kdysi dojel až k moři.
To už jsme byli s Betty přáteli.
Na moře byl úžasný pohled, když se břeh ztratil za obzorem a jediným lidským dílem na jeho šedé zvlněné pláni byl samotný most a vlak, který po něm jel.
Za dva dny jsme dojeli na konec mostu; všichni hned měli plno práce, hlavně doktorka Clothy, protože se tu prý nedávno kus mostu zřítil a raněné bylo třeba řádně ošetřit. "Hlavně se tu nepleťte," řekl pan Jonáš mně a Betty. "Najděte si nějakou zábavu, už jste dost velcí; jen mi nechoďte blízko k vodě."
Chvíli jsme se jen tak koukali na moře, povídali si a pak se zase prohánělí okolo vlaku a prolézali jednotlivé vagóny; ale i to nás brzy omrzelo; a protože si nás nikdo nevšímal, vydali jsme se ke konci mostu, kde dole pod částečně zříceným pilířem ležela prkna na zrezivělých železných sudech, s veslicí přivázanou řetězem; po žebříku jsme slezli dolů a postavili se až na samou záď plechové loďky nad nehybnou vodní hladinou.
V dálce před námi nebylo vidět nic; ale pak se náhle nad našimi hlavami vynořil z chocholu kouře lokomotivy černý pták. Muži na rozestavěném pilíři za námi ho zpozorovali, mávali čepicemi, plácali se po ramenou, smáli se, volali cosi o dobrém znamení a ukazovali za ním, jak neomylně prodlužuje čáru mostu k jihu.
"Ach, Berte," řekla náhle Betty a uchopila mě horkou dlaní za ruku, "jestlipak víš, že jsme teď my dva zemi Dzwille nejblíž ze všech lidí na světě?"
Libouchec
listopad 1993 - srpen 1996

JAROSLAV VELINSKÝ
DZWILLE

Vydalo nakladatelství 2D STUDIO
v Brně roku 1996.
Obálka: Václav Tříska.
Sazba: Kapitán Kid.
Redakční úprava: Ludmila Böhmová.
Grafická úprava: Radek Dojiva
Tisk: Mikada Adamov.

Bibliografie:
ZÁPISKY Z GARTHU / LEONORA, Dialog, 1969.
SPRAVEDLIVÁ PISTOLE, Dialog, 1969.
HRA NA SMRT (pseudonym Václav Rabský), Severočeské nakladatelství, 1972.
NEŽ VYŠLO SLUNCE (divadelní hra), Dilia, 1975.
TMAVÁ STUDNICE (společně s novelou LIDOŽROUT), Mladá fronta, 1984.
DEN A NOC (v antologii Stalo se zítra, cena Golem SF Award 1985), Svoboda, 1984.
MUŽ V ZELENÉM POLI, Mladá fronta, 1987.
NAŠEPTAVAČ, Severočeské nakladatelství, 1989.
ČENŽ SE SMRTÍ (novely ČENŽ a SMRT KOMÁRA), Naše vojsko, 1989.
CESTOU DRAČÍCH LODÍ, Albatros, 1989.
PŘÍDÍ K SEVERU, Albatros, 1991.
MRTVÝ Z OLIVETSKÉ HORY, Ivo Železný, 1990.
SETKÁNÍ V OLOHO, Ivo Železný, 1991.
OSTROV KAPITÁNA DOUGHERTYHO (ve zkrácené verzi v prvních třech číslech prvního ročníku Ikarie, 1991).
OBĚTI JEZERA MICHIGAN, ITA, 1991.
ZLATÁ CIHLA, ITA, 1991.

VRAŽDA V HARLEMSKÉM DIVADLE, Janow, 1992.
EL HOMBRE DORADO, Ivo Železný, 1993.
ŠERIF BUCK LEE, Serie, 1993.
DRAK Z CHICKASHA, Serie, 1994.
S. I. MAN DAN YOUNG (seriál), Serie, 1993-4.
SEDM OBĚŠENCŮ, Serie, 1994.
PEKELNÁ BRÁNA, Serie, 1994.
VE ZNAMENÍ STŘELCE (pseudonym Agáta Bílá), Serie, 1994.
ZÁPISKY Z GARTHU / LEONORA (s novým druhým dílem), Kapitán Kid, 1995.
KONEC PERSKÉHO PRINCE (cena AIEP za nejlepší detektivní román roku), Magnetpress, 1995.
ENGERLINGOVÉ (cena Akademie SF & fantasy za nejlepší román roku), Horizont, 1995.
KONTINENT NEOMEZENÝCH MOŽNOSTÍ (novely DEN A NOC, OSTROV KAPITÁNA DOUGHERTYHO, OBCHODNÍK S LEDEM), 2D STUDIO, 1995.
DZWILLE, 2D STUDIO, 1996.

Jaroslav Velinský
KONTINENT NEOMEZENÝCH MOŽNOSTÍ

Den a noc. Ostrov kapitána Doughertyho a Obchodník s ledem - tři novely se společným hrdinou, antarktickým novinářem Christy Bigsem. Novela Den a noc získala v době svého vzniku značnou popularitu - mj. získala i cenu GOLEM SF AWARD, a proto se autor časem rozhodl připsat k ní dvě další pokračování.
Brož., 360 str., obálka V. Tříska, 2D STUDIO, 89 Kč.

Rozsáhlé ukázky naleznete na Internetu:
http://www.kkkk.cz/bibliografie.htm

Knihu si můžete objednat na adrese:
2D STUDIO, Jundrovská 33, 624 00 Brno tel./fax (05) 41 51 54 31

Jaroslav Velinský
ZÁPISKY Z GARTHU / LEONORA

Napínavý SF román, který vyšel poprvé v roce 1969 a brzy se stal sběratelskou raritou. Zpráva nalezená na prastarém svitku licí nadcházející katastrofu způsobenou záhadným "hjeldem". Skupina přátel se ho vypraví hledat, aby zabránila zkáze planety. S novým druhým dílem! Brož., 192 str., obálka J. Velinský, 149 Kč. Vlastním nákladem autora - 999 ks, jen číslované výtisky.

Rozsáhlé ukázky naleznete na Internetu:
http://www.kkkk.cz/bibliografie.htm

Knihu si můžete objednat na adrese:
2D STUDIO, Jundrovská 33, 624 00 Brno tel,/fax (05) 41 51 54 31

Jaroslav Velinský
ENGERLINGOVÉ

Vynikající román, který v době svého vzniku neprošel sítem cenzury. Společnost vídeňských boháčů si dá vybudovat podzemní svět, kam se ukryje před očekávanou revolucí. Časem degeneruje, zapomene odkud přišla a v domnění, že jediný svět, který existuje, je onen podzemní, se dočká všech hrůz, před kterými původně uprchla.
Cena Akademie SF & fantasy za nejlepší českou knihu roku 1995. Brož., 208 str., obálka J. Velinský, Horizont, 139 Kč.

Rozsáhlé ukázky naleznete na Internetu:
http://www.kkkk.cz/bibliografie.htm

Knihu si můžete objednat na adrese:
2D STUDIO, Jundrovská 33, 624 00 Brno tel./fax (05) 41 51 54 31